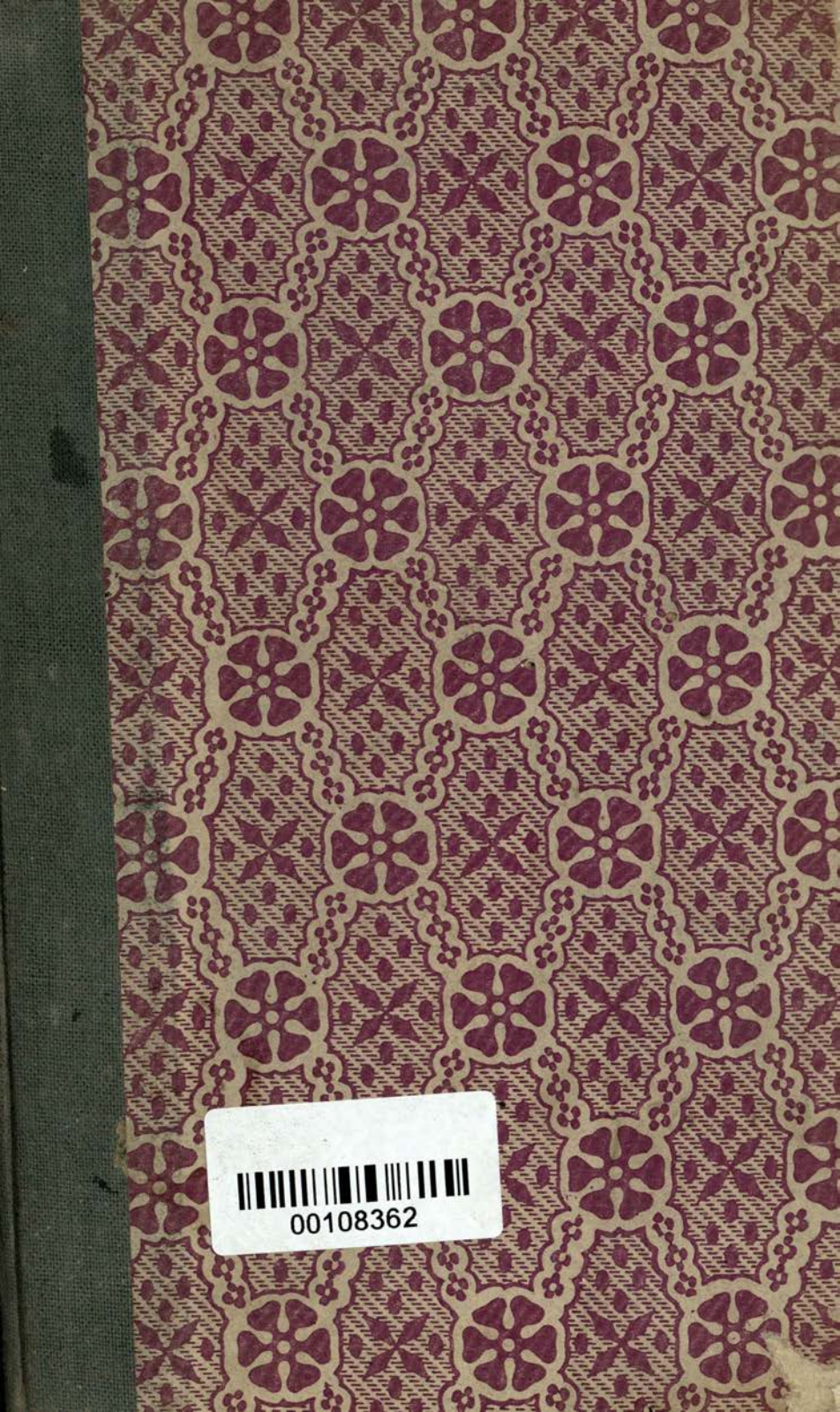
00108362

Digitized with financial assistance from

H T Parekh
FOUNDATION

An Initiative by
HDFC
WITH YOU, RIGHT THROUGH

on 27 November, 2018

RERUM BRITANNICARUM MEDII ÆVI
SCRIPTORES,

OR

108362
a.

CHRONICLES AND MEMORIALS OF GREAT BRITAIN AND IRELAND

DURING

THE MIDDLE AGES.

00108362

THE CHRONICLES AND MEMORIALS

OF

GREAT BRITAIN AND IRELAND

DURING THE MIDDLE AGES.

PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF HER MAJESTY'S TREASURY, UNDER THE DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.

On the 26th of January 1857, the Master of the Rolls submitted to the Treasury a proposal for the publication of materials for the History of this Country from the Invasion of the Romans to the Reign of Henry VIII.

The Master of the Rolls suggested that these materials should be selected for publication under competent editors without reference to periodical or chronological arrangement, without mutilation or abridgment, preference being given, in the first instance, to such materials as were most scarce and valuable.

He proposed that each chronicle or historical document to be edited should be treated in the same way as if the editor were engaged on an Editio Princeps; and for this purpose the most correct text should be formed from an accurate collation of the best MSS.

To render the work more generally useful, the Master of the Rolls suggested that the editor should give an account of the MSS. employed by him, of their age and their peculiarities; that he should add to the work a brief account of the life and times of the author, and any remarks necessary to explain the chronology; but no other note or comment was to be allowed, except what might be necessary to establish the correctness of the text.

The works to be published in octavo, separately, as they were finished; the whole responsibility of the task resting upon the editors, who were to be chosen by the Master of the Rolls with the sanction of the Treasury.

The Lords of Her Majesty's Treasury, after a careful consideration of the subject, expressed their opinion in a Treasury Minute, dated February 9, 1857, that the plan recommended by the Master of the Rolls "was well calculated for the accomplishment of this important national object, in an effectual and satisfactory manner, within a reasonable time, and provided proper attention be paid to economy, in making the detailed arrangements, without unnecessary expense."

They expressed their approbation of the proposal that each chronicle and historical document should be edited in such a manner as to represent with all possible correctness the text of each writer, derived from a collation of the best MSS., and that no notes should be added, except such as were illustrative of the various readings. They suggested, however, that the preface to each work should contain, in addition to the particulars proposed by the Master of the Rolls, a biographical account of the author, so far as authentic materials existed for that purpose, and an estimate of his historical credibility and value.

Rolls House,
December 1857.

ANNALES MONASTICI.

VOL. I.

Annales de Burton.

Ms. Cotton. Vespasian. E. iii. f. 60.

Day & Son, Lith.rs to the Queen, London, W.C.

ANNALES MONASTICI.

VOL. I.

ANNALES DE MARGAN
(A.D. 1066—1232.)

ANNALES DE THEOKESBERIA.
(A.D. 1066—1263.)

ANNALES DE BURTON.
(A.D. 1004—1263.)

EDITED

BY

HENRY RICHARDS LUARD, M.A.

FELLOW AND ASSISTANT TUTOR OF TRINITY COLLEGE;
REGISTRARY OF THE UNIVERSITY;
AND PERPETUAL CURATE OF GREAT SAINT MARY'S, CAMBRIDGE.

PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF THE LORDS COMMISSIONERS OF HER MAJESTY'S TREASURY, UNDER THE DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.

LONDON:
LONGMAN, GREEN, LONGMAN, ROBERTS, AND GREEN.

1864.

qui est in Confinio fuit Comitatum Derbie
et Comit. Staffed. Set de Elemosinis et de
legatis tocius patrie idem Pons solebat susti
neri et repar. Bre Regis Vicecom Derb.
Dei gra Rex Anglie etc. Vicecom Derb salt
Quia per fractionem Pontis de Egenton. qui
est ultra aquam de Aonie vt. s. Inquisicio.
Eodem anno et die facta est Inquisicio per vicet
Derb ibidem presente personaliter de reparacione
eiusdem Pontis de Egenton ex parte Comi
tatus Derb per bre dni Regis sicut supius.
Stephs Ali Burge Nomina electorum de Derbi sir

Quando vend. p. xviij d. tunc panis quadr. de Bustell
albus et bona cotta pon. iij libras. x. sol. viij. den.
Quando p. ij. sol. tunc pond. lxviij. sol.
Quando p. ij. sol. et vj. d. tunc po. liiij. s. iiij. d. iij. q.
Quando p. iij. sol. tunc pond. xlviij. sol.
Quando p. iij. sol. et vj. d. tunc pond. xlij. sol.
Quando p. iiij. sol. tunc pond. xxxvj. sol. d.
Quando p. iiij. sol. et vj. d. tunc pond. xxx. sol.
Quando p. v. sol. tunc pond. xxvij. sol. ij. d. ob.
Quando p. v. sol. et vj. d. tunc pond. xxiiij. s. iij. d. q.
Quando p. vj. sol. tunc pond. xxij. sol. et viij. d.
Quando p. vj. sol. et vj. d. tunc pon. xx. sol. xj. d.
Quando p. vij. s. tunc pond. xix. sol. v. den.

[illegible] ESPASIAN. E. iii. f. 60.

Day & Son, Lith.rs to the Queen, London. W.C.

ANNALES MONASTICI.

VOL. I.

ANNALES DE MARGAN
(A.D. 1066—1232.)

ANNALES DE THEOKESBERIA.
(A.D. 1066—1263.)

ANNALES DE BURTON.
(A.D. 1004—1263.)

EDITED

BY

HENRY RICHARDS LUARD, M.A.

FELLOW AND ASSISTANT TUTOR OF TRINITY COLLEGE;
REGISTRARY OF THE UNIVERSITY;
AND PERPETUAL CURATE OF GREAT SAINT MARY'S, CAMBRIDGE.

PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF THE LORDS COMMISSIONERS OF HER MAJESTY'S TREASURY, UNDER THE DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.

LONDON:
LONGMAN, GREEN, LONGMAN, ROBERTS, AND GREEN.

1864.

Printed by
EYRE and SPOTTISWOODE, Her Majesty's Printers.
For Her Majesty's Stationery Office.

CONTENTS.

	Page
PREFACE - - - - - - -	ix
LIST OF DOCUMENTS - - - - - -	xxxiii
ANNALES DE MARGAN - - - - -	3
ANNALES DE THEOKESBERIA - - - - -	43
ANNALES DE BURTON - - - - - -	183
TRANSLATION OF THE FRENCH DOCUMENTS IN THE BURTON ANNALS - - - - - -	501
APPENDIX TO THE ANNALS OF TEWKESBURY -	511
COLLATION OF THE PAGES IN GALE'S AND FULMAN'S EDITIONS - - - - - - -	517

PREFACE.

Sources for the history of the 13th century.

THE chief sources for the history of the thirteenth century are contained in the various Annales preserved in the different monasteries, and bearing their names. It is the object of the present collection of ANNALES MONASTICI, of which the first volume is now published, to embrace all the most important of those written during that period; so that the historical student may have them before him in a small compass, and connected by one general index, each chronicle being printed in extenso. Several of these have already appeared in Fulman's *Rerum Anglicarum Scriptores*, and in Gale's *Historiæ Anglicanæ Scriptores*; but the rarity and high price of these volumes prevent their being generally accessible; and the carelessness with which they were edited has for long made new editions of each chronicler among the chief desiderata of historical students;[1] while others, such as the Dunstable Annals, edited by Hearne, are so rare as scarcely to be obtained at any price.

[1] Both Fulman and Gale seem to have employed transcribers, without afterwards collating their transcripts. There are frequently sentences and sometimes even whole paragraphs omitted from carelessness, while the errors arising from ignorance or careless reading of the MSS. are very many. In the Margan annals, as they appear in Gale, and the Burton, as in Fulman, are many sentences which are absolute nonsense. Not unfrequently the editors suggest a reading as an emendation of what appears in their text, which is really the reading of the MSS.

In such a collection there must of necessity be a difficulty as to what is to be included or what rejected. All of these annalists more or less copy one from the other, or from the same source. There would obviously be no advantage in printing twice or three times over in the same volume, or collection of volumes, passages identically the same, or nearly so, even though the common source from which they are derived be not forthcoming. On the other hand, there is almost always in every collection of annals, however meagre, some additional information to be obtained, which will not be found elsewhere, and which will illustrate local history, and often clear up dark points in a very remarkable and unexpected way. Thus, in the Winchester and Worcester annals, extracts from which are published in Wharton's Anglia Sacra, large portions are common to both and to the chronicle called Matthew of Westminster; and yet much matter is obtained relative to the history of these two dioceses which will not be found elsewhere. Moreover, though I believe all the chronicles published in the present volume to have been actually compiled during the thirteenth century, yet the writers begin from early times, copying, with scarcely any attempt at correction, some former annalist borrowed for the purpose. Facts which in former times had concerned the particular monastery or particular locality in which the chronicle was compiled will be found to be occasionally introduced; but the bulk of the chronicle, the portion for which it deserves to be considered as one of the sources of English history, is entirely contained within this century.

Compilation of monastick annals.

I have already spoken at some length, in the preface to the Historia Anglicana of Bartholomew de Cotton, as to the manner in which these annals were probably compiled. A monastery, in beginning its own volume of annals, borrowed the chronicle of a neighbouring monastery, and copied it out, with all errors for the most

part unchanged, and with few additions excepting what related to the history of the religious house itself, or local allusions derived from its immediate neighbourhood. Thus we frequently find the chronicles which proceeded from monasteries near each other contain the same facts, stated in the same way, and almost in the same language; a Norwich chronicle, for instance, speaking of St. Edmund's-bury, or the reverse.[1] But of course the great value of each annalist begins when the original record is left, having been sent back to its owners, and the contemporary record is carried on from year to year, as the events occurred. Doubtless this was what was done in many instances, as the appearance of the ink and manner of writing shows, in cases where the original MS. is preserved.[2] In most cases, however, all we have is a transcript by a single scribe of later date, from which, of course, all trace of the original composition, as far as external evidence goes, is swept away. Internal evidence will, however, not unfrequently in these cases lead to the same result.

Documents sent to the different monasteries.

But besides the general and local facts that come under the notice of the monastick compilers, one chief feature in many of these chronicles consists in the number of valuable documents sent down to the monasteries to be copied and preserved in each, and which in many cases appear inserted in the history. Sometimes only an abridgement of them is given; but more often they were transcribed in extenso; and many of the most important documents have thus been preserved to us, by being copied into the volume of annals of a single monastery. In none is this more remarkable than in the Burton Annals, published in this volume.

---

[1] See the preface to Bartholomew de Cotton, pp. xxxix., lv.

[2] See, for instance, the Norwich MS. of Bartholomew de Cotton's history, preserved in Norwich Cathedral.

It is difficult to say whether these Annals were the production in each instance (I mean, of course, in those portions which were written contemporary with the events narrated) of a single writer, or of several appointed from time to time to take that part of the duties of the great religious houses. Internal evidence rather, I think, points to the latter supposition: for though in some cases names are attached to the chronicles, *e.g.*, Bartholomew de Cotton, Everisden, Richard de Morins, &c., yet they rarely speak in the first person; and the difference of style that is frequently traceable in successive paragraphs of the same chronicle, points rather to a variety of writers than to a single one; while the accuracy at one moment, and the carelessness at another, with which an event is stated,—the fulness with which some facts of little importance are given, and the scantiness of detail in many cases where we should have expected the reverse, forbid us to look upon the whole as the production of a single responsible author. This is, however, a point which would require separate investigation in each individual chronicle.

Manner in which the Chronicles are edited.

With regard to the manner of editing these chronicles I have so fully explained it in my preface to the History of Bartholomew de Cotton, that little need be stated here. The portions copied from an earlier chronicler are printed in small type, all additions being in type of the ordinary size, while any omissions from the chronicler who is being copied are indicated by a row of points. Besides this, all letters, documents, &c., whether known to exist in other places or not, are printed in small type.

The order in which the chronicles are printed in the present collection is intended to be chronological; that is, according to the date of the last year which each contains. This, though the best arrangement, as approximating with the greatest amount of probability to the true order, is not certain, as many of the MSS.

of the annals preserved in different monasteries are imperfect at the end, and really therefore went on to a later period than some which apparently terminate in subsequent years; besides it is not improbable that one monastery owed the bulk, if not the whole, of its annals to a chronicle borrowed from some other house, the latter being afterwards carried on farther after its return, while the former stopped with the year when the MS. was borrowed.

Contents of the present volume.

The present volume contains the Annals preserved in the monasteries of Margan, Tewkesbury, and Burton.

Margan Annals.

MS. Trin. Coll. Camb. Gale, O. 2, 4.

The MARGAN ANNALS were published by Gale very correctly, from the only MS. known to exist, which is preserved among the Gale collection in Trinity College, Cambridge. This is a small quarto on parchment, consisting now of sixteen leaves, one or two at the end being lost, written in a clear hand of the thirteenth century. The Annals are now printed from the MS.

Monastery of Margan.

The monastery of Margan, in Glamorganshire, was founded, as we learn from the Annals themselves (p. 14), in 1147 by Robert, earl of Gloucester, in the last year of his life, and was dedicated to the Blessed Virgin.

Account of the Annals.

The Annals begin with the death of Edward the Confessor in 1066, and end (the MS. being, as has already been said, imperfect) with the king's quarrel with Hubert de Burgh in the year 1232. The chief source for the earlier portion of the chronicle is William of Malmesbury's history, unless both he and the Margan annalist derive their facts and legends from a common origin. Thus the prowess of Waltheof at the battle of York (p. 4), the storms at Winchcombe and London and their consequences, in the year 1091, the famine in consequence of the exactions of William Rufus in 1094, the diabolick appearances in 1100, the murrain in 1131, are all narrated in nearly the same words as they appear in Malmesbury. The early portion of the chro-

nicle is very meagre before the date of its own foundation, but afterwards the notices of publick events are fuller, and especially of those relating to Wales and the immediate neighbourhood of the abbey. Between 1100 and 1130 there are more references to Winchester than to any other place. After 1184 the chronicle becomes fuller. Both before and after this date very much of a local nature is added to the general history of the times. Thus mention is made of the murder of Roger Ymor in 1127, the ravages of the Welsh in 1137, t[illegible] burning of the barn of the abbey by the Welsh in 11[illegible] the pacification of the country by Henry II. in 11[illegible] the burning of Kenvig in the year 1167, the invasi[illegible] of Glamorganshire, with the siege of Neath Castle, [illegible] 1185, the loss of the sheep of the abbey by fire in 12[illegible] and other ravages of the Welsh the following year, t[illegible] burning of three towns in Glamorganshire in 12[illegible] Llewellyn's invasion of Brecknock in 1231, &c. So[illegible] of the events of the general history of the time are ful[illegible] described,—we find (p. 15) a description of the fanatica[illegible] sect in Perigord, taken apparently from the letter [illegible] the monk Heribert *de hæreticis Petragoricensibus;* th[illegible] account of the discovery of the bones of king Arthur[illegible] very similar to that in Bromton (p. 21); a mention o[illegible] the battle of Navas de Tolosa, as described by the archbishop of Narbonne (p. 32), &c., all showing that th[illegible] compilers had access to various sources of information.[1]

The succession of abbats of Margan is of course mentioned, as also the foundation of various Cistercian abbeys, Dunkeswell, Faringdon, Beaulieu, with the successions of some of the bishops and abbats. Among these last occur the names of several of the abbats of Waverley. The chronicle does not, however, seem[illegible]

[1] Among the authorities made use of is a certain "libellus qui in- "scribitur de Symonia," to which reference is made in speaking of th[illegible] quarrel between John and Innocent III. (p. 28).

to have been derived from that source. King John's persecution of the Cistercians is mentioned, with the remarkable fact that two of their monasteries were exempt from his exactions: the one, Margan, because he had been hospitably received there on his expedition to Ireland with his army, and on his return; the other, Beaulieu, because he himself had founded it. The account of St. Anselm's visit to Rome (p. 8), with the chronicler's reasons for it, and his anger at the "diabo-[illegible]licæ adinventiones ad subvertendam ecclesiasticam [illegible]bertatem," to which he traces the quarrels between [illegible]selm with William II. and Henry I., and later the [illegible]rder of Becket, is very curious.[1] The chronicler's [illegible]es are not always to be depended upon. Thus, [illegible]bert, bishop of Chester, is represented as dying in [illegible]16, instead of 1117; Maurice, bishop of London, in [illegible]17 instead of 1107; prince Henry, too, is called "Henricus secundus" instead of tertius (p. 17).

I pass on to the second chronicle contained in the present volume, the ANNALS OF THE MONASTERY OF TEWKESBURY. The single MS. which contains them is in the Cotton collection in the British Museum, Cleopatra A. vii. It is a small quarto, bound up with other MSS., extending from ff. 7–67 of the volume, written in various hands of the thirteenth century. At first there is a large margin for the years, marked off with a red line. In the later portions are occasionally rubricated headings. The Annals are followed by the Cartulary of the monastery, which occupies ff. 68–95; this is followed by the curious account of the discussion of the right of the abbat of Tewkesbury to try thieves in his own court, ff. 96–98, which will be found in

Annals of Tewkesbury.

MS. Cotton. Cleopatra A. vii.

[1] It is rather singular to find these "regiæ consuetudines" or "profanæ illæ consuetudines," twice spoken of with the same contempt, "quas vocant avitas leges et regias libertates," pp. 8, 28.

the Appendix at the end of the present volume, pp. 511–516; some letters and other matter relating to the crusade of St. Louis; and the "libertates et liberæ consuetudines de Kerdif et de Teokesberia," which is printed from this MS. in the new edition of Dugdale. An entirely different MS. begins at f. 104. These Annals, which are now for the first time published, begin with the death of Edward the Confessor, and end abruptly, the MS. being imperfect, in 1263.

Abbey of Tewkesbury.

The abbey of Tewkesbury, or Theokesberia, is said to derive its name from Theokus, a hermit who established himself in early times near the Severn, seven miles from Gloucester. Here, in 715, Oddo and Dodda, dukes of Mercia, built a monastery in his honour. It soon found various patrons, but suffered grievously during the Danish wars, and after being twice consumed by fire, was subjected as a cell by its patrons Haylward Mere, in 980, to his priory of Cranborne in Dorsetshire. It remained thus for above 120 years, and the connexion with Cranborne, as we shall have occasion to observe afterwards, was never lost. In the year 1102, Robert Fitz-Haimon, one of the barons who came to England with the Conqueror, enlarged the buildings and increased the possessions so much that the monks of Cranborne removed to Tewkesbury, making it the head house; the annalist remarking under this year, "Hic primum in novum monasterium ingressi sumus" (p. 44). Their first abbat, Giraldus, died soon afterwards, in 1110, and was succeeded by Robert, a chaplain of Robert Fitz-Haimon. The church was dedicated in 1123. In later times, the chief benefactors to the monastery were the Clares, earls of Gloucester. An account of the foundation, which is preserved among the Cotton MSS., Cleopatra C. iii., is printed in the new edition of the Monasticon, vol. ii., p. 59.

Account of the Annals.

These Annals are very meagre from the commencement till the year 1200, their chief value up to this

time arising from the mention of the succession of a large proportion of the bishops and abbats of the country, especially of the abbats of the monasteries in the neighbourhood of Tewkesbury. After the year 1200 they become more diffuse and interesting, although a considerable portion is taken up with the affairs of the monastery;—the vindication of its claim to certain lands, the quarrels with the bishops of Worcester, the visits of royal personages, and the [illegible]th, death, and burial of its great patrons, the Clares, [illegible] naturally more fully described than other events. [illegible] it is by no means a mere chronicle of monastick [illegible]—the events of the general history of the time [illegible]ng mixed up with what more immediately con-[illegible]ned the monks, and some being described at length. [illegible] many passages it is identical with the Annales [illegible]gorniæ, published by Wharton; but though these [illegible]e carried on as late as the year 1308, they do not [illegible]pear to be taken from the Tewkesbury MS. Thus, [illegible] p. 59, mention is made of a penance imposed on [illegible] certain person for a great crime, *ut omni die Veneris carnibus vesceretur;* the real point of the [illegible]enance, *et aliis diebus abstineret,* which is given in [illegible]he Worcester annals, is omitted by the Tewkesbury. [illegible]o again, p. 63, in the mention of the restoration of [illegible]Worcester castle to the monks, the word *Wygorniæ* is [illegible]mitted, and a blank space left, as if the scribe could [illegible]ot read it. On the other hand, the Worcester MS. [illegible]s certainly not the original, as the Tewkesbury MS. [illegible]s frequently much fuller, even on matters relating to Worcester. They probably have both derived what [illegible]matter they have in common from a third original [illegible]used by both. Some of the chief events of the time are [illegible]passed over with singular brevity; for instance (p. 61) [illegible]he battle of Bovines, perhaps the greatest battle of the time, is dismissed without the mention of the name, and as if it were little more than a skirmish.

The fuller accounts of the affairs of the abbey begin in 1219, during abbat Peter's life, the first event that is mentioned being the vindication of the claim of the monastery to a manor against Fulk de Breauté, who then, according to the chronicler, was "plusquam rex "in Anglia;" and under the same year is the mention of an accident in the dormitory, evidently written by one who had witnessed it. Then we have (p. 76) the account of the funeral of Gilbert de Clare, his body being brought from Penros, in Britanny, where he died, and buried at Tewkesbury, in the presence of the abbats of Tewkesbury, Tintern, Flexley, Keynsham and Dureford, and a large concourse of people of all classes. The importance of the monastery, and its close connexion with the earls of Gloucester, is soon after even more clearly seen in the account (p. 78) of the marriage of Isabella, countess of Gloucester, the widow of Gilbert de Clare, with Richard of Cornwall. They were married at Fawley, in Buckinghamshire, by abbat Peter.

The chronicle throughout is very varied in the character of the events described: the exchange of livings with the dean and chapter of Exeter, the presents of one of the abbats to the monastery, the order of another respecting the dresses of the monks, appear side by side with the general affairs of the country; such as the marriage of the royal princesses and the taxation that followed; the ravages and consequent destruction of the new heretical sect of Shepherds in France; or the absolution of R. de Cirencester, who had been suspended for seizing a Cornish deacon by the hair in St. James's, Bristol (p. 89).

Of course the neighbourhood of Tewkesbury to Wales causes us to hear a good deal of the ravages of the Welsh, and of the danger to which life and property were exposed by their sudden invasions; these frequently alternate with mention of the settlement of questions

concerning tithes or a pasturage, or some petty private suit with another convent or landowner. Llewellyn's ravages seem to have been so unchecked by anything like law, that a neighbouring prior (that of Leominster) bought a peace from him at a heavy expense. One curious illustration of the state of the country, and the social condition of the time, occurs in the affair of the church of Llanblethian. This had been given to Tewkesbury by the bishop of Llandaff; the convent [illegible]t a certain monk to receive seisin of the church; [illegible] arriving there he found the keys carried off into [illegible] neighbouring mountains; and all he could do was [illegible] appeal against any one who opposed the privileges [illegible] the monastery, which had been confirmed by the [illegible]shops of Llandaff. The Welsh then seized the monk [illegible] the high road, and carried him off to the mountains, [illegible]d kept him there three days. The bishop of Llandaff [illegible]communicated them for this, and sent his sentence [illegible] to Hubert de Burgh; and abbat Peter also ex-[illegible]ommunicated the individual who had laid hands on [illegible]he monk. This same church, however, gave them [illegible]trouble again. Roger Meylok, probably a son of the Ralph Mailok who is mentioned (p. 80) as formerly [illegible]holding it of the convent, went to the church, and [illegible]not content with carrying off the corn, threatened to [illegible]set fire to the property of the convent, both in England [illegible]nd Wales; and the abbat, in fear, arranged to give [illegible]im twelve marks annually, until he could be provided [illegible]for in some benefice in England or Wales.

Church of Llanblethian.

A still more remarkable case is that of Fairford church. The prior, Robert of Forthampton, appealed for the privileges of the monastery in the church. On the death of the rector some of the monks were sent to the church to watch over and protect the rights of the convent. The proctors of the monastery appeared before the bishop of Worcester. At first he refused to see them; afterwards, when they were admitted to his

Church of Fairford.

presence and presented their letters, he scarcely looked at them, but handed them over to his clerks for their opinion. They gave their decision against the convent, and the bishop, stating that one Frederick was the parson of the church, refused to admit the Tewkesbury proctors, and sentenced all who attempted to enter the church on the part of the convent. Against this the monks appealed. "Valeat," said the bishop, "quod valere possit." Soon after this, Frederick, acting, as the chronicler believes, under the advice of the bishop, came to the church with a band of armed men, broke open the doors, and ill-treated the monks in a shameful manner, scarcely allowing them to escape alive,—an unheard of thing, says the chronicler, since the death of blessed Thomas the Martyr, archbishop of Canterbury. The death of abbat Peter occurred soon after this; and great were the persecutions, says the chronicler, afterwards endured by the monks at the hands of the bishop of Worcester, who wished to force the monks to bury their late abbat, as being an excommunicated person, outside the church. Their great anxiety was for a free election, and this was granted to them by Hubert de Burgh, who was then the guardian of their patron, Richard de Clare. The prior, Robert of Forthampton, above mentioned, was elected abbat; and peace was made with the bishop,—the convent, and then the dead abbat, being absolved by him. Hubert de Burgh's own ill-treatment and sufferings, of which an account is given at considerable length, follow.

In p. 93 will be found a curious mention of the heretical sect of the Städinger, of whom a large number were slaughtered in 1234; in p. 96 we observe the murder of a clerk of Maurice Fitzgerald, the Irish justiciary, whose name we learn, from a letter printed in Mr. Shirley's volume of Royal Letters of this reign, to be Henry Clement; in p. 97 the quarrel between Grosseteste and his canons; in p. 101 the visit of queen Eleanor

for the first time to the convent; in p. 113 the account of the death and funeral of Isabella of Gloucester, so recently married to Richard of Cornwall. She left a variety of legacies to Tewkesbury, where she had intended to be buried, by the side of her first husband. But Richard of Cornwall, who had chosen Beaulieu as his own resting-place, had her buried there, though her heart was sent to Tewkesbury and her bowels to Missenden.

A considerable portion of the chronicle is occupied [illegible]h accounts of the ecclesiastical suits and affairs of the [illegible]vent. Sometimes they are vindicating their claim [illegible]an advowson; at another settling the way in which [illegible]e dedication feast is to be kept; now an altar is [illegible]nsecrated in the presence of a large concourse of [illegible]shops; now a long mooted point between the monks [illegible]nd a neighbouring landowner is settled. In 1242 [illegible]. 122), we find the monastery in trouble respecting [illegible] request they had had to present a minor, Gilbert [illegible]e Clare, a younger son of the great earl Gilbert de Clare, to the church of Great Marlow, a subject upon which Grosseteste's advice was asked and obtained. In the same year the abbat himself, with a few others, was sent into Glamorganshire by Richard de Clare to quiet the disturbances which had arisen there; and took the opportunity of settling the affairs of the church of Llanblethian, into which a certain Thomas of Penarth had been intruded as vicar by the archdeacon of Llandaff, against the rights of the convent. The vicar was unwilling to contend with the abbat, and resigned; and was then appointed vicar by the authority of the abbat and convent, and did homage to the abbat at once. This was soon after the time when vicars were beginning to be established in the parish churches.

Privilege of executing thieves

One of the questions most frequently alluded to, as to the privileges belonging of right to the abbey, is that of trying and executing criminals caught on its

caught on the abbey lands.

property, or the right of infangtheof. The chronicle frequently refers to this, mentioning the opposition it awoke from various quarters; and there is fortunately preserved in the same MS. a full account of the trial and investigation of the right in one particular case. This will be found printed in the Appendix to the present volume.

Instance of this right being tried in 1249.

In the year 1249 a certain thief was taken on the abbat's land in Dorsetshire, and the abbat's bailiffs, who are described as being *minus discreti*, took h to the earl of Gloucester's court at Cranborne, w he was judged and hanged, *per insipientiam ba vorum abbatis*, the writer adds. The abbat was tremely angry with his bailiffs for this injury d to the liberties of his church. While this was going another thief, one John Milksop, of Cranborne, st 31 pence from the purse of Walter Wymund of Brist and ran off to the wood of Wodekesworth; he w followed by the hue and cry, and, being caught the wood with the money upon him, was taken to th abbat's court at Up-Wimborne, to which the abbat a once came in person, that there might be no risk of his rights being again interfered with (in thos days the thief was the very last person whose interest were thought of), and had his court summoned for th trial. Here he was opposed by Adam of Becktesgate the earl's bailiff, who denied his jurisdiction. Th abbat went at once to the earl, who ordered an inves tigation into the question to be made as to whether this privilege had, either in his own time or in that o his predecessors, been used by the abbats of Tewkes bury. However, nothing was done, and the abbat, weary of waiting, went again to the earl, and obtained a second letter to the bailiff, ordering him at once to proceed with the inquiry. Accordingly the case was tried at Cranborne in the earl's court. Twelve "in- "quisitores" were elected, of whom, says the writer,

"some were of the Pharisees." They stated that the common report had always been that the abbat and convent possessed the right of hanging, and erecting a gallows; but no one could recollect an instance of the right being used. Indeed, some of those assisting in the inquiry called to mind one or two cases rather making against the abbat's claim; one in particular, of a thief caught on the abbat's land, who in the year just passed had been convicted in the court of Cran-[illegible]rne, and hanged. Consequently the abbat, finding the [illegible]ult likely to go against him, protested against the [illegible]sons holding the inquiry, and the manner in which [illegible]was being held. The point depended on whether the [illegible]ef in the case just mentioned was tried *tempore cus-[illegible]liæ* or *tempore veri domini*.[1] The abbat went a third [illegible]ne to the earl; the earl was on the point of leaving [illegible]e country, and after hearing his advisers, who were [illegible]l against the abbat, said that he could not decide [illegible]he question, but that the abbat must keep his pri-soner in safe ward till his return. The abbat had no [illegible]prison for the purpose, and, as the time of the earl's [illegible]return was doubtful, so wrought upon his feelings that he wrote again to his bailiff, ordering a more thorough investigation, especially on the last point; and allowed the abbat to have the liberty which he claimed of using his own court till the earl's return, provided it were without prejudice to the earl's right, if it should prove that he had any. The thief was, therefore, to be tried in the abbat's court, and hanged, if necessary, on the earl's gallows. And immediately afterwards he was tried in full court at Up-Wimborne, the earl's bailiff being there only as one of the people, and, no defence being offered, was convicted, and hanged accordingly.

[1] Richard de Clare had been a minor for a considerable number of years, during which time the lands, &c. had been under the charge of Hubert de Burgh.

Vicarages.

We find frequent mention of the establishment of vicarages in various parts of the country,—one of the points against which the convent was continually striving, as tending, of course, to diminish its influence. This, doubtless, had a good deal to do with the ill feeling of which there are so many traces, which existed between the abbey and the bishops of Worcester. Even in their own church of Tewkesbury, and in that of St. James's, Bristol, which was little less in the power of the abbey, the bishop of Worcester attempted to place a vicar [redacted] 126).

Contemporary events.

Contemporary events, both locally and genera[redacted] interesting, are continually mentioned. The forci[redacted] intrusion of an archdeacon of Llandaff by the kin[redacted] proctors, though another had been nominated by Richa[redacted] of Clare as lord of Glamorganshire,—acquiesced in [redacted] his nominee because he had not yet received seis[redacted] of his lands in England (p. 131); the riot at Cambrid[redacted] between the clergy and townspeople in 1244, the ver[redacted] same year that saw the disturbance between the Jew[redacted] and scholars at Oxford [1] (p. 134); the robbery of plate[redacted] books, and horses from the parson of the neighbouring[redacted] village of Ripple (p. 135); the borrowing of 100 marks[redacted] by the convent of the Jews [2] for Richard de Clare, t[redacted] enable him to go on pilgrimage to the tomb of the arch[redacted] bishop at Pontigny (p. 137); the account of the Pas[redacted] toureaux, and their annihilation in 1251 (p. 145); th[redacted] demand of Richard of Clare for money for his daughter's[redacted] marriage portion, although no bridegroom had been fixe[redacted] upon (p. 146); the art with which the bishop of Wor[redacted] cester's scrutiny into the condition of the convent was[redacted] evaded—"ars arte deluditur," is the chronicler's expres[redacted] sion (p. 146), though the bishop came a second time (p.

[1] See the preface to Grosseteste's Letters, p. lvii.

[2] In p. 148 will be found the mention of the payment of a debt to the Florentine merchants in London incurred by the convent for a certain Alan of S. Faith.

152), and made a closer scrutiny, examining each individual separately; the long account of the gift of abbat Thomas to the convent (p. 159),—may be mentioned as instances of this.

The notices of the architectural history of the abbey are meagre and disappointing; besides the date (1102) of the entry of the monks into their new monastery, there is nothing else mentioned but the dedication of the church by Theulfus in 1123 and by Walter de Can[illegible]pe in 1239;—the restoration or building of two of [illegible] chapels (pp. 106, 135), the consecration of various [illegible]ars (pp. 111, 118, 120), and the dedication of the belis [illegible]the tower by the bishop of Killaloe in 1224 (p. 68), [illegible] of those in the choir by the bishop of Kildare in [illegible]41 (p. 119). There were fires in the monastery or in [illegible]e neighbouring buildings in 1178, 1234, and 1256. [illegible]e date when the church of St. Peter's, Gloucester, the [illegible]ve of which was contemporary with Tewkesbury, [illegible]as begun, is mentioned, as also the destructive fire [illegible]f 1102.

The concluding portion is occupied by a full detail of the quarrels between the king and the barons: the letter of the barons to Pope Alexander IV. against the king's Poitevin relations is given at length, as also the award of S. Louis, which satisfied neither party. The chronicler, who has a very decided bias towards the popular side, (as the monastick annalists almost always had,) says that S. Louis first inclined to the barons, but was induced to change by the serpentine fraud of the English queen. The MS. is imperfect and breaks off in the middle of a very curious letter of advice to the barons, just before the war broke out, warning Simon de Montfort for some parts of his conduct: "With what face can he "confer John Mansel's lands on his own son, and do "things of this kind, which will most certainly meet "with retribution?" and hinting that the French king is very ready to enter England if any opportunity offered. The barons are also exhorted to stand by each other.

The war between Henry III. and the barons.

Errors in the Tewkesbury annals.

The annals are not free from errors, though these generally occur in the earlier years, and are not of great importance. There can be little doubt that less care was always taken in transcribing the earlier years from a borrowed MS., than when the contemporary events were written down from year to year, probably by the actual composer of the narrative. Thus, in p. 45 the bishop of Worcester is called *Theulfus*, and two lines below *Theoldus*; pp. 47, 66, we have *Cestriæ* for *Cicestriæ*, and the reverse error in p. 59; in p. *Salopesbiria* is put for *Saresbiria*; p. 52, the ab of Ramsey is called *Richard* instead of *William*; p. 53, we have *Walterus* instead of *Waleranus*. T bishop of Bath is *Savarus* in p. 55, and *Savaricus* p. 57. In p. 56 we have *Eboraci* for *Ebroici*; a p. 62, *Sanctæ Luciæ Virginis* for *Sancti Lucæ*. Inde there are frequent mistakes in proper names: thus, 67, 70, the archbishop of Dublin (Henry of Londo is called Henry Comin, while the surname Cōmi really belonged to the previous archbishop, John. I p. 72 we have Robert de Norhwold for Hugh, and i p. 112 Stathford for Raleigh. Sometimes the same event is mentioned twice,—for instance, in p. 68 within twelv lines mention is twice made of the death of John Pherd, bishop of Ely; the second mention is one o the passages where the chronicle agrees verbally with the Worcester Annals. So the election of Robert d Bingeham to Salisbury is mentioned, p. 70, and repeated p. 72; and the death of Richard Marsh, bishop o Durham, which is given correctly in p. 68, under the year 1226, is repeated incorrectly under the year 1228 (p. 72). This probably arose from two different authorities being followed, the latter of which supposed the year of his death to be the same with that of his successor's election, Richard Poor. In p. 159 Grosseteste is stated to have been actually canonized, an error arising from the fact that an attempt to obtain his canonization was made.

Some errors may be put down to pure carelessness on the part of the scribe; thus the prior of Tewkesbury is called Hervey in p. 106, though his name, Henry, is given distinctly in p. 86. In p. 107 we have the curious error *Sic se teste* for *Groseteste; prior Cantuariæ* for *subprior Cantuariæ*, in p. 83; "corpus "*Roberti* abbatis," p. 120, for *Petri*.

I have spared no pains in endeavouring to identify all the persons mentioned. This has not been possible in [illegible]e cases: for instance (p. 143), an abbat of Cirencester is mentioned as dying in 1250; now Hugh de Bampton died in 1238, and Roger de Rodmerton, his successor, in 1266. It is probably an error altogether. So the archdeacon of Gloucester in 1254 (v. p. 155), is unknown, unless he be the Thomas mentioned in p. 137 as being appointed in 1248.

On the whole, this chronicle must be regarded as a very curious and valuable contribution to the history of the time.

Annales de Burton.

The third chronicle contained in the present volume is the well known ANNALS OF BURTON, printed in Fulman's volume of Rerum Anglicarum Scriptores, and which has for long been found one of the chief sources for the history of the time. I have already stated how carelessly in many respects Fulman's work was done.[1] The chronicle is now printed from the MS., the only one known to exist, in the Cotton Collection in the British Museum. It is a quarto, on parchment, containing ninety-seven leaves (besides two blanks), in double columns, with thirty-eight lines in each, in a clerk's hand of the fourteenth century. The first few leaves are in an earlier hand, probably of the thirteenth century. The headings and initials are rubricated throughout.

MS. Cotton, Vespas. E. iii.

[1] In p. 300 (Fulman, p. 219) the whole paragraph "Orta . . . recepe-runt" is omitted by Fulman, though the heading is kept.

Abbey of Burton.

The abbey of Burton-upon-Trent, in Staffordshire, was founded by Wulfric Spot in 1004,[1] as our annalist tells us at the beginning of his chronicle. The church which was dedicated to the Blessed Virgin, and to the Irish saint Modwenna, was not begun, according to the annals, p. 186, till 1114. The first abbat was a certain Wlfgetus.

Account of the Annals of Burton.

The chronicle begins in the year 1004 with the charter of foundation of the monastery; the notices of events are very brief till the year 1189, consisting chiefly of the names of the abbats of Burton, and dates of the foundation of neighbouring monasteries. In the year 1189, in speaking of Richard I., the chronicler says, "Quantus etiam fuerit si quis scire "voluerit, legat chronica magistri Hugonis de Hovedene," and from this year to the year 1201 the annals are simply a series of extracts from Hoveden, with occasionally slightly different matter (now and then a name being introduced), and with the insertion of the succession of the abbats of Burton. The name Hugo given to Hoveden, instead of the usual Roger, is worthy of remark; the compiler seems to know nothing of Benedictus Abbas. I have edited this portion exactly in the same manner as the portion of Bartholomew de Cotton's history which is taken from Roger of Wendover or other historians. A curious instance both of the carelessness with which these compilations were made, and of the necessity of tracing them to their original sources may be seen in p. 193, l. 3. Here, by the omission of the sentence given in the note, the whole is made nonsense; Fulman, however, though with Hoveden before him, as may be seen by his note (p. 253, note b), alters the plural *sint* to the singular *sit*, without a hint of what the MS. reading is, and as if he supposed sense was thus obtained!

[1] Bromton (Twysden, col. 885) says 1002.

Under the year 1211 is then given the very curious supposed dialogue between king John and the papal ambassadors, far more fully than is found in the Waverley annals, though the last probably obtained it from the same source. And from this point the chronicle takes its own character and keeps it throughout, becoming chiefly a collection of documents written out in full, and connected with notices, very short and meagre for the most part, excepting in such as relate to the affairs of [illegible] monastery or the neighbourhood of Burton itself. [illegible]e of these documents are also found in Matthew [illegible]s; but by far the greater part have been only pre[illegible]ed to us by this MS. I have given a complete list [illegible]hem at the end of the preface, and thus it will be [illegible]essary to speak of only a few of them in particular. [illegible]e short narratives connecting the publick documents [illegible]sist chiefly of the succession of abbats of the [illegible]nastery, the deaths of bishops and nobles, and [illegible]ilar entries. The documents are for the most part [illegible]ry curious and valuable; we may instance in par[illegible]cular the account of the Tartars by Peter, archbishop [illegible]f Russia, especially interesting as showing what the [illegible]elief of their origin, religion, and manners was; the [illegible]tter concerning the ravages and defeat of the Pas[illegible]oureaux in 1251, which Adam de Marisco sent to [illegible]rosseteste (p. 290); and the very remarkable articles [illegible]f inquiry into the life and conversation of the clergy [illegible]d laity throughout the country in 1253 (p. 307). The [illegible]inuteness with which the habits of the laity must have [illegible]een scrutinized, if these were ever carried out, gives [illegible] singular picture of the time. Many of the documents, [illegible]s might be expected, concern Burton and its neigh[illegible]ourhood alone; meteors, storms, and floods, and minor [illegible]ents, such as the capture of a large sturgeon in the [illegible]eighbourhood, come in for their full share of remark. [illegible]n particular there is a long account of an investiga[illegible]ion as to the persons upon whom the duty of repairing

the bridge at Egginton over the Dove devolved. It had been asserted that this was the duty of the abbey; the verdict, however, freed them from the necessity, and declared that no one was bound to do it.

There are, however, occasionally full and interesting details of events of the highest importance: for instance, the account of the pilgrimage of Henry III. and his queen to Pontigny in 1254, their brilliant reception by S. Louis and the French nobles, and the assemblage of kings and queens at Paris; the progress of [redacted] justices itinerant throughout the kingdom at va[redacted] times; and the very lengthy and circumstantial acc[redacted] of the supposed crucifixion of the boy Hugh, afterwa[redacted] canonized, by the Jews at Lincoln in 1255. The [redacted] deavour to save some of the unhappy persons w[redacted] were accused of this the chronicler puts down to [redacted] Dominicans, in contradiction to Matthew Paris, w[redacted] gives the credit of it to the Franciscans. He spe[redacted] of their consequent loss of influence and sufferings fr[redacted] actual hunger in consequence. After all they failed [redacted] their object; and after a large number of these Jews ha[redacted] suffered, the rest were saved (much to the chronicler[redacted] disgust) through the influence of Richard of Cornwal[redacted] to whom the Jews had given enormous sums of mone[redacted] for this end.[1] This differs very decidedly from Matthe[redacted] Paris's account;—as he states that the friars were su[redacted] cessful in their efforts, and says nothing about Richa[redacted] of Cornwall. His interference is mentioned twice [redacted] the Burton chronicler (pp. 348, 371), who is probabl[redacted] following two separate authorities.

The affairs of Sicily, and the attempt of the pope [redacted]

[1] There are many proofs throughout the annals of the unhappy condition of the Jews. For instance, in p. 308, one of the articles of inquiry in 1253 is "Whether "the Jews are living anywhere "where they were not accustom[redacted] "to live?" In pp. 330, 338, i[redacted] quiry is to be made "into t[redacted] "chattels of slain Jews." See a[redacted] pp. 418, 451, 478.

place the crown on the head of Edmund, the younger son of Henry III., occupy a considerable space. The arguments of the clergy and laity against the expedition are given at length (p. 387), as also the letter of the Sicilian nobles to Henry III. We do not find so much respecting Lichfield as might have been expected; the articles of visitation for the diocese, however, are given, and there is an interesting account of the proceedings on the resignation of bishop Roger de Weseham, [illegible] the election of Roger de Meuleng.

The Provisions of Oxford.

[illegible]ut by far the most interesting and valuable portion [illegible]he chronicle is that which relates to the Provisions Oxford, and the revolution which, in fact, almost [illegible]hroned the king. Beginning with the petitions of barons at Oxford (p. 439) and (p. 443) a letter from [illegible]e one who was present at the parliament at Oxford 1258, the flight of the Poitevins and the conduct of king and prince Edward are described; and then fol[illegible]vs a most important collection of documents containing [illegible]e regulations and oaths forced upon the king and those [illegible]ho still sided with him. These are given in their ori[illegible]inal language, French,[1] and I believe are the only copies [illegible]f them known to exist. The chronicler gives no sign [illegible]f a bias on the side of the barons, and, indeed, he [illegible]entions the appeal against them to prince Edward, [illegible]e earl of Gloucester, and the others sworn of the [illegible]uncil at Oxford, by the "Communitas bacheleriæ Angliæ," *i.e.*, the esquirehood of England. This is [illegible]ntirely contrary to the usual feeling of the monastick [illegible]roniclers. The very interesting letter (just mentioned) [illegible]which gives a detailed account of the proceedings [illegible]t Oxford, ends with a mention of the difficulties that [illegible]y before the barons, and the ferocity of their way of

[1] A translation of these is given [illegible] pp. 501–510. I am indebted to H. T. Riley, Esq., for much kind assistance in these.

proceeding. His last wish, however, is for a good end for them: "utinam bonum finem sortiantur."

The volume, which is imperfect, ends soon afterwards in the year 1263, the last entry being the attempt of Henry III. to quash the Provisions of Oxford. The scribe who wrote the only MS. which we have, seems to have exercised some sort of editorial supervision—for instance, in mentioning the tallage imposed by the legate Otho in 1240 (p. 257), he refers to the subsequent mention of this under the year 1255 (p. 3[illegible] where a recapitulation of all the exactions during [illegible] reign of Henry III. is given.

There is no doubt that this is one of the most valu[illegible] collections of materials for the history of the time t[illegible] we possess.

I have spared no pains in endeavouring to iden[illegible] all the places and names mentioned throughout [illegible] chronicles. A collation of the pages of Gale's editi[illegible] of the Margan annals, and Fulman's of the Burt[illegible] annals, has been added at the end, to facilitate referenc[illegible] as these editions are not unfrequently referred to b[illegible] the pages. A general index will be given to all th[illegible] chronicles contained in the present collection, as bein[illegible] far more convenient and far more valuable than [illegible] each chronicle or volume were indexed separately.

Cambridge,
December 11, 1863.

TABLE OF THE DOCUMENTS CONTAINED IN THE PRESENT VOLUME.

Annals of Tewkesbury.

	Page
Account of the cassation by the Pope of the election of Walter de Eynesham to the see of Canterbury -	71
Confirmation of Magna Charta, a. 21 Henry III. -	103
Letter of the barons to Pope Alexander IV., against the Poitevins - - - - -	170
Award of S. Louis, annulling the Provisions of Oxford - - - - - -	177
Anonymous letter of advice to the barons - -	179

Annals of Burton.

Subscriptions to the charter of foundation of Burton Abbey - - - - - -	183
Assize of Measures - - - - - -	192
Letter of Pope Cælestine III. respecting the monks of Coventry - - - - - -	194
Manner of electing the Emperor of the Romans -	196
Statutes concerning the price of wine - -	200
Terms of peace between France and England -	203
Law respecting debts due to the Treasury - -	206
Conference between John and the Papal Ambassadors - - - - - -	209
Letter of Pope Innocent III. to John - -	217
Charter of submission of John - - -	218
Charter of John to Archbishop Langton - -	221
Charter of John of the tribute to Rome - -	222
Magna Charta, 9 Henry III. - - - -	225
Charta de Foresta - - - - -	232
Charter of liberties given to Burton Abbey - -	236
Charter given to Burton of a fair and market at Bromley - - - - - -	237
Charter to Hubert de Burgh - - - -	237

A.D.		Page
1227.	Letter of Pope Gregory IX. (1232), complaining of the treatment of his letters and messages, and the Romans beneficed in England	239
,,	Bull of Pope Gregory IX. (1232), for a general visitation of monasteries	243
1229.	Confirmation by Henry III. of the grant of Richard I. to the bishops of Coventry	244
1234.	Confirmation of the liberties of the church of Westminster	246
1235.	Laws of Merton and Kennington	
1237.	Grievances of the clergy presented to the king redress	
1244.	Letter from the patriarch Robert of Jerusalem Pope Innocent IV. respecting the Carismians a the battle of Gaza	
,,	Letter of Innocent IV., summoning the Englis abbats to the council of Lyons	
,,	Letter of Innocent IV. against the Anti-Pope i Bohemia	
,,	Answer of the English clergy to the Pope's demand for assistance against the Emperor Frederick II.	
1245.	Decrees of the council of Lyons for the Crusaders	
,,	Account of the Tartars by Peter, archbishop of Russia, at the council of Lyons	
,,	Letter from Henry III., enclosing a bull of Innocent IV. granting exemption from the ordinary's jurisdiction to royal chapels	
,,	Letter of Innocent IV. to the bishop of Lichfield, against certain rectors who have abused the above privilege	
1246.	Demand of Innocent IV. for a moiety of ecclesiastical profits for three years	
,,	Letter from the English clergy to Innocent IV. on this demand	
,,	Objections of the clergy to the Papal exactions	
,,	Letter from the English nobles to Pope Innocent IV., exhorting him to remedy the oppressions of the country	
,,	Grievances of the kingdom of England stated by the nobles to the Pope	
1250.	Letter of the Patriarch of Jerusalem on the capture of S. Louis	
,,	Will of the Emperor Frederick II.	
1251.	Letter of [John de Parma?] to Adam de Marisco concerning the Pastoureaux	

A.D.		Page
1251.	Letter from Pope Innocent IV. to Henry III., concerning the Holy Land	293
,,	Letter from the Patriarch of Jerusalem to the Queen Dowager of France on the safety of S. Louis, and the war between the Sultans of Aleppo and Cairo	296
1252.	Articles of ecclesiastical inquiry in the diocese of Lichfield and Coventry	296
,,	Letter from Pope Innocent IV. to Henry III., urging him to carry on the crusade	298
,,	Decree of Innocent IV. that the greater procurations are not to exceed four marks	300
	Letter of Innocent IV., sent on by the persons appointed to carry out this decree	301
	Decree of the Third Lateran Council "Qualiter "prælati debeant cum subjectis hospitare"	301
	Indulgence of Innocent IV. to the bishops of the province of Canterbury on the exemption of parish churches from procurations	302
	Bull of Innocent IV., as to the visitation of the Metropolitan	303
	Absolution of the dean and chapter of St. Paul's and others, who had been excommunicated for resisting the archbishop's visitation	304
	Excommunication of the infractors of Magna Charta	305
	Articles of inquiry throughout England into the life and conversation of the clergy and laity	307
	Letter of Grosseteste to Innocent IV., refusing to admit his nephew into a canonry in Lincoln cathedral	311
	Letter of Innocent IV., on provisions	314
	Confirmation by Innocent IV. of the excommunication of the infractors of Magna Charta	318
	Letter of the dean of Lincoln, reciting the Pope's bull of confirmation	320
	Letter of Innocent IV., on the respective ages of himself and Henry III.	324
	Letter of the bishop of Norwich to the dean of Christianity at Stafford, in execution of the grant of a tenth of ecclesiastical property to Henry III. for three years	325
	Letter from the same to the sub-prior of Burton, for the same purpose	326
	Answer of the sub-prior of Burton	327
	Articles of inquiry before the justices itinerant at Lichfield	330

A.D.		Page
1254.	Letter of Pope Alexander IV. to archbishop Boniface, announcing his election	333
1255.	Articles of inquiry before the justices itinerant at Stafford	337
,,	Letter of Alexander IV. to Henry III., offering the crown of Sicily to Prince Edmund	339
,,	Commission to Rustand, the Pope's chaplain, for a crusade against Manfred, king of Sicily	350
,,	Letter of Rustand, appointing Alexander, canon of Hereford, and William de Ros, as his deputies	353
,,	Letter of Rustand, requiring the tithes from man and baronies to be paid up	
,,	Letter of William de Ros, on the execution of papal mandate respecting tithes for the crusad	
,,	Manner in which the tithes are to be collected and pa	
,,	Grievances of the clergy, of the archdeaconry Lincoln, respecting the taxation, brought forwa at the Parliament at Westminster	
,,	Grievances of the clergy of the diocese of Lichfie and Coventry	
,,	Letter of Rustand, on the taxation	
,,	Recapitulation of the exactions during the reign o Henry III.	
,,	Assessment of the abbey of Burton	
,,	Taxation in 1254 by the bishop of Norwich, with the amount paid by Burton	
,,	Letter from the magnates of the kingdom of Jerusalem to Henry III., praying for assistance	
,,	Letter from Boemund, prince of Antioch, to Henry III., on the Turcomans	
,,	Inquiry into the property of the abbats of Burton beyond the Dove (Suit of Mickleover)	
1256.	Briefs and inquests as to whose duty it was to repair the bridge at Egginton over the Dove	
,,	Assize of bread, wine, and beer	
,,	Letters of the chapters of Lichfield and Coventry to archbishop Boniface, requesting the confirmation of the election of Roger de Meuleng as bishop of Lichfield	
,,	Account of the election	
,,	Assent of the king to the election	
,,	Letters of confirmation of the election by the archbishop	
,,	Inquisition of the official into the diocese during the vacancy	

A.D.		Page
1256.	Brief summoning the abbat of Burton to London	384
,,	Letter of the archbishop of Messina, with the Pope's recommendation, and demand for money	385
,,	Reasons of the clergy and people against the Sicilian undertaking	387
,,	Authority given to the legate Rustand	388
,,	Demand of procurations from the archdeacons by the archbishop of Messina	389
,,	Demand of Henry III. for the payment of his debts to the Pope in the matter of the kingdom of Sicily	390
	Reasons of the bishops and clergy against the payment	390
	Letter of Richard of Cornwall to the archbishop of Messina, announcing his election as king of the Romans	391
	Letter of Richard of Cornwall to Prince Edward, giving an account of his voyage, and coronation at Aix-la-Chapelle	392
	Oath of the king's councillors	395
	Letter from the Sicilian nobles to Henry III.	397
	Answer of Henry III. to the Sicilians	398
	Letter of Henry III. to John de Ebulo, promising his assistance in Sicily the next summer	400
	Letter of Henry III. to Thomas of Aquino, respecting the Saracens in Lucera	400
,,	Letter of the official of the archdeacon of Stafford, respecting the convocation to be held in London	401
,,	Subjects to discussed at the convocation	402
,,	Articles for inquiry in the convocation	403
,,	Deliberations on the articles	404
,,	Decisions of the convocation on these	406
58.	The Pope's commission to his nuncio Arlot	409
,,	Summons to the convocation at Merton	411
,,	Articles agreed on at Merton	412
,,	Grievances formerly stated by bishop Grosseteste	422
,,	Privileges of the clergy compiled by Robert de Marisco, by order of Grosseteste	425
,,	Letter of the Pope in favour of the Dominicans in their disputes with the University of Paris, with the deprivations of William de S. Amour, Eudes of Douai, Nicholas, dean of Bar-sur-Aube, and Christian, canon of Beauvais	430
,,	Letter of Hybert, prior of the Dominicans, on complaints against them of usurping the functions of the parochial clergy, with regulations for their future conduct	434

A.D.		Page
1258.	Regulations for regents at Oxford who transgress the statutes - - - - - - -	436
,,	Letter of Innocent IV. (1253), demanding a canonry in Lincoln cathedral for his nephew - . -	436
,,	Petitions of the barons at the parliament at Oxford -	439
,,	Letter from one who was present, describing the proceedings of the parliament at Oxford - -	443
,,	The Provisions of Oxford, with the oaths of the barons, &c., and the names of the sworn councillors, &c. (French) - - - - -	446
,,	Times and manner of holding parliaments (French) -	
,,	Names of the castles, and their guardians -	
,,	Charter of Henry III., that justice shall be done by the sheriffs without bribes (French) -	
,,	Charter of Henry III., confirming the acts of the council (French) - - - - -	
,,	Writ to the sheriffs, to make inquiry into excesses committed in their several counties -	
,,	Letter, from the barons to the Pope, against the Poitevins - - - - - -	
,,	Letter from the nuncio to the Pope, giving an account of the conclusion of peace between the king of the Romans and the kings of France and England -	
,,	Letter of Richard, king of the Romans, to the Pope, against Alphonso X., king of Castile - -	
1259.	Letter of the Pope to Richard, king of the Romans, in answer - - - - - -	
,,	Provisions of the twelve barons (French) - -	
,,	Instructions for escheators - - - -	
,,	Provisions of the twelve barons (Latin) - -	
,,	Articles of inquiry in monasteries - - -	
,,	Letter of Pope Alexander IV. to the barons, in answer to their complaints respecting papal provisions -	
1260.	Letter of the Grand Master of the Templars concerning the Tartars - - - - -	
,,	Letter of Pope Alexander IV. respecting the Tartars	

ERRATA.

Page 51, l. 5 from bottom, for *uscepit* read *suscepit.*
„ 87, note [3]. This should be, *qui*] quia, MS.
„ 119, note [4], for *Derry* read *Kildare.*
„ 124, l. 26, for *Petri* read *Philippi.*
„ 144, ll. 22, 23, for *Bonrugge* read *Bourugge.*
„ 145, l. 15, margin, for *Pastoreaux* read *Pastoureaux.*
„ 148, note [1], for *abbati* read *abbatis.*
„ 158, l. 10, for *Wyttune* read *Wyltune.*
„ 161, l. 5, margin, add *f.* 56.
„ „ l. 31, for *de* read *le.*
„ 180, note [1], for *Sabino* read *S. Sabina.*
„ 242, l. 7, margin, for iv. read 4.
„ 304, note [4], for *Gale* read *Fulman.*
„ 333, l. 1, margin, for 1245 read 1254.
„ 462, l. ult., for *Wasconiæ, te* read *Wasconiam, et.*
„ 471, ll. 5, 19, *consilio,* sic MS., but read *concilio.*

ERRATUM IN THE HISTORY OF BARTHOLOMEW DE COTTON.

Page 304, l. 12, for *Reims* read *Reuns, i.e.*, la Réole, in Gascony, and correct the Index in consequence. This passage has been so frequently quoted, and always with this blunder, that I am especially anxious it should be corrected. I am indebted to the Rev. J. Glover, vicar of Brading, for pointing it out to me.

ANNALES DE MARGAN

SIVE

CHRONICA ABBREVIATA

A TEMPORE SANCTI EDWARDI, REGIS ULTIMI DE PROGENIE ANGLORUM.

FROM

MS. TRIN. COLL. CANT. O. 2. 4.

ANNALES DE MARGAN.

MLXVI Anno ab Incarnatione Domini cometa apparuit. Obiit sanctus rex Edwardus, vir simplex et rectus, acceptus tam Deo quam hominibus: regnavit autem in summa pace et gloria fere XXIV. annis. Monasterium Sancto Petro construxit ad occidentalem plagam urbis Londoniæ, in quo gloriose requiescit. Et quia virgo decessit, regia stirpe fere toto a Danis deleta qui regnum prius occupaverant, Alfredo quoque fratre suo a comite Godwino extincto, cum potiorem hæredem non haberet, Willelmo duci Normannorum consobrino suo, regnum Angliæ testamento tradidit. p. 1. A.D. 1066. Death of Edward the Confessor.

Eodem anno, idem Willelmus cum Normannis in Angliam veniens, victo et occiso rege Haraldo, gravi prælio apud Hastinges die Sancti Calixti, qui regnum indebite cum perjurio invaserat, quique ante paucos dies infelicis pugnæ illius, regem Norwagiæ Haraldum et Tostium comitem Nordanhimbrorum fratrem suum, contra se venientes, bello prostraverat et occiderat, totius insulæ imperium obtinuit, et solemniter die Natalis Domini apud Westmonasterium coronatus est. Iste nobile cœnobium Sancto Martino fecit, quod ab eventu belli ibi commissi, de Bello nominavit. Battle of Hastings. Oct. 14. Coronation of William.

MLXIX. Fuit bellum in Bleoduna, et ædificatum est castellum Gwent a rege Willelmo primo. Battle at Blaydon on Tyne.

MLXX. Obiit Edwinus dux Nordanhimbrorum. Death of Edwin.

A.D. 1705. Death of Queen Edith. p. 2.

MLXXV. Obiit Editha regina. Rogerus[1] et Radulfus de Waer[2] voluerunt tradere regem Willelmum primum.

Execution of Waltheof.

MLXXVI. Weldeofus dux, Sywardi comitis filius, decollatus est. Iste in pugna Eboracensi plures Normannorum solus obtruncaverat, unos et unos per portam egredientes decapitans. William of Malmesbury, ii. p. 427.

MLXXX. Nimius fuit ventus in nocte Natalis Domini.

Fire at Winchester. Aug. 18.

MLXXXI. In festivitate Sanctæ Helenæ magnum incendium fuit Wintoniæ. Et ædificata est villa Cardiviæ, sub Willelmo primo rege.

Death of Queen Matilda.

MLXXXIII. Obiit Matildis regina.

MLXXXIV. Withbertus[3] Papa sedem accepit.

MLXXXV. Terdalac rex Hiberniæ obiit.

Death of William I.

MLXXXVII. Obiit Willelmus rex Angliæ senior viii. idus Septembris, anno regni sui xxi., comitatus lii., vitæ lix. Corpus ejus sepultum est apud Cadomense cœnobium in Normannia, quod ipse ædificaverat.

Succession of William II.

Eodem anno Willelmus regis Willelmi filius cœpit regnare.

MLXXXVIII. Corpus sancti antistitis Nicolai, de Mirræa civitate, in locum qui Barum dicitur ix. die mensis Maii translatum est.

Earthquake.

MLXXXIX. Factus est terræmotus iii. id. Augusti, undè totam Angliam tremor invasit; cernebantur namque ædificia eminus resilire, et mox pristino modo residere. Secuta est inopia fructuum, tarda maturitas frugum, ita ut ad festum Sancti Andreæ vix messes reconderentur in horreis. Hoc anno obiit et Lanfrancus Cantuariensis archiepiscopus, et Alanus comes Rufus.[4] Ibid. p. 504.

Nov. 30. Death of Lanfranc.

Storms and their consequences, at Winchcombe, p. 3.

MXCI. Tumultus fulgurum et motus turbinum erant. Denique id. Octobris apud Winchelcumbe ictus de cælo emissus, turrim ecclesiæ tanta vi impulit, ut ad

[1] Roger de Britolio, earl of Hereford.

[2] Ralph de Waher or Guader, earl of Norfolk.

[3] This is Guibert, the anti-pope, who was installed in the Lateran in this year.

[4] Count of Britanny.

William of Malmesbury, ii. p. 505.

modum grossitudinis humanæ foramen aperiretur, per quod ingressus trabem maximam adeo perculit, ut fragmina per totam spargerentur ecclesiam: quin et Crucifixi caput, cum dextra tibia et imagine Sanctæ Mariæ, dejecit; secutus est fœtor teterrimus, hominum naribus intolerabilis. Hic quoque inter se invicem venti dissidentes, quod dictu mirum est, tam vehementer xvi. kal. Novembris flare cœperunt, ut plusquam sexcentas[1] Londoniæ domos effregerint: cumulabantur ecclesiæ cum domibus, maceriæ cum parietibus. Majus adhuc scelus ventorum furor est ausus, nam tectum ecclesiæ Sanctæ Mariæ quæ dicitur ad Arcus, pariter sublevavit, et duos ibi homines obruit. Ferebantur per inane tigna cum trabibus, e quibus tigna quatuor sex et viginti pedes longa, cum in strata publica forte cecidissent, tanta vi in humum impacta sunt, ut vix quatuor pedes extarent; et quia nullo modo poterant erui, jussa sunt ad planitiem terræ succidi, ne impedimento essent transeuntibus. A.D. 1091. in London, the church of S. Mary at Bow,

MXCII. Apud Salesberiam, tectum turris ecclesiæ violentia fulminis omnino disjecit, quinta die postquam dedicaverat eam Osmundus episcopus. Et Remigius episcopus Lincolniæ obiit. and at Salisbury.

MXCIII. Tantæ fuerunt inundationes pluviarum, tanta tempestas imbrium, quanta nulla meminerat ætas. Hyeme vero succedente ita fluvii sunt congelati, ut pervii equitantibus, et plaustra ducentibus essent. Eodem anno Anselmus ad archiepiscopatum Cantuariæ electus est, et Robertus[2] ad episcopatum Lincolniæ, et monachi episcopatus Wintoniæ novum intravere cœnobium, vi. kal. Aprilis. Eodem quoque anno translata sunt corpora sanctorum Swithuni et Ethelwoldi episcoporum ad præfatum cœnobium, et id. Novembris Anselm archbishop of Canterbury. Death of Malcolm III., king of Scotland, and queen Margaret.

[1] *sexcentas*] MS. sexcentos.

[2] Robert Bloet.

A.D. 1093. occisus est Malcolmus rex Scotiæ: et mense eodem obiit Margareta regina.

p. 4. MXCIV. Propter tributa quæ rex Rufus, in Normannia positus, Anglis indixerat, agricultura defecerat, quam e vestigio fames est subsecuta, famemque mortalitas hominum adeo crebra, ut deesset morituris cura, mortuis sepultura. Tunc etiam Walenses in Normannos efferati, Cestrensem pagum, partemque Scropesbiriæ vastaverunt; Angleseiam armis obtinuerunt. William of Malmesbury, ii. p. 506.

Famine.

Invasion of the Welsh.

MXCV. Commotio fuit stellarum, et obiit Wlstanus Wigorniensis episcopus.

Crusade under Urban II. MXCVI. Moritur Willelmus episcopus Dunelmensis, et hic[1] commotio hominum. Eodem anno Urbanus Papa concilium tenuit, et iter Hierosolymitanæ expeditionis prædicavit.

A comet. MXCVII. Sexto non. Octobris stella cometes apparuit xv. diebus, majorem crinem emittens ad Orientem, minorem versus Euro-austrum. Apparuerunt et aliæ stellæ, quasi jacula inter se emittentes. Ille fuit annus quo beatus Anselmus, tempore regis Willelmi secundi, Romam primo perrexit, præsidente tunc sedi Apostolicæ Papa Urbano.

Anselm goes to Rome.

The invasion of the Northmen defeated. MXCVIII. Rex Noricorum nomine Magnus, cum Haraldo filio Haraldi quondam regis Angliæ, Orcades insulas, et Mevanias,[2] aliasque in Oceano positas armis cepit, jamque per Angleseyam ad Angliam properabat. Sed occurrerunt ei comites Angliæ duo, Hugo[3] scilicet Cestrensis, et Hugo Scropesbiriensis,[4] et armis eum expulerunt. Corruit ibi Hugo Scropesbiriensis, eminus hasta perfossus. Et Antiochia a Christianis capta est, et in nocte Sanctorum Cosmæ et Damiani claritas de cælo refulsit coruscans ut dies.

September 27.

Capture of Jerusalem. MXCIX. Fluctus marinus per Tamesim flumen ascendens, villas multas cum hominibus mersit. Eodem

[1] *hic*] so MS. Gale reads *fit*.
[2] Man and Anglesey.
[3] Hugh of Avranches.
[4] Hugh de Montgomery.

William of Malmesbury, ii. p. 506.

anno Jerusalem a Christianis capta est, idus Julii. Et Papa Urbanus obiit, cui successit Papa Pascalis. A.D. 1099. Pope Paschal II.

MC. Multa contigerunt adversa: illud vero maxime horrendum extiterat, quod visibiliter diabolus hominibus apparuit in saltibus et deviis, transeuntes allocutus. Præterea in pago Berkeschire in villa Hamtestede, continuis xv. diebus fons sanguinem tam ubertim manavit, ut vicinum vadum inficeret. Hoc etiam anno interfectus est Rex Angliæ Willelmus junior, rex Rufus vulgo vocatus, non. Augusti, anno regni sui xiii., cum esset annorum plus xl. Sepultus est Wintoniæ. Suscepit autem regnum Angliæ post Willelmum frater ejus Henricus, filiamque Malcolmi regis Scotiæ accepit uxorem, et Radulfum [1] episcopum Dunelmensem mittere fecit in compedibus. Eodem anno beatus Anselmus archiepiscopus, qui in transmarinis exulaverat violentia regis Willelmi, ad sedem suam est reversus. Et Thomas archiepiscopus Eboracensis obiit.

Death of William II. p. 5.

Succession of Henry I.

Restoration of Anselm.

MCI. Radulfus episcopus Dunelmensis, de custodia egressus est quarto nonas Februarii, qui fugiens in Normanniam congregavit exercitum cum auxilio Roberti comitis, et in Angliam duxit xiv. kal. Augusti: quo exercitu Hanteschire valde prædata est. Hic etiam ignem sacratum Jerosolymæ contigit solito plus tardare, qui solebat annis singulis vigiliam Paschæ illustrare.

Invasion of Robert of Normandy.

MCII. Wintonia combusta est xvi. kal. Junii, et xiii. kal. Junii arsit Glocestria cum monasterio: et concilium magnum celebratum est apud Londoniam, v. kal. Octobris, duobus diebus, in quo depositi sunt quamplurimi abbates. Et Robertus comes de Belesmo ab Anglia expulsus est, cum fratre suo Arnulfo. Et Rogerus cancellarius ad episcopatum Salesbiriæ electus est.

Fires at Winchester and Gloucester.

Council at London.

[1] Ralph Flambard.

A.D. 1103. Second visit of Anselm to Rome.

MCIII. Sanctus Anselmus Cantuariensis archiepiscopus ad maximam instantiam regis Henrici primi, secundo ivit Romam ad impetrandum a sede Apostolica confirmationem regiarum consuetudinum, quas vocant avitas leges, et regias libertates; sed impetrare non potuit; nec debuit, nec etiam voluit propter suam conscientiam. Quocunque enim nomine appellentur, nihil aliud sunt quam tyrannicæ abusiones, et diabolicæ adinventiones ad subvertendam ecclesiasticam libertatem. Hæ fuerunt causæ discordiæ inter regem Rufum et beatum Anselmum, et exilii ejusdem; fuerant et causa discordiæ inter eum et regem Henricum primum, fuerant etiam causa discordiæ inter regem Henricum secundum et beatum Thomam Cantuariensem archiepiscopum, et septennis fere exilii, et multorum aliorum malorum, et tandem martyrii ejusdem sancti sicut legitur in vita ipsius.

p. 6.

Mock suns.

MCIV. Apparuit tale signum) (ab hora sexta usque ad horam nonam vii. idus Junii in hebdomada Pentecostes, multis intuentibus et mirantibus qui tunc erant in curia regis Henrici primi apud Londoniam. Luna fuit eadem die decima. Eodem anno obiit Heruualdus Landavensis episcopus centum annorum senex, eique successit Urbanus ab Anselmo Cantuariensi metropolitano consecratus, cum quo et alii duo episcopi sunt consecrati, scilicet Rogerus episcopus Salesbiriæ et Willelmus Giffardus episcopus Wintoniæ.

May 6.

Bayeux burnt by Henry I.

MCV. Kalendas Martii Henricus rex perrexit in Normanniam, ibique demoratus est usque ad Pascha pacifice, postea veniente festivitate sancti Johannis ante portam Latinam, die Dominico venit mane cum exercitu suo ad civitatem Baiocensem, eamque combussit, et ecclesias et plurimam hominum partem occidit; in sexta vero feria tradiderunt se populi illius civitatis suo dominatui atque ipsam civitatem. Post hæc, vi. kal. Septembris, in festivitate sancti Rufi martyris, reversus est in Angliam. Facta est et eodem

Aug. 27.

anno nimia inundatio fluctuum viii. kal. Februarii. A.D. 1106.
Nix quoque magna anno hoc cecidit.

MCVI. Stella quæ cometa vocatur apparuit xiv. kal. A comet.
Martii, in diebus regis Henrici primi Anglorum, in eadem nocte quæ tunc præcessit diem Veneris in parte dextra Zephyri qui Affricus nominatur, id est inter meridiem et occidentem, quæ nimis obscura et p. 7.
parva intuentibus esse videbatur; sed tamen coma ejus, id est radius, nimis longa et magna habebatur; luna erat eodem die undecima; et xxiv. diebus perduravit.

MCVII. Ordinatio Rogeri episcopi Sarisbiriæ. Henricus Normanniam accepit, et Robertus filius Hamonis obiit.

MCVIII. Girardus Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus moritur, et præsul Gundulfus.[1]

MCIX. Obiit piæ memoriæ Anselmus archiepiscopus Cantuariensis. Death of Anselm.

MCX. [Obiit papa Honorius xvi. kal. Martii; et in crastino, id est xv. kal. ejusdem, electus est Gregorius cardinalis Sancti Angeli in Apostolatum, qui et Innocentius vocatus est.][2]

MCXI. Obiit Robertus decanus Salesbiriensis.

MCXII. Obiit Sampson Wigorniensis episcopus.

MCXIII. Rex Anglia Henricus, collecto immenso exercitu ex diversis Britanniæ partibus, ad Walliam properavit, ut contra Grifinum Gwinedotum regem et Owein Powisorum regulum pugnaret. Invasion of Wales by Henry I.

MCXIV. Wilfredus Menevensis episcopus moritur, cui successit Bernardus. In Hibernia autem fames indigenas adeo vehementer afflixit ut ubique per regiones dispersæ, atque ex maxima parte deletæ sint. In Anglia vero duo archiepiscopi efficiuntur, Cantuariensis[3] et Eboracensis[4]; et Tamisia exsiccata est vi. idus Octobris. Famine in Ireland.

---

[1] Bishop of Rochester.

[2] Introduced incorrectly from the year 1130.

[3] Ralph of Escures.

[4] Thurstan.

A.D. 1115. Quarrel between Henry I. and Louis VI. of France.

MCXV. Henricus rex Angliæ transfretavit, et discordia commota est inter illum et Lodovicum regem Francorum. Cometa apparuit.

MCXVI. Filius regis Henrici juratur ab omnibus hæres patris fieri; et Robertus [1] Cestrensis episcopus moritur.

MCXVII. Obiit Mauricius Londoniæ episcopus, et Faricius abbas Abendoniæ.

Death of pope Paschal II., king Baldwin I., Queen Matilda, &c. p. 8.

MCXVIII. Obiit Papa Pascalis, et Baldewinus rex Jerusalem, et Matildis regina Angliæ, et Robertus comes de Belesme kal. Maii, et Girardus Eboracensis archiepiscopus, cui successit Thomas.

Marriage of prince William, to Alice, daughter of Fulk of Anjou.

MCXIX. Terræmotus fuit in Anglia in festivitate Sancti Michaelis, et filius regis accepit in conjugem filiam comitis Andegavensis, et obiit comes Henricus de Warewic, et Herbertus[2] episcopus de Norwiz, et abbas [3] Sancti Albani.

Shipwreck and death of prince William and his brothers and sisters.

MCXX. Filius regis Henrici Willelmus nomine periculo maris periit apud Barbefleot, et cum eo omnes qui in eadem navi fuerunt, scilicet fratres ejus atque sorores, liberi præfati regis, et quidam comites, et multi nobiles alii ad numerum centum xl. virorum et mulierum, vii. kal. Decembris, nec corpora eorum inventa sunt.

Fire at Gloucester.

MCXXI. Gloecestriæ civitatis maxima pars cum abbatia Sancti Petri quæ in ea est, iterum igne consumpta est vii. idus Martii. Et Papa Calixtus cepit Gregorium antepapam.

Junction of the abbeys of Sherbourne and Horton.

MCXXII. Scirburna et Hortun juncta sunt in unam abbatiam concessione regis Henrici et Rogeri episcopi Salesbiriæ; et terræmotus fuit media nocte viii. kal. Augusti. Hoc etiam anno Radulfus archiepiscopus Cantuariensis obiit ante Natale Domini. Et Robertus Lincolniæ episcopus infra ipsum Natale coram rege subita morte defungitur. Quibus defunctis rex cle-

[1] Robert de Limesey.
[2] Herbert Losinga.
[3] Richard de Albini.

ricum quendam nomine Willelmum de Turbeoil in archiepiscopum Cantuariensem promovit, et Alexandrum nepotem Rogeri episcopi in Lincolnia consecrari fecit episcopum. Tunc etiam Godefridus cognomine Rufus cancellarius regis efficitur pro vii. milibus libris argenti. Eodem anno civitas præfata Lincolniæ tota incendio consumpta est, excepto tamen monasterio et episcopio, de quo miserabili incendio centum xl. homines in una domo combusti reperti sunt. A.D. 1122. Geoffrey Rufus buys the chancellorship. Fire at Lincoln.

MCXXIII. Rex Henricus ultra mare Normanniam profectus est mense Junio. Et Johannes[1] Bathoniensis episcopus, et Theodulfus Wigorniensis, necnon Radulfus[2] [Ci]cestrensis obierunt.

MCXXIV. Obiit Rofensis ecclesiæ episcopus Ernulfus. Et gens Noricorum veniens in autumno, hyemavit apud Bristollum. Monetarii autem numero xciv. jussu regis in Normannia consistentis iii. die Epiphaniæ dextris truncati et genitalibus præcisi sunt apud Wintoniam. Hic etiam captus est comes Willelmus de Mellis.[3] Invasion of the Northmen. p. 9. Punishment of coiners.

MCXXV. Imperator Allemanniæ qui in matrimonium filiam regis Henrici acceperat, obiit. Et Apostolicus Calixtus similiter obiit, succedente sibi domino Papa Honorio. Hoc in tempore Johannes cognomine Cremensis, presbyter quidam cardinalis, de Roma missus venit primum ad regem Henricum in Normannia, et ab eo permissus omnem perlustravit Angliam. Ad ultimum vero concilium maximum cogens apud Westmonasterium omnium episcoporum, abbatum, priorum, necnon et clericorum, canonicorum, scholasticorum etiam et laicorum potentium, in excelso throno quatuor dies præsedit, ipsis etiam archiepiscopis sibi subpedaneis effectis. Hoc Death of the Emperor Henry V., and Pope Calixtus II. John of Crema presides at a council at Westminster.

[1] John de Villula.

[2] Ralph de Luffa.

[3] This is an error for Waleranus de Mellent or Medlent, son of Robert, earl of Mellent. See Flor. Worc. ii. p. 78.; Diceto, col. 504.; Annal. Waverl. an. 1124.

A.D. 1125. A prodigy. June 24. etiam anno res accidit valde mirabilis. In territorio enim quod Gillyc nominatur, tres dies ante nativitatem sancti Johannis, de quodam fonte sanguis cœpit emanare, et sic mirabili modo per totam æstatem non defecit, nisi quod semper in sabbato ad horam nonam sanguis ille cessavit, et iterum mane feria secunda fluere cœpit per totam septimanam, usque in aliud sabbatum. Anno quoque eodem pluviales tempestates per totam æstatem vix uno die cessaverunt, unde et fames per totam Angliam dirissima, et eatenus inaudita extitit; in tantum, ut unus frumenti sextarius xx. solidis venderetur.

Famine.

MCXXVII. Rogerus Ymor a tribus filiis Gestin, Grifud, Garatauc, Guoroni, occisus est dolo; et perjuri erga eum etiam sacrilegi effecti sunt, frangentes duas ecclesias, scilicet Sanctorum Tidauci et Tatani.

MCXXVIII. Obiit Willelmus Giffard episcopus Wintoniæ, et Willelmus comes Flandriæ, nepos regis Henrici.

Council at London concerning the wives of priests.

MCXXIX. Rex Henricus primus revertitur de Normannia in Angliam, fitque concilium totius Angliæ apud Londoniæ ad festum Sancti Michaelis; in quo tamen nihil omnino nisi de uxoribus presbyterorum decernitur. Sed post quinque dies nepos regis, Henricus[1] nomine, ex abbate Glastoniæ, rege jubente, episcopus efficitur Wintoniæ.

p. 10.

Death of pope Honorius II.

MCXXX. Hoc anno xvi. kal. Martii, defunctus est papa Honorius apud Sanctum Gregorium, et in crastino, id est, xv. kal. ejusdem, electus est Gregorius diaconus cardinalis Sancti Angeli in Apostolatum; qui et Innocentius vocatus est; et sexta die, scilicet sequenti sabbato post proximum, ordinatur in presbyterum, in die cathedræ sancti Petri, et in crastino consecratus est in summum pontificem, apud Sanctam

Succession of Innocent II.

Jan. 18.

[1] Henry de Blois.

Mariam novam. Quo die et Petrus Leonis consecratus est in Apostolicum, apud Sanctum Petrum. Eodem anno conventus in ecclesia Nethensi constitutus est. A.D. 1130. The antipope Anacletus II.

William of Malmesbury, ii. p. 699.

MCXXXI. Mortalitas domesticorum animalium fuit per totam Angliam, quæ et sequentibus quidem annis duravit, ita ut nulla esset omnino villa totius regni quæ ab hac peste fuisset immunis; vacuabantur subito haræ porcorum, integra boum præsepia repente destituebantur. Tunc etiam, contentio inter Bernardum episcopum Menevensem et Urbanum Landavensem de jure parochiarum, quas idem Urbanus illicite usurpaverat, morte ejusdem Urbani apud Romam finem sortitur. Murrain.

MCXXXII. Rex Henricus Normanniam navigavit. Erant tunc nonæ Augusti et feria quarta. Prosecuta sunt elementa extremum tanti principis transitum; ipsa enim feria quarta qua rex transfretavit, sol perpessus eclipsim mentes hominum ex repentina sui defectione vehementer exterruit; proxima vero sexta feria, primo mane, tantus fuit terræ motus ut subsidere ipsa videretur, horrifico sono prius sub terra audito. The king goes to Normandy.

MCXXXIII. Gaufridus[1] Dunelmensis episcopus obiit, et Herveius episcopus Eliensis.

MCXXXIV. Robertus frater regis Henrici, et comes Normannorum, Cardiviæ moritur, sepultusque est apud abbatiam Gloecestriæ. Death of Robert of Normandy at Cardiff.

MCXXXV. Obiit rex Henricus kal. Decembris apud Liuns, anno regni sui xxxv. Corpus ejus jacet humatum Radingiæ in coenobio Sanctæ Mariæ, quod rex ipse a fundamentis extruxit. Eodem anno coronatus est in regem Angliæ Stephanus, nepos Henrici, ix. kal. Januarii, die Dominica. Death of Henry I. Succession of Stephen. p. 11.

MCXXXVI. Rex Stephanus primo tempore Quadragesimæ transiit mare; et tota Wallia in discordiam Disturbances in Wales.

[1] Geoffrey Rufus, the Chancellor, who was *consecrated*, not *died*, in 1133.

A.D. 1136. commota est, rupta pace inter Walenses et alienigenas; maxime propter Flandrenses, eos quasi ex medio affligentes. Willelmus archiepiscopus Cantuariensis moritur.

MCXXXVII. Grifidus filius Ris, qui et rex Demeticorum fuit, obiit; et pagus Ros a Walensibus devastatur et comburitur.

Civil war. MCXXXVIII. Intestinis dissidiis Anglia quatiebatur.

Eclipse. MCXL. In Quadragesima, xiii. kal. Aprilis, hora nona, feria quarta, eclipsis solis facta est hominibus jam ad mensas sedentibus, et nimio stupore mentis attonitis; sed re cognita progredientes, stellas circa solem intuebantur.

Capture and release of Stephen. MCXLI. Stephanus rex capitur apud Lincolniam, iv. non. Februarii, et anno eodem dimittitur a Roberto comite Gloecestriæ; quo etiam anno comes ipse Robertus a Willelmo de Ypre captus est in fuga, xviii. kal. Octobris; et solutus est pro eo rex Stephanus.

MCXLII. Consecratus est Gocelinus[1] episcopus Salesbiriæ.

MCXLIV. Ventus validissimus fuit xiv. kal. Februarii, domos despolians et quercus prosternens.

MCXLV. Ricardus primus abbas de Neth moritur.

Crusade under Conrad III. and Louis VII. MCXLVI. Imperator Allemanniæ, et Lodovicus rex Franciæ, cum innumerabili exercitu ad terram Jerusolimam perrexerunt.

Foundation of the abbey of Margan. MCXLVII. Fundata est abbatia nostra quæ dicitur Margan. Et eodem anno comes Gloucestriæ Robertus, qui eam fundavit, apud Bristollum obiit, pridie kal. Novembris.

Death of Robert of Gloucester, Queen Adelicia, S. Bernard. MCLI. Obiit Adelidis, regina secunda Henrici regis.

MCLIII. Obiit beatus Bernardus Clarevallensis abbas primus. Eodem anno discessit de Margan abbas Willelmus primus.

---

[1] Joscelin de Bailul.

MCLIV. Stephanus rex obiit viii. kal. Novembris, et Henricus secundus successit in regnum, coronatus xiv. kal. Januarii. A.D. 1154. p. 12. Death of Stephen. Succession of Henry II.

MCLV. Obiit dominus Andreas abbas secundus de Margan, ii. kal. Januarii.

MCLVII. Facti sunt amici Henricus rex et Oweyn de Wallia.

MCLVIII. Comes Gloucestriæ Willelmus in castello Cardiviæ captus est a Walensibus, et comitissa Hawysia. William, earl of Gloucester, seized by the Welsh.

MCLXI. Combusserunt Walenses horreum nostrum mense Octobri, vindicta tamen divina sequente.

MCLXII. Facta est fames magna per totum orbem.

MCLXIII. Intravit rex Henricus in Suthwalliam, pacificans eam sine aliqua contradictione et sine sanguine. Præterea anni hujus in tempore, fama vulgante, percrebuit quod quidam pseudoprophetæ surrexerunt, terramque Petragoricæ regionis adierunt, qui vitam se apostolicam ducere moresque imitari mentiebantur. Erant autem hujusmodi sectæ cultores; sine intermissione prædicabant, nudipedes incedebant, septies in die genua flectebant, et toties in nocte, pecuniam a nullo accipiebant, carnem non comedebant, vinum non bibebant, cibos datos sobrie accipiebant, eleemosynam nihil valere dicebant, quia unde fieri possit a nemine debet possideri, Communionem sacram accipere renuebant, Missam nihil esse dicebant, parati erant mori et cruciari pro lege sua, prodigia quædam facere videbantur, aquam enim in vinum mutabant, vas vacuum suo vino parumper infuso plenum inveniebatur, coram eis cæci visum, surdi recipiebant auditum; si illiterati ad eos veniebant, infra viii. dies tam prudentes fiebant, ut nec literis nec exemplis superari possent; nullo compedum genere vinciri poterant; duodecim fuere magistri, excepto principe eorum qui Poncius vocabatur. Pacification of South Wales by Henry II. Fanatical sect in Perigord.

Heriberti monachi Epistola de Hæreticis Petragoricensibus, ap. Mabillon Vet. Analect. iii. p. 467. Migne Patrolog. clxxxi. col. 1719.

MCLXV. Intravit rex Henricus secundus in North-walliam, parumque profecit. p. 13.

A.D. 1166. MCLXVI. Obiit Robertus episcopus Bathoniensis, et Robertus filius Willelmi comitis Gloucestriæ.

MCLXVII. Villa de Kenefeg a Walensibus primo
Jan. 14. combusta est, in nocte Sancti Hilarii episcopi.

MCLXVIII. Facta est eclipsis lunæ post mediam noctem.

MCLXIX. Filia cujusdam Walensis audita est plorare in utero matris suæ, patre suo id juramento affirmante.

Coronation of Prince Henry, son of Henry II., during Becket's exile.

MCLXX. Henricus, regis Henrici secundi filius, coronatus est Londoniæ, adhuc puer, a Rogero[1] Eboracensi archiepiscopo, adhuc vivente patre, et beato Thoma Cantuariensi archiepiscopo exulante in Francia. Coronatur autem contra prohibitionem Apostolicam, assistentibus et suffragantibus prædicto Rogero Londoniensi,[2] Saresbiriensi,[3] et Rofensi[4] episcopis, nec jus Cantuariensis ecclesiæ protestantibus, ad quam coronatio regum Angliæ ex antiquo pertinere dinoscitur. Quam profana vero unctio hæc odiosa, et inimica fuerit (si tamen consecratio magis quam execratio dici debeat), utpote Apostolica benedictione destituta, immo in transgressione contra virum Apostolicum, ac proinde contra Deum facta, quæ etiam ex mero adeo ira et indignatione processit, odio patris spiritualis, a patre carnali excogitata, probant lugubres et omnibus post futuris seculis destestandi eventus, qui ex hac consecratione provenerunt, episcoporum scilicet anathematizatio, archiepiscopi occisio, semel et iterum inter patrem et filium rebellio, et in fine egregii illius pueri consecrati sic in adolescentia, præmaturæ mortis præventio.

The ill consequences of this.

Invasion of Ireland by Richard, earl of Striguil.

Sanctus Godricus heremita de Finchale obdormivit in Domino xii. kal. Junii, anno regis Henrici secundi xvi. Eodem anno Ricardus comes de Struguil cum exercitu transfretavit in Hiberniam ut expugnaret eam.

---

[1] Roger of Bishopsbridge.
[2] Gilbert Foliot.
[3] Joscelin de Bailul.
[4] Walter.

MCLXXI. Occisus est beatus Thomas Cantuariensis archiepiscopus, Angliæ primas, apostolicæ sedis legatus, in ecclesia Cantuariensi, pro defensione ecclesiasticæ libertatis, anno exilii sui septimo, vitæ vero illius liii., quarto kal. Januarii, feria tertia, hora quasi undecima. A.D. 1171. Murder of archbishop Becket.

MCLXXII. Transfretavit rex Henricus in Hiberniam xvii. kal. Novembris.

MCLXXV. Rex Henricus fecit pacem cum filio, et fames fuit eodem anno. p. 14.

MCLXXVI. Mortalitas hominum fuit, et fames magna.

MCLXXVII. Facta est in crepusculo noctis et diei aurora sequente, coruscatio aeris mira per omnem terram, iv. kal. Decembris.

MCLXXVIII. Contigit solis eclipsis id. Septembris post sextam horam diei.

MCLXXXI. Obiit Alexander III., Romanæ sedis Apostolicus, mense Septembri, et substitutus est Hubaldus Ostiensis episcopus, Lucius Apostolicus postea dictus. Death of Pope Alexander III. Succession of Lucius III.

MCLXXXIII. Obiit Nicolaus [1] Landavensis episcopus ii. non. Junii. Eodem mense obiit Henricus secundus [2] rex Angliæ. Eodem autem anno Willelmus comes Gloucestriæ ix. kal. Decembris: et fames valida Angliam simul et Walliam vehementer oppressit. Tonitruum etiam et coruscationes horribiles contigerunt xvi. kal. Augusti. Death of the young king Henry.

MCLXXXIV. Quidam spiritus nequam in Devoniensi provincia locutus est hominibus palam quidem, sed videri non potuit.

MCLXXXV. Fuit eclipsis kal. Maii circa horam nonam, sole post eclipsim colore sanguineo quodam mirabili modo rubente. Hic etiam Walenses pagum Glamorganensem incendiis atque rapinis hostiliter The Welsh lay waste Glamorganshire.

[1] Nicholas ap Gurgant.

[2] *secundus*] Sic MS. An error for *tertius*.

A.D. 1185. vastare cœperunt; tunc ab eis inter alias et villa Kerdiviæ incendio est tradita, villaque de Kenefegiam vice secunda. Castellum quoque de Neth secundo obsessum et fortiter aliquamdiu oppugnatum, donec ab Anglia veniens exercitus Francigenarum fugavit agmen hostile Walensium, machina quam fecerant igne cremata. Non procul a memorato castello, res quædam sui novitate mirabilis sub eodem contigit anno circa nativitatem Baptistæ Johannis. Denique in pago cui Gower est vocabulum, in villa Landridian dicta, feria quinta, lactis unda copiosi pro latice per tres horas, ut fertur, assidue de quodam fonte manavit, quem incolæ loci fontem vocant Sancti Iltuti. Attestati sunt autem plures qui aderant,[1] cum lacteas undas sedulo nec sine admiratione conspicerent, vidisse se quoque inter glareas passim jacere coagulum, et circa marginem undique fontis quandam fluitare pinguedinem, qualis ex lacte colligitur, ut fiat inde butirum. Anno item hoc ipso, Johannes regis Henrici filius, grandi militum stipatus exercitu, mense Aprili versus Hiberniam primo iter arripuit, prius tamen a patre apud Gloucestriam miles effectus; moratus est autem in insula mensibus circiter viii. Qui licet bellis aliisque indesinenter adversis Hibernienses infestaret, terram sibi tamen subjugare non potuit.

Siege of the castle of Neath.

June 24.

p. 15.

Invasion of Ireland by prince John.

Defeat of the crusaders.

MCLXXXVII. Fratres Templi et Hospitalarii, prima die mensis Maii contra Saladinum pugnantes, circa Nazareth civitatem cæsi sunt a paganis, una cum militibus aliis centum fere xxx., peditibus autem mille ducentis. Porro tyrannus, cæde peracta tantorum, necdum satiatus, collegit multitudinem hostium peregrinam, venitque in regionem Jerosolomitanorum, congressusque cum rege eorum, et rediviva potitus

[1] MS. inserts q$.

victoria, stragem rursus ex nostris fecit immensam; A.D. 1187.
interfecti sunt enim in hoc prælio militum numero mille ducenti, peditum autem xxx. milia, exceptis episcopis terræ Jerosolimitanæ, Templariis et Hospitalariis. Arma quoque bellica et equitaturæ, et omnes qui erant ad bella fortissimi perierunt. In memorato præterea bello capta est veneranda crux Domini, captus et ipse rex Jerosolimitanus,[1] et Templi magister,[2] una cum Reginaldo principe,[3] quem propriis manibus Saladinus ipse peremit. Hæc quarta die Julii mensis acciderant. Postquam autem tyrannica rabies Christianorum est satiata cruore, urbes obsidere munitas aggreditur, cepitque quamplurimas, quarum hæc sunt nomina; Tiberias civitas nobilis, Acaron, Caiphas, Cæsarea, Arsur, Joppen, Lidda, Ramatha, Ebron, Nazareth, Sebastes, Næapolis, Bethleem, Sidon, Beritum, Biblium, et civitas munitissima Ascalonis, quæ quinta die mensis Septembris capta est. Quibus civitatibus captis, infinita virorum, mulierum pariter et infantum multitudo captivata est et interemta. His ita gestis, convocato tyrannus exercitu suo, Jerosolimam profectus ad urbem, eam obsidione circumdedit, quæ non multo post, ut audivimus, tradita est illi. Postquam longe lateque per orbem, fama vulgante, Christianis innotuit quod capta esset a gentilibus in bello crux sancta, p. 16.
innumerabiles populi per loca diversa terrarum, diversæ conditionis, dignitatis et ordinis, eodem anno, certatim crucis suscepere signaculum. Inter quos rex Francorum Philippus, et Anglorum rex Henricus, comes quoque Flandriæ Philippus, cum aliis viris illustribus, uno die, uno in loco in transmarinis, crucem et ipsi in humeris suis accepere Dominicam. In quo loco supradicti reges quandam in honore sanctæ crucis jusserunt fabricari

Conquests of Saladin.

Third crusade.

[1] Guy de Lusignan.
[2] Theodoric.
[3] Raynald of Chatillon.

A.D. 1187. basilicam. Item hoc anno consecratum est altare Sanctæ Trinitatis abbatiæ nostræ de Margan a domino Willelmo[1] Landavensi episcopo quarto kal. Novembris.

A prodigy. MCLXXXVIII. Tertio decimo kal. Januarii, feria tertia, nocte circa gallicinium, lux quædam insolitæ claritatis visuque terribilis emicuit, quæ penitus discussa caligine noctis, noctem subito reddidit die clariorem.

Floods. Anno eodem, mense Martio, fluctus æquorei longius solito ascendentes, innumera diversi generis animalia per loca diversa merserunt, homines quoque nonnullos pariter involverunt.

Death of Henry II. MCLXXXIX. Fames valida, et mortalitas hominum fuit. Obiit Henricus secundus rex Angliæ ii. non. Julii: successit Ricardus filius ejus. Tertio non. Sep-

Succession of Richard I. tembris, die Dominica, unctus est in regem. Judæi contra prohibitionem coronationi se ingerentes, rege indignante ejecti sunt, et male tractati. Deinde irruentes Christiani in alios, per totam civitatem ædificia eorum incendunt, bona diripiunt; xix. circiter in eadem urbe

Persecution of the Jews. neci traditi sunt. Per alias quoque civitates Angliæ consimilis furor exarsit in Judæos, donec præsumtorum audacia regio jussu puniretur. Galfridus, filius regis Henrici, electus est ad archiepiscopatum Eboracensem; Godefridus de Luci ad episcopatum Wintoniæ, Hubertus Walteri ad Saresbiriensem xi. kal. Novembris; a Baldewino archiepiscopo Cantuariensi ambo consecrati sunt Londoniæ; Willelmus de Longo Campo in episcopum Eliensem.

The kings of England and France join the crusade. June 29. p. 17. MCXC. Ricardus rex Angliæ in die Apostolorum Petri et Pauli iter arripuit versus Jerusalem, et Philippus rex Francorum, sed non eo pervenerunt hoc anno; pervenerunt autem Baldewinus archiepiscopus Cantuariensis, et Hubertus Saresbiriensis, Ranulfus de

[1] William Saltmarsh.

Glanvilla, et alii multi. Obiit Fredericus imperator, et Baldewinus archiepiscopus, et Robertus abbas de Forda, et Robertus comes Leicestriæ, et Willelmus comes de Ferrariis, et Ranulfus de Glanvilla. Hugo[1] Cestrensis episcopus, monachos a Conventreia expulit, et clericos substituit. Willelmus Eliensis factus est legatus in Anglia. A.D. 1190. Death of the emperor Frederick I., archbishop Baldwin, &c.

MCXCI. Obiit Clemens papa, successit Celestinus. Facta est eclipsis solis in die Dominica in vigilia Sancti Johannis Baptistæ circa horam vi. Civitas Accon a Christianis capta est. Galfridus Eboracensis archiepiscopus veniens in Angliam, captus est apud Doroberniam a Willelmo Eliensi episcopo, in ecclesia sancti Martini; et idem non multo post cum maximo dedecore ab Anglia recessit. Johannes abbas de Bynnadone[2] factus est abbas de Forda. Obiit Johannes episcopus Exoniæ. Death of pope Clement III. Succession of Celestine III. Eclipse. June 23. Capture of Acre.

Brompton, col. 1152. Apud Glastoniam inventa sunt ossa famosissimi Arthuri quondam regis Majoris Britanniæ, in quodam vetustissimo sarcophago recondita, circa quod duæ pyramides stabant erectæ, in quibus literæ quædam exaratæ erant, sed ob nimiam barbariem et deformitatem legi non poterant. Inventa sunt autem hac occasione; dum inter prædictas pyramides terram quidam effoderent, ut quendam monachum sepelirent, qui ut ibi sepeliretur a conventu pretio impetraverat, repererunt quoddam sarcophagum, in quo quasi ossa muliebria cum capillitura adhuc incorrupta cernebantur, quo amoto repererunt et aliud priori substratum, in quo ossa virilia continebantur, quod etiam amoventes invenerunt et tertium duobus primis suppositum, cui crux plumbea superposita erat, in qua exaratum fuerat, "Hic jacet inclytus rex Arthurus sepultus in "insula Avellania"; locus enim ille olim paludibus inclusus insula Avallonis vocatus est, id est, insula pomorum; Discovery of the bones of king Arthur.

[1] Hugh de Nonant.

[2] i.e., Bindon.

A.D. 1191. nam *aval* Britannice pomum dicitur. Deinde prædictum sarcophagum aperientes, invenerunt prædicti principis ossa robusta nimis et longa, quæ cum decenti honore et magno apparatu in marmoreo mausoleo intra ecclesiam suam monachi collocaverunt. Primum tumulum dicunt fuisse Guenhavere reginæ, uxoris ejusdem Arthuri: secundum Modredi nepotis ejusdem: tertium prædicti principis.

p. 18. MCXCII. Obiit Reginaldus[1] episcopus Bathoniensis, electus a monachis Cantuariensibus in archiepiscopum.

Capture of Richard I. by Leopold, duke of Austria. Rex Angliæ redire parans captus est a duce Austriæ, et postea imperatori Henrico[2] traditus, cum summa diligentia custoditus est. Savaricus filius Geldewini factus est episcopus Bathoniæ.

His ransom. MCXCIII. Rex Ricardus in Alemannia detentus est, donec pro redemtione sua centum milia marcas argenti persolveret. Ad hanc summam pecuniæ colligendam, præter id quod a laicis exhibitum est, singularum ecclesiarum redditus decimati sunt; aurum et argentum, lapides pretiosi abbatiarum, et aliarum ecclesiarum distracta, cruces et feretra decrustata, sacra enim vasa altaris direpta sunt. Interim comes Johannes in regnum insurgens, post plurima mala quæ fecit in Anglia, ad regem Francorum se contulit. Rex autem Francorum cepit Gisortium, prodente oppidum Gilleberto de Gauscul, et multa alia castella capiens, innumera mala Normanniæ intulit. Hubertus episcopus Saresbiriensis factus est archiepiscopus Cantuariensis.

Second coronation of Richard I. MCXCIV. Ricardus rex rediens a peregrinatione, coronatur Wintoniæ xii. kal. Maii. Herebertus,[3] archidiaconus Cantuariæ, factus est episcopus Saresbiriensis, et Henricus Marescallus, Exoniæ.

MCXCV. Nimia abundantia pluviarum pœne segetes perierunt. Obiit Hugo[4] Dunelmensis episcopus.

---

[1] Reginald Fitz-Joceline.
[2] Henry VI.
[3] Herbert le Poor.
[4] Hugh de Puisac.

MCXCVI. Johanna relicta Willelmi regis Apuliæ,[1] et soror Ricardi regis, desponsata est apud Rothomagum comiti Sancti Egidii.[2] Christophoro abbati de Waverlege cedenti successit Johannes monachus, hospitalarius ejusdem loci. Reginaldo, Gereldoniæ[3] abbate, a quodam converso suo graviter in infirmitorio vulnerato, aliis conversis consentientibus, jussum est in generali capitulo Cistercii omnes conversos ejusdem loci amoveri. A.D. 1196.

MCXCVII. Obiit Willelmus de Longo Campo, Eliensis episcopus. Magister Eustachius factus est regis cancellarius, et concessus est ei episcopatus Eliensis. Obiit Willelmus comes Saresbiriæ. Death of W. de Longchamp.

MCXCVIII. Obiit Celestinus Papa, successit Innocentius. Obiit Henricus imperator, successit Oto[4] nepos Ricardi regis Angliæ ex sorore,[5] Philippo duce Suaviæ, qui frater erat imperatoris defuncti, retentis munitionibus, fortiter resistente. In vigilia Sancti Bartholomæi, ventus vehemens messes damnose excussit. Rex Franciæ Philippus, circa festum Sancti Michaelis interceptus a Ricardo rege Anglorum, versus Gisorz fugam iniit, ubi fracto ponte pœne submersus est; capti sunt de hominibus ejus nominatissimis lxxx. et eo amplius. Obiit Hugo Cestrensis episcopus apud Beccum,[6] habitu religionis accepto; monachi de Coventreia quos ab ecclesia sua idem episcopus expulerat, de mandato domini Papæ per Cantuariensem archiepiscopum restituuntur. Death of pope Celestine III. Succession of Innocent III. p. 19. Aug. 28. Defeat of Philip at Gisors.

MCXCIX. Capella de Lameheya jussu I[nnocentii] Papæ funditus subvertitur. Rex Ricardus in Quadragesima contra vicecomitem Lemovicensem, pro thesauro quem nuper audierat inventum in terra ipsius, profectus, castellum Calucis quod ejus erat obsedit, cumque illud jam Destruction of the chapel at Lambeth. Death of Richard I.

[1] William the Good, king of Sicily.

[2] Raymond VI., count of Toulouse.

[3] i.e., Garendon in Leicestershire.

[4] Otho IV.

[5] Matilda, married to Henry V., Duke of Saxony.

[6] Bec-Herluin, in Normandy.

A.D. 1199. fere cepisset vii. kal. Aprilis, miles ex obsessis, unus Petrus, cognomento Basilius, directo in eum spiculo, quod vulgo quadrellum vocatur, percussit in scapula sinistra, quo accepto vulnere decessit ibidem quarto idus Aprilis; sepultus est apud fontem Ebraldi ad pedes patris sui; cor autem ejus delatum est Rothomagum, et in ecclesia beatæ Mariæ majori tumulatum. Johannes frater ejus, in octavis Paschæ suscepto ducatu Normanniæ, veniens in Angliam, coronatur in regem in die Ascensionis Dominicæ, scilicet vi. kal. Junii, apud Westmonasterium, contra judicium archiepiscoporum, episcoporum, comitum et baronum et omnium aliorum magnatum Angliæ, quod factum fuit apud Notingham præsente rege Ricardo fratre suo; ubi propter proditionem ejusdem regis et regni quam fecerat cum rege Francorum, abjudicatus et exhæredatus erat, non solum de omnibus terris quas habuit in regno, sed etiam de omnibus honoribus quos se habiturum speravit vel expectavit de corona Angliæ. Judicatum quoque fuit ut summoneretur per tres quadragenas, venire in curiam regis Angliæ ad respondendum et defendendum corpus suum si posset, de guerra et proditione prædicta, quas machinatus fuerat dum rex frater suus fuit in peregrinatione et carcere imperatoris Alemanniæ; sed nec venit, nec responsalem pro se misit: unde tres comites pares sui missi fuerant ad curiam regis Franciæ, ut in ea de sæpedicta proditione eum convincerent; sed nec ibi comparuit, nec respondit, nec se defendit: contra hoc inquam judicium coronatur, Willelmo de Brause, cum fautoribus suis ad ejus coronationem vehementius instante. In qua coronatione omnes graviter peccaverunt, tum quia idem Johannes nullum jus in regno habuit, vivente Arthuro filio senioris fratris sui Gaufridi comitis Britanniæ; tum quia licet aliquando hæres regni fuisset, propter memoratam tamen proditionem abjudicatus fuit et exhæredatus. Et quia omnes gravissime Deum offenderunt,

Succession of John, who is crowned on Ascension Day (May 27) in spite of the judgment that had been previously pronounced against him.

p. 20.

omnes postea per eum tanquam instrumento suæ offensionis puniti sunt et afflicti. Sed Willelmus de Breusa, qui in ejus coronatione plus omnibus offendit, justo Dei judicio cum omni domo sua plus omnibus aliis punitus est. A.D. 1199.

MCC. Rex Johannes duxit Isabel filiam comitis Engolamensis in uxorem. Idem concordatus est cum rege Francorum, datis illi xx. milibus libris esterlingorum, cum terris et castellis pluribus; desponsata etiam nepte sua, scilicet filia[1] regis Hispaniæ, Lodovico filio ipsius regis Francorum. Circa festum Sancti Edmundi, concilio congregato apud Lincolniam, rex Scotiæ homagium fecit regi Angliæ. Sanctus Hugo Lincolniæ episcopus interim decessit apud Londoniam, sed delatus inde Lincolniam, a regibus, archiepiscopis, episcopis, et optimatibus regni, et frequentia populi, cum magna veneratione suscipitur, et sepulturæ commendatur. Abbates ordinis Cisterciensis, consilio domini Cantuariensis illuc advenientes in oculis regis, non sine grandi admiratione omnium, gratiam regis invenerunt; adeo ut ipse flexis in terram genibus veniam ab eis peteret, pro eo quod eos vexasset, abbatiam se ordinis Cisterciensis facturum promittens, seque ibidem sepeliendum.. Marriage of John to Isabella of Angouleme. Homage of William I., king of Scotland. Nov. 20. John begs pardon of the Cistercians.

MCCI. Rex Johannes a domino Cantuariensi invitatus et exhibitus, ad Pascha coronatus est cum regina sua apud Cantuariam. Pluviarum inundatio frequens à Pentecoste usque ad Nativitatem Sanctæ Mariæ continuata, non solum fruges et arborum fructus non sinivit maturescere, sed etiam fecit infœcundos. Subsecuta est mortalitas animalium, sed ovium maxime, qualem tunc nullus viventium se meminit ante vidisse. In die Assumptionis Sanctæ Mariæ apud Fordam, Coronation of John. p. 21.

[1] Blanche, daughter of princess Eleanor, wife of Alphonso III. of Castile.

A.D. 1201. præsentibus dominis abbatibus, Johanne de Waverlege, et Johanne de Forde, et domino Willelmo Brewere, eligitur conventus xii. monachorum, præfecto eis viro industrio Gregorio, ad construendam abbatiam de Dunekeswille. Obiit Johannes, abbas de Waverlege; successit Johannes, cellarius ejusdem domus.

Foundation of Dunkeswell Abbey.

August 15.

Capture of Arthur.

August 1.

MCCII. Rex Johannes apud castrum Mirabel cepit Arthurum nepotem suum in festum Sancti Petri ad vincula, et cum eo Galfridum de Lizanan,[1] et Hugonem de Brun,[2] et Andream de Chavenny, et vicecomitem de castro Haraldi,[3] et Reymundum de Troarde, et Savaricum de Maulyon, et Hugonem de Banchai, et omnes alios inimicos suos Pictaviæ, qui ibi erant circiter cc. milites et plures. Ex quibus xxii. nobilissimos et strenuissimos in armis fame interfecit in castello de Corf; ita quod nec unus ex illis evasit.

An abbey founded at Faringdon from Citeaux.

Abbas de Firmitate,[4] cum quibusdam monachis Cistercii per præceptum regis veniens in Angliam, accepit saisinam de Ferendone ad abbatiam construendam. Missus est conventus a Forda xvi. kal. Decembris, ad ædificandam abbatiam de Dunekeswille.

MCCIII. Fames valida et sæva mortalitas multitudinem pauperum extinguit. Rex Johannes post captionem Arthuri et Pictavensium, est reversus in Angliam: apud Cantuariam Natale celebrat. Castellum de Rupe capitur a rege Francorum.

Roche-Andeley taken.

MCCIV. Rege Johanne fugiente in Angliam, Philippus Rex Francorum Normanniam occupat et Andegaviam. Misso conventu a Cistercio, et abbate[5] eis præfecto, abbatia Belli Loci construitur. Cornubienses primo, deinde Devonienses, promissa pecunia, gravissi-

Foundation of the abbey of Beau-Lieu.

---

[1] Geoffrey de Lusignan.

[2] Hugh de Lusignan, surnamed le Brun, count de la Marche.

[3] Hugh III., viscount of Chastelleraud.

[4] i.e., La Ferté sur Grosne. The abbat's name was Nicholas.

[5] Hugh.

mum jugum forestariorum a se excutiunt. Obiit Alienor regina. Obiit Godefridus[1] Wintoniæ episcopus; successit Petrus de Rupibus archdiaconus Pictaviæ, a domino Papa Romæ postea consecratus. Gwido[2] Prænestinus, et quondam abbas Cistercii, factus est archiepiscopus Remensis. Rex Francorum cepit castrum de Chynun, et postea omnes munitiones Normanniæ, Andegaviæ, et civitatem Pictavis, cum aliis castellis, oppidis, et civitatibus quas voluit habere, et hac ratione; cum rex Johannes cepisset Arthurum, eumque aliquamdiu in carcere vivum tenuisset, in turre tandem Rothomagensi, feria quinta ante Pascha, post prandium, ebrius et dæmonio plenus, propria manu interfecit, et grandi lapide ad corpus ejus alligato, projecit in Secanam; quod reti piscatorio, id est, sagena, inventum est, et ad littus tractum, cognitum; et in prioratu Becci, qui dicitur Sanctæ Mariæ de Prato, occulte sepultum, propter metum tyranni. Quod cum fama vulgante audisset prædictus rex Francorum, et pro certo sciret Arthurum esse occisum, fecit summoneri interfectorem ejus Johannem ut veniret ad curiam Franciæ, uti solent duces Normanniæ, de occisione tanti viri responsurus, et se si posset defensurus: tanti, inquam, viri; erat enim legitimus hæres Angliæ, comes Britanniæ, et gener regis Franciæ. Ille tanti mali sibi conscius, nunquam ausus est comparere, sed fugit in Angliam, et in ea super homines suos gravissimam tyrannidem exercuit, usque ad mortem suam. Postquam autem nunquam venit ad respondendum de morte Arthuri, et se defendendum, per judicium curiæ regis et principum Francorum, abjudicatus est, et exhæredatus est cum omnibus hæredibus suis de universis terris et honoribus

A.D. 1204. Death of queen Eleanor.

p. 22.

Murder of Arthur by John.

John summoned to answer for it by Philip Augustus, but flies to England.

[1] Godfrey de Lucy.

[2] Guido II., cardinal bishop of Præneste.

A.D. 1204. quos tenuit de corona Franciæ; et fixum et justum judicium hoc. Hyems horrida gelu, et nivibus fere a Natali usque in medium Martii, oves et animalia ex magna parte extinxit, cum fœtibus eorum; frumentum vero purius provenire fecit, avenas et hordea pœne annihilavit.

Severe winter.

MCCV. Rex Johannes, collecta apud Portesmuth copiosa navium multitudine, parat transfretare; sed ab optimatibus Angliæ, et maxime archiepiscopo Cantuariensi, cœpta differre compellitur. Obiit Hubertus Cantuariensis archiepiscopus, iii. idus Julii. Obiit Savaricus Bathoniensis episcopus. Petrus de Rupe electus Wintoniensis Romæ consecratur.

Death of archbishop Hubert Fitz-Walter.

MCCVI. Rex Johannes congregato exercitu in Pictaviam transfretat. Jocelinus Troteman consecratur in episcopum Bathoniensem. Obiit Willelmus [1] Lincolniæ episcopus. Obiit Henricus Marescallus Exoniæ episcopus. Rex Johannes rediens de Pictavia, coadunatis magnatibus terræ apud Oxeneford, de assensu eorum cepit xiii. partem omnium catellorum hominum totius Angliæ. Pontifices vero et viri religiosi cujuscunque professionis essent, omnes indiscrete cum rege et suis, pro se et hominibus suis pacem fecerunt ut melius potuerunt.

p. 23.

MCCVII. Electus est magister S[tephanus] de Langtone ad archiepiscopatum Cantuariensem, cum esset cardinalis Romanæ ecclesiæ, et Biterni consecratus. Pro cujus electione, quia facta fuit contra profanas illas consuetudines, quas vocant avitas leges et regias libertates, orta est statim discordia inter Papam Innocentium et Johannem tyrannum Angliæ, faventibus ei et consentientibus omnibus laicis et clericis fere universis, sed et viris cujuslibet professionis multis, sicut plenius habetur in quodam libello qui inscribitur De Symonia. Secuta est proscriptio et ejectio prioris

Stephen Langton archbishop of Canterbury, consecrated at Viterbo.

[1] William of Blois.

et conventus Cantuariensis, et exilium archiepiscopi, interdictum regni, persecutio cleri, et multa alia mala. Eodem anno natus est Henricus filius regis Johannis, apud Wintoniam die Sancti Remigii. A.D. 1207. Birth of prince Henry. Oct. 1.

MCCVIII. Interdicta est Anglia ob omni officio et sacramento ecclesiastico, præter baptisma parvulorum et pœnitentias morientium, quia rex noluit recipere archiepiscopum. Factum est autem interdictum Dominica qua cantatur "Isti sunt dies."[1] Episcopi executores interdicti, viz., Willelmus[2] Londoniensis, et Eustachius Eliensis, et Maugerus Wigorniensis exulaverunt; exulavit etiam Egidius[3] Herefordensis episcopus. Rex Johannes egit in exilium Willelmum de Breusa cum uxore sua et filiis, et totam substantiam suam et terram occupavit. Philippus[4] Dunelmensis, et Galfridus Coventrensis[5] episcopi obierunt. Mense Januarii peperit regina Ysabel apud Wintoniam filium, qui vocatus est Ricardus. England laid under an interdict. Birth of prince Richard.

MCCIX. Hugo[6] archidiaconus Wellensis eligitur in episcopum Lincolniæ. Rex Angliæ collecto grandi exercitu proficiscitur versus Scotiam contra regem Scotiæ, qui dicebatur fœdus iniisse cum inimicis suis; sed cito revertitur, pace inter eos reformata et firmata. Liberi homines per totam Angliam regi ligiantiam faciunt. p. 24.

MCCX. Variis infirmitatibus homines per Angliam vexantur et quamplures moriuntur. Rex Johannes Judæos totius Angliæ capi fecit, et male tractatis omnia fere bona eorum ipsis abstulit. Idem mense Junio transfretavit in Hiberniam, ubi hostibus ad votum subactis, mense Septembri, nimis infestus Persecutions of Jews and of the Cistercians,

---

[1] *i. e.* Passion Sunday, which then fell on March 23.
[2] William of St. Mary's church.
[3] Giles de Braose.
[4] Philip of Poitiers.
[5] Geoffrey Muschamp.
[6] Hugh de Wells.

A.D. 1210. omnibus viris Cisterciensis ordinis rediit. Convenerat enim eos priusquam transfretaret de auxilio præstando contra inimicos suos; et quia iidem Cistercienses pecuniam ei ad libitum suum, contra libertatem ordinis sui, dare noluerunt, in immensum eos afflixit; et a singulis domibus, brevissimo temporis spatio indulto, multum valde censum, ita ut summam xxvii. milium marcarum æquaret collectio illa vel excederet, violenter extorsit. Duæ tamen domus ejusdem ordinis ab hac exactione tunc immunes fuere, de Margan scilicet in Wallia, eo quod hospitatus ibi fuisset rex cum exercitu eodem anno iens in Hiberniam, et inde rediens; et de Bello Loco in Anglia, eo quod ipsa est de eleemosyna ejusdem regis. Rege vero cum exercitu in Hibernia commorante, actus est in fugam Hugo de Laci comes Wltoniæ,[1] captus Willelmus de Breusa junior, cum uxore sua et pluribus filiis et matre Matilde de Sancto Walerico; et arctissime custoditi, primo per maritima usque Bristollum, postea usque Windleshore castellum sunt deducti, imposita redemtione quinquaginta milia marcarum. Willelmus senior quasi pro pecunia perquirenda liber gradiebatur, qui deinde fugit in Franciam: quo comperto, confestim rex uxorem ejus et filium fame necavit in carcere, et Walterum de Laci generum ejus egit in exilium, fecitque confiscari omnia bona præscriptorum principum, quæ multa fuerunt in Anglia, in Wallia, et in Hibernia.

excepting the abbeys of Margan and Beaulieu.

Expedition of John into Ireland.

Matilda de S. Valery, wife of William de Braose, and her son famished at Windsor.

p. 25. MCCXI. Quidam ex capellanis domini Papæ legatus venit in Angliam, et a regiis custoditus, ut ei permittebatur, legationem suam est executus. Denique coacto concilio apud Norhamtone, præsente rege Johanne et proceribus Angliæ, cum idem rex ecclesiæ satisfacere nollet, coram omni concilio et in faciem suam, a legato,

Excommunication of John.

[1] i.e., of Ulster.

viro virtutis, constanter excommunicatus denunciatur. A.D 1211.
Plures etiam minæ ex ore domini Papæ per legatum intentantur, quæ omnia rex pro nihilo duxit. Legatus Romam revertitur, cum quo et regis clerici plures cum literis regiis diriguntur. Obiit Willelmus de Breusa senior, exul in Francia, et honorifice sepultus est a magistro Stephano Cantuariensi archiepiscopo, tunc similiter exulante. Johannes rex exercitum duxit in Norwalliam contra Lewelinum generum suum et ejusdem terræ principem, et approximans monti qui Snaudone dicitur, Lewelin cum suo exercitu desuper consistente, vidensque eum, trepide quidem, sed fortassis provide rex discessit; collectoque ampliori exercitu iterum præfatum principem in prænominato monte obsedit, et ad deditionem coegit, a quo etiam xxxii. obsides, quos omnes postea apud Notingeham fecit suspendi, et tertiam sive quartam partem Norwalliæ, et multam pecudum sive jumentorum summam, loco muneris extorsit. Eodem anno firmatur castellum ex præcepto regis contra principes Suthwalliæ, scilicet Mailgum, et Resum Bahhan[1] in eorum terra dominica. Quo statim post discessum exercitus Anglorum ab eisdem principibus capto et combusto, eorum obsides duo, scilicet filii Mailgum, diffaciuntur, et præ dolore moriuntur; duo etiam filii Cadwallan ab Yvor diffaciuntur: hinc cædes et incendia, multaque mala a Walensibus exercentur.

Invasion of North Wales by John.

The castle [of Aberystwith] built against Maelgwm and Rhys, and afterwards burnt by them.

MCCXII. Rex Marochiæ nomine Miramomelinus, cum rege Valentio patruo suo, et multo nimis exercitu Arabum et Maurorum, Hispanias ingressus, eas cæde et incendio cœpit devastare; contra quem directi sunt a domino Papa archiepiscopi vel episcopi decem, quatuor transmontani, et sex cismontani, cum exercitu

Moorish invasion of Spain by Mohammed Alnassir.

[1] i.e., Vychan, the little. See Annales Cambriæ, p. 68, Brut y Tywysogion, p. 277, where he is called Rhys Gryc, i.e., the hoarse.

A.D. 1212. p. 26. copioso; in quorum comitatu fuere nonnulli comites et barones, qui per Gasconiam incedentes, plures hæreticorum qui Albigei dicebantur et eam repleverant, occiderunt; comitem de Sancto Egidio[1] bello campali victum, qui eis favere dicebatur, exulaverunt; et Tolosam metropolim Gasconiæ diu obsessam, vi tandem ceperunt. Circa octavas vero Pentecostes Toletum metropolim Hispaniarum advenerunt, et eis ibidem associati sunt tres reges Hispaniarum, scilicet rex Arragonæ,[2] rex Navariæ,[3] rex Castellæ,[4] cum exercitibus suis. Circa festum sanctæ Mariæ Magdalenæ, congressi sunt tribus vicibus cum Saracenis bello campali, et ex eis prostraverunt usque ad lx. milia virorum, cum pauci ruerent ex Christianis, sicut scribit Narbonensis archiepiscopus,[5] qui ipse bello interfuit, in epistola quadam ad capitulum Cisterciense directa. Sarraceni qui evaserunt cum regibus suis, domum cum dedecore sunt reversi. Leulinus princeps Norwalliæ omnem terram suam anno præterito perditam, viriliter pugnando hoc anno recuperat. Resus Bahhan Sweinesham comburit. Obiit Gaufridus Eboracensis archiepiscopus, et Maugerus Wigorniensis episcopus, exules in Francia. Rex Anglorum proditionem formidans, infra castellum de Notigeham per xv. dies se clausum tenuit.

The Albigeois in Gascony.

Battle of Navas de Tolosa. July 22.

Reconquest of North Wales by Llewellyn.

MCCXIII. Recolendæ memoriæ Gillebertus abbas de Margan; cessit in visitatione facta de mandato abbatis[6] Clarevallensis xv. kal. Julii; et eodem die successit ei Johannes monachus ejusdem domus.

MCCXIV. Obiit idem Gillebertus apud Kerkestede, ubi monachus fuit, quarto idus Maii. Hoc anno cele-

---

[1] Raymond of Toulouse.

[2] Peter II.

[3] Sancho VIII.

[4] Alphonso III.

[5] This is Arnaldus Amalricus, archbishop of Narbonne from 1212 to 1225. The *Epistola* above mentioned will be found in Ughelli's *Italia Sacra*, i. (ed. 1717), col. 164, and also in the *Gallia Christiana*, T. vi. among the Instrumenta Ecclesiæ Narbonensis, cap. lx. col. 53.

[6] Guido.

brata fuit synodus Romæ in ecclesia Salvatoris quæ dicitur Constantiniana, mense Novembris, præsidente domino Papa Innocentio III., in qua concessit ordini Cisterciensi, quod de possessionibus habitis ante concilium, et de novalibus ante et post acquisitis, nulli decimas dare teneretur.[1] A.D. 1214.

MCCXVI. Obiit Johannes rex Angliæ apud Newerke; cui successit Henricus tertius filius suus, coronatus Gloucestriæ per Walonem legatum sedis Apostolicæ. Death of John. Succession of Henry III.

MCCXVII. Suscepit Gillebertus de Clare duos comitatus quorum hæres fuit, scilicet de Gloucestria et de Hereford, et tunc confirmavit nobis omnes terras et libertates quas habuimus ab antecessoribus suis, vel ab hominibus suis. p. 27.

MCCXVIII. Obiit Henricus Landavensis episcopus, ii. id. Novembris, et Clemens abbas de Neth, cui successit Gervasius prior ejusdem domus.

MCCXIX. Electus est ad Landavensem episcopatum Willelmus prior de Goldclive, et consecratus Cantuariæ cum Hugone[2] electo Herefordensi.

MCCXX. Facta est translatio beati Thomæ martyris, non. Julii.

MCCXXII. Fuit maximus ventus proxima nocte post festum sanctæ Luciæ virginis, qui etiam domos multas fregit, pomeria, quercus, cæteraque ligna silvarum multa radicitus de terra evulsit; fuitque eodem anno terræmotus magnus multis in locis in transmarinis partibus, ex quo urbes aliquæ subrutæ sunt funditus, cum hominibus in illis degentibus, inter quas erat quædam urbs in Longobardia nomine Brisa, ex qua pars maxima in nocte Natalis Domini subversa est cum ecclesiis, ubi quoque perierunt fere duo milia hominum. Great storms. Dec. 13. Earthquake at Brescia.

[1] *Hoc . . . teneretur*] This is inserted in the margin in a later hand.

[2] Hugh Foliot.

A.D. 1223. Injuries done to the convent of Margan.

MCCXXIII. Concremaverunt perversi homines oves nostras plusquam mille, cum duabus domibus, in una septimana.

MCCXXIV. Occiderunt Walenses famulos nostros, in operibus manuum suarum occupatos duos in una die, et postea cito puerum quendam pastorem ovium occiderunt. Eodem anno Morganus filius Oeni combussit domum monachorum de Neth cum ovibus cccc. vel eo amplius; insuper et famulos ipsorum numero iv. occidit; monachum quoque unum de domo illa, necnon et conversum, graviter vulneravit. Circa hoc etiam tempus in aqua quæ dicitur Medeweya juxta Roueces-triam tres viri submersi sunt, qui post tres dies inventi sunt exanimes, ac inde ad ecclesiam beatæ Mariæ Virginis de Kaveresham delati, ibique meritis ejusdem Virginis resuscitati.

Victory over the Saracens in Spain, by the help of SS. James and George. p. 28.

MCCXXV. Fuit magna mortalitas ovium. Hoc etiam anno in Hispania congregati sunt plusquam xl. reges Saracenorum cum exercitu magno contra populum Christianum ibi degentem; contra quos venerunt quatuor reges populi Christiani cum tribus episcopis et duobus ducibus, ducentes secum omnem exercitum quem colligere poterant in prælium; qui cum venissent ad locum ubi pugnaturi erant, videntes adversariorum multitudinem, timuerunt valde, quapropter episcopi duo et dux unus cum suis hominibus, antequam pugna fieret, latenter recesserunt; quod cum adverterent socii eorum qui remanserant, dicebant ad invicem: "Quo-"modo nos qui sumus tam pauci numero poterimus "pugnare contra tam magnam multitudinem?" Quibus ait rex Hispaniæ: "Tam facile possumus gratia "Dei in paucis liberari quam in multis;" asserebat se nunquam fugiturum de bello quamdiu pugnare valeret. Talibus sermonibus cæteri reges confirmati, et super omnia in misericordia Dei confisi, tandem congressi sunt. Mox cum in primo solis ortu cœpissent

pugnare, subito advenerunt eis in auxilium beatus Jacobus Apostolus, sanctusque Georgius martyr, armati sicut milites et super equos sedentes; vestimentum sancti Jacobi opertum erat totum a capite usque ad pedes talibus signis, qualia peregrini ab ejusdem Apostoli liminibus nuper revertentes solent in vestimentis habere. Igitur sanctus Georgius impetum fecit in Sarracenos ex una parte, et beatus Jacobus ex altera, magnamque ex eis multitudinem subito interimunt, quod cum vidissent Sarraceni, mox cœperunt fugere, quos Christiani cum prædictis Sanctis tota die usque ad occasum solis insequuntur, et quosdam vivos capiunt, et quosdam omnino extinguunt; postera die iterum Christiani arreptis armis suis hostes persequuntur, et non cessant xv. diebus cædere terga fugientium. A.D. 1225.

Sic gens sanctorum reges de plebe reorum
Tunc captivavit, multos hominesque necavit.

MCCXXVI. Quidam abbas cujusdam cœnobii ordinis Cisterciensis, quod in provincia Suevorum fundatur, ad generale capitulum venit, cui a Deo data est gratia sanitatum immensa. Combusserunt Walenses tres villas de Glamorgan, villam scilicet de Sancto Nicolao, villam de Novo Castello, et villam de Lagelestune, nonnullosque homines occiderunt. St. Nicholas, Newcastle, and Laleston in Glamorganshire burnt by the Welsh.

MCCXXVII.

Hic cruce signati festinant pergere multi,
Illuc quo Dominus Jesus fuerat crucifixus. p. 29.

Hoc anno combusserunt Walenses grangiam nostram de Pennuth funditus, cum animalibus multis, pluresque boves ibi occiderunt; postea grangiam de Rossaulin depopulati sunt, ibique oves multas cremaverunt, vaccas nonnullas abduxerunt, et quendam de famulis nostris illic occiderunt. Iterum animalia grangiæ Theodori ceperunt, ex quibus multa in itinere occi- Pennarth. Resolven. Tythegston [?]

A.D. 1227. derunt, cæteraque[1] secum duxerunt. Rursum diversis in locis domos nostras succenderunt,

In quibus igne greges ovium magni perierunt.

April 23. MCCXXVIII. In nocte beati Georgii martyris

Tellus contremuit, Christoque volente quievit.

Capture of Morgan, son of Cadwallan. Hoc anno Howelus filius Moreduth cepit Morganum filium Cadwalani avunculi sui, vinxitque eum crudeliter, cujus oculos tandem eruit, ejusque membra genitalia turpiter amputari fecit. Eodem anno G[illebertus] comes

Capture of Morgan Cam. Gloucestriæ cepit Morganum Cam, quem compedibus vinctum misit in Angliam, illumque ibi in custodia firma servari præcepit. Hoc anno horreum monachorum de Vaçella fulmine combustum est, in quo, ut fertur, ignis inextinguibilis duobus mensibus duravit. Hoc

Kenvig. etiam anno in villa de Kenefeg domus cujusdam hominis funditus fulmine combusta est. Hoc etiam anno quidam ex fratribus domus nostræ, tam monachi quam laici, missi sunt in Hiberniam ad reformationem[2]

Death of archbishop Stephen Langton. ordinis, quia ibi valde emarcuit disciplina. Eodem anno obiit Stephanus Cantuariensis ecclesiæ archiepiscopus, vir prudens et literatus; cui successit Ricardus[3]

Crusade of Frederick II., who lands at Tyre, Sept. 8. Lincolniensis ecclesiæ cancellarius. Hoc anno imperator Alemanniæ Fredericus, nondum tamen domino Papæ reconciliatus, circa Nativitatem Sanctæ Mariæ galeis transvectus ad Tyrum applicuit: quo audito fratres Templi et Hospitalis cum populo civitatis Acon ei obviam venerunt, a quibus gaudenter in prædictam

p. 30. civitatem deductus est. Post hæc cito venerunt nuntii cum muneribus eximiis a Soldano missi, scilicet equis dextrariis, dromedariis, sellis aureis, et aliis rebus quampluribus ut darent imperatori, ex quibus nisi

---

[1] *cæteraque*] MS. ceterasque.

[2] *reformationem*] reformandam, MS.

[3] Richard Grant of Wethershed.

prius habito concilio cum patriarcha et episcopis, militibus Templi et Hospitalis qui ibi fuerunt, noluit accipere; quibus tandem consultis munera recepit. Postea missus est Willelmus [1] episcopus Exoniensis cum aliis nonnullis, ad Soldanum qui in Damasco morabatur, ad reformandam pacem inter Christianos et Sarracenos; et sic demum elaboratum est, ut in quinto mense, scilicet in cathedra Sancti Petri, terra Jerosolymitana Christianis sit restituta, ac inter Christianos et paganos decem annis totidemque diebus pax confirmata. A.D. 1228. Jan. 18.

MCCXXIX. Fredericus imperator Alemanniæ, et patriarcha Jerosolymitanus, Petrus [2] episcopus Wintoniensis, Willelmus [1] episcopus Exoniæ, et cæteri qui ibi aderant fratres Hospitalis et milites Templi, principes multi cum populo terræ, et peregrinis qui jam longo tempore ibi expectaverant, venerunt Jerosolymam, anno xlii. postquam pagani eam quondam ceperant. In Dominica palmarum cum gaudio civitatem intraverunt, devoteque ibi solennia ejusdem diei egerunt. Postea viriliter muros civitatis jam a paganis dirutos incipiunt reparare, ecclesias ædificare, et in eis divina officia patriarcha et episcopi student celebrare. Attestati etiam nobis sunt qui ibi fuerunt peregrini, quod ante sepulcrum Domini more solito descendit in vigilia Paschæ ignis de cælo. Hoc anno Morganus Cam, datis obsidibus G[ilberto] comiti de Clara, solutus est a vinculis. Eodem anno combusserunt Walenses, homines videlicet Howeli filii Moreduth, villam de Sancto Nicholao, villamque de Sancto Hilario. Hoc anno fuit nimis aspera hyems; in tantum etiam aquæ congelatæ sunt, quod super glaciem equitantes transire possent; nix quoque magna postea extitit quæ pluribus diebus terram operuit. Hoc anno obiit Willelmus Landavensis episcopus v. kal. Februarii. Jerusalem restored to the Christians. Release of Morgan. St. Nicholas and St. Hilary burnt by the Welsh. Severe winter. p. 31.

[1] William Brewer.

[2] Peter de Rupibus.

A.D. 1230. Expedition of Henry III. into Poitou.

MCCXXX. Henricus tertius rex Angliæ cum magno exercitu transfretavit in Pictaviam, ad repetendas terras quas Philippus rex Francorum abstulit patri suo; ubi multos de hominibus suis amisit, multam pecuniam expendit, et parum vel nihil de terris illis adquisivit.

William de Braose put to death by Llewellyn.

Eodem anno Lewelinus proditorie, ut dicebatur, nocte cepit Willelmum de Brewsa juniorem in domo sua, cum esset Paschalis festivitas, eo quod haberet eum suspectum de uxore sua secundum quosdam; re autem vera secundum alios, ex veteri odio progenitorum suorum, scilicet Willelmi de Brewsa senioris, et Matildis de Sancto Walerico uxoris suæ, qui multos Walenses, tam nobiles et potentes, quam alios, fecerant occidi. Cumque eundem Willelmum et milites qui cum eo venerant, et familiam suam, aliquanto tempore vinctos in carcere tenuisset, illum quidem fecit suspendi; garciones abire permisit, et quosdam alios redemptos pecunia liberos dimisit. Cujus suspendio divulgato, insultantes Walenses exclamaverunt, "Nunc vindicatus " est sanguis Walensium quem Willelmus de Breusa et " sui effuderunt super terram." Obiit G[ilbertus] de Clare comes Gloucestriæ et Herefordiæ. Helias[1] thesaurarius Herefordiæ, electus est ad episcopatum Landavensem et consecratus.

Marriage of Richard of Cornwall to Isabella, widow of Gilbert de Clare.

MCCXXXI. Obiit Willelmus junior Marescallus, cui successit Ricardus frater suus. Eodem anno Ricardus filius regis Johannis, comes Cornubiæ, duxit uxorem relictam comitis Gilleberti, sororem Ricardi Marescalli.

Llewellyn burns Aberhodni and Caerleon, and subdues

Et Lewelinus cum magno exercitu venit in terram de Brehheniauce,[2] villamque de Aberotheny combussit, sed castellum non cepit; deinde per fines Suthwalliæ transiens, omnes fere principes Walensium præter Morganum filium Howeli sibi subdidit; veniens autem ad villam de Kaerliun combussit eam et ecclesiam,

[1] Elias de Radnor.

[2] Brecknock.

sed castellum capere non potuit, resistente ei prædicto Morgano cum paucis adjutoribus suis. In illa die amisit idem Lewelinus plures hominum suorum, alios captos, alios in Osca[1] submersos, quosdam vero interfectos, unde confusus et dolens nimis, per montana venit ad castellum de Neth et obsedit illud, quod ei cito redditum fuit; tunc cœpit Lewelinus per suos illud confringere, et Morganus Cam non solum subvertit illud, sed etiam destructa villa habitatores exterminavit. Idem Lewelinus de domo de Margan extorsit lx. marcas argenti. Ricardus Cantuariensis archiepiscopus a Roma rediens obiit, et plures sui cum eo mortui sunt, unde plures suspicati sunt eos extinctos esse veneno.

A.D. 1231. the Welsh princes. p. 32. Death of archbishop Richard Grant.

MCCXXXII. In Quadragesima multi ex nobilioribus principibus Walensium, jussu Lewelini, cum exercitu magno venerunt ad villam de Kenefeg ut illam deprædarentur et delerent, unde habitatores loci præmuniti pecora sua ad alia loca miserunt, et partem ejusdem villæ intra portas succenderunt. Walenses postea supervenientes reliquam partem extra portas combusserunt, deinde cum clamore et assultu magno irruerunt, ut turrem, quæ fossa et sepe tantum adhuc cincta et munita fuit, caperent; sed viri qui intus erant fortiter se defendentes plures graviter vulneraverunt et alios occiderunt; unde omnes alii post primum assultum cito discedentes, ad montana ascenderunt. Unum vero utcunque in eis laudabile fuit et mirabile, quod cum valde egerent victualibus, ecclesiæ et cœmiterio et omnibus qui in eis erant deferebant.[2]

Incursions of the Welsh.

Cum Hubertus de Burgo esset justiciarius Angliæ, comes Cantiæ, et consiliarius, immo concilium et quasi cor regis, essetque spiritus ejus obfirmatus ad super-

The king's quarrel with Hubert de Burgh.

[1] The Usk.

[2] *deferebant*] sic MS. Gale reads *pepercerunt*.

A.D. 1232. biam, amor ejusdem regis repente versus est in odium atrocissimum, unde omni potestate et possessione quam habuit privatus est, et omnium amicorum suorum non tantum consilio et auxilio, sed etiam colloquio et solatio destitutus, et tantæ persecutioni et confusioni expositus, ut in vehementi tentatione sua videretur a Domino omnino derelictus. Cumque satellites regii persequerentur eum ut comprehenderent, et traderent [1]

[1] The MS. ends abruptly here. One or two leaves are lost.

ANNALES MONASTERII DE THEOKESBERIA.

1066—1263.

FROM

MS. COTTON CLEOPATRA A. vii.

ANNALES MONASTERII DE THEOKESBERIA.

MLXVI. Obiit Edwardus rex, et Willelmus dux Normanniæ Angliam adquisivit. A.D. 1066. f. 7. William the Conqueror.

MLXVIII. Bellum fuit in Bleoduna.[1]

MLXX. Lanfranco Cantuariensis et Thomæ Eboracensis archiepiscopatus datur.

MLXXI. Obiit Edwinus dux.

MLXXII. Obiit Wilstanus abbas Gloucestriæ, et Serlo successit.

MLXXIII. Rex Willelmus Anglorum Normanniam adiit, et Cinomannicam provinciam maxime Anglorum auxilio sibi subjugavit. The province of Le Mans conquered by William I.

MLXXV. Obiit Editha regina.

MLXXVI. Weltheof dux decollatur.

MLXXX. Ventus validissimus fuit.

MLXXXIII. Obiit Matildis regina. Prima [discordia][2] fuit inter Turstanum abbatem Glastoniæ et monachos suos.

MLXXXVII. Obiit Willelmus rex senior, et Willelmus filius ejus regnavit. Succession of William II.

MLXXXIX. Obiit Lanfrancus archiepiscopus, et terra mota est, et ecclesia Petri Gloecestriæ inchoata est. St. Peter's at Gloucester begun.

---

[1] Blaydon on the Tyne.

[2] Blank in MS.

A.D. 1093. MXCIII. Anselmus ad archipræsulatum eligitur.

MXCV. Obiit Wlstanus episcopus Wigorniæ.

MXCVI. Iter Jerosolimitanum ceperunt Christiani.

MXCVII. Christiani Nicæam civitatem ceperunt.

MXCVIII. Antiochia a Christianis capta est. Obiit Walkelinus episcopus Wintoniæ.

MXCIX. Jerusalem a Christianis capta est: Obiit Osmundus episcopus Salesberiæ.

Succession of Henry I. MC. Obiit Willelmus rex junior, et Henricus regnavit.

f. 7 *b*. The new monastery at Tewkesbury first used. MCII. Hic primum in novum monasterium ingressi sumus, et ecclesia Sancti Petri Gloecestriæ igne cremata est. Obiit Serlo abbas Gloecestriæ.

MCIV. Corpus sancti Cuthberti cum capite sancti Osuualdi inventum est Gloecestriæ.

MCV. Henricus rex Baiocam civitatem combussit.

MCVI. Henricus rex accepit fratrem suum Robertum et comitem Marotonum.[1]

MCVII. Obiit Robertus filius Haimonis.

MCVIII. Fluvius qui dicitur Trenta apud Snotinghaam a prima usque ad tertiam exsiccatus est.

Death of St. Anselm. MCIX. Obiit Anselmus archiepiscopus.

Death of the first abbat of Tewkesbury. MCX. Obiit Giraldus primus abbas Theokesburiæ, cui successit Robertus capellanus Roberti Haimonis.

MCXI. Paschalis Papa ab imperatore Henrico captus est, et eodem anno a captione solutus est.

Prodigy at S. Lorenzo fuori le mura, at Rome. MCXII. Cuidam monacho Sancti Laurentii extra muros[2] miranti de cingulo suo quo cinctus fuerat insoluto et projecto ante eum, vox in aere facta est,

Sic potuit Christus clauso redire sepulchro.

MCXIII. Civitas Wigorniæ igne crematur.

MCXVI. In mense Maio advolaverunt in terra Jerosolimorum locustarum multitudo, infinitas devorantes vineas et segetes et arbores. Obiit Aluredus prior.

---

[1] William, Earl of Moreton.

[2] *muros*] mures, MS.

MCXVIII. Obiit Paschalis papa et Matildis regina. A.D. 1118.

MCXIX. Terra mota est, et Willelmus filius regis mergitur. Pons Gloecestriæ inceptus fuit.

MCXXI. Rex Henricus desponsavit Athelizam reginam.

MCXXII. Civitas Glaorna igne denuo conflagratur cum abbatia.

MCXXIII. Dedicatio ecclesiæ Theokesberiæ a venerabili patre Theulfo Wygorniæ episcopo cum aliis quatuor episcopis, x. kal. Novembris. Dedication of the church of Tewkesbury.

MCXXIV. Obiit Theoldus episcopus Wigorniæ, et Robertus abbas Theokesberiæ, et Benedictus successit.

MCXXV. Symon factus est episcopus Wygorniæ, et ultio facta est de monetariis.

MCXXVIII. Hic omnes coronati et barones imperatrici juraverunt.

MCXXIX. Festivitas conceptionis Sanctæ Mariæ in concilio apud Londoniam apostolica auctoritate confirmata est. Festival of the Conception established Dec. 8.

MCXXXI. Robertus[1] prior Lantoniæ factus est episcopus Herefordiæ.

MCXXXIII. Robertus comes Normanniæ apud Cardif obiit.

MCXXXV. Obiit Henricus rex, completis xxxv. annis et iiii. mensibus a suscepto rege; cui successit in regnum nepos ex sorore Stephanus, et a Willelmo[2] Cantuariæ archiepiscopo in regem inungitur Londoniæ. Death of Henry I. Succession of Stephen.

MCXXXVI. Grave bellum fuit apud Kardigan. Stephanus rex exercitum movit in Scotiam, et concordatus est ei rex Scotiæ; postea ad Norwiche, et redditum est ei castellum. Inde ad Excestre, et redditum est ei castellum. Inde ad Wiche insulam et eam sibi subjugavit, et Baldwinum de Redvers exulavit. Gilebertus celerarius obiit. Conquests of Stephen. f. 8.

[1] Robert de Bethune.

[2] William de Corbeuil.

A.D. 1137. MCXXXVII. Willelmus archiepiscopus obiit, et Ludovicus rex Franciæ, cui successit Ludovicus; obiit nihilominus. Benedictus abbas Theokesberiæ obiit, cui successit Rogerus, et Godefridus Winchelcumbre, et Guido de Persore.

Capture of Bedford. MCXXXVIII. Stephanus rex cepit Bedeford, et castellum Herefordiæ, et castellum de Salopia, et Warham.

Defeat of David I. David rex Scotorum victus est a baronibus de Everwichsire, et xi. milia Scotorum occisi. Robertus factus est abbas de Winchecumbe, et Willelmus [de] Persore.

MCXXXIX. Teobaldus suscepit archiepiscopatum Cantuariæ; et Rogerus episcopus Sarum a rege Stephano captus est et incarceratus. Obiit in carcere.

MCXL. Turstanus Eboracensis archiepiscopus obiit. Philippus regis cancellarius suscepit episcopatum Sarum. Eclipsis solis facta est.

Capture and release of Stephen. MCXLI. Stephanus rex captus est apud Lincolniam, et Robertus comes apud Wintoniam, et alter pro altero redditur.

MCXLII. Stephanus rex firmavit Wiltoniam, venitque Robertus comes Gloecestriæ, et fugatus est rex et fere captus. Captus est ibi Willelmus Martel, qui pro captione sua reddidit comiti castrum Syreburne.

Death of Innocent II. and Celestine II. MCXLIII. Innocentius Papa obiit, et Celestinus successit, obiitque, cui Lucius successit. Obiitque Milo comes Herefordiæ.

MCXLIV. Cometa apparuit. Theobaldus archiepiscopus Cantuariæ Romam profectus est. Stephanus rex Lincolniam iterum obsedit, sed nihil proficiens recessit.

Siege of Lincoln by Stephen.

Death of Lucius II. MCXLV. Lucius Papa obiit, cui successit Eugenius. David prior Wigorniæ deponitur, cui successit Osbernus.

MCXLVI. Stephanus rex cepit comitem Cestriæ [1] in curia sua, et captum tenuit.

---

[1] Ralph de Gernons.

MCXLVII. Illustris comes Gloecestriæ Robertus obiit. A.D. 1147.
Eclipsis facta est. Rex Francorum Ludovicus, et Death of Robert of Gloucester.
imperator Romanus Conradus, et comes Flandrensis Theodericus, et alii plures Jerusalem profecti sunt.

MCXLVIII. Eclipsis lunæ apparuit. Obierunt Alex- f. 8 b.
ander Lincolniensis, Bernardus de Sancto David, Huedredus Landavensis, Robertus[1] Herefordiæ, Rogerus[2] Cestriæ episcopi. Gilebertus[3] abbas Glocestriæ factus est episcopus Herefordiæ, et Hamelinus abbas Glocestriæ.

MCXLIX. Obiit Reginaldus abbas Evesham, cui successit Willelmus Doroberniæ.[4] Walterus Durus[5] factus est episcopus Cestriæ.

MCL. Obiit Symon episcopus Wygorniæ et Serfredus[6] [Ci]cestriæ. Stephanus rex cepit Wygorniam et combussit.

MCLI. Johannes de Pageham consecratur episcopus Wigorniæ. Willelmus de Bello Campo capitur a Radulpho de Mandeville. Galfridus comes Andegaviæ et Theobaldus comes Blesensis obierunt, cui successit Henricus dux. Death of Geoffrey Plantagenet.

MCLII. Facto divortio inter Ludovicum regem Franciæ et Elienor reginam, accepit eam Henricus dux in uxorem, filius imperatricis. Obiit Matildis regina, uxor regis Stephani. Marriage of Henry duke of Normandy and Eleanor of Aquitaine.

MCLIII. Obiit piæ memoriæ Eugenius Papa. Anastasius successit. Obiit Henricus archiepiscopus Eboraci, et Bernaldus abbas Clarevalensis. Dux Normanniæ Henricus ante Purificationem in Angliam veniens, cepit castra de Malmesburia et de Staunforde. Sed eodem anno circa festum Sancti Martini, rex Stephanus Death of S. Bernard. Nov. 11.

---

[1] Robert de Bethune.
[2] Roger de Clinton.
[3] Gilbert Foliot.
[4] William de Andeville, a monk of Christ Church, Canterbury.
[5] Walter Durdent.
[6] Seffrid Pelochin.

A.D. 1153. cepit pacem. Obiit Eustachius filius regis Stephani, et comes de Clare,[1] et comes de Norhamptone.[2]

Death of prince Eustace.

MCLIV. Anastasius Papa obiit. Successit Adrianus Anglicus. Obiit Stephanus rex Angliæ ii. kal. Novembris, et in Decembri Henricus dux Normanniæ consecratur in regem. Obiit Willelmus[3] episcopus Eboraci. Successit Rogerus[4] archidiaconus.

Death of Stephen. Succession of Henry II.

Birth of prince Henry.

MCLV. Alienor regina Angliæ peperit Henricum, et rex cepit castrum de Brugge.[5] Obiit Rogerus comes Herefordiæ et Robertus[6] episcopus Exoniæ, cui successit Robertus[7] decanus Saresberiæ.

MCLVI. Obiit Willelmus regis primogenitus de Alienor. Rex Henricus transfretatur, et castra Gaufridi fratris sui obtinuit.

Birth of prince Richard.

MCLVII. Johannes[8] Wigorniæ episcopus obiit Romæ, et Mabilia[9] comitissa Gloucestriæ obiit. Regina Alienor peperit Ricardum. Rex Angliam reversus cum multa cæde suorum [Walliam] expugnavit.

f. 9.

April 13.

MCLVIII. Eluredus factus est episcopus Wigorniæ; in Ramis Palmarum intronizatur. Regina Alienor peperit Gaufridum. Rex, facta pace cum Reso, transfretavit, et mortuo Gaufrido fratre suo, Britanniam obtinuit. Regis Henrici filius Henricus, duxit filiam Ludovici regis Franciæ. Terræmotus factus est magnus in pluribus locis per Angliam. Fluvius Tamesis apud [ ][10] desiccatus est, ut siccis pedibus transiretur.

Marriage of prince Henry to Marguerite daughter of Louis VII.

Pope Alexander III.

MCLIX. Adrianus Papa obiit. Succedunt duo, Alexander, et Victor qui Octovianus dictus est, sed prævaluit Alexander. Rex Henricus Tholosiam civita-

---

[1] Gilbert.
[2] Simon de St. Liz.
[3] William Fitz-Herbert.
[4] Roger de Pont l'Evêque, archdeacon of Canterbury.
[5] i.e., Bridgenorth.
[6] Robert Chichester.
[7] Robert Warelwast.
[8] John de Pageham.
[9] Daughter of Robert Fitz-Haimon.
[10] Blank in MS.

tem aggreditur. Walterus[1] episcopus Cestriæ et Rogerus abbas Evesham obierunt. A.D. 1159.

MCLX. Obiit Eluredus episcopus Wigorniæ. Alexander Papa a Francis et Anglis, spreto Victore, in summum pontificem susceptus est.

MCLXI. Theobaldus obiit, archiepiscopus Cantuariæ, et Robertus abbas Theokesberiæ. Iste alienavit quandam partem manerii nostri de Estune. Adam prior Bermundeseie Lundoniæ factus est abbas de Evesham. Bartholomæus factus est episcopus Exoniæ, Ricardus[2] Cestriæ. Death of archbishop Theobald, and abbat Robert.

MCLXII. Thomas[3] regis cancellarius factus est archiepiscopus Cantuariæ. Alexander navigio venit in Angliam. Fromundus factus est abbas Theokesberiæ. Becket archbishop of Canterbury.

MCLXIII. Rogerus filius comitis Gloecestriæ ad pontificatum eligitur Wigorniæ, in mense Martii. Alexander Papa generale concilium tenuit Turonis. Gilebertus[4] episcopus Herefordiæ permissu domini Papæ ad episcopatum Lundoniæ provehitur. Council at Tours.

MCLXIIII. Rogerus consecratur in episcopum Wigorniæ, x. kal. Septembris. Robertus de Melun consecratur in episcopum Herefordiæ, xi. kal. Januarii. Thomas Cantuariæ archiepiscopus regi invisus effectus transfretavit. Octovianus schismaticus obiit, cui succedit Wido schismaticus de Crema.

MCLXV. Alexander Papa honorifice suscipitur a Romanis in sedem suam. Rogerus Wigorniæ episcopus intronizatur iv. nonas Februarii. Regina Franciæ peperit Philippum.

MCLXVI. Robertus episcopus Bathoniæ, et Robertus[5] Lincolniæ, et Robertus[6] abbas Sancti Albani obierunt. Henricus rex tenuit concilium apud Oxoniam, in quo damnata est hæresis texentium.

---

[1] Walter Durdent.
[2] Richard Peche.
[3] Thomas Becket.
[4] Gilbert Foliot.
[5] Robert de Chesney.
[6] Robert de Gorham.

A.D. 1167. f. 9 b. MCLXVII. Robertus episcopus Herefordiæ obiit, iv. kal. Martii. Godefridus archidiaconus Wigorniæ obiit, cui successit Symon Lunes. Symon prior de Sancto Albano factus est ejusdem loci abbas. Rogerus episcopus Wigorniæ transfretavit. Frethericus imperator cum exercitu copioso Romam veniens, Widonem Cirenensem in ecclesia Sancti Petri violenter intrusit, qui et altare destruxit, et aliud erexit, missas celebravit, imperatorem coronavit; etiam pro hoc facto magna pars exercitus sui divina ultione percussa est.

MCLXVIII. Dux Saxonum[1] accepit in uxorem Matildam filiam regis Angliæ. Wido de Crema Papa schismaticus obiit, cui successit Kalixtus schismaticus. Robertus[2] comes Leycestriæ et Robertus abbas Salopesbiriæ obierunt.

Earthquake in Sicily. MCLXIX. Nigellus episcopus Helyensis et Hilarius Cicestriæ obierunt. Terræmotus magnus factus est in Sicilia, qui Cathaniam et alias quatuor civitates subvertit.

MCLXX. Henricus rex Angliam reversus, Henrico filio suo diadema regale imposuit, xviii. kal. Julii. Murder of archbishop Becket. Thomas archiepiscopus Cantuariæ, iv. kal. Januarii, in ecclesia Christi Cantuariæ occiditur.

MCLXXI. Magna miracula fecit Deus pro sancto Thoma archiepiscopo Cantuariæ. Henricus rex in Hiberniam navigavit, et eam sibi magna ex parte subegit. Rogerus episcopus Wigorniæ Romam petiit, regem excusaturus, quod nec ejus mandato nec voluntate archiepiscopus occisus est. Henricus[3] Wintoniæ episcopus obiit in Anglia.

Second coronation of Henry II. by Rotrodus, archbishop of Rouen. MCLXXII. Henricus rex et regina sua coronantur ab archiepiscopo Rothomagensi. Henricus rex rediens ex Hibernia in Normanniam excusavit se jurejurando coram legatis de morte archiepiscopi.

[1] Henry V.
[2] Robert Bossu.
[3] Henry of Blois.

MCLXXIII. Gravis discordia est orta inter reges Angliæ patrem et filium, et pater cepit comitem Cestriæ,[1] et comitem Leycestriæ,[2] qui cum filio conspiraverant contra eum. Circa mediam noctem visum est cælum rubere. A.D. 1173.

MCLXXIV. Ricardus prior de Dovere consecratur in archiepiscopum Cantuariæ a Papa Alexandro; consecratur et Reginaldus[3] Bathoniæ, Gaufridus[4] Ely, Robertus[5] Herefordiæ, Ricardus[6] Wintoniæ, Johannes[7] Cicestriæ. Concordia facta est inter regem et filios suos. Juxta Cirencestriam guttæ sanguinis in modum pluviæ ceciderunt. Willelmus[8] episcopus Norwici et Reginaldus abbas Persore obierunt. f. 10.

MCLXXV. Turris nova Wigorniæ corruit. Johannes de Oxonia suscepit episcopatum Norwici, Symon abbatiam Persore, Reginaldus Abendone, Odo de Bello, Walterus Westmonasterii, Radulphus Salopesberiæ, deposito Ada. Henricus rex in Angliam venit, et filius ejus cum eo. Ricardus archiepiscopus Cantuariæ convocato concilio apud Lundoniam interdixit omnes præfationes præter decem quas Roma mater ecclesiæ inter missarum decantat solemnia.[9] Council at London.

MCLXXVI. Willelmus, rex Siciliæ, filiam regis Angliæ duxit in uxorem. Johannes de Salopesbiria[10] Carnotensis ecclesiæ consecratur episcopus. Petrus[11] prior de Wenelok uscepit episcopatum de Sancto David. Andreas abbas Cirencestriæ obiit. Princess Joanna married to William, king of Sicily.

MCLXXVII. Concordia facta est inter Papam Alexandrum et Fredericum imperatorem. Rex Henricus constituit apud Waltham canonicos regulares loco

[1] Hugh Cyvelioc.
[2] Robert Blanch-maines.
[3] Reginald Fitz-Jocelin.
[4] Geoffrey Riddell.
[5] Robert Foliot.
[6] Richard Toclive.
[7] John Greenford.
[8] William de Turbe.
[9] See these ten prefaces in Hovenden, f. 311, "Ex decreto Pelagii "Papæ."
[10] An error for Saresbiria.
[11] Peter de Leia.

A.D. 1177. secularium. Mathæus archidiaconus Glocestriæ obiit, cui successit W[illelmus] de Norhale. Wido[1] factus est episcopus Bangor. Adam factus est abbas Cirencestriæ.

Fire at Tewkesbury.

MCLXXVIII. Monasterium Theokesberiæ incendio cum officinis conflagratur. Fromundus abbas Theokesberiæ obiit. Calixtus papa schismaticus veniens ad pedes Alexandri absolutus est. Ricardus archiepiscopus Cantuariæ et Rogerus episcopus Wigorniæ ad Romanum concilium transfretaverunt. Ricardus[2] abbas Ramencis factus est abbas Cluniaci.

MCLXXIX. Alexander Papa concilium tenuit Romæ. Rogerus episcopus Wigorniæ apud Turonem obiit, et ibidem sepultus est. Obiit Hamelinus abbas Gloecestriæ, cui successit Thomas[3] prior Herefordiæ. Ludovicus rex Franciæ venit Cantuariam ad sanctum Thomam, et post ad festum Omnium Sanctorum filium suum coronavit. Ricardus de Luci obiit.

Louis VII. at Canterbury.

MCLXXX. Baldwinus abbas de Forda consecratur die Sancti Laurentii in episcopum Wigorniæ. Nova moneta ad festum Sancti Martini incepit. Ludovicus rex Franciæ, Johannes de Saresberia episcopus Carnotensis, Robertus abbas Glastoniæ, Hugo abbas Sancti Edmundi obierunt. Philippus factus est rex Franciæ.

Aug. 10.
Nov. 11.
f. 10 *b*.

MCLXXXI. Alexander Papa obiit, cui successit Lucius. Henricus abbas Winchecumbe obiit, cui successit Crispinus ejusdem loci prior. Obiit Rogerus[4] archiepiscopus Eboraci, et Adam episcopus de Sancto Asaph.

The crown of Jerusalem offered to Henry I.

MCLXXXII. Corona regni Jerusalem ad regem Angliæ Henricum transfertur. Ricardus[5] episcopus Cestriæ, Crispinus abbas Winchecumbe, Walterus episcopus Rouecestriæ, Osbertus abbas Malmesbiriæ obierunt. Robertus

---

[1] Guy Rufus.
[2] An error for Willelmus, abbat of Ramesey.
[3] Thomas Carbonel.
[4] Roger de Pont l'Evêque.
[5] Richard Peche.

factus est abbas Theokesberiæ. Obiit prior Ranulfus et Alexander supprior. A.D. 1182.

MCLXXXIII. Translatio Sancti Egwini apud Evesham. Orta est discordia inter regem et filios. Henricus rex junior die Sancti Barnabæ obiit apud Martellum. Walterus de Custancia factus est episcopus Lincolniæ, Walterus [1] Rouecestriæ, Gerardus [2] Cestriæ, Johannes de Sancto Asaph. Radulfus factus est abbas Winchecumbe, defuncto Roberto; Robertus Cirencestriæ, Nicholaus Malmesberiæ, Warinus Sancti Albani. Nicholaus [3] episcopus Landavensis et Willelmus comes Glocestriæ obierunt, et Robertus abbas Theokesberiæ. Death of the young king Henry, June 11.

MCLXXXIV. Ricardus archiepiscopus Cantuariæ et Bartholomæus episcopus Exoniæ obierunt. Baldwinus episcopus Wigorniæ electus est ad archiepiscopatum Cantuariæ, et Walterus [4] Lincolniæ ad Rotomagi. Obiit Jocelinus [5] episcopus Saresberiæ, magister Gerardus Puella Cestriæ. Johannes filius regis Henrici secundi perrexit in Hiberniam. Baldwin archbishop of Canterbury.

MCLXXXV. Heraclius patriarcha Jerosolimitanus venit in Angliam. Lucius Papa obiit, cui successit Urbanus. Arrival of the patriarch of Jerusalem in England.

MCLXXXVI. Willelmus de Norhal factus est episcopus Wigorniæ. Gaufridus comes Britanniæ obiit, et Robertus Foliot episcopus Herefordiæ, cui successit Willelmus de Veyr. Die Sancti Laurentii Hugo [6] prior Cartusianus factus est episcopus Lincolniæ.

MLXXXVII. Urbanus Papa obiit, cui successit Gregorius. Gregorius obiit, cui successit Clemens. Orta est discordia inter Baldwinum archiepiscopum Cantuariæ et ejusdem loci conventum. Ricardus filius regis accepit crucem. Alanus prior Cantuariæ factus f. 11.

---

[1] This should be Waleranus, archdeacon of Bayeux.

[2] Gerard Puella.

[3] Nicholas ap Gurgant.

[4] Walter of Coutances.

[5] Jocelin de Bailleul.

[6] Aug. 10. This is Hugh of Grenoble, prior of the Carthusian house at Witham.

A.D. 1187. Loss of Jerusalem on the Friday after June 29.

est abbas Theokesberiæ. Jerusalem capitur et destruitur a paganis, feria vi. post passionem Apostolorum Petri et Pauli.

MCLXXXVIII. Henricus rex Angliæ et Philippus rex Franciæ, et Baldwinus archiepiscopus Cantuariæ acceperunt crucem. Hugo de Nonant factus est episcopus Coventriæ. Ricardus Hokelin episcopus Wintoniæ obiit.

Death of Henry II. Succession of Richard I.

MCLXXXIX. Henricus rex obiit ii. Junii. Succedit Ricardus filius ii. Septembris. Radulphus[1] prior Wigorniæ obiit, succedit Senatus. Wigornia fere tota igne conflagratur. Godefridus de Luci Wintoniæ, Willelmus[2] Ely, Hubertus[3] Sarum, consecrati sunt episcopi. Isabel comitissa Glocestriæ nupsit Johanni comiti Morotoniæ.

MCXC. Ricardus rex Angliæ et Philippus rex Franciæ et Baldwinus archiepiscopus Cantuariæ profecti sunt Jerusalem. Willelmus[4] episcopus Wigorniæ obiit v. non. Aprilis, Baldwinus archiepiscopus Cantuariæ die Sancti Clementis. Robertus[5] eligitur in episcopum Wigorniæ in Julio. Obiit Matildis comitissa Cestriæ iv. kal. Augusti.

Nov. 17.

Acre taken.

MCXCI. Ricardus rex Angliæ cepit Achon in terra Jerusalem. Clemens Papa obiit. Robertus episcopus Wigorniæ consecratur iii. non. Maii. Eclipsis solis facta est ix. kal. Julii. Reginaldus[6] episcopus Bathoniæ et Johannes[7] episcopus Exoniæ obierunt. Hugo de Nonant, ejectis monachis de Coventria, canonicos ibi subrogavit; sed postea redierunt monachi nolentibus adversariis, per monachum Romæ degentem per septennium et semis nomine Thomam.

---

[1] Ralph de Bedford.
[2] William Longchamp.
[3] Hubert Fitzwalter.
[4] William Northall.
[5] Robert Fitz-Ralph.
[6] Reginald Fitz-Jocelin.
[7] John Fitz-Luke.

MCXCII. Ricardus rex Angliæ, audito in Syria quod Johannes frater suus Angliam in manu forti sibi subjugasset, treugas cepit cum Salodino pagano in tres annos, et rediens captus est xiii. kal. Decembris a duce Ostrensi, et traditus Henrico imperatori Alemanniæ. Savarus factus est episcopus Bathoniæ. A.D. 1192. Truce with Saladin. Seizure and imprisonment of Richard I.

MCXCIII. Robertus[1] episcopus Wigorniæ obiit v. kal. Julii, cui succedens Henricus[2] abbas Glastoniæ, eligitur ii. non. Decembris, et consecratur ii. idus Decembris, et intronizatur viii. idus Januarii. Hubertus[3] Sarum episcopus translatus est in archiepiscopum Cantuariæ. Herbertus,[4] archidiaconus Cantuariæ, eligitur in episcopum Sarum, Henricus Marescal Exoniæ. f. 11 *b*.

MCXCIV. Ricardus rex Angliæ rediit in Angliam iii. idus Martii, solutus a captione, et coronatus est apud Wintoniam xv. kalendas Maii. Henricus Marescal consecratur in episcopum Exoniæ. Release and second coronation of Richard I.

MCXCV. ix. kal. Novembris Henricus Wigorniæ episcopus et Hugo de Pusace episcopus Dunhelmensis obierunt. Alanus consecratus est in episcopum Bangorum. Ricardus rex Angliæ totam Britanniam minorem vastavit igne et gladio. Invasion of Brittany.

MCXCVI. Johannes,[5] decanus Rotomagi, factus est episcopus Wigorniæ, v. kal. Novembris. Alanus episcopus Bangorum obiit. Philippus Pictavensis eligitur in episcopum Dunhelmi.

MCXCVII. Willelmus episcopus Hely, cancellarius regis, obiit, et Willelmus de Bellocampo in Normannia. Cometa apparuit tota hyeme fere. Terræmotus factus est. Philippus consecratur in episcopum Dunhelmi. Obiit Resus rex Walliæ, et Hawisa comitissa Glocestriæ, viii. kal. Maii. Death of Rhys.

---

[1] Robert Fitz-Ralph.
[2] Henry de Soilli.
[3] Hubert Fitz-Walter.
[4] Herbert le Poor.
[5] John of Coutances.

A.D. 1198. MCXCVIII. Monachi de Coventria recuperaverunt ecclesiam suam cum omnibus pertinentiis suis, quibus præficitur Joibertus prior de Wenlok. Johannes Wigorniæ viii. kal. Octobris, Petrus Menevensis xvii. kal. Augusti, Ricardus[1] Lundoniæ iii. Septembris, Hugo de Nonant vi. kal Aprilis Coventrensis episcopus obierunt. Celestinus Papa obiit viii. idus Januarii. Innocentius succedit, v. idus Januarii. Symon abbas Persore obiit. Anselmus succedit. Gaufridus[2] factus est episcopus Cestriæ. Obiit Mabilia comitissa Ebroici.[3].

Death of Richard I. Succession of John. f. 12.

MCXCIX. Ricardus rex Angliæ vi. kal. Aprilis sagittatus apud Chaluns obiit, cui succedit Johannes frater ejus, vi. kal. Junii. Maugerius archidiaconus Ebroici eligitur in episcopum Wigorniæ, et Egidius de Breuse in episcopum Herefordiæ.

MCC. Maugerius consecratur Romæ a Papa Innocentio in episcopum Wigorniæ, et rediens intronizatur ii. idus Novembris. Willelmus de Verdun factus est archidiaconus Glocestriæ. Obiit Hugo episcopus Lincolniæ. Bristolle combusta est. Factum est divortium inter regem Angliæ et Isabel comitissam Glocestriæ.

Divorce of John and Isabella of Gloucester.

MCCI. Miracula de sancto Wlstano inceperunt xiv. kal. Februarii, quæ per totum annum et amplius adeo crebrescebant, ut nunc xv. nunc xvi. uno die curarentur a quibuscumque tenerentur infirmitatibus.

MCCII. Monachi quidam Wigorniæ inierunt Romam pro canonizando Sancto Wlstano. Combusta est Wigorniæ ecclesia xv. kal. Maii, cum domibus et officinis monachorum. Alanus abbas Theokesberiæ obiit nonis Maii. Walter sacrista succedit, qui a primo anno promotionis suæ tenebatur ad solutionem marcarum septingentarum, et tamen abundanter providebat domui suæ. Terræmotus facti sunt per plurima loca Angliæ.

Capture of Arthur at Mirabeau.

[1] Richard Fitz-Neal,

[2] Geoffrey Muschamp.

[3] *Ebroici*] Eboraci, MS. This was Mabel, daughter of William, earl of Gloucester, who married Almeric de Montfort, earl of Evreux in Normandy.

Arthurus cum ccc. militibus captus est a rege Johanne apud Mirabel. A.D. 1202

MCCIII. Beatissimus Wilstanus canonizatus est Romæ x. kal. Maii. Anselmus abbas Persore obiit. Magister Willelmus Blesensis cantor Lincolniæ eligitur et consecratur in episcopum Lincolniæ. Malgerius episcopus Wigorniæ a Roma rediens honorifice suscipitur in cathedra sua die Sancti Oswaldi in octavis. Eodem die abbas Walterus Theokesberiæ, Gaufridus[1] prior Lantoniæ consecratur in episcopum Menevensem. Maxima fames erat, ita ut quarterium frumenti venderetur xiv. solidis. Canonization of Wulstan, bishop of Worcester. Aug. 12.

MCCIV. Comes Flandrensis,[2] iter arripiens Jerosolimitanum, [in] imperatorem Constantinopolitanum eligitur. Normannia cum cæteris terris transmarinis quæ hactenus extiterant regnum Angliæ, regi Francorum nemine resistente subjugatæ sunt. Gervasius factus est abbas Persore. Symon de Welles factus est episcopus Cicestriæ. Obiit Sefredus episcopus Cycestriæ, Godefridus episcopus Wintoniæ. Regina Alienor obiit. f. 12 *b*. Loss of Normandy. Death of queen Eleanor.

MCCV. Petrus de Rupibus consecratur Romæ in episcopum Wintoniæ. Henricus[3] prior Glocestriæ factus est abbas ejusdem loci. Magister Willelmus subdecanus Lincolniæ occiditur in cathedrali ecclesiæ Lincolniæ, a quodam subdiacono, die Dominica. Hubertus Walterus archiepiscopus Cantuariæ, Savaricus, episcopus Bathoniæ, Thomas abbas Glocestriæ et Nicholaus de Malmesbiria obierunt, et Willelmus, primus abbas de Keynesham. Magnum gelu fuit circa festum Sancti Johannis Baptistæ. Cecidit ros mellifluus ut ciphus plenus acciperetur de eo, juxta Wluuard. [In suo tempore tenebatur domus ista ad solutionem septingentarum marcarum Murder of William de Bramford, sub-dean of Lincoln. Frost on June 24.

[1] Geoffrey de Henlaw. Baldwin I.

[2] Henry Blont.

A.D. 1205. vel amplius, et tamen abundanter procurabat domum istam.][1]

Council at Reading, under John de Ferentino. Oct. 18.

MCCVI. Johannes de Via Lata cardinalis Romanus venit legatus in Angliam, et celebravit concilium apud Radinges, die Sancti Lucæ. Jocelinus[1] factus est episcopus Bathoniæ. Rex transfretavit in Pictaviam post Trinitatem, et illa sibi subjugata fere tota cum Gasconia, rediit in Angliam circa festum Sancti Nicholai. Willelmus Blesensis episcopus Lincolniæ et Henricus episcopus Exoniæ obierunt, cui successit Bartholomæus. Litteræ inclusæ in manu cujusdam clerici deportatæ fuerunt regi ex parte beatæ Mariæ.

Conquest of Poitou and Gascony. Dec. 6.

Stephen Langton archbishop of Canterbury.

MCCVII. Magister Stephanus de Langedune electus [est] Romæ a monachis Cantuariæ sine assensu regis et episcoporum Angliæ in archiepiscopum Cantuariæ. Unde rex motus abegit monachos Cantuariæ in exilium, xi. kal. Augusti. Consecratur idem electus a Papa Innocentio III., die Sancti Johannis Baptistæ, pro cujus electione conventus Cantuariæ expulsus est de ecclesia et in exilium detrusus, xi. kal. Augusti. Regina Angliæ peperit Henricum primogenitum. Walterus de Constanciis archiepiscopus Rotomagi, Symon de Welles episcopus Cicestriæ, Senatus [prior] Wigorniæ obierunt.

f. 13. June 24.

Birth of prince Henry.

The Interdict.

MCCVIII. Omne divinum interdictum est officium per totam Angliam ix. kal. Aprilis, (unde rex dissaisiavit ecclesiasticas personas ab omnibus possessionibus suis,) præter baptismum parvulorum et pœnitentias morientium, propter Stephanum archiepiscopum Cantuariæ et ejusdem loci conventum. Petrus de Castro Novo missus in Provinciam ad hæreses eradicandas occiditur ex mandato comitis Tolosani. Philippus dux Swaviæ occiditur, et tota Alemannia suscepit imperatorem dominum

Murder of Peter de Castelnau.

Otho IV. emperor.

[1] This is apparently carelessly and incorrectly repeated from the year 1202, in p. 56.

[2] Jocelin Troteman.

Othonem nepotem regis Angliæ ex sorore.[1] Philippus Pictavensis episcopus Dunholmensis et Gaufridus episcopus Coventriæ obierunt. A.D. 1208.

MCCIX. Regina Isabel peperit Ricardum, nocte Epiphaniæ. Hugo de Welles archidiaconus[2] Lincolniæ, Henricus archidiaconus Staffordiæ, Exoniæ, Walterus de Gray Cestriæ[3] eliguntur episcopi. Cruce signati Franci debellant hæreticos Provinciæ. Facta est discordia inter regem Angliæ et regem Scotiæ,[4] sed pacificati sunt; debent etiam in perpetuum obsides præstari de Scotia pro voluntate regum Angliæ. Rex Alemanniæ coronatur in imperatorem, Romæ, mense Junio. Indulgetur conventualibus ecclesiis Angliæ semel in ebdomada divina celebrare. Cuidam propter immane scelus est injunctum a magistro P[etro] de Curbulle archiepiscopo Senonis, ut omni die Veneris carnibus vesceretur.[5] Birth of prince Richard. Jan. 6. Partial relaxation of the Interdict.

MCCX. Grave tallagium fecit rex super omnes ecclesias Angliæ. Rex totam Hiberniam et magnam partem Walliæ sibi subjugavit. Nascitur ei filia nomine Johanna xi. kal. Augusti. Otho imperator, occupatis quibusdam terris quas Papa tenuit, excommunicatur. W[illelmus] de Verdun archidiaconus Glocestriæ obiit. Mauricius succedit. Obiit Acarius abbas de Brugge.[6] Willelmus de Breuse evasit in Franciam; uxor ejus et liberi capti et incarcerati fame perierunt. Magnum gelu fuit a vigilia Circumcisionis usque ad festum Sancti Valentini. f. 13 *b.* Subjugation of Ireland and Wales. Frost from Dec. 31 to Feb. 14.

MCCXI. Walterus de Lacy ab Hibernia agitur in exilium. Grave tallagium fuit super clericos. Otho imperator excommunicatus subicit sibi Apuliam.

---

[1] Matilda, wife of Henry the Lion, duke of Saxony.

[2] *i.e.* Archdeacon of Wells.

[3] *Cestriæ*] Cicestriæ, MS.

[4] William I.

[5] The Annales Ecclesiæ Wigorniensis, which contain this passage, add *et aliis diebus abstineret.* Wharton i. p. 480.

[6] *i.e.* Peterborough.

A.D. 1211. Submission of Llewellyn.

Debellata[1] Norwallia per Johannem regem Angliæ, princeps ejus Lewelinus cum rege pacificatur, datis obsidibus et terris multis cum decima vaccarum et aliis monilibus multis. Nuncii domini Papæ venerunt in Angliam propter pacem ecclesiæ, sed infecto negotio redierunt. Willelmus de Breuse exul obiit.

Otho IV. attacked by Frederick.

MCCXII. Othone imperatore a Papa Innocentio III. reprobato propter injurias Romanæ ecclesiæ illatas, Fredericus puer cum exercitu magno mittitur in Alemanniam contra Othonem. Christiani[2] cum multitudine Saracenorum, Meramumelin[3] existente duce, congredientes in Hispania, in primo congressu in fugam eos vertunt, et usque ad xlv. [milia] occidunt. Infirmi in interdicto communicantur. Malgerius episcopus Wigorniæ kal. Julii obiit. Archiepiscopus Eboraci,[4] J[ohannes][5] archiepiscopus Dubliniæ, Robertus[6] episcopus Bangorum, et S[ampson] abbas Sancti Edmundi obierunt. Petrus de Ponte Frigido[7] futurorum præsagus aperte prædixit regi, quod in proxima Ascensione regnum amitteret. Lundonia magna ex parte comburitur cum ponte et ultra et citra pontem; multa milia hominum combusta et aquis submersa pereunt.

Battle of Navas de Tolosa.

Fire in London. f. 14.

Submission of John to Pope Innocent III.

MCCXIII. Rex Angliæ Johannes, deposito regni diademate die Ascensionis, et subiciens se domino Papæ Innocentio III. cum regnis suis Angliæ et Hiberniæ, item diadema resumpsit, tradente nuncio domini Papæ Pandulfo, de beato Petro et ecclesia Romana deinceps hæreditarie tenendum sub annuo tributo mille marcarum, nomine feodefirmæ pro Anglia et Hibernia; scilicet pro Anglia dcc. et pro Hibernia ccc., exceptis denariis Sancti Petri; et sic absolutus est per Stephanum Cantuariæ archiepiscopum, qui cum coexulibus

His absolution.

---

[1] *Debellata*] desellata, MS.
[2] *Christiani*] Christianum, MS.
[3] Mohammed Alnassir.
[4] Geoffrey Plantagenet.
[5] John Comyn.
[6] Robert of Shrewsbury.
[7] Peter of Pontefract, or Wakefield, according to Hoveden.

suis mandatus venerat, xiii. kal. Augusti. H[elias] abbas Redinges et G[alfridus] filius Petri justiciarius obierunt. Nicholaus Tusculus venit legatus in Angliam, et deposuit abbates de Evesham [1] et de Westmonasterio.[2] A.D. 1213.

MCCXIV. Interdictum Angliæ generale solutum est, quod duraverat per sex annos et tres menses. S[imon] Apuliæ consecratur in episcopum Exoniæ. W[alterus] de Gray factus est episcopus Wigorniæ v. die Octobris. Randulphus prior Wigorniæ factus est abbas Evesham. Nostrates congredientes in Flandriam cum Philippo rege Franciæ debellantur, et magnates capiuntur. Hugo prior Theokesberiæ factus est abbas ejusdem loci. Nos incepimus divina celebrare iii. non. Julii. Johannes de Gray episcopus Norwiche, J[ohannes] [3] abbas Sancti Albani, abbas [4] Theokesberiæ obierunt. Isabel filia W[illelmi] Marescalli nupsit comiti Glocestriæ et Herefordiæ, Gileberto de Clare, die sancti Dionisii. The Interdict taken off. Battle of Bovines. Oct 9.

MCCXV. Silvester [5] factus est prior Wigorniæ, Willelmus [6] archidiaconus Huntendoniæ consecratur in episcopum Coventriæ. Rex Angliæ Johannes cruce signatur die Cinerum. Turbatio magna orta est inter regem Johannem primo die Maii, et barones, sub prætextu libertatum Angliæ non observatarum. Pandulfus factus est episcopus Norwici. Generale concilium celebratum est Romæ sub Papa Innocentio III, W[alterus] de Gray episcopus Wigorniæ transfertur in archiepiscopum Eboraci. Martinus abbas Blanchelande factus est episcopus Bangorum; Eustachius episcopus Ely, Egidius episcopus Herefordiæ, Hugo abbas Theokesberiæ obierunt. Bernardus electus est in abbatem Theokesberiæ, sed postea cassatus. March 4. f. 14 b.

[1] Roger Norreys.
[2] Ralph Papillon.
[3] John de Cella.
[4] Walter.
[5] Silvester of Evesham.
[6] William of Cornhill.

A.D. 1215. Johannes rex Angliæ cepit castrum Rouecestriæ post diutinam obseditionem.

Siege and capture of Rochester castle.

MCCXVI. Silvester[1] prior Wigorniæ eligitur in episcopum Wigorniæ iii. die Aprilis, consecratur Perusum[2] iii. die Julii, intronizatur Nativitate beatæ Mariæ.

Sept. 8.

Arrival of Louis in England.

Ludovicus, primogenitus Philippi regis Franciæ, mandatus a quibusdam baronibus Angliæ, qui exosum habuerunt regem Johannem, applicuit cum magno exercitu apud Sandwiz, et receptus est a Londoniensibus. H[ugo][3] decanus Herefordiæ factus est episcopus ejusdem loci xv. kal. Januarii. Henricus, filius regis Johannis primogenitus, coronatur apud Glocestriam in regem Angliæ, W[idone] legato ei coronam imponente, xv. kal. Novembris. Symon[c] Punnie factus est prior Wigorniæ. Johannes rex Angliæ obiit apud Newerk, in crastino Sanctæ Luciæ virginis.[4] Petrus de Wigornia factus est abbas Theokesberiæ ad Nativitatem beatæ Mariæ. Gwala legatus domini Papæ applicuit in Angliam, et excommunicavit Ludovicum et omnes complices suos. Innocentius Papa obiit. Honorius successit. Omnes barones Johannis regis, excepto comite Cestriæ[5] et paucis baronibus Marchiæ, diverterunt ab eo, subdiderunt se Ludovico. Civitas Wigorniæ malo usa consilio, subdidit se Ludovico, et recepit nomine ejus W[illelmum] Marescallum juniorem; sed die Sancti Kinelmi supervenientibus comite Cestriæ, Falchisio, et aliis fidelibus regis, ipsam per castrum non usquequaquam fideliter observatum irruperunt, et urbem ceperunt, et ecclesiam cathedralem deprendaverunt, et Hugonem Pontium ibidem ceperunt; sed et ccc. marcas a monachis exegerunt.

Coronation of Henry III.

Death of John.

Submission of the barons to Louis.

July 17.

f. 15.

Defeats of Louis, May 20. Aug. 24.

MCCXVII. Pugnante Domino pro rege et regno Angliæ, die Sancti Ethelberti apud Lincolniam, et die Sancti

---

[1] Silvester of Evesham.
[2] Perugia.
[3] Hugh de Mapenore.
[4] An error for *crastino Sancti Lucæ*, Oct. 19.
[5] Ralph Blundevil.

Bartholomæi in mari inter Sandwich et insulam Thaneth, contriti sunt hostes regis et regni, ita ut Ludovicus, præstita[1] cautione de parendo judicio ecclesiæ, absolutus, viliter depulsus rediret in Franciam, vigilia Sancti Michaelis. R[icardus][2] episcopus Cicestriæ transfertur in episcopum Sarum. R[icardus] de Marisco factus est episcopus Dunholmi. Duo soles visi sunt in crastino Sancti Marci circa vesperam. Multum tonuit in hyeme. In vigilia Exaltationis sanctæ Crucis Henricus rex Angliæ et Ludovicus concordati sunt, Ludovico recedente; vigilia Sancti Michaelis totum regnum pacificatur. Magister Alexander Nequam obiit. Castrum [Wigorniæ][3] redditum est monachis in vigilia Paschæ, usque ad motam turris, tamquam jus suum. Baronibus obsidentibus castrum Lincolniæ, legatus est Marescallus et robur exercitus; iverunt illuc, et irrumpentes congressi sunt cum baronibus; et occiso comite de Pertico, capti sunt barones et Franci, de magnatibus circiter xl., de militibus ccc. et eo amplius; de servientibus ignoratur numerus, et civitas data est in direptionem die Sancti Athelberti, sabbato Pentecostes.

A.D. 1217. Return of Louis to France, Sept. 28. April 26. Peace between Henry and Louis. Sept. 13. The Fair of Lincoln. May 20.

MCCXVIII. Silvester episcopus Wigorniæ dedicavit ecclesiam Wigorniæ vii. idus Junii, et ab eodem ipso eodem die translatum est corpus Sancti Wlstani. Obiit Silvester episcopus xvii. kal. Augusti, cui successit W[illelmus] de Bleys archidiaconus de Bokingeham; intronizatur v. kal. Novembris. Randulphus,[4] prior Norwiche, consecratur in episcopum Cicestriæ, abbas[5] Belli Loci in episcopum de Kardoil. Revocato Oswale,[6] Pandulfus factus est legatus in Novembri; W[illelmus] Scottus factus est archidiaconus Wigorniæ.

Dedication of the church of Worcester. f. 15 *b*.

---

[1] *præstita*] prita, MS.

[2] Richard le Poor.

[3] Blank in MS. The word is obtained from the Annales Ecclesiæ Wygorniensis. Wharton i., p. 483.

[4] Ralph de Wareham.

[5] Hugh.

[6] *i.e.* Gualo.

A.D. 1218. The seal. Thomas de Erdintone miles et J[ohannes][1] archidiaconus Wigorniæ obierunt. Factum est regi Henrico sigillum auctenticum, et cœpit discurrere in Novembri. Forestæ de Horewelle et de Ambresleya deafforestatæ sunt pro D.ccc. marcis per Silvestrum episcopum.

MCCXIX. Dominus Petrus abbas dirationavit libertates manerii nostri de Estune contra Fakisium coram justiciarium domini regis per magnam assisam apud Lundoniam, qui Fakisius fuit eo tempore plusquam rex in Anglia; ab eo autem die usque ad obitum ejus multa succedunt ei adversa. Vicesima ecclesiarum de tribus annis præcedentibus datur in succursum Terræ Sanctæ. Capta est civitas Damietæ a Christianis, nonis Novembris, non virtute hominum, sed sola potentia Dei:

Power of Fulk de Breauté.

Damietta taken.

> Anno sub nono decimo et mille ducentis
> Capta est celebris nonis Damieta Decembris.

Hugo Foliot archidiaconus de Salopesbiria consecratur in episcopum Herefordiæ. Comes Cestriæ[2] et alii nobiles Angliæ proficiscuntur Jerusalem. W[illelmus], prior Goldeclive, factus est episcopus Landavensis in Octobri. Hugo de Mapenorum episcopus Herefordiæ, Willelmus Mariscallus senior, Robertus de Mortamer obierunt. Mirum dictu,[3] in octavis Apostolorum Petri et Pauli cum conventus rediens a matutinis et ingressi essent privatum dormitorium, illis post paululum inde egressis, corruit, magnam ruinam faciens, sed nullum oppressit, Deo gratias, præter unum, scilicet W. Gunfrey, tunc priorem, qui inibi remansit, sed illæsus permansit, et Gilebertum monachum, cujus tibiam trabes confregit et caput nihilominus male vulneravit.

Accident in the dormitory at Tewkesbury. July 6.

MCCXX. Nata est Giliberto de Clare comiti Gloucestriæ filia, nomine Amicia, vi. kal. Junii. W[illelmus] f. 16.

[1] John de Brancestre.
[2] Ralph Blundevil
[3] *dictu*] dicto, MS.

de Bleys episcopus Wigorniæ celebravit synodum apud Wigorniam tertia die post festum Sancti Mathæi. Facta est finalis concordia in curia domini regis inter abbatem et conventum Theokesberiæ tenentes, Ricardum Bigot petentem, de quadam terra in Goderintune, ita quod terra nobis remansit, reddentibus duos solidos annuatim. Dedimus autem Roberto Bigod fratri dicti Ricardi pro dicta terra, nomine perpetuæ firmæ, præ manibus centum marcas esterlingorum, pro acquirenda redemptione sua versus regem. Corpus beati Thomæ martyris translatum est a Stephano Cantuariæ archiepiscopo, non. Julii. Henricus rex Angliæ coronatur apud Lundoniam ad Pentecosten. Abbas [1] Fontanus factus est episcopus Hely. Bellum Christianorum prosperatum est apud Ægyptum. A.D. 1220. Synod at Worcester, Sept. 24. Translation of Becket. Coronation of Henry III.

MCCXXI. Henricus de Derleya Romam profectus in vigilia Circumcisionis, quibusdam ad vota impetratis rediit, quibusdam relictis procurandis cuidam presbytero Anglico R. Corteis nomine, qui quasdam falsas literas attulit, per quas gravis discordia orta est inter episcopum Wigorniæ W[illelmum] et domum nostram, quæ [2] duravit per multos annos. Prioratus noster de Kerdif, vocatis domum monachis, traditur ad firmam, non tamen ad certum terminum. W[illelmus] de Sancta Ecclesia, episcopus Lundoniæ, dimisit episcopatum, cui successit Eustachius de Facumberge. Pandulfus deponit insignia legationis. Thomas prior Winchecumbiæ benedicitur in abbatem ejusdem loci. W[alterus] prior Leministriæ factus est abbas Salopesbiriæ. Soror regis Henrici primogenita nupsit Alexandro regi Scotorum. Per sanctum Wlstanum suscitatus est puer defunctus de Pectune,[3] et pugil exoculatus et ementulatus oculos recepit et virilia. Nova ecclesia Sarum Resignation of William of St. Mary's church, bishop of London. Marriage of princess Joanna to Alexander II., king of Scots.

[1] John Pherd.
[2] *quæ*] qui, MS.
[3] Probably Petton in Shropshire.

A.D. 1221. April 28. f. 16 *b*. incepta est die sancti Vitalis martyris, ponente Pandulfo tunc legato in Anglia primum lapidem pro domino Papa, secundum pro rege, tertium pro comite Sarum W[illelmo] de Lungeespee, quartum pro comitissa Sarum,[1] quintum pro episcopo Sarum, et sic magnates Angliæ et abbates quisque pro se.

MCCXXII. Gileberto de Clare comiti Glocestriæ nascitur filius, secundo non. Augusti, nomine Ricardus. Eodem anno plurimæ extiterunt tempestates. Fulgura et tonitrua in nocte Sancti Andreæ, hyemali tempore. Ventus est nimius et immoderatus, qui turres ecclesiarum et ædificia innumera confregit et penitus[2] dejecit. Damieta ante triennium armis obtenta a Christianis in Ægypto redditur Saracenis, in cujus commutatione redditur Christianis vera crux, et captivi utique liberantur, datis treugis usque ad septem annos. Archiepiscopus Cantuariæ Stephanus tenuit concilium solemne apud Oxoniam. Episcopus Wigorniæ Willelmus Romam adiit contra S[ymonem] Punnie, priorem Wigorniæ. Randulfus episcopus [Ci]cestriæ et abbas de Burgo[3] obiit. Dominus P[etrus] abbas dedit magistro W. de Bekham c. solidos annuos quamdiu esset in servitio ecclesiæ nostræ et non ulterius.

Storms. Nov. 30.

Damietta lost.

Council at Oxford.

Pershore Abbey burnt. Death of Philip Augustus.

MCCXXIII. Abbatia de Persora sedit in cineres ix. kal. Junii. Obiit Philippus rex Franciæ; Ludovicus primogenitus ejus successit. In Januario ventus tam validus fuit et fortis, quod turres et ædificia dejecit. Magna turbatio oritur inter regem et Walenses; iterum inter regem et comitem Cestriæ,[4] et impressos ejus. Electi fuerunt W[illelmus], nepos W[illelmi] Bruere, in episcopum Exoniæ, W[alterus] Malus-Clericus in episcopum Cardiuille, Robertus prior Bathoniæ in abbatem

[1] Ela, daughter of William Fitz-Patrick, earl of Salisbury.

[2] *penitus*] peratus, MS.

[3] Robert de Lindesey.

[4] Ralph Blundevil.

Glastoniæ, H[enricus] prior Salopesbyriæ in abbatem ejusdem loci. Symon Apuliæ episcopus Exoniæ, W[illelmus] de Cornhulle episcopus Cestriæ, episcopus[1] de Carduille quondam abbas Belli Loci, abbas Glastoniæ,[2] abbas Salopesbyriæ,[3] Symon prior Wygorniæ obierunt. Rex Jerosolimitanus venit in Angliam, petiturus auxilium in succursum Terræ Sanctæ. Radulphus de Nova Villa cancellarius eligitur in episcopum Cicestriæ. A.D. 1223. John de Brienne, king of Jerusalem, in England. f. 17.

MCCXXIV. Terra quæ vocatur Dungarþan in Lissemor traditur episcopo Dublinensi, H[enrico] Comin, pro quatuor viginti libris, quam Johannes de Mortuone postea rex Angliæ nobis dedit, quæ nobis in nullo profuit, propter wastivam terræ illius. Inceptum est novum opus Wigorniæ. Soror[4] regis Henrici nupsit juveni Marescallo.[5] Pax reformata est inter episcopum Wigorniæ et conventum, super omnibus quæstionibus inter eos motis, per dominum Stephanum Cantuariæ archiepiscopum et compromisores suos. Rex obsedit et cepit et diruit castrum de Bedeforde, et Faukasium[6] rebellem in exilium trusit, et intus inventos suspendit. W[illelmus][7] cantor Exoniæ consecratur in episcopum Exoniæ; Thomas[8] prior Glocestriæ in abbatem ejusdem loci; Johannes capellanus domini Cantuariæ in abbatem Tavistoke. Magister W[illelmus] de Bedeforde factus est prior Wigorniæ. Pictavia se subdidit Ludovico regi Franciæ. Magister A[lexander][9] consecratur Romæ in episcopum Coventriæ. Reinarus episcopus Sancti Asaph, H[enricus][10] abbas Glocestriæ obierunt. Robertus Travers episcopus de

Sale of certain land in Ireland to the archbishop of Dublin.

Capture of Bedford castle.

[1] Hugh.
[2] William Vigor
[3] Walter.
[4] Eleonora.
[5] William Marshal, the younger, earl of Pembroke.
[6] Fulk de Breauté.
[7] William Brewer.
[8] Thomas Bredon.
[9] Alexander Stavenby.
[10] Henry Blont.

A.D. 1224. Kildelo[1] dedicavit duo majora signa in turri, in hyeme.

MCCXXV. P[etrus] abbas Theokesberiæ Romam pro-
March 13. fici[sc]ens in crastino sancti Gregorii Papæ, absolutus est a Papa Honorio III. ab his quibus falso accusabatur per episcopum Wigorniæ. Obiit Johannes episcopus Elyensis, cui successit Gaufridus de Burk,
Grant of a fifteenth. archidiaconus Norwik. Concessa fuit regi quintadecima de omnibus mobilibus secularium et religiosorum. Omnes novæ forestæ per Angliam sunt deforestatæ. Rex accinxit Ricardum fratrem suum gladio militari, et postea misit eum in Gasconiam cum comite Saresberiæ[2] et magna militia. Rex confirmavit in magno concilio apud Lundoniam omnes libertates et liberas consuetudines regni, et dominus Cantuariæ cum coepiscopis suis tulit sententiam in omnes qui contra venirent, ad instantiam regis. J[ohannes] episcopus Elyensis quondam abbas Fontanus obiit. Con-
f. 17 b. fraternitas ecclesiæ Wigorniæ incepit, die sancti Wlstani
Jan. 19. in Januario, duratura per septem annos.

MCCXXVI. Gileberto de Clare comiti Glocestriæ iv. non. Novembris nascitur filia Ysabel nomine.
Return of Abbat Peter from Rome. Petrus abbas Theokesberiæ rediens a curia Romana honorifice susceptus est a monachis suis in octavis sanctæ Fidis virginis, vi. idus Augusti. Reclusorium de Estchurche confractum est; pro qua fractione sententiavit episcopus[3] omnes dirutores dicti reclusorii; sed paulo post ad instantiam domini Cantuariæ absolvit in genere dictus episcopus omnes in quos intulit sententiam. Amicia filia Gileberti comitis Glocestriæ nupsit Baldwino de Ripariis[4] comiti de Wicht. Obiit Ricardus de Marisco episcopus Dunholmi, et Pandulfus de Norwico. Ludovicus rex Franciæ cruce signatus hostiliter

[1] Killaloe.
[2] William de Lungespée.
[3] William de Blois.
[4] Baldwin de Redvers, earl of Devon.

congreditur terram comitis Tolosani, præcepto domini Papæ; et obsessa Avennione post Pascha, detritis ibidem copiis suis militaribus, et consumptis opibus et thesauris, post autumnum dedecorose revertitur. Filius Ludovici decennis inungitur in regem Franciæ. Die Sancti Andreæ prior Leministre[1] benedicitur in abbatem Radinges. Magister Willelmus Scottus archidiaconus Wigorniæ eligitur in episcopum Dunholmi, sed rex non consensit. J.[2] nepos Huberti de Burgo consecratur in episcopum Norwici. Ludovicus rex Franciæ, Symon abbas Radinges, W[illelmus] comes Saresberiæ, Willelmus Bruwere obierunt. A.D. 1226. Siege of Avignon by Louis VIII. Nov. 30.

MCCXXVII. Petrus abbas Theokesberiæ tradidit ad firmam manerium nostrum de Wimburne J. aurifabro, circa festum Sancti Michaelis, ad sex annos sequentes, acceptis præ manibus centum libris; sed idem J. nummos in brevi resumpsit, et nihilominus manerium tenuit. Hugelinus, Hostiensis episcopus, canonice electus consecratur in Quadragesima in summum pontificem Romæ, qui et vocatur Gregorius IX. Honorius Papa obiit, et in Januario W[illelmus] de Mandeville.[3] Magister H[enricus] de Soldford archidiaconus Cantuariæ consecratur in episcopum Rofensem. Obiit Hugo de Mortuo-Mari in Novembri. Rex Angliæ jamjam adultus tutelam exivit sabbato post Epiphaniam. Rex grave tallagium fecit super singulos divites, cives, et burgenses. De viris etiam religiosis concessa fuit quinta decima et de clericis sexta decima. Cruce signati proficiscuntur post Pascha in subsidium Terræ Sanctæ; sed diu et frustra expectata transfretatione imperatoris Fretherici, in tribus portibus fame et intemperie aeris usque quadraginta milia probæ juventutis mortui sunt. Tunc etiam pro- Manor of Wimborne. Pope Gregory IX. f. 18. Ill success of the Crusade.

[1] Adam de Latebar.
[2] Sic. A mistake for T. *i.e.*, Thomas de Blunville.
[3] Earl of Essex.

A.D. 1227. fecti sunt episcopi Wintoniæ et Exoniæ, P[etrus] de Rupibus et W[illelmus] de Brewere. Ricardus frater regis revertitur de Gwasconia cum Savarico de Mallico post Pascha.

MCCXXVIII. Gileberto de Clare comiti Glocestriæ nascitur filius nomine Willelmus, xv. kal. Junii.

Murder of Richard de Clare, May 4. Ricardus de Clare frater dicti comitis occisus est apud Lundoniam, die Ascensionis, in cujus vindictam plures de servientibus domini regis trucidati sunt.

Expedition against the Welsh. April 23. Gilebertus comes Glocestriæ cum exercitu magno profectus est in Walliam contra Walenses. Terræmotus factus est per plurima loca Angliæ, nocte sancti Georgii.

Mines found in Wales. Gilebertus comes Glocestriæ invenit minera argenti in Walliis, ferri et plumbi. Lucas thesaurarius domini regis eligitur in archiepiscopum Dublinensem, sed cassatus est. Obiit Thomas abbas Glocestriæ, cui successit Henricus Foliot monachus ejusdem loci. Dirationavimus contra Vivianum maneria de Loseberge et Mildelande apud Exoniam, coram justiciariis domini regis itinerantibus. Magister Willelmus Scottus electus Dunholmensis, cassatus est Romæ, ad instantiam domini regis Angliæ. Abbas de Eynesham[1] depositus est per episcopum Lincolniæ, propter dilapidationem, kal. Junii. Stephanus Cantuariæ archiepiscopus obiit, ix. kal. Julii. Henricus rex Angliæ Mungumeri adiit, præliaturus contra Lewelinum; parum profecit. Ibidem captus fuit W[illelmus] de Breuse filius Reginaldi de Breuse, et plures occisi. Magister Robertus de Bingeham electus est in episcopum Saresberiæ, translato Ricardo[2] in episcopum Dunholmi. Magnum privilegium confirmatum est a Papa Gregorio IX. Obiit Henricus Comin archiepiscopus Dublinensis. Audita morte magistri Serlonis personæ de Meresfeld,[3] auctoritate privilegii nostri de ecclesiis profecti sumus versus dictum locum, xii. kal. Martii,

f. 18 b. Death of archbishop Langton.

[1] Probably Adam II.
[2] Richard le Poor.
[3] Marshfield, in Gloucestershire.

et ingressi nullo tunc contradicente, scilicet Dominica secunda Quadragesimæ; sed postea multas persecutiones passi sumus per episcopum Wigorniæ,[1] eo quod cupivit fallere dictum privilegium. A.D. 1228.

Rog. Wendov. iv. p. 184.

Hæc est de electione Walteri monachi, electi[2] Cantuariensis, et ejusdem electionis cassatione. Dicit dominus Papa Gregorius IX.: "Cum nuper ad au- "dientiam nostram pervenisset electio ecclesiæ Can- "tuariæ de quodam monacho nomine Waltero facta, "et nos ea audivissemus quæ pro se idem mona- "chus et sua electione proposuit; auditis etiam ob- "jectionibus et exceptionibus ex parte episcoporum "Angliæ, tam contra præfatam electionem quam con- "tra personam electi, per venerabiles fratres nostros "Coventrensem[3] et Rofensem[4] episcopos, et dilectum "filium archidiaconum de Bedeford,[5] in audientia nostra "propositis, examinationem circa electi præfati per- "sonam, venerabilibus fratribus episcopo Ambinensi,[6] "Thoma de Sancta Sabina[7] et magistro P[etro] de "Capis[8] cardinalibus commisimus faciendam. Cumque "idem electus coram illis constitutus requisitus esset "de descensu Domini, utrum in carne vel sine carne "descenderet, male respondit. Item requisitus de con- "fectione[9] corporis Christi in altare, male respondit. "Item requisitus de Rachele, qualiter plorabat filios "suos cum prius mortua esset, male respondit. Item "requisitus de sententia excommunicationis contra "juris ordinem lata, male respondit. Item requisitus "de matrimonio, si alter[10] contrahentium infideliter "decesseret, male respondit. Super his omnibus arti-

Cassation by the Pope of the election of Walter de Eynesham to the see of Canterbury.

His examination.

f. 19.

[1] William de Blois.

[2] *Walteri monachi, electi*] Winto electi et monachi, MS.

[3] Alexander Stavenby.

[4] Henry Sandford or de Soldford.

[5] John Houton.

[6] An error for Albanensi. This was Payo Gayam.

[7] Thomas de Capua.

[8] Peter de Capua, cardinal presbyter tit. S. Croce in Jerusalem.

[9] *confectione*] confessione, MS.

[10] *alter*] alicui, MS.

A.D. 1228. "culis diligenter examinatus est a prædictis cardina-
"libus. Quem non dicimus minus [bene] respondisse,
" sed pessime. Cum igitur nobilis sit ecclesia Cantuariæ
"et nobilem habuisset prælatum, virum discretum,
" modestum et sanctum, et de gremio Romanæ ecclesiæ
" sumptum, et iste monachus electus, quem non solum
" pronunciavimus indignum, immo si de rigore juris
" procederemus, aliud dicere cogeremur, ita insufficiens
" est, quod ad tantum honorem non deberet assumi,—
" electionem de ipso W[altero] factam penitus cassamus,
" provisionem dictæ ecclesiæ nobis reservantes."

Richard Grant of Wethershed archbishop of Canterbury.

Magister Ricardus Magnus eligitur in archiepiscopum Cantuariæ, Magister R[obertus] de Bingeham in episcopum Sarum, Magister R[ogerus] Niger in episcopum Lundoniæ, abbas[1] Sancti Edmundi in episcopum Ely. Episcopus Dunholmi R[icardus] de Mareis, episcopus Lundoniæ Eustachius de Facunberge obierunt. Treugæ captæ sunt inter Soldanum Babiloniæ Kemel[2] et Fredericum imperatorem Romæ, ad x. annos, itaque reddidit dictus Soldanus Christianitati civitatem sanctam Jerusalem, cum sepulcro, et Belleem et Nazareth, et aliis civitatibus et cassalibus, et liberum iter ad flumen Jordanis. Dicta vero pax et concordia facta est xv. kal. Aprilis, in qua portavit dictus imperator coronam regalitatis sanctæ civitatis Jerusalem.

Recovery of Jerusalem by the emperor Frederick II.

MCCXXIX. Magister Robertus de Bingeham consecratur apud Wiltone, xi. kal. Junii. Magister Ricardus Magnus consecratur in archiepiscopum Cantuariæ, magister R[ogerus] Niger in episcopum Lundoniæ, dominus Robertus de Norhwold in episcopum de Ely iv. idus Junii, apud Cantuariam ; abbas[3] de Burtune in abbatem Sancti Admundi. Nascitur Gileberto de Clare comiti Glocestriæ filius nomine Gilebertus ii. idus Sep-

[1] Hugh Northwold.
[2] Kamel-Mohammed.
[3] Richard.

tembris, die sancti Leonardi. Henricus rex Angliæ circa festum Sancti Michaelis paravit se cum exercitu magno, ut transfretaret pro terris suis transmarinis perquirendis; sed propter instantem hyemem distulit, per consilium magnatum Angliæ, usque ad Pascha sequens. Die apostolorum Symonis et Judæ factus est Robertus de Forthelmetune prior Theokesberiæ, succedens priori W. Gunfrei, qui accusavit paulo ante coram conventu in capitulo debilitatem auditus sui. Obiit Randulfus abbas Evesham xvi. kal. Januarii. Obiit Willelmus Landavensis episcopus v. kal. Februarii, quondam prior Goldeclive. Memorandum, vii. kal. Aprilis dominus Papa extorsit decimam omnium bonorum tam virorum religiosorum quam clericorum pro guerra sua sustinenda contra Fredericum Romanum imperatorem, licet parum contra eundem profecerit; denuncians eum excommunicatum per omnem Occidentalem ecclesiam, per literas suas missas ad omnes prælatos, scilicet archiepiscopos, episcopos, archidiaconos, ut eum per suas parochias talem denunciarent, quia asserunt dictum imperatorem contra formam et jura ecclesiæ pacem [fecisse] cum Soldano Babiloniæ, quod est contra opinionem multorum Christianorum.

A.D. 1229. f. 19 b.

Oct. 28.

Robert of Forthampton made prior of Tewkesbury.

A tenth extorted by the pope for his war with the emperor.

Obiit Osbernus Giffard. Comes Warewik,[1] Magister R. de Clipestone, Martinus de Patheshulle, Robertus archidiaconus Staffordiæ obierunt. W[illelmus] de Bruwere episcopus Exoniæ rediens ab Jerusalem honorifice susceptus est apud Exoniam in vigilia Paschæ. Dominus Wigorniæ viii. idus Maii celebravit synodum apud Wigorniam, et ibidem relaxavit suspensionem ecclesiæ de Mersfeld, ad instantiam Berardi vicarii dictæ ecclesiæ per procuratorem scilicet abbatem. Thomas[2] prior Evesham eligitur canonice in abbatem ejusdem loci, sed minime potuit admitti, nisi postea

The bishop of Exeter returns from Jerusalem.

[1] Henry de Newburgh.

[2] Thomas de Merlebergh.

A.D. 1229. per curiam Romanam. Unde derogatur jurisdictionem archiepiscopi Cantuariæ Ricardi.

Robertus Fromund et Johannes de Cliva dederunt ecclesiæ nostræ pratum quod dicitur Henniere, et
f. 20. dominus de Clare comes Glocestriæ illud confirmavit suo autentico. Concessit etiam nobis dictus comes liberum transitum per totam terram suam, ad deducendam aquam de Kenemertune ad labium nostrum, quam nobis dederunt Henricus filius Geroldi et uxor ejus Exmenchrii, sicut portat super hæc charta domini comitis prædicti.

Henry III. in France. MCCXXX. Henricus rex Angliæ pro terris suis transmarinis adquirendis cum magno exercitu transfretavit, cum formidolosa[1] multitudine navium, viii. idus Maii.

William de Braose hanged by Llewellyn. Lewelinus princeps Norwalliæ retinuit Willelmum de Breuse filium Reginaldi post Pascha; eo quod ipsum ut dicitur zelotiparet, occidit et suspendi fecit. Idem Lewelinus collegit magnum exercitum, audito regis transitu. Comes de Warenne, cancellarius domini regis Radulphus de Nevile, Stephanus de Seygrave, facti sunt justiciarii Angliæ. Milites Marchiæ susceperunt custodiam terræ inter Anglos et Walenses per jussionem magnatum Angliæ. Dominus Petrus abbas Theokesberiæ circa festum Sancti Michaelis contulit

Land at Redlands, Bristol. July 24. W. de Kent duas acras terræ et dimidiam in Rubea terra apud Bristollas, pro una libra ceræ solvenda in vigilia Sancti Jacobi dictæ ecclesiæ Sancti Jacobi, unde solebat percipere quadraginta denarios annuos. xi. kal. Maii impetraverunt nuncii nostri literas per quas conveniretur episcopus Wigorniæ, et alias per quas conveniretur rector et perpetuus vicarius de Tarent monachorum.[2] Nos dedimus S[tephano] domini Papæ capellano pensionem x. marcarum, donec ei, vel cui

---

[1] *formidolosa*] formosa et, MS.

[2] *i.e.*, Tarrant-Monckton, in Dorsetshire.

voluerit assignare, uberius provideremus. Charta sigillata fuit vigilia Translationis sancti Benedicti. Dominus Papa concessit xv. kal. Maii, propria ductus liberalitate, ut cum Romani decedebant qui habent ecclesias in Anglia a viris reli[gi]osis, redeant ad eorum donationem, sicut prius, non obstantibus Romanis in eis. Præterea prohibuit, ne quis nuncius conferat redditus alicui per literas Romanas, nisi fuerit specialis mentio de literis super his confectis. Obiit Willelmus persona de Landerwich,[1] idus Maii. Lucas thesaurarius domini regis iteratus electus[2] et confirmatus per curiam Romanam, benedicitur per præceptum domini Papæ. Helyas[3] thesaurarius Herefordiæ eligitur in episcopum Landavensem. Thomas prior Evesham benedicitur in abbatem ejusdem loci, apud Cestriam, ab episcopo Coventriæ, per provisionem curiæ Romanæ, circa translationem sancti Benedicti, et intronizatur ab eodem, die Sancti Michaelis. Die Sancti Michaelis accepimus seysinam ecclesiæ de Landirwit, scilicet illam medietatem quam W[illelmus] quondam persona ibidem tenuit, multis prius habitis altercationibus inter ipsum et Walenses, scilicet Petrum tunc abbatem Theokesberiæ et quosdam volentes ut frater dicti W[illelmi] et ejusdem parentela jure hæreditario succederet eidem, ut mos est Walensibus. Sed illa tandem renunciata ab omnibus tali jure calumniantibus, dedimus eam ad firmam fratri dicti W[illelmi][4] pro xi. marcis annuis; sed retinuimus quandam capellam dictam ecclesiam contingentem in testimonium nostræ possessionis. "Quod si "dictus firmarius non solverit firmam ad diem præ- "fixum eadem carebit in perpetuum." Talis fuit narratio nobis in capitulo nostro.

A.D. 1230 July 10.

f. 20 b. Churches in the gift of monasteries now occupied by Romans to return to their original patronage when the Romans depart.

See the Bull for this in Wilkins, Concil. i. p. 629.

July 10.

Johannes de Exonia prior de Cantuaria obiit iii.

[1] Probably Llanwit-Major, in Glamorganshire.

[2] *i.e.*, to the see of Dublin.

[3] Elias de Radnor.

[4] *W.*] J., MS.

A.D. 1230. idus Februarii, cui successit Robertus de Niwetune. Hujus tempore facta est conventualis ecclesia, sed bene postea ædificata. Dominus Petrus de Rupibus episcopus Wintoniæ multum elaboravit, ut pax reformaretur inter regem Angliæ et regem Franciæ, tam ad curiam Romanam quam alibi, et pacificavit dominum Papam Gregorium et Fredericum imperatorem. Sampson serviens quondam Randulfi Finegal contulit nobis unam acram adjacentem prato de Hennemere, assensu et voluntate Reginaldi, filii et hæredis dicti Randulfi, quam ipse Randulfus suo autentico confirmavit, quam acram sæpedictus Randulfus dedit dicto Sampsoni pro servitio suo. Henricus rex Angliæ revertitur a partibus transmarinis fere negotio infecto pro quo iverat, comes tamen Cestriæ[1] et Mariscallus[2] ad tempus ibi remanserunt. Gilebertus de Clare comes Gloucestriæ et Hertfordiæ obiit in nocte Sanctorum Crispini et Crispiniani, apud Penros in Britannia, et legavit corpus suum ecclesiæ beatæ Mariæ Theokesberiæ, ubi nunc requiescit. Legavit etiam eidem ecclesiæ boscum de Muþa et crucem argenteam bene deauratam. Applicuit autem sequenti sabbato cum familia sua apud Plummue et delatus est per mediam Devoniam, Sumersetiam et Dorsetiam, usque Craneburne, deinde usque Theokesburiam, multis obiter largitis pro anima ejus pauperibus, elemosinis, et pannis cericis domibus religiosis. Venit tum corpus ad nos sabbato ante festum sancti Martini, quievit autem in sepulchro Dominica sequenti. Sepultus vero est ante majus altare, astantibus abbatibus Theokesberiæ, de Tynterne, de Flexlegê, de Keynesham, de Tureford, et aliis viris religiosis innumeris diversorum ordinum, populisque innumeris utriusque sexus. Primum testamentum

The king returns to England.

Death of Gilbert de Clare, Oct. 25, at Penros, in Brittany.

His body brought to Plymouth, and thence to Tewkesbury.

Nov. 11.

[1] Ralph Blundevil.

[2] William Marshall the younger, earl of Pembroke.

comitis Gileberti fuit apud Suwik super mare pridie kal. Maii, secundum vero in Brittannia Minori, decimo kal. Novembris, et bene concordant ad invicem, prout continetur in eisdem. A.D. 1230.

Pax vero facta est inter Romanum imperatorem Fredericum et Papam. Obiit Ricardus abbas Cirencestriæ iii. kal. Decembris. Helyas thesaurarius Herefordiæ consecratur in episcopum Landavensem, Dominica prima Adventus Domini, apud Mertone, monachis Cantuariæ reclamantibus et dicentibus, quod apud Cantuariam debuit consecrari. f. 21 *b*. The bishop of Llandaff consecrated at Merton.

Dominus Hubertus de Burgo justiciarius Angliæ suscepit custodiam Ricardi de Clare filii [1] Gileberti comitis Glocestriæ et Herteford. Nos solvimus S[tephano] domini Papæ capellano cix. marcas pro decima bonorum nostrorum, circa festum beati Clementis. Hugo de Bamptone celerarius Cirencestriæ eligitur in abbatem ejusdem loci; benedicitur die Natalis Domini apud Wigorniam. Nov. 17. Willelmus Mariscallus rediit a partibus transmarinis circa Cathedram Sancti Petri, comes vero Cestriæ adhuc remansit. Feb. 22. Dominus rex exegit a viris religiosis grave tallagium; sed quidam contradixerunt, ita ut dominus Ricardus Magnus archiepiscopus Cantuariæ Romam se ire pararet, ut hujusmodi pestilentiæ contradiceret, et mare transivit circa Passionem Domini, et cum eo S[tephanus] domini Papæ capellanus, non absque dolore. The archbishop of Canterbury goes to Rome to appeal against the king's exactions. Dominus Jocelinus episcopus Bathoniæ concessit et confirmavit nobis decimas manerii nostri de Burnete, secundum tenorem privilegii nostri, quas hactenus non habuimus, idibus Martii datum apud Welles. Obiit Reimundus de Burgo ultra mare mersus, et sepultus est apud Dovere; Gaufridus de Sey et sepultus est ibidem; Mauricius de Gant et sepultus est Bristollis apud Sanctum Augustinum et

[1] *filii*] filius, MS.

A.D. 1230. apud fratres Prædicatores; Gilebertus de Lacy filius et hæres Walteri de Lacy, et sepultus est apud Lantone in Wallia. Cum fratres Prædicatores construxissent sibi oratorium in parochia Sancti Jacobi Bristollis, et dominus Wigorniæ accessit ut altare vel cimiterium dedicasset, accesserunt et dicti monachi loci et appellavérunt, ne dictus locus dedicaretur, et ne dicti fratres oblationes, sepulturas, vel alias obventiones haberent in præjudicium chartarum, privilegiorum, et confirmationum episcoporum; sed neque episcopus a dedicatione neque ipsi a constructione vel obventionum perceptione in præjudicium et damnum dictæ ecclesiæ Sancti Jacobi destiterunt.

Opposition of the monks of S. James's, Bristol, to the Dominicans.

f. 22.

Marriage of Richard of Cornwall and Isabella of Gloucester.

MCCXXXI. Ysabel comitissa Gloucestriæ nupsit, iii. kal. Aprilis, Ricardo comiti Cornubiæ, fratri Henrici regis Angliæ, unde valde commotus est dominus rex adversus eundem, et pacificatur paulo post ad instantiam episcoporum, et aliorum familiariorum. Desponsavit autem eos dominus Petrus abbas Theokesberiæ apud Falle juxta Merlawe. Ubi Willelmus Mariscallus junior infirmatus est infirmitate, qua et mortuus est. Obiit autem viii. idus Aprilis, et sepultus est apud Novum Templum Lundoniæ juxta patrem suum. W.[1] prior Sancti Osuualdi Gloucestriæ cum quibusdam canonicis exulatus est a domo sua per archiepiscopum Eboraci,[2] ut dicebatur, quia incongrue regebat domum suam, eam debito multo aggravans in Judaismo.

Death of William Marshall the younger.

Settlement concerning the tithes of certain lands between Tewkesbury,

Hæc est forma pacis concepta inter abbatem et conventum Theokesberiæ, et abbatem et conventum Sancti Dionisii, et priorem de Derherst,[3] iv. kal. Maii apud Theokesberiam, de decimis de terra quæ fuit Reginaldi Child in Wichtfeld, scilicet quod media pars

[1] Possibly Willelmus. There was a William prior of St. Oswald's Gloucester, in 1260.

[2] Walter de Gray.

[3] This was an alien priory, subject to the abbey of St. Denis, in France.

garbarum et fœni remansit dictæ ecclesiæ de Theokesberia, et alia media cum minutis decimis priori de Derherst. Hujus autem scripto concordiæ prius judices a domino Papa de dictis decimis dati de consensu partium sigilla apposuerunt. A.D. 1231. St. Denis, and Deerhurst.

See Dugdale, Monastic. ii. p. 73, No. 53.

Hæc est forma pacis concepta inter abbatem et conventum Westmonasterii et abbatem et conventum Theokesberiæ super communi pastura de Todeham et Leminitre, de qua lis mota fuit inter eos. Ita tandem quievit lis infra octavas apostolorum Petri et Pauli, quod neuter illorum transeat metas alienas cum averiis suis ad pascua in pratis vel terra arabili, præterquam in Bruere. Settlement respecting a pasturage in Todenham and Leominster. July 6. f. 22 *b.*

Lewelinus princeps Norwalliæ multum infestavit totam Walliam extra fines suos, ita quod neque ecclesiis parceret, contra quem dominus Henricus rex obviam ivit cum magno exercitu, circa festum beatæ Mariæ Magdalenæ, et firmavit castellum Maud. Eodem tempore admisit dominus rex Ricardum Mariscallum, et reddidit ei omnem terram suam quæ cesset ei jure hæreditario post obitum fratris sui Willelmi. Multi tam milites quam servientes probæ juven[tu]tis occisi sunt non longe ab Haya, per conductum, ut dicitur, cujusdam fratris Wellensis, ordinis Cisterciensis, unde multum damnum incurrerunt dicti Cistercienses in partibus illis. Dominus comes Cestriæ recessit a curia, cum indignatione apud castrum Maud. Nos dedimus magistro Ricardo de Fraxino circa ad Vinculum Sancti Petri, sex marcas annuas quamdiu fuerit in servitio nostro, quod si cessaverit, cessabunt tres marcæ solvi. Ravages of Llewellyn. July 22. August 1.

Rogerus Corbath die Sancti Georgii, magister Radulfus Mailok ii. Junii, Rogerus de Clifford, Jordanus la Ware iiii. kal. Septembris, magister Reginaldus, cancellarius domini Cantuariæ, de Radenorum x. kal. Augusti, dominus Ricardus Cantuariæ archiepiscopus ii. non. Augusti, uterque in curia Romana, obierunt, et multi de familia ipsius. Obiit etiam April 23.

A.D. 1231. Jordanus prior de Bristollis[1] xiii. kal. Octobris, Thomas[2] decanus Herefordiæ vi. kal. Octobris apud Martherum.[3] Lapis positus fuit super comitem[4] iv. kal. ejusdem.

Settlement respecting the church of Llanblethian. Sept. 15. Circa octavas nativitatis beatæ virginis Mariæ, convenerunt apud Strugoil dominus episcopus Landavensis, Thomas decanus Herefordiæ, Petrus abbas Theokesberiæ, Mauricius archidiaconus Landavensis, magister R. rector ecclesiæ de Tornebyre, et plures alii, ut disponerent de ecclesia de Landblethian quam R[adulfus] Mailok tenuit de nobis, quæ nobis concessa est in usus proprios retinere per curiam Romanam, et confirmationes[5] episcoporum Landavensium. Dominus episcopus eam nobis concessit, prout continetur in privilegiis, licet eam paulo ante dedisset cuidam capellano suo, qui eidem donationem renunciavit, et vicariam dictæ ecclesiæ ad præsentationem domini abbatis, multis habitis altercationibus de dicta ecclesia, sic[ut] est videre in sequentibus.

Sept. 22. Magister Radulfus de Meidenstune factus est decanus Herefordiæ, die sancti Mauricii, apud Cantuariam. Dominus Papa confirmavit sententiam latam in Lewelinum et ejus complices ab episcopis Angliæ, domino regi Henrico rebellantes. Lewelinus princeps Norwalliæ circa festum Sancti Michaelis, rege recedente et aliis magnatibus Angliæ a munitione castelli Maud, relictis illic tamen qui custodirent illud multis tam militibus quam servientibus, omnes finitimas partes quas potuit incedit atque prædavit, ita ut prior Leministre[6] propter vexationem ejus vitandam, pacem compulsus est facere cum eo, ad magnam pecuniæ quantitatem.

The prior of Leominster buys a peace from Llewellyn.

---

[1] St. James's, Bristol.
[2] Thomas de Bosebir.
[3] Probably Matherne, in Monmouthshire.
[4] *i. e.* Gilbert de Clare.
[5] *confirmationes*] confirmantes, MS.
[6] Thomas.

Circa festum Sancti Michaelis misimus Eustachium Walensem monachum nostrum ad accipiendam saysinam ecclesiæ de Landblethian, quam Radulfus Mailok de nobis tenuit. Qui ad eandem veniens, clave asportata ad montes vicinos, saysinam quam potuit accepit, scilicet ostium ecclesiæ, et pro statu suo et nostro appellavit, ne quis veniret contra privilegia nostra et confirmationes episcoporum Landavensium. Ipsi tandem dictum monachum inventum in strata regia ceperunt, et in montes vi adduxerunt, et ibidem eum per triduum sicut captivum tenuerunt. Quo audito dominus Helyas episcopus Landavensis tam omnes qui [in] eum manus violentas injecerunt quam deterior[ator]es dictæ ecclesiæ et complices excommunicavit, et excommunicatos in capitulo fecit denunciari, et tales eos conquerendo domino justiciario H[uberto] de Burgo per literas suas ostendit. Dominus vero P[etrus] circumstante convento, die secundo [1] Sancti Michaelis excommunicavit J. Grant, qui cum complicibus suis manus violentas in sæpedictum monachum injecit.

A.D. 1231.
Church of Llanblethian.
Ill-treatment of the monk sent by the abbey.
f. 23 *b*.
The bishop of Llandaff excommunicates all who have injured him,

Nos concessimus liberam cantariam in vigilia Sancti Nicholai W. de Putot, tunc vicecomiti Gloucestriæ, in capella curiæ suæ de Manegodesfeld, salva indemnitate matricis ecclesiæ Sancti Petri Bristollis, et capellæ villæ de Manegodesfeld, prout in scriptis inter nos et ipsum confectis continetur, et etiam monachos de Kingeswode. Appellavimus contra iniquam sententiam de placito, contra M. de Belle, et vigilia conceptionis beatæ Mariæ in capitulo Theokesberiæ, [et] apud Sarum die Sancti Damasi per H[enricum] de Wassebure.

Dec. 5.
Mangotsfield.
Appeals.
M. de Belle.
Dec. 7.
Dec. 11.

Nascitur Ricardo comiti Cornubiæ filius nomine Johannes, ii. kal. Februarii. In vigilia conversionis Sancti Pauli, prior noster R[obertus] de Forthamtone convocata multitudine appellavit pro privilegiis nostris, et maxime pro privilegiis ecclesiæ de Feyreford. Eodem

Jan. 24.

[1] *secundo*] secundi, MS.

A.D. 1231. Fairford church. Dec. 11. die misimus W. monachum ad dictam ecclesiam servandam. Die Sancti Damasi appellatum est per H[enricum] camerarium nostrum in iniquam sententiam in causa quæ vertitur inter nos et M. de Belle.

Dominus episcopus noluit admitti monachos nostros ad ordines. Misimus monachos nostros ix. kal. Februarii ad Feireford, audita morte magistri Godefridi rectoris ejusdem ecclesiæ, qui obiit in crastinum Sancti Martini, ut custodirent et protegerent jus nostrum, si quid haberemus, in dicta ecclesia, ut eam in usus proprios possemus retinere. Septimo vero kal. Februarii venerunt apud Tredrintone P. de Derlege,[1] et H. de Tant'[2] procuratores facti, ut appellarent pro dicto jure nostro, si quid habuimus, coram domino Wigorniæ, sed noluit eos audire ea die. Sed in crastino audita missa sua, dicti monachi episcopum adierunt et ostenderunt ei literas suas procuratorias, quas ipse suscepit vix, et tradidit clericis suis, ut super his eos consuleret. Monachi vero verbo tenus appellaverunt antequam literas audiret, et post ipse tandem monachis respondit ex consulto clericorum suorum, quod Fredericus fuit persona dictæ ecclesiæ, et ideo eos non admisit, sed sententiavit omnes eandem ex parte nostra ingredientes, sicut manifestius persecutor ecclesiæ Theokesberiæ. Monachi autem appellantes recesserunt. "Valeat," inquit episcopus, "quod "valere possit." Duodecimo autem kal. Martii per instructum dicti episcopi, ut dicitur, et aliorum, valde mane venit prædictus Fredericus cum multitudine armatorum ad dictam ecclesiam de Feyrford, et ostia ejus violenter[3] confregit, et monachos enormiter et inaudite verberibus et plagis in ecclesia affecit, et eis ab ecclesia abjectis, in cimiterio sub scurris suis concul-

Nov. 12. f. 24. Progress of the appeal in the case of Fairford.

The bishop of Worcester decides against the convent.

Armed entrance of Frederick, the parson, into the church.

[1] Probably Durley in Hampshire.
[2] Probably Taynton in Gloucestershire.
[3] *violenter*] videnter, MS.

cavit, et vix vivos vadere permisit, quod est inauditum post mortem beati Thomæ martyris archiepiscopi Cantuariæ. A.D. 1231.

Obiit bonæ memoriæ dominus Petrus abbas Theokesberiæ iii. kal. Aprilis apud Theokesberiam, post cujus mortem passi sumus plures persecutiones per episcopum, ita ut dominum abbatem conaretur extra ecclesiam proicere; nos omnes pro excommunicatione tam ejusdem in sepultura, quam aliorum fratrum, quos habuit sententiatos, quosdam majori sententia, quosdam minori, tamen nullis nominatis persecutus est. Death of abbat Peter.

Prior Cantuariæ canonice electus est in archiepiscopum Cantuariæ xvi. kal. Aprilis, quem dominus rex gratanter admisit. Transivit autem ii. non. ejusdem versus curiam Romæ. Appellatum est in capitulo Theokesberiæ die Sancti Ambrosii, ne quis per regiam vel justiciariam, vel aliam tam ecclesiasticam quam secularem vim, eligatur nobis in abbatem, et si aliquæ hujusmodi petitiones ab aliquibus magnatibus fiant, ne in præjudicium conventus admittantur; quoniam generale concilium Lateranense, ab Innocentio III. ultimo celebratum, hujusmodi interdicit electionem: "Quisquis electioni de se factæ, per secularis," etc.[1] f. 24 b. John, the sub-prior of Canterbury, elected archbishop. Appeal of the convent of Tewkesbury for freedom of election. April 4.

MCCXXXII. Circa offertorium missæ matutinalis in die Paschæ, venit magister Hubertus tunc officialis domini Wigorniæ in chorum, cum eo magister Walterus de Tywe, cum quibusdam aliis, admonentes, petentes, ut corpus abbatis a sacro loco amoveretur; sed ex consulto responsum est eis appellando, quod nihil faceremus super hujusmodi nisi causa cognita et probata.

In crastino Paschæ recognovit dominus rex Henricus jus comitis Gloucestriæ, de collatione baculi abbatiæ Theokesberiæ et honoris, unde concessit nobis Hubertus April 13.

[1] This is cap. xxv. of the 4th Lateran Council, A.D. 1215. "Quod "electio facta per sæcularem potes- "tatem non valeat." Mansi, t. 22, col. 1014.

A.D. 1232. de Burgo, tunc justiciarius Angliæ et custos Ricardi de Clare hæredis comitis Gloucestriæ et Herteford, licentiam eligendi nobis abbatem, Deo et hominibus acceptum. Dominus episcopus Wigorniæ absolvit conventum Theokesberiæ a sententia excommunicationis qua eos dicebatur obligasse, pro eo quod noluerunt proicere abbatem Petrum de loco sepulturæ suæ. Actum apud Lundoniam, die Sancti Vitalis.

Licence given to the convent to elect.

See this licence in Dugdale, Monast. ii. p. 80, No. 83.

Ib. No. 85.

April 28.

Robertus prior Theokesberiæ vii. idus Maii canonice eligitur in abbatem ejusdem loci.

Election of Robert the prior.

See the account of this, *ib.*, No. 86.

Johannes rex Angliæ ponitur in novo sarcofago, die Sancti Dunstani, præsente domino rege Henrico filio, Huberto de Burgo justiciario, Radulfo de Nova Villa cancellario, priore Wigorniæ,[1] Roberto electo Theokesberiæ, filia[2] ejusdem Johannis quondam uxore juvenis Mariscalli, et multis aliis.

The body of John placed in a new tomb.

Oct. 21.

f. 25.

Dominus episcopus Wigorniæ absolvit abbatem Petrum a sententia qua eum dicebatur innodasse, x. kal. Junii. Robertus prior Theokesberiæ benedicitur in abbatem ejusdem loci, iii. kal. Junii, apud Wigorniam; installatur et intronizatur die Sanctæ Trinitatis. Die Sancti Barnabæ computatis debitis domus Theokesberiæ, tenebatur ad solutionem vii. c. marcarum, exceptis debitis maneriorum, et exceptis expensis agendis in correctionibus ædificiorum futuris temporibus.

The late abbat Peter absolved.

June 6.

June 11.

Die Sanctarum Reliquiarum[3] venit quidam paralyticus, reptans manibus et pedibus; vi. non. Julii, coram sanctis reliquiis locatus,[4] post matutinas vero conventus, magnam vocem emittens curatus est, et per omnia membra sanitati restitutus, qui per unum annum lecto detinebatur. Alio tempore quidam homo de Forhtelmetune[5] aliquamdiu mutus loquelam recupe-

Cure of a paralytick in the convent.

Other miracles.

[1] William de Bedford.

[2] Eleonora, afterwards wife of Simon de Montfort

[3] This was July 2, at Tewkesbury, as is known from the Tewkesbury Missal preserved in the Cambridge University Library, Gg. iii. 21.

[4] *locatus*] locatis, MS.

[5] Forthampton.

ravit, ad memoriam sanctarum reliquiarum. Similiter filius Heliæ aurifabri, necnon et puer Nicholai aurifabri, per aquam datam, in qua abluebantur quædam reliquiæ; et alia multa miracula fiunt singulis annis ad laudis Domini nostri Jesu Christi gloriam et honorem, per merita sanctorum quorum reliquiæ requiescunt in ecclesia beatæ Mariæ Theokesberiæ. Quædam etiam puella de Bekkeford lumen accepit, in crastino Reliquiarum, quod a Natali Domini proximo præcedenti amiserat. Quidam ruricola de Penuntune visum recuperavit, quod amisit per dimidium annum. Quidam puer de Rippel, qui per duos annos nullum potuit movere membrum, ita sanus effectus est, ut matrem suam pede tenus sequeretur. Quædam mulier de Bredune lumen accepit, quod amisit per multum tempus. Puella etiam paralytica de Lekamtune gressum accepit et omnium membrorum sospitatem. Puer nihilominus de Northheye per ambas tibias contractus a nativitate, sanus effectus est. Puer etiam de Theokesberia, qui per omnia paralyticus advenit, sanus factus est. Mulier vero de Wichtfeld quæ per quatuor annos tota paralytica jacebat, adveniens, curata est in Translatione sancti Benedicti. Eodem die quidam puer mutus a nativitate quatuor annos habens, loquelam recuperavit. Quidam cæcus per multos annos de Tornebyre lumen amissum recepit. Quædam mulier vexata a dæmonio liberata est. Quidam puer uno pede contractus, sanus effectus est. Quidam puer contractis ambabus tibiis sanus factus est. Mulier insuper sensum [1] quem perdiderat accepit. Quidam puer de Thodintone in ambabus tibiis contractus a nativitate, sanus factus est. Quædam mulier de Bredun per octo annos paralytica per omnia membra detenta, omnium membrorum usum recepit. Quædam puella de Glocestria a festo Omnium Sanctorum proximo præterito lumen amisit, quod

A.D. 1232.

Cures of inhabitants of Beckford, Pennington, Ripple, Bredon, f. 25 b. Leckhampton, Northheye, Tewkesbury, Whitfield, July 11. Thornbury, Toddington, Gloucester,

[1] MS. repeats *sensum*.

A.D. 1232. recepit ad memoria[m] sanctarum reliquiarum. Quidam[1] etiam ruricola de Goderintune, Ricardus nomine, per multum tempus cæcus, tertio idus Julii visum recepit. Mulier quædam de Wlsestune lumen quod diutius perdiderat recepit, die Translationis sancti Swithuni. Tres febricitantes a febris valetudine per gratiam Dei liberantur. Multa miracula fiunt ad honorem Dei et sanctorum quorum reliquiæ in ecclesia beatæ Mariæ Theokesberiæ requiescunt, ad numerum quadraginta infirmorum vel amplius curatorum.

Goddington, Woolstone. July 15.

Henry of Shipton made prior. f. 26. June 29.

Idus Junii frater Henricus de Siptune factus est prior Theokesberiæ. Milo et Johannes redierant ad ordinem pristinum, qui illicienciati ad ordinem Cisterciensem convolaverunt, unus apud Neht, et alius apud Clive. Dominus Hubertus de Burgo exuit justiciarium circa festum apostolorum Petri et Pauli; post Assumptionem beatæ Mariæ ad mandatum domini regis reddidit omnia castella quæ hactenus solebat custodire, cum comitatibus quæ omnia vel fere tradita sunt Petro de Rivallis. Paulo post exiit edictum a rege per malum consilium, ne quis sequeretur dictum Hubertum, neque etiam, quod est crudele audire, Johannes filius suus. Si quis faceret, extra synagogam fieret. Quo audito crucem Christi, quam dudum sumpserat, sibi imposuit vi. kal. Septembris; tamen adhuc retinuit comitatum Cantiæ et alias custodias quas emerat. Sed paulo post omnia ablata sunt ei; processu vero temporis tradidit eidem Petro castrum de Dovere, unde valde indignati sunt magnates Angliæ. Domino etiam Petro Wintoniæ episcopo tradidit advocatum nostrum Ricardum de Clare. Circa festum Sancti Mathæi habuit rex colloquium cum magnatibus Angliæ, de Huberto de Burgo, quo soluto et illo recedente, cives Londoniæ in armata [manu] illum persequuntur, ut eum detruncarent, impedientibus eos comite Cestriæ et comite Mariscallo et aliis magnatibus Angliæ. Exiit

Hubert de Burgh, the justiciary, deprived of his office. Aug. 15.

The king's ill-treatment of him.

His sufferings.

[1] *Quidam*] Quædam, MS.

edictum ut dominus Stephanus de Segrave justiciarius Angliæ acclamaretur, cessante Huberto de Burgo; qui Hubertus multa sustinuit adversa, ita ut de quadam capella vi extractus infra turrim Londoniæ captivus duceretur. Sed paulo post ad instantiam archiepiscopi Dublini[1] et episcopi Londoniæ[2] et cleri prædictæ capellæ est restitutus, qui[3] tamen ibidem a commanentibus obsessus [est]. A.D. 1232.

Magister J[ohannes] le Blund eligitur in archiepiscopum Cantuariæ, sed postea cassatus est Romæ. Abbas Oseneiæ,[4] magister W[illelmus] de Mertune archidiaconus Berksire. Abbas Oseneiæ in brevi rediit, et dictus J[ohannes] mansit in ambiguo. Pax facta est inter W[illelmum] de Bleis episcopum Wigorniæ et domum Theokesberiæ, ordinatione domini J[ocelini] Bathoniæ episcopi, in crastino Sancti Egidii apud Redeclive Bristollis. Henricus de Tudintone sacrista Winchecumbe eligitur in ejusdem loci abbatem; installatur die apostolorum Simonis et Judæ. Canonici Sancti Osualdi Gloucestriæ ab exilio revocantur circa festum Sancti Michaelis. Obiit Randulfus comes Cestriæ vii. kal. Novembris, apud Walingeford, ubi posita sunt viscera sua, cor apud Deu la Gresse,[5] corpus apud Cestriam, ubi contulit manerium quadraginta librarum, quibus omnibus locis multa bona largitus est. Dominus rex exegit a viris religiosis quadragesimam omnium mobilium quæ habebant, die Sancti Mathæi apostoli. Johannes de Scotia accinctus est honore comitis Cestriæ, jure hæreditario, circa festum Sancti Martini; constabulario Cestriæ[6] comitatu Lincolniæ proveniente ex parte uxoris[7] suæ circa idem tempus apud Northantone.

John Blund. f. 26 *b*.

Peace between the abbey and the bishop of Worcester. Sept. 2.

Oct. 28.

Death of Ralph Blundevil, earl of Chester. Sept. 21.

A fortieth exacted by the king from the monasteries. Nov. 11.

[1] Luke. [2] Roger Niger.
[3] *quia*] qui, MS.
[4] John Rading. Something like *Romam iverunt* must be added at the end of the sentence.
[5] Dieulacres, in the parish of Leek, in Staffordshire.
[6] John de Laci.
[7] Margaret, daughter of Robert de Quinci.

A.D. 1232. The wood of Mutha. Dominus Henricus rex concessit nobis boscum de Muta, quem Gilebertus de Clare nobis legavit, ratione custodiæ hæredis dicti comitis. Saisina nobis contulit in octavis Sancti Johannis evangelistæ.

Jan. 3. Imprisonment of Hubert de Burgh at Devizes, under the charge of four earls. Prædictus H[ubertus] tradit[ur] in custodia quatuor comitum Angliæ, Warrenæ,[1] Penbrochiæ,[2] Cornubiæ,[3] Cestriæ,[4] qui singuli ejus custodiæ unum militem apposuerunt apud Divisas, ubi vinculis ferreis imprisonatus est, licet paulo post concessa sit eidem hæreditas sua, et alia quædam, unde decenter exhibitus est; circa vero Dominicam primam Quadragesimæ solutus a compedibus ferreis quibus tenebatur astrictus.

His chains taken off, Feb. 28. Non multum post venerunt literæ tam domino regi quam episcopo Wintoniæ,[5] ex parte domini Papæ, pro eodem, ut a vinculis solveretur et liber redderetur.

Truce with Llewellyn. Dec. 4. f. 27. Treugæ captæ sunt inter dominum Henricum regem Angliæ et Lewelinum principem Norwalliæ ad tres annos sequentes, circa festum Sanctæ Barbaræ. Sed

The truce broken by Llewellyn. idem Lewelinus rupto fœdere, ac assolet, exercitum minavit super terram quæ fuit Willelmi de Brewse, quem ille ut seductor[em] fecit occidi, quam terram dominus rex tradidit Ricardo fratri suo comiti Cornubiæ custodiendam; sed prædictus Ricardus auxilio

Defeat of Llewellyn. Ricardi Mariscalli consobrini sui et aliorum magnatum Angliæ, prædictum Lewelinum viriliter retroire coegit,

Castle of Radnor. et castrum de Radenovere firmavit, et ibidem posuit virilem warensturam cum multis tam militibus quam

March 12. servientibus et peditibus circa festum Sancti Gregorii in Quadragesima.

Church of Fairford. Jan. 19. Dominus Willelmus episcopus Wigorniæ die Sancti Wlstani absolvit W. de Bellocampo et R. de Swik,

---

[1] William, earl of Warren.

[2] Richard Marshal.

[3] Richard of Cornwall, brother of the king.

[4] John Scot. For him R. Wendover, iv. p. 258, has Willelmus, comes de Ferrariis, "*but the writ* "*has* John, earl of Lincoln and "*constable of Chester. Rym. i.* "*208.*"—Coxe.

[5] Peter de Rupibus.

quos suspendit, quia tenuerunt ecclesiam de Feyreford, A.D. 1232.
ut credebamus,[1] vacantem, et R. de Cirencestria, qui castigavit quendam Cornwalliæ diaconum in ecclesia Sancti Jacobi Bristollis, capiens eum per capillos.

The bishops directed by the Pope to visit the monasteries and beneficed clergy.

Dominus Papa mandavit suffraganeis Cantuariæ episcopis ut visitarent monachos, moniales, canonicos tam regulares quam irregulares, et clericos beneficiatos, per archidiaconum[2] Cantuariæ. Alexander[3] episcopus Coventriæ suspendit priorem loci ejusdem, quia noluit admittere visitatores de ordine non suo, unde appellavit præsentiam domini Papæ et Romam profectus est. Suspensi sunt etiam abbates Sancti Augustini Cantuariæ,[4] Sancti Edmundi,[5] Westone[6] pro eadem visitatione. Unde abbas Westone[6] Romam profectus est, et prior Coventriæ et plures alii.

[Geoffrey], prior of Coventry, refuses to admit visitors of an order different from his own.

Dominus J[ocelinus] episcopus Bathoniæ reddidit nobis instrumentum quod dominus episcopus Wigorniæ ostendit contra nos, scilicet bullam quandam per quam nos implacitavit et literas citatorias de conservatoriis; venerunt ad nos die Sancti Benedicti in Quadragesima. f. 27 *b.* March 21.

Death of [John], son of Richard of Cornwall at Great Marlow.

Obiit filius Ricardi Cornwalliæ apud Merlawe, x. kal. Octobris, et sepultus est apud Radinges. Thomas abbas Winchecombe obiit v. non. Octobris et ibidem sepultus; Mauricius abbas Alencestriæ[7] circa idem tempus iv. non. Octobris. Obiit magister Walterus quondam clericus Cantuariæ xiv. kal. Octobris. Obiit Robertus persona de Schevedune kal. Januarii. Obiit W. Gunfrei quondam prior Theokesberiæ iii. idus Februarii. Die Sancti Felicis in Pincis, dedit Rogerus Wassepas duos solidatus redditus ecclesiæ Theokesberiæ cum Jan. 14.

---

[1] *credebamus*] credabamus, MS.
[2] Richard de St. John.
[3] Alexander Stavenby.
[4] Robert de Bello.
[5] Richard de Insula.
[6] Sic. The MS. has *Westō*. clearly, possibly an error for Westmonasterium. If so, the abbat was Richard de Barking.
[7] Alcester, in Warwickshire. Dugdale calls him *Matthew*.

A.D. 1233. exitis H. fratris sui quæ ibidem recondita sunt, fide data super majus altare, coram H[enrico] tunc priore, Vincentio capellano, et multis aliis.

MCCXXXIII. In ebdomada Paschæ orta est dissensio inter abbatem Sancti Augustini Bristollis[1] et Coventriæ,[2] ita ut dominus W[illelmus] Wigorniæ episcopus supra prædictis servitium faceret in capitulo loci prædicti.

Unpopularity of the bishop of Winchester.

Orta est dissensio inter dominum Henricum regem et quamplures de magnatibus suis, propter episcopum Wintoniæ, et contribules ejus. Dominus Willelmus episcopus Wigorniæ celebravit synodum apud Wigorniam xvi. kal. Junii. Dominus Henricus rex Angliæ celebravit solemnitatem Pentecostes apud Gloucestriam,

The earls of Norfolk and Oxford, and William Lungespeye girt with the sword of knighthood.

ubi tres comites accinxit gladiis militaribus, scilicet (i.) Rogerum Bigod comitem de Norwich,[3] (ii.) Hugonem de Veer; (iii.) W[illelmus] filius Willelmi Lungespeye accingitur gladio militari, sed nondum sit comes Saresberiæ. Dominus rex misit justiciarios itinerantes, ubi non itineraverunt præscriptione xxx. annorum et amplius, et Ricardo fratri suo comiti Cornubiæ omnia concessit emolumenta.

f. 28.

Dominus rex concessit ecclesiæ Theokesberiæ decimam fœni de dominico et vilenagio manerii Theokesberiæ, kal. Augusti. Dominus abbas R[obertus] tradidit ad firmam H[enrico] capellano gurgitem de Kerdif, ad v. annos a festo Sancti Michaelis. Dominus rex fecit diruere castella quorundam baronum, et terras eorum dedit alienis,

Peace between the king and Richard, earl Marshal, but not carried out.

quia tenuerunt cum Mariscallo. Paulo post vero facta est pax inter regem et Mariscallum conditionaliter. Sed audito Mariscallus apud Wodestok, quod dominus rex et concilium suum eum minarentur, ulterius progredi versus Londoniam timuit, et rediens collecto exercitu et tota Walensi lingua, castrum Huske, quod

[1] David Hundered.
[2] Geoffrey.
[3] *Norwich*] Warewich, MS.

paulo ante reddidit, vi recuperavit, postea Bergevem, novum Burgum, et Kerdif, in cujus captione Warinus Basset occisus est, idus Octobris, et sepultus apud Landaviam. Venit igitur Mariscallus apud Kerdif, xii. kal. Novembris, et burgenses magnam jacturam incurrerunt in facultatibus suis. Processu temporis Mariscallus combussit Monemue et alia castra et villas, ad petitionem Walensium, et terras quasdam quibusdam dedit. Apud Grossum montem vero venerunt quidam de suis circa festum Sancti Clementis, et multa spolia et equos tulerunt, et multos vulneraverunt, inter quos Hugo de Sanford occisus est. Paulo post inierunt campestrem gentes Marescalli, et Johannis de Monemue, et mutuo sedentes corruerunt multi ex utraque parte pedites et equites.

A.D. 1233. Proceedings of William Marshal. Monmouth burnt. The king defeated at Grosmont, Nov. 17.

Inter hæc notandum, quod Hugo de Burgo evasit de castro Diversorum ad ecclesiam; sed[1] extractus vi, tandem per clerum eidem ecclesiæ redditur, de qua post paululum eductus per Ricardum Siward et alios de familia Mariscalli, et usque Strugul perductus kal. Octobris traditus est comiti Mariscallo. Unde dominus rex commotus est et concilium ejus. Commotio episcoporum Angliæ fit apud Gloucestriam, ut tractarent de pace regni inter regem et Mariscallum, in crastino beatæ Katerinæ. Comes Mariscallus accepit obsides tam a baronibus et militibus Glamorganiæ quam a burgensibus de Kerdif.

Escape of Hubert de Burgh from Devizes. f. 28 *b*. Nov. 25.

Interim Ricardus Siward Angliam petiit, et maneria et horrea quorundam magnatum incendit, et postea Walliam rediit. Plures naves de Kerdif et Novi Burgi in Wallia et Bristollia in Anglia in modum galidarum paratæ sunt ut vicissim congrederentur, et naves Bristolliæ et Avereford hinc inde captæ. Tota Hibernia præter illos de Lacy et eorum inprisos reddiderunt et subdiderunt [se] Gileberto Mariscallo, tum

Raid of Richard Siward.

[1] *sed*] sit, MS., an error for *set*.

A.D. 1233. Siege of Caermarthen. per treugas, tum de toto. Rogerus Crek et plures alii obsederunt Kermerthin; sed veniente H[enrico] de Turberville a Bristollis cum multis navibus et magno exercitu, fractus est pons, et mersi quotquot super eum fuerunt ad ccc. homines, et castro succurritur. Ibidem Resus idem occiditur, et alius magnas vulneratus vulnere quo periit. Et tota superior Went incenditur atque prædatur per regales.

Death of Rhys.

Interim dominus rex Sanctum Edmundum adiit, et comitissa Cantiæ[1] cum eo pacificatur, et filia ejus postea Bromholme adiit, causa orationis. Comes Mariscallus et Morganus filius Hoely pacificantur.

Edmund of Abingdon archbishop of Canterbury. Magister Edmundus de Abendona canonice eligitur in archiepiscopum Cantuariæ. Confirmatur apud Londoniam circa Purificationem. Consecratur apud Cantuariam iv. nonas Aprilis.

f. 29. Multa maneria magnatum Angliæ et Walliæ incenduntur, atque prædantur. Plura colloquia episcoporum Angliæ facta sunt, ut pax fieret inter regem et magnates suos, et mittuntur per electum[2] Cantuariæ, iv. idus Aprilis, episcopi, fratres Prædicatores, et Minores, et ad regem et ad Marescallum. Obiit Ricardus abbas de Keynesham xvi. kal. Septembris. Johannes de Swinesheved canonice eligitur in abbatem Keyneshame, et præsentatur domino regi, qui eum admisit, protestans quod advocatio pertinet ad comitem Glocestriæ, sicut de Theokesberia; benedicitur in vigilia beati Mathæi evangelistæ. Johannes Blundus electus Cantuariæ cassatus est Romæ, et controversia fit de electione. Nascitur filia Ricardo comiti Cornubiæ nomine Isabel, circa Nativitatem beatæ Virginis. Episcopus Wintoniæ et Petrus de Rivallis amoti sunt a curia regis per dominum Cantuariæ, et dominus rex se subdidit consilio domini Cantuariæ circa festum sancti Ambrosii. Obiit dominus Ricardus Mariscallus comes Penbrochiæ

Sept. 20.

Removal from the Court of the bishop of Winchester and his son. April 4.

[1] Margaret, sister of Alexander of Scotland, wife of Hubert de Burgh.

[2] *electum*] electionem, MS.

in Hibernia xvii. kal. Maii, unde valde[1] turbatum est regnum Angliæ, et omnes finitimæ regiones; hic itaque cum magna proditione Pictavensium a regalibus et a suis qui Hiberniam custodiebant graviter vulneratus, et in brevi occubuit. A.D. 1234. Death of the earl of Pembroke in Ireland.

MCCXXXIV. Obiit Gervasius abbas de Persore, cui successit Rogerus ejusdem loci monachus. Habitis multis et variis altercationibus, inter abbatem videlicet David Hundered et conventum Sancti Augustini de Bristollis, tandem deponitur prædictus abbas per Willelmum de Bleis tunc episcopum Wigorniæ, cui successit ejusdem loci prior, Willelmus de Berkele nomine.

iii. kal. Junii pacificantur domino regi apud Glouecestriam, ad instantiam E[dmundi] archiepiscopi et episcoporum et aliorum magnatum, Gilebertus Marescallus cum duobus fratribus suis, scilicet Waltero et Ancelmo, Hubertus de Burgo, Ricardus Siward, Gilebertus Basset, et multi alii qui cum domino Ricardo Mariscallo fuerant contra regem. Die Pentecostes, scilicet die sancti Barnabæ, apud Wygorniam accinctus est Gilebertus Marescallus gladio militari a domino rege, et eodem die comes effectus est Penbrochiæ cum magno honore et præconio. Peace between the king and the barons. f. 29 b. June 11.

Bellum fuit inter Christianos et hæreticos circa festum Sancti Barnabæ in insula quæ dicitur Stodinges, et occisi sunt de hæreticis ad v. milia tam virorum quam mulierum et infantum, agentibus advocato de Betune, et Baldewine de Betune et Berthram Grosso et multis aliis. 5,000 of the Stadinger, a heretical sect, killed. June 11.

Isabel filia Ricardi comitis Cornubiæ obiit circa festum Sanctæ Fidis, et sepulta juxta fratrem suum apud Radinges. Obiit Hugo Foliot episcopus Herefordiæ, Hugo Lincolniæ episcopus, Henricus de Sanford Roffensis episcopus, Willelmus abbas Sancti Albani,[2] Death of Isabella, daughter of Richard of Cornwall, Oct. 6.

[1] *valde*] valle, MS.

[2] William de Trumpington.

A.D. 1234. Hugo[1] archidiaconus Bathoniæ, Robertus abbas Abendoniæ.[2] Stephanus de Segrave amotus est a justiciario et a curia. Mauricius filius Geroldi justiciarius Hiberniæ venit in Angliam ad mandatum regis Henrici filii Johannis regis, ut pacificaretur G[ileberto] Mariscallo, quod factum est apud Merlebirge, tenente ibidem domino rege colloquium suum circa festum Sancti
Sept. 21. Mathæi Evangelistæ; et facta pace rediit in terram suam, et redditæ sunt Mariscallo terræ suæ in Hibernia.

Magister Radulfus de Maidestone decanus Herefordiæ eligitur in ejusdem loci episcopum; consecratur Cantuariæ a domino Edmundo archiepiscopo in crastino
Nov. 12. Sancti Martini. Magister S[tephanus] de Thorne factus
Oct. 28. est decanus Herefordiæ circa festum Symonis et Judæ. Gravis discordia orta est inter Papam et Romanos, ita ut imperatorem cum exercitu magno et valido duceret ad obsidendam urbem; et omnes clericos nationis Romanos qui beneficiati erant in Anglia, privavit suis beneficiis, et illud dedit in mandatis domino E[dmundo] Cantuariæ archiepiscopo et domino Henrico de Sanforde Roffensi episcopo, et ut ordinarent de beneficiis Ruffini. Ordinatione illa facta, vacavit ecclesia de Merlawe vi. idus Januarii, et ipsam obtinuit Michael de Spinevile per literas præsentationis abbatis et conventus Theokesberiæ prius habitas de eadem ecclesia de Merlawe. Frater Thomas de Keynesham factus est prior Sancti Jacobi de Bristollis circa festum Sancti Michaelis, sponte cedente Henrico de Wasseburne. xiii. kal. Aprilis data est ecclesia de Winkelege magistro Willelmo de Molendino ab abbate et conventu Theokesberiæ, renunciante Roberto de Capella jure suo,[3] et ipso magistro Willelmo jure suo[3] quod habuit ex dono episcopi Exoniæ coram dicto

The Romans in England deprived of their benefices.

The church of Great Marlow.

Church of Winkleigh.

---

[1] Hugh de Wells.

[2] Robert de Henreth.

[3] *jure suo*] Sic MS.

episcopo in pleno consistorio apud Exoniam; et dictus episcopus, videlicet Willelmus de Briwere, ex mera liberalitate confirmavit suo autentico omnes pensiones ex integro quas hujusmodi haberemus in episcopatu suo. A.D. 1234. f. 30.

Dominus rex Angliæ quasdam terras in transmarinis partibus perdidit per proditionem, ut dicitur, comitis Britanniæ, qui multam pecuniam extraxit ab Anglia. Petrus de Rupibus episcopus Wintoniæ transfretavit circa Cathedram Sancti Petri ad mandatum domini Papæ, ut eidem auxilium præstaret contra Romanos in guerra sua. Loss of French territory through Peter Mauclerc, count of Britanny. Feb. 22.

Robertus Grosseteste canonice eligitur in episcopum Lincolniæ in Quadragesima. Magna caristia facta est, deficiente fere omnino frumento propter magnum et grave gelu; sed per gratiam Dei omnes pauperes melius sustentabantur quam in alio anno, non tam caro; vendebatur autem summa frumenti octo solidis. Principalis janua abbatiæ Theokesberiæ et duo stabula igne cremata sunt, vii. idus Martii, per incuriam stabularii, et toti abbatiæ incendium minabatur. Datus est archidiaconatus Bathoniæ Nicholao de Nova Villa post mortem Hugonis de Welles archidiaconi. Et magna discordia orta est inter abbatem Glestoniæ et monachos suos, ita ut eum privarent per episcopum Bathoniæ omni administratione domus, propter quendam senescallum clericum quem fecit contra voluntatem conventus. Robert Grosseteste bishop of Lincoln. High price of corn. Fire at Tewkesbury. Quarrel between [Robert] abbat of Glastonbury and his monks.

MCCXXXV. Dominus rex Angliæ Henricus misit dominum Willelmum episcopum Exoniæ et alios viros probæ virtutis in Alemanniam cum sorore sua nomine Isabella, circa festum Sancti Pancratii, quæ scilicet nupsit imperatori Frederico per voluntatem et provisionem domini Papæ Gregorii noni. Fratres Minores missi sunt prædicare et crucesignare populos in succursum Terræ Sanctæ, circa Pascha, et deinceps per præceptum domini Papæ, et magistri Johannis Sancti Princess Isabella goes to Germany, May 12. Crusade preached by the Friars Minors.

A.D. 1235. Quintini circa Pentecosten. Orta est dissentio inter abbatem et conventum de Keynesham, ita ut episcopus Bathoniæ pluries tum in persona propria tum per clericos suos ibidem faceret scrutinium. Sed paulo post concordati sunt, circa festum Sancti Michaelis. Dominus rex commisit G[ileberto] Mariscallo terram Ricardi de Clare, de Wallia, custodiendam usque ad legitimam ætatem ejusdem et aliorum hæredum Walliæ, ita ut totam maritimam possideret usque Sancti David.

April 23. Die Sancti Georgii per dominum R[obertum] de Fortheamtone abbatem et conventum statutum est, ut qualibet ebdomada quando se obtulerit facultas, fiat servitium diurnum et nocturnum in conventu de Reliquiis.

Relicks given to Tewkesbury. f. 30 *b*. Eadem die contulit H. Tancintune reliquias ecclesiæ Theokesberiæ, quæ fuerunt patris sui, videlicet de sepulchro Salvatoris, de lapide montis Calvarii, de osse et carne sancti Wlstani, de sanguine et capillis Sancti Thomæ martiris, de stipite in quo crux Christi fixa fuit, tria ossa de Sancto Atheo qui conditus est apud Kerwent.

The king and Richard of Cornwall accompany the princess Isabella to the sea. Dominus rex et Ricardus comes Cornubiæ sororem suam versus mare comitati sunt v. idus Maii. Michael[1] camerarius Glastoniæ factus est abbas ejusdem loci; die Sancti Marcæ evangelistæ[2] benedicitur apud Londoniam. Auditi sunt tonitrus magni et grando magna cecidit kal. Junii. Quidam clericus[3] Mauricii filii Geroldi, justiciarii Hiberniæ, iv. idus Maii trucidatur apud Londoniam, sed ignoratur a quibus. Quarto kal. Maii Agnes filia Walteri Briht dedit nobis duas acras terræ lucrabiles in Holdebire,[4] et decem solidatus redditus de uno burgagio in Theokesberia, et quatuor acras prati puræ caritatis intuitu, et habuit necessaria quoad vixit de domo nostra.

---

[1] Michael of Ambresbury.
[2] April 25.
[3] Henricus Clemens. See Shirley's Royal Letters of the Reign of Henry III., i. p. 469.
[4] Oldbury-on-Severn.

Magister Robertus Grosseteste xv. Junii consecratur in episcopum Lincolniæ apud Radinges, intronizatur circa Purificationem, et nuper post orta est dissensio inter ipsum et canonicos suos. A.D. 1235. Consecration of Grosseteste at Reading.

In vigilia Sancti Dunstani convenerunt coram episcopo Wigorniæ partes litigantes super vacatione ecclesiæ de Tornebire, et datus est eis dies ubi sacramentum episcopi Lincolniæ fuerit, scilicet in crastino Sancti Johannis Baptistæ, et adjudicata est ecclesia magistro S. Lawsuit respecting the church of Thornbury. May 18. June 25.

Adám. de Pultune senior et W. de Kingestune senior fecerunt nobis chartas suas testimoniales, quod tenementa quæ tenent de nobis, ad solam voluntatem nostram tenent et non aliter, præter unam virgatam terræ, quam dictus Adam de Pultune et hæredes sui super chartam tenent. Kal. Julii obiit Petrus filius Hereberti, et sepultus est apud Radinges; vii. idus Octobris Philippus de Muttone, et v. idus Octobris Amabilia de Hamaz. Obiit Ricardus abbas Muchelene,[1] cui successit Ricardus Glestoniæ. Die Sanctæ Margaretæ virginis, apud Wigorniam facta est conventio inter W. Corbet et domum Theokesberiæ, de redditu duorum solidorum, et tenemento quod tene[n]t homines abbatis et conventus Theokesberiæ in manerio de Chadesleye, coram Roberto abbate Theokesberiæ, W[illelmo] de Everwik et collegis suis justiciariis itinerantibus. Death of Peter Fitz-Herbert. July 13. Arrangement with W. Corbet respecting a tenement in Chaddesley.

Dominus Henricus rex Angliæ accepit tallagium per Angliam, tam a comitibus quam a baronibus, militibus, viris religiosis, civibus et burgensibus. Abbas Theokesberiæ dedit triginta marcas ex sua parte, circa ad Vincula; episcopi tamen nihil dederunt. f. 31. Tallage exacted from all. Aug. 1.

Pax facta est idus Augusti inter Robertum abbatem Theokesberiæ et W. de Mare, de quibusdam controversiis inter eos motis, videlicet de quodam aquæductu Various suits between the abbat of

[1] Michelney, in Somersetshire.

A.D. 1235. Tewkesbury and W. de Mare settled.

in nocumentum tenementi sui, ut dicebat, facto, quod abbas per visum proborum hominum emendavit; item de quadam proprestura quam dictus W. ad invicem emendavit[1] ad instantiam dictorum virorum, ex utraque parte, prout meta se habet: similiter de quadam parva semita versus monasterium, et de duabus hayis, et de quodam itinere emendando, omnia in pace conquieverunt.

Marriage of Princess Isabella to the emperor Frederick II. at Worms. June 11. by Siffrid, archbishop of Mayence.

Circa festum Sancti Barnabæ Isabella soror regis Angliæ facta [est] imperatrix Alemanniæ; desponsatur autem civitate Warmacensi, id est Warmasia, ubi quondam Ricardus rex Angliæ imprisonatus fuit, et fecit solemnitatem archiepiscopus Manguncensis. Marga[re]ta soror regis Scotiæ nupsit G[ileberto] Marscallo circa Assumptionem beatæ Virginis. Nascitur filius Ricardo comiti Cornubiæ nomine Henricus, v. non. Novembris, et baptizatur apud Haylege ab episcopo Herefordiæ, R[adulfo] de Maidenston; qui nuper post Provinciam adiit cum aliis magnatibus, ut reginam adduceret. Prior Sanctæ Fritheswidæ[2] Oxoniæ deponitur, et abbas Oseney[3] frater minor factus est, circa festum Sancti Jeronimi. J[ohannes] de Ferentino venit in Angliam per præceptum domini Papæ, ut agnoscat de collatis ecclesiis in Anglia, utrum rite collatæ sint an non, et corrigat quæ corrigenda sunt in eisdem. J[ohannes] de Selac[4] canonicus Oseney factus est ejusdem loci abbas, circa festum Sanctorum Symonis et Judæ.

Sept. 30.

John de Ferentino in England.

Oct. 28.

Settlement of certain land in Wimborne. Nov. 18.

Facta est concordia in octavis Martini apud Syreburne, super dimidia hida terræ in Wimburne, inter[5] duas filias H. Ware et earum[6] viros, et nos, coram justiciariis itinerantibus, videlicet Roberto de Lexintune et suis collegis. Similiter de quibusdam tenementis in

---

[1] *emendavit*] emendaverunt, MS.
[2] E. Scotus.
[3] John Rading.
[4] *i.e.*, John de Leech.
[5] *inter*] et, MS.
[6] *earum*] eorum, MS.

Guifeld Susexiæ paulo ante, scilicet in vigilia Omnium Sanctorum, apud Lewes coram W[illelmo] de Eboraco et suis collegis. Concordia facta est inter Mauricium[1] archidiaconum Gloucestriæ et abbatem et conventum Theokesberiæ, de quibusdam controversiis inter eos motis, die Sancti Silvestri. A.D. 1235. f. 31 b. Dec. 31.

Obiit W[illelmus] prior Norwicensis ii. idus Aprilis, et Ricardus abbas de Bello iii. kal. Augusti, Robertus filius Walteri v. idus Decembris. Amicia filia Gileberti comitis de Clare peperit filium B[aldwino] de Ripariis, dum adhuc esset in custodia, in nocte Circumcisionis Domini, nomine Baldewinum.

Alienor, filia Randulphi comitis de Provincia, nupsit Henrico regi, et coronata est xiii. kal. Februarii apud Londoniam, ubi magna et celebris agitur festivitas, et magna donaria largita sunt. Desponsata fuit xix. kal. Februarii apud Cantuariam. Marriage of Henry III. with Eleanor of Provence.

Nos dedimus Thomæ Durandi ecclesiam Sancti Sancreti in Cornubia, circa festum Sancti Gregorii. Nuper post Radulfus de Novo Castro senior renunciavit ecclesiæ de Novo Castro in capitulo nostro, propter scrupulum suæ conscientiæ, sed eam ibidem recepit, ex mero dono abbatis et conventus. Similiter Rogero de Merlebergge dedimus illam portionem in Tarentune monachorum, quam Symon de Londonia habuit. Fecit fidelitatem in capitulo nostro, die sancti Quintini anno sequenti, testibus W[illelmo] de Stanewey et Ada de Pultune clericis. The church of Sancreed. March 12. Oct. 31.

MCCXXXVI. Dominus Robertus abbas Theokesberiæ iv. kal. Junii dirationavit terram de Hocford pertinentem ad ecclesiam de Mersfeld, quam Aluredus injuste detinuit, coram domino W[illelmo][2] de Ewerwike et sociis suis justiciariis itinerantibus apud Gloucestriam, sed dominus abbas caritative dedit prædicto Aluredo Marshfield.

[1] Maurice de Arundel.

[2] William Fitz-Odo.

A.D. 1236. Stanway.

quatuor marcas; similiter unam virgatam terræ et dimidiam in Stanewey contra Johannem de Sutham nepotem Radulfi Sterne; similiter apud Lemmintone contra Ricardum le Poer, quandam terram brueriæ et turbariæ, de qua per longam præscriptionem mota est quæstio, vi. idus Junii coram prædictis justiciariis per juramentum patriæ. Hi sunt juratores de tribus hundredis; de hundredo de Derhurste, Thomas filius Milonis de Cuntone, Hugo le Frankelein de Cuntone, Rogerus le Frankelein de Cuntone; infra dictum hundredum de libertate Theokesberiæ, Willelmus de Diclesdone miles, Patricius de Aldrintone, Ricardus de Senesdune; de hundredo de Slochtre, Hugo Passelewe miles, Walterus de Suwelle, Gaufridus de Bradewelle, Walterus de Domtone; de hundredo de Kufteseyte, Johannes de Hodicote, Johannes Muchelfoth de Chesnecothe.[1]

Names of the jurors from the hundreds of Deerhurst, Slaughter, and Kiftsgate.

f. 32. The church of Llanedarn given up to the bishop of Llandaff.

Nos concessimus domino E[liæ][2] Landavensi episcopo et ejusdem loci capitulo ecclesiam de Lanedern cum pertinentiis suis, retentis decimis de Lanbordan ad opus prioris de Kardif, cujus mensæ pertinere dinoscuntur; actum x. kal. Maii. Circa idem tempus confirmaverunt dicti episcopus et capitulum Landavense omnia ecclesiastica beneficia quæ habemus in dicto episcopatu, prout continetur in scripto quod nobis confecerunt.

Bristol burnt, May 1, Aug. 22.

vii. kal. Septembris obiit Isabel de Berewik. Bristollia in magna parte sedit in cineres, circa festum Sanctorum Philippi et Jacobi, et in octavis Assumptionis beatæ Virginis.

June 24.

Die Nativitatis Sancti Johannis Baptistæ fecimus chartam Berardo de triginta et quatuor marcis annuis, et magister S[tephanus] decanus Herefordiæ nobis chartam de viginti marcis pro allevianda

[1] In the margin is inserted: "Isto anno factus est Thomas "Kydminstre monachus a Sancto "Roberto abbate, circa festum "Sanctæ Katerinæ." [Nov. 25.]

[2] Elias de Radnor.

dicta pensione, exceptis lxiii. solidis annuis de Torne- A.D. 1236.
bire. Tertio idus Julii dedit nobis dominus rex Henricus baccinos argenteos, iv. libras, quia nostri furtim asportati sunt. iv. non. Julii captus est Ricardus Siward apud Gloucestriam, sed nuper post solutus. iv. non. Julii venit primo regina Alienor apud Theokesberiam. Nos dedimus Jordano capellano medietatem ecclesiæ Sanctæ Trinitatis, quam G. Comin tenuit, ad instantiam M[auricii] archidiaconi Gloucestriæ, cui tenebamur ex promisso tantum. xvi. kal. Septembris obiit Willelmus de Bleis episcopus Wigorniæ apud Alwichekirke, et sepultus est apud Wigorniam; xviii. kal. Maii, W. de Bellocampo et Robertus de Caldewalle; circa kal. Junii G. Comin, Thomas[1] abbas Evesham, et sepultus est idus Septembris; P. de Cancellis in Novembri; Johannes abbas de Morgan in Novembri, et Johannes la Ware successit. Appellatio contra sententiam de Werftone, die Jovis proxima post festum Sancti Michaelis; xi. kal. Novembris concordia facta est super dicto negotio.

First visit of queen Eleanor to Tewkesbury.

Death of the bishop of Worcester at Alvechurch.

W. de Kingestune minor die Sancti Antonii abbatis apud Kingestune fecit homagium domino Roberto abbati Theokesberiæ, ponens se in manum ipsius dicens, quod si quid vel ipse pater suus injuste detinuisset, ipse nullo modo detineret, et per visum suum recederet, si aliquid occupasset. Eodem die quietum clamavit J. Justur quendam nativum, propter iv. solidos per chartam suam.

He..... of W. de Kingestune to the abbat. Jan. 17.

Obiit domina Johanna domina Walliæ, uxor Lewelini, filia regis Johannis et reginæ Clemenciæ, iii. kal. Aprilis. Magister W[alterus] de Cantilupo eligitur in episcopum Wigorniæ, confirmatur viii. kal. Novembris, benedicitur die Sancti Andreæ apostoli; intronizatur in octavis Sancti[2] Andreæ. Ricardus[3] prior Hurlege in abbatem

Death of Johanna wife of Llewellyn. f. 32 b. Nov. 30.

[1] Thomas de Marleberg.
[2] *Sancti*] Sancte, MS.
[3] Richard le Gras, or Crassus.

A.D. 1236. Evesham eligitur, ix. kal. Octobris. Nos dedimus domino W[illelmo] de Staneweya ecclesiam Sanctæ Wennæ in Cornubia, et dominus Willelmus episcopus Exoniæ
Oct. 6. instituit eum die Sanctæ Fidis. Petrus de Rupibus episcopus Wintoniæ redit in Novembri a curia Romana.
Accusations of Hubert de Burgh, Ralph Fitz-Nicholas, and others. Hubertus de Burgo magnis impe[te]batur coram domino rege, ut dicebatur, propter maritagium Ricardi de Clare et Margaretæ filiæ suæ; Radulfus filius Nicholai propter senesca[l]ciam suam et aliis controversiis contra eum motis; et alii quamplures Angliæ, qui aliquando erant de domo et familia regis, ita quod convocaretur
Jan. 20. magnum colloquium Londoniæ in octavis Sancti Hyllarii, et hæc omnia, ut dicitur, per electum Walenciæ[1] suggesta sunt.

A thirtieth exacted by the king. Dominus Henricus rex Angliæ exegit tricesimam omnium mobilium et immobilium de omnibus, exceptis ludricis et equis, circa festum Sancti Vincentii apud Londoniam convocato magno colloquio archiepiscoporum, episcoporum, abbatum et priorum, comitum et baronum, civium et burgensium, et aliorum multorum. Walterus de Cantilupo electus Wigorniæ curiam Romanam adivit, propter negotium regis et regni; transfretavit circa Purificationem. Similiter electus Walenciæ circa idem tempus transfretavit in Franciam. Nos dedimus ecclesiam Sancti Johannis Bristollis J. filio Johannis Sellere. Obiit Johannes Bristollis xvii. kal. Maii, Ricardus episcopus Dunelmi, et sepultus est apud Tarentune monialium; abbatissa[2] de Rumesia xviii. kal. Maii; prior de Coventria.[3] Magister Walterus de Cantilupo, ordinem sacerdotis accepit a summo pontifice Gregorio IX. in vigilia Paschæ.

[1] William of Provence, bishop elect of Valence, uncle to the queen.

[2] Probably Matilda.

[3] Geoffrey.

Confirmatio Henrici regis Angliæ Magnæ Chartæ, quam fecit cum adhuc minoris esset ætatis. A.D. 1236.

Confirmatio chartæ domini regis de libertatibus.

" Henricus Dei gratia etc. Omnibus Christi fidelibus
" præsentem chartam inspecturis salutem.
" Sciant quod intuitu Dei et pro salute animæ Confirmation of Magna Charta.
" nostræ et antecessorum et hæredum nostrorum, ad
" exaltationem sanctæ Ecclesiæ et emendationem regni
" nostri concessimus et hac præsenti charta nostra
" confirmavimus archiepiscopis, episcopis, abbatibus,
" prioribus, comitibus, baronibus, militibus, liberis
" hominibus, et omnibus de regno nostro Angliæ,
" omnes libertates et liberas consuetudines contentas
" in chartis nostris quas eisdem fidelibus nostris fieri
" fecimus, cum minoris essemus ætatis, scilicet tam in
" magna charta nostra quam in charta nostra de foresta.
" Et volumus et præcepimus pro nobis et hæredibus f. 33.
" nostris, quod præfati fideles nostri et successores et
" hæredes eorum habeant et teneant imperpetuum
" omnes libertates et liberas consuetudines prædictas,
" non obstante eo quod prædictæ chartæ fuerunt cum
" minoris essemus ætatis, ut prædictum est. His
" testibus, venerabilibus patribus Admundo archiepi-
" scopo Cantuariæ, Petro Wintoniæ, Jocelino Bathoniæ,
" Ricardo Dunhelmi, Rogero Londuniæ, Waltero
" Carduil, Willelmo Exoniæ, Roberto Sarum, Hugone
" Elyensi, Roberto Lincolniæ, Radulpho Herefordiæ,
" Alexandro Coventriæ et Lichesfeld episcopis, W[illel-
" mo] Walensiæ et Waltero Wigorniæ electis, Ricardo
" comite Cornubiæ et Pictaviæ, J[ohanni] comite Cestriæ
" et Huntindoniæ, J[ohanni] comite Lincolniæ consta-
" bulario Cestriæ, G[ileberto] Mariscallo comite Penbroc,
" W[illelmo] comite Ferrars, W[illelmo] comite Waren-
" niæ, H[uberto] comite Cantiæ, H[umfrido] comite
" Essexiæ et Herefordiæ, Symone de Monteforti, Willelmo
" Lungespeye, W[illelmo] de Ferrars, W[illelmo] de

A.D. 1236. " Vessi, Ricardo de Perci, Ricardo de Munficht, Willelmo " de Rohs, J[ohanni] Biset, G[ileberto] de Humfram- " wille, Willelmo de Langcastre, Willelmo de Cantilupo, " Waltero de Clifford, J[ohanni] de Monemutha, Ra- " dulfo de Mortuomari, Willelmo Maudut, Rogero de la " Chuche,[1] Olivero de Vallibus, G[ileberto] Basseth, et " aliis. Datum per manus venerabilis patris Radulfi " Cicestrensis episcopi cancellarii nostri, apud West- " monasterium xxviii. die Januarii, anno regni nostri " xx°. primo."

Attack by pirates. Piratæ magnam[2] stragem fecerunt in mari occidentali, navibus Angliam petentibus.

MCCXXXVII. Rogerus Marscallus dedit c. solidos xvi. kal. Junii, ad emendandum redditum in eleemosyna, [et] ad emendandam portionem in magnis festivitatibus. Magister Walterus de Cantilupo consecratur in episcopum Wigorniæ in octavis Paschæ, a domino Papa; intronizatur in vigilia Sancti Calixti. G.[3] prior Dunhelmi eligitur in ejusdem loci episcopum, sed postea cassatus est. Symon de Fromilode vendidit nobis tenementum quod de nobis tenuit in manerio nostro de Forthlementune, per chartam nostram quam resignavit die Translationis beati Thomæ martyris, in capitulo Theokesberiæ, ducens secum uxorem suam et sororem in testimonium, in crastino Translationis Sancti Benedicti, datis præ manibus decem marcis argenti. Reginaldus Finegal confirmavit omnia dona patris sui, et etiam dedit nobis duodecim denarios solidatus redditus, quas Agnes filia le Bret ei solvere tenebatur, et quandam partem prati nobis liberaliter contulit. Amicia filia Gileberti quondam comitis Gloucestriæ peperit filiam Baldewino de Ripariis, nomine Isabel, circa Translationem beati Thomæ martyris. Dominus Otho, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalis, venit legatus

April 26.
Oct. 13.
July 7.
July 11.
f. 33 *b*.
The legate Otho in England, July 17.

[1] *i.e.*, Zouche.
[2] MS. repeats *magnam*.
[3] *G.*] An error for T., *i.e.*, Thomas de Melsanby.

in Angliam, circa festum beati Kenelmi, mandatus a domino rege, habens potestatem dispensandi cum non legitimis aliamque plurimam. Et dominus Walterus de Cantilupo episcopus Wigorniæ rediit a curia Romana circa idem tempus. In octavis Sancti Hillarii concessa est domino regi tricesima omnium bonorum archiepiscoporum, episcoporum, abbatum, priorum, comitum, baronum, militum, liberorum hominum, et villanorum. Dominus Papa et Romani concordati sunt. A.D. 1237. A thirtieth granted, Jan. 20.

Nos dedimus Thomæ de aula regis dimidiam marcam et viii. solidos de arreragiis pro recognitione redditus duorum solidorum in Gloucestria, et fecit nobis chartam suam die Sancti Dionisii apud Theokesberiam, et obtulit super altare infirmaria. Nos dedimus ecclesiam de Edrichestun Adæ de Albo Monasterio; præsentatur domino Wigorniæ episcopo ix. kal. Novembris. Oct. 9. Church of Atherstone upon Stour.

Dominus Otho Sancti Nicholai in Carcere Tulliano diaconus cardinalis, Apostolicæ sedis legatus, celebravit concilium Londoniæ, in ecclesia cathedrali Sancti Pauli, assidentibus archiepiscopis Cantuariæ et Eboraci, et omnibus episcopis Anglorum et Walliæ præter Landaviæ,[1] qui infirmabatur, multis etiam abbatibus, prioribus, archidiaconis, decanis et aliis ecclesiarum prælatis, et innumerabili clero et populo, in crastino octavarum Sancti Martini, et duravit per triduum. Cardinal Otho holds a council in London. Nov. 18.

Ventus validus fuit die Sanctæ Ceciliæ, qui diruit domos et ædificia, et cruces stravit, et in mari multas fecit strages. v. idus Januarii obiit Johannes de Scotia comes Cestriæ. Obiit Ricardus abbas Muchelesum[2] in crastino Sancti Michaelis, W. persona de Edrichestun iii. idus Octobris. In Novembri obiit Margareta filia Huberti de Burgo. Dominus Edmundus Cantuariæ archiepiscopus Romanam curiam adiit, circa festum beati Andreæ apostoli. Tam burgenses Bristollenses quam inclusa in reclusagio Sancti Michaelis Storm on Nov. 22. Death of John le Scot, earl of Chester. Archbishop Edmund goes to Rome, Nov. 30.

[1] Elias de Radnor.

[2] Michelney.

A.D. 1237. super montem extra Bristollas intrusa, confessi sunt se contra justitiam hoc præsumpsisse, et petierunt misericordiam a domino Roberto abbate iii. idus Januarii.

Marriage of the princess Eleanora to Simon de Montfort.

Soror regis Angliæ, uxor quondam junioris Marscalli, nupsit Symoni de Monteforti, unde comes Cornubiæ in iram commotus est; et desponsata fuit xix. kal. Februarii in parvula capella regis apud Westmonasterium.

Restoration of St. Nicholas' chapel in Tewkesbury church. f. 34. Feb. 2.

De veteri nova fabricata est capella Sancti Nicholai in ecclesia Theokesberiæ, per fratrem Herveium de Siptone tunc priorem, sub abbate Roberto tertio; et ab eodem abbate primo ibidem celebrata sunt divina, die Sancti Nicholai. Filia comitis Lincolniæ[1] nupsit Ricardo de Clare, circa Purificationem beatæ Virginis. Orta est dissentio inter regem Angliæ et fratrem suum Ricardum

Quarrel between the king and his brother Richard of Cornwall.

comitem Cornubiæ et plures alios magnates, tum propter desponsationem comitissæ Penbroc Symoni de Monteforti, tum quia voluerunt amovere concilium regis non utile regno et alienigenas.

Antipapa creatus est in Græcia, unde cruce signati partes illas jussi sunt adire. Symon de Monteforti Romam adiit pro uxore sua recuperanda. Dominus Papa sententiavit contra dominum A[dmundum] Cantuariæ pro monachis de Rouecestria, de controversiis inter eos motis, tam de electione quam de aliis. Judices delegati dederunt sententiam pro comite de Arundel, de controversiis inter dominum Cantuariæ et ipsum motis, tam super venatione exercenda in forestis

Death of Joanna, queen of Scotland.

domini Cantuariæ quam aliis. Obiit regina Scotiæ soror regis Angliæ apud Haveringes, iii. nonas[2] Martii, et sepulta est apud Tarentune monialium.

Domina Constancia decessit[3] vii. idus Martii, Nicholaus de Fiscampo ii. idus Martii.

MCCXXXVIII. Magister R[icardus] de Cicestria supprior Radinges eligitur in abbatem ejusdem loci pridie idus

[1] Maud, daughter of John de Lacy, earl of Lincoln.

[2] *nonas*] nono, MS.

[3] *decessit*] delegit, MS.

Aprilis, benedicitur, installatur. Dominus rex magnum colloquium habuit apud Wodestoke, circa Pascha, et apud Wodestoke venit advocatus de Bitune. A.D. 1238.

Attack on the legate's servants at Osney.

Dominus Otto cardinalis et Apostolicæ sedis legatus in Anglia apud Oseneyam constitutus [est] die Sancti Georgii. Cum venissent quidam[1] clerici sero die illa pro negotiis expediendis in curia ipsius, famuli sui importunitates eorum non sufferentes, dictos clericos injuriis affecerunt, quosdam vulneraverunt. Unde quidam clerici in indignatione conversi, campanam communem Oxoniæ pulsare fecerunt, et armis quæ habere potuerunt se munierunt, et Oseneye adierunt, et portas abbatiæ instringere conati sunt; sed quidam de familia ipsius legati viriliter restiterunt. Deinde vero quæstione facta de hujusmodi coram domino rege, exiit edictum, ut omnes clerici Oxoniæ exeuntes caperentur per manum laicalem; quod et factum est, contra libertatem ecclesiæ. Unde magister Odo de Kilkenni captus et imprisonatus fuit in turri Londoniæ, et viliter[2] tractatus, et plures filii magnatorum et aliorum, et sic fuit clerus contra clerum et clerus contra populum, et e contra populus contra populum, aliis dicentibus bene est, aliis autem non. Sed dominus R. Groseteste[3] episcopus Lincolniæ excommunicavit omnes qui manum miserunt in clericos nullo excepto.

Imprisonment of Odo de Kilkenni. f. 34 *b*.

All who laid hands on the clergy excommunicated by Grosseteste.

Facta est finalis concordia in curia domini regis coram domino Willelmo [de] Eboraco et sociis suis itinerantibus in Cornubia, apud Lardstanetune, inter dominum R[obertum] abbatem de Theokesberia et conventum, et Ricardum de Greineuuile, super omnibus controversiis inter dictos abbatem et conventum a longo tempore motis, et prædictum Ricardum et prædecessores suos. Ita quod dictus abbas pro se et conventu suo quietum clamavit omne clamium quod

Settlement at Launceston of the suit between the convent and Richard de Grenville.

[1] *quidam*] quidem, MS.
[2] *viliter*] viriliter, MS.
[3] *R. Groseteste*] sic se teste, MS.

A.D. 1238. habuerunt contra ipsum Ricardum. Dictus autem Ricardus concessit dictis abbati et conventui v. marcas annuas recipiendas de Rogero de Funteney, quoad ipse vixerit. Post mortem vero ejus omnis terra in Parvo Compedene, prout extenditur per provisionem justiciariorum prædictorum, cedet in usus dictorum abbatis et conventus imperpetuum.

His land in Little Compton to go to the convent after his death.

vi. idus Aprilis obiit Adam abbas Radingiæ, et dominus Petrus de Rupibus episcopus Wintoniæ v. idus Junii, circa festum beati Barnabæ apostoli. Dominus Alexander episcopus Cestriæ et Coventrensis obiit circa Natale Domini.

June 11.

Cum diu placitatum esset in curia domini regis inter abbatem Robertum tertium et conventum Theokesberiæ, et Ricardum de Greynwille super advocatione ecclesiarum de Kilkamtune et de Bidiford, tandem post decursum v. annorum, anno scilicet regni regis Henrici filii Johannis xxii., non. Junii, apud Landstaventune in Cornubia inter partes amicabiliter convenit, sicut in cyrographo inter eos confecto continetur, coram justiciariis itinerantibus, scilicet Willelmo de Eboraco et sociis suis, præsente et Ricardo comite Cornubiæ, fratre domini regis, et multis aliis.

The advowsons of the churches of Kilkhampton and Bideford.

Eodem vero die Alanus Basset dominus de Melenelidan detulit super prædictum abbatem breve recognitionis de advocatione capellæ de Trevalga, quam Rogerus Corbin tunc tenuit ex dono Walteri abbatis et conventus Theokesberiæ, et cum prædictus abbas contra prædictum Alanum se obtulisset ad respondendum, ipse Alanus renunciavit brevi suo, et ita breve remansit inter finita et in manibus justiciariorum. In crastino sanctorum Gervasii et Protasii stetit prædictus abbas contra prædictum Alanum coram justiciariis apud Exoniam, et portavit breve de nova deseysina super Walterum Lupum, et super triginta homines de sequela sua et amplius, qui deseysiaverunt eundem de xl. acris in manerio de Loseberwe, et cum electi

Alan Basset, lord of Meliden.

f. 35.

June 20.

essent et jurati duodecim legales homines de Vilneto, ad recognitionem faciendam, fecit assisa pro eo et ceciderunt adversarii. In octavis Sancti Johannis Baptistæ comparuimus coram justiciariis, et obtulit se contra nos Wymarca de Campo Arnulfi, quondam uxor Oliveri de Campo Arnulfi, super quam portavimus breve de recto de duobus ferlingis terræ pertinentibus ad manerium de Loseberia, et jacent super Oldedune, quos prædictus Oliverus dedit prædictæ Wymarkæ antequam ipsam desponsasset pro servitio suo, et charta sua, quæ ibidem lecta fuit, confirmavit. Tandem cum ipsa per multas exceptiones proposuisset contra nos, quarum una fuit, quod breve nostrum non valuit, eo quod quarta pars duorum ferlingorum defuit, sed et ipsa et omnibus exceptionibus cassatis, in arto posita, invocavit ad warentum H. filium suum, qui fuit infra ætatem, et recognitum fuit quod ipse tredecim annorum fuit, et ita judicialiter cecidit breve nostrum usque ad ætatem legitimam prædicti H., scilicet usque ad viii. annos. Actum anno gratiæ MCCXXXVIII. apud Exoniam, kal. Julii. Item cum diu placitatum esset coram prædictis justiciariis inter prædictum Robertum abbatem et Radulfum de Wyltune, et Johannam filiam Willelmi de Campo Arnulfi, uxorem suam, de advocatione ecclesiæ de Bukyntune, tandem ipse Radulfus positus loco uxoris suæ in ipsa curia ad lucrandum vel perdendum, posuit se super magnam assisam per recognitionem duodecim militum. Et cum electi essent milites, ipse abbas timens ponere se super juramentum eorum, per consilium virorum prudentum amicabiliter cum dicto Radulfo composuit, sicut in cyrografo inter eos confecto continetur. Anno regis Henrici xxii. actum apud Exoniam, kal. Julii. Et notandum, quod dictæ ecclesiæ rector solvet singulis annis debitam et antiquam pensionem, dimidiam marcam, ad duos anni terminos.

A.D. 1238.

Suit against Wymarca de Campo Arnulfi.

Advowson of Bockhampton.

A.D. 1238. Return of archbishop Edmund from Rome, Aug. 15.

Dominus Eadmundus Cantuariæ archiepiscopus Roma rediens, honorifice susceptus est a conventu suo, circa Assumptionem beatæ Mariæ Virginis; et post, tam a domino legato quam a domino rege et aliis magnatibus.

f. 35 *b*. Quarrel between the king and the convent of Winchester respecting the election to the bishoprick.

Magna dissentio orta est inter regem et conventum Wintoniæ pro electione ejusdem sedis, rege petente ut electus Valenciæ ibidem præficeretur electus, conventu reclamante et præcavente in posterum, ne alienigena eis præficiatur in pastorem, eo quod Petrus de Rupibus eis durus ut rupes fuerit. Tandem totus conventus consenserunt in dominum Radulfum de Nova Villa, tunc cancellarium Angliæ, rege tamen renitente; et sigillum cancellariæ ab eo abstulit, et tradidit W[illelmo] de Cantilupo juniori, fratri Gaufrido aliquando eleemosynario, et quibusdam aliis.[1]

Dec. 21. Feast of Relicks at St. James's, Bristol.

Dominus Walterus de Cantilupo episcopus Wigorniæ circa festum beati Thomæ apostoli instituit, ut festum Reliquiarum celebretur singulis annis in prioratu Sancti Jacobi Bristollis feria quinta in ebdomada Pentecostes, et concessit xv. dies relaxationis omnibus revisentibus prædictum locum cum eleemosynis suis. Dominus Christianus Ymelicensis[2] episcopus contulit xxv. dies relaxationis. Defuncto Radulfo de Sumery, qui habuit capellam de Cogan ad firmam, Willelmus le Fleming de Clamorgan consilio pravo ductus, dicebat se esse attornatum Ricardi domini de Cogan, et hac ratione præsentavit filium Willelmi de Keymin ad prædictam capellam, nomine prædicti Ricardi, et fecit summonere Robertum abbatem Theokesberiæ per breve de ultima præsentatione ad comitatum de Kardif. Tandem multis altercationibus habitis, adjudicatum fuit in comitatu ipsum non esse attornatum, et remansit capella in

[1] *i. e.* John de Lexinton.

[2] *i.e.*, of Emly.

priori statu cum sit capella de Landoch.[1] Actum apud Kardif, anno regis Henrici xxii. die Lunæ proxima post decollationem sancti Johannis Baptistæ. A.D. 1238. Aug. 30.

Attempt [of Ribald] to murder the king. Sept. 8.

Quidam clericus circa festum Nativitatis beatæ Virginis, fingens se fatuum, invenitur in camera regis Angliæ, ad fontem apud Wodestoke, volens eum trucidare, dicens se regem esse; et perductus est apud Covintre, et ibi tractus et in quatuor partibus divisus, et membra ad principales urbes Angliæ vel burgos missa in monimentum proditionis.

Fine paid by the University of Oxford for the death of Otho's servant.

Universitas Oxoniæ solverunt magnam summam pecuniæ, quæ data fuit, ut dicitur, pro anima servientis legati, qui occisus fuit apud Oseneye, scilicet unusquisque scholaris quantum erat communa sua unius ebdomadæ.

The churches of S. Wenn and S. Crowan filled up, Nov. 8.

Die sanctorum Quatuor Coronatorum data est ecclesia Sanctæ Wennæ magistro W[illelmo] de Stanewey, et ecclesia Sanctæ Crawennæ Benedicto de Sancta Wenna, per abbatem et conventum Theokesberiæ.

Simon de Montfort confirmed earl of Leicester. f. 36.

Die Purificationis dominus Henricus rex Angliæ accinxit Simonem de Monteforti honore comitatus Leycestriæ. Nuper post venit frater[2] Symonis prædicti, et concessit eidem honorem Leycestriæ ad eum pertinentem, sicut ad hæredem, et dominus rex eum gratanter admisit, et eundem cum honore dimisit.

Dedicata sunt altaria sanctorum Jacobi et Nicholai ii. non. Novembris, feria v. a venerabili patre domino Elia Landavensi episcopo, et omnibus ea pie visitantibus xx. dies ab eodem relaxantur, de licentia diocesani. A domino R[adulpho] de Meydenston episcopo Herefordiæ xx. dies, a domino Willelmo de Bruere episcopo Exoniæ xxxix. dies, a domino Waltero de Cantilupo episcopo Wigorniæ xxi. dies, a Waterfordensi episcopo Stephano in die dedicationis altaris beati

[1] Llandough.

[2] Almaric de Montfort.

A.D. 1239. Nicholai xiii. dies. Omnes istas indulgentias dominus Walterus Wygorniæ episcopus, suo autentico episcopali sigillo, auctoritate imperpetuum confirmavit.

MCCXXXIX. Vincentius de Doneheved[1] quietam clamavit totam terram cum pertinentiis, quæ fuit matris suæ Julianæ in Wynburne, abbatis Theokesberiæ,

May 3. circa Inventionem sanctæ Crucis. Willelmus de Stathford[2] eligitur in episcopum Northwici, et bene suscipitur a rege. Obiit Willelmus de Cantilupo senior apud Radinges, in Martio, et delatus est apud Stodlegam.

Dedication of the church of Tewkesbury. June 18. Dedicata est ecclesia Theokesberiæ cum majori altari in honore gloriosæ Virginis Mariæ, xiv. kal. Julii, feria vii., a venerabili domino Waltero de Cantilupo episcopo Wigorniæ, et ab eodem omnibus eandem singulis annis in festo dedicationis et per octavas pie visitantibus, xl. dies de debita sibi pœna relaxantur. In festo vero Reliquiarum prædicto modo ab eodem xx. dies relaxantur. Eodem die Londoniæ

Birth of prince Edward. apud Westmonasterium nascitur regi Henrico Angliæ filio regis Johannis, filius, nomine Eadwardus, de regina sua Alienora, filia comitis de Provencia. Ecclesia Sancti Jacobi Eristollis dedicata est die Sancti

Oct. 18. Lucæ evangelistæ. Dedicatæ sunt ecclesiæ Sancti Petri Gloucestriæ, de Winchelcumba, de Persora,

Reconciliation of Hubert de Burgh with the king. Majoris Malverniæ, a domino Waltero de Cantilupo episcopo Wigorniæ. Dominus Hubertus de Burgo concordatur cum domino rege, redditis castris suis, scilicet Grosumunt, Albo Castro, Shenefrith.

The bishoprick and priory of Winchester retained by the king. Dominus rex tenuit tam episcopatum quam prioratum Wintoniæ, et mortuo priore, constituit quendam priorem Andream nomine, contra libertatem ecclesiæ ejusdem, et multos alios obedientiarios, contradicentibus et reclamantibus et appellantibus omnibus monachis, excepto uno solo. Obiit Alexander episcopus Conventriæ, cui successit Hugo de Pateshulle.

[1] *i.e.*, Launceston.

[2] An error for William de Raleigh.

Sol patitur eclipsim, iii. non. Junii, circa horam sextam. Symon de Monteforti amotus est de curia domini regis et fere omnes qui per eum steterunt. Frethericus imperator excommunicatur a domino Papa, propter contumaciam, et quia, ut dicebatur, combussit clericos nuntios domini Papæ, et fratres Minores, et infestavit ecclesiam. Dominus Radulphus de Maydeneston factus est frater Minor. Quædam pars cathedralis ecclesiæ Lincolniæ cecidit in Decembri. Die Nativitatis Domini accinctus est Baldwinus de Ripariis gladio militari a domino rege, et eodem die sortitus est nomen comitis Devoniæ.

A.D. 1239. f. 36 *b*. Excommunication of the emperor Frederick II. The bishop of Hereford becomes a Minorite.

xvi. kal. Februarii obiit Isabella comitissa Glouces- triæ et Hertfordiæ, Cornubiæ et Pictaviæ, apud Berkhamstude. Corpus vero ejusdem humatum est digno honore apud Bellum Locum Cisterciensis ordinis, coram majori altari. Cor vero ejus delatum est Theokesberiam humandum coram majori altari in cuppa argentea decenter deaurata, per fratrem Henricum de Siptune tunc priorem Theokesberiæ, qui ejus obitui interfuit. Unde versus,

Death of Isabella of Gloucester.

" Postremo voto legavit cor comitissa,
" Pars melior toto fuit huc pro corpore missa.
" Hæc se divisit, dominum recolendo priorem ; *i.e.*, Gilbert, earl of Gloucester.
" Huc cor quod misit, verum testatur amorem.
" His simul ecclesiæ sanctæ suffragia prosint,
" Ut simul in requie cælesti cum Domino sint."

Intestina vero ejusdem humata sunt apud Messendene, coram majori altari. Legavit domui Theokesberiæ x. libratas terræ de maritagio suo, in villa de Sunedune. Item xl. marcas argenti, unum calicem argenti deauratum, ii. phialas argenteas, i. turribulum argenteum, i. textum coopertum argento, i. phialam, quam dominus Papa misit ei cum reliquiis, videlicet de Sancto Cornelio Papa, de capillis Sanctæ Elizabeth virginis, de tribus pueris, de Sanctis Marco et Marcelliano, de syndone beatæ Agnetis, de sanctis mar-

Her legacies to Tewkesbury.

A.D. 1239. tyribus Olimpii, Theodorii, Simpronii, Superbiæ, atque Lucillæ, de Sancto Pantaleone martyre, de Sancto Damaso Papa, de Sancto Basilio confessore, de sanctis quadraginta martyribus. Item legavit duas cappas
f. 37. de baudeke bene ornatas, et unam casulam bonam stragulatam, tunicam et dalmaticam de uno panno.
Her wish to have been buried at Tewkesbury. Hæc omnia fuerunt de capella sua. Ipsa siquidem semper habuit in proposito sepeliri in ecclesia beatæ Mariæ Theokesberiæ, juxta tumulum G[ileberti] comitis viri sui prioris, sed non est passa pro voluntate domini Ricardi comitis Cornubiæ viri sui posterioris, qui cum corpore suo dedit x. marcas redditus prædicto loco quo sepulta est, et quo ipse disposuit sepeliri. Insuper pro anima comitissæ contulit Templariis dominus Ricardus comes x. libratas redditus, hospitali Jerusalem x. libras redditus. Apud Walingeford instituit quendam capellanum imperpetuum pro anima ipsius; et ad sustentationem ipsius, dedit et confirmavit per chartam suam v. marcas redditus. Ipsa siquidem cum esset in libera viduitate instituit virum capellanum imperpetuum pro anima G[ileberti] comitis
Merkyate, now Market Street, in Bedfordshire. Gloucestriæ et pro anima ipsius apud moniales de Marcyate, et ad sustentationem ipsius dedit et per chartam suam confirmavit prædicto loco c. solidos redditus.

Fidelity sworn to prince Edward. Dominus rex Angliæ fecit omnes fideles suos fidelitatem jurare Eadwardo filio suo, per omnes provincias Angliæ, salva fide regis. Magna dissentio orta est inter dominum Eadmundum archiepiscopum Cantuariæ et conventum Cantuariæ, de priore substituendo et aliis controversiis. In crastino Sancti
Defeat of the Crusaders [at Gaza], Nov. 12. Martini discumfitura facta est in Terra Sancta contra Christianos per superbiam militum Franciæ, usque cccc. milites; lxx. milites capti sunt, quorum septem portabant baneria. Cæteri occisi sunt.

Death of Llewellyn. MCCXL. Obiit Lewelinus princeps Northwalliæ in Aprili. Item obiit Elyas episcopus Landavensis iii. idus Maii, Willelmus comes Warenniæ in Maio, Johannes

de Lacy comes Lyncolniæ, in Augusto, Johannes Sellarius de Bristollis. A.D. 1240.

Dominus rex Angliæ convocato magno colloquio apud Gloucestriam in Maio, accinxit David nepotem suum filium Lewelini gladio militari, et concessit ei omnes terras quas pater ejus de jure tenuit, et ibidem portavit prædictus David diadema minus, quod dicitur garlonde, insigne principatus Northwalliæ, per omnia tamen subiciens se regi Angliæ. Dominus imperator misit litteras comminatorias regi Angliæ, monens eum, ut expelleret omnes alienigenas, tam legatum quam alios a regno suo. David, son of Llewellyn, succeeds to his father's lands.

Convocato magno concilio a domino rege Londoniæ, ibidem dominus Ricardus comes Cornubiæ iter arripuit versus mare cum multo comitatu et decenti apparatu, ut iret in Terram Sanctam. Ibidem etiam G[ilebertus] Marescallus recessit a curia regis, non obtenta gratia ejus, quia noluit supponere se judicio alienorum et adversariorum suorum; cum comite Cornubiæ mare versus Terram Sanctam petivit. Sed de mandato regis Londoniam rediit, et in omnibus domino regi pacificatur. f. 37 *b.* Richard of Cornwall sets off for the Holy Land.

Magna inundatio pluviarum fuit apud Gloucestriam, et grandinum apud Herefordiam, et quasi quidam terræmotus ibidem apparuit. Multi prædones in nemoribus et silvis multa flagitia commiserunt, et plures occisi et capti sunt in diversis locis Angliæ. Dominus Papa exegit quintam partem de clericis transmarinis beneficiatis in Anglia. Isabella filia G[ileberti] quondam comitis Gloucestriæ nupsit Roberto de Brus in Maio. Storms at Gloucester and Hereford.

Multa miracula provenerunt apud Eynesham ad brachium Sancti Andreæ, ab Jerusalem ibidem allatum.[1] Omnes et singuli clerici contradixerunt, ne consentirent in contributionem ad mandatum domini Papæ, pluribus Refusal of the clergy to pay the required

[1] *allatum*] allata, MS.

A.D. 1240. rationibus ostensis apud Londoniam, circa festum
contribution to the Pope. Sancti Johannis Baptistæ. Dominus rex et magnates
Richard of Cornwall at Paris, June 24. Franciæ susceperunt Ricardum comitem Cornubiæ Parisius, cum magno honore, die Sancti Johannis Baptistæ. Multa etiam munera et xennia contulerunt eidem. Nascitur regi Franciæ filia nomine [Blanchia] [1] in Julio. Rex Angliæ fecit diligenter custodire marinam undique, timens hostes transmarinos. Dominus Eadmundus Cantuariæ archiepiscopus transfretavit in Augusto. Ma[u]ricius Landavensis archidiaconus eligitur in episcopum Landavensem, sed cassatur, rege eum recusante. In Augusto electus Herefordiæ similiter
Birth of the princess Margaret. cassatur. Nascitur regi Angliæ filia nomine Matilda,[2] kal. Octobris. Dominus Papa exegit xii. omnium bonorum beneficiatorum Angliæ. Dominus Otto legatus
A parliament in London under Otho, Nov. 8. tenuit magnum parliamentum, cum episcopis et abbatibus apud Londoniam, in octavis Omnium Sanctorum. Ibidem habuit a domo Theokesberiæ l. marcas argenti; et nihilominus abbas ejusdem loci vocatus est a domino Papa, ut personaliter veniat ad concilium, omni occasione cessante. Dominus legatus transfretavit post Natale Domini, ut iret ad concilium. Similiter et episcopus Exoniæ et Wygorniæ episcopus non multum
f. 38. post. Plures tam abbates quam alii viri religiosi timentes minas imperatoris, miserunt quoad melius potuerunt nuntios et procuratores suos ad curiam, inter quos misit dominus Robertus abbas Theokesberiæ Hugonem clericum, ut eum excusaret. Accepit pro-
Jan. 23. curationem suam in crastino Sancti Vincentii. Obiit
Death of archbishop S. Edmund, Nov. 16. Sanctus Eadmundus archiepiscopus Cantuariæ circa festum Sancti Eadmundi, itinerando versus Romam. Obiit Johannes prior Lantoniæ juxta Gloucestriam, in
Dec. 29. die Sancti Thomæ martyris. Obiit Morgan Cham in Februario, et sepultus est apud Morgan. Dictum est

[1] A blank space in MS.

[2] *Matilda*] An error for Margaréta.

quod Dominus multa miracula operatur ad memoriam beati Eadmundi Cantuariæ archiepiscopi Cantuariæ apud Pontiniam, ubi humatus est. A.D. 1240. Miracles at Pontigny.

Die Sancti Agnetis venit quidam nuntius domini Papæ deferens iterato literas citatorias, ut dominus abbas veniat ad concilium, et illæ literæ fecerunt mentionem de prioribus. Die Cathedræ Sancti Petri statutum est, ut non nisi tres psalmi familiariter dicantur, scilicet, *Deus in adjutorium, Ad le levavi, De profundis*, tam in albis quam in xii. lectionibus et tribus, secundum statutum capituli generalis. Petrus de Egleblanche factus est episcopus Herefordiæ, introniżatur post Natale Domini. Jan. 21. The abbat again summoned by the Pope. Feb. 22. Statute respecting the Psalms to be used at the ordinary services.

Ricardus de Clare redemit terram suam Gl[am]orgiæ, datis avunculo suo G[ileberto] Marescallo quingentis marcis, circa festum Sancti Oswaldi. In Martio consolidata est ecclesia de Chitelhamptune per dominum W[illelmum] de Bruere episcopum Exoniæ, et abbatem et conventum Theokesberiæ veros patronos, et collata est per eosdem magistro W[illelmo] de Staneweya. Nihilominus commendavit eidem dominus episcopus et commendatam concessit ecclesiam Sanctæ Wennæ in Cornubia, ad præsentationem verorum patronorum, abbatis et conventus Theokesberiæ. Rogavit autem Herebertus filius Mathæi dominus de Chitelhamptune magistrum W[illelmum] ut concederet eidem cantariam in capella sua de Slo. Prædictus vero W[illelmus], requisito consensu dictorum abbatis et conventus, et scriptis hinc inde confectis, de omnimoda indemnitate matricis ecclesiæ adquievit. In quibus scriptis protestatus est prædictus H[erebertus] abbatem et conventum Theokesberiæ veros esse patronos prædictæ ecclesiæ de Chitelhamptune. Capellanus vero qui pro tempore fuit, præstabit juramentum fidelitatis rectoribus dictæ ecclesiæ imperpetuum successive. Nascitur Ricardo de Clare filia nomine Isabel, in Maio. Aug. 5. The church of Chittlehampton given to W. de Stanway.

A.D. 1240. Peace between Richard of Cornwall and the Sultan Melik-Saleh.

Dominus Ricardus comes Cornubiæ fecit pacem et treugas cum Soldano Babilonis, et redditi sunt captivi hinc inde, et maxime Francorum qui captivati fuerunt apud Gazam, inter quos fuit comes de Muntfort,[1] et reddita sunt castra et casalia, et multi nobiles ibidem.

f. 38 b. Irruption and destruction of the Tartars.

Obiit quædam gens quæ dicuntur Tartari, filii Ismael, egressi de cavernis ad xxx. milia milium et amplius. Vastaverunt omnes provincias per quas transitum faciebant. Sed dux Baverensis[2] multos interfecit et in fluminis rivo præcipitavit.

Peter of Savoy made earl of Richmond.

MCCXLI. Petrus de Sauueya in Natali Domini accinctus est gladio militari, et datus est ei a domino rege honor de Richemund, et vocatus est comes de Richemund.

The justices itinerant at Worcester and Oxford.

Circa idem tempus itineraverunt justiciarii apud Wygorniam, Robertus de Laxentune cum sociis suis, et W[illelmus] de Eboraco cum sociis suis, apud Oxoniam.

Magister Nicholaus de Fernham consecratur in episcopum Dunholmi, in ecclesia sancti Oswaldi regis apud Gloucestriam, a venerabili domino W[altero] de Grey Eboraci archiepiscopo, v. idus Junii.

Dominus G[ilebertus] episcopus Galwey[3] consecravit altare Sancti Wlstani in honore ipsius et sancti Martini, et contulit xxx. dies relaxationis, et altaribus Sancti Nicholai et Sancti Jacobi l. dies, sicut in autenticis suis plenius continetur.

Death of Eleanor of Bretagne.

Circa kal. Junii obiit Ricardus de Greynwill, et sepultus est in capitulo Sancti Jacobi Bristollis. Alienora de Britannia consanguinea domini regis Henrici Angliæ obiit, iv. idus Augusti, et sepulta fuit in ecclesia Sancti Jacobi Bristollis, sed circa festum sancti Nicholai vi regia apud Ambresburiam translata est.

---

[1] *i.e.*, Almaric de Montfort.

[2] Otho II., duke of Bavaria.

[3] *Galwey*] *i. e.* Galloway.

Gilbertus Basset obiit circa ad Vincula Sancti Petri. A.D. 1241.
Circa Assumptionem beatæ Mariæ obiit comitissa Herefordiæ,[1] et sepulta est apud Lentoniam juxta Gloucestriam. Aug. 1. Aug. 15.
Circa idem tempus obiit Johannes Biset apud Salopesburiam, et sepultus est apud Bradeleyam.

Constitutum est in capitulo Theokesberiæ per dominum Robertum abbatem, conventu consentiente, ut festum dedicationis solemniter prima die celebretur, sicut dies Assumptionis beatæ Mariæ; cæteris vero diebus sicut in albis, et die octavo in cappis; et agentur octavæ per omnia sicut Paschæ, exceptis tribus diebus capparum. Nos concessimus Roberto capellano, rectori ecclesiæ de Belle, decimas nostras de Fifide et Caldewall, pro xii. solidis annuis, xii. kal. Junii. Manner in which the dedication feast of the abbey is to be kept. Church of Bellchalwell.

Circa festum apostolorum Petri et Pauli obiit G[ilebertus] Marescallus in tornamento apud Ware, et sepultus est apud Novum Templum Londoniæ. Venerabiles patres legati, Franciæ nomine Prænestinus,[2] et Angliæ nomine Otto, circa Inventionem sanctæ crucis ab imperatore Romano Frederico capti in mari et imprisonati sunt, cum archiepiscopis, episcopis, et aliis quamplurimis. f. 39. Accidental death of Gilbert Marshall, June 29. The French and English legates imprisoned by the emperor, May 3.

Justiciariis itinerantibus apud Gloucestriam, scilicet Roberto de Lexentune cum sociis suis, homines de Thodeam[3] portaverunt breve de nova deseysina super abbatem Theokesberiæ, quod cassatum est, et ipsi in misericordia domini regis. Postea provisum fuit inter dictum abbatem et Ricardum le Poer et hæredes suos, ut brueriam et turbas sumant, et cotarii sui, et communis sit pastura, sicut solebat, sed nihil potest utraque pars dare vel vendere, nisi de suo proprio; et super hoc cyrografum est confectum inter partes. Die sancti Laurentii dominus Johannes Dariensis[4] episcopus conse- Arrangement between the abbey and R. le Poer. Aug. 10.

[1] Maud, daughter of the count of Ewe, wife of Humphry de Bohun, earl of Hereford.

[2] Jacobus de Pecoraria, cardinal bishop of Palestrina.

[3] *Thodeam*] Probably Todenham.

[4] *i.e.*, of Derry.

A.D. 1241. cravit duo magna signa nova in choro; et in crastino altare Sancti Thomæ martyris super vivarium, cui contulit xiii. dies relaxationis per chartam suam.

Richard of Cornwall goes to Rome, June 24. Dominus R[icardus] comes Cornubiæ rediens a Terra Sancta, circa Nativitatem Sancti Johannis Baptistæ Romam adivit, ut pacem inter ecclesiam et imperium reformaret.

Submission of David. Aug. 24. Dominus Henricus rex Angliæ veniens apud Salopesburiam, cum orta esset discordia inter ipsum et Walenses, David filius Lewelini venit circa festum Sancti Bartholomæi ad eundem locum, et satisfecit domino regi, tradens ei fratrem suum Grifinum, qui ad

Henry, son of the emperor, slain by the Tartars, Sept. 26. Londoniam ductus incarceratur. Henricus filius imperatoris Frederici a Tartaritis occisus est, et magna strages hominum facta est in vigilia sanctorum Cosmæ et Damiani. Obiit Benedictus persona Sanctæ Crowennæ in Cornubia. Die sanctæ Fidis factus est eclipsis solis per duas horas, licet non plenarie, sed particularis. Deodatus fuit præsentatus ad ecclesiam Sanctæ Crowennæ, circa festum apostolorum Symonis et Judæ. Die sanctorum Crispini et Crispiniani translata sunt corpora Roberti filii Haymonis et Benedicti abbatis usque in chorum, in læva parte magni altaris; et corpus Roberti abbatis, quod jacebat ad ostium ecclesiæ, positum est in capitulo, in loco ubi Benedictus abbas prius jacebat, agente domino Roberto abbate.

Eclipse, Oct. 6.

Oct. 28.

Oct. 25.

f. 39 *b*. Death of Pope Gregory IX., April 25. Obiit Gregorius Papa circa festum Sancti Marci, cui successit Celestinus, qui sedit tantum per xi. dies. Obiit Rogerus Londoniæ et Hugo Coventriæ, episcopi, circa festum Sancti Lucæ evangelistæ. Dominus rex

Oct. 18. Walter Marshal made earl marshal and earl of Pembroke, Oct. 28. investivit[1] Walterum Mariscallum virga marescalciæ Angliæ. Die Sanctorum Symonis et Judæ fecit eum comitem de Pembroch. Magister W[illelmus] de Staneweye profectus est Romam pro episcopo Exoniæ xv. kal. Decembris. Dominus episcopus Exoniæ instituit

[1] *investivit*] fufuit, MS.

Deodatum in ecclesia Sanctæ Crowennæ. Die sanctæ Barbaræ reddidit nobis Deodatus obligationem quam de nobis habuit, et etiam obligationem Tresmundi, de c. solidis, tanquam procurator ejus. Nos contulimus Tresmundo ecclesiam de Senesdune, mediante procuratore suo Deodato. A.D. 1241. Dec. 4. Church of Shenington.

Dominus abbas Robertus tertius constituit, ut in die anniversario Isabellæ comitissæ, et in omnium patrum et matrum, parentum, et omnium benefactorum, conventus habeat ad pitantiam x. sol. de Wynburne, disponendos per manus prioris Theokesberiæ, qui pro tempore fuerit, de quadam terra quam dirationavit coram justiciariis itinerantibus de hæredibus H. filii Warini. Pittance on the anniversaries of the benefactors, &c., to the convent.

Dominus Ricardus comes Cornubiæ applicuit in Angliam apud Doveram, die sanctæ Agnetis, de Terra Sancta; et dominus Walterus Wygorniæ episcopus venit cum eo, de transmarinis partibus; qui cum honore suscepti sunt. Obiit Celestinus Papa, nocte sancti Martini. Walterus Marescallus comes duxit in uxorem comitissam Lincolniæ nomine Margeriam,[1] uxorem quondam Johannis comitis Lincolniæ, circa Epiphaniam Domini. Return of Richard of Cornwall, Jan. 21. Death of Pope Celestine. Nov. 11.

Dominus Ricardus Crassus abbas Eweshamiæ, cancellarius domini regis, canonice eligitur in episcopum Coventrensem, sed non multum post dictæ electioni renuntiavit, et de novo eligitur W[illelmus][2] cantor Coventriæ, tam a monachis quam a canonicis Lichesfelde. xiii. kal. Martii obiit Adam persona medietatis ecclesiæ Sanctæ Trinitatis Bristollis. Magister Willelmus de Stanewey rediens ab itinere Romano, vix evasit potestatem imperatoris. viii. idus Aprilis obiit Johannes Sellanus, persona Sancti Johannis Bristollis. Schisma non modicum et dissidentia inter fratres cardinales fuit. Dominus rex extorsit a nobis xx. marcas, ad

[1] Daughter of Robert de Quinci. [2] William of Montpelier.

A.D. 1241. itinerandum in partibus transmarinis. Circa festum sancti Nicholai obiit Johanna[1] imperatrix, et sepulta est apud Barensem urbem. iii. idus Aprilis obiit Caducanus episcopus Bangorum, apud Doram.

Death of the princess Isabella, wife of Frederick II.

MCCXLII. Nos dedimus ecclesiam Sancti Johannis Bristollis Ricardo capellano, qui quondam tenuit medietatem ecclesiæ Sancti Petri, quam consolidatam contulimus Symoni de Redenovere clerico. Et ecclesiam Sancti Michaelis ibidem dedimus Rogero de Swineshefd, quam H. vicarius de Hilmeduna[2] resignavit.

Dec. 6.

f. 40.

Dominus Henricus rex Angliæ transfretavit circa festum Sancti Johannis in Portam Latinam, cum magno exercitu. Dominus Robertus tertius abbas pacavit xx. marcas domino regi apud Portesmuth, et Johanni de Pleysi xv. marcas, pro bosco quem aliquando emimus de Johanne Byset. Audito ibidem de morte Nicholai personæ de Merlawe, dominus abbas adivit episcopum Lincolniæ[3] apud Londoniam, ubi tunc multi fuerunt episcopi in unum congregati, et cum de dicta ecclesia sermocinaretur, in usus proprios convertenda, durum habuit contradictum. Tandem consuluit episcopum super præsentatione G[ileberti] de Clare pupilli. Qui dedit in consilio, ut unum idoneum præsentaret, et ipse ordinaret ad commodum ipsius G[ileberti], ut de dicta ecclesia acciperet per manum personæ xxvi. marcas, nomine simplicis beneficii, donec ei provisum fuerit in aliquo beneficio ecclesiastico, per nos vel per alium. Et sic dominus abbas præsentavit magistrum Willelmum de Staneweya ad dictam ecclesiam, die Mercurii proxima post festum sancti Dunstani, qui benigne admissus est. Et dominus abbas coram dicto episcopo protestatus est, se velle præsentasse B[erardum] de Secya, si præsens esset, vel ejus certus procurator, et super hoc accepit literas domini episcopi patentes testimoniales, et literas

May 6.

Advice of bishop Grosseteste to the abbat respecting the presentation to the church of Great Marlow.

May 21.

[1] An error for Isabella.
[2] Himbleton.
[3] R. Grosseteste.

domini S[tephani][1] decani Herefordiæ in testimonium, A.D. 1242.
apud Vetus Templum Londoniæ, et magister prædictus Willelmus literas inquisitionis eodem die asserebat se denuntiasse dicto B. in ecclesia sua de Tweninge, ut compareret per se vel per idoneum procuratorem ad prædictam præsentationem prosequendam, prout est inde in schedula prope inserta. Sabbato post festum July 5.
apostolorum Petri et Pauli protestati sumus per literas nostras missas domino Lincolniæ, nos ratam habere ordinationem circa beneficium simplex conferendum G[ileberto] de Clare, de ecclesia de Merlawe, donec eidem provisum fuerit, in beneficio curam animarum habente vel non habente, quod cum acciperet a nobis vel a quocumque, cessabit dicti beneficii solutio.

Obiit Nicholaus de Spinewile persona de Merlawe, v. non. Maii. W. persona apostolorum Philippi et Jacobi Bristollis, in vigilia Sancti Dunstani. Obiit May 18.
Nicholaus de Cranford v. non. Julii.

Eodem die monuit dominus abbas magistrum J[ohannem] de Northtune archidiaconum de Midelsex, cui tenebamur in ii. marcis et dimidia, ut veniret et re- f. 40 *b*.
ciperet ecclesiam Sancti Jacobi de Fer Bristollis, sicut continetur in charta sua, quæ non est vicaria, licet pensionaria prioratui Sancti Jacobi Bristollis. Et hoc factum est in domo sua juxta cathedralem ecclesiam Sancti Pauli Londoniæ, per magistrum W[illelmum] prædictum et Hugonem clericum, scilicet in certo domicilio suo.

Dominus Walterus de Cantilupo episcopus Wygorniæ dedicavit ecclesiam de Marsfeld kal. Junii. Willelmus Capture and execution of William Marsh.
de Marisco capitur apud Lunday et plures alii piratæ, et ducti sunt captivi vii. idus Julii. Non multo post tractus et suspensus est apud Hulmos Londoniæ.

Nos dedimus ecclesiam de Frome Quintini Rogero Church of Frome S. Quintin.
de Swyneshefd. Rogerus de Lagerne rector ecclesiæ de Tarente, opposuit se, dicens se esse privilegiatum ad

[1] Stephen Thorne.

A.D. 1242. plura beneficia habenda. Sed compertum est quod non habuit, et dictus Rogerus de Swyneshefd sic institutus est in ecclesia de Froma. Dominus Walterus de Cantilupo episcopus Wygorniæ concessit vii. dies relaxationis omnibus transeuntibus per cimiteria episcopatus sui, dicentibus ternam orationem Dominicam. Dominus Robertus Groseteste episcopus Lincolniæ ordinavit, ut G[ilebertus] de Clare acciperet xxvi. marcas annuas nomine simplicis beneficii, de ecclesia de Merlawe.

July 22. Battle of Saintes. Conduct of Hugh, count de la Marche.

Circa festum Sanctæ Mariæ Magdalenæ, factus est congressus inter exercitum regis Angliæ et Galliæ extra civitatem de Seyntes, et per proditionem comitis Marchiæ clausæ sunt januæ dictæ civitatis contra regem Angliæ. Circa festum Sanctæ Margaretæ datur ecclesia

July 20. Churches of Chittlehampton and S. Wenn.

de Chitelhamptune magistro Willelmo de Staneweya commendata, quæ prius eidem fuit intitulata, et domino S[tephano] domini Papæ capellano ecclesia Sanctæ Wennæ, quæ dicto Willelmo prius fuit commendata, et dictus magister Willelmus protestatus est, se velle dare de camera sua trés marcas annuas ad exonerandam domum, quoad sex marcas R. Crispini. Præterea protestatus est se velle reddere nos indemnes propriis expensis, si Berardus voluerit nos convenire super ecclesiam de Merlawe. Circa idem tempus præsentatus fuit W. filius W. de Kent ad ecclesiam apostolorum Petri et Jacobi Bristollis, et Hugo clericus ad ecclesiam Sancti Petri Bristollis.

July 25. Disturbances in Glamorganshire quieted by abbat Robert and others. f. 41.

Circa festum Sancti Jacobi apostoli audito Ricardus de Clare, quod Hoelus filius Mereduth et Resus filius Grifini G. de Turbewille bellarent ad invicem, et pacem terræ de Glamorgan Misehm et Seynhmich perturbarent, noluit ille ire, sed ex consulto misit loco suo dominum Robertum abbatem Theokesberiæ, W. de Kardif, Jacobum de Clare, et plures alios de specialibus amicis suis, ut investigarent causam turbationis; qui convocato comitatu apud Kardif quinto kal. Augusti, pacificaverunt dissidentes prout potuerunt, acceptis obsidibus, videlicet a Hoelo plegios omnes Glamorgenses,

a Reso filium suum, quem in castro de Kardif dimiserunt obsidem pro dicto Reso. Inter agendum dominus abbas Landblethian adivit, ut missionem ejusdem ecclesiæ acciperet, secundum mandatum prioris Winchecumbe, subdelegati domini Papæ, propter privationem Rogeri Meylok, quam fecit super solutione quam facere omisit de firma prædictæ ecclesiæ. Archidiaconus vero de Landavia[1] constituit ibidem quendam vicarium Thomam de Pennarh, auctoritate ordinaria, vacante sede Landavensi, quem dominus abbas nullo modo voluit admittere, quo viso, dictus Thomas resignavit dictam vicariam, dicens se nolle contendere cum domino abbate. Dominus vero abbas dictam vicariam contulit eidem Thomæ auctoritate ipsius et conventus sui, concedens ei omnes obventiones dictæ ecclesiæ præterquam garbas, ita ut sustineat omnia onera, ordinaria et consueta; et dictus Thomas fecit fidelitatem domino abbati ibidem. Prædictus autem Rogerus rogavit dominum abbatem, ut permitteret ei tenere dictam ecclesiam ad firmam, sicut eam prius tenuit; quod dominus abbas nullo modo voluit concedere, sed in pleno comitatu de Kardif protestatus est, quod si aliquid damnum pateretur in facultatibus suis vel suorum in partibus Walliæ, nulli imputaret nisi prædicto Rogero et suis. Ad petitionem tamen Resi avunculi sui, et aliorum amicorum suorum, promisit dominus abbas, ut eidem Rogero daret v. marcas annuas, et hoc fecit mera ductus liberalitate. Nuper post apud Glocestriam, ad petitionem R[icardi] de Clare, concessit ei vi. marcas annuas, quas ipse recusavit, dicens se velle expectare gratiam pleniorem. Nos autem ad majorem securitatem literas tuitionis Ricardo de Clara vicecomiti Glamorgensi impetravimus. A.D. 1242. The church of Llanblethian.

Quidam canonicus Lantoniæ juxta Gloucestriam occidit socium suum in dormitorio, vi. kal. Augusti. Die Murder at Llanthony. f. 41 b.

[1] Maurice.

A.D. 1242. Aug. 7. Presentation to the church of Kenvig, Sept. 4. Sancti Donati obiit Gilebertus de Sullie vicarius de Kenefek; Nicholaus quondam abbas de Eynesham v. idus Februarii. Nos dedimus vicariam de Kenefek Waltero Aluredi, in vigilia sancti Bertini, qui eodem die fecit fidelitatem in capitulo nostro de omnimoda facultate nobis conservanda quoad dictam vicariam, quam archidiaconus Landavensis [1] tradidit domino Waltero causa rei seriendæ, nec tamen instituit, quia J. rector ecclesiæ Sancti Andreæ opposuit se, dicens abbatem et omnes obedientiarios esse excommunicatos, et ideo non potestatem [habere] excom[municatum] præsentandi. Rogerus Meylok non deferens sententiæ qua ligatus fuit per judicem a domino Papa delegatum, post missionem quam nobis fecit archidiaconus Landavensis in ecclesia de Landblethian, ad mandatum dicti judicis dictam ecclesiam adivit et bladum rapuit, trituravit, et asportavit, et homines minatus est, se velle dare incendio bona nostra tam in Anglia quam in Wallia; quo audito dominus abbas et timens periculum ei imminere, providit dare eidem Rogero xii. marcas annuas, donec posset providere in aliquo beneficio in Anglia vel in Wallia, volens si quomodo posset, pacem redimere et possessionem dictæ ecclesiæ retinere.

Roger Meylok and the church of Llanblethian.

The bishop of Worcester attempts to place a vicar at Tewkesbury, Sept. 8. Dominus Walterus episcopus Wigorniæ nitebatur facere vicarium in ecclesia nostra Theokesberiæ, et Sancti Jacobi Bristollis, contra Romanorum pontificum privilegia et alia munimenta ecclesiæ nostræ, circa Nativitatem beatæ Virginis. viii. idus Octobris sigillata fuit charta Thomæ vicarii de Landblethian, et eodem die fecit juramentum super omni fidelitate ecclesiæ nostræ conservanda. Eodem etiam die signatæ fuerunt literæ præsentationis magistri N. de Hereford ad ecclesiam de Essemere. Memorandum quod compositio quæ aliquando facta fuit inter G. de Derleye et nos super decimis de Kenemertone, sic post mortem

Composition respecting the tithes of Kemerton.

[1] Maurice.

ipsius continuata est, quod nos solvimus die sanctorum Germani et Vedasti per manum Hugonis clerici, ratione dictarum decimarum, ii. solidos Roberto procuratori vel potius tutori filii Ricardi Muchegros rectoris ecclesiæ de Kenemertone, videntibus W. et Mauricio capellanis et aliis. Dominus Willelmus Exoniensis episcopus admisit Stephanum de Anagnia domini Papæ capellanum ad ecclesiam Sanctæ Wennæ, procurante magistro Willelmo de Stanewey. A.D. 1242. July 31 and Feb. 6.

" Berardus rector ecclesiæ de Catfeld abbati Theokes- f. 42.
" beriæ salutem. De status mei continentia vobis Letter of Berard
" lator præsentium poterit vobis oretenus reserare. rector of Catfield to
" Quid actum sit penes vos de facto meo et aliis meis the abbat.
" in Anglia mihi vestris literis intimetis. Valete."

Istas literas detulit ad nos Russel cursor suus, die Sanctæ Fidis. Oct. 6.

Die sancti Wilfridi dominus abbas et prior noster convenerunt apud Stokes, ut tractarent de pace inter magistrum Hubertum rectorem ecclesiæ de Cliva super minutis decimis de Guderintone; nihil inde fecerunt ad tempus. Oct. 12.

iv. kal. Novembris obiit piæ memoriæ magister W[illelmus][1] prior Wigorniæ; Jocelinus episcopus Bathoniæ circa octavas Sancti Martini. Comes Rogerus Bigod, comes Wintoniæ,[2] Willelmus de Sey, Willelmus de Vesci, et alii quamplures redierunt a partibus transmarinis in Octobri. Nov. 18.

In octavis Sancti Martini dominus episcopus Wigorniæ, convocatis apud Fladebure abbatibus, prioribus, et aliis viris religiosis et clericis suis præsentatis coram eo, septem fratribus de gremio matris ecclesiæ Wigorniæ, multis habitis colloquiis, tandem præfecit eis priorem Ricardum de Gundicote sacristam dictæ ecclesiæ, et fecit eum installare in vigilia beati Edmundi per Vincentium personam de Blokkeley. Ricardus Richard de Gundicote made prior of Worcester, Nov. 18. Nov. 19.

[1] William de Bedeford. [2] Roger de Quincy.

A.D. 1242. Expedition of Richard of Cornwall to Toulouse, with a view to his marriage.

comes Cornubiæ adivit Tolosam, ut duceret uxorem filiam comitis Provinciæ S[anchiam], sororem reginæ Angliæ, et ibidem præmunitus fuit per fratrem[1] suum filium comitis Marchiæ, quod parabantur ei insidiæ; quo audito, iter suum reflexit, et Angliam petens, licet cum magno labore, applicuit apud Pertusum muris[2] in occiduis partibus Cornubiæ.

Walterus Aluredi accepit chartam de vicaria de Kenefek, in Decembri. Dominus Willelmus episcopus Exoniæ permisit, ut ecclesia sanctæ Wennæ cederet in usus nostros ad satisfaciendum S[tephano] domini Papæ capellano de x. marcis annuis, procurante Thoma priore Bristollis, in Decembri.

Obiit Henricus de Cerne in Novembri, Adam de Pultona senior in Decembri, Mauricius archidiaconus Landavensis xix. kal. Januarii, dominus Ricardus Crassus abbas Eveshamiæ vi. idus Decembris. In ultramarinis partibus obiit W. persona de Lich, Cathedra Sancti Petri.

Feb. 22.

Exchange of benefices between Tewkesbury and the chapter of Exeter. f. 42 *b*.

Circa festum Epiphaniæ, venit dominus Robertus abbas Theokesberiæ apud Exoniam, et ibidem a domino Willelmo Briwere honorifice susceptus est et exhibitus, et dum causa ageretur de permutatione ecclesiarum Theocensis et beati Petri Exoniæ, sic ordinatum est, utraque parte consentiente, scilicet, ut ecclesia de Chetelhamptone in Devonia et Sanctæ Wennæ et Sanctæ Crowennæ in Cornubia, cum omnibus pertinentiis suis cedant in usus Theokesberiæ, qui fuerint pro tempore; Exoniensi vero capitulo et ecclesiæ cedant ecclesia de Winkeleye in Devonia, ecclesia Sancti Sancredi et Trevalgi in Cornubia, et hinc inde partes de capitulo scripta acceperunt.

Circa Annuntiationem beatæ Mariæ dedimus Mauricio filio Rely Wrgan ii. marcas annuas de prioratu

[1] *i.e.*, Richard Marshall, his brother-in-law by his first marriage.

[2] Porth-Enys, now Mousehole.

de Kardif, donec ei in uberiori beneficio provideremus, et ipse recessit a pensione de Landoch,[1] in qua intrusus fuit per M[auricium] archidiaconum Landavensem avunculum suum. Treugæ captæ sunt in Aprili inter regem Angliæ et Franciæ ad v. annos sequentes. Obiit magister Willelmus Scottus archidiaconus Wigorniæ. A.D. 1242.

MCCXLIII. Dominus abbas Theokesberiæ mera ductus voluntate, die Sancti Barnabæ apostoli assignavit redditum infirmariæ xxvii. solidos præter illum quem prius habuit, videlicet x. solidos, quos Robertus Fromund assignavit ecclesiæ nostræ de quodam molendino in Dorset, solvendos per manum prioris de Craneburne qui fuerit pro tempore; et vii. solidos de Langeford juxta Gloucestriam, et ii. solidos quos dedit Emma de Swereford ecclesiæ nostræ in vico Fabrorum, et viii. solidos de tenemento Elgari quod dedit ecclesiæ nostræ, quando ibidem habitum monachilem suscepit, quod est secus portam Sancti Osuualdi Gloucestriæ. Dedit insuper et concessit redditus xl. solidorum de Werestone annuatim suo perpetuo ad cooperiendum dormitorium nostrum. Dedit etiam cantariæ nostræ dimidiam marcam de Bukintone, quæ pertinuit ad cameram suam, et quatuor solidos de Edrichestone[2] qui simul pertinuerunt ad cameram suam, præter redditum quem prius habuit. Income assigned by the abbat to the infirmary, June 11. Income assigned for covering the dormitory, and for the chantry.

Vincentius de Bergeveni persona de Blokkeley factus est archidiaconus Wigorniæ, in Junio. Isabel de Clara peperit R[oberto] de Brus filium nomine [Robertum][3] in Julio. B[erardus] de Secia misit literas suas propter pensionem suam, die Martis proxima ante festum Sancti Petri ad Vincula, et constituit procuratorem suum in Anglia generalem magistrum Reginaldum de Lundonia, rectorem ecclesiæ de Orpentone, in omnibus causis et negotiis suis. £ 43. Aug. 1.

[1] Landough.
[2] Atherstone upon Stour.
[3] A blank space in MS.

A.D. 1243. Pope Innocent IV. June 24. Dominus Senebaldus catholice eligitur in summum pontificem ad festum Sancti Johannis Baptistæ, qui mutato nomine ejus, vocatus est Innocentius quartus.

Thieves caught within the abbat's liberty to be judged in his court. Milites hundredi Theokesberiæ et de Derhusta adjudicaverunt domino abbati Theokesberiæ ab antiquo usitatam libertatem, quod latro, qui captus fuerit infra libertatem domini abbatis, in curia ipsius debeat condemnari, sicut quidam cum latrocinio captus ab eisdem in eadem curia condemnatus fuit et suspensus.

Sept. 2. Nascitur R[icardo] de Clara filius nomine G[ilebertus] in crastino Sancti Egidii apud Christi ecclesiam in Dorsetia.

Aug. 4. Idem Ricardus legitimam ætatem attigit in vigilia Osuualdi regis et martyris; sed quia dominus rex agebat in partibus transmarinis, nondum potuit habere terras suas, quoniam nuncii sui quos miserat propter dictum negotium redierunt, infecto negotio.

Birth of princess [Beatrice]. Death of Hubert de Burgh, Ralph Neville, &c. Nascitur Henrico regi Angliæ filia nomine [Beatrix][1] in partibus transmarinis. Obiit Hubertus de Burgo apud Banstude, comes de Kent, et Hugo comes de Arundel. Obiit Henricus Folet abbas Sancti Petri Gloucestriæ, idus Julii; Radulfus de Nova Villa cancellarius Angliæ iv. non Februarii, et episcopus Cicestriæ; magister Stephanus de Tisleberia in Februario. Dominus rex applicuit in Angliam apud Portesmuthe die Veneris proxima ante festum Sancti Michaelis.

Suit between the convent and the rector of Dinas Powis. J. rector ecclesiæ de Dinaspois evicit causam quæ vertebatur inter nos et ipsum, et xv. marcas ratione expensarum factarum pro dicta causa prosequenda; et obtinuit minutas decimas pro quibus movit quæstionem. Nos misimus magistrum J. de Bek ad curiam Romanam pro negotiis ecclesiæ nostræ expediendis circa

Aug. 29. Decollationem beati Johannis Baptistæ. Dominus rex Angliæ reddidit Ricardo de Clare omnes terras suas

[1] Blank in MS.

simul cum terris quas Ricardus comes Cornubiæ tenuit, in vigilia Sancti Michaelis, apud Wintoniam. A.D. 1243.

The archdeaconry of Llandaff.

Vacante sede Landavensi, et mortuo Mauricio archidiacono ejusdem loci, agente etiam domino rege in partibus transmarinis, Ricardus de Clare dominus de Glamorgan auctoritate dominationis suæ dedit archidiaconatum dicti loci Radulfo de Novo Castro, quibusdam canonicis consentientibus, quibusdam non; qui aliquandiu illum tenuit, et proventibus gaudebat. Sed processu temporis per regios procuratores in Anglia substitutus est alius et installatus, quod prædictus Radulfus patienter sustinuit, nolens aliquam movere controversiam propter dominum suum dictum Ricardum de Clare, qui nondum suscepit saisinam terræ suæ in Angliæ. Dictus vero archidiaconus ordinavit quendam vicarium in capella Sancti Johannis de Kardif, ob cujus gravamen R. de Derby, tunc prior dicti loci, præsentiam domini Papæ appellavit, et ad tuitionem appellationis suæ capitulum Cantuariæ; et H[enricus][1] prior noster dictum locum adivit, ut dictam tuitionem ad judices impetraret, circa festum Sancti Michaelis. f. 43 b.

Appeal of the prior of Cardiff against the archdeacon of Llandaff.

He died on the day intended for his installation, v. Annal. Wygorn. Wharton, i. p. 492.

Walterus de Sancto Johanne, prior Sancti Petri Gloucestriæ, canonice electus in abbatem ejusdem loci, benedicitur apud Basinges iv. non. Octobris. Nos dedimus magistro J[ohanni] le Noble v. marcas annuas, donec eidem in competentiori loco per nos provisum sit, vel pro patrocinio suo nobis præstando sicut decet. Sigillata autem charta sua fuit die Exaltationis sanctæ crucis. Statutum est tempore domini Roberti abbatis tertii, assensu totius conventus, ut de cætero quolibet anno dentur conventui pelliciæ, et datur maledictio Dei omnipotentis et omnium Sanctorum hoc statutum aliquando infringentibus, necnon et viii. coopertoria da- Sept. 14.

Order respecting the dresses of the monks.

[1] Henry of Banbury.

A.D. 1243. buntur singulis annis, et protestatus est dictus abbas in capitulo, coram toto conventu, quoniam sufficit substantia cameræ ad dictorum supplementum, audiente fratre Martino tunc camerario et testimonium perhibente.

Johannes de Felda præcentor Gloucestriæ canonice eligitur in abbatem ejusdem loci; confirmatur, benedicitur die Sancti Nicholai, installatur die Sanctæ Luciæ.

Dec. 6. Dec. 13.

W. de Raleigh made bishop of Winchester.

Domino Willelmo de Radlege episcopo Northwiche conceditur a domino Papa Innocentio IV. episcopatus Wintoniæ, ad quem a monachis dicti loci canonice electus fuit, licet per dominum regem differretur. Et dominus Papa prædictus a domino rege Angliæ omnia arreragia tam tributi debiti curiæ Romanæ, post mortem Papæ Gregorii, quam denariorum Sancti Petri instanter exegit.

f. 44. Archbishop Boniface.

Bonefacius confirmatur ab eodem Papa in archiepiscopum Cantuariæ. Nuper postquam advenit Henricus rex de partibus transmarinis, advenit et comitissa Provinciæ mater reginæ A[lienoræ] in Novembri, adducens secum filiam[1] suam virginem, quam Ricardus comes Cornubiæ duxit uxorem, accipiens secum honorem Richmundiæ. Desponsavit autem apud Lundoniam die Sanctæ Ceciliæ.

Beatrice, countess of Provence, in England.

Marriage of Richard of Cornwall. Nov. 22.

Nos reddidimus Ricardo de Clare boscum de Mutha, quem dominus rex nobis tradidit usque ad legitimam ætatem dicti Ricardi. Mortuo Andrea intruso priore Wintoniæ, intentavit dominus rex dictæ ecclesiæ interdictum, cum[2] vi et de vi armata, ne Willelmus de Radlege ejusdem loci episcopus in ecclesiam ingressum haberet, contra omnem juris ordinem et regni consuetudinem. Dominus rex celebravit Natale suum apud Walingeford cum fratre suo Ricardo, et quamplures magnates Angliæ. Dominus

The priory of Winchester.

[1] *i.e.*, Sanchia.

[2] *cum*] vū, MS.

rex contulit prioratum Wintoniæ cuidam monacho ejusdem loci contra libertatem et defensionem episcopi loci, nomine [Andreæ],[1] quem episcopus excommunicavit et omnes complices suos, et civitatem supposuit interdicto. In crastino[2] Conversionis Sancti Pauli misit B[erardus] de Secia literas ad petendum pensionem xxxiv. marcarum annuarum, quæ a retro est de triennio, ut dicit. A.D. 1243. Jan. 26.

Circa idem tempus recessit comitissa Provinciæ ab Anglia, ut iret in locum suum. Dominus Papa constituit dominum Willelmum de Radlege judicem inter ipsum et impeditores suos ut ipsos sententia excommunicationis possit innodare, nulla persona excepta, et ipse quamcumque sententiam in quoscumque intulit confirmavit. Thomas prior de Penwrthan eligitur in abbatem Evesham. Fulco Basset, decanus Eboraci, eligitur in episcopum Lundoniæ. Griffinus filius Lewelini cadens de turri Lundoniæ interiit. Obiit Andreas prior Wintoniæ per regem intrusus. Obiit W. prior de Keynesham die Sancti Ambrosii. Patricius de Chawrthe accepit in uxorem Hawisam dominam de Uggemore. Dominus Petrus de Aqua Alba episcopus Herefordiæ, procurator domini Bonefacii Cantuariæ archiepiscopi, constituit officiales per archiepiscopatum Cantuariæ. iv. kal. Martii corruit quædam cripta apud Wigorniam. Dominus Willelmus de Radlege postulatus Wintoniæ curiam adiit Romanam. Archidiaconus Landavensis fecit citare priorem de Kardif . . .[3] in crastino Sancti Gregorii Papæ. Dominus rex magnam indignationem concepit versus nautas qui duxerunt Willelmum de Radlege ad partes transmarinas. Magister Rogerus cantor Sarum[4] eligitur in episcopum Bathoniæ. Confirmatur a domino Papa, non obstantibus cavillationibus canonicorum Wellen-

Departure of the countess of Provence.

Penwortham in Lancashire, a cell to Evesham.

Death of Griffith, son of Llewellyn. April 4.

f. 44 *b*. March 13.

[1] A blank space in MS.
[2] *crastino*] crastina, MS.
[3] The MS. is injured here.
[4] *Sarum*] Barr', MS.

A.D. 1243. sium. Consecratur, intronizatur, et dominus rex reddidit ei omnia temporalia, in Junio. Fulco Basset consecratur in episcopum Lundoniæ.

Nos incepimus fieri fidejussores Ricardi de Clare versus dominum comitem Cornubiæ, de ccc. libris, per chartam nostram, et prædictus Ricardus chartam suam nobis fecit de indemnitate.

Composition with the rector of Clive.

MCCXLIV. Facta est compositio inter dominum Robertum abbatem et conventum Theokesberiæ, et magistrum Hubertum rectorem ecclesiæ de Cliva, super minutis decimis de Gudrintone, assentiente domino Waltero de Cantilupo Wigorniæ episcopo; videlicet quod dabunt dicti abbas et conventus xx. solidos annuos dicto Huberto et successoribus suis, omni cavillatione, contradictione, et aliis auxiliis et juris remediis sopitis, xx. solidis parti renitenti solvendis persistenti, et subdiderunt se jurisdictioni Wigorniensis episcopi ad partem renitentem compellendum.

Disturbances between the clergy and town of Cambridge.

Dominus [Johannes] de Swinesheved, abbas de Keynesham, transfertur in abbatem de Wiggemor; P. de Pratis successit. Magna turbatio orta est inter clerum et burgenses Cantibrigiæ, ita ut aliqui trucidarentur et vertebatur pondus belli in clericos. Thomas clericus Eveshamensis confirmatur[1] a domino Papa [Innocentio],[2] die Pentecostes, benedicitur a domino [Hugone][2] episcopo Elyensi, in vigilia Sancti Georgii. Dominus Bonefacius Cantuariæ archiepiscopus venit in Angliam in Maio, et honorifice susceptus est a domino rege et episcopis et magnatibus Angliæ.

April 22. Arrival of Boniface.

Disturbances about the execution of a boy by the bailiffs of the abbey of St. Alban's; and at Reading.

Magna turbatio orta est apud Sanctum Albanum pro suspensione cujusdam pueri minus caute judicati et suspensi per ballivos abbatiæ. Similiter apud Radinges propter occisionem quorundam hominum, cui, ut dicitur, interfuerunt quidam servientes abbatiæ, unde dominus rex graviter utrique domui commotus est.

[1] *i.e.*, as abbat of Evesham.

[2] A blank space in MS.

Ricardus de Clare concessit nobis liberum aquæduc- A.D. 1246.
tum per totam terram suam, die Sanctæ Petronillæ May 31.
virginis, per literas suas apertas. Magna . . . . . .
. . . . . [1]
. . . . . regere in jure apud Oxoniam. Vigilia Natalis f. 45.
Domini obiit Mauricius quondam archidiaconus Glou-
cestriæ, et sepultus est in prioratu Sancti Osuualdi
Glocestriæ.

Die Sancti Matthæi apostoli celebratum fuit capitu- Sept. 21.
lum generale apud Oxoniam, et quia pauci fuerunt
ibi abbates, decreverunt vocare universos ad Norhamp-
tone, circa Lætare Jerusalem. Mid-Lent Sunday.

Circa festum Sancti Michaelis erecta est et correcta
capella Sancti Eustachii per H[enricum] de Bannebire
tunc priorem Theokesberiæ. Circa festum Sanctæ Robbery of plate, books, and horses from the parson of Ripple.
Luciæ venerunt raptores apud Rippel, et ingressi curam
personæ loci ipsius, ipsum ligantes et omnem familiam
ejus, quicquid invenerunt in auro et argento et in
libris abstulerunt, et duos equos duxerunt, sed ne- Dec. 13.
minem occiderunt.

xvii. kal. Januarii apud Lugdunum canonizatus Canoniza-
est Sanctus Eadmundus quondam archiepiscopus Can- tion of archbishop Edmund.
tuariæ. Silvester [2] de cancellaria domini regis eligitur
in episcopum de Karduwille. Die Sancti Thomæ Dec. 21.
apostoli obiit Sampson qui dicebatur Taundi, et W.
filius et hæres Walteri de Dunstanville junioris, et
sepultus est apud Hideshalle. Die Sanctorum In- Dec. 28.
nocentium fecimus literas præsentationis magistro
Johanni Nobili ad ecclesiam de Tornebiria, quæ vacabat,
ut credebamus; præsentatus est iv. idus Januarii.
Willelmus de Eboraco eligitur in episcopum Sarum.

x. kal. Martii, feria iv., hora diei ix., luna xii., Earth-
factus est terræmotus magnus per totam Angliam et quake.
Hiberniam. In crastino Lætare Jerusalem facta fuit

[1] Two leaves are wanting here. | [2] Silvester de Everdon.

A.D. 1246. convocatio abbatum nigri ordinis apud Norhamptone, et ibi constituerunt visitatores qui præfuerunt, scilicet abbas Eveshamiæ et abbas de Abendone.[1] Die Veneris proxima post festum Sancti Gregorii facta est perambulatio apud Bowerugge,[2] inter abbatem Glastoniæ[3] et abbatem Theokesberiæ, de quadam pastura, per vicecomitem Dorsetiæ et vicecomitem de Wiltesyre, per xii. milites, abbatibus præsentibus prædictis.

Meeting of black monks at Northampton, March 18.

March 16.

Election and death of [Henry of Thuringia].

MCCXLVII. Deposito Frederico imperatore, successit quidam alius per Papam [Innocentium][4] quem Fredericus postea adnihilavit. Willelmus de Eboraco eligitur in episcopum Sarum. Archidiaconus[5] Westmonasterii eligitur in abbatem ejusdem loci. x. kal. Martii circa horam xii. factus est terræmotus magnus. Nos accepimus xii. marcas pro redditu xii. solidorum de Botintone.[6]

f. 45 *b*.

MCCXLVIII. Dominus Willelmus de Eboraco consecratur in episcopum Sarum. Dominus Silvester in episcopum de Karduille. Magister Thomas Walensis in episcopum Menevensem. Ricardo comiti Gloucestriæ nascitur filius nomine Beves, xii. kal. Augusti. Cedente Henrico abbate de Winchelcumbe, successit ei Johannes de Waneuurth. Magister H. de Hereford adivit curiam Romanam pro negotiis domus nostræ, et dedimus ei pensionem xx. solidorum annuorum donec ei uberius provideatur. Dominus Landavensis episcopus absolvit priorem de Kardif de quadam sententia qua tenebatur pro vicaria de Kardif. Taxata est etiam vicaria, ita quod vicarius habebit totum argentum proveniens ad manus suas in capella Sancti Johannis, reddendo inde priori xx. solidos annuos pro potura sacerdotis ad mensam prioris. Vicarius de Landithwith habebit totum altalagium cum decimis majoribus

Vicarage of Cardiff.

Vicarage of Llanwit-Major.

---

[1] John de Blomevil.
[2] *i.e.*, Boveridge.
[3] Michael de Ambresbury.
[4] A blank space in MS.
[5] Richard de Crokesleye.
[6] *i.e.*, Boddington.

et minoribus, exceptis garba et fœno, et etiam omnes decimas capellæ de Liswrinni.[1] Dominus Robertus abbas emit totum redditum Willelmi de Berewike in villa Theokesberiæ, quem habuit vel habere poterit, pro ix. libris. Nos post accepimus saysinam de Lapulle cum omnibus pertinentiis suis per chartam domini comitis confirmatam. Magister W[illelmus] Lupus transfertur ab archidiaconatu Wigorniæ[2] ad archidiaconatum Lincolniæ. Dominus Ricardus comes Gloucestriæ implacitavit nos de advocatione ecclesiarum, scilicet de Hameledene, de Tuerlawe, de ecclesia Omnium Sanctorum Lundoniæ, brevi regio coram justiciariis apud Wycumbe, et evicit, nobis gratis admittentibus. Magister Thomas officialis Wigorniæ efficitur archidiaconus Glocestriæ. Willelmus de Kardif implacitavit nos de terra de Lapulle. Cedente Ricardo priore de Kardif, successit Alanus Cornubiæ; eo mortuo successit Philippus de Leche. Die Sancti Silvestri fuit ventus validissimus. Factus est congressus inter satrapas regis et comitem Ricardum Gloucestriæ juxta Neubyriam. Filia[3] comitis Devoniæ nupsit comiti de Aubemarle.[4] Facta est alternatio monetæ. Nos dedimus magistro Johanni phisico pensionem viginti solidorum annuorum, donec ei uberius provideatur.

A.D. 1248.

Advowsons of Hambleden, &c.

Dec. 31.

MCCXLIX. Dominus Ricardus de Clare comes Glou- f. 46.
cestriæ peregre proficiscitur apud Sanctum Eadmundum de Puntene. Nos pro eodem mutuavimus in Judaismo c. marcas pro c. libris. Justiciarii sederunt apud Gloucestriam. Implacitavit nos ibidem per breve regium filius Willelmi a Godeshalfe de Oximdune, de una hida terræ in Pamentune. Quem tandem convi-

Richard de Clare goes to Pontigny. The convent borrow 100 marks of the Jews for him.

[1] *i.e.*, Llwyswarney.

[2] *i.e.*, of Gloucester, then part of the bishoprick of Worcester. See Annal. Wigorn. ap. Wharton, i. p. 492. Vincent de Bergaveny was then archdeacon of Worcester, v. supra, p. 129.

[3] Isabella, daughter of Baldwin de Redvers, and countess of Devon.

[4] William de Fortibus.

A.D. 1249. cimus, dando ei x. marcas pro omni clamio et jure suo, quod in eadem hida posset vel poterit obtinere, et hoc cyrographo regio confirmato cum magna etiam assisa.

Uxor Ricardi de Greyvile tulit ibidem super nos breve regium de dote sua restituenda de terra nostra de Compedene, sed cassatum ibidem extitit. Dominus rex exegit et obtinuit ab abbatibus et prioribus pensiones innumeras ad opus fratris sui Aylmarii.

S. Louis goes to the Holy Land.

Dominus Franciæ adivit Terram Sanctam una cum regina, et maxima optimatum caterva. Circa idem tempus in Anglia facta est mira crucis-signatio. Magister Willelmus de Buttune eligitur in episcopum Bathoniæ et consecratur in brevi.[1] Dominus Ricardus de Clare rediit a peregrinatione sua circa festum Sancti Johannis Baptistæ. Præsentatur per nos Christianus capellanus episcopo Bathoniæ ad ecclesiam de Burneth, quem benignissime admisit.

Affair of the church of Thornbury.

Dominus Walterus de Cantilupo episcopus Wigorniæ admonuit abbatem Theokesberiæ, ut procuratorem cujusdam Opisonis nepotis domini Papæ in ecclesia de Tornebiria admitteret. Quod si adquiescere nollet, injunxit et palam præcepit, ut a die admonitionis in octo ebdomadas sequentes coram domino Papa compareret, responsurus quare non obtemperaret.

Magister N[icholas][1] de Durhame episcopus ejusdem loci cessit voluntate spontanea. Nos implacitavimus Willelmum de Kardif de cantaria capellæ de Waltone, et de quodam itinere in prato suo versus Waltone, quod nobis adjudicatur per viros discretos tempore congruo, sicut in cyrographo inter nos confecto continetur. Magister J[ohannes] Nobilis adivit curiam Romanam pro nobis et ecclesia de Tornebiria. Magister Willelmus de Stannweya contulit nobis pensionem annuam

[1] Nicholas de Farnham.

sex marcarum quoad vixerit, de ecclesia de Chetel- A.D. 1249.
hamtone. Archiepiscopus impetravit a domino Papa primum annum omnium ecclesiasticorum beneficiorum infra triennium vacantium.

Factus est terræmotus universalis die Mercurii f. 46 *b*.
proxima ante Natale Domini. Audita sunt tonitrua die Sanctorum Innocentium. Nos accepimus literas Dec. 28.
domini comitis[1] de c. marcis pro eo mutuatis in Judaismo, sed nondum persolutæ.

The abbat fined by the Pope for the affair of Thornbury.

Condemnatus fuerat dominus abbas coram domino Papa in c. marcas, pro contumacia sua de ecclesia de Tornebiria, quam magister J[ohannes] dictus Nobilis obtinuit coram domino Papa, reddendo ex ea annuatim nepoti domini Papæ xl. marcas, donec per dominum J[ohannem] provisum fuerit in aliquo ecclesiastico beneficio uberiori, et obtinuit dictus J[ohannes] literas provisionis a domino Papa impetratas.

Injuries to the bishop of Worcester by W. de Beauchamp.

MCCL. Dominus Willelmus de Kardif quietum clamavit comiti Gloucestriæ et abbati et conventui Theokesberiæ totum jus suum et clamium quod habuit vel habere poterit in terra de Lapulle. Die Sancti Johannis Baptistæ submersi sunt et occisi multi apud passagium de Hupertone, pro quo infortunio orta est maxima controversia inter episcopum Wigorniæ et Willelmum de Bello Campo, tam coram domino rege quam domino Papa.

Vide Annal. Wygorn. Wharton, i. p. 493.

Damietta taken and lost.

Rex Franciæ, Dei fultus gratia, mandavit per universas terras Christianitatis se civitatem Damietæ adeptum, quam paulo post, heu dictu! amisit. Matilda comitissa Gloucestriæ peperit filiam nomine Margaretam.

Resistance of the bishops to the grant

Dominus Papa concessit regi Angliæ xxiii. partem omnium bonorum Angliæ, tam clericorum quam religiosorum, sed minime obtinuit; episcopis[2] Lincolniæ,

[1] *i.e.* Richard de Clare, v. p. 137.

[2] R. Grosseteste, Walter de Cantilupe, and Fulk Basset.

A.D. 1250. Vigorniæ contradicentibus et etiam Lundoniæ. Die Sancti Matthæi celebratum fuit concilium generale monachorum nigri ordinis apud Oxoniam, in quo statuerunt, ut abbates universi venirent Lundoniam die Sanctæ Katerinæ sequenti. Die Omnium Sanctorum archiepiscopus intronizatur, Ricardo de Clare comite Gloucestriæ senescallo et pincerna ipsius festivitatis existente, primo die, jure hæreditario.

of a 23d by the Pope to the king.

Sept. 21.

Nov. 25. Inthronization of archbishop Boniface,

Nov. 1.

Duo latrones capti fuerunt in libertate domini abbatis Theokesberiæ in Wymburne monachorum, manerio suo, quorum unus per negligentiam ballivorum suorum ductus in curiam de Craneburne, ibique subiit judicium suspendii, in maximum dispendium libertatis nostræ. Dominus Ricardus de Clare adivit Sanctum Jacobum iii. non. Martii. Dominus rex cruce signatur iii. non. Martii. Johannes de Cauez, prior Sancti Suuithuni Wyntoniæ, transfertur in abbatem de Burgo, loco cujus successit Willelmus de Tantone monachus ejusdem loci.

Question of the criminal jurisdiction of the abbey.

f. 47.

Dominus Walterus de Cantilupo episcopus Wigorniæ videns placitum de Videnam non bene tractatum in curia regia, quod motum fuit inter ipsum et W[illelmum] de Bello Campo, traxit eum ad curiam Romanam Lugduni, quam adivit in propria persona, et dictus Willelmus similiter. Obiit Alexander rex Scotiæ, Johanna comitissa de Warenne.

The criminal jurisdiction of the abbey.

The gallows at Cranborne.

Post multas altercationes inter comitem Gloucestriæ et abbatem Theokesberiæ de quadam libertate abbatis, scilicet de suspendio latronum, tandem comes concessit eandem abbati et conventui tunc in manerio suo de Wymburne, ita tamen quod ad furcas de Craneburne ducetur si quis ibidem subierit judicium; in qua libertate captus fuit unus eodem tempore et morti adjudicatus in curia domini abbatis, præsentibus A. de Bukeswach, tunc ballivo domini comitis, qui ibidem advenit sicut unus de populo, Thoma de Kinetone, Roberto de Lucy, Rogero Chamberlenge militibus et cæteris multis.

Nos solvimus Stephano de Anagnya xxx. marcas de arreragiis suis de annua pensione x. marcarum, Dominica qua cantatur Misericordia Domini.[1] A.D. 1250.

Nos accepimus a Deodato ecclesiam Sanctæ Crowennæ pro xv. marcis annuis suo perpetuo; in festo Sancti Michaelis c. solidis, ad Pascha c. solidis. Fiet prima solutio anno Domini mccli. Quam accipiemus post vitam suam in proprios usus. Commisimus ad firmam cuidam capellano Olivero ecclesiam Sanctæ Crowennæ ad tres annos sequentes pro xxv. marcis annuis; similiter ecclesiam Sanctæ Wennæ Gileberto capellano ad unum annum pro xv. marcis. The church of St. Crowan. The church of St. Wenn.

Orta est gravis dissentio inter Cantuariæ archiepiscopum et clerum Lundoniæ in Aprili, propter quandam visitationem quam dictus Cantuariensis fecit in ecclesia Sanctæ Trinitatis Lundoniæ. In quo conflictu quidam canonicus Sancti Bartholomæi occubuit, ut dicitur, per archiepiscopum, ob quam causam episcopus Lundoniæ[2] et decanus[3] ejusdem capituli cum v. dignioribus capituli curiam Romanam adiverunt Lugduni, contra quos Cantuariensis in propria persona adivit eandem. Quarrel between the archbishop and the London clergy on a question of visitation.

Passagium crucesignatorum impeditur per dominum Papam ad instantiam regis. Die Sancti Swithuni comes Gloucestriæ Angliam applicuit a Sancto Jacobo. Matilda quædam, officio manuum et pedum per quinquennium privata, coram reliquiis die earundem curata est. July 15. A miracle at Tewkesbury.

Circa Annunciationem beatæ Mariæ contigit omni sæculo quædam narratio. Contigit enim casu miserabili factam fuisse congressionem inter regem Franciæ et Soldanum Babiloniæ, quo captus fuit rex Franciæ, sed paulo post redemptus. Dies illa dies totius miseriæ, f. 47 b. Defeat of S. Louis and the crusaders.

[1] Second Sunday after Easter. It was April 10 in 1250.

[2] Fulk Basset.

[3] Henry of Cornhill.

A.D. 1250. qua populorum fidelium acies cessit in exterminium. Inter quos viri nobiles Willelmus Longespey et comes de Arthoys occubuere.

Death of the earl of Salisbury and the count d'Artois.

Dedimus cuidam sacerdoti, Johannes nomine, vicariam de Amenel. Circa festum Sanctæ Luciæ præparavimus magistro Berardo de Secya omnia arreragia sua, nec ei tenemur in aliquo nisi de annua pensione ipsius, xxxiv. marcarum, quæ incipit in festo Annunciationis Dominicæ proximo sequenti; qui nobis restituit omnia munimenta sua quibus nos implacitavit. Anno regni regis Henrici filii Johannis xxxiv. commisimus lanam nostram Willelmo le Especer de Wintonia ad terminum iv. annorum sequentium.

Dec. 13.

Rex tenuit magnum colloquium cum magnatibus Lundoniæ. Rex coegit omnes libere tenentes de ipso in Anglia, ut ostenderent munimenta sua quo jure tenerent; quæ qui non habuerunt, omnia eorum saysiari fecit, donec ab ipso munimenta peterent. Nos fecimus unam chartam W. de Chamberlenge de Forthamtone de terra quam tenet cum tribus acris superadditis. Ricardus de Clare comes Gloucestriæ, Willelmum de Wiltone, Petrum le Botiler cingulo cinxit militari apud Hanlege.

Nocte Natalis Domini orta fuit maxima tempestas, scilicet pluviæ, venti, fulguris et coruscationis. Nocte sequente Conversionem Sancti Pauli audita sunt tonitrua et visæ coruscationes. Episcopus Wigorniæ litem inivit coram domino Papa cum W[illelmo] de Bello Campo, quem solemniter in episcopatu suo anathematizavit. Quo coram Papa existente, jussit eum dominus Papa ab excommunicatore suo petere absolutionem, quo renuente, tali vinculo innodatus remeavit in Angliam. Quem iterato episcopus [1] majori excommunicatione innodavit de die in diem.

Jan. 25.

[1] *episcopus*] episcopo, MS.

Nos pacavimus Papæ c. marcas pro ecclesia de Tornebiria, quia contulimus eam J[ohanni] Nobili. Commisimus unam virgatam terræ in Aldrintone Waltero de Aldrintone et hæredibus suis pro xx. solidis annuis, quam nec vendet nec invadiabit, nec in Judaismo ponet. Willelmus de Clare accinctus est cingulo militari Londoniæ Natali Domini. A.D. 1250. Thornbury church. f. 48.

Circa festum Purificationis rex tenuit magnum colloquium Londoniæ, de quadam seditione quam, ut dicebatur, H[enricus] de Bathonia[1] justiciarius debuit perpetrasse, quem quidam miles appellavit, sed tandem renunciavit. Obiit episcopus Wintoniæ,[2] cui successit Haymarus frater regis; abbas Cyrencestriæ, quidam Helias capellanus Ricardi comitis Cornubiæ, Willelmus de Cantilupo in Cathedra Sancti Petri, abbas Persore[3] iii. non. Martii, Frethericus quondam imperator, ut dicitur, in vigilia Sancti Lucæ in habitu Cisterciensi. Supposed treason of H. de Bathonia. Feb. 22. Death of the emperor Frederick II., Oct. 17.

MCCLI. Rex tenuit magnum parliamentum Londoniæ, cum magnatibus Angliæ; ubi fuit magna commotio inter regem et magnates pro domino Henrico de Bathonia, qui tandem pro bono pacis et ira sedanda[4] regia exhibuit domino regi duo milia libras sterlingorum. Episcopus Wigorniæ[5] remeavit a Lugduno,[6] curiam regiam aditurus, ad quam dum pervenit, orta fuit maxima dissentio inter dominum regem et episcopum præfatum pro controversia inter ipsum et dominum Willelmum de Bello Campo coram domino Papa ventilata. Nam dominus Papa confirmavit sententiam episcopi contra dictum Willelmum promulgatam. Nos mutuavimus circa quindenam post Pascha, pro magistro Alano de Sancta Fide apud Londoniam xxx. marcas. Parliament in London. Case of H. de Bathonia.

---

[1] *Bathonia*] Rathon⁹, MS.
[2] William de Raleigh.
[3] Roger de Radeby.
[4] *sedanda*] cedeanda, MS.
[5] Walter de Cantilupe.
[6] *a Lugduno*] ad Lugd', MS.

A.D. 1251. Die Veneris ante festum Sancti Johannis ante Portam Latinam, circa horam vespertinam combustum est unum horreum cum multa quantitate bladi, et cum quadam domo sibi adjuncta. In crastino Sancti Augustini ningebat in claustro. Godefridus de Alneto quietum clamavit pro se et hæredibus suis Deo et ecclesiæ Sanctæ Mariæ Theokesberiæ totum pratum quod habuit in prato manerii nostri de Burneth, pro qua quieta clamancia dedimus eidem vii. marcas sterlingorum præ manibus, reddendo sibi et hæredibus suis vi. denarios annuos pro omni sæculari demanda, et chartam suam nobis confecit. In vigilia Sanctorum Petri et Pauli nos alternavimus cum domino Nicholao Poinz quandam virgatam terræ quam habuimus de dono patris sui Hugonis Poinz, quam contulit ecclesiæ Sancti Jacobi Bristollis, pro quadam virgata terræ in marisco juxta Tokintone, chartis inter nos confectis ex utraque parte de quieta clamancia inperpetuum.

A barn on fire at Tewkesbury, May 5.

Snow on May 27.

f. 48 *b.*

Nov. 17.

Dominus Papa recessit a Lugduno versus Genes, circa Pascha. Comes Gloucestriæ circa festum Sanctæ Trinitatis nitebatur libertates prioratus de Cranburne, et manerii nostri de Bonrugge pro viribus suis adnihilari, ita ut animalia prioratus et de Bonrugg, quæ de jure cum animalibus suis in omni loco incedere deberent in pastura sua, ne amplius incederent inhibuisset. Qui tandem precibus convictus, nobis omnia prædicta remisit, patria hoc testante, et inquisitione pro nobis examinata. Facta est inquisitio coram eodem de libertate abbatis, scilicet de furium suspensione, si capti fuerint super feodum abbatis, et adjudicata est ei libertas secundum antiquam consuetudinem. Sed obstabat eidem abbati suspensio cujusdam furis qui fuit nativus ipsius abbatis. Qui N. per patrem proprium appellatus et in curia de Craneburne convictus, ibidem suspensionis subiit judicium. Sed inquisitione facta si fuisset tempore veri patroni, vel tempore veri domini, vel tempore custodiæ, pro certo promulgatum est quod

The Pope leaves Lyons for Genoa.

Liberties of the priory of Cranborne and manor of Boveridge.

A thief caught and hanged.

tempore custodiæ. Captus etiam fuit postea quidam fur, ut dicebatur, in libertate abbatis, in manerio suo de Bourugge, quem dictus comes extorsione sua duxit apud Craneburne, qui postea ductus est apud Gyvelcestre,[1] quia dicti furis accusatio ad jus regium pertinebat; et postea liberatus est in eodem comitatu. A.D. 1251. A thief caught in the manor of Boveridge.

Abbas Salopesbiriæ per regem intrusus, privatus est officio et beneficio abbatiæ per dominum Papam; quam abbatiam contulit cuidam[2] monacho de Evesham. Rex exegit tallagium a tota Anglia ad filiam suam maritandam, xviii. kal. Septembris, nocte sequenti quam hora media audita sunt tonitrua et visa sunt fulgura, qualia a tempore cujus non extat memoria audita et visa non extiterant. Tallage exacted for the marriage of the princess Margaret. f. 49.

Vigebant in Francia homines[3] ignominiose qui mentiendo dicebant se Pastores ovium, qui animarum depopulatores extiterant. Ipsi namque ex quatuor mundi climatibus adunati, fidei læsionem pluribus in partibus transmarinis suggerebant. Qui tandem divina providente clementia cum quodam principe eorum Deum suum Machometum invocante in congressu quorundam Christianorum cum eis, fere ad duo milia hominum ibidem interfecti sunt, exceptis alibi interfectis, et ita Deo propitio adnihilati sunt. Sect of the Pastoreaux in France.

Haymerus, frater regis, electus Wintoniæ, ibidem magnum tenuit convivium ob introitum electionis suæ, rege ibidem existente cum regina, et quampluribus magnatibus Angliæ. Willelmus de Bello Campo adeptus est a domino Papa, Henrici regis instantia, ut absolveretur a sententia qua innodavit eum episcopus Wigorniæ, scilicet Walterus de Cantilupo; quem dictus episcopus absolvit in aula Westmonasterii. Robertus de Forthamtone abbas Theokesberiæ redemit terram quæ fuit Walteri Caumuel in manerio nostro de Aymer, bishop elect of Winchester. Absolution of W. de Beauchamp.

[1] Ilchester?
[2] Henry.
[3] *homines*] nom, MS.

A.D. 1251. Nov. 18. Parliament in London. Dedication of the church of Hales.

Amenel, a domino Johanne le Brun inperpetuum, pro xlii. marcis. In octavis Sancti Martini chartam suam de quieta clamancia nobis confecit. Dominus rex tenuit magnum parliamentum Londoniæ. Nonas Novembris dedicata est ecclesia de Hayles, ad preces Ricardi comitis Cornubiæ, ejusdem loci fundatoris,[1] a domino Waltero de Cantilupo episcopo Wigorniæ, rege ibidem existente cum regina et xiii. episcopis, et maxima magnatum multitudine. Abbas et conventus Gloucestriæ se commiserunt dictioni episcopi, ut ipsius freti auxilio sublevarentur a debitis quibus abbatia eorum extitit onerata, scilicet ad tria milia marcarum. Quamobrem episcopus ibidem exclusit seu interdixit omnem hospitum susceptionem. Deposito priore Sancti Osuualdi, succedit eidem subprior[2] ejusdem loci, et reddita sunt eis beneficia eorum quæ archiepiscopus Eboraci retinuit propter depopulationem eorum.

Debts of the abbey of Gloucester.

Princess Margaret married to Alexander III. of Scotland, Dec. 26.

Dominus rex dedit filiam suam primogenitam regi Scotiæ. Celebratæ sunt nuptiæ apud Eboracum ab archiepiscopo[3] ejusdem loci, circa festum beati Stephani. Ricardus de Clare comes Gloucestriæ exegit a suis auxilium ad filiam suam maritandam, quam necdum scivit cui. Fecit etiam idem æstimare vilenagia sua ubique, et extendere quanti pretii fuissent servitia eorum per annum, ad maximum detrimentum possidentium. Cedente priore[4] Lantoniæ juxta Gloucestriam, succedit eidem quidam Everardus nomine, canonicus ejusdem loci. Episcopus Wigorniæ Walterus de Cantilupo literis fultus apostolicis, ut dicebat, coegit monachos in episcopatu suo ut viverent secundum constitutiones suas a se prolatas. Qui in ecclesia nostra fecit maximum scrutinium per subpriorem Wygorniæ[5] et tertium priorem Gloucestriæ; sed ars arte

f. 49 b.

Examination of the abbey by the bishop of Worcester.

[1] *fundatoris*] fundatore, MS.
[2] v. note [1], p. 78.
[3] Walter de Gray.
[4] Godfrey.
[5] Thomas.

deluditur, nihil invenientes nisi ordinatum et honestum, juxta ordinis observantiam. Johannes filius Stephani de Wimburneministre concessit abbati et conventui unam virgatam terræ in Upwinburne, et illam charta sua confirmavit in crastino Sanctæ Luciæ. Orta fuit maxima controversia inter burgenses Oxoniæ et universitatem. In crastino Sanctæ Luciæ suspensi sumus a collatione beneficiorum per episcopum Rofensem,[1] donec providerimus W. de Kilkenny in beneficio xl. marcarum vel eo amplius. Civitas Damietæ per paganos ad terram prosternitur. Eodem anno contigit Bisextilis, et litera Dominicalis G mutatur in F. Circa festum Sanctæ Agnetis ventus violentissimus extitit. Johannes Maunsel vi decimas extorsit de dominico nostro de Kyngestone. Dominus Ricardus de Clare comes Gloucestriæ et Hertfordiæ, ad instantiam nostram constituit procuratorem suum proprium in curia Romana, scilicet magistrum Rogerum Lovel, procuratorem nostrum in eadem curia. Et nos eidem Rogero Lovel confecimus chartam nostram annuæ solutionis xx. solidorum, quamdiu in curia Romana pro nobis steterit, x. kal. Aprilis. Reginaldus quondam serviens Sancti Jacobi Bristollis, obiit xii. kal. Novembris. Henricus de Celario obiit vi. idus Aprilis.[2]

A.D. 1251.

Dec. 14. Quarrel between the university and townsmen of Oxford.

Jan. 21. John Mansel extorts the tithes of Kingston manor from the abbey.

MCCLII. Ricardus de Clare tenuit Paschale suum apud Theokesberiam. Dominus rex tenuit magnum parliamentum Londoniæ cum magnatibus Angliæ. Eodem anno tanta extitit siccitas quanta veteres nostri in antea se non meminere contigisse, fœni medietate subtracta, ipsa fere quatuor mensibus existente; extitit etiam maxima strages boum. Nos confirmavimus capitulo Landavensi medietatem decimarum ecclesiæ de Lanternen, xv. kal. Maii. Eodem die nos confecimus chartam domino Brachelege et hæredibus suis de erec-

f. 50.

Parliament in London.

Great drought.

Tithes of Lanedarn.

[1] Laurence de S. Martin.

[2] *Reginaldus . . . Aprilis*] This is in a different hand.

A.D. 1252. tione unius capellæ in curia sua de Treverike in Cornubia, quæ sita est in parochia Sanctæ Crowennæ ad nos pertinente, salva nobis omni indemnitate matricis ecclesiæ, scilicet Sanctæ Crowennæ. Quod si aliquid ingruerit quod in matricis ecclesiæ cedat præjudicium, sibi gratiam, prout chartis inter nos confectis continetur, collatam licite et libere licebit nobis revocare.

Manor of Burnett. Abbas redemit unam virgatam terræ in manerio nostro de Burneth.

The Dominicans and Franciscans ordered to preach a crusade. Rex habuit magnum colloquium Londoniæ cum magnatibus Angliæ. Prædicatores et Minores jussi sunt a domino Papa iterum de cruce prædicare et cruce signare. Literæ quibus nos obligavimus Londoniæ mercatoribus Florentiæ pro magistro Alano de Sancta Fide, ad nos in vigilia beati Johannis Baptistæ pervenere relaxatæ, cum literis dictorum mercatorum testimonialibus de solutione eis plenarie perpetrata.

A miracle. In die sanctarum Reliquiarum ad honorem nominis Jesu Christi et beatæ Virginis et sanctarum Reliquiarum, quædam fœmina omnium membrorum per annum et dimidium, teste patria, privata, sanitati perfectissimæ, teste populo, restituitur.

Church of Llanblethian. Hugo de Forthamptone clericus reddidit chartam firmæ suæ de ecclesia de Landbleþian, firma sua per

July 7. v. annos, die Translationis beati Thómæ martiris. Eodem die misimus literas domini abbatis procuratori,[1] de subditione ordinationi episcopi Cycestriæ[2] de ecclesia

Lawsuit between the convent and John Mansel, as rector of Ferring. manerii nostri de Kingestone, ut lis pacificaretur inter nos et dominum J[ohannem] Maunsel rectorem ecclesiæ de Feringes. Flumen quoddam juxta Neth, ut dicitur, desiccabatur. Quidam Francigena non religiosus sed irreligiosus, procurator domini episcopi Herefordiæ totius episcopatus, meritis suis exigentibus, morte miserabili, se in capella sua missam suam audiente, a

f. 50 *b*.

Dedication of Cran- quibusdam perimitur. Ecclesia de Craneburna dedicata

[1] *domini abbati procuratori*] domino abbati procuratoris, MS.

[2] Richard de la Wyche.

est in honore Sancti Marci et Sancti Bartholomæi, xiii. kal. Octobris, vel vi. Roys filius Ricardi comitis Gloucestriæ nascitur, in vigilia Sancti Lucæ.[1] A.D. 1252. borne church. Oct. 17.

Dominus Ricardus de Clare comes Gloucestriæ fecit incarcerari Milonem camerarium suum apud Huske, ob quoddam facinus, ut dicitur. Lis inter nos et dominum J[ohannem] Maunsel composuit hoc modo, quod tam nos quam ipse supposuimus nos ordinationi domini episcopi Cycestriæ; qui Deum præ oculis habens, confirmavit ecclesiæ Theokesberiæ decimas tam minores quam majores dominii nostri de Kyngestone imperpetuum, reddendo matrici ecclesiæ de Feringes c. solidos annuos. Confirmavit et sua mera ductus gratia ecclesiæ nostræ decimas tam minores quam majores dominii nostri de Wyke imperpetuum, nihil inde reddendo. Accepimus literas confirmationis prædictarum decimarum die sancti Hippolyti, tam sigillo domini episcopi Cycestriæ quam capituli sui munitas, quas sua gratia duplicavit. iii. idus Septembris. nos commisimus ad feofirmam Adæ filio A[dæ] de Pultone et hæredibus suis manerium nostrum de Pultone cum omnibus pertinentiis suis imperpetuum, reddendo ecclesiæ Theokesberiæ c. solidos annuos imperpetuum, salva nobis rationabili prisa in bosco de Pultone, ad manerium nostrum de Werf-tone; salvo etiam abbati cum ibi advenerit, hospitio antiquitus debito et aliorum monachorum stramine et feoragio; salvo etiam homagio suo et hæredum suorum, et hæredum custodia usque ad ætatem legitimam; salvo etiam maritagio, relevio; salvo etiam cum obierit ipse vel hæredes sui, equo suo cum harnesio. Ipse dictus Adam et hæredes sui defendent, acquietabunt omne forinsecum quod dicto manerio de Pultone poterit accidere, sicuti de omni regali servitio et rebus aliis. The suit about the tithes of Kingston manor with John Mansel settled. Aug. 13. Manor of Pulton.

Eodem die Rogero de Swynesheved viam universæ carnis ingrediente, vacavit ecclesia de Froma, ad quam The church of Frome.

[1] *Ecclesia . . . Lucæ*] This is at the foot of the page in the MS.

A.D. 1252. præsentavimus magistrum J[ohannem] physicum in crastino. Tenta fuit rotunda tabula apud Bliþe, ubi occubuit quidam miles [1] probæ juventutis, a domino Rogero de Leyburne occisus. Dedicata fuit ecclesia Craneburne a venerabili episcopo Sarum,[2] xiii. kal. Octobris. Die Sancti Matthæi celebratum fuit capitulum generale monachorum apud Oxoniam; sed abbatibus quampluribus se absentantibus, nihil ibi actum est, sed protelatum est usque Dominicam qua cantatur Lætare Jerusalem, in Quadragesima, ut ibidem omnibus abbatibus et prioribus proprios abbates non habentibus, sub pœna suspensionis convenientibus, ordinis honor debitus reformetur. Dominus Walterus de Cantilupo episcopus Wigorniæ celebravit synodum suum apud Wygorniam, viii. kal. Octobris. xvi. kal. Octobris accidit tanta aeris obscuritas circa horam tertiam diei, ut spatio totius magnæ missæ sacerdos celebraret divina cum lumine.

Tournament at Blythe.

Sept. 21. f. 51.

General chapter of monks at Oxford on Mid-Lent Sunday.

Synod at Worcester.

Orta et maxima dissentio inter dominum episcopum Wigorniæ, Walterum scilicet de Cantilupo et monachos suos, in tantum ut quosdam monachos ejusdem loci a proprio grege eliminaret, eos ad diversas abbatias Angliæ mittendo. Confirmatur domino regi per dominum Papam decima pars omnium ecclesiasticorum beneficiorum per triennium. Subprior [3] Wigorniæ factus [est] prior ejusdem loci. Orta est domino Ricardo de Clare comiti Gloucestriæ filia circa Natale Domini, apud Lantrissan.

Quarrel between the bishop and monks of Worcester.

Dominus Walterus de Cantilupo episcopus Wigorniæ, auctoritate apostolica die sancti Eadmundi confessoris, fecit maximam inquisitionem per omnem episcopatum suum, tam de temporalibus quam spiritualibus virorum ecclesiasticorum tam religiosorum quam regulariuin, cujus valoris existerent. Et etiam ita fecerunt cæteri

Nov. 20. Inquisition throughout the country into ecclesiastical property.

[1] Arnold de Montigny, v. Matt. Par. p. 846.

[2] William of York.

[3] Thomas.

episcopi totius Angliæ, ad quandam summam pecuniæ, A.D. 1252.
scilicet sex milia librarum, domino Papæ pro quodam privilegio Anglicis indulto persolvendam.

V. Matt. Par. p. 857.

Quarrel between archbishop Boniface and bishop Aymer.

Orta fuit dissentio maxima inter archiepiscopum Cantuariæ et electum Wintoniæ, de incarceratione officialis[1] archiepiscopi per fratrem dicti electi perpetrata, pro intrusione cujusdam prioris de Lamey,[2] contra jurisdictionem archiepiscopi facta per dictum electum. Sed pax inter eos per dominum regem cito post reformata est.

Richard de Clare goes abroad.

Dominus Ricardus de Clare adivit partes transmarinas pro Willelmo fratre suo in torneamento ibidem viliter dejecto, omnibus armis et equis suis amissis. Qui ibidem adveniens, acquisivit omnia ibidem amissa, cum maximo honore repatrians ad propria, omnibus adversariis suis in nihilum fere redactis.

Proposed marriage of Gilbert de Clare with Alice, daughter of Guy of Angoulême.

Dominus abbas Theokesberiæ una cum abbate de Keynesham, et cum priore de Stokes adivit Londoniam, se subiciendo cum dicto abbate et dicto priore versus dominum regem pro comite de Gloucestria, de quadam pœna qua se obligavit domino regi de maritagio filii sui G[ileberti] et filiæ sororis domini regis in partibus transmarinis, si se de maritagio retrahet. Summa pœnæ prædictæ est xi. milia librarum. f. 51 *b.*

Abbas Glastoniæ[3] gratis cessit prælatiæ suæ, cui successit celerarius[4] ejusdem loci. Dominus comes Gloucestriæ rediit a partibus transmarinis circa mediam Quadragesimam.

Statutes decided at the general chapter of monks at Oxford.

Capitulum generale monachorum celebratum fuit apud Oxoniam viii. idus Aprilis, in quo statutum est ne abbates vel priores proprios abbates non habentes, pro aliquo se obligent per chartam, vel parterras vel maneria vendant, aut invadient, nisi de consensu sui

[1] Eustace of Lynn.
[2] A hospital in Southwark.
[3] Michael of Ambresbury.
[4] Roger Forde.

A.D. 1252. capituli, et etiam capituli generalis. Item statutum est ne a Septuagesima usque ad Pascha nec in Adventu Domini pinguedo comedatur ab aliquo, nisi ex dispensatione abbatis ut supra. Item statutum est ne aliqua administratio forinseca juvenibus committatur, quousque ad ordinem sacerdotii promoveantur, si ad hoc habiles non existant, et si tales inveniantur. Hoc quidem facient visitatores in sua visitatione. Item qui contumaces et incorrigibiles fuerint in capitulo, vel qui libellos famosos componunt contra quoscunque fratres, a monasterio, sicut regula præcipit, expellantur. Item nec obedientiarii alibi vel alicubi aliquid assignare præsumant cum hoc in eorum voluntate non consistat; quod si secus egit, tanquam proprietarii puniantur, et si forte aliqua sit pecunia, communitati fratrum conferatur, et de ea nihil sine permissione abbatis ordinetur. Qui vero proclamati fuerint in capitulo ex quavis [1] causa et proclamationem indignanter tulerunt, eodem die sint in pane et aqua sine omni dispensatione. Qui vero fuerint in recreatione, cito post primum prandium redeant ad claustrum. Hoc idem faciant visitatores in sua visitatione.

Visitation of the abbey by the bishop of Worcester. f. 52.

MCCLIII. Dominus Walterus de Cantilupo episcopus Wigorniæ fecit visitationem suam apud nos ix. kal. Maii. In qua visitatione maximum ibidem fecit scrutinium, singulos separatim examinando.

Ricardus de Clare comes Gloucestriæ adivit partes transmarinas causa torneandi. Dominus rex celebravit Pentecosten suum apud Wyntoniam, quo Rogerum de Mortuo-Mari gladio accinxit militari. x. kal. Maii audita sunt prima tonitrua. Dominus rex partes transmarinas adire disponens, terras suas ibidem amissas pro posse cupiens adipisci, a viris religiosis vi valida maximam extorsit pecuniæ quantitatem; cui contulimus circa Purificationem apud Londoniam xx. marcas.

Extortion of the king.

[1] *quavis*] quamvis, MS.

Dominus Ricardus de Clare remeavit a partibus transmarinis circa Translationem beati Benedicti. Dominus abbas in pleno capitulo constituit festivitatem beatæ Margaretæ in xii. lectionibus celebrari. A.D. 1253. July 11. July 20.

Dominus Ricardus de Clare discessit a curia regia cum maxima regis indignatione, eo quod nollet cum eo partes transmarinas adire. Quo tempore dominus rex in propria persona easdem adivit cum maxima classium multitudine. Facta est apud Oxoniam die Sancti Matthæi maxima abbatum totius Angliæ convocatio. Dominus Ricardus de Clare adivit partes Hiberniæ nec multum post ab eisdem rediit. Cedente domino Henrico de Bannebiria a prioratu Theokesberiæ, successit loco suo Nicholaus de Overbiria, scilicet iii. nonas Octobris. Dominus Johannes[1] quondam abbas de Margan eligitur in episcopum Landavensem; suscipitur a rege circa festum beati Johannis Baptistæ apud Doferam; consecratur Dominica sequente Epiphaniam[2] Domini apud Cantuariam, una cum magistro Johanne Biscop electo Cycestrensi; incathedratur apud Landaviam xv. kal. Martii. Dominus Walterus de Cantilupo, episcopus Wygorniæ, litera fultus Apostolica, monachos nigri ordinis totius episcopatus sui vivere coegit juxta constitutiones a Gregorio nono promulgatas, sub pœna excommunicationis. Die Sanctorum Innocentium translata est misericordia juxta refectorium ad cameram Stephani infirmitorii,[3] sed paulo post ad locum revertitur pristinum. Circa idem tempus implacitavit nos abbas de Nothleya,[4] de decimis tam minoribus quam majoribus domini nostri Ricardi comitis Cornubiæ in manerio suo de Swelle Poinz. Gilebertus de Clare filius et hæres nobilis viri Ricardi de Clare comitis Gloucestriæ, voluntate paterna desponsavit

Assembly of abbats at Oxford, Sept. 21.

Nicholas of Overbury made prior.

June 24.

Jan. 11.

Dec. 28.

Marriage of Gilbert de Clare.

---

[1] John de la Ware.

[2] *Epiphaniam*] epiphanie, MS.

[3] *infirmitorii*] ivifir'mitor⁹, MS.

[4] Nutley in Buckinghamshire. The abbat was John Grendon.

A.D. 1253. f. 52 *b*. filiam comitis Marchiæ in partibus transmarinis, sororem scilicet electi Wyntoniæ, et neptem [1] domini regis. The king at Bourdeaux. Dominus rex apud Burdelagum existens, mandavit parliamento Londoniæ tento circa festum Epiphaniæ Domini, ut omnes magnates, comites scilicet et barones et milites quoad citius valerent, prout eis decentius competeret intuitu Dei et amoris regii, sibi subvenirent, Demands of the king of Spain, Alphonso X., upon Gascony. scientes pro certo regem Hispaniæ sibi demandasse, ut sibi Gasconiam, quam sibi jure hæreditario perhibebat competere, libere et absolute sibi resignaret; alioquin, sciret ipsum se visitaturum cum xv. militibus equitum. Mandavit insuper dominus rex, Londoniæ ut uniuscujusque libere tenentis redditus æstimaretur seu examinaretur; qui redditus si decem librarum constiterit, gladio cingatur militari, et una cum magnatibus Angliæ Londoniam citra clausum Pascha conLow-Sunday. veniant prompti et parati cum dictis magnatibus transfretare.[2]

f. 53. MCCLIV. Regina Alyenor cum archiepiscopo Cantuariæ et episcopo Wygorniæ et Eadwardo filio suo vii. kal. Januarii adivit dominum regem in partibus transmarinis. Dominus Ricardus de Clare comes Gloucestriæ adivit dominum regem apud Burdelagum vii. idus Septembris. Marriage of Prince Edward with Eleanor of Castile. Dominus Henricus rex adeptus Gasconiam, filio suo Eadwardo eandem totaliter contulit, qui voluntate paterna [3] desponsavit filiam regis Hispaniæ.

---

[1] *neptem*] nepotem, MS. See the next note.

[2] A later hand here inserts, mostly repeated from above:—"Die Trans- "lationis sancti Swithuni, tempore "domini Roberti abbatis tertii, "concessum est in capitulo quod "festum sanctæ Margaretæ in xii. "lectionibus fiet. Dominus H. rex "Angliæ dedit Eadwardo filio suo "primogenito comitatum Cestriæ et "villam Bristollarum, et magnam "partem Hyberniæ. Gilebertus de "Clare, filius et hæres Ricardi de "Clare comitis Gloucestriæ, volun- "tate paterna desponsavit filiam "comitis Marchiæ in partibus trans- "marinis, neptem scilicet domini "regis et electi Wintoniæ."

[3] *paterna*] The MS. has paterna superna. The passage is repeated in the next page, where *propria* is read.

Dominus Henricus rex Angliæ tenuit sua Natalia apud Parisius, tribus regibus ibi existentibus, scilicet rege Francorum et filio suo rege, et rege Averniæ,[1] et comite Gloucestriæ. Dominus rex una cum regina et comite Gloucestriæ et cæteris magnatibus Angliæ a partibus transmarinis remeavit circa Circumcisionem Domini. Magnum parliamentum extitit apud Portesmwe de transfretatione magnatum Angliæ, quod translatum fuit apud Londoniam, ac postea apud Wyntoniam, ubi responsum est per dominum Ricardum de Clare, omnibus magnatibus assentientibus, se nolle transfretare, donec ei plenarie ea quæ sibi jure hæreditario competebant, per dominum regem restituerentur; quia non minimo tempore antea præterito omnia quæ exigebat, filio suo Eadwardo in partibus transmarinis existens imperpetuum contulit, scilicet Bristollas cum pertinentiis, et alia quamplurima.

A.D. 1254. Henry III. at Paris.

Parliament at Portsmouth.

Refusal of the barons to cross, unless their rights were restored.

Decanus Exoniæ, scilicet magister Willelmus de Staneweya, resignavit ecclesiam de Chitelhamptone.

Resignation of the church of Chittlehampton by W. de Stanway.

[vii. idus Septembris Ricardus de Clare comes Gloucestriæ adivit dominum regem apud Burdelagum. Dominus rex totam adeptus Gasconiam filio suo Eadwardo eandem totaliter contulit, qui voluntate propria[2] nupsit sorori regis Hispaniæ. Circa Circumcisionem rex a partibus transmarinis remeavit.]

Gascony given to Prince Edward.

Viam universæ carnis dominus Robertus bonæ memoriæ quondam abbas Theokesberiæ ingressus est, xii. kal. Decembris, die Sancti Eadmundi, pro quo piissimus Jesus multa pandit miracula, cujus loco electus est Thomas de Stokes, prior Sancti Jacobi Bristollis, in crastino Epiphaniæ. Suscipitur a comite apud Theokesberiam ii. kal. Martii, benedicitur nonas ejusdem apud Ombresleyam; installatur per archidiaconum Gloucestriæ ii. idus ejusdem.

Death of abbat Robert, Nov. 20.

Election of Thomas de Stokes.

[1] Theobald II., king of Navarre. | [2] See note [3] in the previous page.

A.D. 1254. Heavy tax. Dominus rex tenuit parliamentum suum apud Londoniam, in quo exegit tallagium grave et mirabile, sed ei quoad tunc non concedebatur; sed tandem obtinuit, scilicet decimam omnium bonorum ecclesiasticorum. Obiit Ricardus episcopus Cicestriæ, Robertus Groseteste episcopus Lyncolniæ, Willelmus episcopus Landaviæ, Willelmus de Wesci, Robertus de Michegros, comes de Ferers,[1] Willelmus de Cantilupo.

f. 53 b. Death of Richard de la Wyche, Grosseteste, &c.

The justices at Gloucester and Chichester.

MCCLV. Justiciarii sederunt apud Gloucestriam in crastino Sanctæ Trinitatis, et apud Cicestriam post festum Sancti Michaelis. Tertio idus Julii audita sunt tonitrua valde terribilia. Abbas[2] Westmonasterii mandati domini Papæ executor [fuit], quo domino regi indulgebatur, ut omnium religiosorum Angliæ decimas obtineret suorum temporalium.

Miracles by the late abbat.

Comes coegit nos sequi curiam suam de Feyrford, pro quibusdam nos contingentibus in Rindecumbe, et Aestuna, et alibi. Ad laudem gratiæ Dei omnipotentis per venerabilem patrem dominum Robertum abbatem Theokesberiæ perspicua infirmitates patientibus exhibentur suffragia.

General chapter of Benedictines at Evesham.

Capitulum generale celebratum fuit apud Ewesham, præsidentibus abbate de Glestonia[3] et abbate de Persore[4] in quo maximæ et notabiles edebantur constitutiones.

Quarrel between the bishop of Bath and the abbat of Glastonbury.

Orta est dissentio magna inter dominum Willelmum de Burtone, episcopum Bathoniæ, et dominum Rogerum abbatem Glastoniæ, propter quasdam libertates et diversas consuetudines, ita quod instinctu episcopi omnes fere monachi contra dictum abbatem viriliter insurrexerunt et steterunt, et ab abbatia eum dejecerunt, et novum abbatem[5] constituerunt ac creaverunt, quem

---

[1] William de Ferrers.
[2] Richard de Crokeslye.
[3] Roger.
[4] Elerius of Fescamp.
[5] Robert Pederton.

dictus episcopus infra tres dies aut quatuor ad instantiam conventus, primo abbate abjecto, benedixit et installavit. Tandem dictus primus abbas Rogerus vi regia abbatiam suam recuperavit et obtinuit, et omnes adversarios suos monachos per diversa Angliæ loca longe lateque dispersit, et alios loco eorum confestim illico monachavit. Deinde episcopus una cum novo abbate curiam adiit regiam et nihil profecit. Postea adierunt curiam Romanam, quo diu steterunt nihil proficientes contra dictum Rogerum. A.D. 1255. f. 54.

Ricardus de Devises celerarius Theokesberiæ, factus est prior Sancti Jacobi Bristollis, vi. kal. Aprilis.

MCCLVI. Justiciarii itinerantes sederunt apud Wyltune in crastino octavarum Paschæ, et apud Syreburne in crastino Sanctæ Trinitatis, et apud Twiwelcestre[1] in octavis Sancti Johannis Baptistæ, et in crastino apostolorum Symonis et Judæ apud Exoniam. April 24. June 12. June 25. Oct. 29.

Ricardus comes Cornubiæ filius regis Johannis, frater regis Henrici, electus est in regem Alemanniæ. Molendinus equorum extra portam abbatiæ cedit in cineres, et stabulum hospitum extra portam prædictam, et medietas pistrini eleemosynarii, ante mediam noctem sequentem Dominicam Sexagesimæ, scilicet iii. idus Februarii. Dominica sequente daya nostra de Fidintune percussa a quodam ribaldo dicti loci obiit, et dayaria circa horam primam igne accensa, sed tamen ab incendio liberata. Richard of Cornwall elected king of Germany. Fire of some of the buildings of the abbey, Feb. 11, 1257.

Extitit quædam collecta, scilicet de qualibet libra domino regi concessisse iii. denarios. Circa festum beati Jacobi extitit maximus terror tonitruorum et coruscationum post mediam noctem. Orta est maxima dissentio inter episcopum Wygorniæ et abbatem Gloucestriæ[2] de obedientiariis suis constituendis, et compotibus reddendis, et quibusdam aliis personam ipsius contingentibus. Nocte sanctæ Fidis virginis maxima July 25. Oct. 6.

[1] Twywell, in Northamptonshire. | [2] John de Felda.

A.D. 1256. venti tumultuositas fere per totam noctem extitit. Orta est maxima comminatio inter dominum Eadwardum et Walenses.

f. 54 *b*. MCCLVII. Collatis et datis domino Eadwardo filio regis Henrici a patre suo quarto anno præcedente tota terra quam habuit dictus Henricus rex in Hibernia [et] Wallia, et villa Bristollarum, salvo tamen ipsi Henrico regi Angliæ regali suo in Hibernia, voluit interim dictus Eadwardus per senescallos suos, scilicet G[alfridum] de Langeleya et Willelmum de Wyttune, imponere Walensibus juga sibi sub honore insueto, de quolibet scilicet capite xv. capere denarios.

The Welsh taxed by prince Edward.

Rising of Llewellyn in Wales.

Death of Stephen Bausan in Wales.

Lewelinus igitur, filius David, tunc temporis princeps Walliæ, collecto sibi auxilio de Wallia et alibi, pro posse suo viriliter paternas libertates sustinendo restitit. Ad quos debellandum missus erat Stephanus Bausan miles et alii de Anglia fortes et nobiles, qui omnes seducti per quendam fraudulentum Abauhan, miserabiliter interfecti occubuerunt, evadentibus solum domino Nicholao de Sancto Martino (sed tamen captus et imprisonatus) et domino Rogero de Leyburne. Ob quam causam dominus Henricus rex collecto exercitu suo, partes Walliæ adiit circa [ ],[1] per Cestriam usque ad Gannoc, ubi per aliquantulum tempus, scilicet mensem vel amplius, moram faciens, tædio autem affectus rediit, de negotio suo parum utilitatis assecutus. Scutagium tamen statim post per totam Angliam ad maximum pauperum gravamen colligi fecit.

The king invades Wales.

Richard of Cornwall in Germany.

Ricardus comes Cornubiæ post Pascha profectus est Alemanniam, diadema regni illius suscepturus, quod die Ascensionis Domini sequente in regione illa suscepit.

f. 55. Justiciarii de foresta, scilicet Willelmus Bretun, Simon de Torp milites, Nicholaus de Romese sederunt apud Wyltune, a die Paschæ in unum mensem.

---

[1] A blank space in MS. Matt. Par. has *tempore messium imminente*, p. 954.

Eglentina filia Ricardi de Clare comitis Gloucestriæ nata est, et xv. ebdomada mortua et sepulta apud Theokesberiam. A.D. 1257 Birth and death of Eglantine daughter of R. de Clare.

Obiit Adam de Pultone. Obiit Rogerus de Reygni miles. Obiit Symon Tracy de Estona.

Fulco Basset vel de Samford eligitur in archiepiscopum Dublinii, consecratur, installatur.

Dominus Robertus Groseteste episcopus quondam Lyncolniæ ob manifesta miraculorum prodigia, Romæ canonizatur.[1] Canonization of Grosseteste.[1]

Episcopo Elyensi[2] viam universæ carnis ingresso, loco ipsius eligitur subprior[3] loci ejusdem.

Domino Ricardo[4] episcopo Exoniæ de medio sublato, loco ipsius substituitur dominus W[alterus][5] archidiaconus de Sureya. Per totam Angliam exactum fuerat soccagium.

Obiit Walterus[6] Norþwycensis episcopus, Willelmus Lungespey junior, Robertus[7] decanus Sarum.

Memorandum, quod anno gratiæ MCCLVII. prælationis domini Thomæ abbatis tertio, idem Thomas abbas assignavit et dedit conventui suo de suo perquisito, excepta omni domus substantia, xxiii. solidos vi. denarios annui redditus, quos percipient et colligent duo fratres monachi, scilicet quos conventus ad hoc voluerit assignare, et expenderetur dictus redditus in hunc modum, videlicet, die anniversario quo dictus abbas fuit susceptus a conventu dum idem abbas vixerit, in pane dimidia marca, in vino dimidia marca, et in coquina, secundum quod dicti duo monachi viderint expedire, dimidia marca; salva tamen portione conventus.[8] Dictos vero denarios Gift to the convent by abbat Thomas.

[1] This is an error. There was an attempt to have Grosseteste canonized in 1307, but it was unsuccessful.

[2] William de Kilkenny.

[3] Hugh Balsham.

[4] Richard le Blund.

[5] Walter Bronescomb.

[6] Walter de Suthfeld.

[7] Robert de Hertford.

[8] At the foot of the page is inserted :—"De tribus solidis et vi. "den. ematur panis eodem die, et "distribuetur pauperibus, per manus "dictorum monachorum."

A.D. 1257. percipient locis et temporibus subscriptis, scilicet de Johanne aurifabro et hæredibus suis decem solidos ad quatuor anni terminos, scilicet in festo Sancti Michaelis ii. sol. vi. den., in Natali Domini ii. sol. vi. den., in Annunciatione beatæ Mariæ ii. sol. vi. den., et in Natali beati Johannis Baptistæ ii. sol. et vi. den., de quadam domo ex opposito cimiterii, quam emit dictus abbas de Nicholao aurifabro et tradidit dicto Johanni ad feodam primam per chartam.

f. 55 *b.*

Item collectores dicti redditus percipient de Thoma li Mortimer vi. sol. ad quatuor terminos anni, videlicet ad festum Sancti Michaelis xviii. den., in Natali Domini xviii. den., ad Pascha xviii. den., et in Nativitate Sancti Johannis Baptistæ xviii. den., de quadam domo ex opposito cimiterii quam emit dictus abbas de Hugone Spone, et tradidit dicto Thomæ ad feodam firmam per chartam suam et conventus.

Item percipient de dicto Thoma Mortimer annuatim iii. sol. ad quatuor anni terminos[1] proximo subscriptos, videlicet in quolibet termino ix. den., de quadam domo in vico Fullonum, quam emit dictus abbas de Nicholao aurifabro, et tradidit dicto Thomæ ad firmam feudam per chartam suam et conventus.

Item percipient de Willelmo fabro de quadam domo in Bertonestrete iv. sol. et vi. den. ad duos terminos anni, scilicet in festo Sancti Michaelis xxvii. den., et ad Pascha xxvii. den.; quam domum emit dictus abbas de Ricardo Dobet, et tradidit dicto Willelmo et hæredibus suis ad feodam firmam per chartam suam et conventus.

The whole amount of the gift.

Summa totius redditus xxiii. sol. et vi. den., quos expendent dicti duo monachi dum vixerit dictus abbas, die et modo supradictis. Post mortem vero dicti abbatis eodem modo expendent dictum redditum, die scilicet anniversario obitus ipsius abbatis imperpetuum.

[1] MS. inserts *annos*.

Qui huic collationi, donationi, et ordinationi contra- A.D. 1257.
venerit, maledicatur a Deo et sanctis ejus. Amen.

Memorandum, quod celerarius Theokesberiæ solebat percipere annuatim de redditibus quos emit dictus abbas Thomas et convertit in usus conventus, v. sol. et vi. den. Quos restituit dictus Thomas abbas eisdem de redditibus quos ipse emit, et assignavit percipiendos locis subscriptis in hunc modum: de domo quæ fuit N[icholai] aurifabri ex opposito cimiterii xxvi. den. Item de domo quæ fuit Hugonis Spone ex opposito cimiterii ii. sol. Item de domo quæ fuit Dobet in Bertonestrete xvi. den. Summa ut supra v. sol. et vi. den.

Et quia isti redditus jam convertuntur, ut dictum est, de dono dicti abbatis ad usus conventus, idem Thomas abbas assignavit tantundem celerario, percipiendum de redditibus quos ipse emerit, scilicet de quadam terra in Oldeburestrete, quam tenet Robertus Prouz iii. sol. et i. den. ad quatuor terminos anni. Præterea de eadem terra percipiet infirmarius v. den. per annum.

Item percipiet celerarius de Ricardo, filio Ricardi de Tredyntuna, pro quadam terra ii. sol. ad duos terminos, scilicet quos emit dictus abbas. Item de Thoma Mortimer, de quadam domo quam emit dictus abbas de Hugone Spone, ex opposito cimiterii viii. den. ad quatuor terminos. Summa v. sol. et ix. den.

Et quia celerarius nunc percipit plusquam solebat de tribus denariis, ipse reddet annuatim Johanni de Clyve pro medietate terræ de Tredintune i. den. Item Ceciliæ de Daneis pro alia medietate i. den.; et remanet celerario pro labore et escambio excrescens i. den.

Chartas vero de emptione dicti abbatis, tam de redditibus quos dedit conventui quam de illis quos celerario assignavit, toti conventui idem abbas in capitulo

A.D. 1257. March 31. liberavit, sabbato ante Passionem Domini, anno gratiæ millesimo ducentesimo quinquagesimo septimo.[1]

f. 57. MCCLVIII. A Passione Domini mccxxv. anni, cicli solaris vii., cicli lunaris xix., v. indictionis lxxxv., annus ejusdem i., concurr. i., epactæ xiv., terminus Pascalis xi. kal. Aprilis, dies Paschæ ix. kal. ejusdem, luna ipsius diei xvi., litera Dominicalis F.

Obiit Sewalus archiepiscopus Eboracensis, cui successit [Godefridus].[2] Tempestas valida pluviarum inundantium, nivium, glaciei, tonitrui magni, fulguris horribilis, talis subito emersit ante festum Sancti Johannis Baptistæ, scilicet xii. kal. Julii, qualis, ex quo gentes esse cœperunt, non fuit, videlicet supra rivos aquarum Sabrinæ a Salopesburia usque ad Bristollas. Ex cujus inundatione omnia prata juxta Sabrinam simul et sata perdita sunt et violata, nec hominibus nec animalibus sunt grata. Demersi sunt etiam in illis aquis vehementibus infiniti homines et pueri utriusque sexus.

Great tempests and floods. June 20. Great loss of property and life. Matt. Par. p. 970.

Marriage of Isabella de Clare. Isabel filia Ricardi de Clare primogenita nupsit domino Marchio de Ponte Ferato, mense Junii, apud Leouns, cum qua transfretavit Willelmus de Bekeford monachus Theokesberiæ. iii.[3] non Maii obiit frater Willelmus de Stanewey conversus.

Obiit Eadmundus de Lacy frater Matildis comitissæ Gloucestriæ, et sepultus est apud [Stanlaw].[4]

Quidam[5] Romanus, magister Haroldus nomine, a

---

[1] This is repeated again immediately above, in rubrick, with xvii. *kal. Aprilis* (*i.e.*, March 16) for *sabbato ante Passionem Domini.*

[2] Blank in MS. This is Godfrey de Ludham.

[3] This is inserted at the foot of the page.

[4] Blank in MS.

[5] The whole of this passage, from "quidam Romanus" to "ad propria "forte irredituri," p. 165, is repeated on ff. 61, 62 in another hand. The variations are given between the two, the first being denoted by A., the second by B.

In B. it is preceded by the rubrick title:—"Anno 1258, Parliamentum "regis et magnatum Angliæ apud "Londonias, et adventus magistri

domino Papa missus, circa festum Sancti Georgii Angliam arripuit, ex parte domini Papæ bullas et literas diversimode minatorias ad interdicendum capellam domini regis una cum tota ecclesia Anglicana secum deferens, nisi domino Papæ pecuniam mitteret, et concito persolveret quam pro honore regio terræ Pulliæ [1] filio suo Eadmundo a dicto Papa concesso promiserat. A.D. 1258. Herlot, a Roman, sent by the Pope into England. April 23.

Convenientibus igitur in unum apud Oxoniam [2] cunctis Angliæ magnatibus, absentibus tamen archiepiscopis, episcopis, et clero, forte aliqua [3] cautela mediante, quia parum ante archiepiscopi, episcopi, et clerus [4] de statu ecclesiæ Angliæ et reconciliatione apud Mertune tractaverunt, et de oppressione, sed nihil profecti sunt. Parliament at Oxford. f. 57 *b.*

Circa festum Sancti Vitalis martyris ad parliamentum domini regis,[5] pro domini Papæ demanda grave exiit edictum et jugum oneris inauditum, dirissimumque a [6] liberis ac servis totius Angliæ attemptarat exigere tallagium, scilicet omnium mobilium et immobilium totius Angliæ tertium denarium. Sed nondum statim erat finis. Magnatibus igitur inducias super his ad interrogata respondendum petentibus, dies tertia futura [7] eis est præfixa a domino rege et obtenta. Episcopi tamen, ut supradictum est, inito inter eos consilio, diversimode seipsos excusantes,[8] ne iram regis et indignationem incurrerent, licenciati reversi sunt ad propria. April 28. Demands of the Pope, and consequent attempted exactions of the king. The bishops absent themselves.

Die vero tertia illucescente, horaque diei tertia appropinquante, accesserunt ad curiam, scilicet apud Westmonasterium, viri nobiles ac strenui, comites, barones, et milites, armis peroptime muniti et gladiis

---

" Haroldi civis Romani in Anglia,
" ad interdicendum capellam domini
" regis una cum universali ecclesia
" Anglicana pro compromisso, quod
" compromisit dominus rex domino
" Papæ pro terra Pulliæ."

[1] *i.e.*, Apulia.

[2] *Oxoniam*] Londoniam, B.

[3] *aliqua*] om. A.

[4] *clerus*] cleri, A.

[5] A. inserts *a quo.*

[6] *a*] om. A.

[7] *futura*] om. A.

[8] *excusantes*] accusantes, MS.

A.D. 1258. Demand of the barons that the king dismiss the Poitevins.

præcincti,[1] ad introitum tamen aulæ regiæ gladios deponentes, et coram domino rege apparentes, ipsum ut dominum regemque honore debito devote salutantes. Domino itaque rege protinus animo commoto et hæsitante, qua de causa armati sic accesserunt, ait: "Quid "est, domini mei? Captivus ego a vobis ne captus "sum?" Cui comes dominus Rogerus Bigod: "Non "domine mi rex, non. Sed fugiant captivi et intolera- "biles Pictavenses, et omnes alienigenæ a facie vestra "et nostra tanquam a facie leonis, et erit *gloria in* "*excelsis Deo et in terra vestra pax hominibus bonæ* "*voluntatis.* Est istud vero secretum nostrum, quod "ob dignitatem, honorem, et profectum vestræ domina- "tionis totiusque regni vestri, vobis confitemur nos "omnes. Si vero modo vos juretis et asseratis consiliis "nostris tota observantia adhærere, optimum vobis "remedium eveniet et solamen." Quibus rex ait: "Et "quid est quod cernitis, quod consiliis vestris obe- "diam?" Cui Barnagium: "Tactis sacrosanctis evan-

Roger Bigod.

f. 58.

"geliis ac præstitis, una cum filio vestro et hærede[2] "Eadwardo juramentum præstabitis, quod absque con- "silio xxiv. virorum[3] prudentum Angliæ, videlicet "episcoporum, comitum, baronum, electorum, damnum, "[aut] jugum insuetum ante[4] contra regni vestri et "antecessorum vestrorum jura, nullatenus imponere præ- "sumatis, et sigillum vestrum regium per prædictorum "consilium, viro discreto cui providerint, tradere non "differatis." Videns igitur dominus rex, quod ulterius non poterit differre, tactis sacrosanctis[5] evangeliis juramentum una cum Eadwardo filio suo et hærede,[6] tamen invito, præstitit, ii. kal. Maii, anno mcclviii., et seipsum consilio eorum totum commendavit, et omnia quæ fieri vellent concessit et approbavit.

The king and prince Edward agree to the demands of the barons.

[1] *præcincti*] succincti, A.
[2] *et hærede*] primogenito, B.
[3] *virorum*] om. B.
[4] *ante*] aut, B.
[5] *sacrosanctis*] sacris, A.
[6] *et hærede*] primogenito, B.

His igitur peractis, fidelitatem regi et regno, et ad awardum parium suorum stare, omnes quotquot in regno vellent commorari, fecerunt jurare. Fuerunt igitur nonnulli indignanti stomacho repleti, qui[1] erant ex Pharisæis, bona regni et regis devorantes et devastantes, videlicet dominus Emerinus electus Wyntoniæ, Willelmus de Walencia,[2] et alii duo, quorum nomina penitus ignoro,[3] fratres domini regis, cismarinis partibus oriundi, una cum Fulcone Basset episcopo Londoniæ, qui noluerunt stare ad awardum, nec jurare, sed indignantes ab Oxonia discesserunt[4] apud Wyntoniam. Barones vero indignati talibus de advenis et alienigenis persecuti[5] sunt eos, venientes omnes unanimiter una cum domino rege apud Wintoniam, ibique secundum parliamentum celebraverunt. Convicti igitur prædicti quatuor fratres domini regis, Angliæ traditores, exules confestim sine mora aliqua[6] a regno Angliæ expulsi et ejecti, cum dolore, lamento, et confusione[7] repatriaverunt ad propria, forte irredituri.

A.D. 1258. All swear fidelity to the king, and to stand by this award, except the Poitevin nobles, who withdraw to Winchester, but are pursued by the barons, who hold a parliament at Winchester. The Poitevins expelled.

Obiit Rogerus monachus, scilicet Markant apud Bristollas.[8]

x. kal. Augusti, appoisonatus apud Wyntoniam ad jentaculum Eadwardi filii regis Henrici, obiit Willelmus de Clare, frater Ricardi de Clare comitis Gloucestriæ et Herteford, apud Reperesford, et sepultus est apud Dureforde abbatiam, qui legavit corpus suum sepeliendum apud Theokesberiam juxta patrem suum. Occulte vero apud Dureford ad tempus sepeliebatur, ne rumoribus auditis cor comitis, qui eodem modo erat appoisonatus, impleretur dolore et tristitia.

Death of W. de Clare by poison.

---

[1] *qui*] et hi, B.
[2] *Walencia*] Walens', B.
[3] These were Guy and Geoffrey de Lusignan.
[4] *discesserunt*] recederunt, B.
[5] *persecuti*] consecuti, B.
[6] *aliqua*] om. A.
[7] *et confusione*] om. A.
[8] This is at the foot of f. 57 *b*.

A.D. 1258. v. idus Augusti obiit Isabel de Gloucestria uxor Roberti de Gloucestria, burgensis Bristolliæ, et Lætitia Leþerenewombe.

f. 58 *b*. Obiit magister Johannes electus Eboracensis.

Famine in London. Obierunt viginti milia hominum apud Londoniam supradicto anno, in æstate, attenuati fame.

Dedication of the church of Salisbury. Dedicata fuit ecclesia Sarum in festo Sancti Michaelis. Ubi præsentes fuerunt dominus Henricus rex Angliæ filius Johannis regis, et regina [Alienora] et duo filii regis, scilicet Eadwardus et Eadmundus, et uxor Eadwardi nomine [Alienora], et comitissa de Lincolnia et comitissa de Insula, et barones et milites nonnulli. Fuerunt etiam ibidem eandem ecclesiam dedicantes, videlicet dominus Bonefacius archiepiscopus Cantuariæ, Fulco Basseth episcopus Londoniensis, Egidius episcopus Sarum, Walterus Wygorniæ, [Gualterus][1] Exoniæ, Symon Norþwycensis, Willelmus Bathoniæ, [Johannes][1] Cycestrensis, [Robertus][1] Kardoliensis, Willelmus Landavensis, [Ricardus][1] de Sancto David.

Slaughter of nobles at Caermarthen. Sept. 7. Interfecti sunt et seducti apud Keyrmerdin in Wallia dominus Patricius de Chawrd, dominus Hugo de Wymme, et [ ],[2] milites, in vigilia Nativitatis beatæ Mariæ, et quidam alii, tam equites quam pedites.

Pacavimus magistro Henrico de Stretford x. marcas et unum dolium vini ad opus conventus, circa festum Sancti Michaelis, pro quodam conflicto inter ipsum et Rogerum de Boyfeld monachum nostrum moto, super quadam conventione bladi apud Kardf inter eos confecta, quando idem Rogerus ibi fuerat prior.

Arrangement respecting Convenit inter dominum Thomam abbatem et conventum Theokesberiæ ex una parte, et Gregorium de

---

[1] Blank in MS.

[2] This blank may probably be filled up with the name of Walter Malefaunt. v. Annales Cambriæ, p. 97.

Anania nepotem Stephani de Anania ex altera, super pensione x. marcarum de camera, pro ecclesia de Senedune, quod abbas solvet omnia arreragia post mortem dicti Stephani dicto Gregorio apud Londoniam, et persolvet eidem x. marcas annuas dum diu vixerit. Idem vero Gregorius reddidit abbati et conventui omnia munimenta sua et etiam dicti Stephani. A.D. 1258. the church of Sandon.

Ricardus rex Alemanniæ, filius regis Johannis Angliæ, frater Henrici regis Angliæ, Angliam arripuit, circa festum Purificationis beatæ Mariæ. Richard of Cornwall in England.

Obiit Johannes filius Gaufridi, circa festum Sancti Martini.

MCCLIX. Magnates Angliæ magnum tenuerunt parliamentum apud Londoniam, a quindena Paschæ. f. 59 b.

Circa festum Sancti Johannis ante Portam Latinam recepimus literas aquietationis de x. marcis pacatis apud Londoniam procuratori Stephani de Anania. May 6.

Uuaterus de Scoteny miles interfectus et equis tractus est apud Wyntoniam, et postea patibulo suspensus, vii. kal. Junii, die Sancti Augustini, ob causam mortis domini Willelmi de Clare fratris domini Ricardi comitis Gloucestriæ, quem dictus Walterus appoisionavit, ut dicebatur, apud Wyntoniam. Execution of Walter de Scoteny, May 26.

Tertio decimo kal. Septembris accessit dominus Ricardus de Clare comes Gloucestriæ et Hertfordiæ apud Theokesberiam, petens a conventu processionem; qua habita et suscepta, a majori usque ad minorem omnibus devote dedit osculum pacis. Pro quo signo omnes gavisi sunt. Richard de Clare at Tewkesbury.

viii. idus Septembris venerunt octoginta Walenses bene ferro cooperti, una cum equitibus et septem milia peditum ad prosternendum castrum de Neþ. Qui conati sunt dictum castrum prosternere, sed non valentes, infectoque negotio et illorum proposito, villam totam ad valvas castri combusserunt, et sic ad dæmones redierunt. Parum vero ante, scilicet circa Assumptionem beatæ Attack of the Welsh on Neath castle.

A.D. 1259. Aug. 15. Mariæ, interfecti sunt de illis Walensibus apud [ ][1] v. viginti numero annotati.

Henry III. crosses to France. MCCLX. Dominus Henricus filius regis Johannis rex Angliæ, et regina, et comes Gloucestriæ, transfretavit, et iter arripuit versus Franciam ad vendendum vel escambium faciendum de terra et redditu Gasconiæ. Pavimentum appositum est in capitulo Theokesberiæ de perquisitis conventus.

Obiit Ranulfus de Novo Castro.

Obiit Jacobus de Clare, viii. kal. Junii.

Obiit Egidius Scissor, qui tenuit Parvam Campodenam et multa mala machinavit camerario Theokesberiæ.

f. 60. Obiit Isolda de Reyseld de Bristollis, viii. kal. . . .[2]

Income, bought for the convent by Thomas of Kidderminster, Dec. 13. Frater Thomas Kydermunstre, tunc temporis eleemosynarius Theokesberiæ, emit duos solidatos annui redditus de Symone le Betere, in villa Theokesberiæ, pro xxi. sol. et iv. den., circa festum sanctæ Luciæ, quos scilicet emit dictus Symon de Henrico Bissop. Nos cepimus ad firmam quoddam manerium quod Hamma vocatur, in Dorseta, versus Wynbourneminstre, de Alexandro de Angnon, ad terminum xxv. annorum, pro sexaginta marcis, de quo cyrografum inter nos et ipsum confectum est.

Death of prince Louis of France. MCCLXI. Filius et hæres Leuwisi regis Franciæ mortuus est et sepultus apud [ ][1] ad cujus sepulturam interfuerunt dominus Henricus filius regis Johannis, Angliæ rex, comes Gloucestriæ, et alii nonnulli magnates Angliæ, et a multis putabatur et dicebatur eum ab Anglicis esse appoisionatum.

Civil discords. Maxima orta est dissentio inter Edwardum filium regis Henrici et Ricardum comitem de Clare propter novas consuetudines et leges Anglicanas in Anglia con-

[1] Blank in MS.

[2] The MS. is cut here.

stitutas, et propter alias causas inter eos motas; ita quod omne regnum fere in se divisum desolabatur. A.D. 1261.

Emerinus frater Henrici regis Angliæ ex parte matris, electus Wyntoniæ, ab Anglia expulsus et apud curiam Romanam in episcopum consecratus, et transmeando versus Angliam, apud Parisius mortuus et sepultus. Expulsion of Aymer, bishop elect of Winchester.

Obiit Philippus de Lecche, xviii. kal. Januarii.

MCCLXII. Obiit vir nobilis et omni laude dignus, Ricardus de Clara comes Gloverniæ et Hertfordiæ, idus Julii. Et sepultus est apud Theokesberiam quinto kal. Augusti, ad cujus sepulturam interfuerunt episcopus Wygorniæ Walterus de Cantilupo, et Willelmus episcopus Landavensis, et viii. abbates. Omnibus igitur pro anima dicti Ricardi comitis Deum humiliter deprecantibus talis late effusa datur indulgentia, videlicet a Bonefacio Cantuariæ archiepiscopo xl. dies, ab episcopo Rogero [2] Cestriæ xx. dies, ab episcopo Wygorniæ xx. dies, ab episcopo Landavensi xx. dies. Item prædicti episcopi Wygorniæ et Landavensis concesserunt eodem die omnibus iii. Pater Noster, et iii. Ave Maria dicentibus cotidie pro anima dicti comitis per annum integrum, decem dies relaxationis. f. 60 *b*. Death of Richard of Clare; his burial at Tewkesbury.

xv. kal. Novembris obiit Adam de Prestune prior de Craneburna.

viii. kal. Decembris obiit Henricus de Banneburia.

Gileberto de Clare filio Ricardi comitis Gloucestriæ, nondum cincto [3] gladio militari, nascitur filia nomine Isabella, vi. idus Martii, de uxore sua Alicia filia comitis Marchiæ.

Anno MCC. sexagesimo secundo, x. kal. Julii, die Sancti Albani, factus est Willelmus Isaac prior Sancti Jacobi Bristollis. June 22.

---

[1] Blank in MS.

[2] Roger de Lungespée.

[3] *cincto*] cinctus, MS.

A.D. 1262. Eodem anno, v. kal. Julii, Willelmus de Derherst factus est prior de Kardif.[1]

f. 63. A.D. 1258. Et talis erat litera domino Papæ directa et causa manifesta eidem indicata ad illos removendos. Matt. Par., Additament. p. 215. Burton Annal. a. 1258.

Letter from the barons to Pope Alexander IV. against the king's Poitevin relations.

"Sanctissimo patri ac domino [Alexandro],[2] divina providentia[3] universalis ecclesiæ summo pontifici, communitas communitatum,[4] procerum et magnatum, aliorumque regni Angliæ, cum subjectione debita, pedum oscula beatorum. Nuper vestra sanctitas, tam per literas quam per venerabilem virum magistrum Herlotum[5] subdiaconum et notarium vestrum, nos simpliciter monuit et induxit, ut et dominum nostrum illustrem regem Angliæ in prosecutione regni Seciliæ juvaremus, sibi commune subsidium super hoc faciendo. Licet autem[6] idem dominus rex absque nostro consilio et consensu, quinimmo nobis reclamantibus [et] invitis, hujusmodi negotium assumpsisset, quod sibi impossibile propter difficultatem conditionum et alia quæque statum nostrum respiciebant, penitus credebamus; ob reverentiam tamen Apostolicæ sedis et vestram, eidem domino regi duximus respondendum, quod si de procerum et magnatum suorum consilio regnum suum multipliciter deformatum vellet in melius reformare, et vos[7] conditiones vestras in privilegio vestro contentas, vires ipsius regis excedentes omnino, ad hoc[8] mitigare velitis, quod juxta mitigationem et reformationem hujusmodi, optatus[9] eventus negotii spera[re]tur, opem præberemus et operam efficacem,[10] ut rex negotium, quod sine nobis assumpserat, per vestrum auxilium possit producere ad effectum. Cæterum dominus rex præfatus attendens importabile pondus negotii memorati,

f. 63 b. et statum regni sui imbecillem, voluit et expresse concessit, ut de procerum et magnatum suorum consilio, sine quibus

---

[1] Here follows the repetition of pp. 162–165, as mentioned above, p. 162, note [5].

What follows is in a different hand, and another and entirely different chronicle of the same years, 1258–1263.

[2] Blank in MS.

[3] Matt. Par. inserts *sanctæ*.

[4] *communitatum*] comitum, M.P.

[5] *Herlotum*] Arlotum, M.P.

[6] *autem*] ante, M.P.

[7] MS. inserts *et*.

[8] *ad hoc*] quodammodo, M.P.

[9] *optatus*] optatatus, MS.

[10] For this M.P. has *speratus, ipsi præberemus et operam et effectum*.

" suum gubernare non poterit nec [1] negotium prosequi memo- A.D. 1258.
" ratum, dicta reformatio proveniret; videlicet hoc modo, ut
" duodecim ex parte sua electi, et alii totidem ex parte
" communitatis nominatim disponerent, statuerent, ac etiam
" ordinarent super melioratione et reformatione regni Angliæ,
" et ipsum regnum contingentibus, prout eis melius expedire [2]
" videretur; promittens [3] tam ipse, quam dominus Eadwardus
" primogenitus suus, ac firmantes [4] propriis juramentis, quod
" per prædictos viginti et quatuor vel majorem partem eorum
" ordinatum existeret, inviolabiliter observare; facturi et
" procuraturi securitatem omnino [5] quam ipsi viginti et
" quatuor vel major pars eorum super hoc providebunt fieri.
" Verumtamen cum inter duodecim electos ex rege, [6] electus
" Wyntoniæ [7] et fratres sui nominati fuissent, idem electus,
" quasi salutis suæ immemor, et invigilans turbationi regni et
" dispendiis potius quam reformationi, regem ipsum sollici-
" tavit, et toto posse induxit, eidem immensam promittens
" pecuniam, etiam usque ad exinanitionem propriæ [8] sub-
" stantiæ et facultatis ecclesiæ Wyntoniæ, ut, spreto juramento
" proprio, a provisionibus [9] hujusmodi resiliret, in [10] regni sui
" grave dispendium et irreparabile detrimentum. Cumque
" per hanc viam intentionis suæ desiderium explere non
" poterit, ad alios [11] se convertens, dominum Eadwardum et
" quosdam alios de nobilioribus totius regni animavit, et
" quantum in se fuit stimulavit ad subversionem totius
" negotii, [12] quasi in necem totius regni et lapsum irrepara-
" bilem conjurasset; ut de illo vere potest dici: *Iste est vir*
" *qui turbavit terram, et concussit regnum.* Nam cum
" reformationi qui ad hoc [13] nominati fuerant, studio vigilanti
" intenderant, prædicti electus et fratres sui, nunc per subter-
" fugia, nunc per alias cavillationes varias, eventum reforma-
" tionis hujusmodi retardabant; sed *mentita est sibi iniquitas,* f. 61.
" quia quanto [14] plus tenebantur negotium impedire, tanto
" frequentius [15] et constantius [alii] zelo reipublicæ inflammati,
" instanti vigilatione et propensiori cautela [illud] promovere

---

[1] *nec*] in, MS.
[2] *expedire*] expediens, M.P..
[3] *promittens*] promittentes, M.P.
[4] *ac firmantes*] affirmantes, M.P.
[5] *omnino*] omnimodam, M.P.
[6] *rege*] parte domini regis, M P.
[7] *i.e.*, Aymer de Lusignan.
[8] *propriæ*] om. M.P.
[9] *provisionibus*] promissionibus, M.P.
[10] *in*] et, MS.
[11] *alios*] alia, M.P.
[12] *negotii*] regni, M.P.
[13] *ad hoc*] nunc, M.P.
[14] *quanto*] quando, MS.
[15] *frequentius*] ferventius, M.P.

A.D. 1258. " studebant, attendentes quod firma cohærentia fidelis esse
" non potest, ubi non est tenax unio voluntatum, et ipsorum
" conglutinatio animorum. Sed quid ultra? Prædictorum
" electi et fratrum suorum tam graves erant excessus et
" grandes, quod jam *clamor pauperum ad cœlum ascenderat*
" *contra ipsos*. Ipsorum enim ministri et officiales, qui
" potius satellites et prædones,[1] deprædabantur pauperes,
" insidiabantur simplicibus, fovebant[2] impios, opprimebant
" innocentes, exultabant in rebus pessimis, lætabantur cum
" male fecissent, peccata populi comedentes, luxuriabantur in
" lacrymis viduarum; in nuditatem pupillorum gaudentes, in
" oppressionibus subditorum; et in tantum ipsorum effrænata
" cupido invaserat,[3] quod nec sub ipsis minores vivere
" poterant, nec cum ipsis conversari pares, nec super ipsos
" impares majores. Nos igitur attendentes, quod respublica
" corpus quoddam [est] quod divini muneris beneficio vege-
" tatur, et summæ æquitatis nutu agitur, et regitur quodam
" moderamine rationis; nec expedit, quod in uno corpore
" dissonantia sit membrorum; dictos electum et fratres tan-
" quam turbatores quietis et tranquillitatis regni totius, post
" multas instantias et frequentes monitiones vocavimus, et
" vocari per regem fecimus, ut in judicio sisterent suis
" querentibus responsuri, juxta consuetudines et regni leges.
" Ita quod duo ex ipsis, quos mallet, regnum[4] exirent,
" reliquis duobus remanentibus, qui pro se et aliis respondé-
f. 64 b. " rent; aut si sibi magis expediens videretur,[5] omnes regnum
" exirent. Qui suis culpis exigentibus subire judicium formi-
" dantes, maluerunt exire, quam rigorem judicii expectare.
" Sed hæc adhuc;[6] nobis et regno super hoc contrarium[7]
" existeret, si electus, cui totius turbationis materiam merito
" imputamus, rediret in Angliam, subito cujus præsentia
" posset interdicere[8] quicquid nostra sollicitudo multis vigiliis
" et infinitis laboribus studuit ordinare. Unde fixum est pro-
" positum omnium, et accensum desiderium singulorum, quod
" ille actor schismatis, homo dissensionis et scandali, inter nos
" deinceps nullatenus conversetur. Quia igitur præfatus

---

[1] M.P. inserts *dicebantur, undique*.

[2] *fovebant*] movebant, M.P.

[3] *cupido invaserat*] rabies invaluerat, M.P.

[4] *regnum*] om. M.P.

[5] *videretur*] crederent, M.P.

[6] MS. repeats *sed hæc adhuc*; M.P. has *nec* for *hæc*.

[7] *contrarium*] plene non tantum, M.P. The Burton Annals have *cautum*.

[8] *interdicere*] evertere, M.P.

" electus et fratres ejus regem et dominum Eadwardum A.D. 1258.
" infatuaverant, adeo quod non solum insolentiæ remanebant
" penitus impunitæ, sed, quod pejus est, et verecundius dicere
" terribileque audire, si quis contra ipsos vel eorum alterum
" differret in judicium quæstionem, rex, qui delinquentem
" punire et delictum corrigere tenebatur, ipsos in suis facino-
" ribus nutriens, contra conquerentem mirabiliter turbatur; et
" cui debebant [judices] subvenire, illum opprimebant;[1] im-
" munitates[2] et libertates ecclesiarum damnabiliter violando,
" clericos vulnerando, homines incarcerando, in præjudicium
" coronæ, cui soli competit hujusmodi incarceratio, laxatis
" habenis nequitiæ debacchando per regnum pro[3] suæ libito
" voluntatis. Unde si, quod absit, electus rediret in Angliam,
" pejora prioribus[4] formidamus. Sanctitati igitur vestræ cum
" affectione qua possumus supplicamus, quatinus sicut uni-
" tatem et pacem regni Angliæ, quod semper vobis extitit
" devotum, et existet, diligitis,[5] sæpedictum electum ab admi-
" nistratione Wintoniensis ecclesiæ, quæ ex munificentia
" sedis Apostolicæ sibi concessa fuerit, amoveatis omnino;
" tum magis[6] quod istud fiat sine scandalo et vestræ plenitu-
" dine potestatis, quam, [quod] Deus et homo[7] evertat,
" occasione ipsius pejora contingant, et nos vestri devotissimi
" aliud facere compellamur. Sciturі vero, quod si dominus f. 62.
" rex et regni majores hoc vellent, communitas tamen ipsius
" ingressum in Angliam nullatenus sustinerent. Potius enim
" desævire[n]t in ipsum, quam ipsius intollerabilem sævitiam
" expectarent. Quinimmo omnibus regni[colis] onerosum et
" toti regno dispendiosum existe[re]t, [si] proventus, de quibus
" [regnum] infestare disposuit, reciperet, quod et[8] omnes, qui
" qualitatem viderant negotii, asseruerant. Et certe, clemen-
" tissime Pater et domine, hoc satis[9] credimus sine scandalo
" faciendum, cum non sit in episcopum consecratus, et tantum
" ministratio sibi est concessa. Super his autem et aliis quæ
" nuntii nostri et latores præsentium sanctitati vestræ exponent,
" fidem indubitatam adhibere velitis, petitiones nostras quas
" per ipsos vobis offerimus, si placet, exauditionis gratia[10]

---

[1] *et . . . opprimebant*] This is apparently abridged from the corresponding sentence as it appears in M.P.

[2] *immunitates*] communitates, M.P.

[3] *pro*] per, MS.

[4] M.P. inserts *probabiliter*.

[5] *diligitis*] diligenter, MS.

[6] *tum magis*] et magis expedit, M.P.

[7] *et homo*] om. M.P.

[8] *et*] si, MS.

[9] *satis*] sciatis, MS.

[10] *exauditionis gratia*] ad exauditionis gratiam, M.P.

A.D. 1258. " admittentes. Nos Ricardus de Clare comes Gloucestriæ,
" Symon de Monteforti comes Leycestriæ, Rogerus Bigod,
" marescallus Angliæ, H[umfridus] de Boun comes Herfordiæ,
" [Willelmus][1] de Fortibus comes [Albemarliæ],[2] J[ohannes]
" de Plesis comes de Warewik, P[etrus] de Saubaudia, H[ugo]
" Bigod justiciarius Angliæ, J[ohannes] filius Gaufridi, J[aco-
" bus] de Audele, P[etrus] de Monteford,[3] præsentibus literis
" sigilla nostra apposuimus in testimonium prædictorum. Con-
" servet incolumitatem vestram Altissimus per tempora lon-
" giora."

Parliament at Oxford.

MCCLIX. Anno igitur quinquagesimo nono, post juramentum domini regis et Eadwardi primogeniti sui apud Londoniam, vi tamen et necessitate cogente, convocata est omnis multitudo magnatum et procerum Angliæ apud Oxoniam, die [ ], anno ut supra, ad tractandum et providendum, disponendum et prosequendum de utilitatibus et negotiis regis et regni, et reipublicæ Angliæ. Convocatis igitur omnibus, et de supradictis
f. 62 *b.* tractantibus, ex parte domini regis una cum Eadwardo primogenito suo et eorum complicibus, et ex parte magnatum Angliæ unanimi consensu, concessum fuit quod providentia universalis illius concilii, omni appellatione, contradictione, et partium utrarumque cavillatione procul remota, rata, stabilis, inconcussa in posterum permaneret et illæsa. Et si quis, seu qui illorum, scilicet ex parte domini regis seu ex parte baronum, contra prædictum concilium et providentiam violenter vel seditiose insurgerent, seu insultarent, omnes concilium prædictum firmiter et fideliter observantes, contra malignos Pharisæos reipublicæ ad deprædandum et confundendum sine moris dispendio insurgere non
The Provisions of Oxford. omittant. Tale autem erat concilium, videlicet quod alienigenæ de qualibet natione, seu Romani seu alii, bona Angliæ majora possidentes, devorantes, et dissipantes,

---

[1] *Willelmus*] H., MS.
[2] Blank in MS.
[3] M.P. inserts *vice totius communitatis.*

et a latere regis quasi secundi reges se habentes, ab Anglia exules amoverentur. Provisum etiam erat, quod cætera alia non minima honorem regis, regni, et sacerdotii contingentia, de jure civili et canonico quæ sunt constituta et provisa, inconcussa perma[ne]rent. A.D. 1259.

Cursu igitur temporis parvo transacto, instinctu nefario quidam ex nobilibus gratiam domini regis pro lucro terreno, non pro dilectionis affectu cupientes, se a proposito communi magnatum una cum domina regina et Eadwardo regis ejusdem [1] primogenito subtraxerunt, et contra juramentum tactis sacrosanctis evangeliis, favente Sathana, *cum consilio impiorum abierunt retrorsum, in cathedra pestilentiæ sedentes, in via stantes peccatorum.* Some of the barons go over to the king.

Eodem igitur tempore archiepiscopus Bonefacius Cantuariæ, avunculus dominæ reginæ, partes petiit transmarinas, qua nescio de causa, forte vel quia malum sus [2] . . . . . Archbishop Boniface goes abroad.

. . . . . .

. . . secundos in regno esse post regem, si suo adquiescent consilio, videlicet quod si fidelitatem fidæ et fœdere confœderatam baronibus de providentia Oxoniæ relinquerent. De promissis igitur terrenis et vanitatibus hujus vitæ variæ leviter isti omnes Sathanæ satellites convicti, terris amplis, castris fortibus, possessionibus sibi non minimis concessis, chartis sibi conscriptis ac regia voluntate et consensu sigillatis, barones sibi conjuratos reliquerunt, et juramentum fide prius præstitum violaverunt, et domino regi et suo primogenito filio Eadwardo hostiliter, non dico fideliter, adhæserunt. Ab illo autem die dominus rex cum suis barones de die in diem quærebant seducere et interficere, sed timebant turbam, forte illud evangelicum in corde sæpius revolventes: *Non in die festo, ne forte tumultus fieret in populo.* f. 65. Conduct of some of the barons.

[1] *ejusdem*] ejusque, MS.

[2] One or more leaves are lost here.

A.D. 1263. f. 65 *b.* Parliament at London. Sept. 8.

MCCLXIII. Anno igitur MCCLXIII. exiit edictum a domino rege Angliæ, quod omnes magnates et proceres Angliæ, una cum archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus conventualibus, apud Londoniam circa festum Nativitatis beatæ Mariæ in unum essent congregati, ad tractandum de pacis reformatione. Quibus convocatis et ibidem fere per quindenam commorantibus, et de dicta pace tractantibus, nulla inventa est pacis recordatio, sed diaboli instinctu nefario unusquisque contra alium, minas, bellum, et mortis dispendium obtulerunt, et ita a Londonia, infecto pacis reformandæ negotio, repatriaverunt. Sed tamen antequam repatriarent, submiserunt se dominus rex et barones veredictioni et dispositioni et providentiæ domini regis Franciæ, et in instanti dominus rex una cum regina et episcopo Herefordensi [1] et aliis multis transfretavit, et dominum regem Franciæ adiit, et barones miserunt nuntios, milites et clericos, et ibi invenerunt Johannem Mansel, qui furtive nuper mare transiit.

Determination of the king and barons to refer their quarrels to the king of France, S. Louis.

He first inclines to the barons;

Rex [2] igitur Franciæ auditis turbationibus inter regem Angliæ et suos fideles barones, in visceribus cordis sui præ dolore et tristitia non minimum commotus et anxiatus, consilio habito benigno, bene eidem primo complacuit et acta approbavit baronum, dicens quod sicut navis sine gubernaculo navigantium non valet in undis maris sine periculo salvari, ita nec rex aliquis sine coadjutoribus regni sui proprii, regni prospera potest gubernare, nec adversa defendere; asserens, quod dignum et justum est regnum unumquodque per regem et regni fideles gubernari et non per alienos. Super verbis igitur domini regis lætati sunt universi, et reversi sunt nuntii cum gaudio, laudantes et glorificantes Deum.

---

[1] Peter de Egeblanke.

[2] This is preceded by the following title in rubrick:—"Quod multum dolebat rex Franciæ de turbatione Anglorum, primo tamen dico, sed postea mutatum est cor ejus in contrarium."

Eodem igitur tempore fraude mulieris serpentina, scilicet reginæ Angliæ, et allocutione deceptus et seductus idem rex Franciæ, sicut scriptum est, *Non est fraus super fraudem mulieris,* nam primum parentem, regem Salomonem, David prophetam, et alios multipliciter decepit; mutatum est cor regis ejusdem de bono ad malum, de malo ad pejus, de pejori ad pessimum. Ita regiis mandatis literatorie proceribus et magnatibus Angliæ scripsit in hæc verba, dicens:— A.D. 1263. f. 66. but afterwards, through the deceit of queen Eleanor, changes.

Mandatum regis Franciæ baronibus Angliæ per antifrasim.

Rymer, Fœdera, i. p. 434.

1. "Nos vero partibus propter hoc convocatis Aubenis,[1] "dicto rege personaliter et quibusdam de baronibus per se, "et aliis per procuratores comparentibus coram nobis, auditis "hinc inde propositis, et etiam dissentionibus ac rationibus "partium plenius intellectis, attendentes quod [per] provi- "siones et ordinationes et statuta et obligationes Oxoniæ, et "per ea quæ ex eis et occasione eorum subsecuta sunt, juri "et honori regio plurimum fuisse detractum regni turba- "tionem, ecclesiarum depressionem et deprædationem, et aliis "personis ipsius regni ecclesiasticis et sæcularibus, indigenis "et alienigenis gravissima dispendia provenisse, et quod veri- "similiter tenebatur, nè graviora contingerent in futurum, "communicato bonorum et magnatum consilio—in nomine "Patris et Filii et Spiritus Sancti, Amen, prædictas provi- "siones, ordinationes, et obligationes omnes quocumque "nomine censeantur, et quicquid ex eis vel occasione eorum "subsecutum est, per dictum nostrum seu ordinationem "nostram cassamus et irritamus; maxime cum appareat "summum Pontificem eas per suas literas cassas et irritas "nuntiasse; ordinantes, quod tam dominus rex quam barones, "et alii quicumque præsenti compromisso consenserint et de "prædictis observandis se quoquomodo astrinxerunt, sè de "eisdem quietent et sint penitus absoluti. The award of the French king, annulling the Provisions of Oxford.

2. "Adicimus etiam quod ex vi seu viribus prædictarum[2] "provisionum seu obligationum, seu ordinationum, vel alicujus "super hoc concessæ potestatis a rege, nullus nova statuta "faciat nec jam facta teneat vel observet, nec propter non [1] f. 66 *b.*

[1] Sic. MS., an error for *Ambianis, i.e.*, Amiens.

[2] *prædictarum*] predicta, MS.

A.D. 1263. " observationem prædictorum debeat aliquis alterius capitalis Rymer, " vel alter inimicus haberi, vel pœnam aliquam propter hoc i. p. 434. " sustinere.

3. " Decrevimus etiam quod omnes literæ super præmissis " provisionibus et eorum occasione confectæ, irritæ sint et " inanes.

4. " Et ordinamus quod ipsi regi Angliæ restituantur ablata " a baronibus, et reddantur.

5. " Item dicimus et ordinamus, quod castra cuicumque " fuerint tradita custodienda ad securitatem, sive occasione " dictorum, et adhuc detenta, libere a dictis baronibus eidem " regi reddantur, tenenda ab eodem rege sicut ea tenebat ante " tempus prædictarum provisionum.

6. " Item dicimus et ordinamus quod libere liceat dicto " regi capitalem justiciarium, cancellarium, thesaurarium, con- " siliarios, justiciarios minores, vicecomites, et quoscumque " alios officiales ac ministrales regni ac domus suæ præficere, " instituere, destituere, et amovere pro suæ libito voluntatis, " sicut faciebat et facere poterat ante tempus provisionum " prædictarum.

7. " Item retractamus et cassamus illud statutum factum, " quod regnum Angliæ de cætero per alienigenas[1] non " gubernetur, necnon ut exirent alienigenæ nec reversuri, " exceptis illis quorum moram fideles regni communiter " acceptant.[2]

8. " Ordinamus per dictum nostrum, quod liceat alienigenis " morari in dicto regno secure, et quod rex possit alienigenas " et indigenas vocare ad consilium suum, quos sibi viderit " utiles et fideles, sicut facere poterat ante tempus prædic- " tum.

9. " Item dicimus et ordinamus, quod dictus rex plenam " potestatem et liberum regimen habeat in suo regno et ejus " pertinentiis, et sit in eodem et in ejus plenaria potestate in " omnibus et per omnia, sicut fuit ante tempus prædictum. " Nolumus autem nec intendimus per præsentem ordina-
f. 67. " tionem derogare in aliquo regiis privilegiis, chartis, liber- " tatibus, statutis, laudabilibus consuetudinibus regni Angliæ, " quæ erant ante tempus provisionum ipsarum.

10. " Ordinamus etiam quod idem rex baronibus prædictis " indulgeat et remittat omnem rancorem quem habet versus " eos occasione præmissarum. Et similiter barones eidem. " Et quod unus alterum occasione præmissarum, de quibus

---

[1] *alienigenas*] indigenas, MS. | [2] *acceptant*] acceptantes, MS.

" in nos extitit commissum, per se vel per alium de cætero A.D. 1263.
" non gravet in aliquo vel offendat."

Ante istam ordinationem regis Franciæ, regina Angliæ, P[etrus] episcopus Herefordiæ, Johannes Mansel, et quidam alii perquisierunt literas domini Papæ regi Franciæ directas, quod omni modo provisiones Oxoniæ impediret, subverteret, et contradiceret, per legatum Romæ. Letters had been obtained from the Pope against the Provisions of Oxford.

Barones vero nullo modo literis regis[1] Franciæ sive mandatis adquiescentes sibi directis, miro modo et ultra modum mota est terra Anglicana, et conturbatum est regnum, et fere in se divisum propter controversiam motam inter regem et regnum et regni magnates, odio Eadwardi filii regis et Rogeri de Mortuomari. The barons refuse to agree to this award.

Eodem igitur anno circa Natale Domini, inito magnatum consilio, dominus Johannes Gyfard cum non minimo conductu iter arripuit versus terras domini Rogeri de Mortuomari, et illas omnino destruxit, et castra sua obruit, et una die ducentos homines et eo amplios interfecit. Destruction of the lands of Roger Mortimer.

Circa idem tempus quidam Anglicanus fidelis Angliæ barones ita occulte præmunivit in hæc verba: Advice given to the barons.

" Porro constet, quod legatus mittatur ad vos in
" manu potenti, scilicet cum potentia domini regis
" Franciæ, ad omnes provisiones revocandas, et quic-
" quid hactenus actum sit vobiscum, et ad puniendum f. 67 *b*.
" gravissime omnes præsentis perturbationis auctores.
" Quod si admiserint, viri nobiles paulatim confunden-
" tur, et evanescent. Si non admiserint, excommuni-
" cabuntur, et terra interdicetur, et postmodum
" invocabitur contra eos brachium sæculare. Unde
" si justam causam non habeant nobiles viri, aut si
" forte præmissis resistere non valent, expediret eis
" super omnibus se ad invicem conformare ante adven-
" tum legati, scientes, quod si succumbant, aut bello
" aut alias per admissionem legati,[2] se exhære-

[1] *regis*] regiis, MS.

[2] MS. inserts *scientes*.

A.D. 1263. Especially to Simon de Montfort.

" dari, qui alios ejecerunt. Caveat dominus Symon
" de Monteforti, quia dicitur, quod alios etiam
" alienigenas persecuturus eiciendo, alios infra pro-
" tegendo; qua etiam fronte potuit idem Symon terras
" domini Johannis Mansel suo proprio filio conferre,
" et hujusmodi facere similia, quæ pro certo patientur
" recidivam? Non enim sui aut suorum vacare debent
" spoliis aut lucris, si pro communi bono laboraret.
" Creditur quod dominus rex Franciæ sit valde pronus
" ad intrandum Angliam, dum tamen ab ista ecclesia
" hoc sibi injungatur, quod non diebus nec noctibus
" cessat scribere, quod legatus ad vos transmittatur.
" Unde si viribus resistere proponant nobiles,
" omnino ad pugnam parent se pro patria, et pro
" seipsis, mare super omnia muniendo, et sibi in
" Hibernia, Wallia, Scotia, amicitias copulando, et ab
" infestivis inimicitiis præcavendo, quia si hoc non
" habuerint, non subsistent. Prospiciant etiam sibi,
" quod tempore Martis omnes equi religiosorum et
" clericorum cum eorum famelicis et laicis, et de
" qualibet villa liberi et præpositi et potentes sint
" præparati ad bellum, terram et propria capita
" defensuri, et talibus excrescet exercitus maximus
A head to be chosen in case S. de Montfort dies.
" sine damno subditorum. Prospiciendum etiam esset,
" quod si moreretur dominus Symon, qui jam senuit,
" quod in loco ejus alius capitaneus subrogaretur.
" Hæc et similia hic dicimus et sentimus, pelli nostræ
" et vestræ timentes, et maxime quia dicimini [ut]
" adeo faciles ad dissentiendum sitis; scituri quod
" legatus veniet, sicut præscripsi, dominus Sabinensis,[1]
" vir bonus et discretus, cui multa injungentur. Quia
" pro certo . . . ."[2]

---

[1] Guy Foulquois, cardinal bishop of Sabino, afterwards Pope Clement IV.

[2] The MS. ends here imperfectly.

ANNALES MONASTERII DE BURTON,

1004—1263,

FROM

MS. COTTON. VESPAS. E. iii.

ANNALES MONASTERII BURTONENSIS.

ANNO ab incarnatione Domini MIV., indictione II., tempore Æthelredi regis Angliæ, patris Sancti Edwardi regis et confessoris, quidam nobilis nomine Wlfricus cognomento Spot, construxit abbatiam Burtoniam vocatam, deditque ei omnem hæreditatem paternam appretiatam septingentas libras. Et quia nondum utebantur sigillis in Anglia, fecit donum suum his confirmari subscriptionibus, prout in charta continetur.[1] f. 1. A.D. 1004. Foundation of Burton abbey.

Ego Æthelred rex Anglorum hoc donum perpetua ditavi libertate. Ego Æthelstan filius regis. Ego Ecghrith filius regis. Ego Ædmund filius regis. Subscriptions to the charter.

Ego Eadred filius regis. Ego Eadpig filius regis.

Ego Eadgar filius regis. Sees of the bishops subscribing:

Ego Ælfric archiepiscopus composui. Canterbury.

Ego Wlfstan archiepiscopus conclusi. York.

Ego Ælfheah episcopus consignavi. Winchester.

Ego Ælfhim episcopus consensi. London.

Ego Lywing episcopus condixi. Wells.

Ego Æthelric episcopus confirmavi. Sherborne.

Ego Ælfhelm episcopus corroboravi. Dorchester.

Ego Ordbriht episcopus assensi. Selsey.

Ego Godpine episcopus adquievi. Rochester.

Ego Ælfgar episcopus adunavi. Elmham.

Ego Godpine episcopus affirmavi. Lichfield.

Ego Sigeferde episcopus auxiliatus sum. Lindsey.

Ego Ædpeardus abbas, et cæteri usque ad duodecim.

Ego Ælric dux cum ducibus duobus.

Ego Æpelmer minister.

[1] The first paragraph is in rubrick.

A.D. 1004. Ego Ordulf minister.
Ego Þilfgeat minister.
Ego Þulfheat minister, et cæteri usque xxi.

Wlfgetus, the first abbat. Wlfgetus fuit primus abbas ecclesiæ Burtoniensis.

MVI. Ælphegus Cantuariensis archiepiscopus suscepit pallium.

Exchange of Rolleston for Aldsworth and Alfreton. MVIII. Rex Æthelredus excambivit villam de Rolvestonia pro duabus villis, videlicet Ældespirde et Ælfredintone, cum abbate Þulfgeto. Hanc villam de Rolvestonia tenet comes de Ferrariis in hæreditate.

MXI. Cantia vastata est a Dacis.

MXII. Abbas Wlfgetus emit villam de Withmere[1] cum pertinentiis, a rege Anglorum Æthelredo, pro lxx. libris in auro et argento.

Ælþfegus archiepiscopus martyrizatus est.

MXIII. Swanus rex Dacorum fugavit Ethelredum in Normanniam.

Death of Sweyn. MXIV. Occisus est Swanus a sancto Edmundo.

MXV. Hic venit Cnut ad Anglos.

Death of Ethelred. MXVI. Obiit Æthelredus rex, anno regni sui xxxvii.

MXVII. Occisio Edricis ducis et sociorum ejus.

MXVIII. Translatio sancti Elphegi Cantuariensis archiepiscopi.

MXXIII. Hic obscuratus est sol ix. kal. Febr.

MXXVI. Obiit Wlfgetus abbas.

Abbat Brihtric. MXXVII. Successit Briþtricus abbas.

MXXVIII. Hic Cnut perrexit ad Norþegon cum l. navibus.

MXXIX. Hic reversus est.

MXXXI. Hic Cnut Romam petiit, et bellum in Cantia renovatum [est].

f. 1 *b*. MXXXV. Cnut rex obiit.

Murder of prince Alfred. MXXXVI. Ælfredus filius regis Ethelredi per Godwinum occiditur.

[1] *i.e.*, Whitmore.

MXL. Haraldus rex obiit. Hardecanutus coronatur. A.D. 1040.

MXLII. Hardicanutus rex Angliæ et Danemarchiæ obiit.

MXLIII. Sanctus Edwardus rex coronatur. Edward the Confessor.

ML. Obiit Brictricus abbas.

MLI. Venit Levericus abbas.

MLXII. Sanctus Wlstanus episcopus Wigorniæ consecratur.

MLXV. Sanctus Edwardus rex obiit. Haraldus. Harold.

MLXVI. Adventus Normannorum in Angliam. Haraldus dux, Godwini ducis filius, post mortem sancti Ædwardi regis occupavit regnum Angliæ, fracto fœdere quod pepigerat cum Willelmo duce Normanniæ, quando captus fuit in Pontivo.[1] Unde factum est quod dux Willelmus Normannus, dictus Bastardus, congregatis undecunque populis, Francis scilicet et Normannis, et aliorum populorum valida manu, transfretavit in Angliam, et conserto prælio cum Haraldo et exercito suo, obtinuit, et regni diademate insignitus est. The Norman invasion.

MLXVII. Consecratio Petri Lichfeldensis episcopi.

MLXVIII. Nascitur Henricus filius regis.

MLXXXV. Obiit Levericus abbas. Successit Galfridus Mala Terra.

MLXXXVI. Obiit Petrus Lichfeldensis episcopus.

MLXXXVII. Obiit Willelmus rex Bastardus. Death of William I.

Hic dedit nobis, videlicet monasterio Burtoniensi, Ufram majorem et minorem, tempore suo, cum tota terra de ultra Dova et Eccleshall.

Willelmus filius ejus coronatus est. Coronation of William II.

MLXXXVIII. Consecratio Roberti de Limesei Lichfeldensis episcopi.

MXCIV. Galfridus Mala Terra expulsus est de abbatia: f. 2.
Nigellus abbas venit, monachus et sacrista Wintoniæ.

MXCV. Sanctus Wlstanus episcopus obiit.

MXCVII. Jerusalem capitur a Francis. Capture of Jerusalem.

[1] *i.e.*, Ponthieu.

A D. 1100. MXCVIII. Abbatia ordinis Cistercii fundata est.

Coronation of Henry I. MC. Obiit Willelmus rex Rufus. Henricus rex frater ejus coronatus est.

Hic rex Henricus destruxit impios regni; sed propter ducatum Normanniæ, detinuit Robertum fratrem suum ducem Normanniæ in custodia sua usque ad mortem suam. Iste Henricus duxit uxorem Matildem filiam Melcholmi regis Scotiæ et Mageriæ, de qua genuit Willelmum, et Matildem postea imperatricem.

MCI. Robertus comes Normanniæ venit in Angliam cum exercitu.

Capture of Robert of Normandy. MCVI. Henricus rex cepit comitem Robertum fratrem suum.

MCX. Aqua Trenta apud Notigham a prima usque ad tertiam exsiccata est.

The church at Burton begun. MCXIV. Inchoatio Burtoniensis ecclesiæ: Obiit Nigellus Abbas; cui successit eodem anno Galfridus abbas, prior Wintoniæ.

MCXVII. Obiit Robertus de Limesei Lichfeldensis episcopus; successit Robertus cognomento Peccatum, Lichfeldensis episcopus.

MCXXVII. Obiit Robertus cognomento Peccatum, Coventrensis episcopus.

MCXXVIII. Rogerus de Clintone consecratus est episcopus Coventrensis.

Garendon abbey. MCXXXIII. Abbatia de Gerendon fundata est.

MCXXXV. Obiit rex Henricus primus.

Coronation of Stephen. Coronatus est rex Stephanus, nepos ejus, comes Bononiæ, filius comitis Blesensis.

Wardon abbey. MCXXXVI. Fundatur Waredonia.

Bordesley abbey. MCXXXVIII. Abbatia de Bordesleia fundatur.

MCXLVII. Lodowicus rex Franciæ peregre profectus est ad Hierusalem.

Mereval abbey. MCXLVIII. Robertus de Ferrariis fundavit Myrevallem.

MCL. Venit Robertus abbas.

MCLI. Obiit Galfridus abbas.

MCLII. Obiit Rogerus de Clintone Coventrensis episcopus. Tileteya fundata est. A.D. 1152. Tiltey abbey.

MCLIII. Consecratio Walteri Durdent, Coventrensis episcopi. f. 2 *b*.

MCLIV. Obiit Stephanus rex Angliæ.

MCLV. Henricus rex, filius imperatricis, coronatus est. Uxor sua regina Elianor peperit Henricum filium suum. Coronation of Henry Fitz-empress.

MCLVI. Regina peperit filiam Matildam.

MCLVII. Regina peperit Ricardum.

MCLVIII. Regina peperit Galfridum.

MCLIX. Robertus abbas Burtoniensis depositus est et expulsus est ab abbatia. Deposition of abbat Robert.

MCLX. Bernardus abbas venit, monachus Gloverniæ, quondam abbas de Cerne, unde recessit propter magnas ejusdem domus exordinationes. Abbat Bernard.

MCLXI. Obiit Walterus Durdent episcopus Coventrensis.

MCLXII. Gloriosus Thomas Cantuariensis archiepiscopus consecratus est.

MCLXV. Regina peperit Johannam filiam suam.

MCLXVI. Regina peperit Johannem filium suum.

MCLXX. Sanctus Thomas archiepiscopus passus est.

MCLXXII. Abbatia de Stanlawe fundata est. Stanlaw abbey.

MCLXXV. Obiit Bernardus abbas.

MCLXXVI. Robertus abbas reversus est.

Bertram de Verdonia fundavit Crokesdene. Crokesden abbey.

MCLXXVII. Obiit Robertus abbas.

MCLXXVIII. Rogerus Malebranche abbas venit, prior de Malvernia majori.

MCLXXXI. Obiit Ricardus Pecche episcopus Coventrensis.

MCLXXXII. Obiit Rogerus abbas.

Ricardus abbas venit, prior de Rofa.

MCLXXXIII. Gerardus cognomento Puella, consecratur episcopus Coventrensis.

MCLXXXIV. Obiit Gerardus episcopus Coventrensis.

A.D. 1186. MCLXXXVI. Hugo de Nonant consecratur episcopus Coventrensis.

MCLXXXVII. Obiit Ricardus abbas. Nicholaus abbas venit, prior Abbendoniæ.

Death of Henry II.

MCLXXXIX. Obiit Henricus rex, filius imperatricis. Hic rex Henricus tenuit regnum Angliæ et ducatum Normanniæ, et regnavit annis xxxv. Fuit autem prudens, et ducatum Normanniæ magis pecunia sua quam armis defendebat contra regem Lodowicum, patrem Philippi, et contra Philippum postea regem, et sic exhauriebat quasi de fonte thesauros Angliæ et Normanniæ.

Prince Henry; his marriage with [Margaret, daughter of Louis VII.]

Henricus rex filius ejus magnanimus fuit, et regnum Angliæ et ducatum Normanniæ cum patre suo aliquanto tempore, pauco stipatus milite, tenuit; et duxit filiam regis Franciæ, sed pauco vixit tempore; tamen adversarius fuit patris sui.

Coronation of Richard I.

Rex Ricardus coronatus est. Hic fuit bellicosus et fortunatus in adversis. Regnum Angliæ et omnes terras transmarinas tenuit in vita sua, sed armorum exercitio. Quantus etiam fuerit si quis scire voluerit, legat Chronica magistri Hugonis[1] de Hovedene.

f. 3.

MCXC. Rex Ricardus peregre profectus est ad Jerusalem.

He goes to the Holy Land.

Obierunt in obsidione Accon Theobaldus[2] Cantuariensis archiepiscopus, Willelmus comes de Ferrariis, et Fredericus Romanorum imperator obiter versus Hierusalem, et Conradus filius suus, et totius orbis ducum et principum, archiepiscoporum, episcoporum, comitum, et baronum, militum, cleri, et populi infinita multitudo isto anno ibidem obiit.

Abridged from Hoveden, f. 390 *b*.

Siege of Acre.

Ib. f. 396.

Acre restored to the Christians.

MCXCI. Pagani reddiderunt Accon Ricardo regi Angliæ et Philippo regi Franciæ, cum omnibus quæ in ea erant, et quingentos captivos Christianos qui in ea erant reddiderunt quietos; et conventionaverunt regibus, quod traderent eis crucem sanctam, et mille Christianos captivos, et ducentos

---

[1] *Hugonis*] An error for *Rogeri*.

[2] *Theobaldus*] An error for *Baldwin*. The error possibly arose from a confusion between him and Theobald, count of Blois.

milites captivos Christianos, quoscunque prædicti reges elegerint de omnibus captivis qui fuerunt inventi in potestate Soldani;[1] et ad opus regum darent ducenta milia Bisantiorum; et quod ipsi remanerent obsides in eorum custodia quousque hoc perfecissent, tantum infra quadraginta dies sub pœna vitæ et membrorum. . . . . A.D. 1191.

Hoveden, f. 405 *b.* Hugo de Nonant expulit monachos de Coventria, et posuit[2] canonicos sæculares. . . . . .

Ib. f. 408. MCXCII. Ricardus rex propter sinistros rumores quos audivit de Philippo rege Franciæ . . . . . et Johanne de Moretonio comite fratre suo, qui castella sua et terras occupavit, et propter infirmitatem corporis, repatriare disposuit. Seizure and imprisonment of Richard.

Ib. f. 410. . . . . Et cum esset in transeundo mare ad partes suas reversurus, accidit ut ventus, rupta navi sua in qua erat, duceret eam versus partes Histriæ, ad locum qui est inter Aquileiam et Venetiam, ubi . . . . . passus naufragium cum paucis evasit. . . . . Considerato autem et audito quod in terra erat, ... Limpoldus dux Austriæ, consanguineus Henrici imperatoris, ... impositis ubique custodibus, juxta Wenam in villa viciniori in domo despecta regem cepit.[3] . . . . Quod postea Henricus imperator significavit regi Franciæ.

Ib. f. 414 *b.* MCXCIII. Ricardus rex fecit finem pro redemptione sua, videlicet domino imperatori centum milia marcarum.[4] . . . . . Item triginta milia marcas domino imperatori, pro quibus debuit dare sexaginta obsides: et viginti milia marcas duci Austriæ, pro quibus debuit invenire septem obsides. . . . . Si autem dominus rex solverit promissionem quam domino imperatori de Henrico quondam duce Saxoniæ fecerat, imperator de quinquaginta milibus marcis argenti regem liberum dimittens et absolutum, pro ipso rege solvet duci Austriæ viginti milia marcas, et rex non tenebitur dare duci Austriæ septem obsides, neque imperatori sexaginta. Cum igitur rex prædictam promissionem de Henrico quondam duce Saxoniæ impleverit, et centum milia marcas solverit, libere recedet. Prætera rex fecit jurare in animam suam quod neptem suam filiam G[alfridi] comitis Britanniæ traderet nuptui filio ducis Austriæ, infra septem menses postquam liberatus fuerit et in His ransom.

---

[1] *Soldani*] Saladini, Hoveden.

[2] *posuit*] in ea instituit, Hoveden.

[3] *cepit*] captivavit, Hoveden. The latter part of this paragraph is from the letter of the emperor to Philip, as it is in Hoveden, f. 410.

[4] This is abridged from the *Forma Compositionis* given by Hoveden.

A.D. 1193. terram suam redierit; et eam transmittet usque ad introitum imperii, si eam recipere voluerit; et si noluerit, rex erit absolutus. . . . . .

Quod cum rex Franciæ Philippus audisset, statim mandavit comiti Johanni ut ipse sibi caveret, quia diabolus jam solutus erat. . . . . .

Endeavours of Philip of France and John to keep Richard imprisoned.

MCXCIV. Qui erat secundus annus captionis Ricardi regis Angliæ, idem Ricardus fuit adhuc in captione H[enrici] imperatoris Romanorum in Alemannia apud Spiram die Natalis Domini, quæ sabbato evenit; et ibi mansit usque ad tempus liberationis suæ, quod statuerat ei imperator, videlicet a secunda die[1] post diem Nativitatis Domini, in tres septimanas. Cumque imperator venisset illuc una cum archiepiscopis, episcopis, ducibus, et magnatibus imperii sui, et diu tractasset de liberatione Ricardi regis,[2] venerunt ad imperatorem nuncii regis Franciæ, et nuncii comitis Johannis fratris regis Angliæ, et obtulerunt imperatori ex parte regis Franciæ quinquaginta milia marcas argenti, et ex parte comitis Johannis triginta milia marcas argenti tali conditione, ut ipse regem Angliæ Ricardum teneret in captione sua usque ad festum Sancti Michaelis proxime sequens; aut si imperator mallet, darent ei in fine uniuscujusque mensis quamdiu ipse regem Angliæ in captione sua teneret, mille libras argenti; aut si imperator mallet, rex Franciæ daret ei centum milia marcas argenti, et comes Johannes daret ei quinquaginta milia marcas argenti, tali conditione, ut ipse traderet eis Ricardum regem, vel salitem in captione sua eum teneret ab illo tempore per spatium unius anni. . . . . Quibus auditis imperator distulit diem liberationis suæ, et statuit ei alium diem, videlicet, in Purificatione beatæ Mariæ, apud Mauguntium. . . . . .

Hoveden, f. 417.

f. 3 b.

Feb. 2. Die vero Purificationis beatæ Virginis, Henricus Romanorum imperator celebrato concilio apud Maguntium de liberatione regis, volens a pacto resilire propter cupiditatem pecuniæ quam Philippus rex Franciæ et comes Johannes ei obtulerant[3] . . . . . In eodem concilio tradidit imperator per manus Mauguntii et Coloniæ episcoporum Ricardum regem in manu Elienor matris suæ liberum et quietum, ii. non. Februarii, feria vi. die Ægyptiaca, quam moderni diem malam vocant; et sic in die mala liberavit eum Dominus.

Ib. f. 417 *b*.

Liberation of Richard. Feb. 4.

---

[1] *die*] feria, Hoveden.

[2] *Ricardi regis*] regis Angliæ, Hoveden.

[3] The sentence is unfinished, from the compiler altering, and then forgetting, Hoveden's construction.

Hoveden, f. 418.

Cum autem idem rex rogaret Robertum de Nonant, fratrem Hugonis de Nonant Coventrensis episcopi, qui Robertus portavit literas imperatori de rege Franciæ et comite Johanne, ut idem Robertus de Nonant esset pro illo obses; respondit Robertus, quod ipse erat homo comitis Johannis, et ideo noluit pro ipso obses esse. Unde rex iratus præcepit illum capi et in carcerem mitti, et ita factum est. . . . . Eodem die rex summonuit per literas suas H[ugonem] de Nonant Coventrensem episcopum, quod ipse veniret in curia sua, stare judicio episcoporum in eo quod episcopus erat, et judicio laicorum in eo quod ipse de eo laicalem tenuerat ballivam, super his quæ adversus eum loqueretur. . . . . A.D. 1194. Conduct of Robert de Nonant.

Deinde Ricardus rex Angliæ promisit et chartis suis confirmavit quibusdam archiepiscopis, episcopis, ducibus et comitibus, baronibus et militibus,[1] de imperio, redditus annuos pro homagiis et fidelitatibus et auxiliis eorum contra regem Franciæ. Recepit itaque homagium de archiepiscopo Magun- tino, et de archiepiscopo Coloniæ, et de archiepiscopo[2] de Legis,[3] et de duce Ostricii, et de duce de Lovain, et de marchiso de Munferant, et de duce de Nemburc,[4] et de duce Swaviæ,[5] fratre imperatoris, et de comite Palatino de Reno, et de filio comitis de Henou,[6] et de comite de Hoylande, et de aliis multis, salva fidelitate imperatoris. Richard confirms the revenues of various bishops, counts, &c., of the empire, in return for assistance against France.

Et est sciendum quod Ricardus rex Angliæ fuit in captione imperatoris per spatium unius anni et vi. hebdomadarum et iii. dierum. Liberato autem rege, omnes qui aderant præ gaudio lachrymati sunt. Deinde imperator tradidit regi salvum conductum. . . . . Cum autem venisset rex Coloniam, archiepiscopus . . . . . præ gaudio suæ liberationis celebravit missam in hunc modum: *Nunc scio vere quia misit Dominus angelum suum, et eripuit me de manu Herodis et de expectatione plebis Judæorum, etc.* . . . . . Length of Richard's captivity. Act. xii. 11.

Ib. f. 418 *b*. Hæc tria castella, videlicet Lancaster, Merleberge, et Mons Sancti Michaelis in Cornubia, reddita fuerant ante adventum regis in Angliam. Duo vero, Notingham et Tikehul, viriliter restiterunt impugnantibus. Sed audito adventu regis, illi de castello de Tikehul recedentes tradiderunt episcopo Dunelmensi[7] castellum ad opus regis, salvis sibi vita et membris. Various castles restored to the king.

---

[1] *et militibus*] multis, Hoveden.
[2] *archiepiscopo*] episcopo, Hoveden.
[3] *i.e.*, Liege.
[4] *i.e.*, Limburg.
[5] MS. inserts *et*.
[6] *i.e.*, Hainault.
[7] Hugo de Puisac. This sentence is abridged.

A.D. 1194. Nottingham captured. f. 4.

Illi autem de castello de Notingham restiterunt usque ad adventum regis, et adhuc post ejus adventum per aliquot dies viriliter restiterunt, ipso rege cum exercitu suo fortiter impugnante. Cognito autem post aliquot dies quod Ricardus rex in propria persona fuit ibi in obsidione, cum de hoc antea hæsitabant, reddiderunt castellum de Notingham qui illud tenuerunt, ponentes se in misericordia regis. Castellum de Notingham captum est xxvii. die mensis Martii.[1]

Reconciliation of Richard and John.

In sequenti vero Pentecoste in Normannia facti sunt amici Ricardus rex et comes Johannes frater suus, Alienora matre eorum mediante; sed rex nullum castellum neque terram aliquam ei reddere voluit. . . . . Hoveden, f. 421.

Reconciliation of Richard with the bishop of Coventry, and with his brother Geoffrey, archbishop of York.

MCXCV. Eodem anno Ricardus rex Angliæ remisit comiti Johanni fratri suo omnem iram et indignationem suam, et reddidit ei comitatum de Moretonia, et honorem de Eya; et comitatum Gloucestriæ, cum omni integritate eorum, exceptis castellis; et pro omnibus aliis comitatibus et terris suis, dedit ei rex per annum octo mille libras Andegavensis monetæ. . . . Ib. f. 428.

Eodem anno rex remisit iram et malevolentiam suam Hugoni Coventriæ episcopo, et reddidit ei episcopatum suum pro quinque milibus marcis argenti quas ei dedit; sed Robertus de Nonant frater ejusdem episcopi obiit in captione regis apud Doroberniam. Similiter dominus rex remisit Galfrido fratri suo Eboracensi archiepiscopo iram et malevolentiam suam, et recepit eum in osculo pacis. Unde idem archiepiscopus supra modum elatus, ipsum regem opprobriis exasperavit, quod ipse præcepit illum disseisire de archiepiscopatu suo et de vicecomitatu Eboraci. . . . . .

Famine.

MCXCVI. Mortalitas magna et fames erat in Anglia et in omnibus finibus ejus. Ib. f. 436 *b*.

Marriage of the count de S. Giles (Raymond VI. of Toulouse) with the Princess Joanna.

Eodem anno comes de Sancto Egidio duxit in uxorem Johannam sororem Ricardi regis, quondam reginam Siciliæ. . . . . .

MCXCVII. Johanna comitissa de Sancto Egidio, soror Ricardi regis Angliæ, peperit Reimundum suum primogenitum. Ib. f. 438.

De assisa mensurarum.

Assize of measures.

Constitutum est quod omnes mensuræ totius Angliæ sint ejusdem quantitatis, tam de bladis, quam de leguminibus, et Ib. f. 440 *b*.

[1] This, though similar, is a different account to Hoveden's.

Hoveden, f. 440 *b*.

de rebus consimilibus, scilicet una bona summa equi; et hæc mensura sit rasa, tam in civitatibus et burgis, quam extra. Mensura etiam vini et cervisiæ, et cunctorum liquorum . . . .[1] sint ejusdem quantitatis in toto regno, secundum diversitatem mercaturarum. Mensuræ etiam bladorum et liquorum vini et cervisiæ, inclaventur in eis claves, ne per dolum possint falsari. A.D. 1197. Assize of Measures.

Constitutum est, ut lanei panni, ubicumque fiant, sint[2] de eadem latitudine, scilicet de duabus ulnis infra lisuras; et ejusdem bonitatis in medio et in lateribus. Eadem etiam ulna sit in toto regno, et ejusdem quantitatis, et ulna sit ferrea. Prohibitum est omnibus mercatoribus per totum regnum, ne quis mercator prætendat seldæ suæ rubeos pannos vel nigros, vel scuta vel aliqua alia per quæ visus emptorum sæpe decipiuntur ad bonum pannum eligendum. Prohibitum est etiam quod nulla tinctura vendenda,[3] nisi solummodo nigra, fiat alicubi in regno, nisi in civitatibus aut capitalibus burgis.

Constitutum est etiam, ut in singulis civitatibus aut burgis quatuor aut sex legales homines de ipsa villa secundum quantitatem villæ, similiter in vicecomitatu, aut cum præpositis civitatis aut burgi, si in manu vicecomitis non fuerint, assignentur ad assisam custodiendam; scilicet hac forma; ut ipsi videant et certi sint, quod omnia vendantur et emantur per eandem mensuram, et omnes mensuræ sint ejusdem quantitatis secundum diversitatem mercium. Et si aliquem invenerint, qui confessus, vel convictus fuerit, quod per aliam quam per statutam mensuram vendiderit; corpus ipsius capiatur, et in prisonem mittatur, et omnia catalla sua in manu domini regis seisiantur; nec deliberetur nisi per dominum regem, aut capitalem ejus justiciarium. De ipsis custodibus statutum est, quod si ipsi hanc custodiam ita negligenter fecerint, quod per alios quam per eos convincantur coram justiciariis domini regis, aliquam transcriptam assisam transire, vel de mensuris victualium vel aliarum mensurarum, vel latitudine pannorum; ipsi custodes de catallis suis in misericordia domini regis remaneant. f. 4 *b*.

Præceptum est etiam, ut post festum purificationis beatæ Mariæ, nullus in aliquo comitatu vendat aliquid nisi per præscriptam mensuram quæ ejusdem sit quantitatis; nec post feiram mediæ Quadragesimæ, quæ est apud Stanfordiam, ven-

---

[1] This sentence is made nonsense by the omission of the words "sit ejusdem quantitatis secundum diversitatem liquorum. Ponderа etiam et libræ et cæteræ pesiæ."

[2] *sint*] fiant, H.

[3] *vendenda*] vendentia, MS.

A.D. 1197. dat aliquem pannum minoris latitudinis quam duarum ulnarum infra lisuras. Hoveden, f. 440 *b*.

Obiit Nicholaus abbas Burtoniæ.

Archbishop Hubert restores the Coventry monks.

MCXCVIII. Hubertus Cantuariensis archiepiscopus, totius Angliæ primas, Apostolicæ sedis legatus, et totius Angliæ summus justiciarius, ... venit ad Coventriam, et cum eo abbas Sampson ecclesiæ Sancti Edmundi, per mandatum Cælestini summi pontificis, et introduxit monachos in ecclesiam ejusdem villæ cathedralem, quos Hugo de Nonant ejusdem ecclesiæ episcopus ab eadem ecclesia vi et armata manu expulerat, et loco illorum in ea canonicos sæculares instituerat, et eos de bonis ecclesiæ, quæ ad sustentationem monachorum ibidem Deo servientium collata fuerunt, præbendaverat; sed canonicis expulsis inde, bona ecclesiæ redierunt in usus monachorum.

Letter of Pope Cælestine III. on this subject to archbishop Hubert, bishop Hugh of Lincoln, and abbat Sampson of S. Edmund's Bury.

" Cælestinus episcopus servus servorum, etc., dilectis filiis " archiepiscopo Cantuariensi, episcopo Lincolniensi, et abbati " de Sancto Edmundo, salutem et apostolicam benedictionem. " Sicut ea quæ a prædecessoribus nostris provida fuerint de- " liberatione statuta, nullatenus irritari volumus vel infringi; " sic quæ per surreptionem ab eis obtenta sunt, in honestatis " ecclesiasticæ detrimentum, corrigi volumus, et in statum re- " digi meliorem. Cum enim, sicut accepimus, imo sicut bene " novimus, in Conventriæ ecclesia, fere a prima fidei Chris- " tianæ fundatione in Anglia, ordo fuerit monasticus institutus; " et in tantum in ea observantia servierunt regulari, ut ab " Apostolica sede privilegiari, et inclytæ recordationis regibus " Angliæ dotari meruerunt et ditari; dolemus plurimum, quod " venerabilis frater noster Cestrensis episcopus, occasione " quarundam literarum quas a bonæ memoriæ Papa Clemente " prædecessore nostro, ad falsam suggestionem sine conni- " ventia[1] nostra et fratrum nostrorum, sicut dicitur, et vix " credere possumus, impetravit; dilectos filios nostros priorem " et conventum de eodem monasterio violenter ejecit, et " canonicos in eo[2] instituit sæculares. Cum igitur id in mo- " nasticæ religionis, et totius ecclesiasticæ disciplinæ redundet " opprobrium; nec nostræ intentionis sit, quod dictus præde- " cessor noster tantæ irregularitati, nisi circumventus, aucto- " ritatem præstiterit aut favorem; fraternitati vestræ per Apo- " stolica scripta mandamus, et in virtute obedientiæ districte " præcipimus, quatenus, (prædictis literis, vel aliis privilegiis

---

[1] *conniventia*] conscientia, Hoveden. | [2] *eo*] eos, MS.

Hoveden, f. 441.

" confirmationis vel indulgentiæ, nequaquam obstantibus,) A.D. 1198.
" amotis ab eodem monasterio sæcularibus clericis, qui in eo
" fuerunt per supradictum episcopum instituti, sine alicujus
" quæstionis impedimento monasticum ibidem ordinem refor- f. 5.
" metis, monachos ejectos exinde reducentes[1] in illud, et tales
" in eo instituentes personas qui beati Benedicti regulam ob-
" servare debeant et desiderent. Memoratum vero episcopum,
" et universos detentores bonorum ejusdem ecclesiæ, ad eorum
" restitutionem per censuram ecclesiasticam, appellatione post-
" posita,[2] compellatis. Volumus etiam nihilominus et manda-
" mus, ut donationes ejusdem episcopi, infeudationes, locationes,
" et alienationes possessionum ejusdem ecclesiæ ab eo tempore
" factas, nostra freti auctoritate cassetis; eos qui contravenire
" præsumpserint, sublato appellationis obstaculo, censura ca-
" nonica percellentes; illos qui manus violentas in prædictas
" monachos injecerunt, denuncietis excommunicatos, et cum
" literarum vestrarum testimonio veniant ad sedem Apostolicam
" absolvendi." Datum.

De electione Othonis regis Alemanniæ.

Richard summoned to the election of the emperor.

Eodem anno infra Natale Domini venerunt Rotomagum nuncii archiepiscopi Coloniæ et Maguntini, et aliorum magnatum Alemanniæ, ad Ricardum regem Angliæ, dicentes ei ex parte prædictorum virorum, quod omnes magnates Alemanniæ convenirent apud Coloniam viii. kal. Martii ad eligendum imperatorem, et præceperunt ei in vi sacramenti et fidei quibus astringebatur imperatori et imperio Romano, quod omni contradictione et occasione remota, veniret Coloniam ad præfatum terminum, ut ipse, sicut præcipuum membrum imperii, esset simul cum illis ad eligendum imperio idoneum, Deo auxiliante, imperatorem. Quibus auditis, Ricardus rex Angliæ, habito cum suis consilio, misit cum prædictis nunciis Alemannorum, Philippum Dunelmensem episcopum, et quosdam alios episcopos et comites,[3] et Willelmum de Pratellis, ... ut ipsi interessent electioni imperatoris loco ipsius. Ipse enim timebat plurimum illuc ire, et iterum incidere in manus eorum, nisi securitas daretur ei de salvo conductu eundi et redeundi. Nec mirum; ipse enim quæ promiserat magnatibus terræ se daturum pro liberatione sua, non sol-

[1] *reducentes*] redeuntes, MS. and H.

[2] *postposita*] proposita, H.

[3] These are mentioned by name in Hoveden.

A.D. 1198. Election of Otho IV.

verat; et quia corpus imperatoris propter eum inhumatum erat. . . . . Procuravit etiam rex et fecit adversus archiepiscopos Coloniæ et Maguntini, et quosdam alios magnates, quod ipsi Othonem nepotem suum, fratrem Henrici ducis Saxoniæ in regem Alemanniæ elegerunt. Hoveden, f. 441 b.

Forma eligendi regem Alemanniæ.

Manner of the election of the emperor.

Est autem sciendum quod in electione Romanorum imperatoris taliter procedendum est.

Defuncto imperatore, archiepiscopi, episcopi, abbates, duces, comites, et omnes cæteri magnates Alemanniæ, in unum convenientes, debent duodecim viros eligere communiter, et eos præsentare Coloniæ et Maguntino archiepiscopis, et duci de Saxonia, et comiti Palatino de Reno, et quemcumque illi quatuor elegerint de prædictis duodecim electis, erit rex Alemannorum, et coronabitur apud Aese[1] capellam, ubi Carolus magnus requiescit. . . . .

Eodem anno obiit Hugo de Nonant episcopus Coventriæ; . . . . cui successit Galfridus de Muschamp. . . . . Ib. f. 442 b.

MCXCIX. Decimus annus et ultimus Ricardi regis Angliæ. . . . . Ib. f. 449.

De morte Ricardi regis.

Death of Richard I.

Widomarus vicecomes de Limoges invento magno thesauro auri et argenti in fundo suo, misit inde Ricardo regi Angliæ domino suo partem non modicam: sed eam refutavit, dicens se debere totum . . habere de jure suæ dominationis; quod prædictus vicecomes nullo modo concedere voluit. Venit ergo Ricardus rex cum exercitu magno in partes illas ad prædictum vicecomitem debellandum, obseditque castellum suum, quod dicitur Caluz, in quo sperabat thesaurum illum esse absconditum; et cum milites et servientes qui erant in castello, exeuntes obtulissent ei castellum illud, salvis vita et membris et armis illorum, noluit rex recipere; sed juravit quod eos vi caperet et suspenderet. Reversi sunt igitur milites et servientes in castellum dolentes et confusi, et paraverunt se ad defendendum. Eodem die cum Ricardus rex et Marcadeus circumirent castellum hinc et inde, explorantes in quo loco esset commodius insultum facere, quidam arcubalista nomine Bertramnus Ib. f. 449 b. f. 5 b.

[1] Aix-la-Chapelle.

Hoveden, f. 449 *b*.

de Gurdun traxit sagittam de castello, et percutiens regem in brachio vulneravit cum plaga insanabili; et sic rex vulneratus ascendit equum suum, et ad hospitium suum equitavit, et præcepit Marcadeo et exercitui suo universo, ut insultum facerent indesinenter in castellum donec caperetur; et factum est ita. Quo capto, præcepit rex omnes suspendi, excepto illo solo qui eum vulneraverat; quem, ut fas est credere, turpissima morte damnaret, si convaluisset. Deinde rex commisit se manibus cujusdam medici Marcadei, qui cum conaretur ferrum extrahere, solum lignum extraxit, et sagitta[1] remansit in carne; et cum carnifex ille circumquaque brachium regis minus caute incideret, tandem sagittam extraxit. Cum autem rex de vita desperaret, divisit Johanni fratri suo regnum Angliæ et omnes alias terras suas, et fecit fieri prædicto Johanni fidelitates ab illis qui aderant, et præcepit ut traderentur ei castella sua, et tres partes thesauri sui; et omnia baubella sua Othoni[2] nepoti suo regi Alemannorum, et quartam partem thesauri sui præcepit servientibus suis et pauperibus distribui. A.D. 1199

Deinde fecit coram se Bertramnum de Gurdun vocari,[3] qui eum vulneraverat, et dixit ei, "Quid tibi mali feci, quare me interemisti?" Cui ille respondit, "Tu interemisti patrem "meum, et duos fratres meos manu tua, et me nunc interi- "mere voluisti. Sume ergo de me vindictam quamcumque "volueris; libenter enim patiar quæcumque excogitaveris "majora tormenta, dummodo tu interficiaris, qui tot et tanta "mala intulisti mundo." Tunc præcepit rex eum solvi; et dixit, "Remitto tibi mortem meam." At juvenis 'constitit Lucan. ii. 'ante pedes' regis 'minaci vultu' . . . . . et sic laxatis 509. vinculis permissus est abire; et præcepit ei rex dari centum solidos Anglicanæ monetæ. Sed Marcadeus, rege nesciente, injecit manus in eum et tenuit; et post obitum regis excoriatum suspendit.

His burial.

Deinde præcepit rex ut cerebrum et sanguis ejus et viscera sua sepelirentur apud Charron, et cor suum apud Rotomagum, et corpus suum apud Fontem Ebraudi ad pedes patris sui. Discessit autem viii. idus Aprilis, feria iii. ante Dominicam in ramis palmarum, undecimo die postquam percussus fuerat. Et sui sepelierunt eum in supradictis locis, sicut præceperat. De morte autem illius quidam sic ait:

Istius in morte perimit formica leonem.
Proh dolor! in tanto funere mundus obit. . . .

---

[1] *sagitta*] ferrum, H.

[2] H. adds *divisit*.

[3] *vocari*] venire, H.

A.D. 1199. John obtains his treasures.

Defuncto Ricardo rege, Johannes comes Moretonii frater ejus, moram faciens in partibus transmarinis,[1] . . . . . perrexit ad Chinonem, ubi thesaurus fratris sui erat, quem Robertus de Turneham habens in custodia, tradidit ei, cum castello de Chinone et castello de Saumur, et aliis castellis quæ custodiebat. . . . . Hoveden, f. 450 *b*.

Arthur acknowledged as liege lord in Anjou, Le Mans, and Tours.

Convenientes in unum principes Andegaviæ, Cenomanniæ, et Turoniæ, adhæserunt Arthuro comiti[2] Britanniæ sicut domino suo ligio, dicentes illum filium esse fratris senioris, scilicet Galfridi comitis Britanniæ, qui habiturus fuisset hæreditatem,[3] si supervixisset Ricardum regem fratrem suum. . . . .

f. 6. Arthur sent to Paris.

Constantia comitissa Britanniæ . . tradidit Arthurum filium suum Philippo regi Franciæ; qui statim misit eum[4] Parisius custodiendum ad Ludowicum filium suum, et seisiavit in manu sua civitates et castella et munitiones dicti Arthuri. . . . .

Capture of Le Mans by John.

Johannes Comes . . cepit civitatem Cinomannum, . . et castellum et domos civitatis lapideas subvertit, et cives misit in captivitatem, eo quod ipsi contra fidelitatem quam ei fecerant, receperunt Arthurum in dominum. . . . .

John made Duke of Normandy.

Deinde venit comes Johannes Rotomagum, et die Dominica proxima sequenti, in octabis Paschæ, videlicet vii. kal. Maii, in festo Sancti Marci evangelistæ, accinctus est gladio ducatus Normanniæ, in matrici ecclesia, per manum Walteri Rotomagensis archiepiscopi, et præfatus archiepiscopus posuit in capite ducis circulum aureum, habentem in summitate per circuitum rosas aureas. Et ipse dux coram clero et populo juravit super reliquias sanctorum, et super sacrosancta evangelia, quod ipse sanctam ecclesiam et dignitates illius bona fide et sine malo ingenio servaret illæsas, et rectam justitiam exercebit, et leges iniquas destruet et bonas instituet. Interim regina Alienor mater prædicti ducis, et Marchadeus cum ruta sua, . . Andegaviam devastaverunt, eo quod Arthurum receperunt.

Fealty sworn to John in England.

Hubertus Cantuariensis archiepiscopus et Willelmus Marscallus, ... una cum Galfrido filio Petri justiciario Angliæ,[5] fecerunt homines regni, tam de civitatibus et burgis, quam etiam comites et barones, et libere tenentes, jurare fidelitatem et pacem Johanni duci Normannorum, filio Henrici regis, filii Matildis imperatricis, contra omnes homines. . . .

---

[1] *partibus transmarinis*] Normannia, H.

[2] *comiti*] duci, H.

[3] Abridged.

[4] *qui . . . eum*] quem rex Franciæ statim misit, H.

[5] *una . . . Angliæ.*] This is introduced from the next sentence in H.

Hoveden, f. 450 *b*. Postea . . . convenerunt apud Norhampton et convocatis coram se illis de quibus plus dubitabant, videlicet David comes[1] fratre regis Scotiæ, Ricardo comite de Clare, Ranulfo comite Cestriæ, Willelmo comite Totisbury,[2] Walrando comite de Warewich, ... et multis aliis tam comitibus quam baronibus, fecerunt illis fidem, quod prædictus Johannes Normannorum dux redderet unicuique illorum jus suum, si ipsi illi fidem servaverint et pacem. Sub hac igitur conventione supradicti comites et barones juraverunt Johanni duci Normanniæ fidelitatem et fidele servitium contra omnes homines. . . . . A.D. 1199.

He is crowned in London by archbishop Hubert. Deinde Johannes dux transfretavit in Angliam, et . . . . . venit Londonias in vigilia Ascensionis, in crastino coronandus. Congregatis igitur ibi in adventu suo una cum[3] Huberto Cantuariensi archiepiscopo omnibus magnatibus totius Angliæ, tam episcopis quam etiam comitibus et baronibus,[4] idem Hubertus archiepiscopus consecravit et coronavit præfatum Johannem ducem Normanniæ, in regem Angliæ, in ecclesia Sancti Petri apud Westmonasterium, vi. kal. Junii, feria v., die Ascensionis Domini. . . . .

Ib. f. 452. Conference between Philip Augustus and John. Aug. 16. Philippus rex Franciæ fecit Arthurum . . militem, et homagium suum recepit de Andegavia, et Pictavia, et Cenomannia, et Turonia, et Britannia, et Normannia. In crastino autem Assumptionis Beatæ Mariæ, et die sequenti, fuit colloquium inter reges Franciæ et Angliæ per internuncios inter Butavant et Guletut: et tertia die sequenti locuti sunt reges ipsi ore ad os. Sed rex Angliæ nullam gratiam invenit apud regem Franciæ. Requisitus ergo rex Franciæ, quare sic oderat regem Angliæ, qui nunquam illi aliquid mali[5] fecerat; respondit, quod sine licentia illius occupaverat Normanniam, et alias terras. Debuerat enim in primis ad eum venisse, et eum requisisse de jure suo, et inde homagium fecisse.

The Vexin claimed by Philip. f. 6 *b*. In colloquio illo petiit rex Franciæ ad opus suum totum Vogesin, scilicet totum quod est inter forestam de Lyons et Secanam, et riveram de Andeli et riveram de Otho; asserebat enim quod Galfridus comes Andegaviæ, pater regis Henrici filii Matildis, dederat illud [Lodowico] Grosso regi Francorum, pro auxilio suo habendo contra Stephanum regem Angliæ in adquirendo

---

[1] *comes*] sic: introduced by the transcriber without regard to case.

[2] *i.e.*, de Stuteville.

[3] *ibi . . . . . cum*] apud Lundonias in adventu prædicti ducis, H.

[4] *omnibus . . . baronibus*] Instead of this H. gives a long list of names.

[5] *aliquid mali*] malum, H.

A.D. 1199. Normanniam. Præterea petiit ad opus Arthuri, Pictaviam et Andegaviam, et Cenomanniam, et Turoniam; et alias fecit petitiones quas rex Angliæ nullo modo concedere voluit nec debuit; et sic discordes ab invicem recesserunt. Venerunt igitur ad Johannem regem Angliæ, comites et barones de regno Franciæ qui adhæserunt Ricardo regi Angliæ, et devenerunt homines Johannis regis; et juraverunt ei, quod ipsi cum rege Franciæ non componerent, nisi de consensu et voluntate illius; et ille juravit eis, quod ipse pacem cum rege Franciæ non faceret, nisi ipsi essent infra pacem. Hoveden, f. 452.

The election of Otho confirmed by Pope Innocent III.

Innocentius Papa et Romani elegerunt sibi in imperatorem Othonem regem Alemanniæ. . . . . Confirmata electione a domino Papa, ... publice clamatum est in Capitolio, et per totam urbem, "Vivat imperator noster Otho." Imperator itaque Otho electus mandavit Johanni regi Angliæ avunculo suo ut . : . . differret pacem facere cum Philippo rege Franciæ, quia ipse, Deo volente, faceret illi succursum bonum, qualem imperialis celsitudo facere posset meliorem. . . . . .

Statutes concerning the price of wine.

Johannes rex statuit quod nullum tonellum vini Pictavensis vendatur carius quam pro xx. solidis, et nullum tonellum vini Andegavensis carius quam xxiv. solidis, et nullum tonellum vini Franciæ[1] carius quam pro xxv. solidis; nisi vinum illud adeo bonum sit, quod aliquis velit pro eo dare circa duas marcas ad altius. Præterea statuit quod nullum sextarium vini Pictav[ens]is vendatur carius quam pro iv. denariis, et nullum sextarium vini albi carius quam vi. denariis. Statuit etiam quod omnia tonella quæ de cetero venient in Angliam, postquam venerint de Rech post tempus præsentis musti, sint de mutatione. . . . . Item statuit quod nullum vinum ematur ad regrateriam de vinis quæ applicuerint in Anglia. Sed hoc primum regis statutum vix inchoatum, statim est adnihilatum, quia mercatores hanc assisam sustinere non poterant. Et data est licentia vendendi sextarium de vino rubeo pro vi. denariis, et de vino albo pro viii. denariis; et sic repleta est terra potu et potatoribus. . . . . Ib. f. 453.

Terms of agreement between Philip Augustus and John.

Eodem anno[2] Johannes rex Angliæ fuit in Normannia apud Burum die Natalis Domini quæ sabbato evenit, et erat illud Natale Domini primum post ejus coronationem. Post Natale Domini Johannes rex Angliæ et Philippus rex Franciæ Ib. f. 453 b.

---

[1] *Franciæ*] Francigavensis, Hoveden.

[2] This is under the year 1200 in Hoveden.

Hoveden, f. 454 *b*. convenerunt ad colloquium; . . . ubi convenit inter eos, quod Ludowicus filius regis Franciæ duceret in uxorem Blanchiam filiam Aldefonsi regis Castellæ, neptem Johannis regis Angliæ, et Johannes rex daret cum ea et quieta clamaret prædicto Ludowico civitatem Ebroicarum cum toto comitatu, et omnes munitiones et castella, quæ rex Franciæ habuit in Normannia die qua Ricardus rex fuit vivus et mortuus; et insuper daret ei triginta milia marcas argenti. Et juravit quod nullum auxilium faceret Othoni nepoti suo neque de pecunia neque de hominibus, ad imperium Romanum adquirendum. . . . . Post colloquium illud Johannes rex misit Alienoram matrem suam ad regem Aldefonsum pro prædicta filia sua sic[1] maritanda. . . . . A.D. 1199.

Ib. f. 456. MCC. Colloquium factum est inter reges Angliæ et Franciæ in octabis sancti Johannis Baptistæ;[2] in quo rex Franciæ reddidit Johanni regi Angliæ civitatem Ebroicarum, et totum comitatum, et omnia castella et civitates et prædia quæ occupaverat . . per werram . . . .; et Johannes rex statim devenit inde homo regis Franciæ. Et incontinenti dedit universa illa Ludowico filio prædicti regis, in maritagium cum Blanchia nepte sua; . . . . et in crastino, scilicet x. kal. Junii, feria iii., desponsavit eam præfatus Ludowicus[3] apud Piremor, archiepiscopo Burdegalensi[4] officium faciente, præsentibus regibus cum clero et populo innumerabili.[2] Regnum Franciæ erat tunc sub interdicto propter Botildam reginam, filiam Cnut regis Daciæ, quam rex Franciæ dimiserat. f. 7. Marriage of Blanche of Castile with Louis, son of Philip Augustus.

Præfatus Ludowicus . . statim duxit secum sponsam suam in Franciam. . . .

Eodem die . . . Arthurus devenit homo regis Johannis, in præsentia regis Franciæ, de Britannia et aliis terris suis, de consensu et voluntate regis Franciæ; sed Arthurus de traditione Johannis regis, remansit in custodia regis Franciæ. . . . Arthur becomes liege man to John.

Otho . . Romanorum imperator misit Henricum ducem Saxoniæ, et Willelmum Wintoniensem fratres suos, ad regem Johannem avunculum suum, petens ab eo comitatum Eboraci, et comitatum Pictavis, quos Ricardus rex ei dederat, et duas partes totius thesauri sui, et omnia exenia sua, quæ idem Ricardus ei delegavit.[5] Sed Johannes rex nihil horum quæ Otho demands of John the dignities and treasures given to him by Richard.

---

[1] *sic*] L. filio P. regis Fr., Hov.

[2] Abridged.

[3] *desponsavit . . . Ludowicus*] despensata est L. filio Ph. regis Fr., H.

[4] Elias.

[5] *Ricardus ei delegavit*] rex Angliæ ei divisit, H.

A.D. 1200. petebantur, facere voluit, propter jusjurandum quod regi Franciæ fecerat, scilicet quod non faceret succursum præfato Othoni neque auxilium. . . . . .

Divorce and second marriage of John.

Eodem anno factum est divortium inter Johannem regem et Hawisam uxorem suam, filiam Willelmi comitis Gloverniæ, per Burdegalensem[1] archiepiscopum, et per Pictavensem,[2] . . . eo quod erant affines in tertio gradu consanguinitatis. . . . . Rex autem Johannes de consilio domini sui Philippi regis Franciæ, duxit sibi in uxorem Isabel filiam Ailmari comitis de Engolismo, quam prædictus comes consilio et voluntate Ricardi regis Angliæ prius dederat Hugoni le Brun comiti de la Marche, quam idem Hugo comes cepit per verba de præsenti, et ipsa . . . eum; sed quia illa annos nondum attigerat nubiles, noluit eam prædictus Hugo in facie ecclesiæ sibi copulare. Videns ergo pater puellæ quod Johannes rex Angliæ eam affectavit, eripuit eam de custodia præfati Hugonis, et dedit eam regi Johanni . ., et statim rex desponsavit eam per archiepiscopum Burdegalensem apud Engolismum. . . . Hoveden, f. 457.

Death and burial of St. Hugh, bishop of Lincoln.

Mense Novembri xvi. kal. Decembris, obiit sanctus Hugo Lincolniensis episcopus Londoniis . . . et ix. kal. Decembris corpus ejus delatum est Lincolniam tumulandum. Cui occurentes rex Johannes et Hubertus Cantuariensis archiepiscopus, et duo alii archiepiscopi, et xiii. episcopi, et comites et barones totius Angliæ, qui ibi una cum rege fuerunt congregati ad colloquium, ad tractandum de concordia inter regem Angliæ et regem Scotiæ qui ibi similiter convenerant.[3] Receperunt autem feretrum[4] dominus rex et comites et barones, in collo suo portaverunt corpus et in humeris suis usque in atrium matricis ecclesiæ, gaudentes obsequium se præstare tanto patri pontifici.[5] Ad ostium ecclesiæ receperunt corpus archiepiscopi et episcopi, et sic in humeris eorum delatum est corpus usque in chorum pernoctandum. . . . . Ib. f. 461 *b*.

Octavo kal. Decembris, feria vi., corpus Sancti Hugonis Lincolniensis episcopi post missarum solemnia . . . in ecclesia nova quam ipse fundaverat in honore gloriosæ Virginis Mariæ, a præfatis archiepiscopis et episcopis juxta altare Sancti Johannis Baptistæ cum honore debito tumulatum est. . . .

Five moons seen in the

Eodem anno mense Decembri, paulo ante Natale Domini, in provincia Eboracensi apparuerunt de nocte in cælo quinque Ib. f. 462 *b*.

---

[1] Elias.
[2] William.
[3] Abridged.
[4] *feretrum*] corpus illud, H.
[5] *tanto patri pontifici*] Deo et beato præsuli illi, H.

lunæ, circa primam vigiliam noctis. Prima apparuit in aquilone, secunda in meridie, tertia in occidente, quarta in oriente, quinta luna in medio illarum quatuor lunarum, et habebat secum stellas multas, et illa cum stellis suis circuibat quinquies vel sexies præfatas quatuor lunas. Hæc autem apparitio apparuit multis videntibus et admirantibus quasi per spatium unius horæ, et postea evanuit ab oculis intuentium. A.D. 1200. province of York. f. 7 *b*.

Eodem anno venit abbas Willelmus Burtoniam ad Purificationem Beatæ Mariæ.[1]

Abbat William.

Hoveden, f. 463.

Eodem anno facta est hæc pax et finalis concordia inter Philippum regem Franciæ et Johannem regem Angliæ. Terms of peace between France and England.

"Philippus Dei gratia rex Francorum universis ad quos "præsens scriptum pervenerit, salutem. Noveritis quod hæc "est forma pacis facta inter nos et dilectum nostrum et "fidelem Johannem Dei gratia regem Angliæ; scilicet, quod "ipse tenebit nobis pacem et hæredibus nostris quam Ricardus "frater ejus fecit nobiscum inter Eroldum et Carotom, exceptis "his quæ per præsentem chartam excipiuntur, vel mutantur "propter exceptiones quas idem rex Ricardus nobis fecerat de "pace illa. Scilicet, quod idem rex Johannes donavit nobis "et hæredibus nostris, sicut rectus hæres Ricardi regis fratris "sui, civitatem Ebroicarum et Ebrocinium cum omnibus "feodis et dominiis, sicut subscriptæ metæ determinant. "Metæ autem positæ sunt inter Ebroicas et Novum burgum, "et totum id quod erit inter has metas ex parte Franciæ, erit "nostrum; et id quod erit versus Novum burgum, erit regis "Angliæ. Et quantum terræ habuimus versus . . . . Conchias, "et versus Akemu, ad eandem mensuram ex parte ubi "abbatia de Noa sita est, sicut aqua Iconiæ currit. Gur-"tebo . . nobis dedit. Tylers cum pertinentiis suis, et "Danvilla remanet regi Angliæ. Ita tamen [2] quod dominus "de Bruroles habebit id, quod habere debet, in dominatu de "Tylers; et dominus de Tylers habeat id, quod habere debet, "in dominatu de Bruroles. Concessit etiam nobis de episco-"patu Ebroicensi id quod est infra has metas, unde episcopus "Ebroicensis nobis respondebit et hæredibus nostris. Idem "autem episcopus respondebit regi Angliæ et hæredibus suis, "de hoc quod est extra has metas. Et sciendum, quod neque "nos neque rex Angliæ poterimus firmare inter has metas "constitutas inter Novum burgum et Ebroicum, neque apud

---

[1] This is below the page, in another hand.

[2] *Ita tamen*] Item tantum, H.

A.D. 1200. Terms of peace.

" Gurtebo, neque nos ex parte nostra, neque rex Angliæ ex Hoveden, f. 463.
" parte sua, nisi ubi firmatum est, infra metas prædictas.
" Præterea forteliciæ de Portis et Landis incontinenti diru-
" entur, neque ibi aliæ forteliciæ debent [1] reædificari. Hæc
" autem omnia quæ comes Ebroicensis tenebat inter has metas,
" fecit nobis rex Angliæ adquietari a recto hærede Ebroi-
" carum.

" De Hulcasmo Normannia sic [2] erit; prædicto regi
" Angliæ et hæredibus suis remanebunt feoda et dominium,
" sicut archiepiscopus Rotomagi inde erat tenens die qua
" fecit excambium de Andeliaco; totum Hulcasmi residuum
" nobis remanet. Nos quoque non possumus firmare ultra
" Gamagium ex parte nostra Normanniæ, nec ultra fines
" forestæ Vernonis, sed infra; neque rex Angliæ ultra fores-
" tam Andeliaci, sed infra.

" Dedit etiam rex Angliæ in maritagium Ludowico filio
" nostro cum filia regis Castellæ, sua nepte, feudum Eroldium
" et feudum Carsari, et feodum Buturesum, sicut Andreas de
" Calbamaco ea tenebat de rege Angliæ; de omnibus his
" erimus seisiati usque dum maritagium sit consummatum. Et
" quicquid contingat de maritagio postquam factum fuerit, nos
" prædicta feoda tenebimus tota vita nostra. Et post vitam
" nostram revertentur prædicta feoda ad prædictum regem
" Angliæ et ad hæredes suos, si prædictus Ludowicus filius
" noster hæredem non habuerit de nepte regis Angliæ. Si vero
" contigerit ipsum regem Angliæ mori absque hærede de uxore
" sua desponsata, cum prædictis feodis dedit rex Angliæ
" Ludowico filio nostro cum prædicta nepte sua in maritagium,
" feodum Hugonis de Gurnai, citra mare Angliæ, sicut id
" tenet de rege Angliæ; et feodum comitis de Albimaris [3]
" . . citra mare Angliæ.

" Præterea idem rex dedit nobis viginti [4] milia marcarum
" argenti, ad pondus et legem in qua facta fuerint, scilicet xiii.
" solidos et iv. denarios pro marca, propter recatum nostrum,
" et propter feodum Britanniæ, quod nos regi Angliæ dimisi-
f. 8. " mus. Rex vero Johannes recepit Arthurum in hominem,
" ita quod Arthurus tenebit Britanniam de prædicto rege
" Angliæ.

" Idem vero rex Angliæ Johannes, sicut rectus hæres regis
" Ricardi fratris sui, tenebit de nobis omnia feoda sicut pater
" ejus et Ricardus rex frater ejus tenuerunt, et sicut feoda

---

[1] *debent*] poterunt, H.
[2] *sic*] scilicet, MS.
[3] *de Albimaris*] Patricii, H.
[4] *viginti*] triginta, H.

Hoveden, f. 463.

" teneri debent, exceptis supradictis quæ nobis remanent, sicut A.D. 1200.
" supradictum est. Terms of peace.

" De comite Engolismi, et vicecomite Limovicensi, sic erit ;
" quod rex Johannes recipiet eos in homines, et[1] quod jura
" eorum eis dimittet.

" De comite Flandriæ et comite Boloniæ sic erit ; quod
" comes Flandriæ tenebit id quod tenet de terra nostra, et nos
" ea quæ tenemus de comite Boloniæ, scilicet dominia et feoda,
" et ea quæ comes Ponticii tenet in feodo,[2] et dominium rema-
" neret nobis et comiti Ponticii, propter hoc quod comes
" Flandriæ tenet de nostro ; ideo faciet nobis hominium ligium.[3]
" Et si ipse comes Flandriæ, aut aliquis hominum meorum,
" qui meli[us] sint, aut esse debent homines nostri, quam regis
" Angliæ, nobis malum facere aut nocere velint, rex Angliæ
" non poterit contra nos adjuvare et manu tenere eos ; similiter
" neque nos suos, qui sint aut melius esse debent homines sui
" quam nostri, contra eum, salva forma hujus pacis prædictæ,
" In conventionibus istis habet rex Angliæ conventionem, quod
" ipse Otoni nullum faciet auxilium, neque per pecuniam neque
" per gentes, neque per milites, . . . nisi per consilium
" nostrum.

" De Arthuro sic erit ; quod rex Angliæ non minuet eum de
" feodo vel de dominio Britanniæ citra mare Angliæ, nisi per
" rectum judicium curiæ suæ.

" Rex vero Angliæ dedit nobis securitates de hominibus suis
" subscriptis, Baldwino comite Albemaris, Willelmo comite
" de Pembroc, Hugone de Gurney, Willelmo de [Humet][4]
" constabulario Normanniæ, Roberto de Harecurt, Johanne
" de Pratellis, Willelmo de Kau, Garino de Capiun ; qui
" juraverunt hoc modo, quod ipsi cum omnibus suis feodis
" citra mare ad nos venient, si rex Angliæ non teneret pacem
" et conventionem, sicut divisa est.

" Nos quoque dedimus securitatem de hominibus nostris
" subscriptis ; comite Roberto Drocorum, comite Galfrido
" Perticii, Willelmo Garland, Bartholomæo de Roia, Gervasio
" de Castellis, Waltero Camerario,[5] Ursone filio ejus, Philippo
" de Leuns, Waltero Camerario juniore ; qui similiter jura-
" verunt, quod cum omnibus suis ad regem Angliæ venirent,
" si nos ei pacem hanc et conventionem non tenuerimus,
" sicut est divisa.

---

[1] *et*] ita, H.
[2] *in feodo*] inde feodum, H.
[3] *hominium ligium*] homagium, H.
[4] Blank in MS.
[5] H. inserts *patre*.

A.D. 1200. "Nos autem et prædicti hostagii bona fide et sine malo ingenio hæc firmiter et fideliter observanda juravimus. Quæ ut perpetuum robur obtineant, præsentem chartam auctoritate sigilli nostri corroboravimus. Actum apud G.,[1] anno ab incarnatione Domini MCC., mense Maii." Hoveden, f. 463 *b.*

Et consimilem chartam huic habet rex Franciæ, conversis tamen nominibus.

Law respecting the debts due to the Treasury.

Eodem anno statutum est in Anglia, et per præceptum regis Johannis confirmatum, quod [nullus] vicecomes capiat aliquem ad præsentationem baronis in senescallum, qui non possit respondere de misericordia pertinente ad transgressionem fidei si forte inciderit in eam. Quod autem senescallus ad præsentationem baronis affidaverit quod pacem faciet vicecomiti de debitis domini sui ad scaccarium, intelligendum est, quod super compotum vicecomitis de debito pacem faciat; quod si non fecerit, mittatur in prisonam statutam secundum legem scaccarii, et debitum regis capiatur de catallis domini sui, secundum legem scaccarii. Quod si fidem præstitam non servaverit, ita quod ad compotum vicecomitis non venerit, vel si venerit et sine licentia recesserit, corpus ejus capiatur, et in prisonam ponatur regis statutam, nec deliberetur nisi per speciale præceptum[2] regis. Item mittatur ad terram domini cujus senescallus defecerit, et de catallis suis solvatur pecunia quæ debetur, secundum legem scaccarii. Et si pecunia illa debeatur pro fine terræ, et catalla non inveniantur unde pecunia illa solvatur, ipsa terra pro qua finis facta fuit, capiatur in manum domini regis, et teneatur, donec pecunia illa solvatur, secundum legem scaccarii. In pœna læsionis fidei, senescallus qui fidem transgressus fuit, nunquam de hoc vel de alio debito per fidem suam credatur vel recipiatur; nec dominus credatur vel recipiatur in hoc debito, nisi de gratia et voluntate regis, secundum legem et consuetudinem scaccarii. . . . . f. 8 *b.*

Coronation of John and Isabella at Canterbury.

Eodem anno, videlicet ab incarnatione Domini MCCI., qui erat tertius annus regni Johannis regis Angliæ, idem rex et Isabel regina uxor ejus fuerunt apud Cantuariam coronati ab Huberto Cantuariensi archiepiscopo, in ecclesia cathedrali, die Paschæ, quæ nono kal. Aprilis evenit, festo Annunciationis Dominicæ, præsentibus Johanni Dublicensi archiepiscopo, Willelmo Londonensi, Gilberto Rofensi, Eustachio Elyensi, et Johanne Norwicensi episcopis. Et statim post Pascha Ib. f. 465 *b.*

---

[1] Possibly Guleton, *i.e.*, Gaillon.

[2] *præceptum*] mandatum domini, Hoveden.

Hoveden, f. 465 *b*.

præcepit rex ut comites et barones Angliæ essent apud Portesmue ad Pentecosten, parati equis et armis ad transfretandum cum illo. Pictavi enim prævaluerunt adversus custodes terrarum suarum, et castella sua obsederunt. Et Warinus de Clapiun senescallus Normanniæ, ex mandato domini sui Johannis regis Angliæ, obsederat castellum de Denecurt, quod Ricardus rex Angliæ dederat Radulpho de Ysoudun, comiti de Auco, fratri Hugonis le Brun. Sed ante adventum regis Johannis,[1] Philippus rex Franciæ solvit omnes prædictas obsidiones. A.D. 1201. The barons summoned to Portsmouth to cross to France with John.

Interim comites et barones Angliæ convenerunt ad colloquium inter eos habitum apud Leycestriam, et ex communi consilio mandaverunt regi, quod non transfretarent cum illo, nisi ille reddiderit eis jura sua. Rex autem malo usus consilio, petebat ab eis castella sua; et incipiens a Willelmo de Aubenio, petiit ab eo castellum de Beuver, cui idem Willelmus satisfaciens, tradidit filium suum in obsidem, et ita castellum suum retinuit. . . . . They refuse, unless he will restore their rights.

Eodem anno, regnantibus Innocentio Papa tertio in urbe Roma, et Saphadino fratre Saladini in sancta civitate Jerusalem, et Alexandro fratricida in civitate Constantinopolitana, et Leone in Ermenia, et Aimerico de Luman in civitatibus Tyri et Sidonis et Accaron et insula de Cipro, et Reimundo principante in civitate Anthiochena; et Othone fratre Henrici ducis Saxoniæ in Alemannia electo in Romanorum imperatorem, et Philippo in Francia, et Johanne in Anglia, et Swero Bukeban in Norweia, et Cnut in Dacia, et Willelmo in Scotia, et Guthred in insula de Man, et Johanne de Curci in Uluestre;[2] prædicaverunt doctores,[3] solutum esse draconem illum antiquum qui est diabolus et Sathanas, ... juxta illud beati Johannis apostoli et evangelistæ . . . . . dicentis, Ego Johannes *vidi angelum descendentem de cœlo, habentem clavem abyssi, et catenam magnam in manu sua; et apprehendit draconem antiquum, qui est diabolus et Sathanas, et religavit eum per annos mille, et misit eum in abyssum, et clausit et signavit super eum, ut non seducat amplius gentes, donec consummentur mille anni; et post hæc oportet eum solvi modico tempore.* Asserebant itaque doctores,[3] illos mille annos jam esse consumptos, et diabolum solutum. Væ terræ, [et] habitantibus in ea; quia si diabolus Preaching of certain doctors that the millenium was at an end. Apoc. xx. 1–3.

[1] Abridged.
[2] *i.e.* Ulster.
[3] H. inserts *nostri*.

A.D. 1201. ligatus tot et tanta intulit mala mundo, quot et quanta inferet solutus? Hoveden, f. 465 *b*.

From the hymn, *Jam lucis orto sidere*, stan. 2.

" Precemur ergo Deum supplices,
" Ut in diurnis actibus,
" Nos servet a nocentibus,
" Linguam refrænans, &c. . . . .

f. 9. Eodem anno in hebdomada Pentecostes, cum barones Angliæ essent congregati apud Portesmue ad transfretandum cum rege, rex cepit de quibusdam illorum pecuniam quam expenderent in servitio suo, et permisit eos domum redire, et præmisit in Normanniam Willelmum Marescallum comitem de Penbroch[1] cum centum militibus soldariis, et Rogerum de Laci constabularium Cestriæ cum aliis centum militibus ad reprimendum impetum inimicorum suorum in partibus transmarinis.[2] Et rex tradidit Huberto de Burgo camerario suo centum milites, et constituit eum custodem finium Angliæ et Walliæ. : . . . .

John and Isabella land in Normandy. Deinde rex Johannes et Isabel regina ascenderunt naves transfretaturi; . . . . : sed rex applicuit in Vectæ insula; et regina uxor ejus aliam navem ingressa, prosperis gavisa ventis, applicuit in Normannia. Et post aliquot dies facta mora in Anglia, Johannes rex iterum naves intravit apud Portesmue, et transfretavit in Normanniam. Et statim habitum est colloquium inter ipsum et regem Franciæ prope insulam de Andeli, et bene convenit inter eos, nemine colloquii illorum conscio præter illos duos. Et post triduum Johannes rex ad preces regis Franciæ, ... hospitatus est et honorifice procuratus, et rex Franciæ alias se transtulit hospitaturus. Et recedens inde cum honore maximo rex Angliæ, perrexit ad Chinonem; et venit illuc Berengera quondam regina Angliæ, uxor Ricardi regis; cui Johannes rex Angliæ satisfecit de dote sua, secundum testimonium illorum[3] qui interfuerunt suæ desponsationi, ... deditque ei in vita sua habendam civitatem Baiocensem cum pertinentiis suis, et duo castella in Andegavia, et mille marcas sterlingorum singulis annis recipiendas, . . . videlicet quingentas marcas Londoniis ad scaccarium regis, et alias quingentas marcas apud Cadomum in Normannia. . . . . Ib. f. 466.

Conference with Philip Augustus.

Berengaria's dowry. Ib. f. 467 *b*.

Eodem anno obiit Constantia mater Arthuri comitis[4] Britan-

---

[1] *Penbroch*] Striguil, H.
[2] *partibus transmarinis*] finibus Normanniæ, H.
[3] *illorum*] Philippi Dunelmensis episcopi et cæterorum, H.
[4] *comitis*] ducis, H.

niæ. Eodem anno obiit Margareta mater prædictæ Constantiæ, soror Willelmi regis Scotiæ, mater Henrici de Boum, comitis Herefordiæ. . . . . A.D. 1201.

Hoveden, f. 468.

Eodem anno, ut pax firmior haberetur inter Philippum regem Franciæ et Johannem regem Angliæ, statutum est et scripto confirmatum, quod si rex Franciæ in aliquo violaverit pacem quam ipse cum rege Angliæ fecerat, barones Franciæ quos ipse fidejussores de servanda pace assignavit, a fidelitate sua cum omnibus hominibus eorum soluti, redirent ad regem Angliæ ad auxiliandum ei contra regem Franciæ; similiter erit de baronibus regis Angliæ, quos ipse constituit fidejussores, ... si pacem illam fuerit idem rex transgressus. . . . . The barons of France and England freed from their allegiance, if their sovereigns do not keep the peace.

Eodem anno Johannes rex Angliæ volens appellare barones Pictaviæ de sua et fratris sui regis Ricardi proditione, multos conduxit et secum duxit viros arte bellandi in duello doctos, et de terris suis cismarinis et transmarinis electos; sed barones Pictaviæ inde præmuniti, ad curiam illius venire noluerunt, dicentes quod nemini responderent nisi pari suo. Et sic rex Angliæ fraudatus a desiderio suo, reversus est in Normanniam, et Pictavi facti sunt ei ex hoc inimiciores; ad quorum impetum comprimendum constituit rex Angliæ Robertum de Turneham procuratorem. . . . . Affairs of Poitou.

Eodem anno sanctus Wlstanus Wigorniensis, et Sancta Modwenna Burthoniensis claruerunt multis et magnis miraculis. f. 9 b.

MCCII. Arthurus captus est apud Mirabel. Seizure of Arthur at Mirabeau.

MCCVII. Tredecimata est Anglia. Stephanus de Langetone factus est archiepiscopus. Henricus filius regis Johannis natus est. Birth of Prince Henry.

MCCVIII. Factum est interdictum generale in Anglia. In exilium perrexerunt episcopi Angliæ propter archiepiscopum. Johannes rex subjugavit sibi Hiberniam. The Interdict. The bishops exiled. Ireland subdued.

V. Waverlei. Annal. anno 1212.

MCCXI. Venientes nuncii domini Papæ Innocentii tertii[1] coram domino rege Johanne Angliæ, apud Northampton, convocatis omnibus comitibus et baronibus Angliæ, dominum regem in hunc modum alloquuntur:[2] "Domine, de longinquo venimus huc, per petitionem Conference between John and the papal ambassadors.

[1] *tertii*] iiii., MS.

[2] The variations between this dialogue as given here and in the Waverley annals, are pointed out in the latter.

A.D. 1211. " tuam, pro pace sanctæ Ecclesiæ confirmanda et re-
" formanda; et audituri super hoc voluntatem tuam."
Rex ait, "Nescio quid petitis."

They ask only the common right, and that the king will receive the archbishop and bishops in peace.

Dixerunt illi: "Nil nisi jus commune; scilicet ut
" jures te satisfacturum sanctæ Ecclesiæ, et persolvi-
" turum omnia quæ ab ecclesiasticis personis[1] rapuistis;
" et magistrum S[tephanum] Cantuariensem archie-
" piscopum, et omnes suos, et coepiscopos suos cum
" suis qui in partibus transmarinis sunt, bene et in
" pace suscepturum."

John refuses and threatens to hang the archbishop.

Quod audiens rex, vultu protervo respondit, "De
" cætero cor meum et secreta cordis mei vobis reve-
" labo. Vos potestis facere me jurare reddere omnia,
" et quodcumque vultis faciam; sed nunquam ille S[te-
" phanus] tale conductum poterit habere, quin illum, ex
" quo terram meam intraverit, faciam faciam suspendi."
Hæc audientes nuncii responderunt, "Modo scimus
" voluntatem tuam; dicesne aliud?"
Respondit rex, "Dixi."

They say, We cannot relax the Interdict.

Tunc illi, "Nos causam adventus nostri in terram
" tuam tibi et omnibus comitibus, baronibus, clericis,
" et laicis volumus propalare. Verum est quod nos
" mandasti Romam, quod nos venissemus huc causam
" tuam justissimam, ut asserebas, et jus tuum audi-
" turi; et si videretur nobis causa tua ostensa et
" audita, te versus patrem tuum dominum Papam et
" sanctam Ecclesiam, et clerum Angliæ in aliquo deli-
" quisse, judicio nostro sanctæ Ecclesiæ promptus esses
" satisfacturus; et quamcumque pœnitentiam injun-
" geremus, subiturus; et si nos causam tuam justam,
" ut asserebas, invenire possemus, quod Interdictum
" Angliæ relaxaremus. Nihil proponis quare relaxare
" illud debeamus; sed magis confirmare."
Ad hæc dominus rex, "Audite," inquit, "et recte
" judicate. Bene," inquit, "fateor, quod dominus Papa

[1] *personis*] rebus, Waverl.

" est pater meus spiritualis, et quod vicem gerit beati A.D. 1211.
" Petri, et illi debeo obedire, scilicet in spiritualibus ; He answers,
" et in terrenis, quæ coronæ meæ pertinent, nequa- the Pope is to be
" quam. Dominus Papa archiepiscopatum Cantuariæ, obeyed
" si posset, injuste vellet conferre per electionem pro- only in spiritual
" ditorum meorum, scilicet xiv. monachorum, qui jura- things.
" verunt quod nunquam alium eligerent quam episco-
" pum Norwicensem ;[1] et fidei illorum fidem adhibens,
" literas meas patentes illis commisi, et per illos domino
" Papæ direxi in hæc verba :
" Quod quemcunque hi xiv. eligerent, dummodo The monks
" esset de Anglicana natione, in archiepiscopum Can- who elected
" tuariæ reciperem, et ccc. libras in expensis illis Stephen Langton
" commisi. Ipsi vero venientes Romam magistrum deceived him, and
" S[tephanum] eligerunt, et Norwicensem episcopum re- are traitors,
" futaverunt, me inconsulto et regno meo. Præterea
" vobis ostendo, quod omnes prædecessores mei con- f. 10.
" tulerunt archiepiscopatus, episcopatus, et abbatias, in
" thalamis suis. Unde videre potestis per sacras scrip-
" turas quod beatus et gloriosus rex Sanctus Edwardus It was S.
" contulit in tempore suo Sancto Wlstano episcopatum Edward that gave
" Wigorniæ. Dum Willelmus Bastardus conquestor the bishop-
" Angliæ voluit ei auferre episcopatum, quia nescivit rick of Worcester
" Gallicum, respondens Sanctus Wlstanus Willelmo to S. Wul-
" Bastardo ait, 'Mihi non contulisti baculum, nec tibi stan, as the legend of
" 'reddam ;' sed ivit ad tumulum Sancti Edwardi et, William
" dixit in lingua sua : 'Edwarde, dedisti mihi baculum, the Bastard trying to
" 'nec possum tenere pro rege, et ideo illum tibi com- take it away
" 'mitto : et si potestis defendere, defende ;' et fixit proves;
" baculum in tumulo de lapide exciso, et baculus ita
" miraculose adhæsit tumbæ beati Edwardi, quod non
" erat aliquis ibi qui eum posset evellere, nisi Sanctus and Henry II. the see
" Wlstanus. Præterea temporibus nostris pater meus of Canter-
" Henricus Sancto Thomæ contulit archiepiscopatum bury to S. Thomas.

[1] John de Grey.

A.D. 1211. The Pope takes away the liberties my ancestors had.

" Cantuariæ. Sed modo vult dominus Papa omnes " libertates quas prædecessores mei habuerunt, mihi " auferre pro voluntate sua; nec benefacit."

Answer of Pandulf to this.

Magister Pendulfus respondit: "Allegas quod domino " Papæ obedire teneris in spiritualibus, et non in ter- " renis. Dicimus quod obedire debes domino Papæ, " tam in terrenis, quam in spiritualibus. Nonne jurasti " fidem Deo, obedientiam Papæ, ac jura Ecclesiæ re- " gere, cum regni gubernacula suscepisti? Item allegas " quod xiv. monachi sunt proditores tui, quia jurave- " runt quod nunquam alium eligerent, nisi episcopum " Norwicensem; et literas tuas patentes illis commi- " sisti, et per ipsos domino Papæ transcripsisti, sub " hac forma, quod quemcumque hi xiv. monachi eli- " gerent, dummodo esset de Anglia, ipsum tanquam " archiepiscopum reciperes; et insuper ccc. libras illis in " expensis commisisti. Postea magistrum S[tephanum] " eligerunt. Et verum est quod tales literas domino " Papæ misisti patentes; sed allegationibus ex parte

His account of the election.

" tua, et monachorum ex parte adversa, et episcoporum " qui sibi jus eligendi archiepiscopum vendicabant, pro- " positis, probaverunt monachi, quod eorum erat electio. " Dum dominus Papa quassavit electionem utriusque, " tam subprioris[1] quam episcopi Norwicensis; tum " quia persona subprioris odiosa erat regi et regno; " tum quia persona episcopi Norwicensis insufficiens " erat ad tantum onus sustinendum, et quia injusta " erat illius electio. Tunc præcepit dominus Papa, " quod omnes monachi qui ibi aderant, dividerent se " in tres partes, et eligerent sibi pastorem idoneum. " Et factum est ita. Elegit autem prima pars iterum " subpriorem; xiv. monachi episcopum Norwicensem; " tertia vero pars magistrum S[tephanum]. Dominus " Papa rationabilibus causis electionem subprioris et

[1] *Subprior, i.e.* Reginald.

" episcopi Norwicensis quassavit. Præcepit autem A.D. 1211.
" dominus Papa ut omnes irent simul, et in unum
" consentirent. Quatuordecim vero monachi tunc pe-
" dibus domini Papæ se projecerunt, dicentes, 'Domine,
" 'miserere nostri, quoniam juravimus coram domino
" 'rege, quod in alium non consentiremus electum,
" 'nisi in episcopum Norwicensem.' Dominus Papa
" dixit, 'Nonne estis viri religiosi? Quare ergo præ-
" 'sumpsistis facere juramentum terreno principi, absque
" 'præcepto prælati vestri?' Responderunt, 'Nos id
" 'fecimus regio metu, et ut dignitatem ecclesiæ nos-
" 'træ salvaremus.' Dominus Papa, 'Devovistis vos
" 'juramenta facturos quod nemo potest facere in hoc
" 'mundo nisi ego solus.' Et absolvit eos, et injunxit
" eis pœnitentiam secundum delictum. Tunc iverunt et
" consenserunt in magistrum Stephanum. Dominus vero
" Papa ipsum tibi tanquam principi ante confirma-
" tionem suam præsentavit; sed tu repugnasti, cum
" nullam causam scivisti, nec potuisti ostendere, quare
" non potuisset confirmari.

"Item allegas de Sancto Edwardo, et Willelmo John must not compare himself to S. Edward, but is more like William the Bastard. f. 10 b.
" Bastardo; cui respondeo, quod successor Sancti
" Edwardi non es, nec te illi potes comparare. Ipse
" enim fuit protector sanctæ Ecclesiæ, tu vero de-
" structor et infestator; sed bene concedimus quod sis
" successor Willelmi Bastardi, quoniam ipse in principio
" infestavit sanctam Ecclesiam in hoc quod voluit
" auferre Sancto Wlstano episcopatum Wigorniæ, et
" ideo succedis ei, et non Sancto Edwardo. Quoniam
" in hoc non degeneras, quia tu et omnes prædeces-
" sores tui nitebantur sanctam Ecclesiam destruere.
" Item leges Willelmi Bastardi, licet pessimas, servari
" præcipis et diligis; et leges Sancti Edwardi, licet
" optimas, quasi vilissimas contemnis.

"Item dicis quod pater tuus Henricus, et omnes
" prædecessores tui, archiepiscopatus, episcopatus, abba-
" tias, et prioratus conferre solebant in thalamis suis.

A.D. 1211. S. Thomas resigned his see to the Pope because he had been elected simoniacally through the influence of Henry II.

"Respondeo, quod pater tuus Henricus per petitionem "suam fecit eligere Sanctum Thomam, et quia per "preces illius fuerat electus, quando venit in exilium, "domino Papæ Alexandro archiepiscopatum resignavit, "dicens se symoniace archiepiscopatum suscepisse, quia "per preces patris tui Henrici electus fuit. Dispen- "savit tamen cum eo dominus Papa; et tandem pace "formata inter patrem tuum et Sanctum Thomam, "reversus est Sanctus Thomas ad ecclesiam suam, et "ibi per præceptum patris tui martyrium subiit. "Tandem vero cum pater tuus Henricus sanctæ "Ecclesiæ satisfecit, hoc privilegium in remissionem "omnium peccatorum suorum monachis Cantuariensis "ecclesiæ concessit, quod archiepiscopum secundum "Deum eligerent in perpetuum, episcopis Angliæ non "vocatis, cum regio assensu comitibus et baronibus "assensum præbentibus, et per chartam suam confir- "mavit hoc pro se et pro hæredibus suis; et juraverunt "tempore patris tui Henrici quod R[icardum] priorem "Dorferensem in archiepiscopum eligerent."

"Hoc autem Henricus pater meus in vita sua dedit," respondit rex Johannes, "et non in præjudicium suc- "cessorum suorum."

Pendulfus, "Et tu illum idem annuisti, et jurasti "tenere quod prædecessores tui, et illud confirmasti. "Quare ergo non vis ad minus in vita tua custodire "quod dicis?"

Rex subticuit.

Item Pendulfus dixit comitibus et baronibus et militibus, "Utinam essetis filii Dei, et velletis bene "videre quod jus recipit injustitias contra impium."

Siluerunt omnes.

John's proposal.

Tunc respondit rex, "Faciam tantum pro amore "domini Papæ: resignet magister Stephanus archiepisco- "patum, et dominus Papa conferat cuicumque voluerit "archiepiscopatum, et ego ipsum tanquam archiepisco- "pum recipiam; et postea roget me dominus Papa

" ut concedam illi episcopatum in terra mea, et forsitan A.D. 1211.
" concedam illi in Anglia."

Pendulfus, "Sancta Ecclesiæ non consuevit degradare Pandulf
" archiepiscopum sine manifesta causa; sed assueta est refuses it.
" principes sibi rebelles a summo ruere in deorsum."

Ad hæc rex, "Vos profertis minas? Creditis me
" sic subicere vobis, sicut nepotem meum Othonem Case of
" imperatorem? Ego enim ab ipso recepi, quod alium Otho.
fecistis eligere imperatorem in Alemannia."

Magister Pendulfus, "Verum est. Et credit dominus
" Papa, et certus est, se ita istum facere imperatorem,
" sicut fecit alium; et sic te subicere sibi, ut fecit
" alium."

Rex, "Num magis potestis malefacere quam dicere?"

Pendulfus, "Secreta cordis vestri jam nobis revelasti, John is
" et tibi secreta cordis nostri revelabimus. Scias quod excommu-
" dominus Papa te excommunicavit; sed suspensa est nicated, and the
" sententia usque adventum nostrum in partes istas sentence
" tibi subjectas; sed de cætero scias te esse excommu- will now be
" nicatum, et sententiam in te latam effectum habere." no longer suspended.

Rex, "Et quid magis?"

Pendulfus, "Absolvimus omnes Anglos die hac, qui
" tecum non communicaverint; et qui tecum com-
" municaverint, sciant se esse excommunicatos."

Rex, "Et quid magis?"

Pendulfus, "Absolvimus die hac comites, barones, The Eng-
" milites, clericos, et francos laicos, et omnes fidei lish are
" Christianæ, per terras tibi subjectas, a fidelitatibus absolved
" suis et homagiis quibus tibi tenebantur; et ad hoc from their allegiance.
" exequendum per Angliam, vices nostras committimus
" Wintoniensi[1] et Norwicensi[2] episcopis. Per universum
" orbem, episcopis qui in transmarinis partibus sunt,
" transmisimus causam sanctæ Ecclesiæ et jus tuum
" quod te dicis habere ostendendum, et ut absolvant
" omnes qui contra te tanquam contra inimicum
" sanctæ Ecclesiæ voluerint insurgere. Nec opus est

[1] Peter de Rupibus. | [2] John de Grey.

A.D. 1211. f. 11. " tantum facere, quoniam duobus annis jam elapsis " rogaverunt duces, comites, et barones dominum " Papam, ut ipsos absolveret, et ipsi terram istam cum " manu forti intrarent, et cuicumque vellet dominus " Papa, regnum committerent. Dominus Papa vero " proponit exercitum suum mittere in Angliam; nam " quam paucos habes vicinos amicos, plurimos vero " inimicos. Sane vero sancta Ecclesia vult jus suum " declarare, et cum filiis suis jus suum vendicare. " Præcipimus etiam omnibus, quod cum dominus " Papa exercitum suum miserit in Angliam, vos " omnes adeatis, et fidem duci exercitus faciatis. Sin " autem, sciatis vos in debitam et perpetuam pœnam " esse redigendos."

Ad hæc rex, "Quid potestis facere plus?"

Pendulfus, "In verbo Dei tibi dicimus, quod tu, nec " hæres quem possis habere, post diem hunc poterit " coronari."

Ad hæc rex, "Intimatum mihi erat per quosdam " latores meos, immo latrones, quod vos in curia Romana " promoveretis causam meam, et quod me diligeretis. " Modo vero hic percipio, quod causam meam non fovetis, " sed velletis me nunquam de cætero regnaturum; sed " per Ipsum qui cuncta regit, si terram meam intras- " setis talia mihi nunciaturi sine mandato meo, vos et " vestros per annum facerem equitare. Talia autem " mihi nunciaturos non mandavi, sed ut causam meam " defenderetis."

Threats of John.

Pendulfus, "Secundum Deum causam tuam promo- " vimus, et te dileximus, et per mandatum tuum huc " venimus, credentes te Deo et patri tuo domino " Papæ obediturum, et sanctæ Ecclesiæ satisfacturum; " sed malam spem in hoc de te concipimus; et pro " dilectione quam erga te habuimus, omne fere malum " tibi et terræ tuæ futurum [1] in præmuniendo munivi- " mus; [et] non futurum,[2] quia jam præsens est; et

Pandulf is aware of his danger, and ready to suffer death.

[1] *futurum*] facturum et, MS. | [2] *futurum*] facturum, MS.

" idem jurasti jam nos per annum equitaturos, adeo A.D. 1211.
" decenter posses dixisse nos suspensuros. Sed Deum
" invocamus testem, quod[1] pro alio mandato non
" venimus terram tuam intraturi, nisi pro causa
" Ecclesiæ mortem passuri, nec a te aliam credimus
" expectare mercedem."

Conduct of John in order to frighten Pandulf.

Tunc præcepit dominus rex vicecomitibus, et forestariis, ut ducerent incarceratos suos coram se, magistro Pendulpho præsente; et protinus sic factum est; et ad terrorem magistri Pendulphi quosdam suspendi præcepit, quosdam oculis orbari, quosdam pedibus et manibus truncari. Inter quos erat quidam clericus falsarius, quem præcepit rex suspendi. Hoc autem audiens magister Pendulphus statim voluit eos excommunicare, qui in eum manus inicerent; et egressus quæsivit candelam. Hoc videns rex venit post eum, et commisit ei clericum, ut faceret de eo judicium. Et ita liberatus est.

Rex autem cum eisdem nunciis nuncios suos ad dominum Papam destinavit.

MCCXIV.

Literæ domini Papæ domino regi Angliæ. A.D. 1214.

Printed from this in the Fœdera, i. p. 108.

Letter of Innocent III. to John.

" Innocentius episcopus, servus servorum Dei, Johanni illustri
" regi Anglorum, spiritum consilii sanioris.
" Auditis verbis nunciorum vestrorum qui ad præsentiam
" nostram pervenerunt, etsi non illa nobis ex parte tua suffi-
" cienter obtulerint, quæ sunt ad satisfactionem sufficientia
" competentem, super multis et magnis injuriis et jacturis
" quas longo tempore intulisti ecclesiæ Anglicanæ, contra
" divini nominis gloriam, et Apostolicæ sedis honorem, in
" periculum animæ et dispendium famæ tuæ; adhuc tamen
" experiri volentes utrum te revocare possimus ab errore ad
" veritatem, *ecce tibi benedictionem et maledictionem pro-*
" *ponimus*, Ejus exemplo qui per Moysen famulum suum bene-
" dictiones et maledictiones proposuit filiis Israel, ut eligas
" quam malueris, benedictionem, si satisfeceris, ad salutem,
" sive maledictionem, si contempseris, ad ruinam. Licet enim

[1] MS. inserts *non*.

A.D. 1214. f. 11 *b.*

" quasdam literas nobis destinaveris, quibus asseruisti habi-
" turum te ratum quicquid abbas de Bello Loco, frater A.
" Martel, frater W. de Sancto Audoeno, Thomas de Erdintone,
" Philippus de Wigornia, et magister Ricardus de Mertona,
" super negotio Cantuariensis ecclesiæ agerent coram nobis;
" et tantum ex his non nisi tres pervenerunt ad nostram præ-
" sentiam, et hi sine aliis nihil facere poterant, secundum
" earundem continentiam literarum. Præterea, non igitur
" tantum de negotio Cantuariensis ecclesiæ, sed totius Angli-
" canæ ecclesiæ, quam impie prosequendo niteris ancillari;
" propter quod vinculo anathematis meruisti innodari. Hi vero
" tres nuncii, videlicet abbas de Bello Loco, frater A. Martel,
" et frater W. de Sancto Audoeno, nobis ad ultimum obtu-
" lerunt, quod secundum illam formam satisfacere promittebas,
" quam per dilectos filios P[andulphum] subdiaconum, et
" fratrem A. familiares nostros curabamus destinare. Verum
" cum per te steterit, quominus secundum eandem formam
" pax reformata fuerit, et postea pejora prioribus attentaveris;
" nos ad eam quæ pro majori parte gratiam continebat,
" minime jam tenemur, cum ipse gratia reddideris te indig-
" num. Ut autem vincamus in bono malum, et omnem tibi
" excusationis materiam auferamus; adhuc eam parati sumus
" servare, si usque ad kal. Junii proximo venturas, per jura-
" mentum iv. baronum tuorum, jurantium te præsente ac
" mandante in animam tuam, et per patentes literas tuas re-
" promiseris, quod tam fideliter tenebis et efficaciter adim-
" plebis secundum expositiones et explanationes, quas ad
" omnis dubitationis scrupulum removendum duximus exhi-
" bendas; et infra eundem terminum hoc totum significaveris
" per tuas patentes literas venerabili fratri nostro S[tephano]
" Cantuariensi archiepiscopo, et qui cum eo sunt episcopis
" suis. Alioquin, Ejus exemplo qui populum suum de servitute
" Pharaonis in manu valida liberavit, Anglicanam ecclesiam
" in forti brachio de servitute tua studebimus liberare. Præ-
" dicentes tibi nunc veraciter et constanter, quod si pacem
" recipere cum valueris non vis, cum volueris non valebis;
" eritque inutilis pœnitentia post ruinam; sicut per eorum
" exemplum potes cognoscere, qui diebus istis similia præ-
" sumpserunt. Formam vero quam præfatis nunciis injunximus,
" præsentibus tibi literis mittimus inclusam. Datum, etc."

Expositiones et explanationes sunt istæ.

John's charter of submission.

" Johannes Dei gratia Angliæ, etc. Omnibus præsentes
" literas inspecturis, salutem. Per has patentes literas sigillo
" nostro munitas, volumus esse notum, quod nobis præsentibus

Roger of Wendover, iii. p. 248.

Roger of Wendover, iii. p. 249.

" et mandantibus, hi quatuor barones nostri N., etc.,[1] juravе- A.D. 1214.
" runt in animam nostram, quod nos subscriptam pacis formam John's
" bona fine curabimus per omnia observare. Inprimis itaque charter of
" solemniter et absolute jurabimus stare mandatis domini submission.
" Papæ coram ejus legato vel delegato,[2] super omnibus pro
" quibus sumus excommunicati ab ipso. Et veram pacem et
" plenam securitatem præstabimus venerabilibus viris Ste-
" phano Cantuariensi archiepiscopo, W[illelmo] Londoniensi,
" E[ustachio] Eliensi, E[gidio] Herefordensi, J[ocelino] Ba-
" thoniensi, H[ugoni][3] Lincolniensi episcopis, priori quoque
" et monachis Cantuariæ, R[oberto] filio Walteri, ac Eustachio
" de Vesci, necnon cæteris clericis et laicis hoc negotium con-
" tingentibus, præstando simul coram legato vel delegato
" publice juramentum, quod ipsos cum suis nec lædemus nec
" lædi faciemus vel permittemus, in personis vel rebus; eisque
" dimittemus omnem indignationem, et in gratiam nostram
" recipiemus eosdem ac tenebimus bona fide. Quodque præ-
" fatos archiepiscopum et episcopos non impediemus nec fa-
" ciemus aut permittemus aliquatenus impediri, quominus
" ipsi libere suum exequantur officium, et plene suæ jurisdic-
" tionis auctoritate prout debent utantur. Et super his tam
" domino Papæ, quam ipsi archiepiscopo, et singulis episcopis,
" nostras patentes literas exhibebimus, facientes ab episcopis
" et comitibus et baronibus nostris, quot et quos præfati
" archiepiscopus et episcopi postulaverint, juramenta et eorum
" patentes literas exhiberi, quod ipsi bona fide studebunt ut f. 12.
" hæc pax et securitas firmiter observetur. Et si forte, quod
" Deus avertat, per nos ipsos vel per alios contravenerimus,
" ipsi pro Ecclesia contra violatores securitatis et pacis man-
" datis apostolicis inhærebunt, nosque perpetuo vacantium
" ecclesiarum custodiam amittamus. Quod si forte nequiveri-
" mus eos ad hanc ultimam juramenti partem inducere, vide-
" licet quod, [si] per nos ipsos vel per alios contravenerimus,
" ipsi pro Ecclesia contra violatores securitatis et pacis man-
" datis apostolicis inhærebunt, nos propter hoc domino Papæ
" ac ecclesiæ Romanæ per nostras patentes literas obligabimus
" omne jus patronatus quod habemus in ecclesiis Anglicanis,
" et omnes literas quæ pro securitate prædictorum sunt exhi-
" bendæ, præfatis archiepiscopo et episcopis ante suum in-
" gressum in Angliam transmittemus. Si vero nobis placuerit,
" sæpedicti archiepiscopus et episcopi præstabunt, salvo ho-

---

[1] The names are given in R.W.

[2] *vel delegato*] om. R.W., aut nuncio, Matt. Par.

[3] *Hugoni*] Huberto, incorrectly, R.W.

A.D. 1214. John's charter of submission. Roger of Wendover, iii. p. 250.

" nore Dei,[1] juratoriam vel literatoriam cautionem, quod ipsi
" nec per se nec per alios contra personam vel coronam nos-
" tram aliquid attemptabunt, nobis prædictum eis securitatem
" et pacem servantibus illibatam.

" De ablatis[2] autem plenam restitutionem et de damnis re-
" compensationem sufficientem omnibus impendemus, tam cle-
" ricis omnibus quam etiam laicis universis ad hoc negotium
" pertinentibus, non solum rerum sed etiam libertatum; et
" restitutas conservabimus libertates, archiepiscopo quidem et
" episcopo Lincolniæ a tempore suæ confirmationis,[3] aliis a
" tempore discordiæ inchoatæ. Nec obstabit aliqua pactio vel
" promissio sive concessio quominus et damna recompensentur,
" et ablata restituantur, tam vivorum quam defunctorum.
" Nec de his aliquid retinebimus prætextu servitii quod de-
" buerit nobis impendi; sed postea debita nobis pro servitio
" recompensatio tribuetur. Statimque omnes quos detinemus,[4]
" absolutos faciemus dimitti, ac restitui propriæ libertati, et
" etiam laicos qui occasione hujus negotii detinentur. Incon-
" tinenti quoque post adventum illius qui nos debebit *absol-*
" vere, faciemus de parte restitutionis ablatorum octo milia
" librarum legalium sterlingorum, pro persolvendis debitis et
" faciendis expensis, nunciis prædictorum archiepiscopi et
" episcoporum. ac monachorum Cantuariæ assignari, sine im-
" pedimento quolibet per potestatem nostram ad eos libere
" deferenda, ut expediti revertantur in Angliam honorifice
" revocati, videlicet S[tephano] Cantuariensi archiepiscopo duo
" milia et quingentas libras; W[illelmo] Londoniensi septin-
" gentas et quinquaginta libras; H[ugoni] Lincolniensi septin-
" gentas et quinquaginta libras; E[ustachio] Eliensi mille et
" quinquaginta libras; E[gidio] Herefordensi septingentas et
" quinquaginta libras; J[oscelino] Bathoniensi septingentas et
" quinquaginta libras; priori et monachis Cantuariæ mille
" libras: sed protinus absque mora, postquam pacem istam
" duxerimus acceptandam, resignari faciemus archiepiscopo et
" episcopis et clericis ac ecclesiis universis in manibus nun-
" ciorum vel procuratorum ipsorum, omnia immobilia[5] cum
" administratione libera eorundem, et in pace dimitti. Inter-
" dictum etiam, vulgariter utlagatio nuncupatum, quod pro-
" poni fecimus contra personas ecclesiasticas, publice revocabi-
" mus, protestando per nostras patentes literas archiepiscopo

---

[1] R.W. adds *et ecclesiæ*.

[2] *ablatis*] abbatiis, MS.

[3] *confirmationis*] consecrationis, R.W.

[4] R.W. adds *clericos*.

[5] *immobilia*] mobilia, R.W.

Roger of Wendover, iii. p. 251.

" tribuendas, id ad nos de personis ecclesiasticis[1] nullatenus A.D. 1214. John's charter of submission.
" pertinere; et quod illud de cætero contra personas ecclesias-
" ticas nullatenus faciemus proponi; revocantes præterea utla-
" gationem laicorum ad hoc negotium pertinentium, et remit-
" tentes omnia quæ post interdictum recipimus ab ecclesiarum
" hominibus prætér regni consuetudinem et ecclesiasticam
" libertatem. Si vero super damnis vel ablatis, aut eorum
" quantitate vel æstimatione, quæstio fuerit de facto suborta,
" per legatum aut delegatum domini Papæ receptis proba-
" tionibus publice[2] terminetur. Et his omnibus rite peractis
" relaxabitur sententia interdicti. Supra cæteris autem capitulis
" si quæ fuerint dubitationes subortæ, de quibus merito va-
" leat dubitari, nisi per legatum vel delegatum domini Papæ
" de partium fuerint voluntate sopitæ, ad ipsius referantur
" arbitrium, ut super his quod ipse decreverit observetur."

Charta regis de pace et securitate facta archiepiscopo et omnibus suis.

Printed from the Patent Rolls in the Fœdera, i. p. 112.

" Johannes Dei gratia rex Angliæ, etc., venerabili patri f. 12 *b*. Charter of John to the archbishop.
" S[tephano] eadem gratia Cantuariensi archiepiscopo, salutem.
" Sciatis quod secundum formam mandati domini Papæ et
" venerabilis patris I[nnocentii] gratia Dei summi Pontificis,
" veram pacem et plenam securitatem vobis præstamus, nec
" non cæteris tam clericis quam laicis hoc negotium quod
" inter nos et Anglicanam ecclesiam versatum est contingen-
" tibus, nec vos nec vestros lædemus vel lædi faciemus aut
" permittemus in personis vel rebus; vobisque dimittimus
" omnem indignationem, et in gratiam nostram vos recipimus
" et tenebimus bona fide; et quod non impediemus aut per-
" mittemus aliquatenus impediri, quominus libere vestrum
" officium exequamini, et jurisdictionis vestræ auctoritate
" prout debetis utamini; et super his vobis juramenta et lite-
" ras patentes fidelium nostrorum venerabilium patrum H[en-
" rici] Dublinensis archiepiscopi, P[etri] Wintoniensis, et
" J[ohannis] Norwicensis episcoporum, et præterea xii. baro-
" num nostrorum, scilicet G[alfridi] filii Petri, etc., fecimus
" exhiberi, quod ipsi bona fide studebunt quod hæc pax et
" securitas firmiter observetur. Et si forte, quod Deus aver-
" tat, per nos ipsos vel per alios contravenerimus, ipsi pro
" Ecclesia contra violatores securitatis et pacis mandatis apo-

---

[1] *de personis ecclesiasticis*, om. R.W.

[2] *publice*] om. R.W.

A.D. 1214. " stolicis inhærebunt, nosque perpetuo ecclesiarum vacantium
" custodiam amittemus. Et ideo vos rogamus quatenus ad
" nos sine dilatione in Angliam venire festinetis. Si quid
" autem in hoc scripto omissum fuerit, vel minus plene fac-
" tum secundum formam mandati apostolici, cum ad nos
" veneritis, perficietur. Et in hujus rei testimonium has lite-
" ras nostras patentes vobis mittimus. Teste Dublinensi
" archiepiscopo.

Charta de tributo Anglicæ et Hybernicæ curicæ Romanæ.

Charter of John, resigning the crown into the Pope's hands.

" Johannes Dei gratia rex Angliæ, etc., universitati vestræ Roger of Wendover, iii. p. 252.
" per hanc chartam sigillo nostro munitam volumus esse no-
" tum, quia cum Deum et matrem nostram sanctam Ecclesiam
" offenderimus in multis, et proinde divina misericordia pluri-
" mum indigere noscamur,[1] nec quod digne possumus offerre
" pro satisfactione Deo et ecclesiæ debita facienda, nisi nos
" ipsos habeamus[2] et regna nostra, volentes nos ipsos humi-
" liare pro Illo qui se pro nobis humiliavit usque ad mortem,
" gratia Sancti Spiritus inspirante, non vi inducti,[3] nec timore
" coacti, sed nostra bona spontaneaque voluntate ac communi
" consilio baronum nostrorum, offerimus et libere concedimus
" Deo et sanctis apostolis ejus Petro et Paulo, et sanctæ Ro-
" manæ ecclesiæ matrici nostræ, ac domino nostro Papæ
" Innocentio, ejusque catholicis successoribus, totum regnum
" nostrum Angliæ, et totum regnum nostrum Hyberniæ, cum[4]
" omnibus pertinentiis suis, pro remissione peccatorum meo-
" rum, et totius generis nostri, tam pro vivis quam pro de-
" functis: et amodo illa a Deo et Romana ecclesia tanquam
" feodetarius[5] recipientes et tenentes, in præsentia prudentis
" viri Pendulfi domini nostri Papæ subdiaconi. Et familiarem
" fidelitatem exhiberi prædicto domino nostro[6] papæ Inno-
" centio, ejusque catholicis successoribus, et ecclesiæ Romanæ,
" per subscriptam formam facimus et juramus, et homagium
" ligium in præsentia domini Papæ si coram eo esse poterimus,
" faciemus: successores nostros et hæredes nostros[7] in per-
" petuum obligantes, ut simili modo summo Pontifici qui pro
" tempore fuerit, et ecclesiæ Romanæ, sine contradictione

[1] *indigere noscamur*] indigeamus, R.W.
[2] *habeamus*] humiliemus, R.W.
[3] *inducti*] interdicti, R.W.
[4] R.W. adds *omni jure.*
[5] *feodetarius*] secundarius, R.W.
[6] *Et . . . nostro*] R.W. has " Et familiaris. Exinde prædicto Do-mino."
[7] R.W. adds *de uxore nostra.*

Roger of Wendover, iii. p. 253.

" debeant fidelitatem præstare et homagium recognoscere. A.D. 1214.
" Ad indicium autem hujus nostræ perpetuæ obligationis et
" concessionis, volumus et stabilimus, ut de propriis et specia-
" libus redditibus regnorum nostrorum, pro omni servitio et
" consuetudine, quæ pro ipsis facere debemus, salvo per The tribute
" omnia denario beati Petri, ecclesia Romana mille marcas[1] to be paid
" annuatim percipiat; scilicet in festo Sancti Michaelis quin- to Rome.
" gentas, et in festo Paschæ quingentas; septingentas scilicet
" pro regno Angliæ, et trescentas pro regno Hyberniæ; salvis
" nobis et hæredibus nostris, justiciaria, et regalibus liber-
" tatibus nostris.[2] Quæ omnia sicut supradicta sunt, rata esse
" volentes perpetuo atque firmo[3] . . obligamus nos et suc-
" cessores nostros non contravenire. Et si nos vel aliquis
" hæredum[4] nostrorum hoc attemptare voluerit, cadat a jure
" regni. Quod quicumque ille fuerit, nisi rite commonitus
" resipuerit, cadat a jure regni. Et ut hæc charta obliga- f. 13.
" tionis nostræ semper firma permaneat.

" Ego Johannes Dei gratia rex Angliæ ab hac hora ero Form of
" fidelis Deo, et beato Petro et ecclesiæ Romanæ et domino John's
" meo Papæ Innocentio, et ejus successoribus canonice in- homage to
" trantibus; nec ero inde dicto, facto, consilio, vel consensu, the Pope.
" ut perdant vel[5] membra, vel mala captione capiuntur.
" Eorum damnum si scivero, impediam et remanere faciam si
" potero; alioquin quam citius potero, ei intimabo, vel tali
" personæ dicam, quam eis credam esse dicturam. Consilium
" quod mihi dederint,[6] per se, vel per nuntios, vel per literas
" secretas,[7] tenebo, et ad eorum damnum nulli pandam me
" sciente. Patrimonium beati Petri, et specialiter regnum
" Angliæ et Hyberniæ, adjutor ero ad defendendum et tenen-
" dum contra omnes homines pro posse meo; sic me Deus
" adjuvet et hæc sancta evangelia. Teste meipso apud do-
" mum militiæ Templi juxta Doveram, coram domino H[enrico]
" archiepiscopo Dublinensi, et multis aliis,[8] xv. die Maii, anno
" regni nostri xiv.

Isto anno et isto modo facta est solutio Interdicti. The Interdict taken off.

[1] R.W. adds *esterlingorum.*

[2] *justiciaria . . . nostris*] justitiis, libertatibus, et regalibus nostris, R.W.

[3] *perpetuo atque firmo*] atque firma, R.W. A blank follows in the MS.

[4] *hæredum*] successorum, R.W.

[5] R.W. adds *vitam.*

[6] *dederint*] crediderint, R.W.

[7] *secretas*] suas, secretum tenebo, R.W.

[8] The names are given in R.W.

A.D. 1214. Battle of Bovines. Eodem anno fuit congressus Francorum et Flandrensium, in quo comes Flandriæ, nomine Ferrant, et comes Boloniæ, et Willelmus Longus Ensis, frater regis, comes Saresbyriæ capti sunt.

Eodem anno venit Rogerus abbas Normannus.

Fourth Lateran council. Concilium Lateranense Romæ celebratum fuit.

Eodem anno incepit werra inter regem Johannem Angliæ et barones.

Consecratio Willelmi Coventrensis episcopi.

Louis, son of Philip Augustus invited by the English barons. MCCXVI. Ludowicus filius Philippi regis Franciæ ad instantiam baronum venit Londonias.

Death of John. Eodem anno rex Johannes in redeundo de Axiholm quam devastavit, apud Newerch obiit xv. kal. Novembris.

Coronation of Henry III. Oct. 28. Eodem anno Henricus filius ejus, puer ix. annorum, in festo Sanctorum Simonis et Judæ apud Gloverniam, jussu legati Gwalonis, et Stephani Cantuariensis archiepiscopi, et de assensu comitis Ranulfi Cestriæ, et [Willelmi] de Ferrariis comitis Derbeiæ, et aliorum magnatum qui cum eo et patre suo rege Johanne fideliter contra barones tenuerunt, coronatus est.

Obiit Rogerus abbas Burtoniæ. Nicholaus de Walingford, prior Burtoniæ, factus est abbas Burtoniæ.

The fair of Lincoln. MCCXVII. Sabbato in hebdomada Pentecostes apud Lincolniam fuit congressus Francorum et baronum, cum regalibus; ubi devicti sunt Franci, et comes Perticæ occisus est. Et comites et barones qui contra regem fuerunt, ibidem capti sunt a regalibus, uno solo milite tantum de familia comitis de Ferrariis ex parte regis ibi interfecto. Recedentibus inde Ranulfo comite Cestriæ et W[illelmo] de Ferrariis comite Derbeiæ cum regali exercitu usque ad castellum de Munsorel, ceperunt illud, et subverterunt, et ad nihilum redegerunt.

Louis applies for peace, is absolved, and leaves England. Eadem æstate exercitus copiosus veniens Ludovico in auxilium, ex parte regis Franciæ patris sui, et Blanchiæ uxoris suæ, in mari captus est a regalibus, et major pars submersus et interfectus. Unde Ludo-

vicus pacem quæsivit, et absolutus a sententia excom- A.D. 1216.
municationis qua fuit innodatus, cum suis recessit, relicta Anglia circa festum Sancti Michaelis, et appulit in Flandriam.

MCCXVIII. Ranulfus comes Cestriæ et W[illelmus] de Ferrariis comes Derbeiæ peregre profecti sunt in terram sanctam Jerusalem. In illo tempore capta fuit Damieta a Christianis; et postea fuit perdita post recessum magnatum Christianorum qui illam ceperant per obsidionem. Damietta taken and lost.

MCCXX. Translatio sancti Thomæ martyris, Cantuariensis archiepiscopi. f. 13 *b*.

MCCXXII. Obiit Nicholaus abbas ii.; successit Ricardus de Insula, prior Sancti Edmundi, abbas Burtoniæ.

MCCXXIV. Castrum de Bedeford captum est a regè Henrico, præsentibus in obsidione S[tephano] Cantuariensi archiepiscopo cum cæteris magnatibus totius Angliæ. Capture of Bedford castle by Henry III.

Alexander Coventrensis episcopus sacratus Romæ, ibi primo venit ad regem Henricum.

Isto anno fecit dominus rex Henricus Chartas de libertatibus regni et de foresta; sic.

Hemingburgh, i. p. 265.

Henricus Dei gratia rex Angliæ, dominus Hyberniæ, dux Normanniæ, Aquitanniæ, comes Andegaviæ, archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, vicecomitibus, præpositis, ministris, et omnibus ballivis et fidelibus suis præsentem chartam inspecturis, salutem. Sciatis quod nos, intuitu Dei et pro salute animæ nostræ, et animarum antecessorum nostrorum et successorum, ad exaltationem sanctæ Ecclesiæ, et emendationem regni nostri, spontanea et bona voluntate nostra dedimus et concessimus archiepiscopis episcopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, et omnibus de regno nostro, has libertates subscriptas tenendas in regno nostro Angliæ in perpetuum. Magna Charta.

Inprimis concessimus Deo, et hac præsenti charta nostra confirmavimus pro nobis et hæredibus nostris in perpetuum, quod Anglicana ecclesia libera sit, et habeat omnia jura sua integra, et libertates suas illæsas.

A.D. 1225. Magna Charta.

Concessimus etiam et dedimus omnibus hominibus liberis regni nostri, pro nobis et hæredibus nostris in perpetuum, has libertates subscriptas habendas et tenendas eis et hæredibus suis de nobis et hæredibus nostris in perpetuum.

Si quis comitum vel baronum nostrorum, sive aliorum tenentium de nobis in capite per servitium militare, mortuus fuerit, et cum decesserit,[1] hæres ejus plenæ ætatis fuerit et relevium debeat; habeat hæreditatem suam per antiquam relevium; scilicet hæres vel hæredes comitis, de baronia comitis integra per centum libras; hæres vel hæredes baronis, de baronia integra per centum libras; hæres vel hæredes militis, de feudo militis integro per centum solidos ad plus; et qui minus debuerit, minus det, secundum antiquam consuetudinem feudorum. Si autem hæres alicujus talium fuerit infra ætatem, dominus ejus non habeat custodiam ejus, nec terræ suæ, antequam homagium suum ceperit. Et postquam talis hæres fuerit in custodia, cum ad ætatem pervenerit, scilicet viginti et unius anni, habeat hæreditatem suam sine relevio et sine fine. Ita tamen quod si ipse dum infra ætatem fuerit, fiat miles, nihilominus terra remaneat in custodia dominorum suorum usque ad terminum prædictum. Custos terræ hujusmodi hæredis qui infra ætatem fuerit, non capiat de terra hæredis nisi rationabiles exitus, et rationabiles consuetudines, et rationabilia servitia; et hoc sine destructione et vasto hominum vel rerum. Et si nos commiserimus custodiam alicujus talis terræ vicecomiti, vel alicui alii, qui de exitibus terræ illius nobis debeat respondere, et ille destructionem de custodia fecerit vel vastum; nos ab illo capiemus emendationem, et terra committatur duobus legalibus et discretis hominibus de feudo illo, qui de exitibus nobis respondeant, vel ei cui assignaverimus. Et si dederimus vel vendiderimus alicui custodiam alicujus talis terræ, et ille destructionem inde fecerit vel vastum; amittat ipsam custodiam, et tradatur duobus legalibus et discretis hominibus de feudo illo, qui similiter nobis respondeant sicut prædictum est. Custos autem quamdiu custodiam terræ habuerit, sustentet domos, parcos, vivaria, stagna, molendina, et cætera ad terram illam pertinentia de exitibus terræ ejusdem; et reddat hæredi cum ad ætatem plenam pervenerit, terram suam totam instauratam de carucis et omnibus aliis rebus, ad minus secundum quod illam recepit. Hæc omnia observentur de custodiis archiepiscopatuum, episcopatuum, abbatiarum, prioratuum, ecclesiarum, et dignitatum

f. 14.

[1] MS. inserts *et.*

vacantium, quæ ad nos pertinent; excepto quod hujusmodi custodiæ vendi non debent. A.D. 1225. Magna Charta.

Hæredes maritentur absque disparagatione.

Vidua post mortem mariti sui, statim et sine difficultate aliqua habeat maritagium suum et hæreditatem suam; nec aliquid det pro dote sua, vel pro maritagio suo, vel pro hæreditate sua, quam hæreditatem maritus suus et ipsa tenuerunt die obitus ipsius mariti sui; et maneat in capitali mesuagio ipsius mariti sui per quadraginta dies post obitum ipsius mariti; infra quos assignetur ei dos sua nisi prius ei fuerit assignata, vel nisi domus illa sit castrum. Et si de castro recesserit, statim provideatur ei domus competens in qua possit honeste morari, quousque dos sua ei assignetur, sicut prædictum est. Et habeat rationabile estoverium suum interim de communi. Assignetur autem ei pro dote sua tertia pars totius terræ mariti sui, quæ sua fuit in vita sua, nisi de minori fuerit dotata ad ostium ecclesiæ.

Nulla vidua distringatur ad se maritandam, dum vivere voluerit sine marito; ita tamen quod securitatem faciat, quod se non maritabit sine assensu nostro, vel sine assensu domini sui si de alio tenuerit.

Nos vero vel ballivi nostri non seisiemus terram aliquam nec redditum pro debito aliquo, quamdiu catalla debitoris præsentia sufficiant ad debitum reddendum, et ipse debitor paratus sit inde satisfacere. Nec plegii ipsius debitoris distringantur, quamdiu ipse capitalis debitor sufficiat ad solutionem debiti. Et si capitalis debitor defecerit in solutione debiti, non habens unde reddat, aut reddere nolit cum possit, plegii respondeant pro debito; et si voluerint, habeant terras et redditus debitoris, quousque sit eis satisfactum de debito, quod ante pro eo solverunt, nisi capitalis debitor monstraverit se esse quietum versus eosdem plegios.

Civitas Londoniarum habeat omnes antiquas libertates et liberas consuetudines suas.

Præterea volumus et concedimus, quod omnes aliæ civitates, et burgi, et villæ, et barones de quinque portubus, et omnes portus habeant omnes libertates et liberas consuetudines suas.

Nullus distringatur ad faciendum majus servitium de feudo militis, nec de alio libero tenemento, quam inde debetur.

Communia placita non sequantur curiam nostram, sed teneantur in aliquo loco certo.

Recognitiones de nova disseisina, et de morte antecessoris, non capiantur nisi in comitatibus suis, et hoc modo: nos, vel si extra regnum fuerimus, capitalis justiciarius noster, mitte- f. 14 b.
mus justiciarios per unumquemque comitatum semel in anno,

A.D. 1225. Magna Charta.

qui cum militibus comitatuum, capiant assisas prædictas. Et ea quæ in illo adventu suo in comitatu per justiciarios prædictos ad dictas assisas capiendas missos, terminari non possunt, per eosdem terminentur alibi in itinere suo. Et ea quæ per eosdem, propter difficultatem aliquorum articulorum, terminari non possunt, referantur ad justiciarios nostros de bancho, et ibi terminentur.

Liber homo non admercietur pro parvo delicto, nisi secundum modum ipsius delicti; et pro magno delicto, secundum magnitudinem delicti; salvo contenemento suo. Et mercator eodem modo, salva mercandisa sua; et villanus alterius quam noster, eodem modo amercietur, salvo wainagio suo, si inciderit in misericordiam nostram. Et nulla prædictarum misericordiarum ponatur, nisi per sacramentum proborum et legalium hominum de visneto.

Comites et barones non amercientur, nisi per pares suos; et non nisi secundum modum delicti.

Nulla ecclesiastica persona amercietur secundum quantitatem beneficii sui ecclesiastici, sed secundum laicum tenementum suum, et secundum quantitatem delicti.

Nec villa, nec burga, nec homo distringatur facere pontes ad riparias, nisi qui ex antiquo et de jure facere debet.

Nulla riparia de cætero defendatur, nisi illæ quæ fuerunt in defenso, tempore regis Henrici avi nostri, per eadem loca et eosdem terminos sicut esse consueverunt tempore suo.

Nullus vicecomes, constabularius, coronatores, vel alii ballivi nostri, teneant placita coronæ nostræ.

Si aliquis tenens de nobis laicum feudum moriatur, et vicecomes vel ballivus noster ostendat literas nostras patentes de summonitione nostra de debito quod defunctus nobis debuit, liceat vicecomiti vel ballivo nostro attachiare et inbreviare catalla defuncti inventa in laico feudo, ad valentiam illius debiti, per visum legalium hominum; ita tamen quod nihil inde amoveatur, donec persolvatur nobis debitum quod clarum fuerit; et relinquatur executoribus ad faciendum testamentum defuncti. Et si nihil nobis debeatur ab ipso, omnia catalla cedant defuncto, salvis uxori ipsius et pueris suis rationabilibus partibus suis.

Nullus constabularius vel ejus ballivus capiat blada vel alia catalla alicujus, qui non sit de villa ubi castrum situm est; nisi statim inde reddat denarios, aut respectum inde habere possit ex voluntate venditoris. Si autem de ipsa villa fuerit, infra quadraginta dies pretium reddat.

Nullus constabularius distringat militem aliquem ad dandum denarium pro custodia castri, si ipse voluerit facere in propria

persona, vel per alium probum hominem, si ipse eam facere non possit propter rationabilem causam. Et si nos duxerimus eum, vel miserimus in exercitum, erit quietus de custodia castri, secundum quantitatem temporis quo per nos fuerit in exercitu de feudo pro quo fecit servitium in exercitu. A.D. 1225. Magna Charta.

Nullus ballivus vel vicecomes vel alius capiat equos aut carectas alicujus pro cariagio faciendo, nisi reddat liberationem antiquitus statutam; scilicet pro carecta ad duos equos, decem denarios per diem; et pro carecta ad tres equos, quatuordecim denarios per diem.

Nulla carecta alicujus ecclesiasticæ personæ, vel militis, vel alicujus dominæ, capiatur per ballivos prædictos; nec nos nec ballivi nostri nec alii capiemus alienum boschum ad castra vel aliqua agenda nostra, nisi per voluntatem ipsius, cujus boschus ille fuerit. f. 15.

Nos vero non tenebimus terras eorum qui convicti fuerint de felonia, nisi per unum annum et unum diem; et tunc reddantur terræ dominis feudorum.

Omnes kidelli de cætero deponantur per Tamisiam et Medeweyam, et per totam Angliam, nisi per costeram maris.

Breve quod vocatur præcipe de cætero non fiat alicui de aliquo tenemento, unde liber homo perdat curiam suam.

Una mensura vini sit per totum regnum nostrum, et una mensura cervisiæ, et una mensura bladi, scilicet quarterium Londoniense, et una latitudo pannorum tinctorum, et russettorum, et haubergetorum, scilicet duæ ulnæ infra listas.

De ponderibus vero sit, ut de mensuris.

Nihil detur de cætero pro brevi inquisitionis, ab eo qui inquisitionem petit de vita vel membris, sed gratis concedatur, et nulli negetur.

Si aliquis teneat de nobis per feudi firmam, vel socagium, vel burgagium, et de alio terram teneat per servitium militare, nos non habebimus custodiam hæredis vel terræ suæ quæ est de feudo alterius, occasione illius feudi firmæ vel socagii vel burgagii. Nec habebimus custodiam illius feodi firmæ, vel socagii, vel burgagii, nisi ipsa feodi firma debent servitium militare.

Nos non habebimus custodiam hæredes nec terræ alicujus, quam tenet de alio per servitium militare, occasione alicujus parvæ sergantériæ quam tenet de nobis per servitium reddendi cultellos, vel sagittas, vel hujusmodi.

Nullus ballivus aliquem ponat de cætero ad legem manifestam, vel ad juramentum, simplici loquela sua, sine testibus fidelibus ad hoc inductis.

Nullus liber homo capiatur, vel imprisonetur, aut disseisie-

A.D. 1225. Magna Charta.

tur de aliquo libero tenemento suo, vel libertatibus, vel liberis consuetudinibus suis, aut utlagetur, aut exulet, aut aliquo alio modo destruatur; nec super eum ibimus, nec super eum mittemus, nisi per legale judicium parium suorum, vel per legem terræ.

Nulli vendemus, nulli negabimus aut differemus rectum vel justitiam.

Omnes mercatores, nisi publice antea prohibiti fuerint, habeant salvum et securum exire de Anglia, et venire in Angliam, et morari et ire per Angliam, tam per terram quam per aquam, ad emendum vel vendendum, sine omnibus toltis malis per antiquas et rectas consuetudines, præterquam in tempora gwerræ. Et si sint de terra contra nos gwerrina, et si tales inveniantur in terra nostra in principio gwerræ, attachiantur sine damno corporum vel rerum, donec sciatur a nobis, vel a capitali justiciario nostro, quomodo mercatores terræ nostræ tractentur qui tunc inveniuntur in terra contra nos gwerrina; et si nostri salvi sint ibi, alii salvi sint in terra nostra.

Si quis tenuerit de aliqua eschaeta, sicut de honore de Walingford, Bolonia, Notinghamia, Lanchastria, vel de aliis eschaetis quæ sunt in manu nostra, et sit baronia, et obierit, hæres ejus non det aliud relevium, nec faciat nobis aliud servitium, quam faceret baroni, si ipsa esset in manu baronis. Et nos eodem modo tenebimus quo baro eam tenuit. Nec nos occasione talis baroniæ vel eschaetæ, habebimus aliquam eschaetam, vel custodiam aliquorum hominum nostrorum, nisi alibi tenuerit de nobis in capite ille qui tenuit baroniam vel eschaetam.

Nullus liber homo de cætero det amplius alicui, vel vendat, de terra sua, quam ut de residuo terræ suæ possit
f. 15 *b.* sufficienter fieri domino feodi servitium ei debitum quod pertinet ad feodum illud.

Omnes patroni abbatiarum, qui habent chartas regum Angliæ de advocatione, vel antiquam tenuram vel possessionem; habeant earum custodiam, cum vacaverint, sicut habere debent, et sicut supra declaratum est.

Nullus capiatur vel imprisonetur propter appellum fœminæ de morte alterius quam viri sui.

Nullus comitatus de cætero teneatur, nisi de mense in mensem, et ubi major terminus esse solebat, major sit.

Nec aliquis vicecomes vel ballivus faciat turnum suum per hundredum, nisi bis in anno, et non nisi in loco debito et consueto, videlicet semel post Pascha, et iterum post festum Sancti Michaelis. Et visus de franco plegio tunc

fiat ad illum terminum Sancti Michaelis sine occasione; ita A.D. 1225.
scilicet quod quilibet habeat libertates suas, quas habuit et Magna
habere consuevit tempore regis Henrici avi nostri, vel quas Charta.
postea perquisivit.

Fiat autem visus de franco plegio sic, videlicet, quod pax nostra teneatur, et quod retinga integra sit sicut esse consuevit; et quod vicecomes non quærat occasiones, sed quod contentus sit eo quod vicecomes habere consuevit tempore regis Henrici avi nostri de visu suo faciendo.

Non liceat alicui de cætero dare terram suam alicui domui religiosæ, ita quod illam resumat tenendam de eadem domo. Nec liceat alicui domui religiosæ terram alicujus sic recipere, quod tradat illam ei a quo ipsam recepit, tenendam. Si quis terram suam alicui domui religiosæ sic dederit, et super hoc convincatur, donum suum penitus cassetur, et terra illa domino suo illius feodi incurratur.

Scutagium de cætero capiatur, sicut capi solebat tempore regis Henrici avi nostri.

Et salvæ sint archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus, templariis, hospitalariis, comitibus, baronibus, et omnibus aliis tam ecclesiasticis quam sæcularibus personis, libertates et liberæ consuetudines quas prius habuerunt.

Omnes autem istas consuetudines prædictas et libertates, quas concessimus in regno nostro tenendas, quantum ad nos pertinet, erga nostros, omnes de regno nostro [tam clerici quam laici][1] observent, quantum ad se pertinet erga suos.

Pro hac autem donatione et concessione libertatum istarum, et aliarum libertatum contentarum in libertatibus forestæ, archiepiscopi, episcopi, abbates, priores, comites, barones, milites, libere tenentes, et omnes de regno nostro, dederunt nobis quintam decimam partem omnium mobilium suorum.

Concessimus etiam eisdem pro nobis et hæredibus nostris, quod nec nos nec hæredes nostri aliquid perquiremus, per quod libertates in hac charta contentæ infringantur vel infirmentur. Et si ab aliquo aliquid contra hoc perquisitum fuerit, nihil valeat et pro nihilo habeatur. His testibus, domino Stephano [Langton] Cantuariensi archiepiscopo, [Eustachio de Fauconberg] episcopo Londoniensi, [Jocelino Troteman] episcopo Bathoniensi, [Petro de Rupibus] episcopo Wintoniensi, [Hugone Wellensi] episcopo Lincolniensi, [Roberto de Bingham] episcopo Saresbyriensi, [Henrico de Sandford] episcopo Roffensi, [Gulielmo de Blois] episcopo Wigornensi, [Johanne de Fontibus] episcopo Elyensi, [Hugone Foliot] episcopo Herefordensi,

[1] A later hand has inserted these words in the margin.

A.D. 1225. Magna Charta. [Radulpho de Neville] episcopo Cicestriensi, [Gulielmo Brewer] episcopo Exoniensi, [Hugone de Northwold] abbate Sancti Edmundi, [Gulielmo de Trumpington] abbate Sancti Albani, [Ricardo] abbate de Bello, [Roberto de Bello] abbate Sancti Augustini Cantuariæ, [Thoma de Merlebergh] abbate de Evesham, [Ricardo de Barking] abbate Westmonasterii, [Alexandro de Holdernesse] abbate de Burgo Sancti Petri, Simone] abbate de Radinges, [Roberto de Henreth] abbate Abbendoniæ, [Johanne Walensi] abbate Malmesburiæ, [Thoma] abbate Winchecumb, [Gualtero de Astone] abbate de Hyda, [Alano] abbate Certeseiæ, [Philippo] abbate Syreburn, abbate de Cerne, abbate Abbodesburiæ, [Willelmo de Stokes] abbate de Midelton, [Ricardo de Kellesay] abbate de Seleby, [Rogero de Scarbrough] abbate de Witebi, [Gualtero] abbate Cyrencestriæ, Huberto de Burgo justiciario, R[anulpho Blundevil] comite Cestriæ et Lincolniæ, [Willelmo de Longespee] comite Saresbyriensi, [Willelmo] comite Warennæ, G[ilberto] de Clara comite Gloverniæ, W[illelmo] de Ferrariis comite Derbeiæ, W[illelmo] de Mandeville comite Essexiæ, H[ugone] Bigot comite Norfolk, W[illelmo de Fortibus] comite Aubemar, H[umfrido de Bohun] comite Herefordiæ, J[oanne de Lacy] constabulario Cestriæ, Roberto de Ros, Roberto filio Walteri, Roberto de Veteri Ponte, W[illelmo] Briwar, Ricardo de Munfichet, Petro filio Herberti, Matheo filio Herberti, W[illelmo] de Albiniaco, Roberto de Gresley, R[eginaldo] de Breusa, J[ohanne] de Monemu, Johanne filio Alani, H[ugone] de Mortemer, W[illelmo] de Bello Campo, W[illelmo] de Sancto Johanne, P[etro] de Malo Lacu, Briano de Insula, Thoma de Moleton, R[icardo] de Argent, G[alfrido] de Neville, W[illelmo] Maudut, Johanne de Balun. Datum apud Westmonasterium undecimo die Februarii, anno regni nostri nono.

f. 16.

Charta de libertatibus Forestæ.

Charta de Foresta. Henricus Dei gratia rex Angliæ, etc., ut supra, archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, justiciariis, forestariis, vicecomitibus, præpositis, ministris, et omnibus ballivis et fidelibus suis, salutem. Sciatis quod nos, intuitu Dei et pro salute animæ nostræ, et animarum antecessorum nostrorum et successorum, ad exaltationem sanctæ Ecclesiæ, et emendationem regni nostri, spontanea et bona voluntate nostra, dedimus et concessimus archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, et omnibus de regno nostro, has libertates subscriptas tenendas in regno nostro Angliæ in perpetuum. Hemingburgh, i. p. 276.

In primis omnes forestæ quas rex Henricus avus noster

afforestavit, videantur per bonos et legales homines; et si boschum aliquem alium quam suum dominicum afforestaverit, ad damnum cujus boschus fuerit, deafforestetur; et si boschum suum proprium afforestaverit, remaneat foresta, salva communa de herbagia, et aliis in eadem foresta, illis qui prius habere consueverunt. A.D. 1225. Charta de Foresta.

Homines qui manent extra forestam, non veniant de cætero coram justiciariis nostris de foresta per communes summonitiones, nisi sint in placito vel plegii alicujus, vel aliquorum, qui attachiati sunt propter forestam.

Omnes autem boschi qui fuerunt afforestati per regem Ricardum avunculum nostrum, vel per regem Johannem patrem nostrum, usque ad primam coronationem nostram, statim deafforestentur, nisi fuerit dominicus boschus noster.

Archiepiscopi, episcopi, abbates, priores, comites, barones, milites, et libere tenentes, qui boschos suos habent in forestis, habeant boschos suos, sicut eos habuerunt tempore primæ coronationis prædicti regis Henrici avi nostri; ita quod quieti sint in perpetuum de omnibus purpresturis, de vastis, et essartis factis in illis boschis post illud tempus, usque ad principium secundi anni coronationis nostræ; et qui de cætero vastum, purpresturam, vel essartum sine licentia nostra in illis boschis fecerint, de vastis et essartis et purprésturis respondeant.

Reguardores nostri eant per forestas, ad faciendum reguardum, sicut fieri consuevit tempore primæ coronationis prædicti regis Henrici avi nostri, et non aliter.

Inquisitio vel visus de expeditatione canum existentium in foresta, de cætero fiat, quando fieri debet reguardum, scilicet de tertio anno in tertium annum; et tunc fiat per visum et testimonium legalium hominum, et non aliter. Et ille cujus canis inventus fuerit tunc non expeditatus, det pro misericordia tres solidos. Et de cætero nullus bos capiatur pro expeditatione. Talis autem sit expeditatio per assisam comitatuum,[1] quod tres ortilli abscidantur sine pelota de pede anteriori. Nec expeditentur canes de cætero, nisi in locis ubi consueverunt expeditari tempore primæ coronationis prædicti regis Henrici avi nostri.

Nullus forestarius vel bedellus de cætero[2] colligat garbas vel avenam vel bladum aliud, vel agnos, vel porcellos, nec aliquam collectam faciat.

Et per visum et sacramentum duodecim reguardorum quando facient reguardum, tot forestarii ponantur ad forestas custo-

[1] *comitatuum*] communiter, Hem. | [2] Hem. inserts *faciat scotale.*

A.D. 1225. diendas quot ad illas custodiendas rationabiliter viderint sufficere.

Charta de Foresta.

Nullum swanimotum teneatur in regno nostro, nisi ter in anno, videlicet in principio quindecim dierum ante festum Sancti Michaelis, quando agistatores ad agistandum dominicos boschos nostros, et circa festum Sancti Martini, quando
f. 16 *b*. agistatores nostri debent recipere pannagium nostrum. Et ad ista duo swanimota conveniant forestarii et viridarii, et non alii per districtionem. Et præterea singulis quadraginta diebus per totum annum conveniant viridarii et forestarii ad videndum attachiamenta de foresta, tam de viridi quam de venatione, per præsentationem ipsorum forestariorum et coram ipsis attachiatis. Prædicta autem swanimota non teneantur nisi in comitatibus in quibus teneri consueverunt.

Unusquisque liber homo agistet boschum suum in foresta pro voluntate sua, et habet pannagium suum.

Concedimus etiam quod unusquisque liber homo ducere possit porcos suos per dominicum boschum nostrum libere et sine impedimento, ad agistandum eos in boschis suis propriis, vel alibi ubi voluerit. Et si porci alicujus liberi hominis una nocte pernoctaverint in foresta nostra, non inde occasionentur ita quod de suo perdat.

Nullus de cætero amittat vitam vel membra pro venatione nostra; sed si aliquis captus fuerit et convictus de captione venationis, graviter redimatur, si habeat unde redimi possit; et si non habeat unde redimi possit, jaceat in prisona nostra per unum annum et unum diem; et si post unum annum et unum diem plegios invenire possit, exeat a prisona; sin autem, abjuret regnum Angliæ.

Quicumque archiepiscopus, episcopus, comes, vel baro, veniens ad nos ad mandatum nostrum, transierit per forestam nostram, liceat ei capere unam vel duas bestias, per visum forestarii si præsens fuerit; sin autem, sciat cornari, ne videatur furtive hoc facere. Idem liceat eis in redeundo facere, sicut prædictum est.

Unusquisque liber homo de cætero sine occasione faciat in boscho suo, vel in terra quam habet in foresta, molendinum, stagnum, vivarium, marleram, fossatum, vel terram arabilem, extra coopertum in terra arabili, ita quod non sit ad nocumentum alicujus vicini.

Unusquisque liber homo habeat in boschis suis aerias ancipitrum sparvariorum, falconum, aquilarum, et ardearum;[1] et habeat similiter mel quod inventum fuerit in boschis suis.

---

[1] *ardearum*] heironum, Hem. The MS. has *et de heyrinis* scratched through, and *et ardearum* in the margin.

Nullus forestarius de cætero, qui non sit forestarius de feudo nobis reddens firmam pro balliva sua, capiat cheminagium aliquod in balliva sua. Forestarius autem de feudo nobis reddens firmam pro ballia sua, capiat cheminagium, videlicet pro carectâ per dimidium annum duos denarios, et per alium dimidium annum duos denarios; et pro equo qui portat summagium, per dimidium annum unum obolum, et per unum alium dimidium annum unum obolum; et non nisi de illis qui de extra balliam suam tanquam mercatores veniunt per licentiam suam in ballia sua ad buscam, corticem, meiremium, vel carbonem emendum, et alias ducendum ubi voluerit. Et de nulla carecta vel summagio aliquo cheminagium capiatur. Et non capiatur nisi in locis illis ubi antiquitus solebat capi, et debuit. A.D. 1225. Charta de Foresta.

Illi autem qui portant super dorsum suum buscam, corticem, vel carbonem ad vendendum, quamvis inde vivant, nullum de cætero dent cheminagium.

Omnes utlagati pro foresta, tantum a tempore regis Henrici avi nostri usque ad primam coronationem nostram, veniant ad pacem nostram sine impedimento, et salvos plegios inveniant, quod de cætero non forisfaciant nobis de foresta nostra.

Nullus castellanus vel alius teneat placita sive de viridi sive de venatione, sed quilibet forestarius de feodo attachiet placita de foresta tam de viridi quam de venatione, et ea præsentet viridariis provinciarum, et cum inrotulata fuerint, et sub sigillis viridariorum inclusa, præsententur capitali forestario cum in partes illas venerit ad tenendum placita forestæ, et coram eo terminentur. f. 17.

Has autem libertates de forestis concessimus omnibus archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, militibus, et aliis tam personis ecclesiasticis quam sæcularibus, Templariis, Hospitalariis, salvis libertatibus et liberis consuetudinibus in forestis et extra in warennis et aliis quas prius habuerunt.

Omnes autem istas consuetudines prædictas et libertates quas concessimus in regno nostro tenendas, quantum ad nos pertinet, erga nostros, omnes de regno nostro tam clerici quam laici observent quantum ad se pertinet erga suos.

Pro hac autem concessione et donatione libertatum istarum et aliarum contentarum in majori charta nostra de aliis libertatibus, archiepiscopi, episcopi, abbates, priores, comites et barones, milites libere tenentes, et omnes de regno nostro dederunt nobis quintam decimam partem omnium mobilium suorum.

Concessimus etiam eisdem pro nobis et hæredibus nostris,

A.D. 1225. Charta de Foresta. quod nec nos nec hæredes nostri aliquid perquiremus, per quod libertates in hac charta contentæ infringantur vel infirmentur. Et si ab aliquo aliquid contra hoc perquisitum fuerit, nihil valeat et pro nihilo habeatur. His testibus ut supra; datum ut supra.

Rex cepit quintum decimum pro istis chartis.

MCCXXVI. Isto anno confirmavit rex Henricus libertates monasterii Burthoniensis, in hæc verba:

Charter of liberties given to the abbey of Burton. Printed from this in the Monasticon, iii. p. 43.

" Henricus Dei gratia rex Angliæ, etc., archiepiscopis, epi-
" scopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, justiciariis,
" forestariis, vicecomitibus, præpositis, ministris, et omnibus
" ballivis et fidelibus suis, salutem. Sciatis nos concessisse,
" et hac præsenti charta nostra confirmasse Deo et Sanctæ
" Mariæ de Burthonia, et abbati et monachis ibidem Deo ser-
" vientibus, warennam per totam terram suam; et prohibemus
" super decem libras forisfacturæ, ne aliquis in ea fuget neque
" leporem capiat, neque venetur, sine licentia abbatis. Con-
" cessimus etiam prædictis abbati et monachis curiam suam
" plenarie de omnibus placitis et querelis cum socca et sacca
" et thol et theam et infongenthef et omnibus consuetudinibus
" in burgo et extra burgum, in boscho et plano, in aquis, in
" viis, et extra vias et in omnibus locis. Præcipimus etiam
" quod totum corredium et omnes res abbatis et monachorum
" de Burthonia, quas homines sui affidare poterunt suas esse
" proprias, sint quietæ de theloneo et passagio et pontagio et
" omni consuetudine. Et prohibemus quod nullus eis vel rebus
" suis in aliquo injuriam faciat vel contumeliam, vel injuste
" disturbet, super decem libras forisfacturæ. Et ideo vobis
" mandamus et firmiter præcipimus, quod prædictos abbatem
" et monachos de Burthonia terras, res, redditus, tenementa,
" possessiones, et omnia sua tam ecclesiastica quam laica,
" manu teneatis, custodiatis, et protegatis sicut nostra
" dominica, non inferentes eis vel rebus suis, neque ab aliquo
" inferri permittentes, injuriam, gravamen, aut molestiam.
" Et si quis eis in aliquo forisfecerit, illud eis sine dilatione
" emendari faciatis. Has autem libertates et quietantias præ-
" dictis abbati et monachis concessimus, et præsenti charta
" nostra confirmavimus, pro salute animæ nostræ et pro
" animabus domini Johannis regis patris nostri, et Henrici
" regis avi Henrici regis avi nostri, et ipsius Henrici regis
" avi nostri, et omnium antecessorum et successorum nostro-
f. 17 b. " rum, sicut confirmatio prædicti Johannis regis patris, et

" chartæ Henrici regis avi Henrici regis avi nostri, et ipsius A.D. 1226.
" Henrici regis avi nostri, quas inde habent, rationabiliter
" testántur. Et præterea concessimus et hac charta nostra
" confirmavimus abbati et monachis de Burthonia ex dono
" domini Johannis regis patris nostri, unam feriam per tres
" dies duraturam, videlicet in vigilia sanctæ Modvennæ, et in July 4.
" die et in crastino, apud Burtoniam; et ibidem unum forum
" in qualibet septimana, scilicet die Jovis, cum omnibus liberta-
" tibus et liberis consuetudinibus ad hujusmodi feriam et forum
" pertinentibus; ita quod non sint ad nocumentum vicinarum
" feriarum et vicinorum mercatorum. Et prohibemus ne quis
" eos super his vexet vel disturbet, super forisfacturam decem
" librarum, sicut charta prædicti Johannis regis patris nostri,
" quam inde habent, rationabiliter testatur. His testibus,
" H[uberto] de Burgo comite Cantiæ, justiciario nostro, etc.
" Datum per manum venerabilis patris Radulphi de Neville
" cancellarii nostri, apud Windesores, xii. die Maii anno regni
" nostri xi.

Charta regis de mercato et feria apud Bromley.

Printed from this in the Monasticon, iii. p. 43.

" Henricus Dei gratia rex Angliæ, etc., archiepiscopis, epi- Charter given to the abbey of Burton of a fair and market at Bromley.
" scopis, ut supra. Sciatis nos, intuitu Dei et pro salute
" animæ nostræ et animarum antecessorum et hæredum nos-
" trorum, concessisse et præsenti charta nostra confirmasse
" abbati et monachis de Burthonia super Trentam, quod
" habeant in perpetuum unum mercatum singulis septimanis
" per diem Martis apud manerium suum de Bromley; et
" quod habeant ibidem singulis annis unam feriam per tres
" dies duraturam, videlicet in vigilia, et in die, et in crastino
" sancti Bartholomæi; nisi prædictum mercatum et prædictæ
" feria sint ad nocumentum vicinorum mercatorum et vicina-
" rum feriarum. Quare volumus et firmiter præcipimus quod
" prædicti abbas et monachi habeant in perpetuum prædictum
" mercatum et prædictam feriam cum omnibus libertatibus et
" liberis consuetudinibus ad hujusmodi mercatum et feriam
" pertinentibus, sicut prædictum est. His testibus, H[uberto]
" de Burgo, etc. Datum ut supra.

Charta de libertatibus Huberti de Burgo.

Printed from this in the Fœdera, i. p. 186.

" Henricus Dei gratia rex Angliæ, etc. Sciatis nos dedisse, Charter granted to Hubert de Burgh.
" concessisse, et hac præsenti charta nostra confirmasse
" Huberto de Burgo comiti Cantiæ, et M[argaretæ] uxori
" suæ, et hæredibus eorum de eisdem Huberto et Margareta

A.D. 1226. Charter granted to Hubert de Burgh.

" descendentibus, et aliis hæredibus ipsius Huberti, quod ipsi
" et homines sui habeant quietantiam in perpetuum de schiris
" et hundredis et sectis schirarum et hundredorum, wapenta-
" corum, et lestorum, et de auxiliis vicecomitum et ballivorum
" suorum et misericordiis eorum, et de custodiis et operatio-
" nibus et clausuris castellorum, parcorum, et pontium, et de
" passagio, pontagio, stallagio, tailagio, theolneto, hidagio,
" lestagio, paagio, et pecunia pro murdro danda. Et quod
" idem Hubertus et Margareta et hæredes sui sicut prædic-
" tum est, habeant omnes terras et tenementa sua in per-
" petuum ubique cum soc et sac, tol et them, infongenthef,
" utfongenthef, hamsocne, leirwite, chidwite, murdre, latro-
" cinium et franplegium, ita quod visus franplegii fiat
" in curia prædictorum Huberti et Margaretæ, et hæredum
" suorum prædictorum, coram serviente nostro ad hoc vocato,
" si venire voluerit: et si venire noluerit, non ideo remaneat:
" et si qua inde pervenerit misericordia, sit ipsorum Huberti
" et Margaretæ et hæredum suorum prædictorum. Conces-
" simus etiam eis quod habeant liberam curiam suam de
" omnibus placitis quæ vicecomites placitare solent, et de
" omnibus aliis placitis, querelis, et attachiamentis, de omnibus
" hominibus et tenentibus suis ubicumque, vel de quibus-
" cumque, vel quacumque occasione implacitentur, vel attachi-
" entur, vel arestentur; salva nobis et hæredibus nostris
" justitia vitæ et membrorum, et placitis quæ ad coronam
" nostram pertinent, quæ justiciarii itinerantes in itinere suo
f. 18. " placitare solent et debent. Has autem libertates et liberas
" consuetudines eis dedimus et concessimus, salvis eis in
" omnibus et per omnia libertatibus et liberis consuetudinibus
" quas prius habuerunt in terris, tenementis, et feodis suis.
" Et prohibemus super forisfacturam nostram, quod nullus eis
" contra hanc chartam nostram in aliquo forisfaciat, quia
" ipsos, homines, res, et possessiones suas, et hæredum et
" hominum suorum in custodiam et specialem protectionem
" nostram suscepimus. Quare volumus et firmiter præci-
" pimus quod prædicti Hubertus et Margareta et hæredes
" eorum sicut prædictum est, habeant et teneant omnes et
" libertates et liberas consuetudines præscriptas in omnibus
" terris et tenementis suis, et in omnibus aliis locis libere,
" quiete, integre, honorifice, pacifice, jure hæreditario in per-
" petuum, sicut prædictum est. His testibus. Datum per
" manus venerabilis patris R[adulphi de Neville] Cicestrensis
" episcopi, cancellarii nostri, apud Westmonasterium, xviii. die
" Julii, anno regni nostri undecimo.

Ludovicus rex Franciæ obiit. A.D. 1226.
MCCXXVII. Obiit Honorius Papa. Death of Louis VIII., and Pope Honorius III.
Successit Gregorius ix. Papa.
Isto anno fuerunt trituratores horreorum Romanorum in Anglia, et bladorum venditores, ob quam causam magister Robertus de Schardel ejectus est a curia domini regis.

Literæ domini Papæ in vindictam Romanorum.

Part of this is printed in Raynaldi, ii. (Baron. xxi.) p. 64.

A.D. 1232. Letter of Pope Gregory IX., complaining of the treatment of his letters and messengers, and the Romans beneficed in England.

" Gregorius episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus
" fratribus archiepiscopo Eboraci,[1] episcopis, et dilectis filiis,
" et aliis ecclesiarum prælatis Angliæ constitutis, salutem et
" apostolicam benedictionem. Dulcis amaritudinis et amaræ
" dulcedinis historiam recensentes ante oculos mentis vestræ
" creaturæ, scripturæ, gloriæ, ac naturæ speculum inclyti
" speculatoris[2] proponimus, ut in his quæ in Anglia bullæ
" nostræ literis, clericis, ac cursoribus facta sunt his diebus,
" dormientes ac vigiles ab invicem advertentes quasi sub quo-
" dam compendio causam suam in sinu suo recolligente
" quolibet diversa diversis inferentes stipendia meritorum,
" dormientes correctionis aculeis excitatis, et vigiles ad noctis
" vigilias studiosius excubantes speculatori qui astat desuper
" præsentemus. Attendite igitur, fratres et filii, si in con-
" culcatione numismatis Petri et Pauli apostolorum imaginem
" et nomen Jesu Christi vicarii profitentis, debita Creatori
" reverentia exhibetur; si in laceratione literarum nostrarum,
" scripturæ mandata servantur[3]; si in captione, obsessione,
" redemptione, spoliatione clericorum, privilegiati cleri glo-
" riosa libertas infringitur; si in illata in cursoribus nostris
" injuria, uno in frusta conciso, et altero semivivo relicto,
" illa communis securitas, quæ non solum in Christianismo,
" sed etiam in paganismo quasi naturaliter debetur omnibus,
" observatur. Sane bullæ nostræ quid injuriæ debebatur,
" quæ pro universis et singulis a tempore cujus non exstat
" memoria, et specialiter a tempore beatissimi Thomæ mar-
" tyris, principes et tyrannos in ecclesiis et bonis earum in
" Anglia sæpius debacchantes, pro conservatione ecclesiasticæ
" libertatis ac privilegio clericali tuendo, auctoritate sedis
" apostolicæ toties expugnavit? Quod si aliquid inhonesti
" literis nostris impingitur, deducatur in medium, et luce

[1] Walter de Gray.
[2] *speculatoris*] speculatores, MS.
[3] *servantur*] reserantur, MS.

A.D. 1232. Letter of Pope Gregory IX.

f. 18 b.

" clarius apparebit, quod in ipsis nullius justitia læditur, animarum saluti consulitur, indulgentiæ conservantur, jus suum patronis redditur, prælatis honor debitus exhibetur, nobilibus, literatis et bene meritis gratia non negatur; et sic nisi corrigere delinquentis excessus, et clerum in melius reformare sit vitium, nihil in eis quod oculos intelligentis offendat, poterit inveniri. Herodiana vero severitas in clericos, et maxime in Italicos agitata, vel tantum desævire sperav[i]t in rebus, et sic eos permisisse debuit abire jejunos, vel si circa extraneos in specie voluit generali privilegio derogare, cum ex impressione characteris clericalis locorum distantia vel varietate linguarum non plus uni quam alteri debeatur, si per illos intelligitis generi renunciatum esse quasi per speciem, restat ut suo genere major sit species, quod absurdum est non solum credere sed referre, cum species non sit sui generis destructiva. Cursorum ergo nostrorum supplicia plus movere debuerunt speculatores nostros in Anglia, quam nos ipsos. Cum enim cursor cum literis apostolicis Christi exercitus et ecclesiasticæ libertatis quasi vexillum deferat, restat ut vexillo decidente in illis partibus oppressoribus libertatis sine offendiculo alicujus per campum non refrænatæ licentiæ discurrentibus, de libertatis ecclesiasticæ titulo desperetur. Nec alicui circa partes occidentales immunitatem tanti sceleris ignorare licuit quod in partibus orientalibus fama vel verius infamia deferente non sine juris injuria et contemptu sedis apostolicæ jam pervenit. Qui vero sciens amore vel timore tacuit, in sinu suo causam recolligat, et quid per nos præsentandum sit speculatori omnium, ipse cognoscat. Igitur considerate, carissimi, quis dormiendo tacuit, vel quis corripuit vigilando. Ex quo non immerito sequitur, quod si nullus corripuit, nemine super grege Dominico vigilante, quilibet tacente dormivit. Ubi ergo pastorum vigiliæ? Ubi speculatorum excubiæ? Ubi zelatores animarum? Ubi conservatores libertatum? Ubi contra lupos audacia? Ubi nobilium potentia? Ubi debitum ecclesiæ Romanæ præstitum juramentum? Ubi subditorum devotio? Ubi cleri constantia? Ubi reverentia filialis? Ubi verbum Domini penetrabilius omni gladio ancipiti bis acuto? Ubi ecclesiasticæ disciplinæ severitas? Ubi suspensio interdicti? Ubi excommunicationis vinculum, quod contumaces et rebelles a fidelium consortio et fidei unitate sic separat, ut vita sit eis supplicium, et suspecta criminis conscientia etiam dormiendo timorem incutiat damnationis æternæ? Quis ipso jure excommunicatos hujusmodi et raptores, incendiarios et prædones in sua diœcesi

" publicavit? Quis ad relevandam Ecclesiæ generalis injuriam A.D. 1232.
" organa condolendo suspendit? Quis a Jerusalem in Jericho Letter of
" descendenti, sacerdote ac Levita prætereuntibus, vulneribus Pope Gre-
" sauciati vinum et oleum cum Samaritano infudit? Quis ex gory IX.
" semine Sem virtutum operatione famosus, vel Japhet cari- complain-
" tatis dilatatus amore, humeris suis imponens pallium, vere- ing of the
" cundiam matris suæ pallio suo retrorsum incedens operuit treatment
" a Caim callido denudatam? Non inventis ergo Sem et Ja- of his
" phet ejusque seminibus in partibus Anglicanis, utinam locum letters, &c.
" non habeat Noæ maledictio, jugum servitutis Canaan filiis and the
" imponentis. Quod autem minimo clerico Angliæ debebatur, Romans
" qua fronte negari potuit pro ecclesiasticæ libertatis subver- beneficed in
" sione ipsius provinciæ generali? Quod si ratione multi- England.
" tudinis severitati erat aliquid detrahendum, quis suæ salutis
" non immemor tanti sceleris novitatem ecclesiæ Romanæ ac
" nobis nuncio vel literis super contritione Joseph compatiens
" nunciavit? Nemine autem compatiente invento, recte væ
" Amos prophetæ negligentes et opulenti poterunt timere præ-
" lati. Sane si universitatis titulus sine titulo indefinite
" loquentis, universitas eorum qui magis eligunt mori quam
See R. " a Romanis confundi, et prælati impressio subscribentis *ecce*
Wendover, " *gladii duo hic*, pusillanimes terruit, frivola causa timori
iv. p. 231. " affuit, cum membrorum universitas sine capite et eorum
" qui magis eligunt mori non expressis nominibus præ timore f. 19.
" quam a Romanis confundi, desperationis præcedens judicium
" sub corporis monstruosi specie palliata speculatoris con-
" stantis animum animare potius ad vindictam quam depri-
" mere debuisset. Nec duorum gladiorum prænominata sub-
" scriptio retardare vos debuit a vindicta, quæ cum binarius
" numerus sit infamis ab unitate recedens, et Trinitatis my-
" sterium non attingens, ceræ liquiditate utens viribus hebetatis
" sine mittente præcedens et sine auctoritate coercens ceræ
" materia liquefacta liquescet. Nec aliud erga vos tempore
" nostro nos omisisse fatemur, nisi quod in beneficiis con-
" ferendis et aliis ad instar prædecessorum nostrorum, re-
" misimus tam in Anglicanis quam in aliis mundi partibus
" sine personarum acceptione plenitudine potestatis utentes,
" vobis sine Italicorum injuria de speciali gratia duximus
" indulgendum, ut ipsorum beneficia cedentibus vel deceden-
" tibus personis quæ ipsa detinent, ad eorum donationem
" quorum interest, libere sine alicujus contradictione redirent.
" Non geminata ergo vivis Italicis debebatur injuria, quæ a
" nobis ipsis decedentibus cæteris est illata. Nec credat illa
" universitas, iniquitas magnorum favore fulcita, nos male-
" factorum personas et faventium nomina, quæ tamen expri-
" mere ad præsens differimus, ignorare. Verum si, quod non

A.D. 1232. Letter of Gregory IX. " credimus, aliqui pastorum ab ovibus, et oves a quibusdam " pastoribus, consensu vel opere in hoc contagium contrax- " issent, quid restaret aliud, nisi eos a grege sibi commisso " repellere, ne cæteras oves labe suæ contagionis inficiant? " Nec adeo abbreviata est manus Domini, et ecclesiæ Romanæ Ps. ciii. 32. " potentia, quin *tangendo montes eos fumigare* faciat, et *as-* Isa. xl. iv. " *pera* reducat *in plana*. Nec vos latere volumus, quod a " trino climate libellus triplicis supplicationis ingeritur, et " importune ad januam pulsavit et pulsat, ecclesiæ gratiam " postulans, non novam, concessam pluribus, nec juri con- " trariam. Qui si fuisset ad sacrarium exauditionis admissus, " et mater uteri filii sui fuisset oblita, nequaquam cordis im- " perio oculus annuisset, manus non cessasset a scelere, lingua " non blasphemasset in cælum, nec animi secreta continua- " tionis occultæ operum nova temeritas detexisset, præsertim " ubi timore pœnæ amor justitiæ superatur. Ne igitur cum Isa. xiv. " Lucifero ut *Altissimo similis* fieret, sedem suam ad Aqui- 13, 14. " lonem ponente, quem cælum sustinere non potuit, gentis " Babylonicæ sine fundamento ædificantis, in confusione lin- " guarum et etiam animorum, corpora temporalibus, et animæ " suppliciis deputentur æternis: surgite qui dormitis, et " vigiles anteponite vobis Jesum et ipsum pro salute humani " generis crucifixum, facientes quod thymiama opere unguen- " tarii compositum diligenter mixtum, purum, et sanctificatione " dignissimum, malefactores ipsos qui dixerunt Domino, *Discede* " *a nobis, et viam obedientiæ tuæ nolumus*, præcisos[1] a vite " Christo qui est via non errans, veritas non fallens, vita non 2 Tim. iv. " deficiens, *obsecrate, arguite, increpate, in omni patientia et* 2. " *doctrina*, exemplo quoque Aaron ferentes thuribulum et " hausto igne de altari, mittite incensum, currentesque in " medio multitudinis quam superbiæ jam devastat incendium, " monitionum, correctionum, et orationum afferre thymiama. Joel ii. 14. " *Quis enim scit si ignoscat Deus*, aut beneplacitum sit ei Ezech. " adhuc, ad locum suum *ossa arida* revertantur, et mortui xxxvii. 4. " reviviscant? Forte vobis *astantibus inter mortuos et vi-* Num. xvi. " *ventes plaga cessabit*. Si vero velut obstinati ad moni- 48. " tionem nostram Deo, ecclesiæ Romanæ, ac nobis, necnon " et passis injuriam, plene satisfacere forte noluerint, quia f. 19 *b*. " peccator cum venerit in profundum malorum contemnit, " dictos idololatras, fautores, receptatores, et consiliatores " eorum excommunicatos, et a liminibus sanctæ matris Ec- " clesiæ sequestratos, publice nuncietis, facientes excommu- " nicationis sententiam, qua propter præmissos tenentur ex- " cessus, singulis diebus Dominicis et festivis, pulsatis campanis

[1] *præcisos*] preciosos, MS.

" et candelis accensis, quilibet in locis sibi subjectis auctori- A.D. 1232.
" tate apostolica publicari, donec passis injuriam satisfecerint Letter of
" competenter, et cum vestrarum testimonio literarum ad Gregory
" sedem venerint Apostolicam absolvendi; alias contra ipsos, IX.
" invocando etiam ad hoc si necesse fuerit brachium sæculare,
" per subtractionem beneficiorum, et aliis modis quibus expe-
" dire videritis, procedentes, ut ab hædis ovibus separatis
" bonus pastor et in lactis dulcedine obedientes foveat, et
" ovem errantem nunc monitis, nunc terroribus ad ovile re-
" ducat, et sic unum ovile et unus pastor effecti, ad januam
" sedis Apostolicæ, cui licet immeriti præsidemus, in qua tan-
" quam lapis angularis in fidei fundamento, quo nemo potest
" ponere præter id quod positum est, successor Petri et vi-
" carius Jesu Christi, universis gratias et jura contribuit, quæ
" nemini gremium suum claudit, sed filio etiam prodigo re-
" vertenti occurrit, securi pro venia petenda recurrant. Datum
" Spoleti v. idus Junii, pontificatus nostri anno sexto."

Literæ domini Papæ super visitatione religiosorum facienda, exceptis exemptis per diocesanos.

Roger of Wendover, iv. p. 258.

" Gregorius episcopus, etc., venerabilibus fratribus suffraga- Bull of
" neis Cantuariensis ecclesiæ salutem et apostolicam benedic- Gregory
" tionem. Egressus a facie Dei Sathan, ad fortia manum IX. for a
" mittens, de sua calliditate confisus, vitiorum vinculis illa- general
" queare molitur electos in sortem Dominicam evocatos, ma- visitation
" jores ibi parans ille tortuosus insidiator insidias, ubi gra- of monas-
" viores prospexerit corruptelas. Sane cum frequenter ad teries.
" nostram audientiam pervenisset, quod monasteria Cantuari-
" ensis provinciæ in spiritualibus enormiter, et in temporalibus
" graviter, per malitiam et injuriam in eisdem habitantium,
" sunt collapsa, nos culpas eorum nolentes ulterius sub dis-
" simulatione transire, ne si eas dimiserimus incorrectas, ipsas
" nostras efficere videamur, monasteriis illis, quæ ad Romanam
" ecclesiam nullo noscuntur medio pertinere, in eadem pro-
" vincia constitutis, visitatores, reformatores, et correctores,
" tam in capite quam in membris, deputavimus speciales,
" plenaria sibi potestate concessa ut visitatores eadem monas-
" teria vice nostra corrigant, et reforment quæ in ipsis cor-
" rectionis et reformationis officio noverint indigere, correc-
" tionibus aliis in provinciali capitulo rite factis, in suo robore
" nihilominus duraturis. Licet autem nobis in plenitudine
" potestatis assumptis cura cunctorum immineat generalis,
" quia tamen vos qui vocati estis in partem sollicitudinis,
" super grege vobis commisso specialiter decet esse sollicitos
" et attentos, ne ovis morbida pereat a pastoris negligentia,

A.D. 1232. Bull of Gregory IX. for a general visitation of monasteries.

" vel neglecta, universitatem vestram monemus et hortamur " attente in virtute obedientiæ, districte vobis præcipiendo " mandantes, quatenus singuli vestrum tam in civitatibus " quam in diœcesibus vestris per vos ipsos aut per viros " religiosos qui experimento rerum in hujusmodi visitationibus " sunt instructi, loca monachorum, monialium, et canonicorum " regularium, necnon sæcularium[1] clericorum, vobis subjecta " visitare curetis, tam auctoritate nostra quam vestra, gene- " raliter universa reformantes et corrigentes in capite ac " membris, omni gratia et timore postpositis, in eisdem quæ " reformanda noveritis et etiam corrigenda, salvis his quæ " circa religiosos in provinciali capitulo provide sunt statuta " juxta constitutionem generalis concilii, contradictores per f. 20. " censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compe- " scendo; præceptum nostrum taliter impleturi, quod Dominus " ultionum in illo tremendo judicio quo unicuique secundum " opera sua reddet, de vestris manibus non requirat sangui- " nem eorundem, et nos ad id limam correctionis Apostolicæ " apponere non cogamur. Datum Spoleti v. idus Junii, pon- " tificatus nostri anno sexto."

A.D. 1227. Obiit Bertrudis comitissa Cestriæ.[2]

MCCXXVIII. Causa inter ecclesias Coventriæ et Lichfeldiæ terminatur.

MCCXXIX.

Confirmatio regis Henrici super libertatibus concessis episcopis Coventrensibus a Ricardo rege.

Confirmation by Henry III. of a grant of Richard I. to the bishops of Coventry.

" Henricus Dei gratia rex Angliæ, etc. Inspeximus chartam " Ricardi regis avunculi nostri in hæc verba, Ricardus Dei " gratia Angliæ, etc. Sciatis nos concessisse et hac præsenti " charta nostra confirmasse dilecto et familiari nostro Hugoni[3] " Coventriæ episcopo, et successoribus suis episcopis Coven- " triæ, ut omnia maneria sua, et omnes terræ suæ, et omnes " homines sui, et omnia maneria et omnes terræ et omnes " feodi ecclesiæ suæ de Covintria, et ecclesiæ suæ de Lich- " feld, et de Cestria, et de Salopesberia, et de Gnowesale, et " omnium ecclesiarum suarum, imperpetuum libera sint et " quieta de murdro, et latrocinio, et schiris, et hundredis, et " sectis schirarum et hundredorum, de auxiliis vicecomitum, " de foresta et placitis forestæ, de wastis et essartis et re-

[1] *regularium necnon sæcularium*] regularia necnon sæcularia, MS.

[2] Bertra, widow of Hugh Cyvelioc, earl of Chester, daughter of the earl of Evreux.

[3] Hugh de Nonant.

" wardis forestæ, et omnibus operibus tam castellorum quam A.D. 1229.
" vivariorum et stagnorum, et omnibus placitis et omnibus
" querelis. Quare volumus et firmiter præcipimus ut omnia
" maneria et omnes terræ et omnes feodi prædicti episcopi et
" successorum ejus et prædictarum ecclesiarum suarum inde
" imperpetuum libera sint et quieta. Testibus, etc. Datum
" per manum W[illelmi] Elyensis electi[1] cancellarii nostri,
" anno primo regni nostri. Nos igitur prædictam conces-
" sionem et confirmationem ratam et gratam habentes, pro
" nobis et hæredibus nostris eam concedimus, et præsenti
" charta nostra confirmamus, sicut charta prædicti regis
" Ricardi avunculi nostri rationabiliter testatur. His testibus.
" Datum, etc., anno regni nostri quartodecimo.

Eodem anno abbas Hugo[2] Sancti Edmundi consecratus est in episcopum Elyensem in Ascensione Domini. May 24.

Abbat Richard de Insula made abbat of St. Edmund's Bury.

Ricardus de Insula, abbas Burthoniæ, quondam prior Sancti Edmundi, factus est abbas Sancti Edmundi, et in die Sancti Edmundi installatus est, præsentibus Ricardo Magno Cantuariensi archiepiscopo, et Hugone Elyensi, et quampluribus aliis episcopis et magnatibus Angliæ.

Laurence made abbat, Sept. 9.

Laurentius monachus Burthoniæ successit Ricardo, et factus est abbas Burthoniæ, et installatus est in secunda festivitate Sanctæ Modvennæ, per fratrem Johannem de Stretone, tunc temporis ejusdem domus priorem, et Nicholaum subpriorem.

Exaction of a tenth by Stephen de Anagnia, the Pope's nuncio.

Decimata est ecclesia Angliæ ad opus Papæ per Stephanum.

MCCXXX. Transfretatio regis Henrici in Britanniam.

MCCXXXI. Rediit rex Henricus de Britannia.

MCCXXXII. Ranulfus[3] comes Cestriæ obiit.

Imprisonment of Hubert de Burgh at Devizes.

Captus est Hubertus de Burgo, justiciarius Angliæ, et incarceratur apud castrum de Devises.

MCCXXXIII. Ricardus de Insula, abbas Sancti Edmundi, quondam abbas Burthoniæ, obiit.

---

[1] William Longchamp.
[2] Hugh Northwold.
[3] Ralph Blundevil.

A.D. 1233. f. 20 *b.* Edmund of Abingdon, archbishop of Canterbury.

MCCXXXIV. Sanctus Edmundus Cantuariensis archiepiscopus consecratur in Annunciatione beatæ Virginis. Ricardus Marscallus in Hybernia occisus est.

Isto anno confirmavit rex Henricus libertates ecclesiæ Westmonasterii, et cellarum suarum, in hæc verba:

Confirmation of the liberties of the church of Westminster.

"Henricus Dei gratia rex Angliæ, etc., archiepiscopis, epi-
" scopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, justiciariis,
" forestariis, vicecomitibus, præpositis, ministris, et omnibus
" ballivis et fidelibus suis, salutem. Sciatis nos intuitu Dei,
" et ob reverentiam beati Edwardi prædecessoris nostri, et
" pro anima patris nostri domini Johannis regis, et pro salute
" animæ nostræ et antecessorum et hæredum nostrorum, con-
" cessisse et hac præsenti charta nostra confirmasse, pro nobis
" et hæredibus nostris in perpetuum, Deo et ecclesiæ Sancti
" Petri Westmonasterii et glorioso regi Edwardo patrono
" nostro speciali, et R[icardo de Barking] abbati Westmonas-
" terii, et monachis ibidem Deo servientibus, et successoribus
" suis, omnes terras, et donationes terrarum, hominum, elee-
" mosynarum, rerum, reddituum, possessionum, et cellarum,
" a prædecessoribus nostris regibus Angliæ, vel ab aliis fide-
" libus, temporibus præteritis vel in præsenti collatas, vel in
" futuro a nobis seu successoribus nostris regibus Angliæ vel
" ab aliis fidelibus conferendas, vel alio modo juste adquisitas,
" vel in posterum adquirendas, tam in ecclesiis quam rebus
" et possessionibus ecclesiasticis seu mundanis. Quare volu-
" mus et firmiter præcipimus quod prædicta ecclesia West-
" monasterii, et prædicti abbas et monachi et eorum succes-
" sores, et cellæ ad dictam ecclesiam pertinentes, habeant et
" teneant ecclesias suas, homines, terras, eleemosynas, res,
" redditus, et possessiones, cum omnibus libertatibus et liberis
" consuetudinibus et quietantiis suis in boscho et plano, in
" pratis et pascuis et pasturis, in aquis et molendinis, in viis
" et semitis, in stagnis et vivariis, in mariscis et piscariis, in
" grangiis et virgultis, infra burgum et extra, cum socha et
" sacha, et thol et theam, infongenthef et utfongenethef,
" wesegeldeneyef, hamsochne, et grithbriche, et blodwite,
" infang et forfang, flithwite, et fitwite, et fredwite, et
" angwite, et leyrwite, et flemiswite, et flemesfremthe, et
" escapio de prisona, et murdro et latrocinio, et de pecunia
" quæ ad murdrum pertinet sive ad latrocinium, et forstal
" infra tempus et extra, et cum omnibus causis quæ sunt vel
" esse possunt. Concedimus etiam imperpetuum quod præ-
" dicta ecclesia Westmonasterii, et prædicti abbas et monachi,

" cum cellis suis, sint quieti de omnibus misericordiis, et A.D. 1234.
" quod ipsi et omnes homines sui de tenementis quæ de ipso Confirmation of the liberties of Westminster.
" abbate et cellis suis tenent, liberi sint ab omni scoto et
" geldo et omnibus auxiliis regum, vicecomitum, et ministro-
" rum suorum, et misericordia et fine comitatus, et hidagio,
" et carucagio, et danegeldo et hornegeldo, et wapentake, et
" tallagio, lestagio, et stallagio, schewinge, mischenninge,
" burebrige, mundbrige, syris et hundredis, swanimotis,
" placitis, et querelis, assisis, visis, et summonitionibus,
" et de thesauro ducendo, et warda et wardepeni et aver-
" peny, et hundretpeny et bortalpeny, et tithenspeny, et
" de omnibus operibus castellorum, parcorum, murorum,
" vivariorum, et pontium, clausuris, et omni carreyo, et sum-
" magio, et navigio, et domuum regalium ædificatione, et
" omnimoda operatione. Et prohibemus ne bosci eorum ad
" prædicta opera vel ad aliqua opera alia ullo modo capiantur.
" Similiter bladum eorum vel hominum suorum, vel aliquid
" de rebus suis vel hominum suorum, ad castella munienda
" non capiantur. Volumus etiam quod libere et sufficienter
" sine qualibet occasione thimagii vel alterius impedimenti,
" capiant de omnibus boscis suis ad usus suos proprios
" quando voluerint, nec propter hoc in forisfactum de vasto
" vel in misericordia ponantur. Omnes quoque terras et pur-
" pressuras jam factas, et omnia assarta sua, et hominum
" suorum qui non sunt comites, vel barones, jam facta, et f. 21.
" quæ in posterum regio assensu fient, eis imperpetuum
" quieta clamamus de vasto, et rewardo, et de visu forestario-
" rum, et de omnibus aliis quæ ad forestam vel forestarios
" pertinent, et quod ipsi et successores sui imperpetuum et
" homines sui prædicti de tenementis quæ de ipsis tenent,
" liberi sint et quieti, de canum expeditione. Præcipimus
" etiam quod dicti abbas et monachi et homines sui de tene-
" mentis quæ de ipsis tenent, liberi sint et quieti ab omni
" theloneo in omni foro, et in omnibus nundinis, et in omni
" transitu pontium, aquarum, viarum, et maris, per totum
" regnum nostrum et per omnes terras nostras in quibus
" libertates eis dare possumus: et omnia mercimonia sua et
" hominum suorum sint similiter in prædictis locis ab omni
" theloneo quieta. Concedimus etiam dictis abbati et mona-
" chis et successoribus suis, quod habeant visum franciplegii
" in omnibus terris suis et tenementis, cum placito vetiti
" namii, et cum finibus pro licentia concordandi. Insuper
" concedimus eis et confirmamus quod si aliquis hominum
" suorum, qui non sunt comites vel barones, pro delicto suo
" vitam vel membrum debeat amittere, aut fugerit, et judicio

A.D. 1234. Confirmation of the liberties of Westminster.

" stare noluerit, vel aliud delictum fecerit pro quo debeat
" catalla sua perdere; ubicunque justitia fieri debeat sive in
" curia nostra, sive in alia curia, ipsa catalla sint prædictorum
" abbatis et monachorum, et liceat ipsis sine disturbatione
" vicecomitis, et omnium ballivorum nostrorum, et aliorum,
" ponere se in seisinam de prædictis catallis in prædictis
" casibus, et aliis, quando ballivi nostri, si ad nos pertinerent
" catalla illa, in manibus nostris ea seisire possent et deberent.
" Insuper concedimus quod animalia quæ dicuntur Weif
" inventa in feudo illorum, sint ipsorum, nisi aliquis ea
" secutus fuerit, qui velit et possit probare quod sua sint, et
" nisi fuerint infra terminos competentes secundum consuetu-
" dinem patriæ petita et secuta. Et si aliquis tenentium
" prædictorum abbatis et monachorum vel cellarum, feudum
" suum quod tenent de prædicto abbate vel cellis prædictis,
" forisfecerit, liceat ipsis prædictis ponere se in seisinam de
" ipso feudo suo, et ipsum feudum suum[1] cum pertinentiis
" suis possidere, non obstante eo quod consuevimus feudum
" fugitivorum et damnatorum per unum annum et unum diem
" possidere. Et si aliquis tenentium vel hominum suorum,
" exceptis comitibus et baronibus, sit amerciatus coram nobis,
" justiciariis nostris, vicecomitibus, constabulariis, forestariis,
" ballivis eorum, vel aliis ministris nostris cujuscunque con-
" ditionis fuerint, pro quacumque causa, debito, vel forisfacto;
" dicti abbas et monachi omnes mercias et amerciamenta, et
" fines pro licentia concordandi, et eorum districtiones, absque
" aliqua contradictione habeant. Et si forte aliquo casu per
" ballivos nostros vel hæredum nostrorum dictæ merciæ vel
" amerciamenta fuerint collecta super scaccarium nostrum,
" vel hæredum nostrorum, per visum thesaurisarii qui pr
" tempore fuerit, eisdem abbati et successoribus suis sine
" diminutione reddantur. Concedimus etiam eisdem, et hac
" charta nostra pro nobis et hæredibus nostris confirmamus,
" quod si forte aliqua prædictorum libertate usi non fuerint,
" nihilominus ea de cætero utantur. Et prohibemus ne aliquis
" prædictos abbatem et monachos seu cellas gravet inde vel
" inquietet, neque eis molestiam vel injuriam faciat vel fieri
" permittat, neque in placitum ponat de aliquo tenemento suo
" quod teneant, nisi coram nobis ipsis et hæredibus nostris,
" vel justiciariis nostris. Concedimus etiam eisdem quod
" nullus ingredi feudum ipsorum vel terras eorum habere seu
" retinere possit, nisi de consensu abbatis qui pro tempore

[1] MS. repeats *suum*.

" fuerit. Hæc omnia prædicta eis concedimus et confirmamus, A.D. 1234.
" in puram et perpetuam eleemosynam, cum omnibus liberta- Confirma-
" tibus et liberis consuetudinibus quas regia potestas liberius tion of the
" alicui domui religionis conferre potest, pro Dei amore, et liberties of
" pro anima domini regis Johannis patris nostri, et pro Westmin-
" animabus omnium antecessorum et successorum nostrorum. ster.
" Et prohibemus super forisfactum nostrum, quod nullus f. 21 *b*.
" justiciarius, vicecomes, constabularius, forestarius, vel eorum
" ministri, de terris, redditibus, possessionibus, vel boscis, se
" in magno vel in minimo contra hanc chartam nostram
" intromittat, nec eis vel hominibus suis vel cellis in aliquo
" forisfaciat; quia ipsos et omnes res et possèssiones suas et
" hominum suorum in custodiam et specialem protectionem
" nostram suscepimus. His testibus, venerabili patre W[al-
" tero],[1] Carleonensi archiepiscopo, etc. Datum per manus
" venerabilis patris Radulfi[2] Cycestrensis episcopi cancellarii
" nostri, apud Wodestoke, primo die Junii, anno regni nostri
" nonodecimo.

MCCXXXV. Fredericus Romanus imperator duxit Isabellam sororem regis. Marriage of Frederick II. to the princess Isabella.

Leges de Merton.

Anno regni regis Henrici, filii regis Johannis, vicesimo. Laws of
Die Mercurii in crastino sancti Vincentii, in curia domini Merton.
regis apud Mertone, coram domino rege Henrico et coram Jan. 23.
venerabili patre domino Edmundo Cantuariensi archiepiscopo, et coepiscopis suis, et coram majori parte comitum et baronum nostrorum Angliæ pro corona[tione] domini regis et regiaæ, et pro communi utilitate totius Angliæ provisum fuit tam a prædictis archiepiscopo, episcopis, comitibus, et baronibus, quam a nobis, et concessum, quod de cætero isti articuli teneantur in regno nostro Angliæ.

Primo de viduis.

Matt. Par. p. 422. Omnes viduæ quæ post mortem virorum suorum expelluntur Widows.
de dotibus suis, vel dotes suas vel quarentenam suam habere non possunt sine placito, et quæ postea per placitum dotes suas recuperaverint de tenementis de quibus viri earum obierunt seisiti, recuperent simul cum dotibus suis de illis qui de injusto deforciamento convicti fuerint, damna sua

[1] Walter Mau-clerc.
[2] Ralph Neville.

A.D. 1235. Laws of Merton.

scilicet ad[1] valorem totius dotis illas contingentis, a tempore mortis virorum suorum usque ad diem quo ipsæ viduæ per judicium curiæ nostræ seisinam suam recuperaverint; et ipsi deforciantes nihilominus sint in misericordia nostra sicut prius solent. Matt. Par. p. 422.

Item omnes viduæ de cætero possunt legare blada sua in terra, tam de dotibus suis, quam de aliis liberis terris et tenementis suis, salvis servitiis dominorum quæ debentur de dotibus et aliis tenementis.

Punishment in cases of re-disseisin.

Item si quis fuerit disseisitus de libero tenemento suo, et coram justiciariis itinerantibus seisinam suam recuperaverit per assisam novæ disseisinæ, vel per cognitionem eorum qui disseisinam fecerint, vel quocumque alio modo per judicium curiæ nostræ, et ipse disseisitus seisinam suam per vicecomitem habuerit; si iidem disseisitores post iter justiciariorum vel infra, iterum eos disseisiaverint, et inde convicti fuerint, capiantur, et in prisona domini regis detineantur, quousque per dominum regem per redemptionem vel alio modo deliberentur. Et hæc est forma qualiter tales convinci' debeant; videlicet, cum conquerentes ad curiam venerint, habeant breve domini regis vicecomiti directum, in quo contineatur eorum narratio de disseisina facta super disseisinam, et ideo mandetur vicecomiti, quod assumptis secum custodibus placitorum coronæ, et aliis legalibus militibus, in propria persona sua accedat ad tenementum illud vel pasturam, de quibus facta fuit querela, et coram eis per primos juratores et per alios vicinos et legales homines diligentem faciant inde inquisitionem, et si ipsum iterum disseisitum invenerint, sicut dictum est, tunc faciant secundum prædictam provisionem; sin autem, tunc sit conquerens in misericordia domini regis, et alius quietus recedat. Eodem modo fiat de illis qui seisinam recuperaverint per assisam mortis antecessoris; et similiter de omnibus aliis qui terras et tenementa quocumque modo in curia nostra per juratam recuperaverint vel quocumque alio modo per judicium curiæ nostræ, si postea inde disseisiti fuerint a prioribus deforciatoribus, versus quos recuperaverunt. f. 22.

Common of pasture by freeholders within great manors.

Item, quia multi magnates de regno nostro Angliæ, qui feofaverunt milites et libere tenentes suos de parvis tenementis in magnis maneriis, questi fuerunt, quod commodum suum facere non potuerunt de residuo maneriorum suorum, sicut de vastis, boscis, et pasturis, desicut ipsi feofati sufficientem possent habere pasturam quatenus pertineret ad tenementa

[1] *ad*] et, MS.

Matt. Par. p. 422.

sua; ita provisum est et a nobis concessum, quod, cum[1] hujusmodi a quibuscunque feofati[2] assisam novæ disseisinæ deferant de communa pasturæ, si coram justiciariis cognoverint quod sufficientem pasturam habeant quantum pertinet ad tenementa sua, et habeant ingressum et egressum liberum de tenementis suis usque ad pasturam illam, tunc inde sint contenti, et illi de quibus tales conquesti fuerint, quieti recedant de hoc quod commodum suum de terris suis, vel boscis, vastis, et pasturis fecerint. Si autem dixerint quod sufficientem pasturam non habuerint, vel sufficientem ingressum et egressum, quantum pertinet ad tenementa sua; tunc inquiratur inde veritas per assisam; et si per assisam recognitum fuerit, quod per eosdem in aliquo fuerit impeditus ingressus et egressus, vel quod non habeant sufficientem pasturam sicut prædictum est; tunc recuperent seisinam suam per visum juratorum, ita quod per discretionem et sacramentum ipsorum habeant conquerentes sufficientem pasturam, et ingressum et egressum sufficientem in forma prædicta, et disseisitores sint in misericordia, et damna reddant sicut prius reddi solent ante provisionem istam. Si autem recognitum fuerit per assisam, quod conquerentes habeant sufficientem pasturam, cum libero ingressu et egressu sicut prædictum est, tunc licite faciant alii commodum suum de residuo et de assisa illa recedant quieti. A.D. 1235. Laws of Merton.

Item provisum est, et a nobis concessum, ex consensu magnatum, quod de cætero non currant usuræ contra aliquem infra ætatem existentem a tempore mortis antecessoris cujus hæres ipse fuerit, usque ad legitimam ætatem suam, ita tamen quod propter hoc non remaneat solutio debiti principalis cum usuris ante mortem antecessoris sui. Et ideo. Usuries not to run against minors.

Item, de malefactoribus in parcis et vivariis tractatum fuit quali pœna puniri debeant, nondum discussum fuit quia magnates petierunt prisonem suam propriam de malefactoribus quos caperent in parcis et vivariis; sed dominus rex non concessit hoc eis. Et ideo fiat desicut prius. Trespassers in parks, &c.

De forestis, et justiciariis de forestis, et ballivorum officio.

Die Mercurii proxima post purificationem beatæ Mariæ, anno regni domini regis Henrici filii regis Johannis xxi., coram domino rege, et coram domino Edmundo Cantuariensi archiepiscopo, et aliis terræ magnatibus de concilio domini regis, tractatum fuit de forestis et de officio capitalium justiciariorum forestæ et de officio ballivorum, dominica domini regis custo- Feb. 5. Regulations respecting the forests, the office of the jus-

[1] Matt. Par. omits *cum*.

[2] *a quibuscunque feofati*] feofefati a quibuscunque, Matt. Par.

A.D. 1237. dientium; inter quos contentio fuit, quis eorum debuit respon-
Offices of the forest, and of the king's bailiffs. dere de viridi et venatione. Et tandem ita provisum est coram domino rege, quod capitales justiciarii plenam habeant potestatem custodiendi omnes forestas, tàm de dominicis domini regis quam de aliis, et quod ballivi domini regis de dominicis suis habeant in boscis domini regis ea quæ pertinent ad maneria sua, videlicet nuces, mel, et pessonem, et etiam agistationem per visum agistatorum et forestariorum, et herbagium ad staurum domini regis, per visum et concilium capitalis justiciarii, ad majus commodum domini regis per visum viridariorum et forestariorum. Et dominus rex habeat
f. 22 b. in singulis villis suis forestarium suum sine arcu et sagittis, et qui non vivat de patria, sed capitalis justiciarius apponat forestarios cum arcu et sagittis, et tales quod de eorum facto respondeant. Et si aliqui bosci sint qui non pertineant ad aliquod manerium domini regis, tunc capitalis justiciarius illum custodiat, et inde absolute respondeant.

De parcis clausis ballivi domini regis sint custodes et inde respondeant.

De forestariis qui feofati sunt per chartas, et qui fuerunt disseisiti per ballivos domini regis, ita provisum est, quod rehabeant seisinas suas in eodem statu quo prius illas habuerunt; et postea si domino regi placuerit, summoneantur ad ostendendum warantum suum, et secundum legem terræ deducantur.

A quibus temporibus currunt brevia Domini regis de recto.

Limitation of writs. De narratione descensus ab antecessoribus in brevi de recto, a tempore Henrici regis senis anni et diei, provisum est quod de cætero non fiat computatio a tam longinquo tempore, sed a tempore regis Henrici avi domini regis anno et die quo obiit, et habeat locum ista constitutio et vigorem ad Pentecosten anno regni regis Henrici filii regis Johannis xxi., et non ante; et brevia prius impetrata procedant.

De morte antecessorum, et nativis.

Writs of Mort d'Auncestor, etc. Brevia mortis antecessorum, et de nativis, et de ingressu, non excedant reditum domini Johannis regis de Hybernia in Angliam, et vigorem habeat ista provisio a tempore prædicto, et brevia prius impetrata procedant.

Novæ disseisinæ.

Writs of novel disseisin. Brevia novæ disseisinæ non excedant transfretationem regis Henrici, qui nunc est, in Britanniam, et vigorem habeant a tempore prædicto; et brevia prius impetrata procedant.

De mercandis capiendis ad nundinas.

Postea apud Kenentone coram ipso domino rege et concilio suo provisum est, et rex[1] hoc concessit, quod ballivi sui qui mittendi sunt ad nundinas vel alibi pro vinis et pannis et aliis mercandiis ad opus domini regis, emendis, plus non capiant ad opus domini regis quam ipse dominus rex necesse habuerit, nec plus quam continebitur in literis domini regis eis super hoc conficiendis, nec aliud nisi id unde habuerint breve domini regis ad warantum. Et cum ad nundinas venerint, statim capiant et sine longa mora merces et mercandisas pro quibus illic missi fuerint. Nec mercatores aliqui per eos injuste graventur, ut antea gravari solebant. Et ballivi tales habeant literas de singulis nundinis secundum diversa genera mercandisarum quæ ad opus domini regis emendæ sunt, quod in fide qua Deo et domino regi tenentur, rationabile pretium imponent prædictis mercandiis. A.D. 1237. Of the bailiffs who are sent to buy for the king's use at fairs.

MCCXXXVI. Henricus rex duxit in uxorem Alyenoram reginam, filiam comitis de Provencia. Marriage of Henry III. with Eleanor of Provence.

Obiit Willelmus de Bleys episcopus Wigorniæ; successit magister Walterus de Cantelupo episcopus Wigorniæ.

Eodem anno obiit Thomas de Blunville episcopus Norwicensis, cui successit [Radulphus].

MCCXXXVII. Obiit Johannes Scotus comes Cestriæ.

Celebratum est concilium generale totius Anglicanæ ecclesiæ apud Londonias; in quo fuerunt sanctus Edmundus Cantuariensis archiepiscopus, et Eboracensis archiepiscopus,[2] et omnes episcopi Angliæ, et cæteri prælati, vel eorum procuratores, præsidente domino Othone domini Papæ legato. Council in London under Otho.

Eodem anno post Pascha apud Oxoniam orta est discordia inter servientes domini legati ex eorum protervia, et quosdam scholares; et cocus ipsius legati occisus est a clericis in curia de Oseney. Ipse autem legatus in turri ecclesiæ absconditus evasit; propter quod jussu regis Henrici, plures clerici capti sunt, et Riot between the servants of the legate Otho and the scholars at Oxford. f. 23.

[1] *rex*] qui, MS.

[2] Walter de Gray.

A.D. 1237. in Turri Londoniensi incarcerati. Sed post paululum convocato concilio apud Londoniam, ubi interfuerunt ipse legatus, et archiepiscopus Eboracensis, et dominus rex, et episcopi Angliæ; episcopus Lincolniæ, Robertus Grossum caput, viriliter se habuit pro clericis, excommunicans solemniter in præsentia ipsius legati et domini regis, omnes qui in clericos manus miserunt violentas. Tandem obtinuit sibi tradi clericos, negantibus ipso legato et domino rege illatam vim fuisse clericis per ipsos.

Conduct of bishop Grosseteste.

Isto anno petierunt archiepiscopi, episcopi, et clerus, quod dominus legatus moneret, et si posset, ut induceret dominum regem, quod subscripta quæ fiunt in regno Angliæ in præjudicium libertatis ecclesiasticæ, per dominum regem et ballivos suos corrigantur.

Grievances of the clergy presented for redress to the king.

Dominus rex concessit terræ Anglicanæ, tam prælatis ecclesiæ, quam comitibus, et baronibus, militibus, et omnibus aliis, quandam generalem chartam libertatum, et ad instantiam domini regis, et de assensu suo et omnium prælatorum et magnatum Angliæ, et in præsentia eorum lata fuit generalis sententia excommunicationis in omnes contra libertates quocumque modo venientes. Et dominus rex nunc venit, ut dicitur, contra dictam chartam libertatis, et maxime in articulo de forestis, ut nunc factum est in diœcesi Wintoniæ coram justiciariis forestæ, et in aliis articulis pluribus.

Item petunt, quod clerici non conveniantur in actione personali quæ non sit super re immobili, coram judice sæculari, sed coram judice ecclesiastico; et quod prohibitio regis non currat quo minus hoc fieri non possit.

Item, quod innovetur pœna in canone statuta contra clericos qui impetrant in hoc casu prohibitionem domini regis ad judices ecclesiasticos, et in omnibus aliis in jure prohibitis.

Item, ne testamentum episcoporum et aliorum impediatur.

Item, quod judices sæculares non decidant causas ecclesiasticas in foro sæculari, nec tales homines determinent utrum talis capella debeat habere baptisterium et sepulturam, an non; et utrum dandæ sint decimæ de lapicidinis vel silvecædiis, vel herbagiis, vel pasturis, vel de aliis decimis non consuetis.

Item, quod per solos judices sæculares non determinetur de aliqua causa, utrum debeat dici ecclesiastica vel sæcularis.

Item, quod episcopi non compellantur respondere coram sæculari judice de officio suo, videlicet, quare talem electionem factam de tali in abbatem non confirmavit, vel quare ei munus benedictionis non contulit, vel quare præsentatum a tali ad talem ecclesiam non admisit. A.D. 1237. Grievances of the clergy.

Item, ne compellatur institutus per episcopum in aliqua ecclesia respondere coram sæculari judice de ingressu suo in talem ecclesiam.

Item, quod prohibitio domini regis non currat, quo minus in foro ecclesiastico decidantur hujusmodi causæ, videlicet, utrum hujusmodi capella pertineat ad hanc vel ad illam ecclesiam, et utrum tales decimæ pertineant ad hanc vel ad illam ecclesiam.

Item, ne currat prohibitio domini regis, ne rector parochialis ecclesiæ impetat eos qui percipiunt decimas infra limites parochiæ suæ.

Item, ne currat prohibitio, ne judices ecclesiastici cognoscant de jure patronatus, quo minus clerici possint petere decimas tanquam de jure communi ad ecclesias suas pertinentes, quia patroni ecclesiarum vel capellarum qui decimas petitas possident, dicunt per talem petitionem juri patronatus sui derogari, et nolunt justiciarii domini regis judicare quota pars decimarum peti possit vel debeat coram judice ecclesiastico, ad hoc quod non præjudicatur juri patronatus scilicet iurare. f. 23 *b*.

Item, ne clerici compellantur se purgare coram sæculari judice, vel juramentum præstare.

Item, de liberatione magistri R. de Ladeford, ne consimile fiat de cætero.

Item, multoties compelluntur judices ecclesiastici se purgare coram justiciariis de bancho, quod non tenuerunt talem causam contra prohibitionem regis.

Item, ne clerici in sacris ordinibus constituti, nec alii clerici in habitu clericali inventi, nisi coram suo judice convicti et prius degradati, suspendantur; quod multoties fit.

Item, ne episcopi compellantur exhibere officialem vel archidiaconum suum, vel alios clericos suos, coram judicibus sæcularibus, ut ibi respondeant quare talem excommunicaverunt, vel talem causam tenuerunt.

Item, ne clerici propter hujusmodi incarcerentur, vel detineantur; quod multoties fit.

Item, ne clerici citentur coram sæculari judice, responsuri coram eis quare causas tractaverunt in foro ecclesiastico contra prohibitionem domini regis.

Item, quod judices ecclesiastici possint cognoscere de pertur-

A.D. 1237. bationibus libertatum ecclesiæ, et spoliatores rerum ecclesiasticarum ad restitutionem compellere.

Grievances of the clergy.

Item, quod successori personæ ecclesiasticæ possit subveniri per beneficium restitutionis super spoliatione facta prædecessori suo contra laicum spoliatorem in foro sæculari.

Item, quod dominus rex non sustineat minatores suos de stagno, plumbo, vel ferro, minare vel evertere terras Ecclesiæ, sine voluntate personæ, quod multoties fit per fraudem, tum per servos Ecclesiæ qui minatores sunt in offensam dominorum suorum, tum per citatos ad capitulum propter peccata sua, ut se vindicent.

Item, quod nullus ballivus prætextu alicujus mandati domini regis, in communi forma possit terras vel possessiones Ecclesiæ compellere ad aliquid solvendum vel faciendum contra libertatem Ecclesiæ, ut in pontagiis, summagiis, paagiis, cariagiis, et hujusmodi.

Item, dicunt ballivi domini regis quod non possunt vel debent excommunicari dum sunt in servitio domini regis, pro aliquo delicto in balliva sua commisso, et de excommunicatione regi conqueruntur.

Item, ballivi domini regis clericos in nullo enormi crimine interceptos, capiunt, incarcerant, et bona eorum diripiunt, quandoque ex nulla causa, quando ex levi, quando ex causa facta solum ut noceant.

Item, ballivi domini regis citati ad capitulum propter peccata sua et excessus suos enormes, fingunt causas ut apparitores, decanos, vel capellanos, per quos citati sunt, capiant et in carcerem detrudunt ad vindictam.

Item, clerici volentes morari Londoniæ compelluntur invenire fidejussores laicos, nec pro eis potest sufficere testimonium prælati.

Item, clericos conquerentes de laicis incarcerant, dicentes eos esse perturbatores pacis.

Item, laici faciunt clamare Londoniæ voce præconia, ne quis tractet causam in foro ecclesiæ, sive de perjurio, sive de fide læsa, de usura vel simonia, vel defamatione, nisi tantum super testamento et matrimonio, et prosequentes hujusmodi causas incarcerant.

Item, ex abusu obtento de voluntate et mandato domini regis Angliæ et Scotiæ, non solum simplices clerici, sed et abbates et priores in diœcesi Karleoli, si appellati fuerint ab
f. 24. aliquo de regno Scotiæ de re aliqua, et e converso, compelluntur cum lanceis et gladiis alias inermes duellum, quod dicitur Acram, committere inter fores utriusque regni, ita videlicet quod abbas vel prior cujuscunque religionis et ordinis

vel duellum personale [sustinebit], vel ligatus in loco duelli habens pugilem, si ejus pugil succumbat, ipso interfecto,[1] ipse quoque abbas vel prior plectrum capitis similiter sustinebit; sicut nostris temporibus prior de Lide[2] legis tali conditione ligatus fuit ibidem. Moneatis igitur utrumque regem, et ad præsens dominum regem Angliæ, et tanquam legatus utriusque regni, si necesse fuerit, compellatis, quod tam detestabilis abusio quoad personas ecclesiasticas non servetur. A.D. 1237. Grievances of the clergy.

MCCXXXVIII. Obiit Alexander Coventriæ et Lichfeld episcopus die Sancti Stephani protomartyris. Dec. 26.

MCCXXXIX. Natus est Edwardus filius regis Henrici filii regis Johannis, xiv. kal. Julii. Birth of prince Edward.

Ricardus comes Cornubiæ frater regis profectus est Hierosolymam.

MCCXL. Otto legatus imposuit tallagium in regno, sicut inferius anno Domini MCCLV.

Hugo de Pateshull factus est episcopus Coventriæ et Lichfeld.

MCCXLI. Obiit Hugo Coventrensis episcopus.

Sedes Romana, ecclesiæ Cantuariæ et Coventriæ et Lichfeld per aliquod tempus simul et semel vacaverunt.

MCCXLII. Transfretatio regis Henrici in Gasconiam.

MCCXLIII. Ricardus comes duxit sororem reginæ in uxorem, nomine Schench. Marriage of Richard of Cornwall and Sanchia.

Rediit Henricus rex de Gasconia.

MCCXLIV. Bonefacius archiepiscopus Cantuariensis consecratur. Griffinus Walensis cecidit de turri Londoniensi, et mortuus est. Death of Griffith, son of Llewellyn.

Innocentius quartus Papa consecratur.

Literæ de Corasminis.

Matt. Par. p. 631, who gives the copy of this letter addressed

" Sanctissimo patri I[nnocentio], Dei gratia summo Pontifici, sanctæ civitatis Hierusalem patriarcha, salutem, etc. Letter from the patriarch Robert of Jerusalem to Pope

" Egressa de finibus Orientis crudelitas bestialis, in Hierosolymitanam provinciam est conversa, quæ etsi diversis temporibus a circumstantibus Saracenis multipliciter

[1] *interfecto*] intq, MS.

[2] *Lide*] Probably Lechelade.

A.D. 1244. Innocent IV. concerning the Carismians and the battle of Gaza.

"vexaretur, his tamen diebus, sopitis vicinis hostibus, in statu pacifico[1] utcumque respirabat. Excitaverunt autem in ejus excidium peccata populi Christiani gentem incognitam et ultorem gladium de longinquo; desæviens rabies siquidem Tartarorum totam Orientalem plagam flagello multiplici et terrore concussit. Qui dum persequentes æqualiter universos, nullam distantiam facerent inter incredulos vel fideles, prædam ab extremis finibus fugaverunt, Christianum populum prædaturam. Ipsi etenim Tartari universam Persidem destruentes, in nequiores se spiritus prælium converterunt, venantes crudelissimos hominum Corasminos, quos quasi dracones ex cavernis eductos de propriis finibus expulerunt. Qui cum certum habitaculum non habentes, non possent ab aliquibus Saracenis propter eorum nequitias receptaculum adipisci, solus Soldanus Babyloniæ, Christi fidei persecutor, eisdem Corasminis hospitium in terra propria denegans, obtulit alienum, eosdem incredulos ad inhabitandam terram promissionis advocans et incitans, quam in se credentibus Altissimus promiserat et donavit. Illi vero de Soldani præsidio confidentes, in hæreditatem Domini, quam dictus Soldanus prout dicitur illis contulit, adverterunt cum uxoribus et familiis et multis milibus equitum et armatorum. Quorum sic extitit repentinus adventus, quod nec a nobis nec a vicinis partibus potuit prævideri, ut præcognita jacula vitarentur, usque dum Hierosolymitanam provinciam per partes Saphet et Tiberiadis intraverunt. Et cum sollicitudinem apposuerimus multipliciter et laborem, qualiter Terræ Sanctæ pax et tranquillitas pristina redderetur, novis hostibus perturbata, nec ad eorum expulsionem Christianorum vires sufficerent, præfati Corasmini totam terram a Turone militum quod est prope Jerusalem usque Gazaram occupaverunt. Ex communi itaque consilio et unanimi voluntate, una cum prælatis, magistris religiosarum domorum, et nobilium regni, Soldanos Damasci et Chamelæ, qui erant cum Christianis pacis fœdere colligati, et contra Corasminos inimicitias habent speciales, reputantes etiam se per illorum adventum fore confusos, et terram quam habebant Christiani, juxta formam treugarum, tenebantur defendere contra omnes alios Saracenos, ad Christianorum subsidium duximus convocandos. Qui etsi firmiter promiserint et juraverint se nobis auxilium præstaturos, illorum tamen succursu valde dilato, et Christianis in respectu paucissimis solis contra

f. 24 b.

to the prelates of France and England.

[1] *pacifico*] pacifici, MS.

Matt. Par. p. 631.

" illos perfidos dubitantibus dimicare, dicti Corasmini civi- A.D. 1244.
" tatem Jerusalem propugnaculis penitus immunitam sæpius
" invadebant. At Christiani qui erant in illa, prædictorum
" sævitiam metuentes ad veniendum in terram Christianorum,
" ultra sex milia hominum congregati, paucis in civitate
" relictis, confisi de treugis quas cum Soldano de Cracco et
" rusticis de montanis habebant, iter cum omnibus familiis
" suis et rebus per ipsa montana ceperunt. Egressi vero
" rustici partim illos gladio occiderunt, partim miserabiliter
" captivaverunt, exponentes venales Christianos utriusque
" sexus, et etiam moniales, Saracenis; ex quibus cum aliqui
" evadentes [in] Ramensem planitiem descendissent, Corasmini
" irruentes in eos trucidaverunt eosdem, ita quod ex tanto
" populo vix evasere trecenti semivivi relicti. Tandem præ-
" nominati perfidissimi Jerosolymitanam civitatem intrantes
" quasi populo destitutam, Christianos qui ibi remanserant,
" seque infra ecclesiam Dominici sepulcri receptaverunt,
" ante ipsum sepulcrum crudeliter universos evisceraverunt;
" et universos decapitantes qui in altaribus celebrabant, dice-
" bant ad invicem, 'Hic effundamus sanguinem populi Chris-
" 'tiani, ubi libaverunt vinum ad honorem Dei sui quem
" 'hic dicunt fuisse suspensum.' Insuper cum dolore
" dicimus et cum suspiriis intimamus, quod in sepulcrum
" resurrectionis Dominicæ manus sacrilegas extendentes, illud
" multipliciter deturpaverunt; tabulatum marmoreum quod
" circumcirca erat positum, funditus evertentes, et montem
" Calvariæ ubi Christus erat crucifixus, et totam ecclesiam
" ultra quam dici valeat, in omni turpitudine quantum in se
" fuerat fœdaverunt. Columnas vero sculptas quæ ante se-
" pulcrum Domini erant ad decorem positæ, sustulerunt; in
" Christianorum contumeliam ad sepulcrum sceleratissimi
" Machumeti, in signum victoriæ, transmittentes; et violatis
" sepulturis felicium regum in eadem ecclesia collocatis,
" eorundem ossa in Christianitatis injuriam disperserunt. f. 25.
" Montem insuper Syon, locum reverentissimum, sine re-
" verentia profanantes, templum Domini, ecclesiam vallis
" Josaphat, ubi beatissimæ Virginis est sepulcrum, ecclesiam
" Beedlemitanam, et locum nativitatis Domini, indignis relatu
" enormitatibus polluerunt, omnium Saracenorum nequitiam
" excedentes, qui licet terram Christianorum sæpius occu-
" passent, loca tamen sancta utcumque in veneratione ser-
" vabant. Verum cum his omnibus non contenti, ad captionem
" et destructionem totius terræ sæpedicti Corasmini multi-
" pliciter aspirarent, nec possent mala ulterius tolerari quæ
" cujuslibet Catholicæ fidei zelatoris animum merito poterant

Letter respecting the Carismians and the battle of Gaza.

Horrible treatment of the Holy Places.

A.D. 1244. Letter respecting the Carismians.

" in mœrorem et amaritudinem irritasse, tot injuriis et " enormitatibus lacessiti, populus Christianus, ad resistendum " eisdem, prædictorum Soldanorum potentiam una cum " Christianorum viribus de communi consilio duximus con- " gregandam, sicut[1] olim per venerabilem patrem dominum " episcopum Tyberiadensem et nostras literas vestræ pater- " nitati meminimus intimasse. Cum quibus omnibus contra " illos quarto die mensis Octobris exercitus Christianus de " maritima Accone movere incepit, per Cæsaream et alia loca

The battle of Gaza.

" maritima procedendo. Ipsi vero Corasmini, nostrum præ- " sentientes adventum, et per diversa loca retrocedentes, " demum [ante] Gazaram castra fixerunt, expectantes suc- " cursum quem Soldanus Babyloniæ, caput sacrilegii, erat " eisdem transmissurus. Recepta vero ab eodem Soldano " maxima multitudine armatorum, nobisque cum exercitu " Christiano et præfatorum Soldanorum appropinquantibus

Oct. 17.

" contra illos, eos in vigilia Sancti Lucæ ante Gazaram " invenimus cum multitudine infinita, habentes acies ordinatas " ad bellum, nostris per duces exercitus acies disponentibus, " qualiter progrederentur ad bellum. Nobis[2] autem auctoritate " omnipotentis Dei et sedis Apostolicæ remissionem indul- " gentibus, de pœnitentiis peccatorum summa contritio et " effusio lacrymarum singulis cælitus est infusa, ut mortem " corporis pro nihilo reputantes, et sperantes præmium " sempiternum, mori pro Christo vivere reputarent; unde " etsi forte corporalis calamitas peccatis nostris exigentibus " supervenit, credendum est Altissimum, qui est scrutator " cordium et cognitor secretorum, animarum lucrum potius " quam corporum acceptasse. Post hæc autem concur- " rentibus nostris una cum illis, Saraceni qui nobiscum " aderant ab hostibus superati, universaliter se converterunt " in fugam, captis pluribus ex illis et interfectis; et sic " Christiani soli in prælium remanserunt. Cumque in eos " Corasmini cum Babylonicis insimul irruissent, eis invicem " dimicantibus, Christiani tanquam athletæ Dei et fidei " Catholicæ defensores, quos eadem fides et passio vere fecit " esse germanos, fortissime restiterunt. Et cum essent " respectu inimicorum paucissimi, proh dolor! succubuerunt " in bello, hostibus præliorum adversitate cedente[s], ita quod " de conventibus domus militiæ Templi, Hospitalis Sancti " Johannis, et Sanctæ Mariæ Teutonicorum, tantummodo xxxvi.

Matt. Par. p. 632.

---

[1] *sicut . . . intimasse*] This sentence is not in M.P.

[2] M.P. inserts *patriarcha et aliis prælatis.*

Matt. Par. p. 632.

" Templarii, xxv. Hospitalarii, et tres fratres Theutonici eva- A.D. 1244
" serunt, aliis peremptis et captis. Optimates autem terræ The battle
" et milites pro majori parte capti et interfecti fuerunt, præter of Gaza.
" stragem balistariorum et peditum infinitam. De archiepi-
" scopo vero Tyrensi, episcopo Sancti Georgii, abbate Sanctæ
" Mariæ de Josapath, magistro Templi, et præceptore Sanctæ
" Mariæ Theutonicorum, et quam pluribus aliis religiosis et
" clericis, cum non apparuerint, plurimum dubitatur utrum
" in illo bello obierint, vel sint in captivitate detenti; nec de
" ipsis adhuc scire potuimus veritatem. Magister vero Hos-
" pitalis, et comes Walterus de Brena, heu! cum multis aliis
" capti in Babyloniam sunt deducti. Nos vero, in quos nostris f. 25 *b*.
" peccatis exigentibus omnis calamitas supervenit, indigni a
" Domino martyrio reputati, evasimus semivivi apud Asca-
" lonem, cum nobilibus viris, constabulario Acconensi, Philippo
" de Monte Forti, militibus et peditibus qui evaserunt de
" bello, receptaculum capientes; et[1] exinde Joppen venimus,
" reperientes locum ipsum immunitum, maxime cum comes
" Galterus captus esset; pro cujus munitione per duos dies
" traximus ibi moram, dimittentes ad defensionem ejusdem
" stipendiarios, prout possibilitas ministrabat. Et licet nobis
" qui cuncta perdidimus in bello prædicto, nulla sit consolatio
" in tot adversitatibus et ærumnis, illud tamen quod ad præ-
" sens potuimus facientes, illustribus regi Cypri et principi
" Antiochiæ nostras literas et nuncios misimus speciales, eos
" cum omni devotione rogando et etiam exhortando, ut in
" tantæ necessitatis articulo ad terræ defensionem mittere
" debeant milites et armatos; sed quid sint super hoc facturi,
" nescimus. Demum apud Accone civitatem reversi, et mo-
" rantes in illa, ipsam civitatem cum tota ultramarina pro-
" vincia invenimus plenam doloribus, ululatibus, et afflictionibus
" infinitis. Nec erat domus vel anima quæ mortuum suum
" proprium non ploraret. Cum enim sit dolor de præteritis,
" timor imminet præcipuus de futuris; cum enim tota terra
" privata suffragio defensorum sit sufficientia destituta,[2] super-
" stites etiam sint numero pauci in exanimationem deducti,
" restat ut Crucis hostibus ad votum desiderata succedant.
" Qui in maximam audaciam prodeuntes, castrametati sunt in
" planitie Acconiæ prope civitatem per miliaria duo; et per
" totam terram libere nullo resistente discurrunt, occupantes
" eandem et inter se quasi propriam dividentes, per villas et
" casalia Christianorum legatos et bajulos præficiunt, susci-
" pientes a rusticis redditus et tributa quæ Christianis præ-

[1] *et . . . ministrabat*] This sentence is not in M.P.

[2] This sentence is abridged from that which appears in M.P.

A.D. 1244. Letter respecting the Carismians and the battle of Gaza.

" stare solebant, qui etiam Christianis hostes et rebelles effecti, Matt. Par.
" præfatis Corasminis universaliter adhæserunt. Ita quod p. 633.
" omnes Jerosolymitanæ provinciæ Christiani aliam terram
" non habent ad præsens, nisi munitiones quas cum maxima
" difficultate defendunt, et[1] totius terræ perditio imminet et
" ruina, nisi virtus Altissimi et sedes Apostolica subsidii manum[2]
" duxerit apponendum, ut Terræ Sanctæ in proximo passagio
" mensis Martii succurratur. Dicitur etiam quod Babylonici
" apud Gazaram existentes in multitudine infinita, venturi
" sunt ad partes Acconiæ, ut simul cum Corasminis obsideant
" civitatem. Ha,[3] Deus, nunquid Rachel filios non plorabit?
" Aut ipsa poterit oblivisci? Vel matris piissimæ animam
" filiorum excidium non affliget? Nunquid etiam sanguis in-
" nocens filiorum qui clamant a terra, cor Patris ad miseri-
" cordiam non compunget? Ut su cessor Altissimi qui animam
" suam dedit pro ovibus, a quo sibi in beato Petro oves
" Domini sunt commissæ, lupis gregem laniantibus non re-
" sistat? Avertat hoc Dominus Deus Jesus Christus a vicario
" suo ut terram quam ipse proprio sanguine consecravit, et
" peregrinorum filii non sine multa sanguinis effusione ædifi-
" caverant, in qua etiam sedes Apostolica una cum mundi
" principibus frequenter labores, dolores, et expensas subiit
" in immensum, pastor eximius suis diebus deserat in ruinam.
" Itaque cum suspiriis et lacrymis sanctitatem Apostolicam
" imploramus, humiliter deprecantes in Christo quatenus con-
" siderantes subversionem populi Christiani, cui similis in
" partibus transmarinis a memoria hominum est remota, atten-
" dentes etiam graviora quæ in posterum poterunt evenire,
" quibus est velociter obviandum, pietate vobis innata, accele-
f. 26. " ratum præsidium et salutare consilium apponatis. Et quia
" cæteras necessitates et universalem statum terræ longum
" esset vestræ beatitudini per literas explicare, mittimus ad
" pedes vestræ dominationis religiosos viros fratres J. et R.
" ordinis fratrum Minorum,[4] qui seriem veritatis fideliter et
" plenarie referent Apostolicæ sanctitati. Ad[5] illustres reges
" Franciæ et Angliæ cum vestris literis, si de vestræ volun-
" tatis beneplacito fuerit, processuri, pietatis vestræ clemen-
" tiam humiliter implorantes, ut vestræ dignationi placeat
" prædictos fratres, qui se pro Ecclesia Dei magnis exposuere
" periculis tempore hyemali navigando, solita benignitate

---

[1] *et . . . succurratur*] This sentence is not in M.P.

[2] *manum*] manus. MS.

[3] *Ha . . . apponatis*] M.P. has different matter from these sentences.

[4] Instead of these names, M.P. has *venerabilem patrem Biritensem episcopum et religiosum virum Arnulphum ordinis Prædicatorum.*

[5] *ad . . . processuri*] Not in M.P.

" liberaliter recipere et audire. Datum apud Acconiam tali[1] A.D. 1244.
" die, anno Domini MCCXLIV."

Literæ Apostolicæ de concilio convocando.

Matt. Par. p. 656.

Letter of Innocent IV. to the English abbats, summoning them to the council of Lyons.

" Innocentius episcopus, etc., abbatibus et prioribus exemptis
" [et non exemptis] per Angliam constitutis, salutem et Apo-
" stolicam benedictionem. Dei virtus et Dei sapientia, Dominus
" Jesus Christus, cujus ineffabili subjecta sunt omnia Majes-
" tati, a fundationis initio splendore virtutum suam illustravit
" Ecclesiam, et sic insignem reddidit singularis privilegio
" potestatis, ut per ejus ministerium suum justitia conse-
" quatur effectum, et sedato[2] gwerrarum turbine, mundo possit
" tranquillitas provenire. Hujus enim præminentiam digni-
" tatis dum nos reverenter attendimus, qui regimini generalis
" Ecclesiæ, licet immeriti, divina providentia præsidemus,
" reddimur corde solliciti, quod tempestatis horror qua ipsa
" turbatur Ecclesia et religio Christiana concutitur, per
" nostræ provisionis auxilium, cælesti pietate propitia, pro-
" pulsetur. Hinc est quod, ut ipsa Ecclesia per fidelium
" salubre consilium et auxilium fructuosum, status debiti
" possit habere decorem, ac deplorando Terræ Sanctæ dis-
" crimini et afflicto Romaniæ imperio prope[re] valeat subveniri,
" ac inveniri remedium contra Tartaros et alios contemptores
" fidei Christianæ, ac persecutores populi Christiani; necnon
" pro negotio quod inter Ecclesiam et principem vertitur,
" reges terræ, prælatos ecclesiarum, ac alios mundi principes
" duximus advocandos. Rogamus itaque devotionem vestram
" et hortamur attente, per Apostolica vobis scripta præcipiendo
" mandantes, quatenus ad præsentiam nostram apud Lugdunum
" omni prorsus occasione postposita usque ad proximum
" festum Sancti Johannis Baptistæ personaliter venire curetis;
" ut ipsa Ecclesia ex vestræ visitationis honore spirituale
" gaudium, et ex vestra industria consilium percipiat profu-
" turum. Scituri, quod nos dictum principem in prædicatione
" nostra citavimus, ut per se vel per suos nuncios in concilio
" celebrando compareat, nobis responsurus et aliis qui aliquid
" contra ipsum proponendum duxerint, et satisfactionem
" idoneam præstiturus. De personarum autem et evectionum
" numero illam cum veneritis prudentiam habeatis, quod
" vestris nimis onerosi ecclesiis non existatis. Datum Lug-
" duni v. idus Junii,[3] pontificatus nostri anno secundo."

---

[1] *tali*] M.P. has *vicesimo quinto die mensis Novembris.*

[2] *sedato*] sedata, MS.

[3] *v. idus Junii*] M.P. has *tertio kal. Februarii.*

A.D. 1244.

De quodam antipapa in Hungaria.

Letter of Innocent IV. against the anti-Pope in Bohemia.

" Innocentius episcopus, etc., venerabilibus fratribus archi-
" episcopis, episcopis, et dilectis filiis aliis ecclesiarum
" prælatis in regno Hungariæ constitutis, salutem et apo-
" stolicam benedictionem. Excæcata præsumptio hæreticæ
" pravitatis locustarum more cuncta devastans, adeo circa
" Boemiæ partibus dicitur pullulasse, ut non solum sim-
" plices contra matrem Ecclesiam convertat ad bellum, verum
" etiam principes et potentes ex dolosa hæreticorum fabrica
" in arma iniquitatis bellantia asseratur informiter formavisse:
Isa. v. 18. " *protrahentes siquidem iniquitatem in funiculis* falsitatis, in
" tantam immanitatis proruperunt audaciam, ut more simiæ,
" quæ rationis expers laborat animal imitari rationale, hære-
" siarcham quendam quem Papam nominant, habentem hor-
" roris discipulos potentes cum ingenti multitudine venerantur,
" et in sinu alieno confoti matris gremio alieno virus pestife-
f. 26 *b*. " rum exhauriunt aspidum, lacte doctrinæ simplicis conculcato.
" Volentes igitur invalescentis morbi corruptelæ adhibere
" antidota sanitatis, ne ipsorum sermo, qui serpit ut cancer,
" membra occupet saniora, Illius auctoritate confisi cujus
" vices gerimus, qui ligandi plenam nobis contulit potestatem,
" excommunicamus et anathematizamus hæresiarcham quem
" Boemi Papam vocant, cum discipulis falsitatis ac utriusque
" sexus hæreticos in Boemiæ regno constitutos, fautores,
" receptatores, et defensores eorum; vobis per apostolica
" scripta præcipientes districte quatenus ipsos excommuni-
" catos in terris vestris et diœcesibus publice denuncietis, et
" faciatis ab omnibus arctius evitari. Si quis autem zelo
" fidei succensus, prædictorum bona invaserit et manu occu-
" paverit violenta, prout carissimi in Christo filii nostri
" illustris regis Hungariæ digna præconiis statuta decernunt,
" præsentis scripti patrocinio confirmamus, et ad ipsorum jus
" et proprietatem volumus pervenire, cathedralium et aliarum
" ecclesiarum in omnibus jure salvo. Ipsum vero hæresiar-
" cham et ejus complices, necnon potentes regni prædicti, ac
" multitudinem universam qui religione juramenti damna-
" biliter præstiti, ad violentam et abjuratam hæresim sæpius
" sunt relapsi, sæculari judicio sine ulla penitus audientia
" secundum canones decernimus relinquendos. Ne vero vobis
" dormientibus zizania pejus in deteriora proficiant, moneatis
" principes, inducatis potentes, populos animetis, ut ad eradi-
" candam injuriam Crucifixi se accingant, et malos de ipsorum
" finibus male perdant. Datum Lugduni xiv. kal. Sept., pon-
" tificatus nostri anno secundo."

Isto anno misit dominus Innocentius Papa quartus literas per orbem universum pro pecunia extorquenda ab universali Ecclesia contra imperatorem Fredericum. A.D. 1244. The Pope demands money to assist him against the emperor Frederick II.

Responsiones Cleri Anglicæ.

Matt. Par. p. 535, a. 1240, where it is given as coming from the rectors of Berkshire.

Answers of the English clergy to this demand.

"Dicunt omnes et singuli rectores ecclesiarum Angliæ quod " contra imperatorem Fredericum non est contribuendum ut " contra hæreticum, cum non sit damnatus judicio Ecclesiæ; " nec contra ipsum tanquam contra excommunicatum, cum sit " in causa absolutionis, asserens stare concilii generalis man- " datis: nec pro eo quod occupat vel impugnat patrimonium " ecclesiæ Romanæ, quia Ecclesia non utitur brachio sæculari " nisi contra hæreticos.

"Item, sicut ecclesia Romana suum habet proprium patri- " monium, cujus administratio pertinet ad dominum Papam; " similiter aliæ ecclesiæ habent suum, ex largitione et con- " cessione regum et principum, quod in nullo est censuale " vel tributarium ecclesiæ Romanæ; unde non debent prælati " compelli de patrimonio ecclesiarum suarum contribuere.

"Item, licet argumento legis omnia dicantur esse principum, " non tamen dominio et proprietate, sed cura et sollicitudine; " similiter ecclesiæ spectant ad dominum Papam cura et " sollicitudine, et non dominio et proprietate; unde dicunt " quod nec volunt nec debent contributioni consentire.

"Item, cum dicat Veritas, *Tu es Petrus*, etc., reservavit sibi " proprietatem, committendo curam, sicut patet ex verbis " evangelii sequentibus, *Quodcunque ligaveris super terram, et* " *quodcunque solveris*, etc. Non *quodcumque rapueris vel* " *exegeris super terram, erit raptum vel exactum in cœlis.* " Unde, etc.

"Item, cum ex auctoritate sanctorum patrum fructus eccle- " siarum in certos usus, puta Ecclesiæ ministrorum et paupe- " rum, sint deputati, non debent in alios usus converti, nisi " auctoritate universalis Ecclesiæ; unde de bonis Ecclesiæ non " est contribuendum ad pugnandum.

"Item, cum clericis vix sufficiant eventus ecclesiarum " suarum ad victus cotidianos, tum propter eorum tenuitatem, " tum quia nonunquam fames ingruit, messe deficiente, tum f. 27. " quia tanta est multitudo pauperum, quorum mortem videre " pro defectu alimoniæ non possunt, tum quia nullus potest " nisi unicum beneficium obtinere; non sunt ad contributionem " compellendi.

"Item, licet esset bonum contribuere, omitti debet propter " scandalum suscitatum contra ecclesiam Romanam, quia " dicitur quod publice alias factæ fuerunt hujusmodi exactiones

A.D. 1244. Answers of the English clergy to the Pope's demand for a contribution against the emperor.

"et extorsiones, et clerici depauperati, et statim, exacta pecunia, colluserunt Papa et Imperator; et similiter modo timetur. Unde cum dicit canon, quod licet pro scandalo vitando peccatum mortale committi non debet, bonum tamen quandoque omitti debet ut scandalum vitetur. Item, binus actus inducit consuetudinem, unde cum alias facta fuerit contributio, si modo fieret, in consuetudinem verteretur. Unde, etc." Matt. Par. p. 535.

"Item, si contribuerent contra Imperatorem, non solum cruciatum corporis sed mortis periculum per terram Imperatoris sedem Apostolicam et Terram Sanctam adeuntibus immineret. Unde, etc.

"Item, exhæredatio principis Angliæ et magnatum terræ, considerata potestate Imperatoris, et debilitate et paupertate regni Angliæ, ex contributione hujusmodi immineret manifesta. Unde, etc.

"Item, cum rex Angliæ et magnates, tam jure hæreditario, quam bona et approbata consuetudine, habeant jus patronatus ecclesiarum in Anglia, et sint rectores ad eorum præsentationem instituti, nolunt, sicut nec debent nec possunt in aliquam contributionem consentire inconsultis patronis; quia sic posset ecclesiis suis præjudicium generari, cum eædem ecclesiæ per eosdem patronos terrarum ac reddituum per hoc specialiter collationibus ditatæ, ut rectores earum teneant hospitalitates, tam divitum quam pauperum, tam clericorum quam laicorum, secundum suas facultates, locorum exigente consuetudine, a quibus si procedat talis exactio, oportet cessare, et ita patroni jure suo et intentione hac causa donandi fraudati, et sic donata repetere, vel saltem alia quærant gravamina, vel ad minus multa alia beneficia nitentur subtrahere.

"Item, cum istud petatur contra talem[1] qui fœdus iniit cum principe suo, nolunt sicut nec debent eo inconsulto contribuere.

"Item, quod nuper alias præstiterunt contributionem in casu consimili, et promissum esset præbentibus, auctoritate istius ejusdem Papæ, quod de cætero non fieret hujusmodi exactio, de dicto gravamine adhuc sentientes se gravatos, nolunt sicut nec debent, etc., quia timent quod ex frequenti contributione in servilem trahantur consuetudinem vilius quam alterius nationis clerici; præcipue cum clerici Galliæ, sicut acceperunt, non consentiunt in hujusmodi contributione, quia non est manifestum vel notorium per illam contributionem aliquod evidens emolumentum contigisse.

[1] A blank space in MS.

Matt. Par. p. 536.

"Item, cum omnes vel fere omnes voto crucis sint astricti, A.D. 1244.
" ad quæ vota per se vel per alios solvenda admonitionem Answers of
" papalem receperunt, cum hoc et contributionem simul et the clergy
" semel facere non sufficiunt, nec volunt, etc. to the
"Item, cum iidem privilegio cruce signatorum tam genera- Pope's de-
" liter sint muniti, quibus fructus et obventiones reddituum mand.
" suorum sibi integre triennio conceduntur, non debent, etc."

MCCXLV. Innocentius quartus Papa celebravit concilium apud Lugdunum, in quo canonizavit sanctum Edmundum Cantuariensem archiepiscopum; et damnavit et deposuit Fredericum Romanorum imperatorem ob causas magnas et multiplices. Council of Lyons. Deposition of Frederick II.

Magister Rogerus de Weseham, decanus Lincolniensis, ad concilium Lugduni consecratur episcopus Coventriæ et Lichfeld a domino Papa Innocentio quarto. f. 27 *b*.

Ludovicus rex Franciæ et regina uxor sua, cum tribus fratribus suis comitibus[1] ejusdem videlicet regis, et populo innumerabili cruce signato, accepta benedictione apud Lugdunum a domino Papa, profecti sunt in terram sanctam Jerusalem. S. Louis sets out for the crusade.

Henricus rex aggressus est Walliam, scilicet Ganneu.

Ista capitula sunt statuta in Concilio apud Lugdunum pro cruce signatis et signandis.

Matt. Par. p. 672.

Afflicti corde pro deplorandis Terræ Sanctæ periculis, sed pro illis præcipue quæ constitutis in ipsa fidelibus noscuntur accidisse, ad liberandum ipsam Deo propitio de impiorum manibus, totis affectibus aspiramus, diffinientes sacro approbante concilio, ut ita cruce signati se præparent, quod opportuno tempore universis insinuando fidelibus per prædicatores et nuncios nostros speciales, omnes qui disposuerunt transfretare, in locis idoneis ad hoc conveniant deputatis, de quibus in ejusdem terræ subsidium cum divina et apostolica benedictione procedant. Decrees of the Council of Lyons for the crusaders.

Sacerdotes autem et alii clerici qui fuerint in exercitu Christiano, tam subditi quam prælati, orationi et exhortationi diligenter insistant, docentes eos verbo pariter et exemplo, ut

[1] *i.e.*, Robert, count d'Artois, Alphonse, duke of Poitiers, and Charles, duke of Anjou.

A.D. 1245. timorem et amorem Domini semper habeant ante oculos, ne quid dicant aut faciant quod æterni Regis majestatem offendat: Et si aliquando in peccatum lapsi fuerint, per veram pœnitentiam mox resurgant, gerentes humilitatem cordis et corporis, et tam in victu quam vestitu mediocritatem servantes, dissensiones et æmulationes omnino vitando, rancore ac livore a se penitus relegatis, ut spiritualibus et materialibus armis muniti, adversus hostes fidei securius prælientur, non de sua præsumentes potentia, sed de divina virtute sperantes. Matt. Par. p. 672.

Decrees of the Council of Lyons for the Crusaders.

Nobiles quidem et potentes exercitus, ac omnes divitiis abundantes, piis prælatorum monitis inducantur, ut intuitu Crucifixi pro quo crucis signaculum assumpserunt, ab expensis inutilibus et superfluis, sed ab illis præcipue quæ fiunt in commessationibus et conviviis, abstinentes, eas convertant in personarum illarum subsidium, per quas Dei negotium valeat prosperari, et eis propter hoc juxta prælatorum ipsorum providentiam peccatorum suorum indulgentia tribuatur.

Prædictis autem clericis indulgemus, ut beneficia sua integre percipiant per triennium, ac si essent in ecclesiis residentes; et si necesse fuerit, ea per idem tempus pignori valeant obligare.

Ne igitur hoc sanctum propositum impediri vel retardari contingat, universis ecclesiarum prælatis districte præcipimus, ut singuli per loca sua illos qui signum crucis deposuerunt, resumere, et tam ipsos quam alios cruce signatos et quos adhuc signari contigerit, ad reddendum Domino vota sua diligenter moneant ac inducant; et si necesse fuerit, per excommunicationis in personas, et interdicti sententias in terras ipsorum, omni tergiversatione cessante, compellant.

Adhuc, ne quid in negotio Jesu Christi de contingentibus omittatur, volumus et mandamus ut patriarchæ, archiepiscopi, episcopi, abbates, et alii qui curam obtinent animarum, studiose proponant commissis sibi populis verbum crucis, obsecrantes per Patrem et Filium et Spiritum Sanctum, unum solum verum æternum Deum, reges, duces, principes, marchiones, comites, et barones, aliosque magnates, necnon communia civitatum, villarum, et oppidorum, ut qui personaliter non accesserint in subsidium Terræ Sanctæ, competentem
f. 28. conferant numerum bellatorum cum expensis ad triennium necessariis, secundum proprias facultates, in remissionem suorum peccaminum, prout in generalibus literis, quas pridem per orbem terræ misimus, sit expressum, et ad majorem cautelam inferius exprimetur.

Hujus igitur remissionis volumus esse participes non solum eos qui ad hoc naves proprias exhibebunt, sed etiam illos qui propter hoc opus naves studuerint fabricare; renuentibus

Matt. Par. p. 673.

autem, si qui forte tam ingrati fuerint Domino Deo nostro, ex parte apostolica firmiter protestemur, ut se sciant super hoc nobis in novissimo districti examinis die coram tremendo Judice responsuros. Prius tamen considerantes, qua scientia quave securitate comparere poterunt coram Dei Filio unigenito Jesu Christo, Cui omnia dedit Pater in manus, si Ei pro peccatoribus Crucifixo servire renuerint in hoc negotio, quasi proprie sibi proprio, Cujus munere vivunt, Cujus beneficio sustentantur, quinetiam Cujus sanguine sunt redempti. A.D. 1245. Decrees of the Council of Lyons for the Crusaders.

Cæterum ex communi concilii approbatione statuimus, ut omnes omnino clerici, tam subditi quam prælati, vicesimam ecclesiasticorum proventuum usque ad triennium integre conferant in subsidium Terræ Sanctæ, per manus eorum qui ad hoc apostolica fuerint providentia ordinati: quibusdam tamen religiosis exceptis, ab hac præstatione merito eximendis, illisque similiter qui assumpto vel assumendo crucis signaculo sunt personaliter profecturi. Nos autem et fratres nostri, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales, plenarie decimam persolvemus; sciantque omnes [se] ad hoc fideliter observandum per excommunicationis sententiam obligatos; itaque illi qui super hoc scienter fraudem commiserint, sententiam excommunicationis incurrant.

Sane quia judicio[1] cælesti[s] Imperatoris obsequiis inhærentes speciali decet prærogativa gaudere, cruce signati a collectis vel talliis aliisque gravaminibus sint immunes, quorum personas et bona post crucem assumptam sub beati Petri protectione et nostra suscipimus, statuentes ut sub archiepiscoporum et episcoporum ac omnium prælatorum Ecclesiæ Dei defensione consistant, propriis nihilominus protectoribus ad hoc specialiter deputandis; ita ut donec de ipsorum reditu vel obitu certissime cognoscatur, integra maneant et quieta; et si quisquam contra præsumpserit, per censuram ecclesiasticam compescatur.

Si qui vero proficiscentium illuc ad præstandas usuras juramento teneantur astricti, creditores eorum ut remittant eis præstitum juramentum, et ab usurarum executione desistant, eadem præcipimus districtione compelli. Quod si quisquam creditorum eos ad solutionem coegerit usurarum, eum ad restitutionem earum simili cogi animadversione mandamus. Judæos[2] vero ad remittendas usuras per sæcularem compelli præcipimus potestatem; et donec illas remiserint ab universis Christi fidelibus per excommunicationis sententiam eis omnino communio[3] denegetur. His vero qui Judæis debita solvere

[1] M.P. inserts *justo*.

[2] *Judæos*] judices, MS.

[3] *communio*] non, MS.

A.D. 1245. Decrees of the Council of Lyons for the Crusaders.

nequeunt in præsenti, sic principes sæculares utili dilatione pro- Matt. Par. videant, quod post-iter arreptum usque quo de ipsorum reditu p. 674. vel obitu certissime cognoscatur, usurarum incommoda non incurrant, compulsis Judæis proventus pignorum, quos interim ipsi perceperint, in sortem expensis deductis necessariis computare; cum hujusmodi beneficium non multum videatur habere dispendii, quia solutionem sic prorogat quod debitum non absorbet.

Porro ecclesiarum prælati qui in exhibenda justitia cruce signatis et eorum familiis negligentes extiterint, sciant se graviter puniendos.

Cæterum quia cursarii et piratæ sæpius impediunt subsidium Terræ Sanctæ, capiendo et spoliando transeuntes ad illam, et redeuntes ab ipsa; nos eos et principales adjutores et fautores
f. 28 *b*. eorum, excommunicationis vinculo innodamus; sub interminatione anathematis inhibentes, nequis cum eis scienter communicet in aliquo emptionis vel venditionis contractu, et injungentes rectoribus civitatum et locorum suorum, ut eos ab hac iniquitate revocent et compescant; alioquin quia nolle perturbare perversos, nihil est aliud quam fovere, nec caret scrupulo societatis occultæ [qui] manifesto facinori[1] desinit obviare; in personas et terras eorum per ecclesiarum prælatos severitatem ecclesiasticam volumus et præcipimus exerceri.

Excommunicamus præterea et anathematizamus illos falsos et impios Christianos, qui contra ipsum Christum et populum Christianum Saracenis arma, ferrum, et ligamina deferunt galearum; eos etiam qui galeas eis vendunt vel naves, quique in piraticis Saracenorum navibus curam gubernationis exercent, vel in machinis quibuslibet aliis aliquod eis impendunt consilium vel auxilium in dispendium Terræ Sanctæ; ipsosque rerum suarum privatione mulctari, et capientium servos fore censemus excommunicatos;[2] præcipientes ut per omnes urbes maritimas diebus Dominicis et festivis hujusmodi sententia publice innovetur, et talibus gremium non aperiatur ecclesiæ; nisi totum quod de commercio tam damnato perceperint, et tantundem de suo, in subsidium prædictæ terræ transmiserunt, ut æquo judicio, in quo deliquerint, puniantur. Quod si forte solvendo non fuerint, sic alias reatus talium castigetur, quod in pœna ipsorum aliis interdicatur audacia similia præsumendi.

Prohibemus insuper omnibus Christianis et sub anathemate interdicimus, ne in terras Saracenorum qui partes Orientales inhabitant, usque ad quadriennium transmittant aut transvehant naves suas, ut per hoc volentibus transfretare in subsidium

[1] *scrupulo . . . . facinori*] scrup. so. oc. ma. fa., MS.

[2] *excommunicatos*] Not in M.P.

Matt. Par. p. 674.

Terræ Sanctæ major navigii copia præparetur, et Saracenis prædictis subtrahatur auxilium quod eis consuevit ex hoc non modicum provenire. A.D. 1245. Decrees of the Council of Lyons for the Crusaders.

Licet autem torneamenta sint in diversis conciliis sub certa pœna generaliter interdicta, quia tamen hoc tempore crucis negotium per ea plurimum impeditur; nos illa sub pœna excommunicationis firmiter prohibemus usque ad triennium exerceri.

Quia vero ad hoc negotium exequendum est permaxime necessarium, ut principes et populi Christiani ad invicem pacem observent, sancta universali synodo suadente, statuimus, ut saltem per quadriennium in toto orbe Christiano pax generaliter observetur, ita quod per ecclesiarum prælatos, discordantes reducantur ad plenam pacem, aut firmam treugam inviolabiliter observandam, et qui adquiescere forte contempserit, per excommunicationem in personas, et interdictum in terras, arctissime compellantur, nisi tanta fuerit injuriatorum malitia quod ipsi tali non debeant pace gaudere. Quod si forte censuram ecclesiasticam vilipenderint, poterunt non immerito formidare, ut per auctoritatem Ecclesiæ contra eos, tanquam perturbatores negotii Crucifixi, sæcularis potentia inducatur.

Nos ergo de omnipotentis Dei misericordia, et beatorum Apostolorum Petri et Pauli auctoritate confisi, ex illa quam nobis licet indignis Deus ligandi atque solvendi contulit potestatem, omnibus qui laborem istum in propriis personis subierint et expensis, plenam suorum peccaminum de quibus veraciter fuerint corde contriti et ore confessi, veniam indulgemus, et in retributione justorum salutis æternæ pollicemur augmentum. Eis autem qui non in propriis personis illuc accesserint, sed in suis duntaxat expensis juxta facultatem et qualitatem suam viros idoneos destinaverint, et illis similiter qui licet in alienis expensis, in propriis tamen personis accesserint, plenam suorum concedimus veniam peccatorum. Hujus quoque remissionis volumus et concedimus esse participes, juxta quantitatem subsidii et devotionis affectum, omnes qui ad subventionem illius terræ de bonis suis congrue ministrabunt, aut circa prædicta consilium et auxilium impenderint opportunum. Omnibus etiam pie proficiscentibus in hoc opere, sancta et universalis synodus orationum et beneficiorum suorum suffragium impertitur, ut eis digne proficiat ad salutem. Amen. f. 29.

Examinatio facta de Tartaris apud Lugdunum per dominum Papam.

Inter cæteros mundi prælatos venit ad concilium apud Lugdunum archiepiscopus Ruthenus, nomine The archbishop of Russia at

A.D. 1245. the council of Lyons. Petrus, qui, prout quidam asserebant de concilio venientes, neque Latinam neque Græcam neque Hebraicam novit linguam, et tamen per interpretem peroptime coram domino Papa exposuit evangelium. Ipse etiam seorsum vocatus cum domino Papa ceterisque prælatis in divinis, sacris vestibus indutus, sed non eo modo quo ipsi, divinorum assistebat celebrationi.

Examinatio de Tartaris.

Account of the Tartars by Peter, archbishop of Russia. Requisitus Petrus archiepiscopus de Russia super factis Tartarorum;

De Tartaris.

Primo de origine, secundo de modo credendi, tertio de ritu colendi, quarto de forma vivendi, quinto de fortitudine, sexto de multitudine, septimo de intentione, octavo de observantia fœderis, nono de nunciorum receptione;

Respondit sic:

Origin of the Tartars. Primo de ipsorum origine dicit,

Quod reliquiæ Madianitarum fugientes a facie Gedeonis usque ad remotas partes Orientis, receperunt se in quodam deserto quod dicitur Ethreu: illi autem habebant xii. duces, quorum major dicebatur Tatarkan, a quo Tartari dicti sunt; ab illo autem descendit Cliyrcam, qui habuit tres filios, nomen primogeniti Thessirican, nomen secundi Curthican, nomen tertii Bathatarcan. Qui quamvis essent montibus eminentissimis et quasi immeabilibus circumdati, provocati tamen a Curceuza nepote[1] Salbatin domini cujusdam magnæ civitatis quæ vocatur Ornac, exierunt, pater scilicet et tres ejus filii, cum magna multitudine armatorum; et interfecto Salbatin, et Ornac civitate ejus occupata, Curceuzam nepotem ejus per multas provin-

[1] *nepote*] nepte, MS.

cias insecuti sunt. Provincias vero ipsum recipientes devastaverunt; inter quas pro magna parte devastata est Russia. Jam sunt xxvi. anni elapsi. Mortuo vero patre, tres fratres ab invicem sunt divisi. Tessirican autem ivit contra Babylonios, Curthican contra Thurcos, Bathatarcan remansit Ornachi, et misit principes suos contra Russiam, Poloniam, et Hungariam, et alia multa regna. Qui quidem tres cum suis exercitibus modo circa partes intimas Syriæ sunt conjuncti, et jam ut dixerunt, transierunt circiter xxxiv. anni ex quo exierunt de deserto Ethreu. A.D. 1245. Origin of the Tartars.

De modo credendi respondit,

Quod unum dominatorem mundi credunt; unde cum legationem emitterent ad Ruthenos, mandaverunt in hæc verba: "Deus et filius ejus in cælis, Chyrcan "in terris." Their creed.

De forma vivendi respondit,

Quod carnes comedunt jumentinas, caninas, ac alias quascumque, humanas etiam in necessitate, non crudas tamen, sed coctas. Aquam bibunt et lac. Graviter puniunt scelera, scilicet fornicationes, furta, adulteria, homicidia, ultimo supplicio. Uxores habent unam vel plures. Ad convictum familiarem, vel ad negotiorum tractatus, vel ad consiliorum secreta, alias nationes non admittunt. Seorsum ab omnibus aliis divisi castrametantur; quibus si quis alienorum irrepserit, confestim trucidatur. Their mode of life. f. 29 b.

De ritu colendi respondit,

Quod quolibet mane manus ad cælum levant. Comedentes, primum moysellum in aera faciunt. Bibentes, prius partem in terram fundunt, in veneratione Creatoris, et dicunt se habere Sanctum Johannem ductorem. In novilunio multum gaudent. Their worship.

A.D. 1245.

De fortitudine respondit,

Fortitude of the Tartars.

Quod fortiores et agiliores nobis sunt. Mulieres more masculorum equitant, militant, et sagittant. Arma habent de corio multiplici et vix penetrabilia, ad muniendum. Arma habent ferrea ad impetendum. Machinas habent multiplices, et recte jacientes. Sub divo jacent, de intemperie temporum quasi non curantes.

Their numbers.

De multitudine, non dedit certum responsum; tamen dixit, quod quasi de omnibus nationibus et sectis universis sunt illis populi multi aggregati.

De intentione respondit,

Their object.

Quod intendunt totum mundum sibi subjugare, et quod insinuatum est divinitus, quod debent totum mundum per xl. annos uno minus vexare: asserentes quod sicut olim animadversio divina purgavit mundum per diluvium, sic in præsenti ipsorum depopulatione purgabit ipsum mundum per vastationem gladii. Item credunt se habituros durum congressum cum Romanis et aliis Latinis, et est eis ambiguum utrum vincant vel vincantur; quod si vincant, debent dominari toti orbi.

De observantia fœderis respondit,

Their observance of treaties.

Quod satis observant fœdera illis qui se sponte illis tradunt, accipientes ab eis bellatores, artifices ad varias servitutes, nullatenus eis parcentes qui eorum insultus expectant.

De nunciorum receptione respondit,

Their reception of ambassadors,

Quod benigne eos admittunt, expediunt, et remittunt.

and manner of crossing rivers and seas.

In fine requisitus de transmeatione fluminum et marium, dixit;

Quod flumina transeunt in equis, et quod in tribus locis parant navigia super mare.

Dixit etiam quod quidam de Tartaris, nomine Kala- A.D. 1245.
lidin, gener Chyrcan, exulatus est in Russia, quia deprehensus fuit dixisse mendacium. Cui quidem ob gratiam uxoris suæ parcitum est ne occideretur.

Super factis Tartarorum eum plenius non instruxit.

De libertate capellarum domini regis.

Printed from this in the Fœdera, i. p. 265.

Privileges of exemption from the jurisdiction of the ordinary granted to royal chapels by a bull of Innocent IV.

"Henricus Dei gratia rex Angliæ, etc., universis Christi
" fidelibus ad quos præsens scriptum pervenerit, salutem.
" Noverit universitas vestra, quod nuncii nostri quos nuper
" pro negotiis nostris et regni nostri ad generale concilium
" apud Lugdunum celebratum destinavimus, inter plura pri-
" vilegia nobis et regno nostro a domino Papa Innocentio
" concessa, unum nobis de immunitatibus, exemptionibus, et
" libertatibus capellarum nostrarum detulerunt, in hæc verba:
'Innocentius episcopus, servus, etc., carissimo in Christi
' filio Henrico regi Anglorum illustri, salutem et Apostolicam
' benedictionem. Tanto libentius celsitudinis tuæ precibus
' benignum impertimur assensum, quanto inter reges et prin-
' cipes Christianos te specialius in Domino reputamus dilectum
' et devotum. Tuis itaque supplicationibus inclinati, districtius
' inhibemus, ne aliquis ordinarius, aut etiam delegatus, vel
' etiam subdelegatus, in capellas regias et oratoria earundem,
' ecclesiæ Romanæ immediate subjecta, seu canonicos vel ser-
' vientes eorundem, contra tenorem privilegiorum aut indul-
' gentiarum Apostolicæ sedis, excommunicationis vel interdicti
' sententiam [audeat] promulgare, seu aliquod ipsis onus
' imponere, quod aliis exemptis ecclesiis non consuevit im-
' poni, absque mandato sedis Apostolicæ speciali, quod ex- f. 30.
' pressam faciat de inhibitione hujusmodi mentionem. Nulli
' ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ inhibi-
' tionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis
' autem hoc attemptare præsumpserit, indignationem omnipo-
' tentis Dei, et beatorum Apostolorum Petri et Pauli se noverit
' incursurum. Datum Lugduni xii. kal. Augusti, pontificatus
' nostri anno [tertio].'

" Volentes igitur privilegium illud in perpetua firmitate
" manere, vobis universis et singulis mandamus, quatenus
" illud inviolabiliter observetis et observari faciatis; et ne
" aliquis contra prædictum privilegium aliquid audeat attemp-
" tare, sedem Apostolicam appellamus. Teste meipso apud
" Westmonasterium xx. die Martii, anno regni nostri xxx."

" Innocentius episcopus, etc., venerabili fratri Coventriæ et
" Lichfeld episcopo, salutem et Apostolicam benedictionem.

A.D. 1245. Letter of Innocent IV. to the bishop of Lichfield and Coventry against certain rectors who have abused the above privilege.

" Mente solliciti semper existimus, ut sic honorem et gratiam
" personis quamcumque sublimibus conferamus, quod nullus
" ex hoc sibi præjudicium fieri, aut jacturam intelligat
" generari. Sane obtentu in Christo carissimi filii nostri
" Henrici illustris regis Angliæ, pridem per Apostolicas literas
" inhibuisse dicimur, quod nullus ordinarius, aut delegatus
" vel subdelegatus ab ipso, sine speciali mandato sedis
" Apostolicæ expressam faciente de inhibitione hujusmodi
" mentionem, in capellas et oratoria regis, ejusdem ecclesiæ
" Romanæ immediate subjecta, aut in canonicos vel servientes
" illorum, contra indulta privilegiorum prædictæ sedis, ex-
" communicationis vel interdicti sententiam audeat promulgare,
" aut aliquod ipsis onus imponere, quod aliis exemptis
" ecclesiis non consuevit imponi: propter hoc siquidem
" Sanctæ Mariæ de Stafford, beatæ Mariæ de Salopesberia,
" Sanctæ Mariæ Magdalenæ de Bruges, de Tetenhale, et
" quarundam aliarum ecclesiarum parochialium, seu capellarum
" ad illas spectantium rectores et canonici Coventriensis et
" Lichfeldensis diœcesis, eas capellas esse regias asserentes,
" in quibus prædecessores tui, ac locorum archidiaconi, qui
" fuere pro tempore, celebrare synodos, ac alia jura episcopalia
" et archidiaconalia exercere, necnon de causis omnibus
" servitorum et ministrorum ac parochianorum earundem
" ecclesiarum seu capellarum ad ecclesiasticam jurisdictionem
" spectantibus cognoscere consueverunt libere ab antiquo, se
" jurisdictioni tuæ temere subducere molientes, tibi de præ-
" fatis respondere juribus, ac obedire in aliis, ut tenentur,
" denegant minus rite, cognitionem causarum ipsarum sibi
" nequiter usurpantes, et committentes easdem ipsorum
" clericis terminandas, in tuum grave præjudicium et ecclesiæ
" tuæ non modicum detrimentum. Cum itaque nostræ in-
" tentionis non fuerit, nec existat, quod prætextu inhibitionis
" hujusmodi, deberet in aliquo tuis juribus derogari, frater-
" nitati tuæ præsentium auctoritate concedimus, ut circa
" præfatos rectores et canonicos, quod tibi super præmissis
" intendant omnimode ut tenentur, non obstante inhibitione
" ipsa, libere, appellatione remota, officii tui debitum exequaris,
" contradictores per censuram ecclesiasticam, appellatione
" postposita, compescendo. Datum Lugduni iv. idus Augusti,
" pontificatus nostri anno [ ].

Demand of Innocent IV. for a moiety of ecclesiasti-

MCCXLVI. Isto anno misit dominus Papa Innocentius quartus diversas literas in Angliam, ex quibus articuli colliguntur et extrahuntur subsequentes.

Ex primo rescripto domini Papæ colligitur, quod

Papa exigit medietatem omnium proventuum ecclesiasticorum per triennium, a tempore concilii Lugduni, quarundam personarum, et quarundam vicesimam et quarundam tertiam partem. Datum Lugduni ii. kal. Maii, pontificatus Innocentii Papæ anno tertio. A.D. 1246. cal profits for three years.

Ex secundo colligitur, quod Papa exigit medietatem omnium tam dignitatum et personarum, quam præbendarum ecclesiarum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum, personarum illarum quæ in ipsis per sex menses ad minus residentiam non faciunt personalem, sive unum habeant beneficium sive plura, exceptis illis qui morantur in obsequiis Papæ, et fratrum suorum, vel prælatorum suorum, sive in peregrinatione, vel scholis, et exceptis quibusdam aliis qui non exprimuntur in rescripto illo. f. 30 b.

Colligitur etiam ex eodem rescripto, quod medietas omnium beneficiorum clericorum, qui propter absentiam suam ab ecclesiis suis nullos vel paucos proventus percipiunt ex consuetudine ecclesiarum, sed illi proventus converti solent in usus residentium, sive ecclesiarum, vel capitulorum, aut canonicorum, assignetur per triennium in subsidium imperii, non obstantibus aliquibus, etc. Datum sicut superius.

Ex tertio colligitur, quod si capitula vel personæ aliquæ consueverunt de statuto vel consuetudine percipere aliquid usque ad annum vel amplius de beneficiis vacantibus, medietas talium proventuum assignetur in subsidium imperii, etiamsi hujusmodi beneficia aliis personis conferri contingat. Et Papa vult quod hoc extendatur ad Templarios, Hospitalarios, Cystercienses, et alios religiosos, non obstantibus, etc. Datum anno prædicto.

Ex quarto colligitur, quod omnes publice denuncientur excommunicati qui in fraudem hujus constitutionis scholas vel peregrinationes adierint, vel subierint obsequia prælatorum, vel officium hujusmodi procurationis, vel in hoc scienter fraudem fecerint; et potes-

A.D. 1246. tatem absolvendi tales episcopo Londoniensi commisit. Datum sicut primum.

Demands of the Pope.

Quintum rescriptum est ipsa constitutio in qua exprimuntur personæ exceptæ in primo rescripto, et adicit de illis exceptis, illos qui ecclesiarum suarum negotia procurant de mandato prælatorum suorum, et cruce signatos, et signandos, in subsidium Terræ Sanctæ vel imperii. Et si qui omnium exceptorum, præter cruce signatos et cruce signandos, procuratores, seu proficiscentes, habeant centum marcas in redditibus, solvant vicesimam; et qui habent ultra centum, solvant tertiam illius residui, et nihilominus vicesimam illarum centum. Et qui fraudem super hoc fecerint, etc.

Et adicitur quod eadem venia peccaminum, et idem privilegium, et eadem immunitas conceditur omnibus imperio Romano subvenientibus, quæ Terræ Sanctæ indulgentur. Datum ut prius.

Convocatis isto anno ad parliamentum apud Westmonasterium totius Angliæ magnatibus cum clero, provisæ fuerunt ibidem responsiones et objectiones cum literis eorum specialibus contra præscripta gravamina per nuncios speciales summo Pontifici destinandæ.

Literæ ex parte cleri, cum objectionibus.

Letter from the English clergy to Pope Innocent IV. on this demand.

" Summo Pontifici, clerus Angliæ pedum oscula, etc. Divinæ providentia Majestatis in numero, pondere, et mensura dispo- nens universa, Ecclesiæ suæ sic jecit in petra solida fundamentum, ut super structuram stabilis fundamenti cæmento sanguinis Filii Sui fortius solidati facilius et felicius surgeret paries erigendus. Ecclesia quidem universalis, quæ a sanguine Christi, qui plus clamat veniam quam vindictam, sic suo Sponso disponente, sub uno patre regitur ac pastore, sicut arca in cataclysmo regebatur, in cubito consummata. Sane Christus, Dei virtus et sapientia, Ecclesiam universalem tanquam sponsam unicam sibi copulavit, quia una est columba sua, electa sua, quæ licet in particulari sit divisa, non tamen esse debet a cultu divino discrepans vel diversa. Ecclesia quidem Anglicana se semper Sponso suo, qui cum ea contraxit in utero virginali, absque macula sive ruga,

Matt. Par. p. 700.

f. 31.

Matt. Par. p. 700.

A.D. 1246. Letter of the English clergy to Innocent IV. against the papal exactions.

" incessanter exhibuit gloriosam. *De civitate enim Dei*, scilicet
" ecclesia Anglicana, usque ad tempora novissima, *dicta sunt*
" *gloriosa*, quæ sacrosanctæ ecclesiæ Romanæ membrum spe-
" ciale, mons Libani, decor Carmeli et Saron, in divinis
" obsequiis frequens ac sollicita, cum candore munditiæ
" tanquam aquam[1] effundens, puras ad Deum levat manus,
" orationis thura[2] ad consistorium Trinitatis jugiter dirigendo.
" Licet autem divinis obsequiis sit intenta, non modicum
" condolet, tristatur, et turbatur propter exactiones, oppressio-
" nes, et tribulationes multimodas, quæ invenerunt eam nimis.
" Quia, ut ex assertione magnatum et clamore populi accepi-
" mus, ventus irruens a deserto quatuor ipsius angulos,
" tanquam domum Job, impulit vehementer et concussit.
" Unde ipsa plausum in planctum, et lætitiam commutavit in
" lamentum, quia anima ejus in amaritudine est, nisi per
" vestræ gratiam majestatis caput ejus jam demissum subli-
" mius elevetur. Ad vos igitur, pater reverende, tanquam
" ad columnam quam fixit Deus, non homo, ecclesia Anglicana
" recurrit, confidenter sperans in Domino qui facit bonitatem,
" quod contra oppressiones ipsius salubrem adhibebitis medi-
" cinam, et per justitiam, quæ de cælo prospexit, mediante
" Dei et hominis unione, jus suum unicuique tribuetis,[3] et in
" sua justitia conservabitis universos. Cum igitur simus
" sacrosanctæ ecclesiæ Romanæ filii fideles ac devoti, ut jacula
" prævisa minus lædant, præmissa sedi Apostolicæ duximus
" intimanda, videntes eidem multiplex periculum imminere,
" et nisi in *multis* a vobis contingat remedium adhiberi,
" timendum est ne tumultus fiat in populo, scandalum oriatur,
" et schisma multipliciter generetur. Commovetur enim
" populus contra regem, ab ipsius fidelitate recedere pro-
" ponentes, nisi contra morbos imminentes per potentiam
" regiam citius occurratur. Asserunt enim proceres et mag-
" nates, quod si ecclesiæ collatæ monasteriis ab eisdem,
" clericis Italicis conferantur, ipsas ecclesias et alia beneficia
" in proprietatem suam juste possunt revocare: quia ex eis
" fructus provenientes ad usus pauperum et peregrinorum
" debent de jure deputari, cum hoc fuisset intentio conferen-
" tium, et causa conferendi. Provideat ergo sanctitas vestra,
" ut regnum et sacerdotium nullatenus sint divisa: quia si
" ecclesia Anglicana, quæ quondam fuit posita in superbiam
" sæculorum, secundum verbum propheticum, quasi terra
" gigantum, detrahatur in ruinam, inter regnum et sacerdo-

[1] M.P. inserts *cor*.
[2] *thura*] thara, MS.
[3] *tribuetis*] tribuens, MS.

A.D. 1246. " tium divisione facta, gemat *tam populus quam sacerdos*, et Matt. Par.
" ex hoc strages multorum posset subsequi sine mora. De p. 700.
" injuriis autem de quibus proceres et magnates conqueruntur,
" per latores præsentium poteritis edoceri, ut correctione
" subsequente mœror eorum in gaudium convertatur. Sancti-
" tatem vestram Ecclesiæ suæ conservet Altissimus per tempora
" longiora.

Objectiones et responsiones ex parte cleri.

The objections of the clergy to the papal exactions determined on at the council of Lyons.

" Si nota esset conditio et status regni Anglicani domino Id. p. 716.
" Papæ et ejus fratribus tempore concilii, nunquam ad statuta
" illa promulganda aliqua ratione processisset. Et si essent
" ei exposita pericula et incommoda, quæ occasione hujus
" statuti imminere possent ecclesiæ Anglicanæ, ad hæc sta-
" tuendum nullatenus moveretur. In ecclesiis enim cathedra-
" libus ita obtentum est et observatum, quod per canonicos
" in eisdem residentes, quorum in quibusdam ecclesiis modica
" est portio de proventibus ecclesiasticorum beneficiorum quæ[1]
" in diversis locis obtinent, minores clericos exhibent, et alios
" ecclesiæ ministros; quorum portionem si contingat usque
" ad medietatem defalcari, peribit obsequium ecclesiæ,
f. 31 *b*. " canonicis non valentibus ipsos exhibere, cum ipsi canonici,
Canons of cathedrals will not be able to reside if so much of their income is taken away.
" tanta portione defalcata, in ecclesiis cathedralibus residere
" non valeant. Et si in eisdem duxerint residendum, de
" medietate beneficiorum exteriorum nec seipsos aut etiam
" alios poterunt sustentare. Et maxime cum dominus Papa
" medietatem portionis absentium in usus terræ Romanæ
" intendat applicare, computata portione non residentis ac si
" et ipse resideret; nec etiam deductis oneribus[2] aut expensis,
" quas circa collectionem fructuum, et alia multa fieri con-
" tingit; quibus non deductis vix quarta pars penes canonicos
" remanebit.

The monasteries will be reduced either to beggary or giving up their hospitality.

" Item, cum loca religiosa per regnum Angliæ constituta, in
" proventibus de ecclesiis parochialibus sint fundata, et vix in
" præsenti ipsis sufficiant beneficia cum aliis possessionibus
" sic collata; si illorum beneficiorum medietas ipsis subtra-
" hatur, compelletur una medietas mendicare, aut continget
" hospitalitatem subtrahi, aut utrumque in aliquibus locis fieri,
" quod[3] sine scandalo et animarum periculo fieri non posset;
" cum aliquos ex ipsis per orbem contingeret evagari, et ejus-
" dem evagationis prætextu in peccatum[4] multiplex intendere,[5]

[1] MS. inserts *que*.
[2] *oneribus*] omnibus, MS.
[3] *quod*] quia, MS.
[4] *in peccatum*] inpurgatum, MS.
[5] *intendere*] incidere, M.P.

Matt. Par. p. 716.

" non observata sanctorum patrum regula, ad quam ex voto A.D. 1246.
" tenentur astricti.

" Item, cum in regno Angliæ hactenus sit obtentum et de The rectors of parish churches will be forced to give up their hospitality, and the poorer ones their services.
" consuetudine observatum, ut rectores ecclesiarum parochia-
" lium huc usque valde hospitales extiterint, parochianis ad
" inopiam vergentibus alimenta præbere consueverunt, et eo
" prætextu non solum summo Creatori placere conati sunt, sed
" etiam laicis quibuscumque quibus clerici oppido infesti esse
" consueverunt; deducta medietate beneficiorum, necesse habe-
" bunt hospitalitatem subtrahere, et consueta pietatis officia
" denegare; quibus subtractis incurrent odium subditorum,
" amittent gratiam transeuntium et vicinorum, subtrahentur
" rectoribus ecclesiarum jura, nec ipsis prætextu paupertatis
" ea defendere valentibus, ab ipsis laicis penitus opprimentur,
" in universalis Ecclesiæ scandalum et jacturam. Quidam vero
" ex eis, cum habeant beneficia quæ ad residentiam sex
" mensium non sufficiant, et vix aliunde victualia quærant; si
" resecetur illorum beneficiorum medietas, compellentur men-
" dicare, continget in eorundem ecclesiis obsequia divina
" cessare; quibus cessantibus earundem parochiarum et deci-
" marum vel proventuum solutiones cessabunt, nec erit qui
" ecclesiæ jura præ inopia prosequatur; vilescet ecclesiæ
" dignitas, clericorum cœtus erit in contemptum, cessabunt
" prædicationes, animarum cura omittetur, fides exinde peri-
" clitabitur, populo contemnente prælatorum doctrinam et
" correctionem.

" Item, cum de bonis ecclesiasticarum personarum pauperes, The poor will lose their alms, and so will either starve or take to robbery.
" quorum infinitus est numerus, per annum sustententur, et
" multi generosi eorum consanguinei, et alii qui in eorum
" obsequiis commorantur, de bonis ipsorum victualia necnon
" et stipendia recipiant; subducta medietate proventuum,
" cessabunt eleemosynæ, licentiabuntur familiæ; ad quod si
" deveniatur, quod absit, pauperes fame peribunt, alii vero,
" cum *fodere non valeant et mendicare erubescant*, antequam
" fame pereant, necesse habebunt furtis, rapinis, et depræda-
" tionibus incumbere. Ex quibus multa sequentur homicidia,
" insurget tumultus populi, et de facili totius regni turbatio.

" Item, cum multi sint clerici in regno Angliæ ære alieno Clerks in debt will be utterly ruined.
" prægravati graviter, si non subducto ære alieno, et si non
" subductis expensis quarum æstimatio sextam partem reddi-
" tuum continet,[1] quarum deductionem vix aliquis[2] solet
" impedire; si non deductis oneribus consistentibus in[3] pen-

[1] *continet*] commanet, MS.
[2] M.P. inserts *casus*.
[3] *in*] et, MS.

A.D. 1246. f. 32.

" sionibus prælatorum et procurationibus, et ecclesiarum et ornamentorum reparatione, proventuum medietas exsolvatur, ipsis de residuo vivere non valentibus, compellentur egere; cum tamen in talibus personis haberi debeat ratio ne egeant, maxime ubi[1] immineat scandalum universalis Ecclesiæ. Matt. Par. p. 717.

The sum demanded from the clergy is so enormous that it is impossible to be paid.

"Item, cum nuper nomine vicesimæ, sex milia marcarum domino Papæ sint soluta, habita ratione æstimationis vicesimæ ad æstimationem medietatis, summa petitæ pecuniæ sexaginta milium marcarum summam continere continget, una cum sexta parte reddituum quam in collectione fructuum refundere contingit, cum partem illam non deducat; et cum præter hæc a personis in primo mandato exceptis, ab his qui centum marcas in redditibus obtinent, vicesimam, et ab his qui ampliores habent redditus, partem tertiam habere nitatur; usque ad summam quater viginti milium marcarum de bonis clericorum per annum redigere oporteret; ad cujus quidem pecuniæ solutionem vix totum regnum Angliæ sufficere posset; quantum minus et cleri, cum eorum bona tantummodo in fructibus existent, qui licet venales annuatim exponi consueverunt, de eadem tamen pecunia multæ fiunt[2] emptiones, cum de manu ad manum pecunia proficisci contingat, et in regno remaneat? Ac si contingat de singulis venditionibus pecuniam deducere, et extra regnum deportare, deficerent emptores, nec contingeret in toto regno tantam pecuniæ summam invenire; quod[3] in gravi necessitatis casu per experientiam alias est declaratum, videlicet cum nobilis memoriæ quondam Angliæ rex Ricardus in partibus remotis captus esset et detentus, ad ipsius liberationem centum[4] milia marcarum soluta fuerunt, ad quod solvendum regnum totum contribuerat, nec exsolvi poterat ad plenum, nisi ad hoc perficiendum cruces et calices ecclesiarum in solutum pro parte traderentur; quanto minus et nunc de bonis cleri tantum tanta pecuniæ summa redigi posset, cum ipsam contingeret infra triennium triplicare?

The church of England opposes it, and appeals to a general council.

"Cum igitur huic exactioni contradicat ecclesia Anglicana per procuratores ad[5] contradicendum destinatos, et maxime cum in concilio huic statuto solemniter contradictum fuerit; petunt procuratores ut hanc contradictionem communem domino Papæ insinuare velitis, pro statu Anglicanæ ecclesiæ præsentiam Domini nostri Jesu Christi appellantes, et concilii universalis aliquo tempore per Dei gratiam convocandi."

---

[1] *ubi*] nisi, MS.
[2] *fiunt*] fuerunt, MS.
[3] *quod*] que, MS.
[4] *centum*] sexaginta, M.P.
[5] *ad . . . fuerit*] This sentence is not in M.P.

Literæ magnatum Angliæ cum suis rationibus domino Papæ dirigendæ. A.D. 1246.

Matt. Par. p. 700. Fœdera, i. p. 265 from this copy.

Letter from the English nobles to the Pope, exhorting him to remedy the oppressions of the country.

" Sanctissimo patri in Christo carissimo I[nnocentio], Dei
" gratia universalis Ecclesiæ summo Pontifici, devoti filii
" R[icardus] comes Cornubiæ, S[imon] de Monte Forti comes
" Leycestriæ, W[illelmus] de Ferrariis comes Derbeiæ,[1]
" H[umfridus] de Boun comes Herford et Essexiæ, R[ogerus]
" de Bigot comes Norfok et Suffok, marescallus Angliæ,
" R[icardus][2] comes Gloucestriæ et Herford, R[ogerus][3] comes
" de Wintonia, W[illelmus][4] comes Albemarliæ, H[ugo][5] comes
" Oxoniæ, et alii totius Angliæ barones, proceres, et mag-
" nates, ac nobiles portuum maris habitatores, necnon et
" clerus, et populus, salutem et debitam tanto Pontifici in
" omnibus reverentiam. Sic mater Ecclesia filios suos tenetur
" confovere, ipsos sub alas suas congregando, ut filii sui non
" degenerent in obsequio matris suæ, sed pro matre, si
" necesse fuerit, manum suam mittant ad fortia, et arma et
" scutum assumentes, pro defensione sua cuilibet discrimini
" se opponant, de cujus uberibus lac sugunt consolationis, et
" ad ipsius dependent ubera pietatis. Mater enim filiorum
" uteri sui debet reminisci, ne si secus fiat, lactis pabulum
" subtrahendo videatur novercari. Pater etiam a filiis suam
" subtrahens pietatem non pater, sed victricus merito debet
" appellari, cum filios naturales, spurios reputat esse privig-
" nos. Idcirco, pater reverende, *currus Israel et auriga ejus*,
" ad asylum vestræ pietatis recurrimus confidenter, clamantes f. 32 *b*.
" post vos, implorantes etiam humiliter et devote, quatenus
" ob spem retributionis divinæ voces clamantium post vos
" dignemini misericorditer exaudire, et gravaminibus, injuriis,
" et oppressionibus regno Angliæ et domino nostro regi
" multipliciter impositis ac illatis, velitis salubre remedium
" adhibere. Alioquin necesse est ut veniant scandala, clamore
" populi tam dominum regem quam nos intolerabiliter impel-
" lente; quoniam nisi de gravaminibus domino regi et regno
" illatis, rex et regnum citius liberentur, oportebit nos ponere
" murum pro domo Domini, et libertate regni; quod quidem
" ob Apostolicæ sedis reverentiam hucusque facere distulimus,
" nec ultra reditum nunciorum nostrorum, qui propter hoc ad
" sedem Apostolicam mittuntur, dissimulare poterimus, quin
" regni Angliæ tam clero quam populo, qui talia nullatenus

---

[1] This name is not in M.P.
[2] Richard de Clare.
[3] Roger de Quinci.
[4] William de Fortibus.
[5] Hugh de Vere.

A.D. 1246. " sustinebunt, pro viribus nostris subveniamus. Et nisi citius Matt. Par.
" prædicta per vos corrigantur, pro certo teneat vestra sanc- p. 701.
" titas, quod non immerito timeri potest, quod tam ecclesiæ
" Romanæ quam domino regi tale periculum imminebit,
" quod eidem remedium, quod absit, de facili non poterit
" adhiberi."

Gravamina summo Pontifici porrecta.

Grievances of the kingdom of England. " Regnum Angliæ gravatur, eo quod dominus Papa non est Id. p. 698.
" contentus illo subsidio quod vocatur denarius beati Petri,
" sed a toto clero Angliæ gravem extorquet contributionem,
" et adhuc graviora nititur extorquere; et hoc facit sine con-
" sensu domini regis et assensu, et contra antiquas consuetu-
Extortions practised on the clergy. " dines, libertates, et regni jura, et contra appellationem et
" contradictionem procuratorum regis et regni in generali
" concilio apud Lugdunum factam.

Churches given to Romans ignorant of English. " Item gravatur, eo quod patroni ecclesiarum ad eas cum
" vacaverint, clericos idoneos præsentare non possunt, prout
" dominus Papa eis concessit; sed conferuntur ecclesiæ
" Romanis qui penitus idioma regni ignorant, in periculum
" animarum, et extra regnum pecuniam asportant, illud ultra
" modum depauperando.

Provisions made by the Pope. " Item gravatur in provisionibus a domino Papa factis, in
" pensionibus exigendis, contra literarum suarum tenorem, in
" quibus continetur, quod ex omnibus retentionibus factis
" in Anglia, non intendebat conferre nisi duodecim beneficia
" post prædictarum literarum confectionem; et credimus
" multa plura beneficia ab eodem postea esse collata, et
" provisiones factas.

Italian succeeds Italian. " Item gravatur eo quod Italicus Italico succedit, et quod
" Anglici extra regnum in causis trahuntur, contra regni
" consuetudines, contra jura scripta, eo quod inter inimicos
" conveniri non debent, et contra indulgentias a prædeces-
" soribus domini Papæ domino regi Angliæ et regno
" concessas.

Tallages, &c. against the consent of the king. " Item gravatur in tallagiis generalibus, collectis, et assisis
" sine regis assensu et voluntate factis, quod fieri non debet
" nec solet, et contra contradictionem et appellationem procu-
" ratorum domini regis et universitatem regni.

The clause *non obstante.* " Item gravatur ex multiplici adventu illius infami[s] nuncii
" illud *non obstante*, per quod juramenti religio, consuetudines
" antiquæ, scripturarum vigor, concessionum auctoritas, sta-
" tuta, jura, et privilegia, debilitantur et evanescunt; per
" quod infiniti de regno Angliæ oppressi sunt graviter et
" afflicti; nec se dominus Papa versus regnum Angliæ in

Matt. Par. p. 699.

" plenitudine potestatis suæ revocanda, ita curialiter vel " moderate gerit, prout procuratoribus regni ore tenus dederat " in promissis. A.D. 1246.

" Item gravatur eo quod in beneficiis Italicorum nec jura " prælatorum, nec pauperum sustentatio, nec hospitalitas, nec " divini verbi prædicatio, nec ecclesiarum ornatus, nec anima- " rum cura, nec in ecclesiis divina fiunt obsequia, prout decet, " et moris est patriæ, sed in ædificiis suis parietes cum tectis " corruunt et penitus lacerantur." Neglect of their duties by the Italians. f. 33.

Responsiones.

See the Fœdera, i. p. 266.

Responsiones domini Papæ qui scire voluerit, quærat eas in registro domini regis.

MCCXLVII. Vetus moneta mutata fuit. New coinage.

Translatio Sancti Edmundi in crastino Sanctæ Trinitatis. May 27.

Isto anno obiit Willelmus de Ferrariis, nobilis comes Derbeiæ, x. kal. Octobris. Death of the earl of Derby.

Agnes comitissa, uxor ejus, completa quarentena sua, decessit quarto non. Novembris.

Willelmus de Ferrariis filius eorum successit patri, et factus est comes, ad Purificationem proximo sequentem, apud Westmonasterium.

Factus est terræ motus universalis per Angliam, x. kal. Martii, feria quarta.

MCCXLIX. Ludovicus rex Franciæ cepit Damietam. Capture of Damietta.

Isto anno Robertus de Ferrariis, puer ix. annorum, filius Willelmi de Ferrariis comitis Derbeiæ, despon- savit apud Westmonasterium, Mariam vii. annorum puellulam, neptem regis Henrici, filiam fratris sui comitis Engolismi et Marchiæ. Marriage of Robert de Ferrers.

MCCL.

Litteræ quomodo Ludovicus rex Franciæ captus est a paganis, et exercitus Christianus captus et occisus.

" Reverendis in Christo patribus, et dominis venerabilibus, " cœtui cardinalium sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ, Robertus, " Dei gratia Jerosolymitanus patriarcha licet indignus, salutem " cum reverentia debita patribus et devota. Paternitati " vestræ libentius læta quam tristia referremus; sed quia con- Letter of the patriarch of Jerusalem on the capture of S. Louis.

A.D. 1250. " ditio necessitatis inopinabilis et amaræ, in quam Dominus
" Jesus Christus, peccatis exigentibus, diebus præteritis
" Christianitatem induxit, dolorosos rumores quod non solum
" corda[1] hominum ad ululatum et planctum, sed etiam ele-
" menta, ex horribilitate quam in se continent, ad mugitum
" sufficiunt excitare, Apostolicæ sanctitati et vobis denunciare
" nos compellit; paternitati vestræ cum multa cordis angustia
" duximus intimandum, quod Christianus exercitus xx. die
" mensis Novembris proximo præteriti, de Damieta recessit,
" contra Babylonicum exercitum processurus, qui castrame-
" tatus erat ultra fluvium Thaneos, in casali quodam quod
" Mansura vocatur, ubi fluvius Thaneos a magno flumine
" derivatur. Christiano vero exercitu veniente ad locum
" eundem die Martis ante nativitatem Dominicam, contra
" Saracenos ab oppositis super ripam ipsius fluminis castra
" sua posuerunt, prætendentes de magno fluvio ad alium
" supradictum, et resistentibus Saracenis pro viribus quod
" noster exercitus non transierit ad eos. Quidam vero explo-
" ratores conducti pretio, designaverunt quendam locum ab
" exercitu parum distantem, per quem dominus rex Franco-
" rum, habito concilio baronum suo[rum], viii. die mensis
" Martii cum majori parte exercitus fluvium Thaneos in
" navigia sine contradictione transivit, et antequam Saraceni
" perpenderent ipsius ingressum, intravit castra eorum, et
" machinas occupavit eorum quas posuerant contra nostras.
" Saracenis autem in simul congregatis, conflictus maximus
" habitus est inter ipsos et nostros, interfecta hinc inde non
" modica quantitate; et tunc electa militia de nostro exercitu
" periit in illo conflictu, inter quos erant dominus comes
" Attrebathensis, comes Willelmus Longespy, dominus An-
" dreas de Vitreo, dominus de Cusy, dominus Archandus de
" Brena, dominus Focardus de Merlo; et Templarii fere
" omnes, et alii infiniti, præter vulneratos ad mortem. A die
" autem illa nescimus quo Dei judicio omnia nostris desideriis
f. 33 b. " contraria successerunt, violenta peste mortalitatis tam in
" hominibus quam in equis. Aliud etiam genus morbi
" invaluit in oribus hominum, tabescentibus gengivis ita quod
" non poterant cibaria masticare. Pedes etiam et tibiæ
" nigrescebant inflatione sequente, adeo quod non poterant
" pedibus sustentari, et sic in brevi tempore spiritum exhalā-
" bant. Quid plura? Secure possumus dicere quod a tempore
" quo recessimus a Damieta usque per totum mensem Martii

[1] *corda*] cordi, MS.

" fere duæ partes exercitus perierunt, tam in militibus quam A.D. 1250.
" balistariis et armatis. Tandem vero cum dominus rex et The patri-
" exercitus, propter infortunia supradicta et defectum vic- arch's ac-
" tualium, non posset ibi ulterius immorari, deliberato count of
" consilio arripuerunt iter revertendi apud Damietam per the defeat
" terram et fluvium cum galeis et vasis armatis, iv. die of S.
" Aprilis, circa noctis ingressum. Et hostibus perpendentibus Louis.
" de nostro recessu, galeæ suæ irruerunt in nostras, et multas
" ex eis et alia vasa cœperunt, et alias combusserunt, inter-
" fectis pro certo ut asseritur plus quam tribus milibus
" infirmorum, qui erant positi in galeis et vasis eisdem,
" præter sanos; et aliæ galeæ et alia vasa quæ potuerunt
" evadere remigando, reversa sunt apud Damietam. Dominus
" autem legatus et nos sequenti die Mercurii circa horam
" primam, cum equitassemus per totam noctem armati,
" propter laborem nimium dissuetum adeo defecti viribus et
" confracti, quod nullo modo laborem equitando possemus
" ulterius sustinere, et soli sine aliquo de familia nostra in-
" travimus quandam barcham, quam, sicut Domino placuit,
" invenimus juxta ripam fluminis, disponentes per aquam
" procedere usque ad noctem versus Damietam, ubi crede-
" bamus dominum regem et exercitum adventurum, et castra-
" metaturum, dismissis in exercitu militibus et tota familia
" nostra cum omnibus bonis nostris. Nobis autem vergentibus
" ad locum prædictum, rumores intelleximus ab eis qui retro
" veniebant per aquam, quod dominus rex et exercitus reman-
" serunt prope quoddam casale quod dicitur Sarensa, et quod
" ibi advenerant Saraceni in multitudine infinita. Cumque
" post nos videremus in fluvio vasa Christianorum igne
" accensa, nec ad exercitum reverti possemus, nec ibi sine
" periculo expectare, processimus ultra et applicuimus ipsa
" die apud Damietam circa solis occasum; et nobis expectan-
" tibus in crastinum adventum domini regis et exercitus, cum
" nullus rediret apud Damietam, nec aliquam certitudinem
" habere potuimus de exercitu memorato, de mandato
" autem dominæ reginæ, et consilio domini legati et aliorum
" magnatum, missæ fuerunt sequenti die Veneris decem galeæ
" et alia multa vasa armata in succursum domini regis,
" cum multitudine armatorum; qui procedentes usque ad
" casale de Sarensa nullam certitudinem de exercitu habere
" potuerunt. Et deponentes aliquos homines de galeis in
" terram, ad explorandum si exercitus alicubi compareret,
" nihil intellexerunt per eos, quia exercitum videre non
" poterant, sed invenerunt in quodam campo juxta casale
" ipsum magnam stragem hominum gladiis occisorum, qui

A.D. 1250. Defeat of S. Louis.

" nudi erant sine capitibus, et equos innumeros interfectos.
" Et ad nos venientes exinde sequenti die Sabbati tam tristia
" nunciaverunt; unde manifeste perpendimus, quod nostri
" succubuerunt in conflictu. Sequenti vero die Dominica
" rumores habuimus, quod prædicto die Mercurii conflictum
" habuerunt Saraceni cum nostris in bello campestri, et
" obtinuerunt victoriam, proh dolor! contra nostros, ita quod
" dominus rex, et comes Pictaviæ et Andegaviæ fratres sui,
" comes Britanniæ, comes Flandriæ, dominus Philippus de
" Monte Forti, dominus Baudoinus, dominus Gwido de Ybelino,
" fratres præceptores Templi utriusque, Hospitalarii, et quam
f. 34. " plures barones et alii milites capti fuerunt in eodem
" conflictu, et capti tenebantur apud casale de Mansura
" superius nominatum. Et ut verum fateamur, de toto exercitu
" qui redibat per terram, Christianus unicus non remansit
" quin fuerit captus sive interfectus. Tandem vero dominus
" rex misit apud Damietam solemnes nuncios significando
His truce with the sultan. " dominæ reginæ, domino legato, et aliis qui erant in civitate
" eadem, quod ipse fecerat treugas cum Soldano Babyloniæ
" usque ad decennium, et erant hinc inde juramento firmato
" firmatæ. In quarum forma continebatur expresse, quod
Damietta given up, a ransom to be paid, and the captives on both sides restored. " dominus rex tenebatur reddere civitatem Damietam Soldano
" jam dicto, et dare pro redemptione sua et captivorum, et
" aliis damnis quæ eidem Soldano intulerat, octies centum
" milia Byzantium Saracenorum, et omnes captivi tam Chris-
" tiani quam Saraceni, qui capti erant a tempore illo quo
" dominus Fredericus veniens ad partes Jerosolymitanas iniit
" treugas cum Soldano Babyloniæ, infra certum tempus ab
" utraque parte liberari debebant. Et terræ illæ quas
" Christiani tenebant in regno Jerosolymitano, quando dominus
" rex Franciæ venit ad Cyprum, erunt in ipsa treuga. Sed
" tam civitatem Jerosolymam quam Beethleem, et omnes alias
" terras quas tenebant et occupaverant Saraceni, retinuerunt
" sibi, nec Christianis restituere voluerunt; et Jerosolymitana
" ecclesia, quæ per ipsos Saracenos destituta est bonis suis,
" non recupavit unicum casale, nec possessiones aliquas in
" treugis supradictis. Placuit etiam domino regi vocare nos
" quod iremus ad ipsum locum ubi tenebatur captus in
" castris Saracenorum, cum adventus noster esset ei neces-
" sarius. Et quamvis justum timorem haberemus eundi, tamen
" timentes ne propter absentiam nostram liberationem suam
" contingeret retardari, exposuimus nos periculis, et ivimus
" cum quodam admirato qui nos conduxit. Venientes igitur
" ad locum ubi dominus rex fuit, primo die Maii, eadem
" die multa fuerunt tractata super modum ipsius liberationis

" et aliorum captivorum. Sequenti vero die in mane, cum A.D. 1250.
" negotium esset quasi inexpeditum, admirati et alii Saraceni Letter of
" irruentes in soldanum Babyloniæ dominum, qui præsens the patri-
" erat in castris, interfecerunt ipsum, gladiis in publico arch of Je-
" trucidantes; nos et omnes qui nobiscum erant, ceperunt, rusalem.
" et ligatis manibus, multis injuriis affecerunt, spoliando
" bonis omnibus quæ nobiscum ibidem portaveramus. Et nisi
" Dei clementia mitigasset eorum furorem, tam dominum
" regem quam nos et alios Christianos in ore gladii posuissent.
" Quot autem injurias, minas, et terrores domino regi in-
" tulerunt et aliis, longum esset per literas enarrare. In fine
" etiam post multos et diversos tractatus, consenserunt Sara-
" ceni in treugas quas fecerat dominus rex cum soldano jam
" dicto, et juramentis interpositis innovaverunt easdem. Et Release of
" sequenti die Veneris ballivi et homines domini regis red- S. Louis,
" diderunt civitatem Damietæ admiratis Babyloniæ, qui post-
" quam habuerunt dominium civitatis ejusdem, liberaverunt
" dominum regem eadem die, et alios multos nobiles quos
" captivos habebant. His autem peractis ut superius contine- who comes
" tur, dominus rex una cum legato et fratribus suis et multis to Acre.
" nobilibus recedens de Damieta venit in Accon, ubi morari
" proposuit usque ad passagium mensis Septembris, primo
" venturum, ut interim in ejus præsentia compleantur omnia
" quæ continentur in dictis treugis. Datum apud Accon, anno
" Domini MCC. quinquagesimo, XV. die mensis Maii."

Isto anno apud Oxoniam inrotulatur sic in rotulis The right of Burton to the tithes of Appleby. episcopi Lincolniæ: " Procurator abbatis Burthoniæ " probavit longævam possessionem a tempore quo non " extat memoria de decimis de Appelby, sed nullum " exhibuit instrumentum; ideo consulendus est Papa."

Isto anno obiit Fredericus quondam Romanorum Death of the emperor Frederick II. imperator.

Isti articuli subscripti extracti de testamento ejusdem Frederici devenerunt ad dictum regem Angliæ.

Matt. Par. p. 812.

" Ego Fredericus in primis relinquo pro anima mea centum f. 34 *b*.
" milia unciarum auri pro Terra [Sancta] sanctæ Ecclesiæ recu- His will.
" peranda et expendenda ad voluntatem Conradi filii mei. Item
" volo, quod omnia male illata Templariis et Hospitalariis, et
" damna per me illata restituantur. Item omnes captivos de
" regno et imperio relinquo liberos, exceptis proditoribus tan-
" tum. Item relinquo totam terram Ecclesiæ liberam; et volo
" quod omnia jura Ecclesiæ restituantur. Item meum hære-

A.D. 1250. Will of Frederick II.

" dem relinquo Conradum in regno Ciciliæ et imperio Romæ. Matt. Par.
" Item relinquo Henrico filio meo regnum Jerusalem et p. 812.
" regnum Arly,[1] et centum milia unciarum auri, secundum
" voluntatem Conradi. Item nepoti meo filio filii mei Henrici,
" relinquo ducatum Streliæ,[2] et decem milia unciarum auri.
" Item Heynfredum[3] filium meum [relinquo ballivum][4] Con-
" radi in imperio et regno Ciciliæ usque ad decem[5] annos,
" excepto quando Conradus sit præsens. Item sepulturam
" meam eligo apud Palermum,[6] ubi jacuit rex Willelmus pater
" meus."

MCCLI.

Literæ de pastoribus.[7]

Letter of [John de Parma?] to Adam de Marisco respecting the Pastoureaux.

" Venerabilibus in Christo fratribus suis, Adæ de
" Marisco, et fratribus Minoribus Oxoniæ, frater . . . .
" dictus custos ordinis fratrum Minorum Parisius
" salutem. Nuper in festo Resurrectionis, cum spera-
" bamus jam pacem sanctæ Ecclesiæ esse redditam,
" et contritus esset terræ malleus universæ, surrexit
" malum inopinatum; venit quidam hæreticus vel
" paganus, moribus et doctrina insignis et prodigiis
S. John x. 1. " mendacibus, in hypocrisi velut lupus *non intrans per*
" *ostium in ovile*, indutus tamen pelle ovina, sub crúce
" signatiõnis prætextu et specie pietatis, se principem
" fecit pastorum, asserens sibi revelationes factas a Deo,
" ut ultra mare pugnaturus cum Saracenis se trans-
" ferret, gladium gerens ad pugnandum cum pastoribus
" Christianis; ac cooperante nescio quo, Deo tamen
" propter peccata nostra permittente, tanta fatuitas sic
" invaluit, ut undique pastores ex diversis mundi
" partibus ca[te]rvatim cucurrerunt in parvissimo
" temporis spatio, ipsum perditum hominem sequuntur;

---

[1] *et regnum Arly*] om. M.P., who has *decem* for *centum* immediately afterwards.

[2] *Streliæ*] Austriæ, M.P.

[3] *Heynfredum*] Manfredum, M.P.

[4] There is a blank of half a line in the MS.

[5] *decem*] lxx., M.P.

[6] *Palermum*] Pannoniam, M.P.

[7] This letter was sent on to Grosseteste by A. de Marisco. See Brewer's *Monumenta Franciscana*, p. 109.

" sed et plebis circa ipsum et ejus complices tantus A.D. 1251.
" invaluit favor, ut dicere possent et facere quæcumque Letter on the
" vellent. Videns itaque vir perditus tanta se stipatum excesses of the
" caterva, favore gentium, conceptum venenum non Pastou-
" potuit plus continere, quin inciperet dignitatem reaux.
" ecclesiasticam violare, sacramenta execrando, populum
" benedicendo, prædicando, crucem dando, aquas asper-
" sionis novo more faciendo, miracula confingendo,
" insuper in virorum ecclesiasticorum cæde grassando.
" Denique in adventu ejus Parisius et suorum præcur-
" sorum et sequacium, tam valida facta est commotio
" populi contra clerum, ut in paucis diebus plurimi
" clerici interfecti, aliqui in flumine projecti, sed et
" plures essent sauciati: sacerdos etiam parochialis in
" missa, casula spoliatus, rosis coronatus illudebatur.
" Et in tantum crevit ista malitia, quod nisi affuisset
" Salvatoris clementia, universitatem a Parisius extir-
" passent, cum effusione ecclesiastici sanguinis, et
" opprobrio Christiano. Apud Rothomagum ecclesiam
" et domum archiepiscopi confregerunt. Item Aure-
" lianis plurimos clericos interficientes, congregationem
" clericorum, quæ ibi jam diu resederat, ut recederet
" coegerunt. Turonis, inter alia scholam domum Præ-
" dicatorum aggressi manu potenti, alios sauciantes,
" alios sine habitu honestatis eorum post se tamquam
" captivos trahentes, eosdem per civitatem victualibus
" et aliis quæ eis contulerat pietas Christiana, privarunt.
" Sed quod auditu et relatu horribile est, sed visu magis
" horrendum, cum intrassent ecclesiam ubi illud inteme- f. 35.
" ratum et sacratissimum sacramentum corporis Christi
" venerabiliter fuerat reconditum super altare, vitupera-
" biliter projecerunt, et nasum imaginis gloriosæ Virginis
" absciderunt, et oculos eruerunt, et nefandis manibus ea
" quæ placuerant abstulerunt. Domum etiam fratrum
" nostrorum quam [1] Deus dederat, cum eorum injuria as-

[1] *quam*] que, MS.

A.D. 1251. Letter on the excesses of the Pastoureaux.

" portaverunt. Parvam etiam domum fratrum nostrorum
" vi confringentes, fratres injuriis lacessitos in doloribus
" et terroribus remiserunt. Sed heu! de omnibus his
" curæ Gallicanis non erat. Quid plura? Enarrare non
" sufficio blasphemias sceleratorum, et populi contemptum
" verbi Dei divini, injurias religiosis et clericis illatas;
" et inter alia, insaniem plebis, talibus hominibus, ho-
" micidis scilicet, sicariis et latronibus, curandos infirmos
" offerentes, et cum non essent curati, nec melius se
" habentes, virtutes miserorum prædicantes. Verun-
" tamen Deo disponente, ex super abundanti bonitate,
" non ex meritis nostris, hic filius perditionis talem
Death of their leader at Bourges.
" sortitus est finem. Cum pervenisset Bituris, cœpit am-
" plius concepta venena diffundere, et cœpit [dicere] uni-
" versis assistentibus non debere credi his quæ a clericis
" dicebantur, cum doctrina eorum exorbitaret a vita,
" quare cuncta frivola astruebat. Ad hæc verba quidam
" et singularis phœnix, zelo succensus Altissimi, cœpit
" verbis viri potentis et sapientis resistere, dicens ea
" quæ dicuntur a clericis et religiosis, quamvis in ali-
" quibus doctrinæ non respondeat vita, soliditatem et
" firmitatem habere, per scripturas novi et veteris
" Testamenti: ipsius autem verba nullum penitus habere
" fulcimentum. Quo audito, filius perditionis superba
" mente se non valens continere, in Christi virum irruit,
" et eum gladio percussit, pariterque peremit. Quo viso,
" concives mortui ad arma currentes, cum non modica
" strage suorum, filium perditionis defendentem se, et
" Machometum, ut dicitur, invocantem, cum aliquibus
" complicibus suis peremerunt, ipsum concidentes in
" frusta, alios in fugam propellentes. Dicitur autem hoc
" eorum fuisse commentum, ut primo clerum extirparent
" a terra, secundo religiosos abraderent, postmodum in
" milites et nobiles irruerent, ut sic terra desolata
" omni præsidio, facilius pateret erroribus et incursibus
" paganorum. Quod veri simile videtur; præsertim
" cum quædam multitudo militum ignotorum qui albis

" induti sunt in partibus Alemanniæ, cœperit manifestari. A.D. 1251.
" Hæc usque hodie ut a fide dignis auditum est, ita
" se habent. Datum Parisius, anno Domini MCCLI."

Rex Franciæ cum regina uxore sua, et duobus filiis suis parvulis, et modico exercitu suo sibi adhuc relicto, moram faciens in Terram Sanctam apud Acconiam et Cæsaream, et in partibus illis, destinavit literas suas summo Pontifici et cardinalibus, et universi orbis regibus et principibus Christianis, continentes casum suum et infortunium sibi et exercitu suo inter paganos contigisse; implorando humiliter et devote, ad injurias Jesu Christi vindicandas, suffragia sibi per cruce signatos exhiberi tempestiva; quoniam, disponente Altissimo, non a partibus illis proposuit recedere, quousque Oriens ex alto suo illuxerit Occidenti. S. Louis at Acre and Cæsarea.

Literæ domini Papæ regi Angliæ directæ super negotio Terræ Sanctæ, et subsidio regi Franciæ.

" Innocentius episcopus, servus, etc., carissimo in Christo filio Letter from
" illustri regi Angliæ Henrico, salutem et apostolicam bene- Pope
" dictionem. Clamat instanter ad nos pro[1] festino succursu Innocent
" misera illa Jerosolymitana regio in angustia vehementi IV. to
" posita, clamat, inquam, tribulationibus afflicta continuis, Henry III.
" durisque afflicta flagellis, et ignominiose nimis subjectionis concerning
" jugo depressa, secundum dolorum suorum multitudinem the Holy
" amarius voces suæ lamentationis replicat et exaltat. Ecce Land.
" aggravatur, anxieque suspirat regio ipsa tristis, luget f. 35 *b*.
" hostili captivata vinculo, et ejulat incessanter. Et ubi non
" sentiuntur ipsius suspiria et singultus? Ubi ululatus et
" gemitus ejus non audiuntur? Innotuit siquidem omnibus
" dolor suus, et totius orbis auditum protulit validus clamor
" ejus. Quis ergo fidelis ad vocem illius tam tristem et
" flebilem plangere[2] non potest, qui amet? Quis inquam non
" potest compati ejus passionibus tam acerbis? Cujus animum
" ad subveniendum non commovet tantarum illius effusio lacry-
" marum? Cujus mentem tam ejus evidens necessitas in sui
" auxilium non compungit? Certe miserabiles terræ ejus

[1] *pro*] quod, MS.

[2] *plangere*] plaudere, MS.

A.D. 1251. Letter from Innocent IV. on the Holy Land,

" voces patulis auribus suscipit mater Ecclesia, dolendum
" illius statum amara consideratione clementer attendit,
" condolet ejus tantis miseriis pio corde, sibique clementer
" celeriterque quibus potest remediis studet subvenire.
" Dumque plurima eidem terræ hactenus ministrata subsidia
" recolit, illaque fructum sperati effectus minime protulisse;
" dumque sumptus et labores innumeros Christi fidelium
" nullius defensione inutiliter quasi abusos considerat; tanto
" vehementius in ejus inardescit auxilium, quod ex hoc vires
" hostium invalescere prospicit contra eam. Tu quoque,
" audito ejusdem terræ gemitu,[1] motus misericordia nimia
" contra ipsam, velut princeps eximius et athleta Dei specialis,
" ad subventionem illius tuum protinus animum erexisti, et
" crucis assumpto signaculo, cœpisti statim pro tui executione
" voti magnificum disponere apparatum; et totus in hoc
" ardens desiderio, carissimo in Christo filio nostro illustri
" regi Franciæ, sicut per suos intelleximus nuncios, literas
" destinasti, quod deflendus ille casus qui sibi et suis in
" tantarum strage captionum sinistro eventu acciderat, deso-
" latio dictæ terræ tua interiora immensi doloris telo confo-
" derant, et tandem de ipsius regis liberatione mirabili
" vehementi concepta lætitia, contra ejusdem prosecutionem
" voti efficaciter insistebas, omnino desiderans ipsius regis in
" eadem terra videre præsentiam, et inibi una secum relevare
" pressuras. Ipse vero ingenti ex hoc exultans gaudio, tibi
" affectuose rescripsit, extollens, ut debuit, tuum pium pro-
" positum in hac parte, ac insinuans quod ferventer optare
" tecum pariter ipsius terræ subvenire miseriis, eamque, tuæ
" potentiæ addito robore, de infidelium manibus liberare,
" tuum cunctis adventibus præstolabatur adventum, præsertim
" quia inter infideles ipsos dissensione suborta, eorumque
" nunc divina providentia viribus minoratis, poterit hoc
" tempore ipsi terræ leviori et moderatiori suffragio sub-
" venire. Significavit insuper quod nisi ejus terræ status
" reformetur in melius, reverti ad propria minime intendebat;
" rememorans nihilominus multa magnifica tui et sui præ-
" decessorum, qui simul in terra ipsa circa illa negotia
" fuerunt operati. O si tantum bonum eidem terræ proveniat,
" si tanta prosperitas tantaque propitiatio sibi adsit, quod
" talium duorum principum præsentia fulciatur, amborum
" pariter recipiat patrocinia, et utriusque simul sentiat
" dextram adjutricem, quanto confortabitur consolationis

[1] *gemitu*] gemito, MS.

" remedio, quantaque lætitia exultabit! Et ad quantam A.D. 1251.
" nimirum fiduciam consurgere poterit, quod tunc de paga- Letter of
" norum manibus eripiatur, et de laniantium eam faucibus Innocent
" extrahatur! O si miserabilis ipsa hoc videat salutare, si IV. to
" afflicta tale refugium sumat, si suorum incendia vulnerum Henry III.
" talium fomentorum medicamine leniantur, quod horum on the Holy
" duorum vires in illius ad invicem juvamine subveniant, Land.
" jungatur utriusque potentia, et in Christi blasphemos am- f. 36.
" borum robusta brachia eleventur; quam facile terra ipsa de
" suis respirabit angustiis, a tantis relevabitur oppressionibus,
" et liberabitur a tam longævæ nexibus servitutis! Profecto,
" fili carissime, si ejusdem terræ subventioni fortitudinis tuæ
" robur adicias, dum rex præfatus illius subsidio immoratur,
" ita quod conjunctim causam geratis ipsius, quia valde
" utriusque potentatus est fortis et in toto orbe terrarum
" famosus, propter quod uncti sitis, ex ipso consortio summæ
" concrescent victoriæ, et inviolabile contra hostes suscipient
" firmamentum, cum terra ipsa evidenter percipiet expectare
" effectum, satisfiet omnino diutinis fidelium desideriis, et de
" facili cum Dei adjutorio tot laborum et sumptuum finis
" optatus et placidus subsequatur. Ideoque celsitudinem tuam
" rogamus et hortamur attente, et obsecramus in Domino
" Jesu Christo, quatenus instantem terræ præfatæ necessitatem
" clementer attendens, et considerans quod subventio quæ
" sibi modo impenditur, majorem utique fructum affert, quam
" si tempore alio patraretur; pie insuper pensans, cum quanta
" constantia memoratus rex in ejusdem terræ subsidio per-
" severat, et quod valde desiderat tuus esse in illius recu-
" peratione consocius, ac ideo expectat anxie grandis potentiæ
" tuæ manum; recolens etiam quod præfati prædecessores
" vestri simul ipsius terræ affuere succursui, magnifice illius
" negotium exequentes; ejusdem subventionem non protrahas,
" et sicut firmum ad hoc propositum habere te credimus,
" festinanter illi juvamen impendas, et prompto ad id con-
" surgens animo, illuc, honorabili et strenua præcinctus
" potentia, cum celeritate procedas ad ultionem injuriarum
" Christi, qui tuam omniumque salutem ibi voluit operari, et
" per quem regni solium obtines, triumphalem gladium
" adjutore Domino ostensurus. Ex hoc siquidem, præter
" remunerationem æternam, singularem hic gloriam conse-
" queris, et immensa replebis lætitia universum populum
" Christianum. Quod si forte jam festinanter iter aggredi
" non potes transmarinum, crucē signatos regni tui qui
" transfretare voluerint, suum votum exequi pro divina
" reverentia patiaris. Datum Romaniæ, xv. kal. Novembris,
" pontificatus nostri anno nono."

A.D. 1251. *Literæ consolationis directæ reginæ Galliæ ex parte patriarchiæ.*

Letter from the Patriarch of Jerusalem to the queen [dowager] of France on the safety of S. Louis, and the war between the Sultans of Aleppo and Cairo.

"Cupientes de rumoribus dilectionem vestram in aliquo "recreare, significamus dominum regem Franciæ, dominam "reginam, et eorum duos filios, Johannem de Damieta, et "Petrum natum in castro peregrini mense Junii in festo "Sanctorum Petri et Pauli, et concilium domini regis, una "nobiscum corporali vigere sospitate, simile audire de vobis "affectantes. Idem verò rex cum exercitu suo fixit tentoria "sua ante Cæsaream Palæstini primo die Aprilis, quam "optime restitit tribus mœnibus et fossatis, et sumus ibi "cum residuo Christianitatis cismarinæ. Verum, prout cre-"dimus vos audivisse, soldanus Halapiæ fuit in festo Purifi-"cationis beatæ Mariæ nuper præterito disconfictus in capite "versus Babyloniam ab eisdem Babylonicis, dum tamen "evaserit cum paucis et fugerit in Damascum; exercitus "vero Babyloniæ descendit apud Naples paulo post quam "venimus in Cæsaream, et erat dux eorum Feres Cerataye, "manens ibi usque in finem Julii, quia tunc soldanus "Halapiæ resumptis viribus veniebat super eum cum mul-"titude non pauca, unde ipsi versis tergis cessaverunt inde "versus Babyloniam fugientes. Nec est mirum, quia pauci "erant respectu prædictorum Halapiensium, et persequebantur "ipsos. Et credimus quod adhuc attemptabunt fines Ægypti "modo aliquo occupare. Quid autem futurum est, pro loco "et tempore vobis significabimus. Datum, etc."

f. 36 *b.*

Marriage of the princess Margaret and Alexander III. of Scotland.

Isto anno rex Scotiæ, filius regis Alexandri, puer parvulus novem annorum, die Natalis Domini apud Eboracum desponsavit Margaretam filiam regis Henrici Angliæ, parvam puellulam ejusdem ætatis, præsentibus ibidem Henrico rege, et Elyanora regina uxore sua, et regina Scotiæ[1] matre regis, et fere omnibus proceribus et magnatibus Angliæ et Scotiæ; et ducta est cum eis in Scotiam.

Articles of ecclesiastical enquiry in the diocese of Lichfield.

MCCLII. Isto anno, exemplo Roberti Grossi Capitis Lincolniensis episcopi, facta est inquisitio per Coventriæ et Lichfeldiæ diœcesim super articulis subscriptis.

De vita archidiaconi et suæ familiæ.

De decanis, qualiter se habent in officiis suis.

An aliquis laicus teneat ecclesiam ad firmam, vel possideat decimas.

Compare the Constitutiones published by Grosseteste himself in Lincoln diocese, Epist. lii. p. 154.

[1] Mary de Coucy.

A.D. 1252. Articles of inquiry in the diocese of Lichfield.

An rectores vel vicarii ecclesiarum vel capellani qualiter-cumque ministrantes, vel constituti infra sacros ordines, sint incontinentes, et cum quibus commiserint incontinentiam.

An sortilegia fiant in parochiis.

An aliqui beneficiati, vel infra sacros ordines constituti, sint uxorati.

An aliqui clerici frequentant ecclesias monialium sine rationabili causa.

An aliquis clericus infra sacros ordines constitutus, teneat aliquam mulierem sibi cognatam, vel aliquam aliam de qua oritur mala suspicio.

An aliqui clerici seu capellani sint frequentantes tabernas, negotiatores, usurarii, pugnatores, vel exercentes mercata in habitu penitus indecenti.

An capellani ordinati ab alienis episcopis, sint licentiati ad celebrandum divina sine licentia episcopi, et a quibus sint licentiati.

An mercata alicubi teneantur diebus Dominicis.

An diaconi audiant confessiones, vel alia ministrent sacramenta tantum sacerdotibus concessa.

An rectores vel vicarii sint residentes.

An aliquis clericus teneat in hospitio suo concubinam sacerdotis seu clerici vel laici.

An ecclesiæ sint dedicatæ.

An aliqui sint adepti beneficia per simoniam.

An aliqua capella sit de novo erecta, et a dicta capella aliquid sibi vendice[tur] juris vel libertatis ultra id quod sibi primo fuit concessum.

An aliqui vicarii se faciant rectores vel e converso.

An aliqui ratione longæ firmæ se faciant rectores, vel vicarios, vel veros possessores aliquarum decimarum.

An aliqua ecclesia vel vicaria ponatur ad firmam.

An aliqui se gerant rectores vel vicarios, qui per episcopum, vel per alium potestatem habentem in eisdem non sunt instituti.

An aliqui faciant pactum cum sacerdotibus suis, ut præter stipendia certa possint ab alio annualia vel tricennalia recipere.

An aliqua libera terra de eleemosyna ecclesiæ laicis tradatur ad firmam.

An redditus assignati ad luminaria vel alios certos usus ecclesiæ committantur in usus rectorum.

An vicariæ sint per episcopum taxatæ.

An alicubi compellantur parochiani ut in die Paschæ post missam simul offerant et communicent.

A.D. 1252. Articles of inquiry in Lichfield diocese.

An aliquis sacerdos extorqueat pecuniam pro pœnitentia, vel pro aliis sacramentis injungat pœnitentias lucrativas.

An in ecclesiis per honestos clericos deserviatur, secundum facultates earum.

An mercata, vel ludi, seu placita sæcularia fiant in sacris locis.

An cœmeteria sint ubique clausa, et ecclesiæ decenter ædificatæ et ornatæ, et vasa sacra rite custodita.

An canon missæ sit rite correctus.

An sacramentum Eucharistiæ ubique portetur ad infirmos cum debita reverentia, et sicut decet custodiatur.

f. 37 An aliquis sacerdos sit desidiosus ad visitandum infirmos.

An aliquis capellanus vel alius convertat chrismalia in usus sæculares.

An adulteria et alia crimina publica sint alicubi corrigenda.

Isto anno destinavit dominus Henricus rex Angliæ literas domino Papæ deprecatorias pro redemptione cruce signatorum de tota terra sua.

Letter from Pope Innocent IV. to Henry III. urging him to carry on the Crusade.

Literæ domini Papæ excusatoriæ super præmissis.

"Innocentius episcopus, servus, etc., Henrico illustri regi "Angliæ, salutem et apostolicam benedictionem. Scire te "volumus, fili carissime, et nullatenus dubitare, quod inter "alios orbis reges et principes te singularem et præcipuum "defensorem fidei et Ecclesiæ reputantes, libenter in omnibus, "quantum cum Deo possumus, condescendere volumus votis "tuis; sed cum tuam deceat celsitudinem, ut nostro par-"centes honori, sic circa postulata vel postulanda tuum "desiderium modereris, quod exinde non oriatur scandalum, "et nos qui libenter non inveniremur varii, non dedeceat "exaudire, nostrum debes affectum clementer intendere, ac "defectum benigne apud tuam conscientiam excusare. His "utique modis amicorum mutua conservatur dilectio, et al-"ternis affectibus augmentatur. Cum igitur super concedendis "tuæ magnificentiæ in terris tuis redemptionibus votorum, et "aliis deputatis Sanctæ Terræ subsidio nondum collectis, "quanquam concessis aliis nobis nuper direxeris scripta tua, "quia famæ nostræ non expedit, nec tu etiam, qui zelaris "decus Ecclesiæ, debes velle ut nos, qui disponente Domino "universali regimini, quamvis immeriti, præsidemus, illusorum "more frustremur illos, qui spem de gratia nostra conce-"perunt; regalem excellentiam duximus affectuose rogandam, "quatenus, (considerato prudenter quam probrosum sit cuilibet

" probo nedum summo Pontifici, a quo cæteri debent modum A.D. 1252.
" et normam assumere, de inconstantia et promissi violatione Letter of
" notari,) excusatos nos habeas de precibus, propter ea solum- Innocent
" modo non admissis. Ut autem crucis negotium, quod per IV. to
" miserabilem casum Christiani[1] exercitus qui nuper in trans- Henry III.
" marinis partibus accidisse dicitur, tuis humeris est relictum,
" potentius et magnificentius, prout decet tantum principem,
" et magnitudo negotii requirit, exequaris, quia non unius
" regis vel regni ad id facultates sufficiunt et personæ, cum
" olim retroactis temporibus inclytæ recordationis Fredericus
" Romanorum imperator, et Philippus Franciæ, et Ricardus
" Angliæ reges, viri profecto tam strenui militia, divitiis et
" potentia præminentes, cum multis aliis baronibus ac nobi-
" libus aliorum regnorum convenerint, non sine providentia
" insimul ad tantum negotium prosequendum; expedit, imo
" necesse est, ut ad tam piam et necessariam causam, totius
" Christianitatis reges et principes ac alii universi, qui ad id,
" ut firmiter credimus, invenientur faciles, per sedem Apo-
" stolicam instantissime inducantur; tuque illam circa prælatos,
" barones, et alios nobiles, ac universum clerum et populum
" regni tui, qui tibi erunt utiliores præ aliis, habeas benig-
" nitatem et mansuetudinem, ab ipsorum gravaminibus et
" molestiis penitus abstinendo, quod ipsos etiam plus corde
" quam corpore paratos et promptos habere valeas ad hæc et
" alia tua beneplacita et mandata, sicque poterit in tuis bra-
" chiis tuorum et aliorum fultis præsidio, prosperari Domino
" auxiliante negotium, et periculo, quod de novo contigit, ob-
" viari. Si vero, quod absit, aliter confisus de tuis viribus
" aggredereris negotium, peccatis Christiani populi exigenti- f. 37 *b*.
" bus sic depressum, verendum esset, et merito, de subver-
" sione Christianitatis et fidei, cum omnes in hoc facto ad te
" tanquam præcipuum oculos erigant, et sperent a tanta con-
" fusione[2] tuo ministerio relevari. Quapropter considera,
" quæsumus, et attende, quod, cum assumpta causa sit valde
" gravior et difficilior propter casum, cum ea in ipsa prose-
" quenda maturitate procedas, barones et nobiles ac alios
" modis quibus poteris inducturus, ut multitudine nobilium et
" populi de diversis mundi partibus congregata, transmarinum
" iter in nomine Christi arripias ad delenda Christianitatis
" probra munitus, sciturus pro certo, quod parati sumus ad
" id per nos et alios opem et operam quantumcunque poteri-
" mus exhibere. Datum, etc., anno Domini MCLII."

---

[1] *Christiani*] Christianus, MS.

[2] *a tanta confusione* is repeated in MS.

A.D. 1252. *Dissensio inter archiepiscopum et prælatos Angliæ.*

Quarrel between archbishop Boniface and the bishops respecting visitation and procurations.

Orta dissensione inter B[onefacium] Cantuariæ archiepiscopum ex una parte, et suos suffraganeos et alios regni prælatos, propter visitationem et procurationem quam ab eisdem exigebat ratione metropolitani, ex altera; ipsi contradicentes ad dominum Papam appellaverunt; ubi idem archiepiscopus personaliter accessit, iidem autem procuratores destinaverunt. Tandem vero obtinuerunt ibidem procuratores, quod dominus Papa pro quatuor millè marcis ordinavit, sicut inferius continetur in Decretali tunc facta speciali.

Ipsi autem procuratores pro expensis suis duo mille marcas ab universitate receperunt.

Decretalis nova super visitatione.

Decree of the Pope respecting procurations, that the greater are not to exceed the sum of four marks.

" Venerabili in Christo fratri R[oberto], Dei gratia Lincolni-
" ensi episcopo, collegæ suo, F[ulco] eadem gratia Londoniensis
" et W[illelmus] Wellensis episcopi, conservatores a domino
" Papa delegati, salutem in Domino. Mandatum domini Papæ
" suscepimus in hæc verba: 'Innocentius episcopus, servus, Matt. Par. Additam. p. 186.
' etc. Venerabilibus fratribus Lincolniensi, Londoniensi, et
' Wellensi episcopis, salutem et apostolicam benedictionem.
' Ad memoriam et observantiam perpetuam, contra gravamina
' quæ in procurationibus ratione visitationis debitis infere-
' bantur subditis a prælatis, providerunt salubriter canonica
' instituta circa evectionum et personarum multitudinem,
' epularum immoderantiam, et alias superfluitates, statuendo
' modestiam debitam observari, ut nec in exigendo nimium
' prælati excedant, nec in exhibendo superflue subditi grava-
' rentur, fieretque visitatio ad salutem animæque lætitiam, et
' non afflictionem tædium quesubditorum. Unde quia nonnullæ
' adhuc de hujusmodi procurationibus audiuntur querimoniæ,
' nos tamen volentes pastorali sollicitudine providere taliter
' in hac parte, ut tollatur omnis occasio gravandi, et cesset
' prorsus materia murmurandi, auctoritate apostolica statui-
' mus, ut archiepiscopis, episcopis, archidiaconis, aliisque
' prælatis personaliter visitantibus, ab ecclesiis visitatis et
' locis exhibeantur procurationes in victualibus et necessariis
' moderatæ; ita quod hæc secundum communem rerum æsti-
' mationem singulorum locorum, vel sumptus qui pro his fient,
' summam vel valentiam quatuor marcarum argenti in nulla

Matt. Par. Additam. p. 186.

'procuratione transcendant. Proviso tamen, quod secundum A.D. 1252.
'majorem vel minorem personarum [vel] evectionum nume-
'rum pro majoritate vel minoritate prælatorum in concilio
'Lateranensi taxato[rum], fiant usque ad summam ipsam vel
'infra hujusmodi procurationum expensæ: sed in locis in
'quibus major fertilitas vel copia rerum habetur, et ubi
'majores sunt redditus et ecclesiasticæ facultates, minus
'secundum ampliorem necessariorum ubertatem et parvitatem
'proventuum in ipsis procurationibus expendantur. Si autem
'amplius in hujusmodi procurationibus fuerit expensum,
'prælati eas recipientes restituere in utilitatem ecclesiarum a
'quibus ipsas receperunt, et illi qui eas exhibuerunt, erogare f. 38.
'de suo proprio pauperibus in duplum ejus quod taliter et
'ultra expensum fuerit, compellantur, et alias nihilominus
'pœna puniantur, si visum fuerit expedire; cæteris nihil-
'ominus quæ pro talibus visitationibus seu procurationibus
'generaliter statuta esse noscuntur, manentibus semper salvis.
'Nulli ergo, etc. Datam Perusii vi. idus Julii, pontificatus
'nostri anno nono, anno Domini MCCLII.'

Literæ super præmissis conservatoriæ.

"Venerabili in Christo fratri R[oberto], Dei gratia Lincolni- Letter of
"ensi episcopo, collegæ suo, F[ulco] eadem gratia Londoniensis, Innocent
"et W[illelmus] Wellensis episcopi, conservatores a domino IV. sent on
"Papa delegati, salutem in Domino. Mandatum domini Papæ by the
"suscepimus in hæc verba: 'Innocentius episcopus, etc. vene- persons ap-
'rabilibus fratribus Lincolniensi, Londoniensi, et Wellensi pointed to
'episcopis, salutem et Apostolicam benedictionem. Volentes carry out
'igitur quod hæc nostra constitutio robur obtineat perpetuæ the decree.
'firmitatis, fraternitati vestræ per apostolica scripta manda-
'mus, quatenus ecclesias et ecclesiasticas personas regni
'Angliæ non permittatis super his contra ipsius constitutionis
'tenorem ab aliquibus indebite molestari; molestatores hujus-
'modi per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita,
'compescendo, non obstante si aliquibus de partibus illis
'quod excommunicari, suspendi, vel interdici non valeant, a
'sede Apostolica sit indultum, et constitutione de duabus
'dietis edita in concilio generali. Quod si non omnes his
'exequendis poteritis interesse, duo vestrum ea nihilominus
'exequantur.' Datum ut supra."

Decretalis facta in concilio Lateranensi.

Mansi. Concil. t. xxii. col. 219.

"Cum Apostolus se ac suos propriis manibus decreverit Decree of
"exhibendos, ut locum prædicandi auferret pseudo-apostolis, the third
"et illis quibus prædicabat non existeret hoc onerosum et Lateran
Council,

A.D. 1252. 1179, cap. iv. "Qualiter prælati debeant cum subjectis hospitare."

" grave nimis; et emendatione dignum esse dinoscitur, quod " quidam fratrum et coepiscoporum nostrorum ita graves in " procurationibus subditis existant, ut pro hujusmodi causa " ipsa interdum ecclesiastica ornamenta subditi exponere com- " pellantur, et longi temporis victum brevis hora consumat. " Quocirca statuimus quod archiepiscopi parochias visitantes, " pro diversitate provinciarum, et facultatibus ecclesiarum xl. " vel l. evectionis numerum, episcopi autem xx. vel xxx., " cardinales autem xxiii. vel xxv. nunquam excedant. Archi- " diaconi vero v. aut vii, decani constituti sub episcopis, " duobus equis contenti existant; vero cum canibus venatoriis " non proficiscantur et avibus, sed ita procedant, ut non *quæ* " *sua sunt quærant, sed quæ Jesu Christi* quærere videantur, " nec sumptuosas epulas quærant, sed cum gratiarum actione " recipiant quod honeste et competenter illis fuerit minis- " tratum."

Indulgentia super exemptione ecclesiarum parochianarum.

Letter of Innocent IV. to the bishops of the province of Canterbury concerning the exemption of parish churches from procurations.

" Innocentius episcopus, etc. venerabilibus fratribus episco- " pis Cantuariensis provinciæ, salutem et apostolicam bene- " dictionem. Attendentes quod Cantuariensis provincia clare " semper consuevit prælatis pollere, qui officii sui debitum " laudabiliter exercentes, studuerunt circa greges sibi creditos " curam impendere vigilem et salubrem, visitando eos oppor- " tune, sicut in aliis provide gubernando:—considerantes etiam " quod ecclesiæ sæculares non collegiatæ vestrarum civitatum " et diœcesum in quibus singulares rectores et vicarii et non- " nulli alii sunt clerici instituti, tum quia erga ipsos a suis " prælatis sollicitudo debita in visitatione sic aliis adhibetur, " tum quia in eis clericorum collegia non existunt, a metro- " politano vestro quasi nunquam indigeant visitari, et propter " hoc ipsos ratione visitationis metropoliticæ in procurationibus " aggravari nolentes; vobis et eisdem ecclesiis, de fratrum " nostrorum consilio, perpetuo auctoritate apostolica indulge- " mus, ut idem metropolitanus ab eisdem ecclesiis procura- " tiones, quæ ratione visitationis debentur, nullatenus de cætero f. 38 *b*. " exigere, nec in aliquibus exactionibus pecuniariis aggravare " [audeat], nec etiam ecclesiæ ad illarum exhibitionem aliqua- " tenus teneantur; decernentes quascunque sententias talium " occasione procurationum sive exactionum contra easdem eccle- " sias vel rectores et vicarios ipsos seu alios dictus metropoli- " tanus seu quilibet alius auctoritate sua tulerit, irritas penitus " esse et inanes, nisi forte ad singulorum vestrum petitionem, " vel de communi majoris partis concilii consilio et assensu, illas

" duxerit visitandas. Et in his casibus ut eædem ecclesiæ A.D. 1252.
" non graventur secundum facultates earundem, majoribus vel
" minoribus procurationibus, secundum nostræ constitutionis
" tenorem nuper super his editum contentus existat, nulla
" sedis Apostolicæ indulgentia impetrata vel impetranda præ-
" missis derogante. Nulli ergo etc." Datum.

Dati sunt conservatores qui prius.

Qualiter metropolitanus teneatur facere visitationem suam.

"Innocentius episcopus, etc. Cum metropolitanus suam Bull of Innocent IV. as to the visitation of the metropolitan.
" provinciam visitare voluerit, ecclesia sua, civitate, et diœcesi
" prius plene visitatis, si ad aliam diœcesim hujusmodi causa
" declinare constituat, episcopum vel ejus vicarium primo
" legitime præmuniat, ut is subditos suos ad certos dies et
" loca per eundum assignanda reddere valeat præmunitos.
" Demum die primo præfixo ipsum episcopum et capitulum
" cathedrale, præpositosque collegiorum ejusdem civitatis, si
" commode possit, in ecclesia cathedrali personaliter visitare
" procuret, unaque procuratione ex eorundem contributione
" pro rata contentus existat, quæ in victualibus pro personis
" et evectionibus quatuor marcarum æstimationem non exce-
" dat; alioquin, aliis collegiis ejusdem civitatis die sequenti
" per suos præpositos ad locum congruum evenientibus,
" visitationis officium impendat, aliam procurationem ab
" eisdem visitatis in forma supradicta recepturus. Alio autem
" vel aliis diebus abbates, priores, aliosque collegiorum præ-
" positos, et archidiaconos per diœcesim constitutos, ad locum
" congruum ab episcopo præfixum convocatos metropolitanos
" ipse personaliter studeat visitare, statum suum atque subdi-
" torum et ecclesiarum suarum sine coactione qualibet et
" exactione juramenti secundum canonicas sanctiones inqui-
" rendo. Ita tamen quod ab eis sicut a supradictis per
" idoneas personas, ad id a diœcesano loci vel a concilio pro-
" vinciali in qualibet diœcesi constitutas, unicam tantum
" procurationem vel plures secundum numerum dierum præ-
" fixarum, in forma recipiat memorata, nihil amplius re vel
" spe per se vel suos aut per alios quocunque modo oblatum,
" datum, promissumve fuerit, aut remissum, prædicta victualia
" recepturus. Quod si contra præsumptum fuerit, dantes ipso
" facto ab officio et beneficio noverint se esse suspensos;
" recipientes autem excommunicationis sententiam incurrant;
" a qua nisi per sedem Apostolicam cum relatione dupli
" nullatenus absolvantur, ecclesiis parochialibus a visitatione
" et procuratione metropolitani prorsus exceptis."

Absolutio Londoniarum.

A.D. 1252. Absolution of the dean and chapter of St. Paul's, &c., who had been excommunicated for resisting the visitation of the archbishop.

"Innocentius episcopus, etc. venerabili fratri Cantuariensi archiepiscopo salutem et apostolicam benedictionem. Sicut decanus[1] et capitulum Sancti Pauli, et Sanctæ Trinitatis[2] et Sancti Bartholomæi[3] ecclesiarum priores, eorumque conventus Londoniensis nobis significare curarunt, te proponente visitationem et procurationem in ecclesiis ipsis habere: quia prædicti decanus et alii tibi super his restiterint, denegantes te ad invicem[4] ad prædicta, tu versus quosdam ex ipsis, post appellationem ad nos interpositam, ad excommunicationis sententiam processisti, eosque nunciasti excommunicatos, et fecisti etiam denunciari, motu propriæ voluntatis; cumque super his causa ad Apostolicam sedem per appellationem delata fuisset, et per diffinitivam ibidem sententiam terminata, pro parte prædictorum decani, priorum, f. 39. et aliorum nobis humiliter fuit supplicatum, ut providere ipsis super excommunicatione et denunciatione prædictis paterna diligentia curaremus: quocirca, frater, tibi per apostolica scripta mandamus, quatenus ipsam infra octo dies post receptionem præsentium sine difficultate qualibet ad cautelam relaxare, et ab hujusmodi denunciationibus omnino cessare procures, eisdem propter hoc penitus injungendo seu, [sicut] decet, demandando; alioquin dilecto filio abbati de Waltham,[5] Londoniensis diœcesis, literis nostris injungimus, ut ipse ex tunc juxta præscriptam formam sententiam eandem studeat relaxare, illos ex prædictis in quos hujusmodi sententia lata fuit, in locis in quibus expedire viderit, nunciando absolutos, et cum ipsis, si forte absolutionis beneficio non obtento, se miscendo divinis, vel ordines suscipiendo, irregularitatem aliquam incurrerint, sive per te sive per eundem abbatem absolutionis consequantur beneficium dispensando; ac contradictores per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, non obstante, si aliquibus a sede Apostolica sit indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possunt per literas sedis ejusdem, nisi in eis plena et expressa de ipso indulto vel tenore ipsius de verbo ad verbum mentio habeatur, vel alia qualibet indulgentia apostolica per quam non expressam præsentibus impediri mandati hujus effectus valeat vel differri. Datum Perusii, pontificatus nostri, non. Junii, anno nono."

---

[1] Henry de Cornhill.
[2] John de Toting.
[3] Peter.
[4] *ad invicem*] sic MS.; Gale proposes *admittere*.
[5] Simon de Seham.

Consimiles literæ, mutatis mutandis, diriguntur abbati de Waltham.[1] A.D. 1252.

Isto anno post Natale Domini obiit Clementia[2] comitissa de Rependun,[3] relicta nobilis viri Ranulfi quondam comitis Cestriæ.

Obiit dominus Ricardus Cicestrensis episcopus, quondam cancellarius Sancti Edmundi, [ ] kal.[4] Aprilis.

Parliament at Westminster.

Eodem tempore convocatis ad parliamentum apud Westmonasterium coram domino rege Henrico, B[onifacio] Cantuariensi, [Waltero][5] Eboracensi archiepiscopis, episcopis, et abbatibus, comitibus et baronibus, et totius regni Angliæ magnatibus, et porrecto ibidem in medio quodam privilegio domini Papæ ex parte domini regis, per quod exigebat decimam partem omnium bonorum virorum ecclesiasticorum sibi exhiberi, sed eisdem viriliter resistentibus et contradicentibus, petebant pleraque gravamina quæ fiebant in regno contra libertates ecclesiæ et regni in chartis ejusdem regis contentas prius emendari. Quorum quædam notantur superius anno Domini MCCXXXVII. Et datus est alius dies post Pascha loco quo prius ad uberius tractandum super hujusmodi exactione.

MCCLIII.

Excommunication of the infractors of Magna Charta.

Fœdera i. p. 289.

Anno gratiæ MCCLIII., tertio idus[6] Maii, in majori aula regia Westmonasterii, sub præsentia et assensu domini H[enrici] Dei gratia regis Angliæ illustris, et dominorum R[icardi] comitis Cornubiæ, fratris sui, R[ogeri] comitis Norfochiæ et Suthfochiæ, marescalli Angliæ, H[umfridi] comitis Hereford, H[ugonis] comitis Oxoniæ, J[ohannis] comitis Warewich, et aliorum optimatum regni Angliæ, nos B[onifacius] divina miseratione Cantuariensis archiepiscopus, totius Angliæ primas, F[ulco] Londoniensis, H[ugo] Elyensis, R[obertus] Lincolniensis, W[alterus] Wigornensis, W[alterus] Norwicensis, P[etrus] Herefordensis, W[illelmus] Saresbyriensis, W[alterus] Dunel-

---

[1] Simon de Seham.

[2] Daughter of Ralph de Fengers, widow of Alan Dinant.

[3] *i.e.*, Repton.

[4] *kal.*] Mat. Par., p. 864, has *quarto nonas.*

[5] *Waltero*] *i.e.*, Walter de Gray: MS. has *R.*

[6] *idus*] die, M.S.

A.D. 1253. Excommunication of the infractors of Magna Charta. f. 39 *b*.

mensis, R[icardus] Exoniensis, S[ilvester] Carleolensis, W[illelmus] Bathonensis, L[aurentius] Roffensis, Th[omas] Menevensis episcopi, pontificalibus induti, candelis accensis, in transgressores libertatum ecclesiasticarum, et libertatum, seu liberarum consuetudinum regni Angliæ, et præcipue earum quæ continentur in charta communium libertatum regni et charta de foresta, excommunicationis sententiam solemniter tulimus sub hac forma: Auctoritate Dei omnipotentis, Patris et Filii et Spiritus Sancti, et gloriosæ Dei genetricis semperque Virginis Mariæ, beatorum Apostolorum Petri et Pauli, omniumque Apostolorum, beati Thomæ archiepiscopi et martyris, omniumque martyrum, beati Edwardi regis Angliæ, omniumque confessorum atque virginum, omniumque sanctorum Dei, excommunicamus, anathematizamus, et a liminibus sanctæ matris Ecclesiæ sequestramus omnes illos qui amodo scienter et malitiose ecclesias privaverint vel spoliaverint suo jure.

Fœdera i. p. 289.

Item omnes illos qui ecclesiasticas libertates, vel antiquas regni consuetudines approbatas, et præcipue libertates et liberas consuetudines quæ in chartis communium libertatum et de foresta continentur, concessis a domino rege archiepiscopis, episcopis, et cæteris Angliæ prælatis, comitibus, baronibus, militibus, et libere tenentibus, quacumque arte vel ingenio violaverint, infregerint, diminuerint, seu mutaverint, clam vel palam, facto, verbo, vel consilio, contra illas vel earum aliquam in quocumque articulo temere veniendo. Item omnes illos qui contra illas vel earum aliquam statuta ediderint, vel edita servaverint, consuetudines introduxerint, vel servaverint introductas; scriptores statutorum, necnon consiliarios, et executores, et qui secundum ea præsumpserint judicare. Qui omnes et singuli superius memorati hanc sententiam incursuros se noverint ipso facto, qui scienter aliquid commiserint de prædictis. Qui vero ignoranter, nisi commoniti, infra quindenam a tempore commonitionis se correxerint, et arbitrio ordinariorum plene satis fecerint de commissis, ex tunc sint hac sententia involuti. Eadem etiam sententia innodamus omnes illos qui pacem regis et regni præsumpserint perturbare. In cujus rei memoriam sempiternam nos signa nostra præsentibus duximus apponenda.

Battle of Walcheren.

Isto anno Flandrenses et Franci quorum non erat numerus, capti sunt ab Alemannis, et occisi, ob discordiam inter comitissam[1] Flandriæ et Johannem de Avennes filium suum uterinum, quem ipsa nitebatur bastardire et exhæredare de [Flandria].[2]

[1] Margaret.

[2] Blank in MS.

Eodem anno dominus Henricus rex Angliæ transivit in Wasconiam, circa festum Sancti Oswaldi regis et martyris. A.D. 1253. The king in Gascony. Aug. 5.

Eodem anno factæ sunt inquisitiones subsequentes per singulas et universas diœceses totius regni Angliæ, de vita et conversatione clericorum et laicorum.

Articles of enquiry throughout England into the life and conversation of the clergy and laity.

An aliquis laicus in parochia ubi degit, extra matrimonium aliquam fœminam cognoverit.

An aliquis laicus cum uxore alterius adulterium commiserit, vel aliquis alterius conditionis.

An aliquis laicus incestum qualitercumque vel stuprum commiserit, vel aliter quocumque modo super luxu carnis suæ, sive sorore, sive filia, sive alia quacumque consanguinea defametur.

An aliquis laicus frequentet domum cujuscumque alterius qualiscumque conditionis sine causa rationabili.

An aliqui laici sint ebriosi, vel tabernam frequentantes ex consuetudine, vel usurarii quocumque genere usuræ.

An aliquis laicus recipiat in feudo suo liberam terram ecclesiæ ad firmam.

An aliquis laicus recipiat in feudo suo decimas alicujus ecclesiæ.

An redditus assignati ad luminaria, vel alios certos usus f. 40. ecclesiæ, convertantur in usus rectoris vel vicarii.

An laici alicubi compellantur, ut die Paschæ post missam communicent et offerant.

An aliquis laicus, vel alius cujuscunque conditionis vel famæ perierit conscio rectore vel vicario loci.

An aliquis laicus sit notabiliter superbus, vel notabiliter invidus, vel notabiliter avarus, vel notabiliter accidiosus, vel notabiliter rancorem nutriens, vel notabiliter gulosus, vel luxuriosus.

An aliqui laici mercata, vel ludos, seu placita peculiaria fieri faciant in locis sacris, et an hæc fuerint prohibita ex parte episcopi.

An aliqui laici elevaverint arietes, vel fieri faciant Schothales, vel decertaverint de præeundo cum vexillis in visitatione matricis ecclesiæ.

An aliquis laicus vel laica teneat in hospitio concubinam alicujus hominis cujuscunque conditionis, et qui sunt meretricantium et adulterantium receptores.

An aliquis infirmus caruerit aliquo sacramento ex negligentia sacerdotis legitime vocati.

A.D. 1253. Articles of enquiry into the life and conversation of the clergy and laity.

An aliquis laicus vel alius cujuscunque conditionis decesserit intestatus, vel sine participatione sacramentorum, per negligentiam sacerdotis vel rectoris.

An aliquæ ecclesiæ recenter fuerint sine sacerdote.

An aliquæ ecclesiæ restant dedicandæ, et an aliqua sit diruta sine licentia episcopi, post concilium Londoniense.

An Judæi morentur alicubi ubi non consueverunt morari.

An aliqui laici clandestinum contraxerint matrimonium, in casu a jure non concesso, bannis ecclesiæ omissis.

An laici sint pertinaces, ut stent in cancello cum clericis.

An aliquis laicus celebrari faciat in aliqua capella sine licentia episcopi.

Qualiter laici famuli et ministri personarum, abbatum, priorum, priorissarum, et aliarum personarum et religiosorum, in suis grangiis, seu mansionibus, seu possessionibus se habeant.

Inquiratur diligenter de taxatione cujuslibet ecclesiæ, et quantum rector uniuscujusque ecclesiæ dedit ad subsidium domini Papæ.

An aliqui rectores vel vicarii vel sacerdotes sint enormiter illiterati.

An sacramentum Eucharistiæ portetur ubique ad infirmos cum debita reverentia, et sicut decet custodiatur.

An aliqui de prædictis, et alii infra sacros ordines constituti, sint incontinentes, et quo genere incontinentiæ.

An incontinentes sint correcti per archidiaconum loci, et quoties unusquisque correctorum sit correctus, et qualiter.

An aliqui convicti vel confessi super incontinentia, obligaverint se ad resignationem beneficii, vel aliam pœnam canonicam, si recidivent. Et si quisquam eorum post obligationem recidivaverit.

An aliqui beneficiati vel in sacris ordinibus sint uxorati.

An aliqui clerici frequentant ecclesias monialium sine rationabili causa.

An aliquis clericorum in sacris ordinibus teneat aliquam sibi cognatam vel aliam de qua oritur mala suspicio.

An aliqui sint ebriosi, vel tabernas frequentantes, vel negotiatores, vel usurarii, vel pugnatores, vel luctatores, vel alio vitio notati.

An aliqui sint firmarii, dantes et recipientes ad firmam ecclesias vel vicarias, sine licentia episcopi.

An aliqui sint vicecomites, vel justiciarii sæculares, vel teneant ballivas a laicis, unde obligentur eisdem ad ratiocinia.

An aliqui rectores faciant pactum cum sacerdotibus suis

annuis, ut præter stipendia a rectore recepta, possint ab aliis recipere annualia et tricennalia. A.D. 1253. f. 40 b.

De simoniace ingressis et ordinatis.

Articles of enquiry into the life and conversation of the clergy and laity.

An aliquis sacerdos parochialis non habeat a rectore sufficientem sustentationem.

An aliquis rector vel vicarius ædificaverit in laico feudo vel cæmeterio de bonis ecclesiæ, vel in laico feudo decimas reponat.

An aliqui portent arma, vel non habeant tonsuram et habitum congruentes.

An aliquis habeat plures curas animarum sine dispensatione.

An aliquis rector vel vicarius sit filius proximo administrantis.

An aliquis sacerdos extorqueat pecuniam pro pœnitentia, vel aliis sacramentis, vel injungat pœnitentias lucrativas.

An diaconi audiant confessiones, vel ministrent alia sacramenta, solis sacerdotibus concessa.

An aliquis rector vel vicarius non faciat residentiam in suo beneficio.

An aliqua ecclesia non habeat clericos seu clericum honestum, secundum facultates ecclesiæ.

An cæmeteria sint ubique clausa, et ecclesiæ decenter ædificatæ et ornatæ, et ornamenta et vasa sacra rite custodita.

An aliquis sacerdos celebret de aceto.

An aliqui beneficiati audiant vel doceant leges sæculares.

An fiant cariagia diebus Dominicis vel festivis, et per quos.

An canon missæ sit ubique rite correctus.

An aliquis laicus seu clericus teneat in hospitio concubinam clerici. Et ubi concubinarum sint receptacula.

An aliquis sacerdos bis celebret in die, nisi in casibus concessis, et nisi in propria ecclesia.

An aliqui religiosi appropriaverint sibi aliquas decimas vel ecclesias, vel hujusmodi; vel aliqua pensio vel portio sit religiosis adaucta, sine episcopo loci.

An aliqui vicarii faciant se rectores, vel e converso.

An aliqui illegitimi, cum quibus non est dispensatum, habeant ecclesiastica beneficia, vel sint in sacris ordinibus constituti.

An aliqui se gerant rectores vel vicarios, qui non sunt per episcopum instituti.

An superaltaria sint honesta, et non molantur super ea colores.

An adulteria et crimina publica et notoria laicorum sint rite per archidiaconum correcta, et an aliquis contraxerit matrimonium in casu non concesso.

A.D. 1253. Articles of enquiry into the life and conversation of the clergy and laity.

An singulis decanatibus statuti sint certi pœnitentiarii rectorum, vicariorum, et sacerdotum, et qui sint.

Qui sacerdotes sint ordinati in Hibernia, vel alibi extra hunc episcopatum, et unde oriundi, et in quibus locis hactenus ministraverunt, et per quem licentiati sunt ad celebrandum.

An singulis archidiaconatibus sint sufficientes pœnitentiarii episcopi.

De vita et honestate archidiaconorum, decanorum, et clericorum qui ministrant in ecclesiis, et de ministris et famulis personarum et aliorum.

An aliqua anachoreta facta fuit sine assensu episcopi.

An alicubi morentur[1] monachi vel religiosi in grangiis sive possessionibus eorum, et quomodo se gerunt iidem monachi in spiritualibus, et cujus sint famæ.

An decanus et alii conspirationem fecerint ante adventum episcopi.

An aliqui archidiaconi plus receperint ratione procurationis, quam recipere debuerunt secundum constitutionem novam.

Inquirendum est de executoribus testamentorum, an bene et fideliter se habuerint in executionibus faciendis, et si de dictis executionibus solverint compotum episcopo.

An alicubi teneantur mercata diebus Dominicis.

f. 41. Remarkable meteor seen at Alvaston, near Derby.

Eodem anno xiv. kal. Octobris, cum esset cæli serenitas, circa horam vesper[tin]am, apud villam quæ dicitur Ailwaldestone juxta Derbeiam, stantibus et videntibus domino Thoma Hanselin milite, ætatis decrepitæ, illius villæ domino, et Galfrido filio suo et hærede, plerisque aliis tam de eadem villa quam de sua propria familia, inter quos erat quidam libere tenens nomine Nicholaus de Finderne, qui hoc vidit et nobis narravit; subito in quadam nube magna et obscura apparuit quædam stella magna et lucida sicut sol radians, et ecce juxta eam duæ parvæ stellæ rubeæ sicut candelæ scintillantes, quæ statim immoderate insultum fecerunt contra magnam stellam, supra quam fari potest eam impetentes, et in eam irruentes, et cum ea fortiter dimicantes; ita quod visum fuerat

[1] MS. repeats *morentur*.

his qui huic spectaculo ibi aderant, [ut] scintillæ igneæ ab eis descenderunt. Et duravit hujusmodi bellum usque sero, ita quod iidem qui hoc ibidem viderunt, stupefacti præ timore et admiratione, ignorantes quid hoc portenderet, recesserunt. A.D. 1253.

Eodem anno cum dati essent provisores auctoritate Apostolica dominus et magister [Hugo de Mortuo-mari] Cantuariensis archidiaconus, et quidam Romanus nomine Innocentius, ad providendum cuidam Romano puero parvulo de prima [præbenda] vacante in ecclesia cathedrali Lincolniæ; acceptis eorundem literis in eodem negotio executoriis, dominus et magister Robertus, ejusdem loci episcopus, eisdem in hæc verba rescripsit.

Letter of bishop Grosseteste to Pope Innocent IV. refusing to admit his nephew into a canonry in Lincoln cathedral.

Matt. Par. p. 870. Roberti Grosseteste Epistolæ, cxxviii. p. 432, where a collation of the letter with this and other copies will be found.

" Robertus, Dei permissione Lincolniæ episcopus, Cantua-
" riensi archidiacono et magistro Innocentio domini Papæ
" scriptori salutem et benedictionem. Intelleximus vos literam
" domini Papæ recepisse, in hæc verba: Innocentius episco-
" pus, etc. Dilectis filiis archidiacono Cantuariensi, et magistro
" Innocentio scriptori nostro in Anglia commoranti, salutem,
" etc., et infra. Noverit autem discretio vestra, quod manda-
" tis apostolicis affectione filiali omnino devote et reverenter
" obedio; his quoque quæ mandatis Apostolicis adversantur,
" parentalem zelans honorem, adverso et obsto. Ad utrumque
" enim similiter et æqualiter teneor ex divino mandato.
" Apostolica enim mandata non sunt, nec esse possunt, alia
" quam Apostolorum doctrinæ, et ipsius Domini nostri Jesu
" Christi, Apostolorum magistri et Domini, cujus typum et
" personam maxime gerit in hierarchia ecclesiastica dominus
" Papa, consona et conformia. Ait enim ipse Dominus Jesus
" Christus, *Qui non est mecum, contra me est.* Contra S. Luc. xi. 23.
" ipsum autem nec est, nec esse potest Apostolicæ sedis
" sanctitas divinissima. Non est igitur prædictæ literæ
" tenor Apostolicæ sanctitati consonus, sed absonus pluri-
" mum et discors. Primo, quia de illius literæ, et aliarum
" ei consimilium longe lateque dispersarum, superaccumulato
" *non obstante,* non ex legis naturalis observandæ ne-
" cessitate inducto, scatet cataclysmus inconstantiæ, audaciæ,
" et procacitatis etiam inverecundæ mentiendi et fallendi,
" diffidentiæ cuiquam credendi, vel fidem adhibendi. Ex
" his consequentium vitiorum, quorum non est numerus,
" Christianæ religionis puritatem, et socialis conversationis

A.D. 1253. Letter of Grosseteste to Pope Innocent IV.

" hominum tranquillitatem commovens et perturbans. Præ-
" terea, post peccatum Luciferi, quod idem erit in fine tem-
" porum ipsius filii perditionis Antichristi, *quem interficiet*
" *Dominus Jesus Christus spiritu oris sui*, non est, nec esse
" potest alterum genus peccati, tam adversum et contrarium
2 Thess. ii. 8. " Apostolorum doctrinæ et evangelicæ, et ipsi Domino Jesu
" Christo tam odibile, detestabile, abominabile, et humano
" generi tam pernecabile, quam animas curæ pastoralis officio
f. 41 *b*. " et ministerio vivificandas et salvandas, pastoralis officii et
" ministerii defraudatione mortificare et perdere. Quod
" peccatum evidentissime scripturæ sacræ testimoniis commit-
" tere dinoscuntur, qui in potestate curæ pastoralis constituti,
" de lacte et lana ovium Christi suis carnalibus et tempora-
" libus desideriis et necessitatibus prospiciunt, et pastoralis
" officii ministeria in æternam ovium Christi salutem operan-
" dam debita non administrant. Ipsa enim ministeriorum
" pastoralium non administratio, est scripturæ testimonio,
" ovium occisio et perditio. Quod[1] autem hæc duo genera
" peccatorum, licet dispariter sint pessima, et omne alterum
" genus peccati inæstimabiliter superexcedentia, manifestum
" est ex hoc, quod ipsa sint duobus existentibus et dictis,
" licet dispariter et dissimiliter, optimis directe contraria;
" pessimum enim est quod optimo est contrarium. Quantum
" autem est in dictis peccantibus, unum peccatum est ipsius
" Deitatis superessentialiter et supernaturaliter optimæ, alte-
" rum vero deiformitatis et deificationis ex divini radii gratifi-
" cata participatione essentialiter et naturaliter optimæ
" interemptio. Et quia sicut in bonis, causa boni melior est
" causato: sic et in malis, causa mali pejor est causato;
" manifestissimum est, quod talium pessimorum interemp-
" torum deiformitatis et deificationis in ovibus Christi in
" ecclesiam Dei introductores, ipsis pessimis interemptoribus
" sunt pejores, et Lucifero et Antechristo proximiores. Et in
" hac pejoritate gradatim magis superexcellentes, qui ex
" majori et diviniori potestate sibi[2] divinitus in ædificationem
" et non in destructionem tradita, magis tenentur ab Ecclesia
" Dei tales interemptores pessimos excludere et extirpare.
" Non potest igitur sanctissima sedes Apostolica, cui a sancto
" sanctorum Domino Jesu Christo tradita est *potestas* omni-
2 Cor. xiii. 10. " moda, testante Apostolo, *in ædificationem, et non in destruc-*
" *tionem*, aliquid vergens in hujusmodi peccatum, domino

---

[1] *quod*] $\overset{qd}{\text{Cum}}$, MS.

[2] *sibi*] sunt, MS.

" Jesu Christo tam odibile, detestabile, abominable, et A.D. 1253.
" humano generi summe pernecabile, mandare vel præcipere, Letter of
" vel quoquo modo aliquid tale conari. Hoc enim esset Grosseteste
" evidenter suæ potestatis sanctissimæ et plenissimæ vel to Pope
" defectio, vel corruptio, vel abusio, et a throno gloriæ Domini Innocent
" Jesu Christi elongatio, et in cathedra pestilentiæ pœnarum IV.
" gehennalium duobus prædictis tenebrarum principibus
" proxima coaccessio. Nec potest quis immaculata et sincera
" obedientia eidem sedi subditus et fidelis, et a corpore Christi
" et eadem sancta sede per schisma non abscisus, hujusmodi
" mandatis vel præceptis, vel quibuscumque conaminibus unde-
" cumque emanantibus, etiamsi a supremo angelorum ordine,
" obtemperare, sed necesse habet totis viribus totum contradi-
" cere et rebellare. Propter hoc, reverendi Domini, ego ex
" debito obedientiæ et fidelitatis, quo teneor ut utrique parenti
" Apostolicæ sanctissimæ sedi, et ex amore unionis in corpore
" Christi cum ea, his quæ in prædicta litera continentur, et
" maxime quia inter prætactum peccatum, Domino Jesu Christo
" abominabilissimum, et humano generi perniciosissimum,
" evidentissime vergunt et Apostolicæ sedis sanctitati omnino
" adversantur et contrariantur, canonice, unice, filialiter, et
" obedienter non obedio, contradico, et rebello. Nec ob hoc
" potest vestra discretio quicquam durum contra me statuere,
" quia omnis mea in hac parte et dictio et actio, nec
" contradictio est nec rebellio, sed filialis divino mandato,
" debita patri et matri honoratio. Breviter autem recolligens
" dico, Apostolicæ sedis sanctitas non potest nisi quæ in
" ædificationem, et non in destructionem; hæc enim est
" potestatis plenitudo, omnia posse in ædificationem. Hæ
" autem quas vocant provisiones, *non sunt in ædificationem,*
" *sed in* manifestissimam *destructionem.* Non igitur eas f. 42.
" potest beata sedes Apostolica. Etenim *caro et sanguis* 1 Cor. xv.
" *quæ regnum Dei non possidebunt, eas revelavit, et non Pater* 50.
" *Domini nostri Jesu Christi, qui est in cœlis.*" S.Matt.xvi. 17.

Prædicti vero provisores, videlicet archidiaconus Cantuariensis, et magister Innocentius, auditis et intellectis eisdem domini Lincolniensis episcopi literis, statim eas domino Innocentio summo Pontifici et cardinalibus sub sigillis suis transmiserunt.

Eodem anno Bonifacius Cantuariensis archiepiscopus Visitation of archbishop Bonifacc. fecit visitationem suam per Cantuariensem provinciam; et cum prius visitatis Rofensi, Londoniensi, Norwicensi,

A.D. 1253. et Elyensi dicecesibus, recessisset a Lincolnia post visitationem suam ibidem factam, et venisset apud Nerwerch, audito ibi obitu venerabilis patris, magistri et domini Roberti Grossi capitis, Lincolniensis episcopi, rediit Lincolniam, et ibidem una cum dominis Fulcone Londoniensi, et Waltero Wigornensi episcopis, plerisque aliis abbatibus et prioribus, et clero et populo innumerabili, ad exequias tali et tanto pontifici exhibendas convenientibus, corpus ejusdem sancti patris cum ea qua decuit reverentia et honore in majori ecclesia tumulavit. Transiit autem idem sanctus pater non. Octobris, cujus memoria in benedictione est, et sepultus ut prædictum est, iii. idus Octobris, anno domini Innocentii quarti Papæ decimo.

Death of Grosseteste.

Obiit Willelmus de Vescy in Gasconia.

Eodem tempore acceptis prædictis literis domini episcopi Lincolniæ, et eisdem lectis et intellectis, summus Pontifex archiepiscopis, episcopis, et quibusdam abbatibus regni Angliæ xxx. paria literarum vel amplius, bullata, sub hac forma transmisit.

Literæ Apostolicæ.

Letter of Innocent IV. on the subject of provisions.

" Innocentius episcopus, etc. Venerabilibus fratribus archi- Matt. Par. Additament., p. 184.
" episcopis, episcopis, ac dilectis filiis abbatibus, prioribus,
" præpositis, decanis, archidiaconis, archipresbyteris, et aliis
" ecclesiarum prælatis, earumque capitulis et conventibus seu
" collegiis, tam exemptis quam non exemptis, ac patronis
" clericis seu laicis, præsentes literas inspecturis, salutem et
" Apostolicam benedictionem. Postquam regimini generalis
" Ecclesiæ nos licet immeritos divina pietas voluit præsidere,
" cordi semper habuimus, quod honestatem et ordinem in
" omnibus servaremus, ac in provisionibus faciendis haberemus
" illius providentiæ modum, per quem ecclesiis et monasteriis
" seu aliis piis locis honor et commodum proveniret. Quo
" autem contrarium quandoque accidisse dinoscitur, tum prop-
" ter malitiam temporum, tum improbitatem nimiam petitorum,
" sæpe nobis dolorem intulit, et cordi nostro suspiria cumulavit.
" Maxime cum post multa diffugia, et excogitatæ resistentiæ
" studium, provisiones quasdam prorsus inviti fecerimus, quas
" potuisse vitare pro magno et solemni gaudio duceremus.

Matt. Par. Additament, p. 185.

A.D. 1253. Letter of Innocent IV. on provisions.

" Cum itaque dudum fuerimus mente vigiles, ut super his
" adhibere possemus remedium opportunum, nos pro quiete
" mentis nostræ, ac pro ecclesiarum, monasteriorum, et loco-
" rum prædictorum salute, duximus statuendum, quod singuli
" vestrum canonias et præbendas, ac beneficia seu personatus,
" ac dignitates, cum cura aut sine cura, redditus, ac etiam
" pensiones, ad collationem, sive electionem, seu præsenta-
" tionem vestram spectantia, quæ obtinentur a quibuscumque
" oriundis extra regna in quibus habentur canonicatus et
" præbendæ ac alia supradicta, sive apud sedem Apostolicam
" maneant, sive alibi commorentur, ex tunc personis idoneis,
" Deum habendo præ oculis, conferre, vel eas ad ea eligere f. 42 *b*.
" ac electas confirmare, sive præsentare et præsentatas admit-
" tere, sublato cujuslibet contradictionis et appellationis obsta-
" culo valeatis. Et ex tunc personæ ipsæ in eisdem canoniis
" et præbendis, ac beneficiis seu dignitatibus, et personatibus,
" redditibus et pensionibus plenum jus et inconcussum obti-
" neant. Nec tamen de his priusquam vacent, se aliquatenus
" intromittant, sed ea ipso jure quam citius vacaverint asse-
" quantur, et ipsa intrandi ac retinendi, nullius requisito
" consensu, liberam habeant facultatem. Ita tamen quod illi
" qui nunc ipsa obtinent, ea quousque cesserint vel decesse-
" rint, pleno jure pacifice habeant et quiete, ac nullum
" omnino super his prætextu ejusdem statuti præjudicium
" patiantur. Volumus tamen, quod si sub expectatione præ-
" bendarum in ecclesiis in quibus provisum fuerit dictis per-
" sonis prius sint recepti aliqui vel si super provisione sua in
" eis literas Apostolicas impetrarunt, sicut in receptione vel
" impetratione, sic in præbendarum assecutione, personis[1]
" præferantur eisdem. Si vero aliqua personarum ipsarum,
" cui obtentu ejusdem statuti provisum fuerit, vel ei per vos
" juxta modum inferius annotatum contigerit de vestra liberali
" gratia provideri, cedat interim vel decedat, licitum sit vobis
" tam cito loco sui aliam idoneam subrogare, ac successive
" hoc facere. In cujus earundem cessione vel obitu perso-
" narum, sub divini tamen judicii obtestatione præcipimus,
" quod personæ ipsæ post possessores dictorum canonicatuum
" et beneficiorum, ac præbendarum, seu personatuum, et
" dignitatum, reddituum seu pensionum, nullas insidias, aut
" fraudem, vel molestias, sive quodcumque aliud inconveniens
" machinentur; alias autem hoc ipso cadant ab omni jure eis
" super provisione hujusmodi adquisito. Cum dignum sit,

---

[1] *personis*] persone, MS.

A.D. 1253. Letter of Innocent IV. on provisions.

" quod sicut gratia pro virtute tribuitur, ita pœna pro vitio Matt. Par. Additament, p. 185.
" compensetur. Pro malitiis autem cohibendis quæ hujusmodi
" forsan occasione statuti oriri possent in mentibus perver-
" sorum, volumus, ut si aliquem cui subrogatio ex beneficio
" ejusdem statuti facta fuerit, quod absit, perimi contigerit
" quoquo modo, taliter subrogatus possessionem suæ provi-
" sionis non habeat, nec aliquatenus apprehendat, nisi prius
" Apostolicas, vel ordinarii, et aliquorum religiosorum virorum
" Deum timentium patentes literas obtinuerit, quod de morte
" sic occisi suspectus nullatenus habeatur. Cæterum quia
" personis eisdem in grave posset redundare tædium, quod
" vacationem canonicatuum et præbendarum, ac aliorum præ-
" dictorum per longa tempora expectarent, ad hoc nostra
" desudat intentio ut de canoniis, præbendis, ac beneficiis,
" sive personatibus et dignitatibus, redditibus, et pensionibus,
" ad vestram collationem aut electionem vel præsentationem
" spectantibus, quæ præter hujusmodi provisionem vestram
" vacant ad præsens, sive vacare contigerit, dummodo nulli
" alii de jure competant, liberaliter ac sine mora provideatis
" eisdem, et postmodum ipsorum loco alias personas idoneas
" quam citius subrogetis. Ad hæc statutum prædictum,
" quamvis juri oppositum, quod pro causa legitima et salubri
" ad nullius requisitionem vel instantiam proprio motu fecimus,
" plenam et inviolabilem firmitatem volumus obtinere; si
" tamen ad alias collationes et electiones seu præsentationes
" quascumque de cætero fieri contigerit, idem statutum nulla-
" tenus extendatur, nec sanctionibus canonicis propter ipsum
" in posterum aliquod præjudicium generetur. Præterea nulla
" privilegia vel indulgentiæ, sive literæ Apostolicæ sedis, vel
" legatorum ejus, sub quacumque forma verborum de cætero
f. 43. impetranda, obsistant præfato statuto, cum jam plenum jus
" per hujusmodi collationem aut electionem sive præsenta-
" tionem adquiratur personis eisdem, et illud eis tolli non
" possit, absque divini offensa nominis, et sedis Apostolicæ
" injuria manifesta. Nos enim nihilominus, si aliquid super
" his contra præfatum statutum contigerit attemptari, non
" solum irritum et inane decernimus, sed omnes qui contra-
" venire præsumpserint, divinæ maledictioni ac nostræ volumus
" subjacere. Licitumque sit vobis universis et singulis, tan-
" quam nostris in hac parte ministris, nostras sive legatorum
" nostrorum lacerare literas, si quæ statuto ipsi contraire,[1]
" vobis aut alicui vestrum fuerint præsentatæ. Canonicatuum

[1] *contraire*] contrariæ, MP.

Matt. Par. Additament, p. 186.

" insuper et præbendarum ac beneficiorum et aliorum prædic- A.D. 1253.
" torum possessio, sicut prædictum est, nihilominus intretur Letter of
" ac retineatur libere, non obstantibus literis memoratis. Sæpe Innocent
" vero dictum statutum ad pontificatus et abbatias ac alias IV. on provisions.
" regulares extendi volumus dignitates. Datum Laterani iii.
" non. Novembris, pontificatus nostri anno undecimo."

Eodem anno obiit Willelmus de Manecestria, decanus Lichfeldensis; cui successit magister Radulfus de Sempingham, theologus, cancellarius Oxoniæ.

Eodem anno Silvester Carleolensis episcopus itinerando versus curiam domini regis juxta Norhampton cecidit ab equo suo, et quarto die sequenti mortuus est scilicet [ ][1] kal. Aprilis. Death of Silvester, bishop of Carlisle.

Eodem anno castellum de Benages, quod rex Henricus obsedit, redditum fuit eidem domino regi in festo Sancti Leonardi, per mulieres uxores adversariorum et inimicorum suorum, quæ fuerunt in eodem. Quas etiam dictus Rex tradidit Gwidoni de Marchia fratri suo custodiendas; et idem Gwido quodam die, dum rex cum suis in prælibatione sedebat, inconsultis domino rege et suo consilio, et penitus ignorantibus, easdem mulieres destinavit maritis earundem, domini regis adversariis et inimicis, usque ad Castrum de Regula, quod iidem contra dominum regem occupaverunt et tenuerunt. Propter quod comites et barones qui ibi cum domino rege aderant, supra modum commoti sunt. The castle of Bazas captured by Henry III., and given up to his half-brother Guy of Lusignan. Nov. 6. Castle of La Réole.

MCCLIV.

Willelmus de Ferrariis comes Derbeiæ obiit v.[2] kal. Aprilis, apud Eventonam juxta Leycestriam, et sepultus est in capitulo de Mirevalle ii. kal. Aprilis.

Domina Alienor regina Angliæ, et dominus Edwardus filius ejus primogenitus, ad mandatum domini regis, transierunt in Wasconiam ad dominum regem, intrantes in mare apud Portesmutham iv. kal. Junii, The Queen and Prince in Gascony.

[1] There is a blank in the MS. Matt. Par. has *tertio idus Maii.*

[2] *v.*] nono, M. Par.

A.D. 1254. scilicet die Veneris ante Pentecosten; et applicantes, Domino dirigente prosperum eorum iter, apud Burdegalas die Jovis sequenti, scilicet ii. non. Junii, quibusdam magnatibus Angliæ cum eisdem ibidem tunc transfretantibus.

Return of S. Louis from Palestine.

Eodem anno circa festum Sancti Johannis Baptistæ, Ludovicus rex Franciæ et [Margareta] regina uxor sua, cum duobus filiis quos pepererat in Terram Sanctam, redierunt in Franciam.

Eodem anno dominus Henricus de Lessintona, decanus Lincolniæ, factus est episcopus Lincolniæ.

Eodem anno venerabilis pater dominus Hugo Elyensis episcopus, quondam abbas ecclesiæ Sancti Edmundi, decessit viii. idus Augusti.

Magister Willelmus de Kilkenny, cancellarius domini regis, electus est apud Ely, circa festum Sancti Michaelis, obtenta prius eligendi domini regis licentia. Cui etiam dominus rex gratanter assensum præbuit.

f. 43 *b*. Isto anno summus Pontifex ad instantiam cleri regni Angliæ, consensu et assensu domini regis et consilii sui interveniente, confirmavit sententiam excommunicationis latam anno præcedenti ab archiepiscopo Cantuariensi et episcopis apud Westmonasterium sub hac forma:

Literæ domini Papæ.

Confirmation by the Pope of the excommunication of the infractors of Magna Charta.

"Innocentius episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus Fœdera i. "fratribus universis archiepiscopis et episcopis regni Angliæ, p. 293. "salutem et apostolicam benedictionem. Cum a vobis petitur "quod justum est et honestum, tam vigor æquitatis quam "ordo exigit rationis, ut id per sollicitudinem officii nostri "ad debitum perducatur effectum. Cum itaque sicut ex "parte vestra fuit propositum coram nobis, nos cupientes, "prout ad vestrum spectat officium, libertatem ecclesiasticam in regno Angliæ illibatam ab omnibus conservari, "cum voluntate ac beneplacito carissimi in Christo filii "Henrici illustris [regis] Angliæ, in omnes illos qui malitiose ac scienter ecclesias ipsius regni suo jure privaverint "vel spoliaverint, et libertates ecclesiasticas, et antiquas "regni consuetudines, et præcipue illius libertates et liberas

Fœdera i. p. 293.

" consuetudines quæ continentur in chartis communium A.D. 1254.
" libertatum et de foresta, concessis a dicto rege vobis et Confirma-
" aliis ejusdem regni prælatis, violaverint, infregerint, di- tion by the
" minuerint, seu immutaverint, et qui contra illas statuta Pope of
" ediderint vel edita observaverint, consuetudines introduxerint the excom-
" vel servaverint introductas, necnon in scriptores, executores, munication
" et consiliarios statutorum ipsorum, excommunicationis sen- of the in-
" tentias duxeritis proferendas, prout in literis super hoc fractors of
" confectis plenius continetur; nos vestris supplicationibus Magna
" inclinati, quod a vobis provide factum est in hac parte, Charta.
" ratum habentes et gratum, id de fratrum nostrorum consilio,
" auctoritate apostolica confirmamus et præsentis scripti
" patrocinio communimus, tenorem literarum ipsarum præ-
" sentibus inseri facientes, qui talis est: 'Auctoritate Dei

V. supra, p. 306.

" 'omnipotentis, Patris et Filii et Spiritus Sancti, glorio-
" 'sæque Virginis et Dei genetricis Mariæ, beatorum Aposto-
" 'lorum Petri et Pauli, omniumque sanctorum Apostolorum,
" 'beati Thomæ archiepiscopi et martyris, omniumque sanc-
" 'torum martyrum, beati Edwardi regis Angliæ, omniumque
" 'confessorum atque virginum, et omnium sanctorum Dei,
" 'nos B[onifacius] divina miseratione Cantuariensis archi-
" 'episcopus, totius Angliæ primas, F[ulco] Londoniensis,
" 'H[ugo] Elyensis, R[obertus] Lincolniensis, W[alterus]
" 'Wigornensis, W[alterus] Norwicensis, P[etrus] Hereford-
" 'densis, W[illelmus] Saresbyriensis, W[alterus] Dunelmensis,
" 'R[icardus] Exoniensis, S[ilvester] Carliolensis, W[illelmus]
" 'Bathoniensis, L[aurentius] Rofensis, Th[omas] Menevensis,
" 'episcopi, de assensu et voluntate venerabilis patris W[al-
" 'teri] Dei gratia Eboracensis archiepiscopi, anathematizamus
" 'et a liminibus sanctæ matris Ecclesiæ sequestramus, omnes
" 'illos qui amodo scienter ac malitiose ecclesias privaverint
" 'vel spoliaverint suo jure. Item omnes illos qui eccle-
" 'siasticas libertates, vel antiquas regni consuetudines appro-
" 'batas, et præcipue libertates et liberas consuetudines quæ
" 'in chartis communium libertatum et de foresta continentur,
" 'a domino rege concessas archiepiscopis, episcopis, et cæteris
" 'prælatis Angliæ, comitibus, baronibus, militibus, et libere
" 'tenentibus, quacumque arte vel ingenio violaverint, infre-
" 'gerint, diminuerint, seu immutaverint, clam vel palam,
" 'facto, verbo, vel consilio, contra illas vel illarum aliquam
" 'in quocumque articulo temere veniendo. Item omnes illos
" 'qui contra illas vel earum aliquam statuta ediderint vel
" 'edita servaverint, consuetudines introduxerint, vel serva-
" 'verint introductas; scriptores etiam statutorum ipsorum,
" 'necnon et consiliarios et executores, et qui secundum ea
" 'præsumpserint judicare. Qui omnes et singuli superius

A.D. 1254. " 'memorati hanc nostram sententiam incursuros se noverint
" 'ipso facto, qui scienter aliquid commiserint de prædictis.
" 'Qui vero ignoranter, nisi commoniti, infra quindenam a
f. 44. " 'tempore commonitionis se correxerint, et arbitrio ordina-
" 'riorum plene satisfecerint de commissis, ex tunc sint hac
" 'sententia involuti. Eadem etiam sententia innodamus omnes
" 'illos qui pacem regis et regni præsumpserint perturbare.
" 'In cujus rei memoriam sempiternam nos signa nostra
" 'præsentibus duximus apponenda. Datum in majori aula
" 'regia apud Westmonasterium, anno Domini MCCLIII. tertio
" 'idus Maii, sub præsentia et assensu Henrici Dei gratia
" 'regis Angliæ illustris, et dominorum R[icardi] egregii
" 'comitis Cornubiæ, fratris sui, Rogeri comitis Norfolchiæ
" 'et mariscalli Angliæ, H[umfridi] comitis Herefordiæ,
" 'H[ugonis] comitis Oxoniæ, J[ohannis] comitis Warewichiæ,
" 'et aliorum optimatum Angliæ, ad hoc quasi ad concilium
" 'specialiter vocatorum.' Nulli ergo omnino hominum liceat
" hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu
" temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præ-
" sumpserit, indignationem Dei omnipotentis, et beatorum
" Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.
" Datum Anagniæ, kal. ii. Octobris, pontificatus nostri anno
" duodecimo."[1]

The deans of London and Lincoln appointed to carry out this mandate.

Dati sunt conservatores istius mandati a summo Pontifice decani Londoniarum[2] et Lincolniæ[3]; qui statim accepto mandato apostolico per totum regnum Angliæ universis episcopis, officialibus, archidiaconis, et eorum officialibus, et decanis, auctoritatem suam demandaverunt, in locis et diebus prout viderint expedire, promulgandam et inviolabiliter observandam, sub forma subsequenti: excepto quod solus decanus Lincolniæ hic scribit, ut patet inferius, episcopo Coventriæ et suis subjectis sibi ordinariis, decano Londoniarum se excusante.

Letter of the dean of Lincoln to the bishop of Lichfield for this

" Reverendo in Christo patri et Domino carissimo R[ogero] Dei gratia Coventrensi et Lichfeldensi episcopo, ac discretis " viris, officialibus ejusdem domini, et universis archidia-" conibus,[4] officialibus, et decanis, per Coventrensem et Lich-" feldensem diœcesim constitutis R[icardus] decanus Lincolniæ

[1] The copy in the Fœdera has *undecimo*.
[2] Walter de Salerne.
[3] Richard de Gravesende.
[4] Sic.

" salutem in Domino sempiternam. Noveritis nos mandatum A.D. 1254.
" Domini Innocentii Papæ quarti jam pridem suscepisse in purpose,
" hæc verba; 'Innocentius episcopus, servus servorum Dei, (the dean of London excusing himself,)
' dilectis filiis Londoniensi et Lincolniensi decanis salutem et reciting
' apostolicam benedictionem. Cum sicut ex parte venerabilium the Pope's bull.
' fratrum nostrorum archiepiscoporum et episcoporum regni
' Angliæ, fuit propositum coram nobis, iidem cupientes, prout
' ad eorum spectat officium, libertatem ecclesiasticam in regno
' Angliæ illibatam ab omnibus conservari, cum voluntate ac
' beneplacito carissimi filii nostri illustris regis Angliæ in
' omnes illos qui malitiose ac scienter ecclesias ipsius regni suo
' jure privaverint vel spoliaverint, et libertates ecclesiasticas
' et antiquas regni consuetudines, et præcipue illas libertates
' et liberas consuetudines quæ continentur in chartis commu-
' nium libertatum et de foresta, concessis a domino rege ipsis
' archiepiscopis et episcopis ac aliis ejusdem regni prælatis,
' violaverint, infregerint, diminuerint, seu immutaverint, et
' qui contra illas statuta ediderint vel edita observaverint, con-
' suetudines introduxerint, vel servaverint introductas, necnon
' in scriptores, executores, et consiliarios statutorum ipsorum,
' excommunicationis sententias duxerint proferendas, prout in
' literis super hoc confectis plenius continetur: nos ipsorum
' archiepiscoporum et episcoporum supplicationibus inclinati,
' quod ab eis provide factum est in hac parte, ratum habentes
' et gratum, id de fratrum nostrorum consilio auctoritate
' apostolica duximus confirmandum. Quocirca discretioni ves-
' træ per apostolica scripta mandamus quatenus sententias
' ipsas in locis in quibus videritis expedire, diebus Dominicis
' et festivis curetis solemniter publicare, contradictores per
' censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo,
' non obstante si a sede Apostolica sit indultum aliquibus, quod
' excommunicari, suspendi, vel interdici non possint per literas
' apostolicas non facientes plenam et expressam, seu de verbo f. 44 *b*.
' ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem, et consuetudinem
' de duabus[1] dietis edita in concilio generali. Quod si non
' ambo his exequendis potueritis interesse, alter vestrum ni-
' hilominus ea exequatur. Datum Anagniæ, ii. kal. Octobris,
' pontificatus nostri anno duodecimo.' Auctoritate itaque
" mandati hujus, quod pro eo validum esse constat, quod con-
" sequitur ad privilegium perpetuo valiturum, vobis, reverende
" pater, supplicamus, quatenus prædictam sententiam tantorum
" patrum, auctoritate apostolica, in comitatibus, hundredis, et
" aliis publicis conventibus ac locis quibuscumque opportunum

[1] *duabus*] duatis, MS.

A.D. 1254. " fuerit, publicari in vestra civitate et per vestram diœcesim
" faciatis; vices enim nostras si dignemini admittere, vobis
" committimus in hac parte. Vobis autem officiali, archi-
" diaconis, et vestris officialibus ac decanis, in virtute
" obedientiæ qua sedi Apostolicæ tenemini, mandamus firmiter
" injungentes, quatenus sententiam prædictam, modo quo
" prædiximus, publicetis et per alios publicari faciatis
" distincte et dilucide, in lingua Anglicana et Gallicana,
" ubicumque et quandocumque videritis expedire. Prædictæ
" vero sententiæ transcriptum cum[1] sua confirmatione præ-
" sentibus sub sigillo nostro appendimus, ut ipsius copiam
" habeatis, et aliis habere faciatis, et sic ad omnium perveniat
" notitiam, ne aliquis se valeat de ignorantia excusare. Ne
" autem aliquos ignorantes maledictum per ignorantiam
" involvat, transcriptum chartæ communium libertatum et
" chartæ de foresta sub sigillo nostro vobis transmittimus
" transcribendum, et nobis per latorem præsentium remit-
" tendum, ut et illius copiam similiter aliis, sicut opportunum
" visum fuerit, haberi faciatis. Ea igitur diligentia et studio
" præmissa omnia curetis exequi, rebelles si necesse fuerit
" vocando et compescendo, auctoritate prædicta, et vice
" nostra, quam vobis in hac parte committimus, ut per hoc
" honor regno,[2] tranquillitas ecclesiis, et pax populis, favente
" Domino valeat pervenire. Si qui vero vestrum favore
" cujuscumque personæ aut timore, quod absit, onus istud
" ab humeris suis voluerit excutere, rebellantes hujusmodi
" citare satagat, ut coram nobis vel commissariis nostris apud
" Lincolniam in majori ecclesia compareat, super sua præ-
" sumptione responsurus, et juri pariturus. Citandis vero
" terminum præfigatis peremptorium competentem, quem
" nobis vel dictis commissariis nostris, una cum rebellionis
" suæ modo et causa, per vestras patentes literas significetis.
" Scribo autem vobis ego solus, decano Londoniensi collega
" nostro se quantum ad vestram diœcesim excusante. Datum
" apud Langeford iii. idus Maii, anno Domini MCCLV."

The mandate sent throughout England.

Episcopi autem et eorum officiales, archidiaconi officialesque eorum seu decani, accepto præscripto mandato, secundum tenorem ejusdem per totum regnum Angliæ sententiam antedictam promulgarunt, et ab omnibus inviolabiliter observari præceperunt.

---

[1] *cum*] omni, MS.

[2] *regno*] regni, MS.

Isto anno in nocte Sancti Leodegarii martyris combusta est villa de Burthonia. A.D. 1254. Fire at Burton, Oct. 2.

Eodem anno dominus rex Henricus, die Sancti Edwardi regis et confessoris, celebravit festum ejusdem sancti apud civitatem Burdegalensem. Henry III. at Bourdeaux, Oct. 13.

Eodem tempore dominus Edwardus filius regis et hæres apud Bures in Hispania a domino Amfulso rege Castellæ cingulo accinctus est militari; et de consensu regis patris sui et assensu, ejusdem regis sororem nomine Alienoram duxit in uxorem, ibidem nuptiarum festum ut tantum decebat principem, diebus plurimis cum regni Angliæ magnatibus, videlicet, Ricardo de Clare comite Gloverniæ, Johanne Mansel clerico, qui maritagium procuravit, et quibusdam aliis qui ibi cum eo convenerant, necnon et prænominato rege Amfulso et patriæ illius optimatibus, solemniter celebrans et consummans. Marriage of prince Edward and Eleanor of Castile at Burgos.

Inundatio aquarum subita, non ex pluvia proveniens, fuit tanta isto anno ante festum Sancti Edmundi regis et martyris, quod maxima pars Bedefordiæ asportata fuit, et villæ plures versus mariscum, et populus innumerabilis utriusque sexus, senes cum junioribus, et etiam parvuli in cunabulis, submersi sunt et necati. Et similiter per aquam de Trente. Asserebant autem justiciarii domini regis tunc apud Bedefordiam sedentes, et etiam patriæ plebs, quod fuit diluvium particulare. f. 45. Great floods about Nov. 20.

Cum inter dominum Innocentium summum Pontificem, et dominum Henricum regem Angliæ, esset amor reciprocus, prout populus prædicabat, magis ob amorem pecuniæ de Anglorum marsupiis utriusque videlicet populi exhauriendæ sive extorquendæ, quam propter patriæ cælestis regnum et gloriam adquirendæ, et ejusdem regis nunciis ab ejus lateribus pro suis negotiis diversis ad curiam Romanam destinatis, aliquoties secretius in thalamo coram eodem Pontifice suisque cardinalibus et aliis suis commessalibus exis- Friendship between Henry III. and Pope Innocent IV.

A.D. 1254. tentibus, facta fuisset amicabilis altercatio sive risum movens contentio, de dictorum Papæ et regis ætate, quis eorum senior esse videretur, his ex parte una regem suum dominum juniorem esse asserentibus, illis ex parte altera summum Pontificem; tandem negotiis expletis pro quibus ibi venerant, cum iidem nuncii in reditu suo disceptationem hujusmodi domino regi retulissent, idem rex eidem apostolico apices amicabiles destinavit, mandans eidem, quod licet ipsemet nascendo prævenisset, et ætatis majoris extiterit, tamen idem apostolicus magis gratia præfulsit, et sapientia abundavit ut decebat. Ad hæc summus Pontifex regi rescripsit in hæc verba:

Literæ Papæ.

Letter of Innocent IV. on the respective ages of himself and Henry III.

"Innocentius episcopus, servus servorum Dei, dilectissimo in Christo filio Henrico illustri regi Angliæ salutem. Regiam gratitudinem digna gratiarum actione prosequimur, quæ, apostolicam sedem in tua recognoscens gratanter vota proclivem super his, quæ honeste postulanda decreveris, favorem tibi ex hoc benevolum vindicavit. Perpendimus enim quod plenam de nobis spei tibi fiduciam suggerit sinceritas filialis, affectum nostrum ad tuæ beneplacita voluntatis astringens, ut sicut secundum Deum poterimus, voto tibi et opere placeamus. Porro in literis tuis ad jocunditatis solatium seriis ludicra miscuisti, de illius videlicet scrupulo quæstionis qua coram nobis, ut asseris, uter nostrum alterum nascendo prævenerit, extitit disceptatum. Sane licet contendere videaris te nobis esse juniorem, nosque reponas in consortio seniorum, super hoc tamen dubitantium forsitan vacillat opinio, quibusdam annos tuos producentibus, aliis annos nostros corripientibus. Ad hoc autem aliud non respondemus ad præsens, nisi quod de transmisso verborum solatio, quo nos lætificare curasti, [tuæ] celsitudini gratias exhibentes, tecum optamus ut mutuæ visionis judicio possimus dirimere propositam quæstionem. O si unquam nobis desuper illucesceret dies illa quæ commode nostram tibi tuamque nobis desiderabilem præsentiam exhiberet, multa quidem præteritorum dierum malignitas, quos in tribulationis amaritudinem traximus, in copiosa

Fœdera, i. p. 294.

" illius consolationis dulcedine leniretur. Datum Laterani,[1] A.D. 1254.
" pontificatus nostri anno xi."

Eodem anno dominus Papa ad instantiam regis Angliæ concessit eidem decimam totius ecclesiæ Anglicanæ per triennium percipiendam, exceptis ordine Cisterciensi et Hospitalariorum et Templariorum, et licet diversas literas singulatim antea diversis super hoc demandasset, tandem tamen eisdem revocatis et non obstantibus, W[altero] episcopo Norwicensi hoc præcise demandavit exsequendum. Idem autem episcopus, licet invitus, mandato hujusmodi obtemperans, per totum regnum in singulis capitulis cujuscumque diœcesis fecit decanum et tres rectores vel vicarios qui fuerint majoris auctoritatis, pro sua voluntate jurare sub forma in ejusdem literis contenta subsequenti:

A tenth of ecclesiastical property for three years granted by the Pope to the king. f. 45 *b*.

Literæ Episcopi Norwicensis executoriæ.

" Walterus permissione divina Norwicensis episcopus, ne-
" gotii crucis executor a sede Apostolica deputatus, discretis
" viris decano Christianitatis de Stafford, et juratis de capitulo,
" salutem in Domino. Cum nuper convocatis vobis et aliis
" de decanatu vestro viris fide dignis, sacramentum a vobis
" receperimus, quod prout vobis inferius injungetur, justas
" æstimationes omnium ecclesiasticorum beneficiorum fideliter
" inquireretis; vobis in virtute obedientiæ qua sedi Apostolicæ
" tenemini, et sub religione sacramenti ac pœna perjurii,
" injungimus, quatenus tam a vestris conscientiis propriis,
" quam rectoribus, vicariis, et aliis quibuscumque personis
" magis videritis expedire, plenius inquiratis veritatem, quæ
" sit justa æstimatio omnium proventuum ecclesiasticorum tam
" majorum quam minorum, cujuscumque sint, exemptorum
" vel non exemptorum, in decanatu vestro existentium, et
" quæ æstimatio decimarum separatarum, videlicet si quas
" decimas, pensiones, vel alios proventus percipiant et habeant
" in parochiis rectorum ecclesiarum, jure speciali, sive aliquis
" nomine eorum eas teneat. Prædictas siquidem justas æsti-
" mationes in scriptis fideliter, sub pœna ante dicta, redigatis,
" et per literam patentem signis vestris signatam nobis
" habere faciatis, ad terminum et locum vobis infra præfi-
" gendos. Bona autem religiosorum, quæ non pertinent ad
" ecclesias eis appropriatas, nec sunt decimæ separatæ, per ipsos

Letter of Walter de Suthfeld, bishop of Norwich, to the dean of Christianity of Stafford, in execution of this mandate.

[1] The copy in the Fœdera has *xv. kal. Jan.*

A.D. 1254. "religiosos taxabuntur, si abbatia, vel cella, seu prioratus ad "quos hujusmodi bona pertinent, in vestro fuerint decanatu. Si "vero in vestro decanatu non existant, bona ipsorum per vos "taxabuntur, et eorum taxationem nobis dilucide et aperte in "scriptis habere faciatis. Damus siquidem vobis omnibus et "singulis plenam potestatem compellendi ad jurandum omnes "et singulos de decanatu vestro, pro veritate vobis in hac "parte manifestanda, prout melius videritis expedire: contra- "dictores et rebelles, si quos in officio vestro inveneritis, per "interdicti aut excommunicationis sententias, nostra freti "auctoritate, compescendo. Consulimus insuper ad vestram "salutem et communem liberationem, quod in taxationibus "faciendis sic diligentes [et] veraces sollicitudine et facto "vos habeatis, non obstantibus aliquibus taxationibus præha- "bitis, ne ex post facto alii facta vestra et dicta scrutantes, "vos inveniant a via veritatis manifeste declinasse, et in "sententiam excommunicationis incidisse, quæ per sedem "Apostolicam in omnes illos, qui scienter in dicta decima "subtrahenda, vel non solvenda, fraudem commiserint, pro- "mulgari demandatur. Volumus etiam, si justum vobis visum "fuerit, quod unusquisque cujus ecclesia tenetur ad firmam, "juxta quantitatem firmæ quam recepit, respondeat de decima, "dum sua voluntate et communi pactione ipsa firma durabit. "Hoc siquidem officium vobis in remissione peccatorum "injungimus, concedentes vobis auctoritate sedis Apostolicæ, "ut relaxationis indultæ omnibus Terræ Sanctæ subvenien- "tibus participes efficiamini in Domino. Prædictas autem "æstimationes in scriptis fideliter redactas nobis vel certo "nuncio nostro sigillis vestris signatas tali die apud Lichefeld "habere faciatis."

Literæ Episcopi ut supra.

Letter of the bishop of Norwich to the sub-prior of Burton for the same purpose. f. 46.

"W[alterus] permissione divina episcopus Norwicensis, etc., "discretis viris subpriori de Burthonia, et juratis de capitulo, "salutem in Domino. Cum sacramentum nuper præstiteritis "super æstimatione omnium bonorum immobilium ad eccle- "siam vestram spectantium, majorum et minorum, absque "fraude facienda, exceptis proventibus ecclesiarum parochia- "lium quas habetis, qui per decanos debent æstimari, et "exceptis bonis quæ sunt in manu domini regis tempore "vacationis; vobis in virtute obedientiæ qua sedi Apostolicæ "tenemini, et sub religione sacramenti præstiti, injungimus, "quatenus in hac parte fideliter vos habentes, quæ sit justa "æstimatio omnium bonorum vestrorum supradictorum; in "scriptis fideliter redigatis, et illam æstimationem plene, "plane, et dilucide, per literam patentem sigillo capituli

" signatam, nobis habere faciatis ad diem et locum infra- A.D. 1254.
" scriptos. Damus, etc. Contradictores, etc. Consulimus,
" etc. Prædictas autem æstimationes, etc." ut supra.

Rescriptio Subprioris et Juratorum.

" Venerabili in Christo patri W[altero], Dei gratia Norwicensi Answer of
" episcopo, negotii crucis executori a domino Papa deputato, the sub-
" frater M. subprior Burthoniæ, et jurati de capitulo, salutem prior.
" in Domino sempiternam. Noverit paternitas vestra nos ad
" mandatum vestrum justam æstimationem omnium bonorum
" nostrorum immobilium ad ecclesiam nostram spectantium,
" exceptis proventibus ecclesiarum parochialium quas habemus
" per provinciam, et exceptis bonis quæ sunt in manu domini
" regis tempore vacationis, diligenter inquisivisse; quam
" quidem æstimationem præsentium tenore vobis duximus
" significandam.

" Ecclesia de B[urtonia] valet quatuordecim marcas.

" Bona ad coquinam spectantia, valent centum et quinque
" solidos.

" Bona ad cameram pertinentia, quinque marcas.

" Ad refectorium et hospitale, xxx. d.

" Ad infirmitorium, duas marcas.

" Ad eleemosynam, quadraginta solidos.

" Ad sacristiam, quinque solidos.

" Ad camerariam, duos solidos.

" Summa totius, tantum.

" Decima inde deducta, tantum.

" In cujus rei testimonium has literas nostras sigillo abbatis
" nostri signatas vobis transmittimus. Valete."

Facta est autem solutio istius pecuniæ primo anno nunciis ejusdem episcopi ad locum et terminum ab eis præfixum, et in depositum missa. The money paid.

Circa idem tempus Henricus rex Angliæ et regina, petita licentia et benigne obtenta a rege Franciæ et barnagio, peregre proficiscendi ad Sanctum Edmundum quondam Cantuariæ archiepiscopum apud Pontiniacum, et per regnum Franciæ in Angliam revertendi[1]; rex Franciæ misit eis in obviam apud civitatem Blevensem archiepiscopum Bituricensem[2] et dominum Philippum de Enemus, ad eos per Franciam salvo pro sua voluntate conducendum. Quibus etiam idem rex Pilgrimage of Henry III. and Queen Eleanor to Pontigny.

[1] *revertendi*] revertendo, MS.

[2] Philip Berruier.

A.D. 1254. S. Louis meets them at Orleans. Franciæ apud civitatem Aurelias occurrit, ibique eos cum gaudio suscepit immenso; et facto ibi triduo in magna solemnitate, rex Franciæ obtulit se velle eos conducere per Pontiniacum; sed rex Angliæ propter laborem ejus immensum, eo quod nuper de Terra Sancta Jerusalem redierat, hoc nullatenus voluit sustinere: veruntamen facta prius apud Pontiniacum peregrinatione, iterum sibi apud Parisius deberent obviare, inter eos ut convenit. Quod et sic factum est. Venerunt etiam magnates Franciæ ad regem Angliæ, eum cum magna rogantes devotione, ut per eorum terras divertere dignaretur, honorem et reverentiam quam decebat suscepturus; quibus ipse gratias agens, et se excusans, quod, cum sanctissimi patris sui Edmundi Cantuariensis archiepiscopi fuisset peregrinus, ad præsens hoc facere non decebat. Inter quos quidam nobilis, eximiæ potentiæ et auctoritatis immensæ, nomine Willelmus de Bares, prorupit in vocem dicens,

Their reception by the French nobles.

" Domine rex, ut quid ad partes istas declinastis[1]
" nobiscum spatiari, et terras nostras ac castella
" visitare vestra non dignatur majestas et excellentia,
" quæ etiam vestræ majestati regiæ cum magna devo-
" tione omnia ad vestrum honorem et beneplacitum
" subicimus et committimus? Pro certo, prout nobis
" videtur, vester adventus ad partes istas ad præsens
" declinans pro minimo debet reputari."

f. 46 *b*. Ad hæc rex grates et gratias reiterans, respondit,
" Non, non, domine Willelme, pro minimo, imo pro
" immenso et maximo habemus et reputamus, una cum
" nostra ad Pontiniacum peregrinatione, dilectissimum
" nostrum consanguinem et vicinum, regem vestrum,
" qui adhuc pro loco et tempore cum sibi placuerit
" et pro sua dignatione meus erit dominus, post suos
" immensos labores quos jampridem in Jesu Christi
" servitio nostri sustinuit Redemptoris, videre simul
" et visitare, et ejus dulci frui colloquio et refocillari."

[1] MS. inserts *cum*.

Et sicut jam prædictum est, post peregrinationem regis Angliæ apud Pontiniacum factam, apud Parisius iidem reges sibi mutuo obviaverunt. Convocavit etiam ibidem rex Franciæ omnes majores regni sui suæ ditioni subjectos, ad honorem regi Angliæ et reginæ præstandum et reverentiam. Fuerunt etiam ibi præsentes comitissa de Provencia, mater, et quatuor suæ filiæ, duæ reginæ, videlicet Franciæ et Angliæ, et duæ comitissæ, uxores nobilium comitum, scilicet Ricardi comitis Cornubiæ, fratris regis Angliæ, et Caroli comitis Provenciæ, fratris regis Franciæ, ut mutua refocillarentur consolatione. Fuerunt etiam reges et reginæ ad aulam regis simul in mensis, et pariter pernoctantes. Postea vero fuerunt cum domino rege Angliæ ad domum Templariorum in prælibatione Franciæ et Navarræ[1] reges, et Burgundiæ[2] et Lovaniæ[3] et [ ][4] duces, et archiepiscopi et episcopi xxiii., comites autem xxvii., quos omnes convocavit ibidem rex Franciæ, ob honorem regis Angliæ et reginæ, et inter eos confœderationem.

A.D. 1254. The kings and queens at Paris.

Beatrice, countess of Provence, and her daughters, Margaret, Eleanor, Sanchia, Beatrice.

Facta autem ibidem mora, rex Angliæ et regina inde recedentes cum honore immenso, versus Angliam profecti sunt, et in die Sancti Johannis apostoli et evangelistæ, in Natali Domini, apud Doroberniam prospere applicuerunt, domino Edwardo filio eorum et uxore sua in Wasconia commorantibus. Dedit etiam rex Franciæ regi Angliæ unum elephantem tunc temporis, quem transvexit usque Londonias.

Their return.

An elephant given by S. Louis to Henry III.

Eodem tempore Innocentius Papa quartus in crastino Sancti Nicholai obiit apud Neapolim.

Death of Innocent IV.

Alexander Papa quartus,[5] episcopus Hostiensis, statim successit.

Succession of Alexander IV.

Eodem tempore post festum Sancti Hilarii sederunt justiciarii itinerantes apud Lichefeld; et factæ sunt coram eis inquisitiones subsequentes.

The justices itinerant at Lichfield.

[1] Theobald II.
[2] Hugh IV.
[3] Henry IV.
[4] Blank in MS.
[5] *quartus*] tertius, MS.

Inquisitiones factæ coram justiciariis.

A.D. 1254. Articles of inquiry before them.

De veteribus placitis coronæ, quæ alias fuerunt coram justiciariis, et non fuerunt terminata.

De novis placitis coronæ, quæ postea emerserunt.

De illis qui sunt in misericordia domini regis, et non sunt amerciati.

De valettis et puellis qui sunt et esse debent in custodia domini regis, vel in donatione domini regis; qui sint, et qui illos habent, et per quem, et quantum terræ illorum valent.

De dominabus quæ sunt et esse debent in donatione domini regis, sive sint maritatæ, sive maritandæ. Et si sint maritatæ, quibus, et per quem, et quantum terræ illarum valent.

De ecclesiis quæ sunt de donatione domini regis, quæ sint ecclesiæ illæ, et qui illas habent, et per quem.

De eschaetis domini regis, quæ sint, et qui illas habent, et per quod servitium, tam de terris Normannorum, quam de aliis; et si teneantur sine waranto, capiantur in manu domini regis.

De sergantiis, quæ sint, et qui illas tenent, et per quem, et cujusmodi illæ sergantiæ sint, et quantum valent.

f. 47. De purpresturis factis sive in terra, sive in aqua, sive in mare, sive in libertate, sive extra libertatem.

De mensuris factis et juratis per regnum, si sint servatæ, sicut provisum fuit. Et si custodes mensurarum mercedem ab aliquo ceperint, ut possint per unas vendere, et per alias emere: et intelligatur de omnibus mensuris, tam de [ ] quam de ponderibus. Et si assisa pannorum servata fuerit, sicut provisum fuit. Et si aliquis mercedem ceperit de vino vendito contra assisam, vel pro panno vendito contra assisam; et de thesauro invento.

De vicecomitibus et aliis ballivis domini regis qui tenent placita coronæ.

De vicecomitibus et aliis ballivis, qui convenire fecerunt hundredum vel wapentakium pro inquisitione facienda pro morte hominis, vel de aliis placitis coronæ, et ceperunt misericordiam pro defaltis.

De uthesio levato et non secuto.

De usurariis Christianis mortuis, qui fuerint, et quæ catalla habuerunt et qui ea habuerint.

De catallis Judæorum occisorum, scilicet vadiis, et chartis, et debitis; et quis ea habet.

De falsonariis et retondentibus denarios.

A.D. 1254. Articles of inquiry before the justices itinerant at Lichfield.

De moneta et escambio, et qui fecerunt monetam sine domino rege et ejus justiciariis.

De burgatoribus et malefactoribus, et eorum receptatoribus tempore pacis.

De fugitivis qui redeunt post fugam sine waranto domini regis.

De his per quorum terras uthlagati vel burgatores transierunt, et non fecerunt sectam post eos, sicut præceptum fuit.

De uthlagatis et eorum catallis, et qui redierunt post fugam sine waranto domini regis.

De mercatis remotis ab uno die ad alium diem, sine licentia domini regis; et an si sit Dominica dies; et si quæ mercata fuerint levata sine præcepto domini regis.

De novis consuetudinibus levatis in regno, sive in terra, sive in mari, sive in aqua dulci, et quis eas levaverit, et ubi.

De defaltis, scilicet de his qui summoniti fuerunt esse primo die coram justiciariis, et non fuerunt.

De gaelis deliberandis sine waranto domini regis.

De malefactoribus in parkis et vivariis.

De wrecco maris.

De evasione latronum.

De illis qui non permittunt ballivos domini regis intrare terras suas ad summonitiones faciendas pro debito domini regis vel aliis sine præcepto regis.

De ballivis qui ceperunt denarios pro amovendo juratores de assisis.

De his qui tenent terras Normannorum, Britannorum, et aliorum extraneorum, de quocumque feodo sint, et quo waranto eas tenent, sine domino rege, vel illis quibus dominus rex vel dominus feodi non concessit conferendum.

De his qui subtraxerunt sectam schyrarum vel hundredorum, vel auxilium vicecomitum, post werram motam inter regem Johannem et barones suos, per voluntatem vicecomitum et aliorum ballivorum, sine licentia domini regis vel ejus assensu.

De vicecomitibus et aliis ballivis qui ceperunt redemptionem de valettis integrum feodum militis tenentibus, vel xx. libras terræ habentibus, ne milites fierent ad mandatum domini regis, cum vicecomites et ballivi præceptum domini regis inde non habuerint.

De valettis integrum feodum militis tenentibus, et plenæ ætatis existentibus, milites faciendis.

A.D. 1254. Articles of inquiry before the justices itinerant at Lichfield.

De vicecomitibus et aliis ballivis, qui placitant placita coronæ de namio vetito terminato coram vicecomitibus vel aliis ballivis per sacramentum, cum nullam inde habeant potestatem sine speciali licentia domini regis, et hoc per breve suum.

De excessibus vicecomitum et aliorum ballivorum, si aliquem foverint prætextu terræ vel custodiæ habendæ,
. 47 *b.* vel denarios perquirendi[1] per quos justitia et veritas suffocetur.

De vicecomitibus et aliis ballivis ambidextris, qui capiunt ex una parte et ex altera.

De wapentakiis et aliis ballivis domini regis, positis ad firmam per vicecomites et ballivos, quanta singula eorum valent, et pro quanto posita fuerint temporibus illorum vicecomitum.

De prisis domini regis, sive in terra, sive in mari, sive in aqua dulci, et in libertatibus spectantibus ad castella sua, vel comitatus suos, vel ad burgos, sive in aliis locis quæ sint, et quantum valent, et quis ea occupaverit, vel celaverit, vel suffocaverit.

De parvis ballivis qui faciunt cervisias quas quandoque vocant Scotalas, quandoque Fulstales, ut extorqueant pecuniam a sequentibus hundredum et eorum subditis; et de aliis qui cervisiam non faciunt garbas in autumno colligentibus, et bladum pauperum indebite distrahentibus.

De catallis extraneorum de potestate regis Franciæ existentium, captis dum rex fuit in Wasconia, quo devenerunt, et quis ea habet.

De his qui levaverint warennam si[ne] sufficienti waranto domini regis.

De his qui piscantur cum kidellis et sarkellis.

De denariis captis pro defaltis non venientium ad summonitionem vicecomitum, et quis eos cepit, et quantum.

De vicecomitibus et aliis ballivis qui ceperunt denarios ab his qui rectati fuerunt de morte hominis, ut dimitterent eos per plevinam, cum nullo modo fuerint plegiandi, sine speciali mandato domini regis.

De vicecomitibus et aliis ballivis qui bis aut pluries receperunt denarios ab aliquo pro unico amerciamento, cum semel fuerit amerciatus.

De his qui distrinxerunt plures habentes unum nomen, per summonitionem scaccarii, ut unusquisque per se pacaret

[1] *perquirendi*] perquirende, MS.

unicum amerciamentum, cum unus eorum tantum fuerit amerciatus. A.D. 1245.

Articles of inquiry before the justices itinerant at Lichfield.

De his qui imprisonaverunt illos qui rectati fuerunt de latrocinio per inditamenta, et illos in prisona detinuerunt quousque ab eis redemptionem ceperunt, cum per legem Angliæ nulla redemptione facta sint replegiandi.

De his qui distrinxerunt aliquem ad pacandum plus quam ad quod fuerit amerciatus, per summonitionem scaccarii.

De his qui manu ceperunt habendi aliquem coram justiciariis, et illum non habent primo die.

De his qui traxerunt brevia domini regis, et alteri parti vendunt, per quod dominus rex amisit quod ad eum pertinebat.

Isto anno et anno præcedenti fuit frugum fertilitas per regnum Angliæ. f. 48.

Eodem tempore Alexander Papa destinavit literas episcopis Angliæ sub hac forma:

In the Fœdera, i. p. 312, is the letter addressed to the king, agreeing exactly with this till very near the end.

Letter of Pope Alexander IV. to the archbishop of Canterbury announcing his election.

" Alexander episcopus, servus servorum, etc., venerabilibus " fratribus archiepiscopo Cantuariensi et ejus suffraganeis, " salutem et apostolicam benedictionem. Cathedra præeminen- " tiæ pastoralis in hac Ecclesia militanti per plurimos pon- " tifices frequenti successionis vicissitudine variatur, pro eo " quod illos manere diutius naturæ mortalis conditio non " permittit. In Ecclesia siquidem triumphanti, quæ supernæ " patriæ regionem inconcussa possessione jam obtinet, Salvator " noster, Dei Filius, summus est Pontifex, qui sempiterno fun- " gitur sacerdotio, manens in æternum, et subacto mortis " imperio semper vivens. In hac autem quam in exemplarium " instar cælestium in consummationem sanctorum super ter- " ram Dei sapientia fabricavit, pontifices mortalitatis infir- " mitate circumdati, ut constituantur pro hominibus apud " Deum, ex hominibus assumuntur. Hinc est quod illa in- " deficienti æterni Sponsi gaudio et immortalitate beata luctum " viduitatis ignorat. Hæc autem dum peregrinatur in terris, " corporum carceribus obligata, frequenter cogitur viduitatis " suæ lamenta resumere, ac tædia experiri; his lamentis et " tædiis, sicut Domino placuit, qui *aufert spiritum principum*, Ps. lxxv. " Ecclesiæ sanctæ nuper concussa sunt viscera, ejusque maxillæ 13. " perfusæ amaro profluvio lacrymarum, felicis recordationis " Innocentio Papa prædecessore nostro vii. idus Decembris " apud Neapolim per universæ carnis viam de nequitia hujus " sæculi evadente. Qui cum adhuc necessarius esset et ad- " modum utilis populo Christiano, forsitan ideo vocatus est " a Domino ante tempus, ut mundus in maligno positus, ejus

A.D. 1254. Letter of Pope Alexander IV. 2 Pet. ii. 8.

" præsentia agnosceretur indignus, et *ipse* de iniquitatum medio *quæ ejus animam diu cruciaverant*, tolleretur. Die itaque sequenti, juxta morem, exequiarum sollemnitate præmissa, ejusque corpore in Neopolitana ecclesia tumulato, nos et fratres nostri ad substituendum convenimus successorem. Et missarum solemniis in honore Sancti Spiritus devote ac humiliter celebratis, post aliquantulum de futuri pastoris substitutione tractatum, iidem fratres nostri oculos suos ad imbecillitatem nostram communiter et concorditer direxerunt, nos ad conscendendam speculam apostolici culminis, et subeundam gravissimam orbis sarcinam eligendo. Verum ea re supra quam dici valeat stupefacti, et quæ ac qualis esset illa dispositionis divinæ vocatio, anxiæ cogitationis examine revolventes intra nos ipsos, quantum in illa potuimus supernæ instantiæ pressura, resedimus, meditando negotii gravitatem, metiendo vires, ponderando prudentiam, comparando merita, et ad perficiendum sumptus virtutum necessarios computando. Denique videntes hæc nobis non abundanter adesse, quin potius advertentes quod nihil nobis de nostris meritis revelabat propriæ considerationis attentio, unde constitui mereremur in mundi vertice super gentes et regna, et universalem in orbe terrarum evellendi atque plantandi accipere potestatem, in spiritu non contumaciæ vel contemptus, sed timoris de nostrorum defectuum conscientia procedentis, non sequenda judicavimus vota fratrum, sed manus ab opere, ac humeros ab onere cohibendos. Consideratio enim gradus, casus nobis formidinem ingerebat, quia de tam alto culmine dignitatis terribilis, videlicet loco apostolorum principis, quisnam animus quantumlibet magnus, inspecta jacentis deorsum abyssi facie, non paveret? Quis nempe jugum publicæ servitutis, sub quo probata gigantum virtus, et fortitudo virorum a sæculo laudatorum hactenus gemuit, audeat prudenter et scienter appetere, quod spiritum mœroribus torquet, mentem eviscerat, dies laboribus obsidet, et noctes producit insomnes? O quam sani consilii et quam consultæ deliberationis electio, abjectum esse in domo Dei, magis quam loci eminentioris celsitudine præminere! In convivio Christi locum tenere[1] novissimum, f. 48 *b.* quam cum pacatæ quietis dispendio superius promoveri! Defuit nimirum spiritus considerantibus nobis undique, quanta nunc ager mundi hujus malorum densitate silvescit, et spem de viribus circa ejus cultum difficultas operis vix relinquit. Cumque invalescens malignitas desidentium corda populorum

Fœdera, i. p. 312.

[1] *tenere*] ponere, MS.

Fœdera, i. p. 313.

A.D. 1254. Letter of Pope Alexander IV.

" durasse videatur in lapides, ita ut manum Domini quam
" pauci sentiant in flagellis, cui dabitur *filios*[1] *Abrahæ de*
" *lapidibus suscitare*, et *reddere Domino populum acceptabilem*,
" sectatorem bonorum operum? Propterea excusavimus cum
" lacrymis, et usque ad contristationis et indignationis offen-
" sam, eisdem fratribus, importabilem nobis ingerentibus
" Apostolatus sarcinam, duximus resistendum, orantes eos, et
" per obtestationem divini judicii obsecrantes, ut a nobis
" calicem hunc transferrent, et traderent alteri fortiori. Sed
" ipsi, utinam non ob nostrorum exigentiam peccatorum,
" irrevincibilis importunitatis instantia nostram resistentiam
" evicerunt, cogentes nos invitos suis desideriis consentire;
" et sic cum dolore cordis ac tremore quamplurimo, infirmi-
" tatis nostræ colla submisimus jugo Apostolicæ servitutis;
" confidentes in Deo, qui dat omnibus affluenter, quod insuffi-
" cientiam nostram, quam humiliter recognoscimus et libere
" profitemur, ex Se ipso misericorditer adimplebit. Sollicitu-
" dine itaque publicæ administrationis assumpta, et plena de
" vobis concepta fiducia, quod ad supportandam tanti oneris
" molem in caritate Dei, qui vos vocavit in partem hujus
" ministerii, fideles nobis eritis adjutores, universitatem
" vestram rogamus totis in Christo affectibus et monemus,
" quatenus infirmitatem nostram apud Deum devotis oratioui-
" bus et sacris placationibus roborantes, Ipsius pro nobis
" misericordiam imploretis, ut per beneplacita voluntatis suæ
" in viam pacis dirigat gressus nostros, et favorem nobis
" cælestis pietatis aspiret,[2] ne qua nos demergat tempestas
" per hanc maris altitudinem in quam venimus gradientes.
" Dare quoque dignetur benignitatis suæ annum placabilem,
" in quo, laboribus nostris Eo desuper incrementum largiente,
" proveniet quies regnis, pax ecclesiis, concordia plebibus, et
" minoribus disciplina. Vos[3] autem quæsumus, fratres, lega-
" tionem vestram attendite, ac superintendite universo gregi
" in quo vos episcopos dispensatio divina constituit, ut cum
" Princeps pastorum commissa quæsiturus advenerit, dignam
" ei possitis reddere rationem. Porro de nobis indubitatam
" volumus vos tenere fiduciam, quod singulos vestrum, tan-
" quam principalia corporis ecclesiastici[4] membra, in quantum
" Dominus dederit, opportunis curabimus fulcire suffragiis,
" et fraternis semper honoribus prævenire. Datum Neapoli
" undecimo kal. Januarii, pontificatus nostri anno primo."

---

[1] *filios*] filiis, MS.
[2] *aspiret*] aspirat, MS.
[3] *Vos*] Nos, MS.
[4] *ecclesiastici*] ecclesiastice, MS.

A.D. 1255. MCCLV. Henricus rex Angliæ in quindena a Pascha
Parliament at Westminster. tenuit parliamentum suum apud Westmonasterium; convocatis ibidem dominis Waltero de Gray archiepiscopo Eboracensi, Ricardo comite Cornubiæ, totiusque regni episcopis, abbatibus, comitibus, et baronibus universis ibi præsentibus, paucis tamen valetudinariis excusatis, dominoque Bonefacio Cantuariensi in partibus transmarinis moram faciente, instanter et importune exige-
Demands of the king. bat sibi auxilium exhiberi, et ut quidam qui ibidem affuerunt asserebant, disposuit rex habere taylagium quod dicitur *horngelth*. Magnates autem e contra petebant, ut secundum consuetudinem regni, tres personas possent per electionem in regno habere, videlicet capitalem justiciarium, cancellarium, et thesaurarium, propter communem regni utilitatem; et tunc possent et vellent de eorum et communi consilio plenius et
f. 49. planius regiæ respondere exactioni. Et sic neutro concesso, datus est dies ad deliberandum super his, usque in quindenam a festo Sancti Michaelis ejusdem anni, et unusquisque ad partes suas declinavit.

Death of the archbishop at York. Eodem tempore, in redeundo de parliamento, Walterus de Gray, archiepiscopus Eboracensis, anno pontificatus sui xl., obiit apud Fulham juxta Londonias, kal. Maii, die sabbati, in senectute bona, plenus dierum; et sepultus est in vigilia Pentecostes in ecclesia Sancti Petri Eboraci.

Miracles of bishop Grosseteste. Isto anno Sanctus Robertus Lincolniensis episcopus claruit miraculis.

Capture of a large sturgeon in the Trent. Eodem tempore circa Ascensionem Domini, captus fuit piscis unus octo pedum, qui vocatur sturgun, in aqua de Trente, sub castello de Donentone, senioribus patriæ dicentibus et affirmantibus quod piscis consimilis in eodem loco captus fuit eodem anno antea quo rex Johannes coronatus fuit.

Storms in the valley of the Trent. Accidit etiam eo tempore, iii. idus Julii, quædam tempestas grandinis per vallem de Trente, a ponte de Wychenofere usque ad Rependonam, ultra modum

admirabilis, cui similem in illis temporibus non extitit qui se vidisse affirmaret. Sequebatur grandinem vorago quædam mirabilis terram cum arboribus et ædificiis et blada in campis submergens et asportans. Fuit etiam universalis destructio fœni per vallem de Trente per aquarum inundationes, qualis non contigit longis ante temporibus. A.D. 1255.

Henricus rex et regina fuerunt in die Assumptionis beatæ Virginis apud Eboracum, et inde profecti sunt versus Scotiam, ad loquendum cum rege Scotiæ genero[1] suo, et regina eorum filia, et propter quandam dissensionem quæ inter eos emerserat, et Robertum de Ros qui eos ad eorum voluntatem non tractavit, eo quod non sustinuit eos carnaliter simul commiscere, ob quam causam rex disseysivit eundem Robertum de castello de Wrech et de quibusdam suis aliis terris. Interview of Henry III. with Alexander III. and queen Margaret of Scotland.

Eodem tempore, rege existente in partibus Scotiæ, missi sunt per regnum justiciarii ad inquisitionem faciendam super articulis subsequentibus. Dominus Henricus de Bathonia cum sociis suis sedit apud Notingham, qui ibidem se bono modo et curialiter habuerunt; similiter et alii per totum regnum, domino Philippo Lovel apud Staffordiam durius et asperius se habente, coram quo etiam sociisque suis ibi secum sedentibus super istis articulis factæ sunt inquisitiones. Justiciaries itinerant sent through the kingdom.

Capitula coram justiciariis.

De juribus et libertatibus domini regis, scilicet qui archiepiscopi, episcopi, comites, et barones, milites, vel alii libere tenentes subtraxerint sibi de juribus et libertatibus et hidagiis ad ipsum dominum regem spectantibus, et quas libertates. Articles of inquiry before those at Stafford.

De sectis debitis ad comitatum, hundredum, et curiam de dominicis maneriis domini regis et ad molendina, eorum maneriorum scilicet qui se subtraxerint de sectis illis, et a

[1] *genero*] genere, MS.

A.D. 1255 quo tempore, et in quantum dominus rex damnificatus est per annum per subtractionem illam.

Articles of enquiry before the justices at Stafford.

De extensionibus dominicorum regis, scilicet quid omnia illa valere possint per annum.

De militibus, libere tenentibus, viris religiosis, vel quibuscumque aliis, scilicet qui infra dominica domini regis terras tenent.

De donatione vel conditione sokemanorum, vel permissione custodum vel aliorum ballivorum eorundem maneriorum.

De statu forestarum, hayarum, parcorum, vivariorum, domini regis, scilicet qui fecerunt vastum, venditionem, purpresturam, vel destructionem in eisdem.

De castris domini regis, scilicet quid pertineat ad castra
f. 49 *b.* illa, ut in wardis, redditibus, et aliis rebus assisis, et quid custodiæ illorum castrorum valere possint per annum, et quæ wardæ debeantur tempore pacis, et quæ tempore werræ, et pro quanto per annum possint custodiri.

De purpresturis factis super dominum regem, sive in terra, sive in aqua, sive in mari, sive in portu, et per quem.

De hundredis singulis in comitatu quolibet, scilicet quot hundredæ in manu domini regis, et quot ad feudi firmam, et quid vicecomites percipiunt per annum de singulis hundredis.

De his qui habent returnum brevium domini regis, scilicet utrum returnum illud habeant ex concessione regum, vel ex permissione vicecomitum, vel aliorum ballivorum.

De Judæis et eorum catallis, qui catalla eorum receptaverint, et quæ catalla.

De his qui tenent placita de namio vetito, et similiter visum francplegiorum sine vicecomite, et sine waranto domini regis.

De ecclesiis quæ sunt et esse debent de donatione domini regis.

De viduis et puellis quæ sunt et esse debent in donatione domini regis, si sint maritatæ, sive maritandæ. Et si sint maritatæ, quibus, et per quem, et quantum terræ illarum valent per annum.

De sergantiis vel aliqua parte earundem sergantiarum alienatarum, per quem, et a quo tempore.

De his qui clamant habere libertates sine charta regis, et quales.

Inquirantur etiam si viri religiosi intraverint feodum domini regis, ubi dominus rex amittit wardum, et releyium, vel taylagium; qui, et a quo tempore.

De viris religiosis et aliis qui compellunt laicos placitare coram judicibus delegatis, vel ordinariis, de placitis quæ pertinent ad coronam domini regis.

Item et omnes libere tenentes de singulis villis a quolibet hundredo, si quatuor homines et præpositus venerunt ad summonitionem, sicut dominus rex præcepit in brevi suo. A.D. 1255. Articles of enquiry before the justices at Stafford.

De feodis domini regis, quot feoda tenentur de eo in capite, et qui ea tenent, et quid inde sit eleemosynatum, et quis illud teneat, et a quo tempore.

De omnibus quæ subtracta sunt domino regi, ut de juribus et sectis debitis, si ex permissione ballivorum fiat, et cujus ballivi permissione.

Item de vicecomitibus et hundredariis et aliis ballivis, si aliquem malefactorem receptaverint, vel consenserint, vel aliquid ceperint pro hujusmodi, ab anno regni regis Henrici filii regis Johannis qui nunc est, xviii. hucusque, et quid ceperint pro hujusmodi, et quantum, et si aliquem gravaverint per injustam extortionem.

Innocentius Papa quartus post mortem Frederici imperatoris regnum Ciciliæ multoties et non semel fratribus regis Franciæ singulatim, aliisque diversarum terrarum magnatibus quamplurimis, ex dono obtulit; quod quidem universi et singuli singulatim admittere penitus recusarunt, timentes potentiam Conradi filii prædicti Frederici imperatoris, qui prædictum regnum post mortem Henrici fratris sui, nepotis Henrici regis Angliæ, obtinuit et possedit. Postea vero præfatum regnum Ricardo comiti Cornubiæ, fratri regis Henrici, multoties fuit oblatum, quod et ipse similiter refutavit. Tandem vero astutiam et potentiam regis Henrici Angliæ summus Pontifex et cardinales considerantes et agnoscentes, prænominatum regnum Edmundo præfati regis filio de communi fratrum consilio dominus Papa dedit et concessit, diversas literas diversis temporibus super hujusmodi negotio transmittendo, quarum una ab Alexandro summo Pontifice isto anno sub hac forma emanavit: The kingdom of Sicily; refused by Richard of Cornwall; given to prince Edmund.

"Alexander episcopus servus, etc. Henrico illustri regi f. 50.
"Angliæ, etc. Regale genus Angliæ, quod speciali quodam Letter of
"affectu et intimæ delectionis prærogativa prosequimur, exal- Pope Alex-
"tare super cæteros orbis reges et principes cupientes, ma- ander IV.
"gistrum [. . . . .] notarium nostrum, Apostolicæ sedis to Henry
"legatum, qui illius generis honorem et commodum zelatur III. offer-
ing the

A.D. 1255. Crown of Sicily to his son Edmund.

" ut proprium, ad partes illas principaliter hac de causa
" transmisimus, ut idem genus locupletans et exaltans ei con-
" ferret regnum Ciciliæ, quod opulentia et deliciis alia regna
" mundi superat, ad sedem Apostolicam devolutum. Et licet
" super hoc fuerit plerumque hinc inde tractatum, quia tamen
" in eodem regno adhuc superat unicus nepos tuus, ne vide-
" reris sitire sanguinem proprium et proximorum tuorum
" spolia concupere, tantum honorem et commodum recipere
" usque hæc tempora distulisti. Sed eodem nepote tuo ita
" pie ut asseritur sublato de medio, tu desiderans cum sede
" Apostolica filium habere communem, devovisti perpetuo ad
" ejus obsequia carissimum in Christo filium Edmundum
" natum tuum, faciens ipsum de præfati legati manibus, ha-
" bentis super hoc plenariam potestatem, recipere prædictum
" regnum, ad honorem Dei, et ecclesiæ pacem, et tranquilli-
" tatem totius populi Christiani, super quo celsitudini tuæ
" gratiarum referimus actiones, prompti et parati ad omnia
" quæ placere noverimus cordi tuo. Cum igitur collationem
" hujusmodi ab eodem legato factam duxerimus de fratrum
" nostrorum consilio confirmandam, magnificentiam regiam
" rogamus et hortamur, quatenus considerato diligenter quod,
" cum omnes de regno illo redemptionem a nobis expetent et
" expectant, negotium ipsum ex sui natura accelerationem
" postulat et requirit. Quod quia dilatio in talibus maximum
" consuevit parere detrimentum, prædictum regem ad prose-
" quendum negotium assumptum sic in militia, pecunia, et
" aliis viriliter, celeriter, et potenter accingas, ut ad fastigium
" prædicti regni, ubi recipietur cum desiderio ut matutinus
" Lucifer, possit, prout decet tantum principem, pervenire;
" scituri quod cum negotium prædictum sit Dei non hominis,
" prædicto regi cuncta prospera succedent, nosque sibi cura-
" bimus in personis et rebus modis omnibus quibuscumque
" poterimus opulentissime subvenire, parati obligare nos et
" Romanam ecclesiam fidejussoris nomine pro his quæ sibi
" ad prosecutionem prædicti negotii fuerint opportuna."

De puero apud Lincolniam crucifixo a Judæis.

Murder by the Jews of S. Hugh, a boy of nine years, at Lincoln. July 31.

Eodem tempore convocatis apud Lincolniam Judæis ex totius regni majoribus, sanctum Hugonem puerum parvulum ix. annorum cujusdam pauperculæ mulieris filium unicum, scholarem, in vigilia Sancti Petri quæ dicitur ad vincula, quidam ejusdem civitatis Judæus nomine Jopinus, jam sole vergente ad occasum, a

suorum contribulium et coætaneorum jocis ac choreis A.D. 1255.
tetensis insidiis furtive sustulit, sublatum in conclavi
secretiori domus propriæ per viginti sex dies occultavit,
et in tantum famis ac sitis affecit inedia, ut vix vocem
in verba formare posset. Deinde omnibus tam indi-
genis quam extraneis qui in eadem civitate erant
Judæis in unum congregatis, collegerunt consilium
pontifices et sacerdotum principes, ut morti traderent
innocentem. Adducto ergo illo et in eorum medio
constituto, tanquam agno in luporum medio, excæcati
et insensati, in ignominiam passionis Jesu Christi, qui
patitur in sanctos misericordia pietatis, patris sui desi-
derium adimplere cupientes, de quibus scriptum est,
vos ex patre diabolo estis, innocentem puerulum circum- S. Joh.
dederunt, nudaverunt, flagellis ceciderunt, et in faciem viii. 44.
conspuerunt, nasique cartilaginem cum superiori labio
reciderunt, principales dentium confringentes superiores.
Deinde ipsum in crucem elevantes, eidem insultabant
vocibus, et frendebant dentibus in eundem. *O quam* Rom. xi.
incomprehensibilia sunt judicia tua, Domine! Sed 33.
omnia in sapientia fecisti. Arridebat parvulus toto Ps. ciii. 24.
malignitatis spiritu in eum debacchantibus, nec mur- f. 50 b.
mur resonat, nec querimonia ab ejus ore. Quippe
Spiritus Sancti repletus gratia, alacri vultu quasi nil
patiens permanebat. Et quod dictu mirabile est, in
ætate tam tenera constitutus, nec vocem nec gemitum
emittebat. Tandem ministri diaboli ut Regem gloriæ
irritarent, nostrum Redemptorem quem patres eorum
ante faciem Pilati negaverunt, dicendo *Non habemus* S. Joh.
regem nisi Cæsarem, et ejus membra, id est Chris- xix. 15.
tianos, detestanda et horrenda crudelitate confunderent,
dicti pueruli corpus tenerrimum a planta pedis usque
ad verticem minutis aculeis et acutis in tantum pupu-
gerunt, ut toto corpore cruentato vulneribus, vulnera
inflicta ipsius corpus pelli hericii similarent. Denique
ejus latere lancea perforato, inclinato capite in manus
Domini spiritum exhalavit. Mulier quidem, hujus

A.D. 1255. sancti mater, ubi eum more solito domum minime redire conspexit, expavit continuo, et festinanter eundem per notos vicinos et amicos requirebat. Quo non reperto, assertione infantium cum quibus ludere consuevit, ostensis hora diei et loco ubi eum ultimo viderunt et reliquerunt, orta est suspicio vehemens inter Christianos, ipsum a Judæis sublatum et interemptum. Ex hoc enim argumentum sumebat eorum opinio, quod ex cunctis provinciis et civitatibus regni Angliæ diversi in eadem civitate Judæi tunc convenerant, et plus solito sibi invicem applaudebant. Requisiti etiam callide a quibusdam Christianis eorundem familiaribus cur sic convenerint, et tamdiu inibi moram fecerint, responderunt, nuptiarum solemnia celebrandi gratia e diversis provinciis nationis suæ principes et potentiores se evocasse, evocatos ideo moram fecisse diutius, quod nexus sponsalium inter prædivites et nobilitate generis præminentes cæteris esset contrahendus, palliare cupientes quod nequiter commiserunt. Sed facti veritate jam per dies paulatim clarescente, prædicta mulier, mater præfati pueri, cum fletu et gemitu in labore et vultus sui sudore, in Scotiam ad dominum regem ubi tunc agebat profecta est, et ad pedes ejus provoluta, clamans et ejulans suam super hoc deposuit querimoniam. Interim scientes Judæi super hac re inquisitionem faciendam, et cum rei veritas innotesceret acriori pœna digne pro meritis se damnandos, congelati et consternati, conscientia sese interius remordente intempestæ noctis silentio corpus exanime tulerunt secretius, et in quendam puteum projecerunt, clamque discesserunt. Ubi postea cum ex mandato regio super hac re facta foret inquisitio, repertus est, prodente Illo cujus vestigia secutus fuerat in passione, qui etiam quod in ignominiam nominis Sui et fidei Christianæ irrisionem, contemptum, et improperium a nefandis Judæis commissum fuerat, ad Sui Ipsius gloriam, et fidei Christianæ exaltationem

Suspicion of the murder falls on the Jews.

dignatus est immutare. Nam ipso sic reperto, et cum suis indumentis e puteo jam extracto, concursus populorum factus est undique voce magna clamantium et dicentium, "Gratias tibi, Domine Jesu Christe, qui " etiam modernis temporibus tenellos pueros per pal- " mam martyrii dignatus es ad regna cælestia evocare." Cumque piis fletibus omnes qui aderant pectora irrigarent, et utriusque sexus tam majores quam minores ad hoc spectaculum properarent, ecce mulier per annos quindecim utrorumque oculorum orbata lumine, quæ prius infantem plurimum dilexerat, ibidem adducta accessit propius, et corpus cum fide tetigit sic exclamans, "Heu, heu, Hugeline puer mi dulcissime, quod " sic contigit!" et retrahens manum quam supra corpus posuerat, ex humore corporis cruentati cæcos linivit oculos, et confestim visum integerrime recuperavit; sed novitate miraculi stupefacta, cunctis astantibus, grandisonis inclamabat vocibus, " Congratulamini mihi omnes " qui diligitis Deum, et videte miracula quæ in vestra " præsentia operatus est." Cumque in eam fixissent intuitum, et pro certo deprehendissent ipsam esse fœminam quæ tamdiu cæca extitit, attoniti et stupefacti universi et singuli, ingentem ad sidera tulere clamorem, "*A Domino factum est illud, et est mirabile* " *in oculis nostris;* benedictus Deus qui non derelin- " quit sperantes in se, et plebem suam, antiqua mira- " cula renovando, ad sui nominis timorem et amorem " excitat, et in fide corroborat et confirmat." Repleta est ergo civitas immenso gaudio, et in ore omnium ejus dulcissima passio resonabat. Catervatim quidem ruunt populi, cernere cupientes quæ per eum miracula Deus omnipotens operatur. Quicumque enim tunc temporis infirmus vel debilis ad ejus corpus sanctissimum accessisset, quacumque molestia laboraret, sanitate recepta gaudens et hilaris ad propria remeabat. Auditis igitur tantis miraculis, et clamore populi vel fama circumquaque divulgatis, ecclesiæ cathedralis decanus

A.D. 1255.

A miracle performed by the dead body.

f. 51.

Ps. cxvii. 23.

A.D. 1255. His burial at Lincoln cathedral, next to the tomb of Grosseteste.

et canonici ejusdem civitatis una cum vicariis suis, associato sibi clero et populo, ordinata processione solemniter ad sancti martyris corpus perrexerunt. Illud etiam elevantes, præcedentibus cereis, crucibus, et thuribulis, revestitis etiam quibusque, loco debito dispositis et ordinatis, ad majus monasterium beatæ Virginis psallentes et flentes, et in cordis organo voce dulcisona Deum collaudantes, portaverunt ; concanonico quodam ejusdem collegii, in cujus parochia idem puerulus ab utero matris usque ad martyrium tenere exstitit educatus, ne corpus extra suam parochiam cujuscumque præsumptione temeraria in suæ præbendæ præjudicium portaretur, audacter appellante, et totis viribus reclamante. Prænominati vero decanus et canonici hujusmodi appellationi non deferentes, triumphantis martyris solemniter celebrantes exequias, omnibus rite peractis, sancti corporis glebam juxta tumulum sanctissimi patris Roberti ejusdem loci episcopi sepulturæ decentissimæ tradiderunt.

Richard of Cornwall comes to Lincoln.

Advenit itaque sub eodem tempore Ricardus comes Cornubiæ, frater regis Henrici, ad eandem civitatem, peregrinationis causa ad sanctum Robertum ; in cujus præsentia dignata est divina clementia diversa miracula operari.

The affair is brought before the king.

Posthæc autem expletis negotiis pro quibus in Scotiam dominus rex profectus fuerat, ad eandem civitatem, et una cum eo domina regina aliisque quamplurimis episcopis regni et proceribus, circa festum Sancti Michaelis reversus est. Examinato igitur negotio, et rei veritate diligenter inquisita super passione hujus pueruli, luce clarius cunctis innotuit præscripto modo et ordine rem gestam processisse. Nam cum ex decreto regio ballivis et aliis exeuntibus ut Judæos caperent, scelus sceleri accumulantes, (non a Juda Jacob filio, nec Juda Macabæo Matathiæ filio, sed a Juda proditore perfido perditionis filio, affectu et opere trahentes nomina,) claudentes ostia seris objectis et

pessulis se ipsos defendere conati sunt, existimantes se posse resistere potestati regiæ et decreto. Sed eorum obstinantia exacerbati ballivi et alii domini regis ministri ibidem de præcepto domini regis destinati, et in iracundiam provocati, dirumpentes januas, avulsis seris, confractis pessulis, per posticos, fenestras, et ostia ingressi sunt, irruentes in eos, quotquot reperire poterant, arctis vinculis vincientes, ignominiose et turpiter secum ad curiam deduxerunt. Cumque examinarentur diversimode super processu hujus facti, de præcepto domini regis, Johannes de Lessintona, ejusdem senescallus, et a secretis, vir providus et discretus, et in utroque jure, canonico scilicet et civili, peritus, Joppinum Judæum, principem eorundem et pontificem, de cujus consilio, ut asseritur, sacrum scelus a sceleratis et perfidis perpetratum est, accersivit, et spopondit se ei consilium conferre et juvamen ne morti traderetur, si sibi rei veritatem enarraret. Gavisus ergo tanti viri sponsione, et existimans se pecuniaria largitione cæterosque Judæos posse redimi, universa penitus est confessus. Scripta est igitur hujus confessio, et in præsentia domini regis et majorum regni, qui ibidem interfuerunt, recitata, ipso Judæo referente. Et quia in coronæ regiæ et majestatis videretur infamiam redundare, si hujusmodi homicida pœna debita non plecteretur, tanti sceleris perpetrator et auctor judiciali sententia per pedes proprios caudæ vivus equi alligatur, super quem confestim ascendens quidam juvenis subductis calcaribus eundem in cursum velocius excitavit, et nefandum miserabiliter sed digne pro meritis per vicos et plateas ejusdem civitatis spectante populo detrahebat. Fit laus et exultatio Christianorum, horror Judæis et confusio. Cumque diutius per platearum diverticula, calculos et saxos, ligna et lapides distractus, minutatim corpore jam dilacerato, in patibulo suspenderetur, miserandam animam ab execrando corpore violenter ejectam transmisit ad inferos pœna perpetua

A.D. 1255.

f. 51 *b.*

Execution of the principal murderer.

A.D. 1255. puniendam. Cæteri autem qui capti fuerant ex mandato regio ad civitatem Londoniarum perducuntur. Qui etiam tunc evaserant festinanter, quæ secum portare poterant amplectentes, die noctuque latenter aufugerunt. Deinde mittuntur nuncii cum brevi regio per diversas provincias regni Angliæ ad capiendum singulos qui huic facto assensum vel consilium præstitisse vel præsentes fuisse alicujus assertione aut relatu vel indicio perpendebantur; unde factum est ut quamplures apud Londonias usque ad parliamentum post Pascha proximo sequens incarcerarentur: e quibus octodecim antea post Natale Domini ad caudas equorum per totam civitatem Londoniarum turpiter et ignominiose tracti, ac deinde in patibulo suspensi, a præsentis vitæ curriculo descenderunt ad inferos, cum auctore sui sceleris pœna perpetua cruciandi.

Execution of other Jews.

The Dominicans endeavour to save the Jews.

Interim, quod dictu horribile est, fratres Prædicatores,[1] qui propter amorem Crucifixi paupertatem eligentes arctioris vitæ regulam professi sunt, ut exemplo bonorum operum et verbo vitæ perituras salvarent animas, et ab ipsis inferni faucibus liberarent, cæteros qui in carceris claudebantur ergastulo meritorum suorum exigentia damnandi imperpetuum cum diabolo, utpote qui ad fidem Christi nullatenus converti voluerant vel proponebant, totis viribus conati sunt a morte corporis liberare; scriptum quippe est, *Qui credidit, etc.; qui vero non credidit, etc.* Et propterea mirum quod incredulos, nisi ad fidem Christi et gratia baptismatis converti voluerint, quoquo modo a morte corporis liberare niterentur. Sed quid? Contingit sæpius quod ab illis fermentum egreditur, qui se deberent azymos exhibere; nam protestabatur infamia, quod ingenti corrupti pecunia, se eos a mortis spopondissent periculo liberaturos. Quod si verum est, quod Deus

S. Marc. xvi. 16.

[1] *Prædicatores*] Matt. Par., p. 922, has *Minores*.

avertat, qualiter Symoniacum possent declinare vitium, A.D. 1255.
ignoramus. Sed hoc fateri de illis erubescimus; nam ipso habitu et cotidianum victum quæritando per ostia, cunctis religionibus se mundum sprevisse plenius manifestant. Sed quocumque spiritu eos, ut jam dictum est, liberare attemptassent, propter illud factum et quoddam aliud quod paulo ante acciderat, quod vobis in sequentibus exponemus, non solum Londoniensium, f. 52.
sed fere omnium totius regni Angliæ ad quos illius facti notitia potuit pervenire, indignationem non modicam incurrerunt. In tantum enim habebantur contemptui, quod in tota civitate Londoniensi per dies plurimos cum famis et sitis inedia laborarent, licet more solito per ostia mendicarent, neminem invenire poterant qui eis misericordiæ manum porrigeret, vel eorum inopiæ subveniret. Quod etiam instigante totius boni et justitiæ inimico, eisdem prius acciderat, tale erat. Cum inter universitatem Parisius et fratres Prædicatores suborta fuisset dissensio, eo quod iidem fratres institutis aut cæremoniis universitatis parere contempserint, quinetiam quæ cancellarii ac totius universitatis consilio geri consueverant, jurisdictionem sibi incautius super universitatem et contra ejusdem universitatis libertatem vindicantes, suo potius gerenda arbitrio proponebant, videlicet, ut pro voluntate sua ipsi inciperent de theologia, absque licentia cancellarii vel universitatis, et quod nullus magistrorum lecturus theologiam examinaretur ab aliis quam ab ipsis, vel incipiendi licentiam obtineret. Super his igitur et aliis utrisque ad sedem Apostolicam appellantibus, tandem post multas altercationes hinc inde factas, auditis utrorumque allegationibus, dicti fratres in præjudicium, opprobrium, et scandalum totius universitatis obtinuerunt, et soluti ab omni lege universitatis, cum privilegio super hoc sibi a sede Apostolica indulto Parisius redierunt. Indignantes igitur magistri Parisiacenses quod eorum libertas, quam ab antiquo per

Their loss of influence and poverty in consequence.

Previous quarrels of the Dominicans with the University of Paris.

A.D. 1255. privilegia summorum pontificum habere consueverant, sic tanquam pro nihilo deperiret, confestim cessaverunt legere, et commune sigillum universitatis disponentes confringere, civitate Parisiacensi relicta, quidam ad suam patriam, quidam ad diversas provincias discesserunt.

Failure of their efforts to save the accused Jews,

Præfati autem fratres apud Londonias, etsi magnam diligentiam ad liberandum corpora perfidorum a debito mortis periculo, ut jam dictum est, adhibuissent, nihil tamen profecerunt. Tandem vero adveniente domino rege cum regni majoribus apud Radinges, provisum fuit Judæos universos totius regni qui huic facto assensum præstitissent, et præcipue eos qui affuerunt, videlicet lx. et undecim qui apud Londonias in vinculis tenebantur, quemadmodum Joppinus interiit, interire, ne si forte quoquo modo possent evadere qui hoc scelus commiserant, ad scelus simile vel majus committendum fierent proniores. Impunitas enim delinquentium præstat audaciam delinquendi. Quo audito, Ricardus comes Cornubiæ, frater regis, eo quod pro maxima summa pecuniæ a fratre suo rege cunctos Judæos Angliæ ad terminum pro vadio suscepisset, et pro immensa summa pecuniæ quam a Judæis receperat ut eos salvaret, objecta auctoritate sua et potentia morti addictos a mortis periculo liberavit. Nec erat qui resisteret vel eidem in hoc facto contradiceret. Sic, sic justificati sunt propter pecuniam, qui fecerunt injuriam, et rei absque satisfactione absolvuntur.

who, however, are saved by Richard of Cornwall.

Sublatus est itaque a Judæis furtive præfatus sanctus puerulus, ut jam prædiximus, ii. kal. Augusti, videlicet in vigilia Sancti Petri quæ dicitur ad vincula, et vi. kal. Septembris, die Veneris scilicet, crucifixus, et quarto kal. ejusdem, scilicet die Dominica, inventus et ex puteo extractus, regnante Domino nostro Jesu Christo qui vivit et regnat, etc.

Return of Peter de Egeblanche.

Eodem tempore Petrus de Egeblanche, avunculus reginæ, episcopus Herefordensis, qui longo tempore

antea a domini regis latere pro ejusdem negotiis ad Romanam curiam fuerat destinatus, rediit in Angliam, deferens secum Anglicanæ ecclesiæ depressionem, prout inferius in literis patebit apertius apostolicis per eum impetratis. Duxit etiam secum episcopum Bononiensem,[1] a summo Pontifice destinatum, qui filium regis Edmundum de regno Ciciliæ de dono domini Papæ et mandato per quendam annulum investivit. Quod quidem domino regi et reginæ, patri et matri ejusdem, valde complacuit, et supra quam dici potest gaudentes effecti et hilares, quasi filio tanti jam regni in veritate potito regimine, tantæ dignitatis et honoris collatori condigna festinavit dominus rex munera recompensari. Misit igitur domino Papæ quinquaginta mille marcas sterlingorum pro expensis suis factis in werra contra Memfredum, qui dictum regnum occupavit et possedit, obligando per chartam suam cc. milia marcarum sterlingorum de regno Angliæ eidem Papæ in subsidium prædictæ terræ perquirendæ, infra certum tempus solvendarum; seque personaliter in pecunia et manu militari copiosa statim post festum Sancti Michaelis proximo sequentis, sacramento præstito in præfati episcopi præsentia ibidem profecturum promittendo, et per chartam suam similiter obligando, una cum sigillo suo eisdem chartis quorundam signis appensis episcoporum et etiam plurimorum regni magnatorum; propter quod cum esset ex longo tempore, videlicet a primo coronationis suæ anno, cruce signatus occasione et causa in Terram Sanctam Jerusalem peregrinandi, ab eodem voto a domino Papa qualem qualem obtinuit absolutionem. Ad hoc etiam negotium melius prosequendum et celerius concessit Papa domino regi decimam ecclesiæ Anglicanæ per triennium, ut supradictum est, recipiendam. V. p. 325.

A.D. 1255.

f. 52 b.

Affairs of Sicily.

Money sent to the Pope by Henry III. against Manfred.

[1] This is most likely Ottaviano Ubaldino, who had resigned the bishoprick of Bologna in 1244. He was cardinal tit. S. Maria nova, and had been legate in Sicily against Manfred.

A.D. 1255. Arrival of Rustand in England. Venit etiam cum eodem episcopo Herfordiæ quidam clericus nomine magister Rostandus, natione Burdegalensis, a domino Papa specialiter destinatus ad mandata apostolica per diversas literas exsequenda, sicut patebit inferius.

Commission to Rustand, the Pope's chaplain, for a crusade against Manfred, king of Sicily.

"Venerabilibus in Christo patribus Wygornensi, Herefordensi, Coventrensi episcopis, et viris religiosis, abbatibus, prioribus, capitulis, conventibus, decanis, archidiaconis et archipresbyteris, et aliis ecclesiarum prælatis, et universis Christi fidelibus per Wygornensem, Herefordensem, Coventrensem, dioceses constitutis, magister Rostandus domini Papæ subdiaconus et capellanus, executor negotii crucis, salutem.

"Mandatum domini Papæ recepimus in hæc verba:

"'Alexander episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri archiepiscopo Cantuariensi, et dilecto filio magistro Rostando subdiacono et capellano nostro, salutem. Volumus et præsentium auctoritate mandamus, quatenus vos vel alter vestrum redemptiones virorum cruce signatorum qui per deputatos ad hoc præsentium facultatem et legata indistincte necnon et obventiones ex quacumque causa prodeuntes subsidio Terræ Sanctæ in regno Angliæ et aliis terris carissimi in Christo filii nostri illustris regis Angliæ, per vos vel per alios integre colligere, ipsaque in tutis locis deponere, ac eisdem postmodum regi ut votum crucis exsequi valeat efficacius integre assignare curetis; contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Non obstante si personis aliquibus a sede Apostolica sit indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas apostolicas plenam et expressam aut de verbo ad verbum non facientes de indulto hujusmodi mentionem, et constitutione de duabus dietis in concilio generali. Datum Neapoli, tertio kal. Maii, pontificatus nostri anno primo.'

"Item noverit universitas vestra nos aliud mandatum domini Papæ recepisse in hæc verba:

"'Alexander episcopus, etc, ut supra. Quia de discretione, providentia, sollicitudine, ac circumspectione vestra plenam in Domino fiduciam obtinemus, negotium crucis in regno Angliæ et aliis terris carissimi in Christo filii nostri illustris regis Angliæ, vobis tenore præsentium duximus committendum, prudentiæ vestræ per apostolica scripta mandantes, quatenus vos, vel aliter vestrum, juxta datam vobis cælitus gratiam, in regno prædicto et terris prædictis juxta f. 53. formam quarumcumque literarum ad quoscumque alios

" ' prius super hoc a sede Apostolica directarum, per vos vel A.D. 1255.
" ' per alios quos ad hoc idoneos esse noveritis, diligenter ac
" ' fideliter exsequi studeatis; ita quod crescatis exinde meritis
" ' apud Deum, penes nos gratia, et apud homines clara
" ' fama; contradictores per censuram ecclesiasticam appella-
" ' tione postposita compescendo. Non obstante, si personis
" ' aliquibus a sede Apostolica sit indultum, quod interdici,
" ' suspendi, vel excommunicari non valeant per literas
" ' apostolicas plenam et expressam non facientes de indulto
" ' hujusmodi privilegio mentionem, et constitutione de duabus
" ' dietis edita in concilio generali. Datum xi. kal. Junii,
" ' pontificatus nostri anno primo.'

" Cum igitur executioni præfatorum mandatorum ad præsens
" intendere non possumus, dilectis filiis nostris magistro
" Alexandro canonico Herefordensi, et magistro Willelmo de
" Ros rectori ecclesiæ de Dodelesburia, in Wygornensi, Here-
" fordensi, et Coventrensi civitatibus et diœcesibus, conjunctim
" et divisim cuilibet per se in dicto negotio crucis, et omnibus
" dictum negotium contingentibus, tam in decima domino regi
" concessa fideliter colligenda et in tuto loco deponenda,
" quam aliis, vices nostras committimus, donec eas duxerimus
" revocandas: districte præcipiendo mandantes eisdem, qua-
" tenus ad executionem et etiam negotii crucis diligenter et
" efficaciter procedant; contradictores, si qui fuerint et rebelles,
" juxta præfati mandati tenorem per censuram ecclesiasticam
" compescendo. In cujus rei testimonium, etc."

" Venerabilibus in Christo patribus Wygornensi, Hereford-
" ensi, Coventrensi, et viris religiosis, etc., ut supra, magister
" Rostandus, etc., salutem. Mandatum domini Papæ suscepimus
" in hæc verba: ' Alexander episcopus servus, etc. venerabili
" ' fratri archiepiscopo Cantuariensi, et dilecto filio magistro
" ' Rostando capellano nostro salutem. Volumus et præsen-
" ' tium auctoritate mandamus, quatenus vos vel alter vestrum
" ' omnem pecuniam in regno Angliæ et aliis terris carissimi
" ' filii nostri illustris regis Angliæ, ex quacumque causa
" ' Terræ Sanctæ deputatam, etiamsi ad hoc deputata fuerit
" ' priusquam idem rex signum crucis sumeret, ad quorum-
" ' cumque manus devenerit, detentores illius ad exhibendum
" ' eam vobis ammonitione præmissa per censuram ecclesiasti-
" ' cam appellatione postposita compellendo, integre recipere,
" ' ac eidem regi pro executione negotii regni Ciciliæ assignare
" ' curetis; contradictores autem, si qui fuerint et rebelles,
" ' censura simili compescatis. Non obstante, si personis ali-
" ' quibus a sede Apostolica sit indultum quod interdici, etc.
" ' Datum Neapoli, idus Maii, pontificatus nostri anno primo.'
" Cum igitur executioni præfati mandati ad præsens intendere

A.D. 1255. " non possumus, dilectis nostris magistro Alexandro et Wil-
" lelmo de Ros, etc., ut supra. Districte præcipientes, etc.
" In cujus rei testimonium, etc."

" Alexander episcopus, etc. venerabili archiepiscopo Can-
" tuariensi, et dilecto filio magistro Rostando capellano nostro,
" salutem et apostolicam benedictionem. Pia matris Ecclesiæ
" studia circa prosecutionem negotii regni Ciciliæ, quod
" tanquam speciale et præcipuum residet cordi nostro reli-
" quiarum quondam Jerusalem, olim Romanorum impera-
" toris proterva temeritas et superba rebellio impie impedire
" conabatur. Nam Memfredus, ipsius Frederici filius, eidem
" Ecclesiæ, ad evacuandam ejus in hac parte sollicitudinem,
" suorumque labores fidelium non veritus cum infidelibus
" obviare. Saracenis Nuchariæ detestabiliter et impudenter
" adhæsit, eisque nefando fœdere copulatus, eorum præcipue
" contra Christianos præelegit et assumpsit auxilium, pro-
" pugnatores Ecclesiæ et defensores libertatis et fidei damna-
" biliter cum illorum viribus in injuriam Christiani nominis
" oppugnando, nobisque in tam boni executione propositi se
" cum inimicis crucis et fidei Christianæ obicem opponendo.
" Profecto si bene a fidelibus et diligenter attenditur, in quan-
" tum animarum dispendium, detrimentum Catholicæ fidei et
" Ecclesiæ opprobrium id redundet, non jussi, non rogati, nec
f. 53 b. " moniti, animis deberent promptis consurgere, ac in unum
" omnes in ipsius Nuchariæ suorumque habitatorum exter-
" minium potenter congerere vires suas, ut nullis amplius in
" nocumentum Ecclesiæ, ac suorum rebellium refugium esse
" posset. Cum igitur Apostolica sedes pro ipsius defensione
" fidei, eamque impugnantium debellatione salubri, ad remo-
" tiora mundi climata copiosa subsidia consueverit destinare,
" suffragantibus ad hoc largas remissiones et indulgentias
" concedendo: nos attendentes quod pestis hujusmodi Romanæ
" ecclesiæ matri fidelium tam vicina, pestilentior esse posset,
" si ad eandem radicitus extirpandam, ne deterius graviusque
" circumposita loca corrumpat, provisionis appositione oppor-
" tuna consilia, suæque ulterius ipsa Ecclesia conflare differret
" molimina potestatis, publice apud Neapolim in celebrato
" generali colloquio contra præfatos Mamfredum et Saracenos,
" quamplurimos crucis signaculo insignivimus, post proposi-
" tum a nobis congregatis ibidem populis verbum Dei, et tam
" per fratres nostros quam per ecclesiarum prælatos et viros
" religiosos jam innumeros alios eodem signaculo mandavimus
" et fecimus insigniri. Quocirca discretioni vestræ per apo-
" stolica scripta mandamus, quatenus tam per vos, quam per
" alios quos ad hoc idoneos esse noveritis, proponentes juxta
" datam vobis a Deo prudentiam per regnum Angliæ ac alias

" terras carissimi in Christo filii nostri illustris regis Angliæ A.D. 1255
" fidelibus verbum crucis, eos ut contra Mamfredum et Sara-
" cenos, tanquam contra ipsius hostes fidei, signum crucis
" assumant, et in nostrum et Ecclesiæ adjutorium viriliter
" exsurgentes, ad convertendam ipsorum insollertiam et pestem
" tam nox[i]am de medio fidelium auferendam, absque tardi-
" tate procedant, studeatis sedulis monitis et studiosis induc-
" tionibus exhortari. Nos enim de omnipotentis Dei gratia,
" et beatorum apostolorum Petri et Pauli ejus auctoritate
" confisi, ex illa quam nobis licet indignis Deus ligandi
" atque solvendi contulit potestatem, omnibus qui Ecclesiæ in-
" prosecutione instantis negotii prædicti regni Ciciliæ, ac
" præfato regi cui hujusmodi negotium commisimus fideliter
" exsequendum, efficax in personis vel bonis juvamen impende-
" rint, illam [ ] suorum peccaminum de quibus corde contriti
" et ore confessi fuerint indulgemus, ipsosque illo privilegio
" eaque volumus immunitate gaudere, quæ Terræ Sanctæ
" subvenientibus in generali concilio sunt concessa. Datum
" ut supra."

Negotium Crucis.

"Venerabilibus in Christo patribus Wygornensi, Here- Letter of
" fordensi, Coventrensi episcopis, et viris religiosis, etc. ut Rustand
" supra. Magister Rostandus, etc. Mandatum Domini Papæ, appointing
" etc. Alexander,
canon of
" ' Alexander episcopus, etc. Cum negotium crucis dudum Hereford,
" ' diversis executoribus per diversas literas in regno Angliæ and Wil-
" ' et aliis terris carissimi in Christo filii nostri illustris regis liam de
" ' Angliæ, necnon et regno Scotiæ, ab Apostolica sede com- Ros as his
" ' missum venerabili fratri nostro Cantuariensi archiepiscopo, deputies.
" ' et dilecto filio magistro Rustando capellano nostro, revocatis
" ' hujusmodi literis, plenarie duximus committendum; univer-
" ' sitati vestræ per apostolica scripta mandamus, quatenus
" ' eisdem archiepiscopo et capellano, eorumque nunciis, et
" ' nullis aliis executoribus in omnibus hujusmodi negotium
" ' contingentibus, efficaciter intendatis, dantes super hoc con-
" ' silium opportunum; alioquin sententiam quam idem archi-
" ' episcopus et capellanus vel ipsorum alter rite tulerint in
" ' rebelles, ratam habebimus, et faciemus Deo auctore ad
" ' satisfactionem condignam appellatione remota inviolabiliter
" ' observari. Datum, etc.'

" Cum igitur dominus Papa nobis suis dederit literis in
" mandatis, ut venerabili patri archiepiscopo Cantuariensi et
" nobis, et etiam nostrum alteri, circa negotium crucis in
" regno Angliæ nobis et nostrum alteri commissum, quibus-

A.D. 1255. f. 54.

" cumque aliis literis revocatis, ut nostris nunciis intendatis; et nos non potentes ad præsens dicto negotio in vestris civitatibus et diœcesibus superesse, Alexandro canonico Herefordensi, et magistro Willelmo de Ros, conjunctim vel divisim cuilibet per se commiserimus vices nostras, super collectione decimarum et aliis dictum negotium contingentibus, donec eas duxerimus revocandas; caritatem vestram monemus et hortamur, auctoritate nobis in hac parte commissa vobis præcipiendo mandamus, quatenus dictis magistris Alexandro et Willelmo de Ros, vel eorum alteri, super prædictis efficaciter intendatis, ita quod in contradictores et rebelles non habeant materiam procedendi. Datum apud Londonias," etc.

De laicis feodis.

Letter of Rustand requiring the tithes from manors and baronies to be paid up.

"Magister Rostandus, domini Papæ subdiaconus et capellanus, universis abbatibus et prioribus, capitulis et conventibus in Wigornensi, Herefordensi, et Coventrensi civitatibus et diœcesibus constitutis, salutem in Domino Jesu Christo. Cum decima omnium proventuum ecclesiasticorum totius regni Angliæ usque ad certum tempus illustri regi Angliæ sit concessa, ac interpretatione sedis Apostolicæ, nomine proventuum ecclesiasticorum intelligantur obventiones provenientes de baroniis ac maneriis, ecclesiis et personis ecclesiasticis deputatis; vobis et vestrum singulis districte præcipiendo mandamus, quatenus decimam de vestris maneriis ac etiam baroniis quam pro anno præterito non solvistis, infra festum Purificationis beatæ Mariæ proximum futurum nobis vel mandato nostro plene et integre assignare curetis, scituri quod omnes illos qui in subtrahenda ipsa decima, vel non solvenda, scienter fraudem commiserint, excommunicationis sententia innodavimus, et adhuc etiam innodamus. Datum Londoniis, x. kal. Novembris, anno Domini MCCLV."

Litera super executione mandati apostolici per magistrum Rostandum.

Letter of William de Ros on the execution of the Papal mandate respecting the tithes for the Crusade.

" Viris venerabilibus et discretis, archidiaconis Coventrensi, Cestrensi, Derbeiensi, Staffordensi, et eorum officialibus, ac decanis universis per dictos archidiaconatus constitutis, Willelmus de Ros gerens vices magistri Rostándi domini Papæ subdiaconi et capellani, executoris negotii crucis, salutem. Auctoritate dicti magistri Rostandi, cujus mandata officiali venerabilis patris episcopi Coventrensis et Lichfeldensis mittimus inspicienda, et vobis sub sigillo suo

" publicanda, vobis et singulis vestrum mandamus, in virtute A.D. 1255.
" obedientiæ qua sedi Romanæ tenemini, et sub pœna excom-
" municationis secundum quod in mandato ejusdem continetur,
" firmiter injungimus, quatenus singuli vestrum in sua juris-
" dictione justas æstimationes omnium ecclesiarum et ca-
" pellarum exemptarum et non exemptarum, et omnium
" proventuum ecclesiasticorum, quocumque nomine censeantur,
" secundum quod ad firmam poni solebant vel poni possint
" communibus annis, nullo deducto præter expensas neces-
" sarias circa fructus colligendos factas, receptis super hoc
" sacramentis quatuor fide dignorum de quolibet decanatu,
" nobis sub sigillis vestris et dictorum quatuor juratorum,
" scriptas secundum ordinem distincte nomina et loca et
" justum valorem singularum possessionum dilucide designando,
" præsentetis die Jovis proxima post Epiphaniam Domini in
" majori ecclesia Lichfeldensi de archidiaconatu Cestrensi,
" die Veneris sequente de archidiaconatu Coventrensi et
" Staffordensi, die sabbati sequente de archidiaconatu Der-
" beiensi et de decanatu Lichfeldensi. De pensionibus vero
" et redditibus, et decimis separatis quibuscumque, baroniis,
" maneriis, et proventibus ecclesiasticis omnimodis ad ec-
" clesias vel ecclesiasticas personas, religiosas vel sæculares
" quocumque modo spectantibus, hæc eadem faciatis sub
" pœna prædicta, ita quod de justo, fideli, et legitimo valore
" singularum possessionum distincte nobis constare possit, et
" ne vos de perjurio, quod absit, redargui possitis. Citetis
" etiam peremptorie, vel citari faciatis, omnes viros, videlicet
" de qualibet congregatione duos vel tres, speciale mandatum
" habentes ad jurandum in animas omnium de ipso conventu, f. 54 b.
" super fideli, legitima, et justa æstimatione facta omnium
" possessionum suarum temporalium et spiritualium, et vos
" una cum quatuor juratis a rectoribus, vicariis, et a quibus-
" cumque aliis ecclesiarum prælatis, consimile recipiatis
" sacramentum super justo valore omnium bonorum ecclesias-
" ticorum annuatim. Item citetis peremptorie vel citari
" faciatis omnes collectores in singulis decanatibus existentes,
" tam decimæ domino regi concessæ, quam etiam pecuniæ
" in Terram Sanctam ex quacumque causa deputatæ, et
" alterius cujuslibet negotium crucis quocumque modo con-
" tingentis, quod dictis die et loco coram nobis compareant
" cum tota præfata pecunia, vel saltem cum ipsa quam penes
" se habent, et quam interim adquirere poterint, cum ration-
" bus et munimentis, et aliis quibuscumque quæ super hoc
" habent, ut de ipsorum consilio provideamus et ordinemus
" ubi melius et competentius deponi possit dicta pecunia,
" et quid de aliis fieri debeat secundum mandata nobis super

A.D. 1255. " his directa. Tantum super his facientes, ut exinde crescatis " apud Deum meritis, et penes ecclesiam Romanam et dominum " regem gratia, et apud homines clara fama. Injungentes " taxatoribus ecclesiarum et ecclesiasticorum proventuum, " quod ita sibi prospiciant et se gerant in hac parte, ne " possint de perjurio seu falsitate, quod absit, redargui, nec " etiam pœnam perjurii formidare, et ne oporteat vos et illos " exploratores aliquos nobis vigilanti studio super his insi- " diantes ulterius pertimescere. Item pecuniam Terræ Sanctæ " ex quacumque causa deputatam, etiamsi ad hoc deputata " fuerit priusquam dominus noster illustris rex Angliæ signum " crucis assumeret, nulli alii quam nobis assignetis, nisi etiam " de speciali mandato magistri Rostandi supradicti. Et quid " super his feceritis, nobis ad dictos dies et loca per literas " vestras patentes harum seriem continentes rescribatis. " Formam etiam quam sequi debent decani et jurati do " quolibet decanatu, una cum præsenti mandato vobis trans- " mittimus. Si quid ultra elici possit quam hic teneatur, " quam diligenter et efficaciter exsequantur; scituri quod " dura et diligens super his et præcipue super taxatoribus " fiet inquisitio, et per tales quorum modum timemus, et " qui potestatem habebunt puniendi perjuros secundum " formam canonum. Valete. Datum Londoniis anno Domini " MCCLV."

Articuli super quibus debent dari decimæ.

Manner in which the tithes are to be collected and paid.

In singulis capitulis decanus et quatuor jurati, Deum timentes, et perjurium timore et amore subire nolentes, inquirant per quos melius viderint inquirendum, quæ sit justa et vera æstimatio omnium ecclesiarum infra decanatum suum existentium, et capellarum exemptarum et non exemptarum, super hoc recepto juramento rectorum vel procuratorum [1] super justo valore.

Item de vicariis et decimis separatis in parochiis alienis, et in omnibus proventibus ecclesiasticis tam majoribus quam minoribus, quocumque titulo censeantur.

Item de maneriis et baroniis et omnibus bonis aliis ad ecclesias vel ecclesiasticas personas spectantibus hoc idem faciant.

Item caveant sub pœna perjurii, quod ecclesiæ nunc aut prius ad firmam positæ, non minus quam sit justa firma æstimentur vel taxentur, vel minus quam ad firmam poni solebant,

[1] *rectorum vel procuratorum*] rectores vel procuratores, MS.

ne evidenter in perjurium incidant, quia timendum est de pœna quæ sequitur. A.D. 1255.

Item de maneriis, possessionibus, pensionibus, et bonis aliis temporalibus, majoribus et minoribus, quæ collegiati et religiosi obtinent, nomina et loca inquirant, et æstiment, et in scriptis redigant distincte. Quæ etiam æstimari debent per quatuor de congregatione ipsa fide digniores. Nec est timendum quod ulterius duret quam per triennium domini regis, quia dominus rex super hoc habet literas speciales, propter quod fiat taxatio fidelis et vera secundum valorem.

Item decanus de parvis prioratibus conventum non habentibus, et aliis domibus minoribus, puta hospitalibus, cœnobiis, et hujusmodi, recipiet sacramentum ab illo qui præest domui, et a duobus vel tribus de fratribus fide dignioribus, quod diligenter inquirant justas et veras æstimationes omnium bonorum f. 55.
suorum temporalium et spiritualium, et de cotidianis distributionibus, nullo deducto præter expensas necessarias circa fructus colligendos factas, de quibus similiter decani et conjuratores sui inquirant, et compareat major congregationis et unus de fide dignioribus secum die assignata ad jurandum in animas omnium, super æstimatione fideliter facta.

Item decanus et quatuor jurati et alii qui præsunt domibus, omnia prædicta fideliter, dilucide, et distincte singula nomina et loca in scriptis redigant, et æstimationes omnium non fictas sed veras; et omnia sic scripta, retentis penes se transcriptis, citra Epiphaniam Domini absque ulteriori dilatione prompta habeant, et secum deferant ad dies assignatas; et hæc omnia injungimus sub pœna excommunicationis.

Item, si contingat rectores, vicarios, aut alium proventus ecclesiasticos habentem, in fata decedere, et timeatur de dilapidatione bonorum ipsorum decedentium per executores, vel alios, pro rata decima contingente bona ipsa auctoritate nostra sequestramus sub testimonio fide dignorum.

Item si quid sit solvendum de anno præterito, decanus aut conjuratores sub pœna excommunicationis id secum deferant ad dies assignatos, secundum veram et justam æstimationem, utrum sit de ecclesiasticis, aut de decimis separatis, aut pensionibus, aut baroniis, aut maneriis, aut quibuslibet proventibus ecclesiasticis, et etiam de perquisitis celeriorum, et de eschaetis ecclesiasticis, et de personis ecclesiasticis spectantibus quocumque modo, et circumspectione et industria tali ne in perjurium incidant; quod si fecerint, sciant quod pœnam non evadent in canone contra perjuros statutam.

Item non timeant taxatores præteriti anni quod reprehenden-

A.D. 1255. tur de perjurio, si modo plus solito taxaverint, quia tunc multa deducta fuerunt quæ modo non deducuntur, et blada carius venduntur; unde taxent secundum veram et justam æstimationem, sicut pœnam voluerint vitare perjurii.

Item abbatibus, prioribus, et aliis viris religiosis, nullis exemptis, denuncient decani et injungant sub pœna prædicta, et præcipue obedientiariis denuncient, quod ad dies et loca assignata compareant per se vel per alios, speciale mandatum habentes ad jurandum in animas omnium de congregatione, super justa æstimatione omnium bonorum suorum et proventuum ecclesiasticorum facta per quatuor viros de ipso conventu, et etiam pecuniam nondum solutam vel statim solvant, vel infra diem assignatum in tuto loco deponant, et nobis deferant, cum ad partes illas venerimus, videlicet die assignata.

Item, recepto sacramento ab illis qui præsunt domibus minoribus conventum non habentibus, et aliquo idoneo, illos tradant articulos aliis religiosis et personis ecclesiasticis tradendos, qui secundum illos habita deliberatione proventus suos ecclesiasticos taxent et æstiment sub forma tali, quod perjurium non oporteat illos formidare, nec pœnam etiam perjurii quæ sequitur, ut prædictum est.

Item, nulla sit portio adeo modica, in quibuscumque consistat in pondere, numero, et mensura, terris, pratis, pascuis, pannagiis, auro, argento, grano, liquore, operibus, servitiis liberis vel rusticis consuetudinibus, in panibus deferendis ad Natale Domini, gallinis, ovis, et quibuscumque aliis ad ecclesias vel ecclesiasticas personas spectantibus, quin taxetur et æstimetur, et portetur apud Lichfeld die assignata una cum pecunia in Terram Sanctam deputata seu promissa ex quacumque causa, sub pœna excommunicationis, non obstante cujusquam inhibitione, nisi speciale mandatum super ho a dicto magistro Rostando receperint, vel a nobis. Nec cuiquam in hoc casu parcere poterimus, si præmissis non obtemperent, nec cuiquam alii ipsam solvant.

f. 55 *b*. Item decanus injungat sacerdotibus parochialibus suæ jurisdictionis, ut inquirant de legatis in subsidium Terræ Sanctæ a tempore quo dominus noster venerabilis Ricardus comes Cornubiæ a Terra Sancta rediit, et de bonis cruce signatorum ab intestato decedentium, quæ sit, et quanta portio eorundem, et ad quos devenerint. Quibus compertis, statim sequestrentur.

Item decanus singulis presbyteris parochialibus injungat, quod plene et fideliter redigant in scriptis quæ super dictis

legatis et intestatorum bonis[1] per inquisitionem invenerint, A.D. 1255.
et nobis præsentent sub sigillis suis, una cum pecunia quam interim perquirere poterint, die assignata, sub pœna superius notata contra desides et remissos.

Item abbas vel prior, vel si non sit abbas vel prior, major et tres vel quatuor de eodem collegio vel capitulo, vel saltem duo si non sit congregatio magna, jurati inquirant per se ipsos vel alios per quos viderint inquirendum, quæ sit justa et vera æstimatio omnium possessionum, reddituum suorum, et bonorum omnium temporalium et spiritualium, majorum et minorum, ad monasterium suum quocumque modo spectantium; excepto hoc, si ecclesias habeant, super quibus decani et sui conjuratores inquirant; et omnium prædictorum æstimationes fideliter et dilucide factas secum deferant ad dies assignatos, scilicet post festum Sancti Hilarii apud Lichefeld, una cum decima prædictorum de anno præterito, sub pœna excommunicationis, qua sunt innodati qui fraudem in ipsa subtrahenda vel non solvenda commiserint, quos omnes tales ex tunc denunciabimus.

Item inquirant de cotidianis distributionibus similiter ex quacumque causa provenientibus alibi vel per alios bona ipsa fuerint æstimata. Et tunc sic scribatur.

Item abbas vel prior, vel major congregationis, et jurati de domo, provideant statim et ordinent unde dicta decima debeat levari, tam de bonis exterioribus quam interioribus et cotidianis distributionibus; nec ob hoc murmurent subditi, et inferiores de collegio nil detrahant suis superioribus in hoc casu, si in hoc casu aliqua subtrahantur, præsertim cum viderint prælatorum suorum rationabilem excusationem. Et omnia præfata prompta habeant, cum fuerint ab eis exacta, sub pœna prædicta; et diebus assignatis ad minus duo vel tres de quolibet collegio compareant locis[2] assignatis, jurati ut dictum est, super vera et fideli æstimatione legitima omnium prædictorum per eos tunc facta.

Item religiosorum nullum excipimus, nisi privilegium istius exemptionis et indulgentiæ contra Mamfredum et Saracenos Nuchariæ commorantes ostendat, vel per literas magistri Rostandi immunis sit, quas ad dies assignatas secum deferant.

Item decanus, cum prædicatores mittantur ad prædicandum, eisdem assistat, et eis auxilium et consilium impendat opportunum.

Item decanus in singulis capitulis et ecclesiis parochialibus

[1] MS. inserts *que*.

[2] MS. repeats *locis*.

A.D. 1255. exponi faciat frequenter indulgentias cruce signatis a domino Papa indultas, videlicet idem privilegium et easdem immunitates quæ concessæ sunt eis qui in Terram Sanctam efficax in bonis vel personis impenderint auxilium.

Parliamentum apud Westmonasterium.

Indignation at the above.

Promulgatis jam per totum regnum mandatis apostolicis, et articulis memoratis, resonabat murmur in clero, et factus est tumultus lacrymosus, propter hujusmodi gravamina quæ in regno emerserant inopinata, et a sæculo inaudita. Post festum Sancti Michaelis autem tenuit rex parliamentum suum apud Westmonasterium, convocatis ibidem episcopis, abbatibus, et prioribus, comitibus, et baronibus, et totius regni majoribus; in quo petebat a clero de laicis feodis suis sibi suffragium exhiberi ad negotium stulte et incircumspecte pro regno inchoatum Ciciliæ prosequendum, disponens de suo consilio iniquo hoc prius a clero, et postmodum a populo majori et minori extorquere. Episcopi vero, abbates, priores, et procuratores qui ibidem pro universitate affuerunt, nolentes hujusmodi exactioni adquiescere, sed potius decernentes fore resistendum et contradicendum, rationibus et gravaminibus in scriptis redactis et allegatis, per fideles et discretos nuncios electos eadem gravamina summo Pontifici sub sigillis destinarunt. Quorum tenor talis est.

Parliament at Westminster.

f. 56.

De archidiaconatu Lincolniæ articuli pro communitate.

Grievances respecting the taxation brought forward by the clergy of the archdeaconry of Lincoln.

Procuratores clericorum beneficiatorum archidiaconatus Lincolniæ pro tota communitate proponunt, quod gravati sunt, eo quod decima beneficiorum suorum domino regi fuit concessa, ipsis non vocatis; maxime, cum agitur de aliquo obligando, necessarius est ejus expressus consensus.

Item, si concessa esset ab initio dicta decima de communi consensu prælatorum et totius cleri, ad certum usum fuit concessa, et ob certam causam, unde causa data, causa non secuta, competit eis repetitio, nec de jure de cætero poterunt compelli ad præstationem dictæ decimæ, maxime cum ad alium usum proponit dominus rex convertere dictam decimam quam pro-

posuit tempore qualis qualis concessionis, de quo non fuit actum nec cogitatum eo tempore. A.D. 1255.

Item petitur ista decima usque ad certum tempus a domino rege, secundum quod ei conceditur a domino Papa, et illud tempus non est determinatum; unde timent se et beneficia sua in posterum enormiter posse gravari.

Item gravati sunt religiosi, eo quod cum omnia servitia forinseca domino regi faciant pro terris forinsecis et eorum redditibus, et dominis feodorum sua debita servitia faciant secundum quod imponuntur, quod ad præstationem dictæ decimæ non debeant compelli.

Item magister Rostandus qui dicit se habere auctoritatem Papalem, et judicialem indaginem in causis cruce signatorum, subditos ordinariorum ad loca remotiora trahendo gravat, in non modicum præjudicium ordinariorum, et contra privilegium cruce signatis indultum.

Item committit vices suas decanis et aliis, cum adhuc [non] constet de sua jurisdictione.

Item sunt gravati, quod compelluntur facere novas taxationes per eorum sacramentum ab anno in annum pro eorum voluntate.

Item gravati sunt, quod indistincte legata quæ secundum voluntatem decedentium in usus pauperum, parentum, et servientium, et in alios pios usus dividi deberent et distribui, domino regi sunt concessa in alios usus, contra voluntatem decedentium convertenda.

Item gravati sunt religiosi, per dominum episcopum Herefordensem, qui finxit se procuratorem quorundam religiosorum, cum non esset, in curia Romana; cujus prætextu eorum monasteria obligavit ad maximam pecuniæ quantitatem, in eorum non modicum præjudicium et gravamen.

Item spreta taxatione facta per episcopum Norwicensem, super ovis, gallinis, et omnibus existentibus in pondere, numero, et mensura, novam facit taxationem, in præjudicium et scandalum plurimorum.

Item gravantur clerici et laici Angliæ ex eo quod ad suggestionem quorundam proditorum circumventa est regia simplicitas in quadam obligatione super regno Appuliæ conficta in scandalum ecclesiæ Romanæ, et ipsius regis grave præjudicium, et totius cleri et populi Angliæ gravamen intolerabile, ipsius videlicet clero et populo super hoc minime requisitis.

Item protestamur, nos ecclesiæ Romanæ in casibus a jure concessis propter bonum obedientiæ pro viribus facultatum nostrarum velle subvenire.

A.D. 1255. *De Covintrensi et Lichfeldensi diœcesi articuli pro communitate.*

Grievances brought forward by clergy of the diocese of Lichfield.

Proponunt procuratores subditorum ecclesiarum Covintrensis et Lichfeldensis diœcesis; in primo, quod multipliciter perturbantur et læduntur libertates Ecclesiæ in partibus suis, per laicalem potestatem, contra canonicas sanctiones et consuetudines ecclesiasticas diu approbatas. Coguntur enim clerici in criminalibus quæstionibus et in causis civilibus passim laicis coram sæcularibus judicibus respondere, et eventum judicialem ab eisdem recipere, et præsertim in actionibus injuriarum qualitercumque intentatis.

f. 56 *b.*

Item senescalli forestæ domini regis clericos prænominatos non vocatos, non confessos, non convictos, puniunt pro eadem et amerciant, licet in nullo teneantur obnoxii; et etiam longe gravius quam facerent laicos legitime convictos.

Item officialem episcopi sive eundem episcopum distringunt per baroniam suam, quod clericos prædictos faciant comparere coram eis, et si ibi amercientur, ad amerciamenta eadem solvenda compellat eosdem.

Item gravantur in eo, quod decima bonorum suorum ecclesiasticorum concessa fuit domino regi in subsidium executionis voti sui in Terram Sanctam, ipsis penitus irrequisitis.

Item gravati sunt in eo, quod decimam eandem adhuc nituntur extorquere ab eisdem invitis, cum causa solutionis quæ prima facie pia videbatur, jam in non piam, ut eis videtur, sit mutata.

Item, etsi forte aliquo casu dari de jure deberet decima, quod[1] non credunt, in proposito in exactionis modo prægravantur, prout tenore mandati exactorum eorundem apparet manifeste. Ibidem enim inter cætera talis clausula continetur:

v. p. 358.

" Nulla sit portio adeo modica, in quibuscumque consistat, in
" pondere, numero, et mensura, terris, pratis, pascuis, panna-
" giis, auro, argento, grano, liquore, operibus, servitiis liberis
" vel rusticis consuetudinibus, in panibus deferendis ad Natale
" Domini, de gallinis, ovis, et quibuscumque aliis ad ecclesias
" vel ecclesiasticas personas spectantibus, quin taxetur, æsti-
" metur, et portetur die assignato, scilicet die Purificationis
" beatæ Mariæ."

Item super præmissis et aliis gravatur Ecclesia acerbius et enormius quam ante chartam libertatum a domino rege concessam gravabatur, non obstante excommunicationis sententia in omnes venientes contra libertates in eadem contentas

[1] *quod*] quam, MS.

solemniter lata, nec etiam juramento de eisdem servandis præstito. A.D. 1255.

Item jurisdictio ordinariorum quasi absorbetur et enervatur occasione executorum negotii crucis, qui passim tam cruce signatos quam non cruce signatos, aliquo modico dato seu promisso pro negotio crucis, ad querelas admittunt, et causas eorum audiunt, et excommunicatos absolvunt, et non ligatos excommunicant, et pœnas judiciales inflictas relaxant.

Item cum plura beneficia sint in diœcesi prædicta, quæ nequaquam aut vix sufficiunt ad sustentationem necessariam ministrorum, executores negotii crucis decimam ab eisdem extorquent in eorundem ministrorum gravamen, et scandalum plurimorum.

De singulis diœcesibus totius regni consimiles ibidem confecti sunt articuli, et summo Pontifici pro universitate similiter destinati, ut supradictum est.

Magister autem Rostandus, auditis frivolis in articulis memoratis, videlicet de pondere, mensura, panibus, ovis, gallinis, et cæteris ibidem conscriptis, sic æstimationem ordinavit:

"Nos magister Rostandus, domini Papæ subdiaconus et Letter of
" capellanus, negotii Crucis executor a sede Apostolica depu- Rustand on
" tatus, volumus et mandamus, quod commissarii nostri taxa- the taxa-
" tiones factas per venerabilem patrem Norwicensem episcopum tion.
" et collegas suos observare procurent; eo salvo, quod si in
" aliquibus addi vel minui oportebit, cum testimonio diœcesani
" illud nobis studeant intimare, ut pensata negotii qualitate,
" addere possimus vel minuere, prout nobis bonum et æquum £. 57.
" videbitur. Item a domibus pauperum, in quibus egeni co- Houses for
" tidie recipiuntur et infirmi, decima non petatur ad præsens, the poor,
" donec super hoc aliud duxerimus ordinandum. Quod intel- hospitals,
" ligimus de illis hospitalibus et domibus leprosorum, et etiam &c. to be
" monialium, quæ continua egestate laborant, nec ecclesias in exempt
" usus proprios, vel decimas, vel alias amplas possessiones from the
" obtinere noscuntur, sed de laboribus propriis aut artificio taxation.
" manuum suarum et de eleemosynis cotidianis victum sibi
" quærunt cotidie. Item volumus et mandamus quod com-
" missarii nostri ad ea quæ ad jurisdictionem ordinariorum
" respiciunt, officium suum nequaquam extendant, nisi quati-
" nus privilegia cruce signatis indulta extendant. Pœnas
" quoque per ordinarios in forma judicii inflictas tollere non
" præsumant, sed in foro pœnitentiali injunctas tollere possunt
" et mutare. Item sciant illi qui decimam domino regi con-

A.D. 1255. " cessam plene et sine diminutione persolvent, quod illius " indulgentiæ participes existunt, quæ datur transeuntibus " ultra mare. Qui vero in solvenda decima rebelliam, con- " tradictionem, aut fraudem committunt, præter crimen inobe- " dientiæ quod incurrunt, a prædicta indulgentia penitus sunt " exclusi. Item præcipimus et mandamus, ut, cum commis- " sariis nostris de expensis providere velimus, loca religiosa " prætextu officii sibi commissi in expensis nullatenus gravare " præsumant, seu aliquid extorquere. In testimonium præ- " missorum magister Th. de B. auditor noster generalis, " sigillum suum de conscientia nostra præsentibus apposuit. " Datum Londoniis, quarto kal. Februarii, anno Domini " MCCLV."

Sub ista forma decimata est universalis ecclesia Anglicana isto anno, sicut et in anno proximo præcedenti fuit per episcopum Norwicensem; et similiter adhuc per unum annum decimabitur.

Recapitulation of the exactions during the reign of Henry III.

Quoniam redemptiones et decimationes bonorum ecclesiasticorum et temporalium, mobilium et immobilium, quæ fiebant et imponebantur in regno Angliæ per summos Pontifices et regem Henricum qui nunc est, tempore ejusdem regis per incuriam omissæ fuerunt, nec in scriptis redactæ seu registratæ, ut in posterum memoriæ commendentur, eas hoc in loco duximus inserendas.

Anno Domini MCCXXIV. Henricus rex cepit quintum decimum pro chartis de libertatibus et de foresta.

Abbas Laurentius Burthoniæ dedit DCCC. marcas.

Anno Domini MCC.[XXXV.] rex cepit scutagium vetus et novum ad sororem suam imperatori Frederico maritandam. Et memorandum, quod, sicut Stephanus de Sagreve, qui tunc temporis fuit exulatus, in abbatia de Leycestria latitans et moram faciens, asserebat et affirmabat, vetus scutagium ad xxxii. milia scuta assummabatur et irrotulabatur; et ad tantumdem plene et plane potuit novum scutagium de novis terris assummari et inrotulari.

Anno Domini MCCXXIX. decimata est universalis ecclesia Angliæ, et omnia mobilia et immobilia clerico-

rum et religiosorum, de præcepto domini Gregorii Papæ, ad opus ejusdem Papæ, magistro Stephano clerico memorati Papæ ad hoc exsequendum procuratore specialiter destinato. A.D. 1255.

Burthonia.

Assessment of the monastery of Burton.

Summa decimarum redditus assisi totius abbatiæ de Burthonia, iv. l. xix. sol.

Summa decimarum bladi et fœni de dominico de Burthonia, xxxvi. sol. viii. d.

De pomis, vi. d.

De aucis, gallinis, agnis, et porcellis, vi. s. vi. d.

Summa decimæ bladi et fœni de Stretone, xlvi. s. v. d.

Summa decimæ bladi et fœni de Bronte, xv. s. ob.

Summa decimæ bladi et fœni de Winesham, v. s. iv. d.

Summa decimæ bladi et fœni de Stapenhill, xxv. s. ix. d.

De terris ultra Douvam. f. 57 *b.*

Summa decimarum bladi et fœni de dominico abbatis ultra Douvam, xliii. s. iii. d.

Summa de Alduluestre, xxxiv. s. ix. d. ob.

Summa de Appelby, xviii. s.

Summa de Bromley, vii. s. xi. d. ob.

Summa summarum abbatis, xvi. l. viii. s. i. d.

Summa decimationis decimæ fœni de parochia de Burthonia, iv. s.

De cantaria, viii. d. ob.

De andreseya, ii. d.

De sacrista, i. marca.

De camera, ii. marcæ, viii. s. ix. d.

De infirmaria, xl. d.

De eleemosynaria, iv. s.

De refectorio, ii. d. ob.

De horto, xii. d.

De coopertorio, iv. s.

De anniversario, v. s.

De coquinaria, v. marcæ, viii. s. iii. d. ob.

Summa obedientiarum, viii. l. vi. s. i. d.

Summa summarum, xxiv. l. xiv. s. ii. d.

Sub pœna excommunicationis facta fuit ista decimatio, et consimilis per totum regnum Angliæ.

A.D. 1255. The tallage demanded by Otho against the emperor in 1240.

Anno gratiæ MCCXL. Otto legatus convocavit omnes abbates, et priores proprios abbates non habentes, totius regni Angliæ, apud Londonias; et singulatim super universos et singulos, ad opus domini Papæ contra Fredericum imperatorem, tallagium pro voluntate sua imposuit et contributionem; nec erat dicœcesanus aliquis, sive alius, qui se pro eis murum opponeret contra eum. Abbates etiam qui personaliter coram eo comparuerunt, supra modum gravati fuerunt; qui vero per procuratores, facilius evaserunt, redemptione eis imposita minori et leviori.

Amount paid by abbat Laurence.

Abbas Laurentius Burthoniæ, æstimans sibi et monasterio suo expedire, coram legato personaliter comparens, de xxx. marcis finem fecit, assidente eidem legato, de domini regis præcepto et licentia speciali, qui etiam suum assensum hujusmodi contributioni præstabat et favorem, domino Radulfo de Neville, episcopo Cicestriæ, ejusdem cancellario. Tradidit etiam legato, licet invitus, memoratus abbas, sicut et cæteri, literas suas de tanta pecunia solvenda apud Londonias in festo sancti Nicholai proximo sequentis sigillo suo signatas. Quam quidem pecuniam frater Michael ejusdem domus monachus et præcentor, in dicto festo domini Papæ campsoribus ad hospitium præfati legati, videlicet ad aulam episcopi Dunelmensis, numeravit et pacavit, receptis literis legati de acquietantia.

The taxation in 1254, by the bishop of Norwich.

Forma taxationis decimæ ad opus domini regis, quæ fiebat per episcopum Norwicensem anno proximo præcedenti, videlicet anno Domini MCCLIV.

Amount paid by Burton.

Bona immobilia parochiæ ecclesiæ de Burthonia decimata ad opus domini regis per juratos de capitulo, de præcepto domini Innocentii Papæ quarti, exceptis his quæ sunt in manu domini regis tempore vacationis.

Ecclesia de Burthonia valet xiv. marcas.
Decima inde deducta, xviii. s. viii. d.
Abbas respondit pro medietate, ix. s. iv. d.
Sacrista pro parte sua, iv. s. iv. d.
Coquinarius pro parte sua, v. s.

Redditus sacristiæ assisus, vi. s. A.D. 1255.
Decima inde deducta, vi. d.
Bona coquinæ valent v. l. v. s., decima, x. s. vi. d.
Bona cameræ, v. marcæ, decima, vi. s. viii. d.
Bona infirmariæ, ii. marcæ, decima, xxxii. d.
Bona refectorii, xxx. d., decima, iii. d.
Bona cantariæ, ii. s., decima, ii. d. ob.
Bona eleemosynariæ, xl. s., decima, iv. s. f. 58.
Summa totius, xxi. l. xiv. s. vi. d.
Summa decimæ, xliii. s. v. d. ob.
Ecclesia de Ylum cum capellis valet x. marcas.
Decima inde deducta, i. marca.
Coquinaria respondit pro medietate, scilicet dimidia marca.
Conventus respondit de xl. d.
Camera respondit de xl. d.
Item de ecclesia de Oufra, xx. s.
Vicarius de Oufra respondit pro tertia parte per decanum de Derbeia.
De ecclesia de Stapenhill, i. marca.
De ecclesia de Bromley, xvi., per decanum Blithefeldiæ.
De Appelby de omnibus bonis, xiv. s. viii. d.
Decima de Hamtone, xxviii. d.

Ista decima domino regi a domino Innocentio quarto summo Pontifice primo concessa est, per tres annos duratura, sub ista forma; et post ejus decessum a domino Alexandro IV. Papa successore suo, plenarie confirmata. Fuerunt etiam diversis temporibus in regno non semel tallagia imposita gravia, onerosa, et tanquam importabilia, scilicet in passagio domini regis in Britannia; et postea in primo et secundo ejus passagio in Wasconia; pariter et quando dominus Edwardus filius ejus primogenitus et hæres cingulo accinctus est militari.

Isto anno, scilicet ab incarnatione Domini MCCLV. obiit Lucas archiepiscopus Dublinensis. Death of Luke, archbishop of Dublin.

Eodem anno post Natale Domini, venerunt nuncii destinati a magnatibus terræ sanctæ Jerusalem, deferentes domino regi literas signatas sigillis eorum qui literas dirigunt, quorum nomina in litera continentur, sub hac forma:

Litera magnatum Jerosolymitanorum.

A.D. 1255.

Letter from the magnates of the kingdom of Jerusalem to Henry III. praying for assistance.

"Egregio et excellentissimo domino Henrico, Dei gratia Printed from this copy in the Fœdera, i. p. 308.
" illustri regi Angliæ, Jocelinus Cæsariensis archiepiscopus,
" H. Nazarenus archiepiscopus, et Tyrenus electus et conse-
" cratus, R. magister domus militiæ Templi, G. magister
" domus Hospitalis Sancti Johannis, P. marescallus domus
" Teutonicorum et vicemagister ejusdem domus, J[ohannes] de
" Ybelino comes Joppensis, dominus Rametensis, et bajulus
" regni Jerosolymitani, Philippus de Monteforti, dominus Tyri
" et Thorom, J[ohannes] de Ybelino dominus de Arsuria, et
" constabularius regni Jerosolymitani, Julianus dominus
" Sydoniensis et Belli Forti, Galfridus de Sergines senescallus
" regni Jerosolymitani, Johannes Asa magnus dominus
" Cæsariensis, suorum nomine et totius populi regni Jerosoly-
" mitani, salutem et prosperis successibus abundare. Celsi-
" tudini vestræ regiæ statum regni Jerosolymitani præsentibus
" duximus intimandum. Noverit igitur regia magnitudo, quod
" ex recessu piissimi et Christianissimi regis Franciæ illustris,
" cujus præsentia regnum antedictum consolabatur, et defen-
" debatur auxilio ejus contra impios Saracenos, et adhuc
" defensatur, remansit Terra Sancta quamplurimum desolata,
" et auxilio et consilio destituta. Quæ desolatio crevit in
" immensum ex morte venerabilis patris domini Roberti
" quondam Jerosolymitani Patriarchæ, cujus providentia, dis-
" cretione, et consilio regebamur, necnon et ex recessu reve-
" rendi patris nostri domini C. Tusculani episcopi, Apostolicæ
" sedis legati, a quo habebamus magnum consilium et
" juvamen; et remansimus ut pupilli sine patre, et velut oves
" in medio luporum absque pastore et rectore. Soldani etiam
" Alapiæ et Babyloniæ concordes sunt et unanimes, et plus
" quam unquam consueverunt, ut pro certo asseritur, contra
" professores fidei Christianæ, nec curant facere pactum vel
" treugam cum Christianitate, et tractatum treugæ ruperunt,
" et omnino dimiserunt consilio illorum de Babylonia, qui
" pluries rogaverunt, ut dicitur, Soldanum Alapiæ, quod ali-
f. 58 b. " quem ex fortioribus locis Christianorum obsideret, et ipsi
" parati erant obsidere alium fortiorem, quod nos et tota
" Christianitas mirabiliter formidamus, eo quod licet possimus
" omnes in simul congregati uni parti Saracenorum resistere,
" timemus tamen quod divisi eorum fortitudini et multitudini
" resistere non possemus propter paucitatem populi Christiani.
" Quia vero ad plenum literis explicare non possumus ea quæ
" contingunt negotium Terræ Sanctæ, ad vestræ celsitudinis
" præsentiam mittimus fratrem Robertum de Attrebato,

" ordinis fratrum Prædicatorum, et fratrem Radulfum ordinis A.D. 1255.
" fratrum Minorum, viros religiosos, discretos, et honestos,
" qui vobis statum ipsius terræ ex parte nostra plenius
" explicabunt, quorum relatibus indubitanter, si placet, fidem
" dignetur vestra sublimitas adhibere. Nos vero devoti vestri
" intelligentes vos crucis characterem ad dictæ terræ sub-
" sidium, jam diu est, assumpsisse, ad vestram regiam
" majestatem, in qua inter cæteros mundi principes post Deum
" nos et cæteri Christiani cismarini spem habemus, recurrimus,
" ut ad refugium et asylum, supplicantes ut nobis aperientes
" viscera vestræ clementiæ super prædictis omnibus taliter
" dignemini providere, vestrum felicem adventum accelerantes
" ad dictæ terræ necessitates multiplices relevandas, ut illum
" tantillum residuum Christianitatis regni Jerosolymitani vestro
" consilio et auxilio valeat defensari contra impios Saracenos,
" et ne loca sancta, conceptione, nativitate, conversatione, et
" doctrina Salvatoris illustrata, necnon et passione et resur-
" rectione Ipsius consecrata, diutius ab impiis conculce[n]tur.
" Conservet vos Altissimus Ecclesiæ sanctæ suæ sanos et
" incolumes per tempora longiora. Datum Acconiæ anno
" Domini MCCLIV., die Mercurii, mense Septembris."

Literæ Principis Antiochiæ.

Eodem tempore venit Londonias nuncius a lateribus principis Antiochiæ, destinatus domino regi cum literis, sub hac forma:

Printed from this copy in the Fœdera, i. p. 321.

Letter from Boemund, prince of Antioch, to Henry III., on the Turcomans.

" Excellentissimo domino Henrico Dei gratia illustri regi
" Angliæ, B[oemundus] eadem gratia princeps Antiochiæ et
" comes Tripolitanus, salutem et reverentiam domino debitam
" et devotam. Illa devotionis sinceritas quam in zelum
" nominis Jesu Christi illustrissimum genus vestrum habuit ab
" antiquo, in majestatem vestram geminatis virtutibus deriva-
" tur, quem eximium regum terræ summa provisio benedixit,
" et magnificis semper actibus profuturum statuit in sublime,
" ut per vos brachium Regis regum, nomen ipsius ad laudem
" ejus et gloriam, et confusionem hostium Crucifixi, jugiter
" exaltetur. Ille quidem athleta Christi fortissimus, inclitus
" rex Ricardus patruus vester memoriæ recolendæ, cujus
" nomen resonat toti mundo, zelum sincerum quem habuit
" egrégiis actibus demonstravit, dum exponens omnem suam
" suorumque potentiam seque morti, ad funiculum hæreditatis
" Domini redimendum de faucibus paganorum, personaliter

A.D. 1255. " provinciam cismarinam, Terram Sanctam, a crucis hostibus
" occupatam, triumphali gladio liberavit. Cæterum ad vos
" regem Christianissimum, succedentem eidem non solum jure
" hæreditario sed virtute, tanto devotius Christiani terræ
" prædictæ cum anxietate suspirant, quanto decus omne a
" vestris antecessoribus virtuose peractum, in personam
" vestram cælesti munere uberius est effusum. Verum
" Antiochena terra eo magis subsidium vestri culminis cum
" suspiriis præstolatur, quod plus cæteris provinciis Orienta-
" libus flagellatur ab hostibus Crucifixi, quoniam etiam omnis
" persecutionis instantia quæ in provincia cismarina concus-
" serit universos, in Antiochiam infelicem specialiter est
" conversa. Insurrexerunt etenim contra ipsam a longis tem-
" poribus Turcumanii, qui Dei et hominum inimici, sibi
" Antiochiam, hæreditationem meam, miserabilem elegerunt in
" prædam, et eam sic inhumaniter afflixerunt quod interemptis
" civibus, terrarum cultoribus captis, cunctis animalibus
f. 59. " destructis, vineis, arboribus, villis, casalibus, atque maneriis
" bonisque omnibus desolatis, usque ad civitatis mœnia, per
" eosdem feraliter undique debacchantes in cædibus, incendiis,
" et in prædis, illustrissimam civitatem, speculum Orientis, in
" spectaculum converterunt, et ad exaninitionem ultimam
" deduxerunt. Et utinam supernus Arbiter flagellis præteritis
" contentus existens, ipsam ad expiationis sufficientiam per-
" duxisset! Sed quia humana præsumptio peccare non cessat,
" oculos divinæ Majestatis offendens, est consequens ut ab
" Ipso vindicta non cesset, cum *sit judicium et justitia præ-*
" *paratio ejus*, unde fit quod Turcumanii prædicti hæredi-
" tatem meam incessanter affligunt, et obsessis per eos
" itineribus civitatis, ne aliqua portentur in ipsam, neve
" habitatores exeant ab eadem, milites superstites et bur-
" genses deserunt civitatem jam jam quasi pomerii custodiam
" remansuram. Ha Deus! quid sibi vult quod civitas supra-
" dicta, ubi Christianum nomen primitus est assumptum, a
" principibus Christianis sit penitus derelicta, cum tamen
" contra loca Christianitatis convalescentibus persecutoribus
" paganorum, principum mundi atque fidelium cæterorum
" devotio sæpius affuerit in succursum. Infelix vero Anti-
" ochia, quæ caput fuerat Orientis, sic est oblivioni tradita,
" quod relinquitur in ridiculum canibus devoranda. Et
" quoniam Angliæ sublimissimum diadema Dominus benedixit,
" ejus triumphali gloriæ reservavit laudabiliter peragendum
" quicquid a cæteris principibus est omissum. Eapropter ad
" vos tanquam refugium singulare recurrens, ante oculos
" regiæ majestatis Altissimum invoco, qui regibus imperans,

" per quem regnant, se in operibus pietatis ali reputat et A.D. 1255.
" vestiri, quatenus civitatem meam non derelinquat advocatus
" fidei Christianæ. Sed quamvis locorum distantia faciat vos
" remotos, innata tamen vobis pietas faciat vos præsentes, ac
" interioribus vestris oculis urgentem necessitatem civitatis
" ejusdem innata clementia repræsentet, quam exterioribus
" non videtis. Itaque vestræ sanctissimæ majestati me et
" meum patrimonium recommendo, totis affectibus supplicans
" et deposcens, ut circa me et hæreditatem meam tam mise-
" rabiliter laniatam vestræ pietatis oculos [1] extendatis, omnem
" viam gratiæ cogitantes, quæ deceat illustrissimum decus
" vestrum, ut civitas supradicta ad laudem et gloriam
" Christianæ fidei vestro subsidio protegatur. Mitto autem ad
" pedes regiæ majestatis nobilem virum Conradum de Duce
" militem et fidelem nostrum, et Gwarennum presbyterum et
" capellanum nostrum, latores præsentium, quibus vestra
" serenitas benignam audientiam et exauditionis gratiam
" largiatur. Datum Tripolis xiv. die mensis Maii, anno
" Domini MCCLV."

Henry III. busy with the affairs of Sicily.

His igitur et proximo præscriptis lectis et intellectis, rex rescripsit eisdem, ut videbatur, telam [2] vitream verbis verisimilibus contexendo; perplexus enim circa negotia regni Ciciliæ et Appuliæ, ad hoc totis nisibus intendebat, ut filius suus Edmundus,[3] cui idem regnum, ut superius manifeste continetur, per summum Pontificem collatum fuerat, ejusdem regni dominium adquireret, expulsis in manu forti adversariis, et eorum principe debellato.

The accused Jews saved by Richard of Cornwall.

MCCLVI. Isto anno post Pascha apud Radinges Judæi qui apud Lincolniam martyrio pueri interfuerunt, pecunia non modica interveniente, per Ricardum comitem Cornubiæ a morte quam meruerunt sunt redempti; licet antea, anno proximo præcedenti, post Natale Domini, apud Londonias octodecim eorundem socii qui una cum eis tam [im]pio sceleri ibidem aderant, pro causa eadem tam crudeli judicialiter damnati fuerint et suspensi.

---

[1] *oculos*] oculis, MS.
[2] *telam*] tenam, MS.
[3] *filius suus Edmundus*] filium suum Edmundum, MS.

A.D. 1255. f. 59 *b*.

De secta de Oufra facienda pro tota soka.

Inquest into the property of the abbats of Burton beyond the Dove.

Memorandum quod anno proximo præcedenti, videlicet MCCLV., in autumno, facta est inquisitio per totum regnum Angliæ de his qui in capite tenebant de rege Henrico filio regis Johannis qualescumque possessiones; et ubi ventum est apud Notingham inquirere de possessionibus abbatis Burthoniæ ultra Dovam, coram Henrico de Bathonia, et domino Henrico de Syreburn, justiciariis ibidem præsidentibus, ita inrotulatum est in illorum rotulis:

"Item dicunt quod Johannes filius Ricardi de Oufra facit "eandem sectam ad wapentakium ad turnum vicecomitis "et ad comitatum, pro tota socha de Oufra, quæ est de "feudo abbatis de Burthonia; et præter hoc omnes libere "tenentes ad turnum vicecomitis veniunt bis per annum."

De Ponte de Egentona.

Question as to repairing the bridge of Egginton over the Dove.

Memorandum quod quidam hujus monasterii Burthoniæ prior, nomine Johannes de Stretone eo quod natus fuit apud Stretone, magnæ vir auctoritatis, et literaturæ eminentis, ex abbatum qui tempore illo eidem præfuerunt monasterio licentia speciali, de bonis patris sui et matris defunctorum, pro eorundem animarum salute, pontem de Egentona super aquam de Dove per longum tempus et fecit et misericorditer sustentavit. Post cujus autem in fata decessum, habitatores de Egentona, quod misericorditer factum fuerat scire nolentes, sed se fingentes ignorare, asserebant de Burthonia abbatem pontem illum debere reparare et in perpetuum sustentare, gratiam et eleemosynam in consuetudinem convertere cupientes. Quamobrem abbas Laurentius, qui tunc temporis eidem præfuit monasterio, per quendam clericum de domini regis cancellaria sibi familiarem, videlicet Henricum de Mercentone nomine, a domini regis

curia de Staffordia et de Derbeia vicecomitibus diversas literas per eadem verba sub tenore subsequenti impetravit. A.D. 1256.

Litera domini regis.

"Henricus, Dei gratia rex Angliæ, etc., vicecomiti Staffordiæ salutem. Quia per fractionem pontis de Egentona qui est ultra aquam de Douve inter comitatum Derbeiæ et comitatum Staffordiæ, magnum ut audivimus pervenit periculum et dispendium transeuntibus per pontem illum, et etiam toti patriæ; tibi præcipimus, quod una cum vicecomite nostro Derbeiæ, cui idem præcipimus, per sacramentum proborum et legalium hominum tam de comitatu Derbeiæ quam de comitatu Staffordiæ per quos rei veritas melius sciri poterit, eo quod pons ille est in confinio comitatuum prædictorum, diligenter inquiras, qui pontem illum totum vel partem reparare debent et consueverunt; et si aliqui ex gratia pontem illum aliquo tempore reparaverunt, qui illum reparaverint, et qui illum de jure reparare debeant. Et omnes illos qui pontem illum de jure reparare debent, distringas ad illum sine dilatione reparandum. Teste, etc." Brief of Henry III. to the sheriff of Stafford requiring him to ascertain whose duty it is to repair the bridge.

Inquisitio de pontis reparatione.

Eodem anno, videlicet Incarnationis Dominicæ MCCLVI., regni regis Henrici filii regis Johannis xl., domini Laurentii abbatis Burthoniæ xxvii., die sabbati proxima ante festum Sancti Barnabæ apostoli, facta est inquisitio de reparatione pontis de Egentona per breve domini regis supradictum. Inquest concerning the duty of repairing the bridge of Egginton;

Nomina electorum de comitatu Staffordiæ. in Staffordshire,

Rogerus Durdent de Fischereswiche.
Petrus de Scheyla.
Herveus de Oclee.
Radulfus de Somervile.
Willelmus filius Johannis de Fischereswiche.
Radulfus filius Hugonis de Elleforde.
Stephanus Haliday.

A.D. 1256. Nicholaus Pollard.
Ricardus filius Rogeri de Haselower.
Willelmus de Tatenhulle.
Alanus Poutere.
Nicholaus le Bolur de Wichenovere.
Robertus filius Walteri de Elleforde.
Johannes Merveylus.

Veredictum.

f. 60. Qui dicunt per sacramentum suum, quod nullus de debito debet facere pontem ultra Douve, qui est in confinio inter comitatum Derbeiæ et comitatum Staffordiæ, sed de eleemosynis, et de legatis totius patriæ idem pons solebat sustineri et reparari.

Breve regis vicecomiti Derbeiæ.

"Henricus Dei gratia rex Angliæ, etc., viceconiti "Derbeiæ salutem. Quia per fractionem pontis de "Egentona, qui est ultra aquam de Douve," ut supra.

Inquisitio.

Eodem anno et die facta est inquisitio per vicecomitem Derbeiæ, ibidem præsentem personaliter, de reparatione ejusdem pontis de Egentona, ex parte comitatus Derbeiæ per breve domini regis, sicut superius.

Nomina electorum de Derbisyra.

and in Derbyshire. Stephanus filius Burgæ de Ailwaldestone.
Henricus le Chambreis de Beruerdecote.
Willelmus de Schardel.
Petrus de Thurlestone.
Ricardus de Astone.
Henricus filius Petri de Boltone.

A.D. 1256.

Ricardus filius Orm. de Brunnelnester.
Henricus de la Chambre de Twyford.
Robertus de Henovere.
Willelmus de Lehges.
Henricus frater suus.
Walterus de Wilne.

Veredictum, ut supra.

Qui omnes dicunt per sacramentum suum, quod nullus de debito debet facere pontem ultra Douve, qui est in confinio inter comitatum Derbeiæ, etc., ut supra.

The verdict is the same, that no one is bound to repair the bridge.

Justiciarii de mensuris corrigendis.

Eodem anno missi sunt justiciarii per regnum Angliæ ad omnes civitates et burgos, pro mensuris quibuscumque mutandis, augendis, vel minuendis, et corrigendis. Qui etiam per loca assisam panis, vini, et cervisiæ sub forma tradiderunt subsequenti:

Justices sent through the country to reform the measures.

Assize of bread, wine, and beer.

Quando quarterium frumenti venditur pro xii. d. tunc panis quadranti de wastell ponderabit sex libras et sexdecim solidos.

Panis coket de eodem blado et eodem bultello, ponderabit plus wastello ii. solidos. Et de eodem blado minoris pretii, ponderabit plusquam wastellum per v. solidos.

Panis vero simenel ponderabit minus quam wastellum ii. solidos.

Et panis quadranti de frumento ponderabit coket et dimidium.

Panis vero de tret ponderabit duplex wastellum.

Panis de omni blado, duos cokettos.

Quando venditur pro xviii. d. tunc panis quadranti de wastello albus et bene coctus, ponderabit iii. libras, x. solidos, viii. denarios.

Quando pro ii. solidis, tunc ponderabit lxviii. solidos.

Quando pro ii. s., et vi. d., tunc ponderabit liv. s. iv. d. iii. q.

Quando pro iii. s., tunc ponderabit xlviii. s.

Quando pro iii. s. vi. d., tunc ponderabit xlii. s.

Quando pro iv. s., tunc ponderabit xxxvi. solidos.

Quando pro iv. s. et vi. d., tunc ponderabit xxx. s,

A.D. 1256. Quando pro v. s., tunc ponderabit xxvii. s. ii. d. ob.
Quando pro v. s. et vi. d., tunc ponderabit xxiv. s. iii. d. q.
Quando pro vi. s., tunc ponderabit xxii. s. et viii. d.
Quando pro vi. s. et vi. d., tunc ponderabit xx. s. xi. d.
Quando pro vii. s., tunc ponderabit xix. s. v. d.
Quando pro vii. s. vi. d. tunc ponderabit xviii. s. iii. ob.
Quando pro viii. s., tunc ponderabit xvii. s.
Quando pro viii. s. et vi. d., tunc ponderabit xvi. s.
Quando pro ix. s., tunc ponderabit xv. s. et quadrantem.
Quando pro ix. s. vi. d., tunc ponderabit xiv. s. [iii. d.] iii. q.
Quando pro x. s., tunc ponderabit xiii. s. vii. d. q.
Quando pro x. s. vi. d., tunc ponderabit xii. s. ix. d. q.
Quando pro xi. s., tunc ponderabit xii. s. iv. d. q.
Quando pro xi. s. vi. d., tunc ponderabit xi. s. et x. d.
Quando pro xii. s., tunc ponderabit xi. s. et iv. d.

Sciendum est autem, quod quando quarterium frumenti venditur pro xii. s. et aliud quarterium pro xii. s. et vi. d., minoratur numerus ponderis pro prædictis, sex denariis crescentibus de quadraginta quinque solidis et duobus denariis.

Quando venditur pro xi. s. et aliud quarterium pro xi. s. et vi. d., tunc minoratur numerus ponderis pro prædictis sex denariis crescentibus.

Et sciendum, quod pistor potest lucrari in quolibet quarterio, ut probatum est per pistorem domini regis, duos denarios, et furfur, et duos panes ad furnagium, et tribus servientibus tres obolos, et duobus garcionibus duos obolos. In sale, ob. In gesta, ob. In surdon, q. In bosco, iii. d. In bultello locato, ob.

Quando quarterium frumenti venditur pro iii. s. vel xl. d.
f. 60 *b.* et hordeum pro xx. d. vel ii. s. et avena pro xvi. d., tunc debent et bene possunt broculatrices vendere in civitatibus duas lagenas ad denarium, et tres extra. Et quando in burgo venduntur tres, extra debent vendi quatuor, et bene possunt. Ista assisa generalis est per totam Angliam.

Isto anno obiit Willelmus de Kylkenni episcopus Elyensis.

Isto anno obiit [Thomas Vipont] episcopus Carleolensis.

Eodem anno obiit Philippus abbas Roucestrensis; successit Ricardus abbas ejusdem loci.

Eodem anno obiit dominus Johannes de Lessintona.

Proceedings on the resignation

Eodem anno dominus Rogerus de Weseham, Coventrensis et Lichfeldensis episcopus, paralysi dissolutus,

languorem sentiens indies accrescere, omni jam spe sanitatis recuperandæ ablata, ac etiam [sibi] et gregi suo non modicum perpendens imminere periculum, dum grex expositus lupi morsibus quasi tutore caret, et ipse nihilominus sibi injunctum pastorale officium more debito non adimpleret, utrisque volens consulere, domino Alexandro summo Pontifici missis nunciis instanter supplicavit, ut cum sua benedictione et gratia sibi cedere liceret oneri præsulatus. Cujus petitioni licet invitus dominus Papa annuens, domino Henrico de Lessintona Lincolniensi scripsit episcopo, ut dicti præsulis, vice sua et auctoritate, interesset cessioni; proviso tamen prius eidem, ut decebat, de domini regis assensu et licentia speciali, beneficio competenti. Quibus itaque die apud Brewode ad hoc assignato, videlicet die Lunæ infra octabas Sancti Andreæ Apostoli, scilicet ii. nonarum Decembris, in præsentia prædicti domini Lincolniensis et ejusdem familiæ,[1] non sine lamentatione et mœrore immenso peractis, prior et conventus de Coventria, et decanus et capitulum Lichfeldensis ecclesiæ, in capitulo monachorum de Coventria, die Martis proxima ante Purificationem beatæ Virginis, videlicet ii. kal. Februarii, dominum Rogerum de Meuleng, Lichfeldensis ecclesiæ canonicum, et domini regis nepotem, petita prius, ut moris est, a domino rege eligendi licentia et obtenta, invocata Spiritus Sancti gratia, unanimiter sibi in Coventriæ et Lichfeldiæ ecclesiarum episcopum elegerunt, sub hac forma: A.D. 1256. of Roger de Weseham, bishop of Lichfield.

Forma electionis apud Coventriam. Literæ capitulorum Coventriæ et Lichfeldiæ archiepiscopo Cantuariensi, pro confirmatione electi sui.

" Venerabili patri in Christo B[onefacio], Dei gratia Cantua- Letter of
" riensi archiepiscopo, totius Angliæ primati, devoti sui the chap-
" Coventriæ et Lichfeldii ecclesiarum capitula, salutem, et ters of Lichfield

[1] *familiæ*] familia, MS.

A.D. 1256. and Coventry to archbishop Boniface, requesting the confirmation of the election of Roger de Meuleng.

" quam debitam tam devotam cum omni reverentia et honore " obedientiam. Cum ecclesiis nostris nuper vacantibus per " cessionem Domini R[ogeri] Dei gratia quondam episcopi " nostri, petita et obtenta a domino rege licentia eligendi, voca- " tis omnibus, et die communiter ad hoc præfixo in ecclesia " Covintrensi cathedrali convenientibus, qui voluerunt, debue- " runt, et potuerunt commode interesse, virum providum et " honestum, dominum Rogerum de Meuleng, subdiaconum, " canonicum Lichfeldensem, ac domini Papæ capellanum, per " quem firmiter in Domino speramus statum ecclesiarum nos- " trarum posse in melius reformari, in episcopum nostrum " Coventriæ et Lichfeldiæ ecclesiarum concorditer et canonice " elegerimus; paternitati vestræ supplicamus humiliter et " devote, quatenus desolationi dictarum ecclesiarum nostrarum, " et nostræ, pio ac paterno affectu compati volentes, dictam " electionem nostram dignemini confirmare. Ad quod obtinen- " dum a vestræ paternitatis reverentia felicius, mittimus ad vos " dilectos nostros dominum priorem Coventrensem,[1] thesaura- " rium Lichfeldensem,[2] et quosdam alios tam monachos quam " canonicos ecclesiarum nostrarum, per quos si vestræ " sederit pietati, electio eadem examinari poterit competenter. " Conserveti, etc. Datum apud Coventriam, etc."

Litera prioris et capituli de Covintria et capituli Lichfeldensis.

Proctors appointed by the chapters to obtain the confirmation of the election. f. 61.

" Venerabili patri in Christo et domino reverendo B[onefacio], " Dei gratia Cantuariensi archiepiscopo, totius Angliæ pri- " mati, devoti filii sui frater W[illelmus] prior et capitulum " Coventriæ, R[adulphus] decanus et capitulum Lichfeldense, " salutem, et quam debitam tam devotam obedientiam et " reverentiam cum honore. Ad petendam a vobis confirma- " tionem electionis nuper per nos communiter celebratæ de " discreto viro domino Rogero de Meuleng, canonico Lichfeld- " ensi, ac domini Papæ capellano, in episcopum ecclesiarum " Covintriæ et Lichfeldiæ præficiendo, et ad eandem confir- " mationem coram vobis in forma juris eum effectu prose- " quendam, dilectos confratres nostros in Christo fratrem N. " monachum ac precentorem Covintriæ, et magistrum H. de " Wischawe canonicum Lichfeldensem, procuratores nostros " constituimus, ratum habituri et gratum quicquid iidem, seu

[1] William de Brithwauton.
[2] Ralph de Chaddesden ?
[3] Ralph de Sempringham.

" eorum alter qui pro tempore coram vobis præsens fuerit, A.D. 1256.
" fecerit, seu fecerint in præmissis. In cujus rei testimonium
" præsentes literas sigillis capitulorum nostrorum fecimus
" sigillari. Datum apud Covintriam kal. Februarii, anno Do-
" mini MCCLVI."

Decretum electionis per scrutinium.

In nomine Domini nostri Jesu Christi, anno Incarnationis Dominicæ MCCLVI. mense Januarii, regnante domino Henrico Dei gratia illustri rege Angliæ, ecclesiis Covintriæ et Lichfeldiæ pastoris solatio destitutis per cessionem venerabilis patris R[ogeri] Dei gratia episcopi quondam ecclesiarum nostrarum, petita et obtenta a domino rege licentia eligendi, die Lunæ proxima post festum Conversionis Sancti Pauli a Covintriæ et Lichfeldiæ capitulis in ecclesia cathedrali Covintrensi ad eligendum præfixo, et continuato usque in diem Martis sequentem, ad id faciendum vocatis et convenientibus omnibus qui debuerunt, voluerunt, et potuerunt commode interesse, post missarum solemnia, Spiritus Sancti gratia invocata, debito tractatu præhabito, placuit omnibus ut per viam scrutinii de pastore provideretur antedictis ecclesiis viduatis. Unde a priore et conventu electi erant viri fide digni, fratres Johannes de Oxonia et Willelmus de Sancto Nicholao, monachi Covintrenses, et a decano et capitulo Lichfeldiæ, magistri Petrus de Radenovere, et David de Sancta Fretheswitha, Salopiæ et Derbeiæ archidiaconi, canonici Lichfeldenses, ut ipsi secreto et sigillatim vota cunctorum, et sua, in forma juris exquirerent ac scrutarentur, et ea fideliter in scriptis redigerent, et sic redacta publicarent postea in communi. Qui quatuor secreto et sigillatim vota cunctorum ac propria perscrutantes, et in scriptis fideliter redigentes, ipsum scrutinium mox publicarunt in cõmmuni, et apparuit evidenter priorem Covintriæ cum triginta monachis suis, precentorem, thesaurarium, et cancellarium canonicorum Lichfeldiæ, et præfatos archidiaconos cum quindecim aliis canonicis Lichfeldiæ, consensisse in dominum R[ogerum] de Meuleng, subdiaconum, canonicum Lichfeldiæ, domini Papæ capellanum, virum providum et honestum, in suum episcopum eligendum, per quem speratur firmiter dictas ecclesias in spiritualibus et temporalibus posse in melius reformari. Apparuit etiam decanum Lichfeldiæ et sex canonicos ejusdem ecclesiæ, in magistrum Radulfum cancellarium Saresbiriensem, et duos alios canonicos in thesaurarium Lichfeldiæ, et unum in dictum archidiaconum Salopiæ vota sua direxisse. Qui quidem cancellarius, thesaurarius, et

Account of the election.

A.D. 1256. archidiaconus, et nominantes eosdem, protinus audita publicatione prædicta, ab hujusmodi sua nominatione penitus recedentes, omnes unanimiter in dictum dominum Rogerum una cum aliis consenserunt in suum episcopum eligendum. Collatione igitur canonica habita, et expeditis de jure expediendis, placuit omnibus et singulis tam monachis quam canonicis, quod dominus prior Covintriæ, vice omnium, et sua, dictum dominum R[ogerum] sibi eligeret in episcopum et pastorem. Et sic idem prior ipsum dominum R[ogerum] in nomine Domini nostri Jesu Christi solemniter elegit in episcopum et pastorem ecclesiarum Covintriæ et Lichfeldiæ. Cui electioni idem dominus R[ogerus] instantia eligentium inductus assensit; et tandem eo ad ecclesiam deportato, et aliis solemnibus, ut moris est, expeditis, idem prior vice omnium eligentium dictam electionem coram clero et populo ibidem congregatis, solemniter publicavit. Ut autem huic decreto fides plenior
f. 61 *b.* habeatur, ipsum dicti prior et capitulum Covintriæ, decanus et capitulum Lichfeldiæ, sigillis suis auctenticis roboraverunt. Datum apud Covintriam, die Martis proxima post festum Conversionis Sancti Pauli, anno Domini supradicto.

Litera regis archiepiscopo.

The king's assent to the election. "Henricus, Dei gratia rex Angliæ, etc. venerabili patri "B[onefacio] Dei gratia Cantuariensi archiepiscopo, totius "Angliæ primati, salutem. Electioni factæ per dilectos nobis "in Christo priorem et conventum de Coventria, et decanum "et capitulum Lichfeldiæ, de dilecto nepote nostro Rogero de "Meuleng, canonico Lichfeldensi, domini Papæ capellano, in "episcopum Covintrensem et Lichfeldensem, assensum præ"buimus regium et favorem; paternitati vestræ id significan"tes, ut quod vestrum est exsequamini in hac parte. In "cujus rei testimonium has literas nostras fieri fecimus pa"tentes. Teste meipso," etc.

Rescriptio archiepiscopi domino regi.

Confirmation by the archbishop by letters to the king; "Excellentissimo domino suo Henrico, Dei gratia, etc., "Bonefacius Dei gratia Cantuariensis archiepiscopus, etc., cum "omni reverentia debita et honore. Præsentatam nobis elec"tionem nuper celebratam a Coventrensi et Lichfeldensi "capitulo, de viro provido et discreto domino R[ogero] de "Meuleng canonico Lichfeldensi, ac domini Papæ capellano, "examinavimus diligenter, et invenimus ipsam canonice esse

" factam, et personam electam idoneam; unde electionem A.D. 1256.
" eandem auctoritate metropolitana confirmavimus; quod se-
" renitati regiæ tenore præsentium intimamus, ut quod vestrum
" est exsequamini in hac parte. Valeat excellentia vestra
" semper in Domino."

Litera archiepiscopi priori et conventui de Covintria, et decano et capitulo Lichfeldensi, pro electo, electione confirmata.

" B[onefacius] Dei gratia Cantuariensis archiepiscopus, etc., and to the chapters of Coventry and Lichfield.
" discretis viris priori et conventui de Coventria, et decano
" et capitulo Lichfeldensi, totique clero et populo earundem
" civitatum et diœcesum, salutem, gratiam, et benedictionem.
" Quia electionem nuper celebratam a Coventriæ et Lichfeldiæ
" capitulis de viro provido et discreto domino Rogero de
" Meuleng, canonico Lichfeldensi, ac domini Papæ capellano,
" nobis præsentatam, et per nos diligenter examinatam,
" invenientes ipsam canonicam et concordem de persona
" idonea esse factam, auctoritate metropolitana confirmavimus;
" vobis mandamus firmiter injungentes, quatenus electo
" vestro in monitis suis salubribus et canonicis mandatis cum
" devotione sitis obedientes, ac cum reverentia debita inten-
" dentes. Valete in Domino semper."

Litera archiepiscopi officiali suo, sede vacante.

" B[onefacius] Dei gratia Cantuariensis archiepiscopus, etc., Letter of the archbishop to the official in the diocese requiring him to give up his rolls and seal to the bishop elect.
" discreto viro magistro Ricardo de Wittone, officiali Coven-
" trensi et Lichfeldensi, sede vacante, salutem et benedictionem.
" Quia electionem nuper celebratam a Coventriæ et Liche-
" feldiæ capitulis de viro provido et discreto domino Rogero
" de Meuleng canonico, ut supra, tanquam canonicam et de
" persona idonea factam auctoritate metropolitana duximus
" confirmandam; vobis mandamus quatenus a dicto officio
" vobis commisso penitus desistentes, rotulos dictæ officiali-
" tatis et etiam sigillum, si quod inde receperitis, dicto electo
" vel ejus officiali seu vices ejus gerenti sine difficultate
" restituatis, literas patentes super hujusmodi restitutione per
" vos facta, a dicto electo, vel ab eo cui nomine suo dictam
" feceritis restitutionem, recipientes, ipsum electum ac offi-
" cialem suum seu ejus vices gerentes liberum exercitium
" jurisdictionis episcopalis in civitate et diœcesi prædictis
" habere permittentes. Datum, etc."

A.D. 1256. *De grávaminibus factis in eadem diœcesi per officialem eundem tempore vacationis.*

Severity of the official, R. de Wytton, during the vacancy.

Idem igitur magister R[icardus] de Wyttone, a domini Cantuariensis archiepiscopi missus [est] lateribus, ut in Covintrensi et Lichfeldensi diœcesi, sede vacante, in spiritualibus vices gereret episcopales, cui namque talis insita erat iniquitas ut ejus verba mellitis dealbata dulcoribus, minus cautis toxicatam fraudulenter asperitatem ferrent actionis. Quoniam religiosorum privilegia a tempore cujus non extabat memoria possessa, probatissimas consuetudines, ususque longævos, quorum secundum canones non est vilis auctoritas, pro viribus suis nitebatur penitus infirmare, nisi ejus amica insatiabiliter sibi dilecta veniæ remedium postularet pecunia, quia pro tribunali justitia sibi assidebat voluntaria, et qualiscumque causæ coram ipso ventilatæ sola leges allegabat summa pecuniaria.

f. 62. His inquisition into the vacant benefices and other matters in the diocese of Lichfield and Coventry.

Inquiratur per decanos Covintrensis et Lichfeldensis diœcesis, de ecclesiis et ecclesiasticis beneficiis aliquo modo vacantibus, ante cessionem episcopi, ad quem nondum aliquis præsentatus est et institutus; et de vacantibus in cessione vel post, et per quantum tempus vacaverunt. Et hoc de beneficiis vacantibus de facto.

De beneficiis vacantibus de jure, utpote quia ille qui possidet beneficium habens curam animarum annexam, adeptus est aliud beneficium cum simili cura; vel quia inhabilis est ætate, vel ordinum defectu, ad institutionem admittendam; vel quia aliter inhabilis est ad obtinendum beneficium ecclesiasticum, utpote uxoratus, homicida, vel aliter irregularis effectus.

Item quæ sint beneficia in quibus non sunt rectores instituti per episcopum, et ex quibus causis impediebatur eorum institutio, ut puta, quia fuit contentio inter præsentantes vel præsentatos, jus se habere dicentes ad beneficia, vel quia nimis tarde fuit aliquis præsentatus ad ea, vel quia præsentatus patiebatur defectum in ætate, in ordinibus, vel literatura, vel quia alias beneficiatus noluit institutionem cum cura animarum recipere, sed nudam custodiam vel commendationem.

De sequestris factis tempore episcopi, et non relaxatis per eundem ex quacumque causa, et ad quem bona sequestrata pervenerunt; et utrum sequestrum factum fuerit vel propter contentiones, vel propter absentiam residentiæ, vel propter incontinentiam contra præceptum, vel defectum ordinum, vel insufficientiam literaturæ, et propter alias causas diversas. A.D. 1256.

Item, si quis in beneficiis vacantibus fuerit per archidiaconum vel ejus officialem, sede vacante, institutus, vel ad ea aliquo modo admissus.

De ecclesiis appropriatis religiosis nuper, et præsertim sine consensu capituli.

De ecclesiis appropriatis religiosis, ubi non fuit vicarius, et in quibus ecclesiis vicarii sunt, et in quibus non sunt, et æstimationem beneficiorum et vicariarum.

Ubi sunt vicarii, si vicariæ sint legitime taxatæ.

Si vicariæ sint minus sufficienter taxatæ, in quo, et in quibus portionibus.

Qui vicarii sunt residentes, et qui non.

De causis matrimonialibus et aliis causis et negotiis motis coram episcopo destituto, vel ejus officiali vel commissario, et non terminatis. Et quis hujusmodi audivit et tractavit post sedis vacationem.

Quæ causæ spectant specialiter et spectabunt ad jurisdictionem episcopalem.

De ecclesiis et parochiis exemptis a dicta jurisdictione, et quæ et qualia episcopus consuevit habere in illis.

De criminibus et excessibus manifestis et notoriis, per ordinarium non correctis.

De ecclesiis dedicandis, et de custodiis et tute

Item quot et quæ abbatiæ et prioratus, seu aliæ domus religiosæ, sint in diœcesi, et cujus ordinis.

Item quot et quæ ecclesiæ parochiales in quolibet decanatu, et nomina earum, et quis rector, quis vicarius.

Si rector vel vicarius habeat plura beneficia sine dispensatione, quot, et quæ, et in quibus diœcesibus.

Istis articulis respondebunt in scriptis decani talis archidiaconatus tali die et tali loco.

Citati sunt etiam peremptorie ad dictos diem et locum omnes abbates, priores, rectores, vicarii et capellani, ut compareant ibidem coram officiali archiepiscopi Cantuariensis, audituri mandata ipsius archiepiscopi, facturi et recepturi quod postulaverit ordo juris.

A.D. 1256.

De electione comitis Ricardi.

Richard of Cornwall elected king of Germany.

Isto anno fuit Ricardus comes Cornubiæ, frater regis Henrici, electus in regem Alemanniæ.

Litera de convocatione prælatorum.

Brief summoning the abbat of Burton to London.

Printed from this copy in the Fœdera, i. p. 354.

"Henricus Dei gratia rex Angliæ, etc., dilecto sibi in Christo abbati de Burthonia super Trentam salutem. Cum dilectus frater et fidelis noster Ricardus comes Cornubiæ in regem Alemanniæ, benedictus Deus, sit electus, et citra transfretationem ipsius ad partes prædictas, quæ statim post mediam Quadragesimam erit, Domino concedente, necesse habeamus vobiscum et cum aliis prælatis et magnatibus nostris super magnis et arduis negotiis nostris et regni nostri, ad communem utilitatem quam nostram quam vestram et totius regni ejusdem diligentem habere tractatum, devotionem vestram attente rogamus, in fide qua nobis tenemini firmiter injungentes, quatenus sicut nos et honorem nostrum diligitis, sitis ad nos Londoniis die Veneris proxima ante mediam Quadragesimam prædictam ad ultimum, ut tractatus et consilia quæ vobiscum et cum aliis prælatis et magnatibus nostris Deo volente tunc habituri sumus, citra crastinum ejusdem mediæ Quadragesimæ, quo idem comes iter suum versus mare arripiet, valeant expleri. Teste meipso apud Westmonasterium xii. die Februarii, anno regni nostri xli."

f. 62 *b*.

De archiepiscopo Messenensi, et magistro R[ostando].

Arrival of the archbishop of Messina and of Rustand.

Venerunt etiam tunc temporis archiepiscopus Messenensis et magister Rostandus a summo Pontifice destinati pro negotio regni Ciciliæ et Apuliæ, diversas literas deferentes domini Papæ, ad confusionem magis cleri et populi et deprædationem, quam profectum, et etiam totius regni, prout manifeste ex earundem tenore in sequenti apparebit.

Litera Coventrensis et Lichfeldensis electi.

Letter of the pope to the arch-

"R[ogerus] Dei gratia Covintriæ et Lichfeldiæ electus, discreto viro archidiacono Staffordensi, salutem in Domino.

" Mandatum venerabilis patris, fratris J[ohannis] Messenensis " archiepiscopi suscepimus in hæc verba:[1] 'Venerabili in ' Christo fratri domino. . . . . Dei gratia Coventrensi et ' Lichfeldensi electo, frater Johannes miseratione divina archi- ' episcopus Messenensis, salutem in Domino. Noveritis nos ' sanctissimi patris et domini summi Pontificis habere literas ' in hæc verba. 'Alexander episcopus, servus servorum Dei, ' venerabilibus fratribus universis archiepiscopis et episcopis, ' ac dilectis filiis abbatibus, prioribus, et decanis, archidia- ' conis, præpositis, ac aliis ecclesiarum prælatis, necnon ' capitulis et conventibus, ac cæteris personis ecclesiasticis, ' sæcularibus et regularibus cujuscumque sint ordinis, tam ' exemptis quam non exemptis, ad quos literæ istæ perve- ' nerint, salutem et apostolicam benedictionem. Cum venera- ' bilem fratrem nostrum archiepiscopum Messenensem, virum ' utique religione conspicuum, genere nobilem, consilio pro- ' vidum, et morum gravitate maturum, nobisque ac fratribus ' nostris suæ merito probitatis acceptum, confidentes de ipsius ' circumspectione laudabili et providentia circumspecta, in ' regnum Angliæ pro quibusdam arduis ecclesiæ Romanæ ne- ' gotiis destinemus, universitatem vestram monemus, rogamus, ' et hortamur attente, per apostolica scripta vobis mandantes, ' quatenus eundem archiepiscopum, cum ad vos declinare con- ' tigerit, ob reverentiam Apostolicæ sedis et nostram, benigne ' recipientes, et condigna honorificentia pertractantes, sibi pro ' se suaque familia in eundo, morando, et redeundo de neces- ' sariis et securo conductu liberaliter providere curetis; ita ' quod cum ad nos redierit, grata de vobis referre valeat, ' nosque devotionem vestram dignis exinde in Domino laudibus ' merito commendemus. Alioquin sententiam quam idem tu- ' lerit in rebelles, faciemus, auctore Deo, usque ad satisfac- ' tionem condignam, appellatione remota, inviolabiliter obser- ' vari. Datum Anagniæ, iii. idus Novembris, pontificatus ' nostri anno secundo.'

A.D. 1256. deacon of Stafford [Robert of Stafford ?] reciting the letter of the archbishop of Messina, containing the Pope's recommendation of him, and demand for money.

' Cum igitur pro prædictis Romanæ ecclesiæ negotiis pertractandis in regno Angliæ nos oporteat commorari, fraternitatem vestram monemus, rogamus, et hortamur attente, ' vobis cum omni reverentia qua fungimur auctoritate mandantes, quatenus procurationes integras, videlicet pro qualibet ' procuratione quadraginta solidos sterlingorum, licet propter

[1] This must be the letter which Matt. Par. intended to have inserted among the Additamenta, *vide* p. 944.—Additam. p. 197, where he says, "Non invenimus."

A.D. 1256. ‘caristiam temporis nos amplius expendere sit necesse, ab ‘ecclesiis vestræ jurisdictioni subjectis quæ legatis et solem- ‘nibus nunciis Apostolicæ sedis alias procurationes solverint, ‘infra mensem post repræsentationem præsentium auctoritate ‘nostra exigere et colligere procuretis, ipsam pecuniam in ‘hospitio decani Londoniensis nobis vel certo nostro nuncio ‘assignantes. Contradictores et rebelles ad id, si opus fuerit, ‘auctoritate prædicta per censuram ecclesiasticam compel- ‘lendo. Nomina vero ecclesiarum quæ hujusmodi procura- ‘tiones persolverint, nobis nihilominus rescribatis; tantum ‘exinde facientes, quod plus dilectionis intuitu quam mandati ‘per vos benignius istud fiat, nosque vobis proinde ad gra- f. 63. ‘tiarum merita fortius astringamur. Datum Londoniis, xvii. ‘die Februarii, anno Domini MCCLVI.’ Hujus igitur auctori- “tate mandati vobis mandamus firmiter injungentes, quatenus “procurationes prædictas ab ecclesiis vestri archidiaconatus, “quæ legatis et solemnibus nunciis Apostolicæ sedis alias “procurationes solverint, auctoritate prædicta exigere et col- “ligere procuretis; ipsam pecuniam tali die in parliamento “Londoniensi nobis assignantes, prædicto archiepiscopo sol- “vendam, si de consilio venerabilium patrum episcoporum “regni Angliæ sibi fuerit persolvenda; contradictores autem “et rebelles si opus fuerit, ad id auctoritate prædicta per “censuram ecclesiasticam compellentes; nomina ecclesiarum “quæ hujusmodi procurationes persolverint, et earum quæ “solvere contumaciter recusaverint, nobis rescribentes. Tan- “tum super his faciatis quod vestram in hac parte diligentiam “debeamus in Domino commendare. Datum apud Waling- “ford, viii. kal. Martii, anno gratiæ MCCLVI.”

Recitatio mandati domini Papæ.

The archbishop of Messina speaks on the Sicilian question in the chapter-house of Westminster, on April 2.

Die Dominica post Dominicam qua cantatur *Lætare Jerusalem*, in capitulo Westmonasterii coram prælatis, clero, et populo in magna multitudine congregatis, exposuit archiepiscopus Messenensis negotium Ciciliæ pro quo venit, sermone, verbo, et literis apostolicis satagens ipsos inducere ad assumendum ipsum negotium cum domino rege finaliter prosequendum. Super quo habita deliberatione per dies aliquot, communiter tam a clero quam populo fuerat contradictum per rationes

infra scriptas, tam domino regi quam dicto archiepiscopo traditas, Gallice et Latine. A.D. 1256.

Subscripta de negotio Apuliæ nos reddunt desperatos.

Rationes magnatum contra regem.

Reasons of the clergy and people against the Sicilian undertaking.

Inprimis regni illius distantia.

Item, transitus districtus potentum domino regi adversantium, et forsitan faventium adversanti.

Item, occupatio Laboris[1] et aliorum locorum per quæ patebat aditus ad alias regni partes.

Item, roboratio principis in regno.

Item, confœderatio ejusdem cum indigenis, et habitatoribus vicinis.

Item, detentio et occupatio fere omnium civitatum, castrorum, et aliarum munitionum.

Item, abundantia divitiarum quas cotidie percipit princeps de regno.

Item, jactura sumptuum immensorum ex parte domini regis jam factorum, cum nihil aut parum sit inde adquisitum, sed magis deperditum.

Item, sumptus inæstimabiles et necessarii; primo, ad debita acquietanda; secundo, ad sumptus itineris; tertio, circa acquisitionem regni præfati; ad quos tota Anglia non sufficit.

Item, destructio et depauperatio regni Angliæ per diversa itinera justiciariorum et frequentia, et per extorsiones et prisas multimodas et alias oppressiones.

Item, modicitas thesauri domini regis et filii sui, et paupertas omnium indigenarum, tam clericorum quam laicorum.

Item, turbatio Wasconiæ, Hiberniæ, et Scotiæ.

Item, hostilis invasio Walensium in manu valida ad expulsionem indigenarum nunc existentium.

Item, minoratio potestatis regni Angliæ, in consilio, pecunia, et personis, per recessum Ricardi comitis Cornubiæ.

Item, animarentur magnates circumadjacentium terrarum, videlicet rex Franciæ, et alii, maxime qui olim terras in Anglia habuerunt, ad expugnandum eam, si pro negotio Ciciliæ esset personis, armis, consilio, et pecunia desolata.

Item, quod onus hujus negotii assumat dominus rex, nolumus nec consentimus, ne ex nostro consensu in manus inimicorum suorum se tradere videatur. Nec dicti negotii

[1] *i.e.*, Calabria.

A.D. 1258. onus cum domino rege assumere possumus nec volumus, propter rationes prædictas, et propter immoderatum onus et incertum expensarum in ipso negotio faciendarum, ad quod[1] nos sufficere non speramus.

Item, propter difficiles et graves conditiones appositas in assumptione dicti negotii, propter quas post sumptus infinitos et labores, posset rex cadere a regni jure de facili.

Auctoritas et potestas Rostandi.

Authority given to the legate Rustand, published on Passion Sunday (April 2). f. 63 *b*.

Tandem die Dominica de Passione, publicavit magister Rostandus coram archidiaconis de singulis episcopatibus ibi convenientibus, plures literas apostolicas quas obtinuit ad multa gravia committenda. Et inter cætera hæc habuit; quod posset jure ordinario omnes causas cruce signatorum, et super omnibus legatis in subsidium Terræ Sanctæ certis, similiter et de indistincte[2] legatis decidere, sublata cujuslibet appellatione objecta in hac parte. Printed from this copy in Wilkins' Concil. i. p. 722.

Item habuit potestatem inquirendi de cunctis beneficiis quæ tanto tempore vacaverunt quod collatio eorundem ad dominum Papam fuerat devoluta.

Item, quod de non residentibus in suis beneficiis ut tenentur, habere vult integros fructus eorundem quatenus non resideant in eisdem; exceptis illorum beneficiis qui in scholis sunt secundum suorum licentiam prælatorum, aut cum quibus super hoc a sede Apostolica fuerit dispensatum, aut qui in peregrinatione existunt, aut qui in obsequiis ecclesiarum immorantur, ubi habere beneficia talia dinoscuntur.

Item, quod Papa vult habere per quinquennium fructus primi anni omnium beneficiorum interim vacantium, sive in dignitatibus, seu in personatibus, seu aliis quibuscumque existant; exceptis duntaxat episcopiis, et regularium prælaturis.

Habet insuper literam de inquirendo de clericis plura beneficia habentibus contra concilium, et de meritis

[1] *quod*] quos, MS. | [2] *de indistincte*] deinde distincte, MS.

dispensationum obtentarum in hac parte. Super quibus quod invenerit, domino Papæ referet, ut ipse super his faciat, quod sibi salubre fore visum fuerit faciendum. A.D. 1256.

Item ostendit literas apostolicas per quas adhuc dominus Papa vult continuare decimam per biennium, secundum verum valorem cujuslibet beneficii persolvendam, et de jam elapso triennio, ut creditur, iterandam. Super quarum quidem exactione et collectione per regni archidiaconos faciendis, alias literas ostendit eis directas; et sibi alias, ipsos ad hoc si necesse fuerit compellendos.

Alias etiam literas ostendit, per quas dicti archidiaconi et alii qui in hoc facto laboraverint, reputantur residentes in omnibus beneficiis suis ubicumque, et non compellantur ad ulteriorem ordinum susceptionem quam quos habent. Tandem ostendit literam directam Norwicensi[1] episcopo, et electo Saresbiriensi,[2] et magistro Rostando, ut super dicta decima componant cum clero. Super quo commune consilium super hoc resedit, quod decani, prælati, regulares, ac archidiaconi tractabunt cum suis capitulis et clericis super his, ita quod ad mensem post Pascha redeant Londonias per procuratores instructos ad plene respondendum seu componendum; alioquin idem Rostandus procedet in suis gravaminibus comminatis.

Monitio archiepiscopo Messenensis.

Printed from this copy in Wilkins' Concil. i. p. 723.

Demand of procurations from the archdeacons by the archbishop of Messina.

" In nomine Domini, amen. Nos frater Johannes, miserationе divina archiepiscopus Messenensis, auctoritate domini Papæ monemus vos archidiaconos, et in virtute obedientiæ monendo vobis et cuilibet vestrum præcipimus, quatenus infra octavas Paschæ proximas, residuas procurationes ecclesiarum existentium in archidiaconatibus vestris quæ consuerunt solvere, colligere procuretis, ipsam pecuniam nobis

[1] Walter de Suthfield.

[2] Giles de Bridport.

A.D. 1256. " vel procuratori nostro infra prædictum terminum persol-
" vendo; illis exceptis dumtaxat ecclesiis, quæ in literis
" solutionis nobis factæ sigillis nostris munitis expressim et
" nominatim plenius continentur. Cæterum si aliqui fuerin
" in hac parte rebelles, ipsos in ipsum terminum teneamin
" excommunicare, et excommunicatos publice et solemniter
" nunciare. Quorum excommunicatorum nomina et excommu-
" nicationis formam nobis sub eodem termino sub sigillis ves-
" tris mittatis. Alioquin vos et quemlibet vestrum auctoritate
" domini Papæ qua fungimur, ex nunc excommunicamus in
April 4. " scriptis, et denunciamus publice excommunicatos. Datum
" Londoniis, die Martis post Dominicam de Passione."

Debitum regis pro obligatione.

Debt of Henry III. to the Pope for the expenses concerning the kingdom of Sicily.

Debitum domini regis domino Papæ cxxxv. milia marcarum sterlingorum, propter impensas jam per summum Pontificem factas circa regnum Ciciliæ.

Exactio domini regis.

His demands of the clergy and people for its payment. f. 64.

Petit dominus rex quod cum ipse, ex communi consilio totius Anglicanæ ecclesiæ, se obligaverit domino Papæ, propter regnum Ciciliæ Edmundo filio suo concessum, ad expensas circa idem regnum perquirendum jam factas et faciendas, universus clerus et populus in totum, vel jam ad usuras et pœnas ad quas se astrinxerit in totum se obliget. Item petit decimas a clero continuandas usque ad quinquennium, omnium beneficiorum suorum secundum novas taxationes, nullis deductis expensis præterquam necessario faciendis. Item petit fructus omnium beneficiorum proximo vacaturorum primi anni, usque ad quinquennium. Item petit dimidietatem fructuum non residentium in beneficiis suis. Item petit de privilegiatis, fructus omnium beneficiorum suorum, reservatis duntaxat unius beneficii fructibus privilegiato quod duxerit eligendum. Item petit indistincte legata.

Rationes episcoporum et cleri contra petitionem domini regis.

Reasons of the bishops and clergy

Inprimis, quod petitio domini regis nullum potest sortiri effectum, eo quod tanta summa pecuniæ inutiliter est expensa,

et expresse[1] perdita, sicut apparet evidenter et notorium est. A.D. 1256. against the payment.

Item, cum ad solutionem istius pecuniæ ab initio non essemus requisiti, nec aliquo modo obligati, nec contraxit dominus rex consentientibus tacite nec expresse, immo penitus nobis ignorantibus; ad consummationem propositi negotii nullatenus urgeri volumus nec debemus.

Item, cum nihil habeamus nisi de patrimonio Crucifixi, cujus sumus dispensatores, illud quod erogare tenemur pauperibus divinæ legi constricti, illud dare regibus non possumus, nisi Deum offendamus, et bona ecclesiastica in usus prohibitos convertamus, quod nulla ratione volumus vel debemus.

Item, ad tantum onus non sufficit totum regnum Angliæ, etiam si de luto fabricaretur aurum, præcipue cum illud regnum Ciciliæ sit inexpugnabile, et cum exercitu de nostris quasi inaccessibile. Et si milites haberemus stipendiarios et conductitios de terra illa, de fide ipsorum posset merito dubitari, propter familiaritatem cum Frederico et suis diu contractam.

Item, si militia Anglicana ad partes illas duceretur, cum tanta pecunia quanta eis foret necessaria, possemus timere quod regna finitima et vicina regnum nostrum invaderent, et nos gladio exponerent, et sic posset utrumque regnum amitti, regnum scilicet possessum, et regnum appetitum et desideratum; præcipue cum dominus rex Romanorum affuturus sit, secum magnam partem militiæ nostræ ducturus.

Item, oculata fide videmus, Walenses terminos suos egressos, et terminos nostros per multa miliaria ingressos, nec rebus nec personis parcentes; et esset pernecessarium ut eisdem fortiter resisteretur, priusquam oculos nostros in aliena regna dirigeremus.

Item, dicitur, quod compositio intercessit inter Ecclesiam et Memfredum, super regno Ciciliæ, et omnibus ejus adjacentiis, prout fama publica refert et testatur.

Litera Ricardi comitis Cornubiæ Romanorum in regem electi, ad archiepiscopum Messenensem.

"Venerabili patri in Christo, et amico carissimo, fratri "Johanni Dei gratia Messenensi archiepiscopo, Ricardus ejus- "dem gratia Romanorum in regem electus, semper Augustus, Letter of Richard of Cornwall to John,

[1] *expresse*] expressa, MS.

A.D. 1256. archbishop of Messina, announcing his election as king of the Romans.

" salutem et intimæ dilectionis affectum. Sciatis quod hac " die Martis post prandium, accepimus rumores per nuncios " Alemannicos, quod de novo venerunt nuncii solemnes a " rege Bohemiæ transmissi, usque Covum[1] cum literis suis " patentibus, et ibidem ex parte sua publicaverunt, quod in " electionem nostram totaliter consentit, et cum venerimus in " Alemanniam, ad mandatum nostrum veniet, fidelitatem et " homagium nobis præstiturus, cum sexdecim milibus scutis " ad servitium nostrum præparatis. Et hoc communicetis " cum fratre Johanne de Dya, ut ibi talia exponat quo est " iturus; quia si talia scivissemus, quando ab eo recessimus, " sibi exposuissemus. Datum apud Walingforde, ii. kal. Fe- " bruarii."

MCCLVII.

f. 64 *b*. Consecration of Giles, bishop of Salisbury, on March 25.

Magister Egidius consecratur episcopus Saresbiriensis in Dominica Annunciatione, quæ tunc in Dominica Passione accidit.

Isto anno rex tenuit parliamentum suum in quindenam a Pascha apud Westmonasterium. In quo fuit tractatum de negotiis Apuliæ, pro quibus archiépiscopus Messenensis ibidem interfuit; et responsum fuit tam a clero quam a populo, sicut anno præcedenti.

Dominus Ricardus comes Cornubiæ Romanorum in regem electus, versus Alemanniam ab eodem recessit parliamento.

Litera Ricardi regis Romanorum de transfretatione sua, et prosperis eventibus et coronatione sua.

Letter of Richard, king of the Romans, to prince Edward, his nephew, giving an account of his voyage, and his coronation at Aix-la-Chapelle.

" Ricardus Dei gratia Romanorum rex, semper Augustus, " Edwardo illustris regis Angliæ primogenito, carissimo nepoti " suo, salutem et felices ad vota successus. Libenter votivos " et celebres nostræ felicitatis eventus ad nostrorum specialium " amicorum corda transferimus; et ad aures præcipue vestræ " dilectionis, cui sic nos identitas sanguinis comivit, ut ipsas " ex zelo naturalis affectus circa ea quæ augmentum status " nostri respiciunt, non immerito confidimus esse sollicitas et " attentas, per nuncios nostros et literas libentissimi tripudii " nostri derivamus, arbitrantes in nobis tunc augmenta con- " gaudii geminari, cum vos, quem reputamus preciosam cor-

Fœdera, i. p. 356.

[1] *i.e.* Canvey or Sheppey isle.

"poris nostri partem, senserimus a gaudiorum nostrorum A.D. 1257.
"participio non exclusos: quæ proculdubio delectasset nos
"potius vobiscum præsentialiter celebrasse, quam interpretis
"scripturæ ministerio nunciare, ut præsentiæ vestræ vicinitas
"jocundius patrui desiderium refecisset, et nostræ sublima-
"tionis diffusius generasset tripudium in nepote. Verum
"cum ea læta et prospera quæ circa nos acta sunt ab eo
"tempore quo de partibus Angliæ recessimus, non sit pos-
"sibile nisi vobis fuerint intimata, dilectionem vestram scire,
"præsentem paginam omnium eventuum nostrorum ostensi-
"vam vobis duximus destinandam, ut ad vos plena eorundem
"eventuum et certa notitia perferatur. Dominica enim
"proxima post festum Sancti Marci Evangelistæ, nobis navem April 29.
"cum tota nostra conscendentibus comitiva, et extra portum
"de Gernemuth venientibus, occurrit ventus contrarius, qui
"ad figendam anchoram in vicinia littoris Anglicani sui im-
"petus violentia nos arctavit. Sed in sequenti die prospero
"vento nostris processibus aspirante, iter navigationis as-
"sumpsimus, et continuo navigantes die Martis proximo sub-
"sequenti, in festo videlicet beatorum Apostolorum Philippi
"et Jacobi, circa nonam, salvis omnibus et nostris et totius
"nostræ familiæ ac etiam comitivæ personis et rebus, sani et
"hilares applicuimus apud Durdrech, in oppido videlicet ad
"comitatum Hoylandiæ pertinente, ubi post tot laborum et
"turbationum molestias quas in mari pertulimus, requiem
"capescentes, moram protaximus biduanam. Inde die tertio
"recedentes, aliisque diebus sequentibus per Hoylandiæ et
"Gelriæ [1] comitatus gressus nostros feliciter dirigentes, die
"Veneris proxima ante festum Ascensionis Dominicæ venimus May 11.
"Aquisgranum, occurrentibus nobis in dictæ civitatis introitu
"clericis et laicis, nobilibus et ignobilibus, militibus et aliis
"universis civibus ejusdem, qui nos cum honore magno et
"amplo tripudio læti et hilares sine cujuslibet difficultatis
"obstaculo susceperunt. Nec credimus, quemadmodum vul-
"garis et communis famæ testatur præconium, quod a ducentis
"annis et citra, aliquis prædecessorum nostrorum imperatorum
"vel regum videlicet Romanorum, in suæ novitatis principio,
"nobis duntaxat exceptis, dictam civitatem Aquiensem sine
"gravis offensionis seu contradictionis obice sit ingressus.

"Cumque nostra serenitas moram in ea contraheret, ecce Defeat of
"læta nova nostris affectata desideriis occurrerunt; videlicet, the archbishop of
"quod venerabilis archiepiscopus Maguntinensis, dilectus Treves,
"princeps noster, egregius fidei nostræ cultor, et nostrorum May 9.

[1] *i.e.*, Gueldres.

A.D. 1257. " rebellium serius impugnator, adhibita sibi ex nostris fideli-
" bus ingenti copia bellatorum, die Mercurii proxima post
" festum Sancti Johannis ante portam Latinam, cum archiepi-
" scopo Treverensi, nostri culminis inimico, qui in nostri no-
" minis et honoris dispendium cum magna multitudine arma-
" torum castrum nostrum et palatium Bopard vallaverat, et
f. 65. " ad expugnationem ipsius multas machinas instaurarat, glo-
" riose congressus in prælium contra eum, obtinuit victoriam
" et triumphum, et ipso archiepiscopo Treverensi cum quibus-
" dam ex suis vix per dedecorosæ fugæ præsidium evadente,
" ac nonnullis occisis, multos ex suis militibus et famulis et
" aliis suis complicibus captivavit. Ecce quam animosos et
" bellicosos archiepiscopos et episcopos habemus in Aleman-
" nia; non multum vobis inutile reputantes, si tales in Anglia
" crearentur, quorum ministerio uti possetis secure contra
" importunos rebellium vestrorum incursus. Denique ipso
" castro per auxilium dictorum nostrorum fidelium ab obsi-
" dentium et impugnantium insultibus liberato, ipsoque a
" dicto archiepiscopo Maguntinensi victualibus aliisque omni-
" bus necessariis, ac strenuis defensoribus, prout ad securam
Coronation " defensionem ipsius opportunum extitit, communito, idem
of Richard. " archiepiscopus Maguntinensis apud Aquisgranum ad præsen-
May 17. " tiam nostram venit, ubi in festo Ascensionis Dominicæ, ipso
" et archiepiscopo Coloniensi præsentibus, et aliis multis
" comitibus, baronibus, magnatibus, et nobilibus nostris fideli-
" bus, in sede magni Caroli cum solemnitate qua decuit, in
" Illius nomine qui superbos deicit et ponit humiles in sub-
" limi, sacri Romani regni sceptrum recepimus et coronam,
" carissima consorte nostra similiter eo die nobiscum so-
" lemniter coronata. Dilectionem vestram rogantes attentius
" quatenus in his nobis piis affectibus congaudentes, attentius
" Altissimo super his gratias exsolvatis, Ipsum suppliciter
" exorantes, ut qui ex Suæ abundantia pietatis, merita suppli-
" cum excedens et vota, ætatem vestram tanta felicitate
" beavit, quod ad patruum vestrum Romani regni sceptrum
" perduxit, ad honorem Sui nominis feliciter dirigat gressus
" nostros.

" Festo itaque coronationis nostræ solemniter prout decuit
" celebrato, ecce principum et aliorum fidelium nostrorum
" super agendis nostris communicato consilio, viribus nostris
" e diversis partibus instauratis, ad humiliationem nostrorum
" rebellium potenter et patenter intendimus dirigere castra
" nostra, et præcipue ad confringenda elati archiepiscopi
" cornua Treverensis; ut sicut se primum in nostris negotiis
" non tam justum quam voluntarium posuit turbatorem; ita

" primo experiatur et discat, quid et quantum contra eum A.D. 1257.
" possit et valeat manus nostra. De hoc autem præcipue
" certos esse vos volumus, quod tantam jam ex auxilio
" fidelium nostrorum et fautorum iii Alemannia habere con-
" fidimus potestatem, quod eis in fidei nostræ cultu et in
" devotionis nostræ zelo durantibus, nullius viventis sit nobis
" potentia formidanda. Datum Aquisgrani, xviii. die Maii,
" anno regni nostri primo."

De Assisinis.

Warning to Henry III. that Manfred of Sicily was attempting his life and the lives of his two sons.

Eodem tempore a curia Romana domino regi Henrico fuit literatorie intimatum, ut sibi caveret, quoniam Assisini fuerunt in Angliam transmissi, ut eum et duos filios suos, videlicet dominum Edwardum et dominum Edmundum, interficerent.

Eodem etiam tempore in quadam literâ quam Ricardus rex Alemanniæ domino Edwardo transmisit, sic mandavit: " Noveritis etiam quod Memfredus misit
" in Angliam Assisinos, ut te et fratrem tuum inter-
" ficiant, et in partes Alemanniæ, ut interficiant me
" et filium Conradi, æstimans firmiter, quod si nos
" interempti fuerimus et de medio sublati, nullus sit
" in mundo quem necesse habeat ulterius formidare."

Juramentum domini regis consiliariorum.

Oath of the king's councillors.

Electi fuerunt consiliarii domini regis, videlicet Londoniensis[1] et Wigornensis[2] episcopi, et quidam alii: qui quidem, et barones de scaccario, et justiciarii, ad ista subsequentia fideliter observanda præstiterunt juramentum.

Primo juraverunt quod fidele consilium præstabunt domino regi, quoties viderint profuturum.

Item, quod nemini revelabunt consilium domini regis, cui non fuerit revelandum, et unde credant damnum posse venire.

---

[1] Fulk Basset.

[2] Walter de Cantilupe.

A.D. 1257. Item, quod nihil consentient alienari de his quæ ad antiquum dominium coronæ pertinent.[1]

Item, quod procurabunt quod justitia fiat omnibus tam divitibus quam pauperibus, magnis et parvis, secundum rectas consuetudines et leges regni.

f. 65 *b*. Item, quod libere permittent de seipsis, amicis, et consanguineis, justitiam fieri cuicumque petenti. Nec per eos impedietur justitia fieri prece vel pretio, favore vel odio, sed bona fide procurabunt, quod magnus sicut parvus judicetur, secundum legem et consuetudinem regni. Nec sustentabunt vel defendent injuriantes in injuriis suis, opere vel sermone.

Item, quod a nullo quem sciverint habere facere in curia regis vel ballivorum suorum, aliquod donum vel servitium recipient, per se vel per alium, quocumque modo, vel quacumque arte, occasione hujusmodi.

Item, si alicui de consilio pro certo innotuerit, vel a fide dignis audierit, aliquem alium consiliarium munus vel donum aliquod recepisse, exceptis esculento vel poculento, hoc deferet in publicam notionem totius consilii. Et si super hoc convictus fuerit, imperpetuum excludatur a consilio; et perdat terras et redditus suos, vel proventus bonorum suorum per unum annum. Et si tales proventus non habuerit, alias puniatur[2] secundum arbitrium consiliariorum.

Hoc idem juramentum, quoad illum articulum, facient barones de scaccario, justiciarii, et omnes alii ballivi regis, exceptis vicecomitibus; et idem observabitur quoad ipsos, quod de consiliariis munus accipientibus dictum est, ita quod amoveantur a servitio regis, et alias puniantur secundum arbitrium consiliariorum.

Item, de vicecomitibus providebitur per consiliarios.

Item, quod malos officiales vel inutiles ballivos deinceps non procurabunt poni in officiis vel ballivis regis. Et si qui tales positi fuerint, per dominum regem removeantur sine mora, et alii boni et fideles subrogentur eisdem.

Item, quod nullam personam suspectam de illegalitate, procurabunt admitti in familia regis, et maxime ad officia.

Item, quod nullus de consilio, vel de illis qui regi assistunt, procurabit sibi dari a rege quod ipse sibi possit retinere. Et si rex proprio motu dare vellet, non recipiet sine consensu totius consilii, vel majoris seu sanioris partis. Et si quis contra fecerit, a consilio et a domo regis excludatur, et rem sic receptam restituat, et in centum libris argenti puniatur, vel alias secundum arbitrium consiliariorum.

---

[1] *pertinent*] pertinet, MS. [2] *puniatur*] puniantur, MS.

Item quod ullæ literæ, libertates, privilegia, vel quæcumque alia, per quæ præjudicium vel injuria regi vel alteri fiat, non sigillabuntur sine consensu vel conscientia regis, et majorum de consilio qui præsentes fuerint. A.D. 1257.

Item, si de rege humanitus contigerit, erunt fideles domino Edwardo filio suo, et jura sua servabunt illæsa.

Item, erunt fideles dominæ reginæ, et jura sua et personam suam servabunt bona fide, tam de dote quam de aliis, quantum in ipsis fuerit.

De nuncio Ciciliæ.

Isto anno venit Londonias quidam nuntius nobilis et magnæ auctoritatis vir, ex parte quorundam magnatum de regno Ciciliæ destinatus, domino Henrico regi Angliæ deferens literas in hæc verba:

Litera magnatum Ciciliæ.

"Excellentissimo regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Norman-
"niæ, Aquitanniæ, et comiti Andegaviæ, eorum domino
"speciali, Petrus Rufus de Caliba, Dei et sanctæ Romanæ
"ecclesiæ gratia comes Cantanzarus, G. de Messana, Clu-
"nensis, T. Squillacensis,[1] J. Arranensis,[2] B. Neocastrensis,[3]
"episcopi; abbas Sanctæ Euphemiæ, abbas Neretensis,[4]
"magister Rogerus de Trana, magister Johannes de Pascha,
"procurator Sancti Nicholai de Baro, Jordanus Ruphus
"canonicus Treponensis,[5] Jordanus canonicus Squillacensis,
"Paganus de Publitio canonicus Clunensis, Reginaldus de
"Girasto,[6] Gaucerus de Sisaul, Cataldus de Taranto, Johannes
"de Cassano, Johannes de Cratona,[7] Bartholomæus de Corna,
"Leo Fezal, Petrus de Baro, Garganus de Catich, Angelus
"de Risa, et Nicholaus Feragutus, cum recommendatione
"seipsos. Quoniam ineffabili gaudio nostra præcordia et totius
"fere populi regni Ciciliæ sint repleta, ex eo quod divina
"clementia disponente, sancta mater Romana ecclesia ad quam
"regnum ipsum juste et rationabiliter noscitur pervenisse, in f. 66.

Letter from the Sicilian nobles to Henry III.

---

[1] *i.e.* of Squillace.

[2] Of Ariano.

[3] Of Nicastro. The initials of these bishops do not agree with the names given in Ughelli's Italia Sacra.

[4] Of Nardo?

[5] Of Trapani.

[6] Gerace.

[7] Crotone.

A.D. 1257. " ipsius regem et dominum præfecit illustrissimum natum " vestrum, promere lingua nequit, nec manus scribentis " sufficit exarare. Nec mirum si in præfectione tanti regis et " domini gratulemur, cum divina providentia, quæ in sui " dispositione non fallitur, tam nobilissimum virum justitiæ- " que amatorem, et sanctæ fidei fervidum zelatorem, secun- " dum quod a suo illustrissimo didicit genitore, sermonibus " videlicet et exemplis, nobis in regem et dominum concedere " sit dignata. Habemus igitur unde lætemur; si tamen " desideratus ipsius adventus non diutius prorogetur.

" Verum cum desideremus regiam celsitudinem per nos " fideles et novos vassallos ejusdem de statu et conditione[1] " regni præfati plenius informari, licet eam credamus jam per " alios informatam, et omnia in scriptis ponere tædiosum " existat, per nobilem virum dominum Johannem de Monte " Fusculo, compatriotam nostrum, virum namque fidelem et " discretione conspicuum, cujus fidem puram et devotionem " sinceram Romana sancta mater ecclesia est experta, qui ad " pedes vestri culminis lætanter accedit, serenitatem vestram " super præmissis duximus informandam. Cujus dictis fidem " adhibere non dubitet regia celsitudo. Et quamvis hæc sibi " specialiter auribus vestræ clementiæ commiserimus inti- " manda, specialius illi tamen committemus, ut prælibatum " adventum nostri regis et domini accelerari faciat quantum " potest, cum mora præsertim periculum valeat generare. Ut " autem ipsius domini Johannis affatibus, quos ex parte " nostra super statu et conditione regni prædicti in conspectu " celsitudinis regiæ duxerit referendos, fides valeat adhiberi, " præsentes inde patentes literas regio culmini præsentandas, " sibi fieri fecimus quorundam nostrum sigillis et quorundam " subscriptionibus roboratas. Supplicamus præterea regiæ " serenitati ut præfatum compatriotam nostrum habere dig- " netur circa pedes regios propensius commendatum. Scriptum " in Urbe, xviii. die mensis Martii, pontificatus domini nostri " Alexandri Papæ IV. anno secundo."

Litera regis quibusdam civibus de Cicilia.

Answer of Henry III. to the Sicilians. " Henricus Dei gratia rex Angliæ, etc., dilectis et fidelibus " suis et amicis carissimis, universis hominibus Theani,[2] " salutem. Ad necessarium regimen populorum et gentium

[1] *conditione*] conductione, MS. | [2] *i.e.*, Teano.

" diversorum constituta sunt in orbe terrarum dispensatione A.D. 1257.
" cælesti regnantium solia, et pontificum dignitates. Nec
" enim exquiri extrinsecus decuit aliam speciem creaturæ,
" cum se repræsentata per hominem cælestis imago subiceret;
" sed homo prælatus est homini, ut gratiorem prælaturam
" efficeret identitas speciei. Potissime nempe divina clementia
" prætendit hæc solia, dum ostensa sibi figura nummismatis,
" in redditione census, utrorumque fastigia designavit, quibus
" diversimodis subdidit nationes, non ob hoc solum ut eis
" imperando præessent, sed ut ipsis pacis et justitiæ copiam
" ministrando prodessent. Inter multas igitur occupationum
" curas quibus noster spiritus fatigatur, ad inducta summi
" Pontificis meditatione solicita animo revolventes, quod
" regnum Ciciliæ, provinciarum Italiæ decus, hortus Ecclesiæ,
" per intestinas clades et bella Saracenorum ac quorundam
" suorum complicum seu fautorum, enormiter, immo crudeli-
" ter, laceratur; et ne talentum nobis in ipso per summum
" Pontificem creditum abscondere negligentia videamur, ad
" hoc direximus aciem mentis nostræ, ut ad reformationem
" et statum pacificum regionis ipsius, regalis provisionis
" instantia intendamus. Quia tamen ad præsens pro munitione
" quam talc tantumque requirit negotium, decentius ordi-
" nanda ad partes istas, detinemur, ne terra tantis prædita
" defectu careat providentiæ, cui potentiæ nostræ nolumus
" deesse præsentiam; ecce quod ad ordinandum qualiter
" barbaræ nationi suisque complicibus necessarium obstaculum
" opponatur; necnon ad elidendum eorum aditus et conatus,
" nobiles et industrios viros conscientiæ nostræ conscios, tales
" ad sacram Apostolicam sedem de latere nostro speciales
" dirigimus nuntios et legatos, qui ad conservationem vestram,
" et aliarum civitatum et castrorum quæ hucusque fidem et f. 66 b.
" devotionem Ecclesiæ servavere, procedent celeriter prout
" viderint expedire, donec nos in manu potenti ex extento
" brachio veniamus, ad conterendum, manu coadjutrice divina,
" barbaras nationes. Ideoque fidelitatem vestram attentius
" confortamus, quatenus ad cœptæ fidelitatis perseverantiam
" industria vestra se potenter et prudenter exerceat, de nostris
" viribus et succursu æstate futura infallibiliter speraturi.
" Nos enim paratis rebus, et copia gentium aggregata, felices
" gressus et potentiam nostram in Appuliam dirigemus, hostes
" barbaricos, exercituum Domino favente, de Christianorum
" finibus ad ultimum eorum exterminium exclusuri; vobis
" autem adesse curabimus ad reformationem optati regiminis
" et honoris."

A.D. 1257.

Litera regis cuidam nobili.

Letter of Henry III. to John de Ebulo promising his assistance in Sicily during the next summer.

"Rex Angliæ, etc., dilecto et fideli suo Johanni de Ebulo, salutem. Si literas nostras hucusque vestræ devotioni destinare distulimus, causa fuit quod nondum temporis aptitudo se nobis obtulerat, ut mentis nostræ conscia litera eductis forinsecis quæ premebantur interius, vestrum de beneplacitis nostris animum informaret. Nunc autem, ubi temporis congruentia qualitati rerum se congruentius copulavit, in actum velle produximus, rati quod in agro devotionis vestræ apte literarum nostrarum semina locabuntur. Noscat igitur vestra nobilitas per præsentes, quod Divino favente consilio, cujus diriguntur potentia viæ regum, ad destructionem et ultimum Saracenorum Lucheriæ de Christianorum finibus exterminium, eorumque complicum et fautorum, qui universalis Ecclesiæ fidem nefanda credulitate deducti erroris conantur fœdare contagio, necnon ad reformationem regni Ciciliæ paratis rebus, et copia virium aggregata, felices gressus et potentiam nostram æstate futura, *tempore quod reges* et principes *ad prælia processuri* aptum sudoribus bellicis eligerunt, infallibiliter in Apuliam dirigemus. Quia tamen interim vestram et aliorum ejusdem Ecclesiæ et Edmundi carissimi nati nostri Ciciliæ regis fidelium constantiam et subsidium ad hæc cernimus opportunum, industriam vestram de qua fidem gerimus pleniorem, requirimus et hortamur attente, quatenus ob dictæ Ecclesiæ ac ejusdem filii nostri reverentiam et amorem ad regendum, tuendum, et confortandum civitates et castra tam nostra quam convicinia servantia fidem nostram, donec nos *in manu potenti et extento brachio* veniamus, sic constanter, prudenter, et viriliter exerceatis vires vestras, ut fides et devotio vestra, quam probabiliter laudat Ecclesia, et eidem carissimo nato nostro per nobilem virum Johannem de Monte Fusculo verbis et literis polliciti estis servare, pateat operis per effectum. Nos enim expensis et damnis quæ sustinueritis integraliter de nostro ærario emendatis, vobis pro conservatione nostræ fidei et vestris laboribus providere magnifice sub fide regia pollicemur. Valete."

2 Reg. xi. 1.

Litera regis cuidam nobili comiti de partibus Apuliæ, qui non plene Ecclesiæ adhærebat.

Letter of Henry III. to Thomas

"Henricus Dei gratia rex Angliæ, etc., nobili viro domino Thomasio de Aquino, comiti Acherrarum illustri, salutem.

A.D. 1257. of Aquino respecting the Saracens in Lucera.

" Inter meditationes et curas multimodas quibus nostra
" sollicitatur intentio, illud votis vestris sub nostri tutela
" regiminis tranquillitatis et pacis vigeat plenitudo. Ad quod
" etsi sint affectibus nostris discorda corda Saracenorum
" Lucheriæ ac aliorum forte quamplurium qui sectam
" eorum ad Christianorum opprobrium toto tuentur conamine,
" sic eos, favente Domino exercituum qui per suæ justitiæ
" gladios aperit vias regum, æstate futura nostris et nos-
" trorum fidelium gressibus in Apuliam directis, mole nos-
" trarum virium opprimemus, ut merito confidentes in dolis
" dolorum laqueis implicentur. Ad quod pro voto regaliter
" exsequendum, quoniam per vos, in quo nobilitas generis,
" potentia, industria, et alia plura digna laude concurrunt,
" honor, commodum, et exaltatio Ecclesiæ ac præfati nati
" nostri, in ipso regno poterunt efficaciter procurari, vobis
" præsentes utiliter vidimus dirigendas, et dum præestis
" præsitis, et nocumenta, si non suffragia, non feratis. Quo- f. 67.
" circa nobilitatem vestram requirimus, monemus, et hortamur
" attente, quatenus ob Ecclesiæ reverentiam et ejusdem nati
" nostri ac nostrum amorem ad ipsius Ecclesiæ et communem
" præfati regni gloriam et salutem, animum strenue conver-
" tentes, ne domus dissidii, alumna scandali, filia pravitatis
" Lucheria in veræ fidei verecundia ulterius excandescat.
" Non vos delectet offendere Christianos, sed ad conserva-
" tionem civitatum et castrorum eorum qui hucusque fideli-
" tatem Ecclesiæ servarunt, sic prudenter sicque nobiliter
" procedatis, si placet, ut adventu nostro quem vobis in dicto
" termino proculdubio pollicemur, æquis, imo magnificis,
" teneamur vos gratiis adaugere."

Litera officialis Staffordiæ de Convocatione apud Londonias.

Printed from this copy in Wilkins' Concil. i. p. 723.

Letter of the official of the archdeacon of Stafford respecting the Convocation to be held in London, Aug. 22.

" A. de Eyton officialis archidiaconi Staffordiæ, dilecto sibi
" in Christo decano de Thamwrth et Tothesbiria, salutem in
" Domino. Mandatum venerabilis patris domini Coventrensis
" et Lichfeldensis episcopi suscepi in hæc verba: 'Viro vene-
' rabili archidiacono Staffordiæ vel ejus officiali, magister J.
' de Atleberg officialis venerabilis patris Coventrensis et Lich-
' feldensis episcopi, salutem. Mandatum domini Cantuariensis
' archiepiscopi suscepimus in hæc verba. 'B[onefacius] mise-
' ratione divina Cantuariensis archiepiscopus, totius Angliæ
' primas, dilecto sibi in Christo officiali Coventrensis et Lich-
' feldensis diœcesis, salutem, gratiam, et benedictionem. Cum
' necessitas immineat et utilitas persuadeat, quod nos et

A.D. 1257. 'venerabiles patres suffraganei nostri, una cum aliis prælatis 'Cantuariensis provinciæ de communibus negotiis Anglicanæ 'ecclesiæ tractaturi convenire debeamus, discretioni vestræ 'mandamus, in virtute obedientiæ firmiter injungentes qua- 'tenus in octabis Assumptionis beatæ Mariæ, omni occasione et 'dilatione postpositis, Londoniis personaliter intersitis, ad 'tractandum nobiscum una cum coepiscopis nostris, de 'negotiis supradictis. Nihilominus citetis decanum Lichfeld- 'ensis et priorem Coventrensis cathedralium ecclesiarum, 'necnon abbates et alios priores qui non subsunt abbatibus, 'archidiaconos Lichfeldensis et Coventrensis diœcesis, in 'virtute obedientiæ præcipiendo, ut prædicti decanus et prior 'dictarum cathedralium ecclesiarum, abbates et alii priores 'cum literis procuratoriis nomine congregationum suarum 'confectis, ac dicti archidiaconi cum literis similibus factis 'ex parte clericorum qui subsunt eisdem, super ratificatione 'eorum quæ opitulante Domino ad honorem Dei et prædictæ 'Ecclesiæ inter nos communiter tractabuntur, omnibus aliis 'prætermissis, dictis die et loco personaliter debeant interesse. 'Datum apud Otteford, etc. Exemptos vero ad dictos diem 'et locum similiter convocetis.' Hujus igitur auctoritate 'mandati vobis mandamus quatenus prædictum mandatum 'domini Cantuariensis archiepiscopi in archidiaconatu vestro
July 22. 'diligenter et efficaciter exsequamini. Datum die Dominica 'proxima ante festum beati Jacobi Apostoli, anno supradicto.'"

Causæ expositæ per dominum Bonefacium Cantuariensem Archiepiscopum, de convocatione facta super statu ecclesiæ Anglicanæ in melius reformanda.

Subjects to be discussed at the Convocation.

Cum in ultima convocatione, de communi consensu et voluntate prælatorum et cleri Londoniis præsentium et procuratorum absentium, oblata esset domino regi quædam certa summa pecuniæ, scilicet lii. m. libræ argenti, sub certis conditionibus, ut omnes exactiones, quas gratias vocant, a domino Papa domino regi concessæ, et per magistrum Rostandum publicatæ, omnino cessent, et talia in futurum, et ecclesia Anglicana per dominum regem suis pristinis libertatibus restituatur, et ab oppressionibus suis penitus relevetur; ac prælati absentes oblationem prædictam duxerint acceptandam; et rex respondisset super his, se velle deliberare usque in reditu nunciorum suorum quos ad Franciam direxerat, qui jam noviter redierunt: deliberandum est a clero, an expediat mittere ad dominum regem ad audiendum responsum suum, an velit accipere dictam oblationem vel non.

Printed from this copy in Wilkins' Concil. i. p. 723.

Item, an expediat ut confestim mittatur ad curiam sedis Apostolicæ, super compositione prælocuta, per oblationem dictæ pecuniæ confirmanda, vel alia ineunda ad utilitatem ecclesiæ Anglicanæ, vel talis missio nunciorum sit differenda usque in adventum responsionis domini regis super præmissis. A.D. 1257. f. 67 b.

Item, qualiter posset provideri libertatibus Ecclesiæ, et personis ecclesiasticis, super oppressionibus indebitis quibus per seculares judices multipliciter aggravatur, sicut in articulis talium gravaminum plenius continetur.

Item, cum dominus rex prohibuerit prælatis Ecclesiæ, sub forisfactura omnium terrarum suarum quas de eo tenent, ne venirent ad hujusmodi convocationem auctoritate domini archiepiscopi factam, an liceat et deceat et expediat tractare in hujusmodi convocatione de negotiis Ecclesiæ a prælatis; vel potius, quod absit, prohibitioni regiæ parere; præsertim cum dominus archiepiscopus se offerat ad prosequendum causam Ecclesiæ in præmissis et in aliis omnibus in propria persona, si necesse fuerit, nulliscumque damnis vel expensis volens parcere, dum tamen suffraganei et clerus provinciæ suæ assistere velit sibi concorditer in defensione injurium prædictorum in consiliis et auxiliis impendendis.

Isti articuli sunt concessi in concilio archiepiscopi.

Articles for enquiry in the Convocation.

Wilkins, i. p. 724.

Quod in ecclesiis non intrudantur clerici per laicos, sed per suos ordinarios instituantur, vel destituantur.

Item, quod non trahantur in foro sæculari, ut respondeant quare excommunicaverint.

Item, quare dedicaverint ecclesiam vel capellam.

Item, quod non respondeatur brevi quod dicitur *quare non admisit clericum*.

Item, quod illis qui fugerint ad ecclesiam pro immunitate, non denegentur alimenta; nec postquam regnum abjuraverint, extrahantur a via, nec interficiantur; cum hoc sit tam contra regiam dignitatem quam contra ecclesiasticam libertatem.

Item, quod clerici degradati pro crimine, non priventur postea bonis mobilibus vel immobilibus temporalibus, ne bis puniantur in idem, cum non sint damnati in foro sæculari, nec damnari possint, et nullus debeat privari mundanis, nisi prius damnatus fuerit in foro sæculari.

Item, si clerici irretiti de crimine liberentur Ecclesiæ, quod eorum bonis mobilibus seu immobilibus non priventur.

Item, quod dominus rex non impediat testamenta episcoporum, nec extendat manum ad bladum quod seminaverint, vel ad alia bona episcoporum defunctorum.

A.D. 1257. Item, quod mortuo aliquo laico sine testamento, non capiantur bona ipsius in manus dominorum, sed inde solvantur debita ipsius, et residua in usus filiorum suorum et proximorum indigentium, pro salute animæ defuncti, in pios usus per ordinarios convertantur, nisi quatenus fuerit domino suo obligatus. Idem de servis, salvis servitiis et consuetudinibus dominorum suorum.

Item, quod damnentur brevia facta sine consilio, et quod de cætero non fiant.

Item, quod non capiantur hospitia clericorum seu prælatorum violenter, quod sit multoties fractis ostiis et verberatis custodibus, contra libertatem. Nec carectæ vel equitaturæ ecclesiasticarum personarum ad cariandum res suas vel commercia capiantur.

Item, quod ecclesiarum prælati habeant pacifice libertates antiquas, quibus usa est Ecclesia ante memoriam hominum. Nec cogantur ostendere quo jure vel waranto utantur eisdem, nec impediantur uti eis.

Item, quod episcopi qui habent amerciamenta hominum suorum, ex antiqua consuetudine, seu per chartam regum concessa, petunt ipsa amerciamenta eis ipsis allocari in scaccario, ita quod de cætero non veniant in summonitionem.

Item, cum dominus rex mittit per diversos comitatus, inquisitores super certis articulis qui de levi possunt inquiri, summoneantur omnes villatæ et liberi de comitatu, et illi qui non venerint amercientur, ac si essent justiciarii ad omnia placita.

f. 68. Item gravatur tam clerus quam populus in hoc, quod cum aliquis summonitus sit ad curiam domini regis, ad respondendum de aliquo placito per quod debeat attachiari, si fecerit defaltam, ponetur per vadium salvos plegios, et postmodum per meliores plegios. Ad primam vel ad secundam defaltam amerciatur, attachiatur, priusquam comparuerit in curia, et hoc contra legem terræ, cum primam summonitionem posset defendere, et primam et secundam defaltam dediscere et salvare in aliis casibus.

Deliberations on the articles. Quantum ad primum articulum, communiter sentimus in casu primo procedendum. Cum dominus rex distulerit responsum suum super oblatione sibi dudum facta, usque ad reditum nunciorum suorum de Francia, qui jam redierunt, videtur honestum quod mittatur ad ipsum ad audiendum responsum suum.

Ad secundum, de necessitate oportet quod mittantur confestim ad curiam Romanam simplices nuncii, ad renitendum

impetrationibus contra ecclesiam Anglicanam. Et post respon- A.D. 1257.
sum domini regis, mittantur nuncii celebres et solemnes.

Ad tertium articulum, cum ecclesia Anglicana jam triennio elapso gravibus exactionibus et concussionibus sit oppressa, quod per bonorum suorum direptionem ac indebitam subtractionem ecclesiasticæ personæ nimium sint depressæ, ita quod nec pastoralis officii sollicitudo debite valeat adimpleri, sic sentimus esse resistendum. Quod si contingat clericum vel laicum per potestatem sæcularem de cætero bona ecclesiarum diripere, diminuere, vel aliter expilare, *sanguinem Testamenti* Heb. x. 29.
pollutum ducendo, principes Ecclesiæ, successores videlicet Apostolorum, hujusmodi sacrilegos invasores publice excommunicent, et faciant per diœceses suas in singulis ecclesiis publice et solemniter excommunicari, et excommunicatos denunciari. Insuper loca et terræ hujusmodi invasorum interdicto ecclesiastico supponantur; in quos statuantur aliæ pœnæ sacrilegii, antequam absolutionis beneficium mereantur. Insuper fautores et cooperatores re et facto aut consilio pœnis similibus subiciantur: hoc addito, quod si clerici fuerint, ab officio ecclesiastico et beneficio ipso facto sint suspensi. Et si contingat viros ecclesiasticos resistentes ob istam causam capi aut incarcerari, captoribus et detentoribus pœnæ superiores sint inflictæ. Et loca ubi hujusmodi personæ detinentur, interdicto ecclesiastico supponantur.

Item, quia credimus quod præter certam scientiam sedis Apostolicæ multa gravamina sunt impetrata in præjudicium et ruinam ecclesiæ Anglicanæ, dominum Papam appellamus, nos prælati cum clero nos et bona nostra protectioni sedis Apostolicæ submittentes. Nequaquam vero ambigimus nos et vos de diuturno dicti temporis silentio graviter deliquisse, eo quod credimus efficacius posse resistere in præmissis.

Item, magister Rostandus in recessu suo voluit et decrevit quod ab executionibus gravaminum inchoandis omnino maxime supersedeatur, donec nuncii domini regis a curia revertantur Romana.

Quantum vero ad resistentiam aliarum oppressionum contra libertatem ecclesiasticam, sentimus discussionem fieri articulorum et gravaminum, et separationem, de eisdem usque in his in quibus dissimulari non potest sine periculo animarum. Licet vero absque rerum discrimine, ut in primo casu, contra hujusmodi sacrilegos procedatur in forma præmissa: in secundo casu via procedenda provideatur secundum ordinationem patrum venerabilium episcoporum.

A.D. 1257. *Concilium archiepiscopi et omnium episcoporum super articulis præpositis apud Londonias.*

Decisions of the Convocation on the above articles.

Petit persona ecclesiastica decimas coram judice ecclesiastico. Judicanti et petenti porrigitur regia prohibitio, nomine patroni ecclesiæ cujus rector convenitur, ne super advocatione seu patronatu ecclesiæ judex ille cognoscat. Si actor prosequatur, et judex judicantis officium assumat, uterque attachiatur, et attachiati veniunt. Consilium tale est; quod si justiciarii causam decimarum sub colore querelæ advocationis ecclesiarum ad se trahere velint, et de non prosequendo ulterius causam decimarum in foro ecclesiastico, a judice sive a parte securitatem exigunt, in nullo eis caveatur. Et si propter hoc arrestentur, per loci diœcesanum requirantur, sive per episcopum proprium. Et si libere non tradantur Ecclesiæ, competenti monitione præmissa, excommunicentur judicantes et detentores. Et si quæratur a judice, quota pars vel quanta petatur, non respondeatur.

Printed from this copy in Wilkins' Concil. p. 725.

f. 68 *b*.

Episcopo ecclesia appropriata vacante episcopatu si rex ratione custodiæ baroniæ per suos ballivos ad ecclesias appropriatas seu ad quæcumque alia spiritualia manus extendat, per ipsum, ad quem vacante sede devolvitur jurisdictio et spiritualis custodia, ballivi monitione præmissa excommunicentur.

Hoc idem fiat per episcopum in vacantibus abbatiis seu prioratibus, si laici patroni ad ecclesias appropriatas seu alia spiritualia occupanda se convertant. Et sententias quas successor invenerit, inviolabiliter observet.

Ordinarii judices ad querelam laici de laico feodo, vel catallis, non cognoscant; si tamen hujusmodi fide data vel sacramento adhibito, de fidei transgressione seu sacramenti violatione, per inquisitionem, sive per facti evidentiam, seu alio modo legitime constiterit, mortaliter sic peccans legitime commonitus, ad condignam pœnitentiam agendam compellatur.

Clericus super actione personali trahitur ad forum sæculare; non veniet, nisi de conscientia et consensu episcopi, et suum allegat privilegium, sed non respondeat. Si arrestetur, per suum requiratur episcopum; et si non tradatur eidem, judicantes et detentores, si sint de jurisdictione episcopi qui eum requirit, monitione præmissa excommunicentur; et si non sint de jurisdictione sua, ad ejus denunciationem per proprium episcopum, post canonicam admonitionem excommunicationis sententia innodentur.

Wilkins, i. p. 725.

Vocantur laici ut compareant coram suis ordinariis, ad inquirendum super excessibus subditorum. Si non compareant, eorum contumacia per excommunicationis et interdicti sententias puniatur. Hoc idem fiat de eorum dominis, si per eos impediantur. A.D. 1257.

Attachiatur prælatus ut compareat in foro regio, ostensurus quare tenuit placitum contra prohibitionem regiam. Comparet et negat; per testimonium duorum ribaldorum indicitur ei purgatio. Consilium Dei est, et omnium prælatorum, ut nullo modo juret coram judice sæculari, cum ratione dignitatis et officii major sit eo. Quid ergo? Arrestabitur? Patienter sustineat. Et si princeps vel judex ille aliquam terram habeat in sua diœcesi, illam interdicat. Quod si sic non fuerit liberatus, archiepiscopus et omnes episcopi celeriter ac fortiter insurgentes, gladium spiritualem assumentes, hujusmodi detentores unanimiter feriant, et per interdicti et excommunicationis sententias tam in terris quam in personis coerceant.

Clericus in actione personali ad mandatum regis foro sistitur sæculari; requiritur, et liberatur; et postea amerciatur. Scribitur ordinario ut compellat eum ad satisfaciendum de amerciamento. Non compellet cum ordinarius, quoniam clericus jam sic non esset Ecclesiæ libere traditus. Quod si distringatur episcopus ad ipsum compellendum ut satisfaciat, per interdicti et excommunicationis sententias se defendat, ut in casibus supradictis.

Hoc idem faciat episcopus, quandocumque clericus amerciatur in causa de qua non potest sæcularis judicare. Si autem pro illo amerciamento ad opus regis servando, scribatur eidem; quod si causa cognita, vel facti evidentia, vel alio modo legitime de sua injuria coram ordinariis legitime constiterit, per ipsum ordinarium, sive domino regi, sive alii querelanti injuriam passo, satisfactionem condignam impendat.

Hoc autem ab omnibus archiepiscopis et episcopis summa sollicitudine observandum est. Quod si aliquis episcopus ob quamcumque causam, sive seipsum solummodo contingentem pro aliqua transgressione libertatis Ecclesiæ in suo episcopatu facta, vel pro personali injuria vel reali, suum episcopatum ecclesiastico interdicto supponat, cæteri episcopi universi injuriam unius propriam reputantes, ac quod injuriatum existit in uno episcopatu, in suo episcopatu latam injuriam existimabunt; simile etiam interdictum in suis episcopatibus singuli ex condicto faciant. Idem de excommunicatis et interdicti sententiis observetur sub ista forma. f. 69.

A.D. 1257. *De* [ ].[1]

Et super istis articulis prænotatis fecit Bonefacius Cantuariensis archiepiscopus suorum suffraganeorum sibi subditorum universorum, et prælatorum pariter, et cleri procuratorum, convocationem isto anno apud Londonias, semel et secundo propter gravamina et oppressiones de die in diem per summum Pontificem et dominum Henricum regem ecclesiæ Anglicanæ irrogatas.

Death of Roger de Weseham.

Isto anno Rogerus de Weseham Covintriæ et Lichfeldiæ episcopus, die Dominica infra octabas Ascensionis, apud Brewode obiit, videlicet xii. kal. Junii, et sequenti die Martis apud Lichfelde cum honore et reverentia qua decuit, est sepultus, domino Fulcone Dubliniensi archiepiscopo ibi præsente, et officium pro eodem celebrante.

Disturbances in Wales.

Isto anno Walenses transgressi sunt fines suos, et Lewelinus filius Griffini qui fractis dudum cervicibus de turri Londoniarum cecidit, captis duobus fratribus suis, seniore et juniore, qui domino regi qualiter qualiter adhæserunt, et incarceratis, totam Walliam occupavit, maximam partem Marchiæ depopulans et comburens, militesque regis et servientes balistarios quamplurimos, quos rex ibi destinavit, interfecit.

Dominus Henricus rex hoc audiens, non immerito motus, et dominus Edwardus filius ejus, cum exercitu copioso apud Gannocum profecti sunt, et ibi per totum autumnum commorantes, nihil omnino ibidem proficiendo, ad festum Sancti Michaelis inde recesserunt.

Dominus Sewallus Eboracensis archiepiscopus, et magister Godefridus de Lodeham, ejusdem ecclesiæ decanus, a summo Pontifice sententia excommunicationis innodantur, ex hoc, quod Papa non potuit conferre

---

[1] Blank in MS.

decanatum ejusdem ecclesiæ post ejusdem archiepiscopi consecrationem. A.D. 1257.

Eodem anno magister Symon de Waltone Norwicensis, et dominus Rogerus de Meuleng, domini regis nepos, Coventrensis et Lichfeldensis, et magister [Walterus] Exoniensis, apud Cantuariam, die Dominica in Passione Domini, videlicet vi. idus Martii, a domino Bonefacio Cantuariensi archiepiscopo episcopi consecrantur.

Obiit Radulfus filius Nicholai, domini regis consiliarius.

Obiit Ricardus abbas Roucestrensis.

De nunciis Papæ.

Isto anno venerunt in Angliam duo magistri Arlotus et Rostandus, nuncii domini Papæ, secum deferentes totius ecclesiæ Anglicanæ depressionem et confusionem, sicut patet in litera proxima sequenti; aliis literis apostolicis quamplurimis, quas idem Arlotus secum detulit, propter metum cleri et populi nondum promulgatis, prout plenius patebit in anno sequenti, in ordinatione status regni apud Oxoniam per barones regni facta et reformatione. The papal nuncios Arlot and Rustand in England.

MCCLVIII.

Litera episcopi Covintrensis continens mandatum Papæ, et magistri Arloti procurationem.

" Rogerus, Dei gratia Covintriæ et Lichfeldiæ episcopus, " dilecto filio archidiacono Staffordensi, salutem, gratiam, et " benedictionem. Mandatum magistri Arloti, dŏmini Papæ " subdiaconi et notarii, suscepimus in hæc verba. ' Venerabili patri in Christo, Dei gratia Covintriæ et Lichfeldiæ ' episcopo, seu ejus officiali, salutem in Domino. In Angliam ' pro arduis ecclesiæ Romanæ negotiis destinati, dolemus ' plurimum, et vos debetis in patientia supportare, quod tum ' propter rerum omnium caristiam, quæ ultra duplum soliti ' sumptum multiplicat, tum propter cotidianam necessariorum Letter of the bishop of Lichfield containing the recitation of the Pope's commission to his nuncio Arlot.

A.D. 1258. ‘ exigentiam, non possumus sicut vellemus a gravaminibus
‘ ecclesiarum, quas alias gravatas accepimus, abstinere. No-
‘ veritis itaque nos habere literas apostolicas in hac forma;
‘ Alexander episcopus, servus etc. venerabilibus fratribus,
‘ universis archiepiscopis et episcopis, et dilectis filiis, electis,
‘ abbatibus, prioribus, conventibus Sancti Benedicti, Cister-
f. 69 b. ‘ ciensibus, vel cujuslibet alterius ordinis, decanis, archidia-
‘ conis, præpositis, et aliis ecclesiarum prælatis et rectoribus,
‘ necnon et præceptoribus seu administratoribus domorum
‘ Hospitalis et Templi Jerosolymitani, tam exemptis quam non
‘ exemptis, ad quorum notitiam vel audientiam literæ præ-
‘ sentes pervenerint, salutem et apostolicam benedictionem.
‘ Cum dilectum filium magistrum Arlotum, subdiaconum et
‘ notarium nostrum, ob quibusdam negotiis ecclesiæ Romanæ
‘ in Angliam destinemus, universitatem vestram rogamus,
‘ monemus, et hortamur attente, per apostolica scripta man-
‘ dantes quatenus ipsum in eundo, morando, et redeundo, imo
‘ nos in ipso, suscipientes honore condigno sibique præsenti
‘ vel absenti in suis et suorum necessariis, necnon in securo
‘ ducatu prout idem petierit, providere curetis liberaliter et
‘ decenter; ita quod idem, in quo tanquam nobis et fratribus
‘ nostris merito suæ probitatis caro, plurimum et accepto, nos
‘ reputabimus honorari, cum ad præsentiam nostram Deo dante
‘ redierit, laudabile possit vestræ promptitudini testimonium
‘ perhibere, ac nos exinde reddere in vestris utilitatibus
‘ promptiores. Alioquin, sententias quas ipse per se vel per
‘ alios tulerit in rebelles, super quo ei plenam concedimus
‘ auctoritate præsentium potestatem, præter indignationem
‘ nostram et Apostolicæ sedis, quam qui nos et eandem sedem
‘ in ipsó contempserint, se noverint incursuros, ratas et gratas
‘ habebimus, easque faciemus dante Domino usque ad satis-
‘ factionem condignam, appellatione remota, inviolabiliter
‘ observari; non obstantibus aliquibus privilegiis seu indul-
‘ gentiis sub quavis verborum forma concessis quibuscumque
‘ ecclesiis, ordinibus, collegiis, universitatibus, vel personis,
‘ quod excommunicari, suspendi, vel interdici nequeant, seu
‘ ad præstandas procurationes vel subsidia nunciis sedis
‘ Apostolicæ ullo modo, vel nisi ad eorum ecclesias vel loca
‘ personaliter accesserint, coarctari, sive quibuslibet aliis
‘ cujuscumque tenoris existant, quæ nullis suffragari volumus
‘ in hac parte, etiamsi de ipsis privilegiis vel indulgentiis et
‘ eorum totis tenoribus oporteat per annotationem ipsorum
‘ de verbo ad verbum, sive de quibuslibet ecclesiis, personis,
‘ vel locis, aut eorum nominibus vel ordinibus specialem et
‘ plenam fieri mentionem, aut si decernatur in ipsis quod

'sententiæ vel processus ferendi vel habendi quomodolibet A.D. 1258.
'contra ea nullam obtineant firmitatem, seu quibuslibet
'indultus constitutionibus vel mandatis nostris vel prædeces-
'sorum nostrorum, seu consuetudinibus quibuslibet de pro-
'curationibus vel necessariis nunciis Apostolicæ sedis sub
'certis finibus, modis, vel conditionibus exhibendis. Datum
'Viterbii, iv. kal. Januarii, pontificatus nostri anno iv.' Quo-
'circa discretionem vestram, qua fungimur in hac parte
'domini Papæ auctoritate, requirimus, præsentium vobis
'tenore mandantes, quatenus a singulis monasteriis, ecclesiis,
'domibus, et locis ecclesiasticis, vestræ civitatis et diœcesis
'cathedrali, et aliis vobis subjectis, cujuscumque sint ordinis,
'singulas tres marcas sterlingorum, servata proportionalis
'contributionis temperantia circa illas ecclesias quæ integras
'non solent procurationes solvere vel non possunt, procura-
'tionibus et aliis necessariis nostris ad præsens curetis vice
'nostra exigere, recipere, ac nobis sine morâ dispendio
'destinare; per quem, sicut et quando, dilectus socius noster
'magister Reignaldus de Ponte Corvo, quem ad hoc mittimus,
'duxerit ordinandum; contradictores et rebelles per excom-
'municationem in personas et interdictum in ecclesias vice
'nostra corrigendo. Alioquin cum necessitas causæ et
'angustia temporis non patiantur vobis in differenda coercione
'deferri, in personas vestras suspensionis et in ecclesiam
'Covintrensem et Lichfeldensem interdicti sententias scriptis
'præsentibus promulgamus. Datum Londoniis, kal. Aprilis.'
"Hoc igitur mandatum nobis directum diligenter exsequi
"studeatis, ac pecuniam quam vos a religiosis prædictis
"recipere contigerit, per vos aut officialem vestrum nobis
"aut officiali nostro Lichfeldiæ infra quindenam post festum
"Sanctæ Trinitatis assignare curetis, absque ulteriore morâ
"dispendio. Datum apud Londonias, vi. kal. Maii, pontificatus
"nostri anno primo."

Idem magister Arlotus literas consimiles archiepi-
scopis et totius regni suffraganeis destinavit. Propter f. 70.
quod dominus archiepiscopus Cantuariensis apud
Mertonam certo die assignato, sicut anno præcedenti,
suffraganeorum suorum et prælatorum fecit convo-
cationem.

Litera de convocatione apud Merton.

Printed from this copy in

"Rogerus Dei gratia Coventriæ et Lichfeldiæ episcopus, Letter sum-
"dilecto filio archidiacono Staffordiæ, salutem, gratiam, et moning to
"benedictionem. Mandatum venerabilis patris B[onefacii] a convo-

A.D. 1258. cation at Merton.

" Dei gratia Cantuariensis archiepiscopi, totius Angliæ " primatis, recepimus in hæc verba: 'Bonefacius per- ' missione divina Cantuariensis archiepiscopus, totius Angliæ ' primas, venerabili in Christo fratri Dei gratia Coventriæ ' et Lichfeldiæ episcopo, salutem, et fraternæ dilectionis in ' Domino semper augmentum. Cum propter ecclesiæ Anglicanæ eventus et causas, quas fraternitatem vestram ignorare ' non convenit, fratrum nostrorum congregationem videamus ' opportunam[1]; devotionem vestram rogamus, monemus, et ' exhortamur in Domino, sub obedientiæ debito firmiter ' injungentes, quatenus die Jovis proxima ante instans festum ' Sancti Barnabæ Apostoli apud Mertonam curetis vestram ' præsentiam exhibere, qualibet occasione cessante; ut in hac ' urgenti necessitate, ecclesia nostro regimini commissa, per ' vos et alios fratres nostros gratum habeat providi consilii ' fulcimentum. Vocetis etiam decanos cathedralium ac aliarum ' ecclesiarum, necnon etiam abbates, priores, majores, insuper ' et archidiaconos vestræ diœcesis universos, ut cum literis ' suorum subditorum procuratoriis loco et die antedictis ' compareant, ut quod communi deliberatione provisum fuerit, ' ex membrorum cohærentia firmius roboretur. Datum apud ' Lamheth., xiii. kal. Maii, anno Domini MCCLVII.' Hoc igitur " mandatum vice nostra diligentius exsequamini, ac nihilo- " minus vos ipsi compareatis dictis die et loco cum literis " procuratoriis cleri totius archidiaconatus vestri, ut vestri " præsentia firmius roboretur, quod ad utilitatem ecclesiæ " Anglicanæ de consilio et assensu vestro contigerit provideri. " Datum vi. kal. Maii, pontificatus nostri anno primo." Wilkins' Concil. i. P. 736.

Congregatis igitur prædicta die apud Merton in præsentia domini B[onefacii] Cantuariensis archiepiscopi suis suffraganeis et prælatis regni cum clero, super reformatione status Anglicanæ ecclesiæ et emendatione provisi sunt isti articuli subsequentes.

Articuli provisi apud Merton.

Articles agreed on at Merton.

Tria sunt genera articulorum de quibus agitur in præsenti. Sunt enim quidam articuli, in quibus prælati nullo modo dissimulare possunt. Sunt alii, in quibus possunt indicio caritatis, non perturbatione infirmitatis, dissimulare. Sunt et Matt. Par. Additamenta, p. 204.

[1] *opportunam*] oportunum, MS.

alii, in quibus dissimulare possunt, sine discrimine salutis æternæ, et periculo animarum. A.D. 1258.

Articuli qui dissimulari non possunt absque interitu salutis æternæ animarumque periculo, et subversione ecclesiasticæ libertatis, ac ecclesiasticarum personarum præjudicio manifesto.

The present evil state of the church of England must be remedied.

Cum ecclesia Anglicana non solum contra jura divina et statuta canonica, sed etiam contra libertates a regibus, principibus, et aliis regni magnatibus sibi concessas, ausibus sacrilegis, novis irruptionibus, diris concussionibus, et oppressionibus nefariis multipliciter attrita sit; et hoc absque perpetuo animarum periculo prælatorum, domini regis, et aliorum regni magnatum, sub dissimulationis silentio nequaquam valeat ulterius pertransiri: de unanimi assensu et consilio prælatorum, religiosorum, et totius cleri ecclesiæ memoratæ salubriter est provisum, ut machinis sæcularium potestatum, salutis mœnia laborantis Ecclesiæ dilapsa inflexibili reparentur instantia per statutorum remedia quæ sequuntur.

Prelates are summoned before secular tribunals to answer for their conduct in purely ecclesiastical affairs. f. 70 *b*.

Quia igitur sæpe contingit archiepiscopos, episcopos, et alios prælatos inferiores, per literas domini regis ad sæculare judicium evocari, ut ibi respondeant super his quæ mere ad ipsorum officia et forum ecclesiasticum pertinere noscuntur; ut si forte clericos ad ecclesias et capellas vacantes seu non vacantes admiserint vel non admiserint, rectores instituerint in eisdem, suos subditos excommunicaverint, excommunicatos denunciaverint, interdixerint, ecclesias dedicaverint, ordines celebraverint, de causis mere spiritualibus cognoverint, ut puta de decimis, oblationibus, limitibus parochiarum, et similibus, quæ non possunt ad sæculare forum aliquatenus pertinere: seu etiam cognoverint de peccatis et excessibus subditorum, sicut de perjurio, fidei transgressione, sacrilegio, violatione ac perturbatione ecclesiasticæ libertatis, præsertim cum ipsius violatores, necnon et libertatum per chartas domini regis Ecclesiæ concessarum, in sententiam excommunicationis incidantur ipso facto: et si inter clericos suos cognoscant, vel inter laicos conquerentes et clericos defendentes, in personalibus actionibus super contractibus vel debitis: si personas ecclesiasticas ad mandatum domini regis in foro sæculari amerciatos non compulerint ad amerciamenta hujusmodi exsolvenda, seu ipsa non solverint pro eisdem: si jurisdictionem suam in ecclesiis et capellis episcopatibus seu monasteriis annexis, per mortem prælatorum aut cessionem vacantibus, exercuerint canonicam et consuetam; et si qua alia his similia fecerint, vel non fecerint, pertinentia ad officia ordinariorum: providemus quod dicti archiepiscopi, episcopi, et

A.D. 1258. cæteri prælati non veniant taliter evocati, sed[1] cum honore deferatur; et majores prælati domino regi scribant, quod hujusmodi mandatis regiis parere non possunt absque subversione ecclesiasticæ libertatis, et ad hoc ideo non tenentur: eidem nihilominus literas exhortatorias dirigendo, ut animæ suæ saluti consulendo, ab hujusmodi mandatis ulterius desistat.

What is to be done if the king persists in this.

Et si dominus rex, hujusmodi spretis exhortationibus, ad attachiationes vel districtiones processerit eorundem; tunc vicecomites et alii quicumque ballivi ipsos attachiantes et distringentes, per eosdem attachiatos et districtos in forma juris excommunicentur, et loca in quibus commorantur, et terræ eorum quas habent in regno Angliæ, per locorum diœcesanos, ad denunciationem attachiati et districti, judicio[2] ecclesiastico supponantur. Et si clerici fuerint beneficiati, suis beneficiis priventur: non beneficiati, per quinquennium ad beneficium ecclesiasticum in regno Angliæ, si forte præsentati fuerint, minime admittantur. Clerici autem qui hujusmodi brevia attachiationum seu districtionum dictaverint, scripserint, signaverint, consilium et auxilium adhibuerint, solemniter excommunicentur, et excommunicati denuncientur; nec aliqui de præmissis certa ratione suspecti, ad aliquod beneficium ecclesiasticum, donec se super his canonice purgaverint, admittantur. Et si dominus rex monitus hujusmodi districtiones non revocaverit; episcopus qui districtus fuerit, terras, villas dominicas, et castra quæ rex habet in suo episcopatu, ecclesiastico supponat interdicto. Et si rex in sua duritia perseverat, cæteri coepiscopi districtiones unius quasi communem omnium, et etiam communem injuriam Ecclesiæ reputantes, civitates, terras dominicas, burgos, castra, et villas ipsius regis in suis episcopatibus consistentes simili supponant interdicto. Si nec sic infra xx. dies postmodum, attachiationes et districtiones hujusmodi revocaverit, aut ab hoc manum contra Ecclesiam aggravaverit; singuli archiepiscopi[3] et episcopi suas diœceses ecclesiastico supponant interdicto. Et si aliquis episcoporum in hac parte inventus fuerit negligens et remissus, per suum metropolitanum graviter arguatur; et si perseveraverit in negligentia, canonice puniatur per eundum; et nihilominus sua diœcesis omnium[4] prælatorum et sua auctoritate et consensu in præsenti ordinatione adhibitis ecclesiastico subjaceat interdicto.

Cases of clerks in-

Ad hæc, quia frequenter accidit quod nonnulli clerici per

[1] *sed*] ut, Matt. Par.
[2] *judicio*] interdicto, Matt. Par.
[3] *archiepiscopi*] archidiaconi, MS.
[4] *omnium*] omni, Matt. Par.

laicam potestatem ecclesias occupant parochiales et præbendales, etiam curam animarum habentes, et in eis absque auctoritate ecclesiastica intrudantur: providemus quod clericus per se sic intrusus forma juris servata anathemate feriatur, et talis per loci diœcesanum publice denuncietur, et illo beneficio careat imperpetuum ipso facto. Et si sic in sua pertinacia per duos menses perstiterit, per locorum diœcesanos, ubi habet alia beneficia ecclesiastica, ad denunciationem episcopi illius in cujus diœcesi se intrusit, cujusque monitionem per dictum tempus contempsit, proventus illorum beneficiorum quousque congrue satisfecerit, eidem subtrahantur. Et si per annum idem intrusus in hujusmodi excommunicationis sententia perseveraverit, ex tunc ad aliquod beneficium in regno Angliæ minime admittatur. Si vero per procuratorem clericum fuerit intrusus, contra eundem procuratorem modo simili procedatur, et pœnis subjaceat supradictis. Si vero procurator talis laicus fuerit, in forma juris excommunicetur, et talis publice nuncietur. Dominus autem absens citetur, qui si comparens ratificaverit factum cujuscunque procuratoris sui in hac parte, pœnis subjaceat supradictis. Si vero per contumaciam absentat se, post spatium trium mensium exspectatus, si sit in regno, majoris excommunicationis sententia innodetur, et insuper pœnas incurrat prætaxatas: maxime cum sacrilegio adjecerit contemptum. Si vero fuerit extra regnum, contra ipsum vocatum post dilationes transmarinas, simili forma procedatur. Ecclesiæ etiam vel præbendæ in quibus sit intrusus,[1] interdicto ecclesiastico supponantur. Auctores autem et coadjutores hujusmodi intrusionis, si clerici fuerint, præfatas pœnas clericis impositas incurrant: si laici, pœnas perferant contra laicos superius annotatas. Loca vero et terræ hujusmodi intrudentium, si infra unum mensem non satisfecerint, ecclesiastico subjaceant interdicto. Si vero hujusmodi intrusiones factæ fuerint ex regia potestate, moneatur dominus rex per loci diœcesanum, quod eas faciat infra competens tempus revocari: alioquin terra et loca quæ idem rex habuerit in illa diœcesi in qua fuerit intrusio, ecclesiastico interdicto supponantur. Si vero per alium magnatem vel potentem fiat talis intrusio, per suspensionis et excommunicationis sententias, ut superius, arceatur. Et si infra duos menses factum hujusmodi non correxerit, terræ et loca quæ obtinet in illa diœcesi, per diœcesanum loci interdicto ecclesiastico supponantur.

A.D. 1258. Intruded by laymen into parishes and prebends. f. 71.

Præterea, cum excommunicati, et de mandato prælatorum secundum consuetudinem capti et carceri mancipati, aliquando

Excommunicated and impri-

[1] *quibus sit intrusus*] qua fit intrusio, Matt. Par.

A.D. 1258. per regem, et quandoque per vicecomitem, aliosque ballivos, sine consensu prælatorum, et satisfactione congrua, liberentur: plerumque etiam hujusmodi excommunicati non capiantur, neque de ipsis capiendis literæ regiæ concedantur: nonnunquam etiam dicti rex et ballivi sui cum hujusmodi excommunicatis et denunciatis publice communicent, claves Ecclesiæ contemnendo, in subversionem ecclesiasticæ libertatis: providemus, quod excommunicati et sic capti, et taliter exeuntes, ad majorem sui detestationem publice et solemniter, pulsatis campanis, accensis candelis, excommunicentur, et denuncientur excommunicati, in locis ubi ordinariis locorum eorum videbitur expedire. Vicecomites autem et alii ballivi qui eos liberaverint, non prælati præstita satisfactione, Ecclesiæ vel emenda, publice excommunicentur anathemate, et excommunicati solemniter denuncientur. Si tamen de mandato regio ad hoc processerint, mitius cum eis arbitrio ordinarii agatur. Clerici qui hujusmodi brevia dictaverint, scripserint, signaverint, consilium et auxilium adhibuerint, puniantur, sicut superius in primo remedio plenius continetur. Moneatur dominus rex, quod hujusmodi excessus corrigat, et a talibus desistat mandatis. Et si dominus rex monitionibus non paruerit, locus in quo captus detinebatur, interdicto ecclesiastico supponatur. Et si denegetur litera consueta de excommunicato capiendo, moneatur rex per prælatum qui super hoc descripsit, quod eam concedat et faciat pertransire. Quod si non fecerit; civitates, castra, burgi, et villæ quas habet in diœcesi sic scribentis, per ipsum scribentem interdicto ecclesiastico supponentur. Contra communicantes quoque cum excommunicatis procedatur secundum censuram ecclesiasticam.

Clerici quoque, sine delectu personarum, quamquam in furto deprehensi non fuerint, tanquam facinorosi, vel suspecti de crimine, seu foresta, capiuntur et in carcere detinentur, nec redduntur ordinario secundum canones libere judicandi. Et si clerici quibus crimina imponuntur, coram judicibus sæcularibus vocati non comparuerint, forbaniuntur a regno. Quare providemus, quod si clerici sic capti, noti fuerint et honesti, capientes ipsos, et etiam detinentes, in forma juris solemniter excommunicentur per locorum ordinarios, et excommunicati denuncientur. Loca etiam in quibus fuerint detenti, et terræ capientium eos, et detinentium, ecclesiastico interdicto supponantur, donec eosdem dimiserint et libere abire permiserint, ac ac alias super hoc satisfecerint competenter. Illi etiam qui eis talia falsa crimina imposuerint, seu malitiose, propter quæ capti fuerint et detenti, excommunicentur et excommunicati publice denuncientur, usque ad satisfactionem condignam.

Excommunicated persons who have been wrongly delivered by secular authority, are to be excommunicated again, and all concerned in their liberation.

The king is to be admonished to cease from such mandates.

Clerks are unjustly imprisoned.

f. 71 b.

Clerici quoque vagi et ignoti, capti et detenti, si in possessione clericatus fuerint inventi, per locorum ordinarios requirentur libere per Ecclesiam judicandi; et si denegentur, punientur ut superius detentores; et si tradentur, libere judicentur, non expectatis justiciariis quibuscumque. Et si justiciarii, eisdem clericis coram eis non exhibitis, episcopum condemnent in pœna peculiali,[1] pœnæ superiores in ipsos justiciarios, prout clerici fuerint sive laici, proferantur. Clerici autem domini regis, vel quicumque alii qui excommunicationem hujusmodi prosequuntur, dictando, scribendo, sigillando, vicecomiti vel aliis ballivis hujusmodi mandata dirigendo, pœnis subjaceant in clericos superius promulgatis. A.D. 1258. Wandering clerks.

Clericus tamen super transgressione forestæ coram suo ordinario canonice convictus, domino regi, vel alio damnum et injuriam passo, per eundem ordinarium satisfacere compellatur; et alias arbitrio ordinarii sui canonica pœna puniatur. Clerks convicted of offences against the forest laws.

Si vero clerici canonice se purgaverint super sibi impositis ac objectis, et laica potestas nihilominus bona detineat eorundem; imponentes, et detinentes bona hujusmodi clericorum, per sæpedictam censuram ecclesiasticam compescantur. Quod si sic capti, malitiose tempore intermedio abrasi fuerint seu suspensi, abradentes seu etiam suspendentes, consilium et auxilium impendentes, pœnis subjaceant supradictis. Forbanientes quoque pœnis similibus percellantur.

Sane cum nonnulli clerici ad invicem et plerumque cum clericis[2] contrahentes, ipsos contractus fidei datione vallent, aut corporaliter præstito sacramento; qui super fidei aut sacramenti præstiti religione contempta, coram judice ecclesiastico conventi, regiam prohibitionem impetraverint, ut super perjurio et fidei læsione examen ecclesiastici judicis sic declinent: providemus, quod si laicus fuerit impetrator, per excommunicationis sententiam ut superius arceatur. Quod si nec sic desisterit, et possessor immobilium existat, terra sua supponatur ecclesiastico interdicto: si autem immobilia non habeat, mercenarii sui et non necessariæ personæ moneantur, quod infra viii. dies ab eo recedant: alioquin consimilis feratur excommunicationis sententia in eosdem. Against those who procure a royal prohibition so as to escape the ecclesiastical judges in cases of contracts with clerks.

Si autem reus clericus fuerit vel religiosus, exerce[a]ntur pœnæ canonicæ contra eos; et si clericus reus in sua pertinacia perduraverit, procedatur contra eum secundum pœnas superius contra pertinaces clericos annotatas.

---

[1] *peculiali*] pecuniaria, Matt. Par.

[2] *clericis*] sic MS. and Matt. Par.: *laicis* should probably be read.

A.D. 1258. Si autem actor laicus sit, habens laicum feodum, per corpus vel per laicum feodum suum distringatur: contra distringentes omnes procedatur, prout clerici fuerint vel laici, per pœnas quæ contra eos superius statuuntur.

Et si actor timore regiæ prohibitionis se subtraxerit, ne peccata maneant impunita, judex ex officio suo procedat, prout viderit expedire. Si autem judex habens laicum feodum distringatur, contra distringentes procedatur, et dominum regem, ut superius annotatur. Et si non habet laicum feodum, episcopus non exhibeat eum. Et si distringatur episcopus, procedatur contra dominum regem, et distringatur ut superius expressum est.

Et hoc idem in consimilibus prohibitionibus observetur. Idem fiat et si tertius veniat ex transverso, et porrigat seu porrigi faciat prohibitionem talem, dum tamen ille eam verbo vel facto ratificat, pro quo apparuerit impetrata.

f. 72. Against those who hinder the prelates from punishing.

Cum insuper prælati ecclesiastici ex officii sui debito inquirant de morum disciplina, peccatis, et excessibus subditorum; quia rex, magnates, et alii potentes sæculares, ipsorum officia impediunt in præmissis laicis sibi subditis inhibendo ne ad mandatum ipsorum prælatorum de veritate dicenda subeant juramentum: et quia iidem non permittunt dictos prælatos, subjectos suos in causis seu negotiis ecclesiasticis corporaliter, seu pecunialiter, seu alias canonice punire, secundum personarum et delictorum qualitatem: providemus, quod laici ad præstandum hujusmodi juramenta, et ad solvendum quaslibet pœnas per prælatos suos canonice inflictas, nihilominus præcise per excommunicationis sententiam compellantur. Impedientes vero ne hujusmodi juramenta præstentur, aut pœnæ exsolvantur, per interdicti et excommunicationis sententias prædictas arctius compescantur. Et si per hoc ad districtionem processum fuerit prælatorum, contra distringentes, sicut dictum est superius, procedatur.

Jews who offend in ecclesiastical cases.

Et quia modo consimili prælatorum officium impeditur, cum contingat quod Judæus delinquens in rebus ecclesiasticis et personis, super his conventus fuerit coram ipsis, et super aliis quæ ad forum ecclesiasticum pertinent: providemus quod Judæus per interdictum commercii, contractuum, et communionis fidelium, ad respondendum in his casibus nihilominus compellatur. Inhibentes quoque, impeditores, et distringentes, pœnas interdicti et excommunicationis incurrant.

Punishment of those who violate the privi-

Porro quoniam ad immunitatem ecclesiæ confugientibus tam arcta ibi imponitur custodia laicorum, quod vix eis in alimentis poterit subveniri; aliquando iidem confugientes, ab ecclesiis, cœmiteriis, viis publicis, post terræ abjurationem

secundum regni consuetudinem, violenter extrahuntur, et sic extracti scelerate in præjudicium immunitatis ecclesiasticæ occiduntur: providemus, quod qui hujusmodi alimenta impediunt ministrari, per discretionem ordinarii pœna excommunicationis districtius arceantur. Extrahentes autem eos ab ecclesia, vel cœmiterio, seu via publica per insidias post abjurationem terræ, vel taliter extractos occidentes cum sub Ecclesiæ protectione consistant, omnibus pœnis sacrilegii percellantur. In ecclesia autem vel cœmiterio non fiat custodia confugientium ad ecclesiam. Et si fiat, custodes in forma juris, districtioris excommunicationis sententia compescantur. A.D. 1258. lege of sanctuary.

Rursus, multoties invadunt aliqui bona ecclesiastica, et perturbant ac infringunt ecclesiasticas libertates; unde providemus, quod malefactores hujusmodi ac sacrilegi, excommunicati per locorum ordinarios nuncientur. Et si in sua pertinacia per unum mensem perseveraverint, tunc terræ suæ et loca in quibus morantur, ecclesiastico supponantur interdicto; et neutra relaxetur sententia, donec de damnis aut injuriis satisfecerint competenter. Et si quis Ecclesiam possessionibus aut libertatibus suis spoliaverit, pœnis subjaceat supradictis, et in ipsum usque ad plenam restitutionem et satisfactionem condignam, in forma juris excommunicationis sententia solemniter proferatur. Et si iidem sacrilegi faciant judices aut prælatos propter hoc attachiari aut distringi, tam ipsi quam distringentes, pœnas in attachiatores et distrietores editas perferant sæpedictas. Those who attack the property or liberties of the Church to be excommunicated.

Ad hæc, cum contingat quod domicilia et hospitia clericorum suis servientibus occupentur, bonaque ipsorum clericorum ibidem inventa per sacrilegos hujusmodi consumentur, reclamantes et renitentes convitiis afficiantur, verberibus affligantur, et alias viliter pertractentur. Et quæcunque etiam carectæ et equitaturæ dominicæ prælatorum, religiosorum, aut clericorum, in itinere publico, in mercatis, et alibi, etiam in sanctuariis, capiantur, et abducantur violenter, ad dictorum magnatum recommercia et victualia transvehenda: providemus, quod hujusmodi violenti et sacrilegi, in forma juris excommunicentur, et solemniter excommunicati denuncientur, donec ablata et abducta restituerint, et de illatis injuriis satisfecerint competenter. Also those who injure the houses and property of clerks.

Compelluntur etiam clerici et religiosi res suas quas habent licite venales, ad pretium domini regis sibi et suis ministris vendere, et inviti tradere pretio non soluto: unde providemus, quod taliter compellentes cogantur per sententiam excommunicationis, justum pretium supplere, vel rem restituere sic extortam, et nihilominus de commisso sacrilegio satisfacere prout decet. f. 72 b.

A.D. 1258. All persons, even the king, who waste the property of churches while vacant, are to be excommunicated.

Domino insuper rege ecclesiarum cathedralium vel conventualium vacantium custodiam obtinente, bona earundem ecclesiarum per ballivos suos dissipat et consumit, non solum contra libertates Ecclesiæ, sed contra jura ecclesiastica et chartam suam[1] communium libertatum: propter quod providemus, quod ecclesiasticus judex loci dictos sacrilegos per excommunicationis sententiam coarceat, usque ad satisfactionem condignam: et si rex prohibuerit, non parcatur eidem. Et si attachiationes et districtiones intervenerint, ad remedia contra attachiatores et distringentes superius præmissa, habeatur recursus.

Bishops, when summoned before the justices, are to be allowed to appear by their proctors.

Archiepiscopi utique et episcopi, ratione patrimonii ecclesiastici, per communem summonitionem coram justiciariis itinerantibus evocati, per attornatos seu procuratores suos literatorie constitutos, contra libertatem et consuetudinem Ecclesiæ, minime admittuntur: supplicandum est ergo domino regi, ut sustineat, quod per literas procuratorias admittantur procuratores seu attornati eorundem; et justiciarii moneantur quod tales cum literis competentibus admittant attornatos. Si vero sic non admittantur, et quia personaliter non venerit prælatus, condemnetur, et postmodum distringatur: providemus, quod, procedatur contra attachiantes et distringentes prout superius est expressum.

They are not to be compelled to state *quo jure* or *quo waranto* they enjoy their liberties.

Prælati etiam et clerici venire coram magistratibus sæcularibus distringuntur, ostensuri quo jure aut quo waranto utuntur libertatibus, quibus a longe retro temporibus ipsi seu prædecessores sui usi sunt pacifice, nomine ecclesiarum suarum; alioquin impediuntur uti libertatibus prædictis: providemus, quod sic vocati, de jure aut waranto suo non respondeant; et si super hoc distringantur, vel alias condemnentur, procedatur contra condemnantes et distringentes ut superius annotatur. Et si retineatur prælatus, archiepiscopus cum episcopis requirat eum, et puniat detentores. Et si libere non dimittatur, ad interdicta, ut superius, procedatur.

Infringements of the possessions and liberties granted to churches by charters.

Aliquando quidem ecclesiis et prælatis principes et alii Christi fideles possessiones et libertates dant et concedunt per suas chartas, in quibus hujusmodi clausula vel similis continetur. "Omnia quæ ad me vel hæredes meos de tali feodo "vel possessione pertinent, vel poterunt pertinere, tali "ecclesiæ,[2] vel monasterio, ac eorum prælatis et ministris, "sine aliquo retinemento do, concedo, et præsenti charta "confirmo." Si postmodum super aliquo articulo de pertinentiis, qui in charta ipsa non fuerit specialiter expressus, in judicio sæculari contentio moveatur, dicunt judices sæculares,

[1] *chartam suam*] charta sua, MS. | [2] *ecclesiæ*] eidem, MS.

chartam illam esse vacuam et inanem, eo quod nominatim articulus ille non exprimitur in eadem: et sic hoc verbum "omnia," secundum eos, nihil continet nisi quod fuerit specialiter expressum: et si articulus libertatum contentiosus in charta specialiter exprimatur, dicunt iidem judices, chartam ipsam esse vacuam et invalidam, si ecclesia vel monasterium usa non fuerit hujusmodi libertate. Providemus, quod justiciarii et alii judices sæculares, ecclesiasticos vel loca religiosa, perversa interpretatione hujusmodi, suis possessionibus seu libertatibus defraudantes, moneantur per locorum ordinarios in quibus talia judicia exercentur, quod sub talis interpretationis velamento, possessiones, libertates, et jura ecclesiastica perturbare seu intervertere non præsumant; quod si monitionibus non adquieverint eorundem, per excommunicationis et interdicti sententias, dictorum justiciariorum et judicum, prout clerici fuerint vel laici, iniquitas per formam superius annotatam reprimatur.[1] A.D. 1258.

Licet etiam dominus rex, magnates, aliique Christi fideles, terras, possessiones, in liberam, puram, et perpetuam eleemosynam, ecclesiis et viris ecclesiasticis pie duxerint conferendas; nihilominus tamen ipsi ac sui ballivi compellunt hujusmodi personas ecclesiasticas pro dictis terris [et] possessionibus sectam facere ad suam curiam laicalem, contra donationis formam, et officium pietatis, et jura ecclesiarum, et possessiones quibus usi sunt a longis et antiquis temporibus retroactis perturbantes, nisi de concessionibus originalibus, et chartis suis, forte vetustate vel alio modo deperditis vel consumptis, fidem fecerint coram eis: providemus, quod si districtio fiat pro hujusmodi sectis, a donatoribus et fundatoribus, sive eorum hæredibus, vel aliis eorum successoribus succedentibus qualitercumque; per censuras præmissas ecclesiasticas penitus reprimentur: si vero a capitalibus dominis fiat districtio pro dicta secta, quam ecclesia vel monasterium antea facere non solebat, compellentes et distringentes modo simili arceantur. f. 73.

The debts of laymen who die intestate to be paid out of their property.

Quandoque etiam laicis indetestatis decedentibus, domini feodorum non permittunt ipsorum debita solvi de bonis mobilibus eorundem, nec in usus liberorum suorum et parentum, vel alias per dispositionem ordinariorum pie distribui pro defunctis: providemus, quod domini et eorum ballivi ut a talibus impedimentis desistant, moneantur, et monitionibus non parentes, saltem pro illa portione quæ defunctum contingit, per excommunicationis sententiam compescantur. Eodem modo procedatur contra eos, qui adscriptorum, et aliorum

[1] *reprimatur*] exprimatur, MS.

A.D. 1258. servilis conditionis testamenta impediunt, contra consuetudinem Anglicanæ ecclesiæ hactenus approbatam.

Prædicta denique remedia tam ad præsentia quam ad futura gravamina se extendunt: præsertim a tempore excommunicationis, de consensu regis et magnatum regni, Londiniis per prælatos solemniter promulgatæ in transgressores chartæ communium libertatum.

Archiepiscopi et episcopi, de consensu et approbatione inferiorum prælatorum, capitulorum cathedralium et conventualium, necnon universitatis totius cleri Angliæ, pro reformatione status ecclesiæ Anglicanæ, et reparatione ecclesiasticæ libertatis, hæc prædicta communiter et concorditer providerunt.

Grievances formerly stated by bishop Grosseteste.

Isti articuli per dominum Robertum quondam Lincolniensem episcopum fuerunt confecti super gravaminibus prænotatis contra libertates Ecclesiæ per dominum regem in regno Angliæ factis.

In spite of the superiority of priestly over lay authority, the king summons the bishops before his court.

Cum secundum scripturam sanctam, et canonicas sanctiones, sacerdotium sit majus et dignius regno, et potestas sacerdotalis et ecclesiastica omni potestate sæculari; nec possit inferior judicare superiorem, sed e converso: dominus tamen rex vocat ad suum forum ecclesiasticas personas super actionibus earum personalibus responsuras, judicium suscepturas, et in suo foro absolvit vel condemnat; sic contra legem divinam et naturalem, caput convertens in caudam.

Item, compellit episcopos per suas baronias, ut ipsi compellant ecclesiasticas personas comparere in suo foro, super personalibus actionibus responsuras, et judicium ibidem suscepturas.

Item, ipsos episcopos vocat plerumque ut compareant in suo foro, responsuri et judicium suscepturi super actionibus eorum personalibus spiritualibus, et ad officium episcopale solum pertinentibus.

Item, compellit[1] episcopos per suas baronias, compellere personas ecclesiasticas solvere ei amerciamenta adjudicata in curia sua pro transgressionibus personalibus. Quæ omnia, cum potestas ecclesiastica incomparabiliter sit dignior potestate sæculari, et per hoc a sæculari judicio exempta, in ecclesiasticæ libertatis et dignitatis vergunt præjudicium et detrimentum.

He inter- Item, cum a regia dignitate et libera voluntate concessa sit

[1] *compellit*] compellunt, MS.

episcopis libera testamentorum conditio, et sacrilegium sit, quod semel est Ecclesiæ concessum, illud in posterum perturbare; ultimaque voluntate nihil debet esse liberius, quietius, et imperturbatius; dominus tamen rex plerumque non permittit executores testamentorum episcoporum habere liberam administrationem bonorum ipsorum. A.D. 1258. interferes with the wills of the bishops;

Item, cum nomen custodiæ sonet in conservationem a detrimento et omni læsione, dominus tamen rex cum sedes episcopales et domus religiosæ vacantes sint in sua custodia, bona eorum enormiter minuit, et pauperes tenentes importabilibus gravat tallagiis. injures the revenues, when in his possession; f. 73 *b*.

Item, sub colore prohibitionis placiti in curia Christianitatis, de pecunia, nisi sit de testamento, vel matrimonio, impedit et perturbat processum in foro ecclesiastico super fidei læsione, perjurio, decimis, et pecunia expetita tanquam debita a persona ecclesiastica, in magnum animarum detrimentum. interferes with the processes in the ecclesiastical courts;

Item, cum episcopi [et] archidiaconi curam habeant pastoralem non solum cleri sed et populi, et propter hoc, ex officio pastorali teneantur visitare non solum clerum sed et populum; nec possit visitationis officium rite compleri, sine exactissimis inquisitionibus, in quibus sæpe requiritur sacramentum eorum per quos inquisitio est facienda: dominus tamen rex prohibet laicos jurare ad aliquod mandatum episcoporum vel archidiaconorum, et etiam episcopis ipsis inhibet, ne laicos suos jurare faciant, in officii pastoralis subversionem et animarum æternam damnationem. forbids oaths of laymen in episcopal visitations;

Item, licet præsentatio ad curas animarum, et collatio curæ pastoralis, secundum sacram scripturam et canones, debeat esse libera et nullo modo coacta, sed sola intentione salutis animarum operandæ facta; dominus tamen rex per preces suas, quæ quantumcumque molliter sunt conceptæ, ad omnes tamen habitantes infra terminos suæ potestatis sunt terrificæ, et vim obtinentes precum armatarum, quia secundum Augustinum, "Potestas cum petit, premit;" cogit sæpe et multum tam præsentatores, quam collatores, ad præsentandum et conferendum curas pastorales talibus, de quibus certum est, quod sunt aut impotentes, aut ignorantes, aut negligentes, curam pastoralem secundum divinam ordinationem peragere: in hoc, eam quæ divina ordinatione est libera, coactam faciens et ancillam, et evidenter existens animæ propriæ primo, et animarum pro quibus rogat secundo, et animarum curæ pastorali subjectarum tertio, truculentissimus occisor. compels pastoral charges to be given to unfit persons;

Item, cum solius potestatis episcopalis sit, rectores ecclesiarum instituere et destituere, dominus rex ad imitationem regis Oziæ volentis vice sacerdotis in Templo thurificare, assumes the power of institution;

A.D. 1258. vicem sacerdotalem personas in ecclesiis instituendo et destituendo sibi assumit.

puts religious houses to great expenses;

Item, licet sicut scriptum est, Rex si quidem bonus est, non intendit sibi ipsi sed subditis utilia, et eos affectu paterno complectitur, et benefacit, et curam eorum agit ut pater filiorum: dominus etiam rex frequenter circumiens per domos religiosas,[1] hospitatur in eis earum sumptibus, eas quamplurimum gravando: nec excusat, quod ab earum prælatis quandoque rogatur, quia non amor sed timor hujusmodi rogatus est stimulus.

deprives churches of ancient privileges;

Item, licet contra canonicas sanctiones sit, quod in foro sæculari descindantur et terminantur causæ super jure patronatus, non est tamen contentus dominus rex hac antiqua usurpatione, sed insuper ecclesias in possessione hujusmodi causarum ab antiquo existentes, hac sua possessione et libertate nititur privare.

disturbs the possessions of the Church;

Item, possessiones Ecclesiæ, quibus secundum canones pacifice debet gaudere, ex sola pacificæ possessionis longitudine, contra canonicas sanctiones perturbat dominus rex, et nititur defalcare.

compels accused clerks to remain a long time in prison.

Item, cum clerici per regiam potestatem capiuntur pro crimine, vel suspicione criminis, non liberantur ecclesiæ, ut in foro ecclesiastico judicentur, nisi per justiciarios itinerantes, aut per dominum regem specialiter deputatos: unde cum rara sit talium itineratio, accidit, quod aut clerici sic capti diutina crucientur incarceratione sub laicæ potestatis custodia, aut si ab inferiore laica potestate tradantur Ecclesiæ, cum a tali potestate non tradantur simpliciter judicandi, sed perducendi sub pœna centum librarum coram justiciariis proximo itineraturis, quod similiter diutina crucientur incarceratione sub ecclesiasticæ potestatis custodia, vel episcopus pro quolibet sibi tradito sit in periculo jacturæ centum librarum.

f. 74.

Injuries done by sheriffs

Item, cum ad invocationem episcoporum dominus rex scribit vicecomitibus pro excommunicatis capiendis, ipsi vicecomites pluries explere hujusmodi mandatum dissimulant, in gravem læsionem regiminis ecclesiastici.

and lay-bailiffs.

Item, quidam ballivi laici quorundam magnatum laicorum, compellunt sacerdotes et clericos super adulteriis, et fornicationibus, et aliis personalibus actionibus, coram ipsis in curia laicali respondere, misericordias ab eis extorquentes.

The king violates his charters.

Item, licet regiæ sit proprium dignitatis, clementia et lenitate gubernare subjectos, ut absque ullo terrore vitam

[1] MS. inserts *et*.

silentio transigentes, optata cunctis mortalibus pace fruantur; dominus tamen rex chartas suas, pro regni tranquillitate et pace regno concessas, in nullo aut vix in aliquo articulo observat. A.D. 1258.

Propter hujusmodi gravamina et oppressiones quamplurimas, quæ de die in diem indefesse per regnum in clero contra libertates Ecclesiæ emergebant, facta fuit cleri congregatio coram archiepiscopo apud Merton, et articuli statuti prænotati.

Privilegium clericorum a canone excerptum per magistrum Robertum de Marischo, de præcepto et ad instantiam Roberti Lincolniensis episcopi.

Privileges of the clergy compiled by Robert de Marisco, by order of bishop Grosseteste.

Nullus iniicere debet manus violentas in clericum; et qui inicit, potestate canonis incidit in canonem *latæ sententiæ*, a qua non poterit absolvi nisi per sedem Apostolicam, extra casus exceptos.

Nullus laicus debet clericum in custodia publica vel privata, etiam sine violentia et læsione, detinere, nec in publicam sive privatam custodiam aut carcerem detrudere; quod si quis facere præsumpserit, in canonem incidit *latæ sententiæ*, nisi clericus in graviori, puta furto, homicidio, incendio, et similibus deprehensus fuerit: deprehensi enim in delictis gravioribus comprehendi possunt et detineri in custodia, dummodo interveniat mandatum prælatorum quorum jurisdictioni sunt subjecti. Consuetudo tamen regni Angliæ est, quæ revera corruptela est, quod suspecti de gravioribus criminibus comprehendi possunt per ballivos regios, et in custodia publica detineri, donec episcopis fuerint liberati; nec requiritur speciale mandatum prælatorum, sed generale. Sed tamen non aliter intelligitur clericus suspectus, quantum ad injuriam carceris pertinet, nisi per depositionem fide dignorum auctoritate regia juratorum, si nota suspicionis fuerit respersus. Idem est, si contra clericum instituatur accusatio criminalis de graviori crimine coram judice sæculari, aut si clericus in societate latronum manifestorum, quibus adhuc inspirat affectus latrocinandi, fuerit inventus et interceptus. Secus, si is qui latro est, habitum habeat clericalem, et exercitiis se immisceat clericorum, et cum clericis societatem mensæ et habitationis publice contraxerit; tunc enim, neque secundum consuetudinem regni, poterit clericus propter alterius clerici criminosi convitium, affici injuria publicæ custodiæ sive carceris, absque offensa canonis.

A.D. 1258. Hæc præmissa sunt in regno non concessa, et ideo, cum Ecclesia tempus acceperit, reformanda.

In crimine falsi, et quibusdam criminibus in quibus habent principes sæculares potestatem, intra ecclesiam locus est canonibus.

Et quidem quoties publica potestas de mandato Ecclesiæ clericum nititur comprehendere, si clericus violenter se defendat, violentia cum moderamine inculpatæ tutelæ poterit potestas adhibere.

Ex levioribus delictis clericus etiam si suspectus fuerit, non est in custodia publica per ballivos regios detinendus, nisi de mandato Ecclesiæ speciali; alioquin tenetur ex illo canone *Si quis suadente*. Hæc vera sunt in clericis obscuris et vagabundis.

Ballivi sæculares si clericum comprehendant sine mandato
f. 74 *b.* Ecclesiæ, licet ipsi dicant eum de crimine esse suspectum, nisi vel deprehensus fuerit in delicto, vel judicium juratorum publicorum sicut prædictum est præcesserit, incidunt in canonem *latæ sententiæ*.

Pro levioribus delictis, quæ non respiciunt ad coronam et pacem publicam regni Angliæ et Ecclesiæ, non important pœnam sanguinis in laico, nec depositionem in clerico, non debet clericus per publicas potestates custodiæ publicæ mancipari, nisi forte in aliquibus talibus delictis fuerit interceptus.

Clericus non est trahendus ad judicia sæcularia, scilicet ad judices sæculares, et qui trahi ad judicium dicitur, sive manu militari violenter ducatur, sive captis pignoribus, sive quibuscumque oppressionibus ad judicium compellatur. Et hæc vera sunt, nisi causa feodi, et munerum patrimonialium, et similium: pœna hujusmodi delicti est excommunicatio.

Clericus non debet jurare in judicio coram judicibus sæcularibus.

Clerici coram judicibus sæcularibus super exactionibus personalibus aut delictis sive quasi conveniri non debent.

De feodis tamen, et tributis, et muneribus patrimonialibus, coram judicibus sæcularibus recte conveniuntur.

Quare laici non sunt clericorum judices, est ratio; episcopus est ordinarius judex clericorum, et ejus sententiam judex sæcularis demandat executioni, et causa causæ est in propatulo. Quia cum Ecclesia fideles in Christo generet per sacramentorum sanctificationem, et mores informet per verbi diffini-
1 Cor. iv. 15. tionem, pater est filiorum et magistra populorum: *Et si decem milia pœdagogorum habeatis in Christo, sed non multos patres; nam in Christo Jesu per evangelium suum ego vos genui.* Si ergo nec pater filio, nec populus magistro subicitur, sic nec clericus laico subjugatur.

Si laicus pecora clerici propter depastionem agri vel prati sui incluserit, et dominus feodi vel ejus ballivus prohibeat inclusori pecorum, ne liberet ea clerico de damno satisfacere parato, priusquam in foro domini clericus responderit de injuria domino feodi; uterque sacrilegus est, et qui prohibuit, et qui prohibenti paruit, quia uterque trahit clericum ad forum sæculare ex quasi delicto vel ex delicto; quod fieri non debet, ut supradictum est. A.D. 1258.

Nihil enim interest, utrum laicus trahat clericum ad forum sæculare, captis pignoribus ab initio, an ex post facto causam inclusionis convertat in causam pignoris.

Laicus sive quilibet de potentatibus qui spoliat ecclesias rebus suis, clericos, zenones, vel religiosos, sacrilegium committit.

Qui in rebus Ecclesiæ grassatur, res scilicet Ecclesiæ defraudando, rapiendo, vel auferendo, sacrilegus est. Et pertinet ad res mobiles et immobiles hoc sacrilegium.

Quicquid consecratur Domino, sanctum sanctorum erit. Ideo qui servum Ecclesiæ, jumentum, vel rem quamlibet invaserit, aut in eis damnum aliquod Ecclesiæ intulerit, sacrilegio tenetur; et ideo qui carectas clericorum abducit, sacrilegium committit.

Res clericorum sunt res Ecclesiæ, et ideo qui eas pervadit, sacrilegii reus est.

Qui in libera eleemosyna data Ecclesiæ, et sic consecrata Deo, aliquid injuriæ intulerit, sacrilegium committit; quia res sacra intelligitur, Deo scilicet data, et a sæculari potestate exempta, foro ecclesiastico subjecta, et ideo legibus Ecclesiæ tuenda.

Laici non debent novis theloneorum exactionibus aut pedagiis mercatores aut clericos, maxime rectores scholarum, prægravare.

Ecclesia de prædiis tributariis, quibus servitia sæcularia in donatione fuerint excepta, respondet, laicus de non exceptis et libere donatis Ecclesiæ non subjaceat legibus humanis. Et idem qui de libera eleemosyna Ecclesiæ novas exigit servitutes, puta sequelam, theloneum novum, vel similia, sacrilegio afficitur.

Servi Ecclesiæ non debent angariis aut novis oneribus fatigari, et qui eos fatigaverint, reatum sacrilegii incurrunt. f. 75.

Qui spoliat et opprimit servos Ecclesiæ, efficitur de foro Ecclesiæ, et excommunicandus est.

Qui Ecclesiam rebus suis spoliat, excommunicandus est. Et quia sub nomine *rerum*, servitutes continentur, qui Ecclesiam spoliat servientibus quibus usa est, puta pasturis, piscariis, et

A.D. 1258. similibus, tenetur pœna sacrilegii, salva quæstione proprietatis in foro sæculari juxta regni Angliæ consuetudinem nuncupativam.

Ballivi sæculares qui clericos namiis aut pignoribus suis quocumque genere oppressionum ad sequelas novas vel alia nova onera distringunt, sacrilegium committunt.

Ministri clericorum angariis et perangariis non debent prægravari. Sicut autem sacrilegus est, qui non solum Ecclesiam in rebus invadit, sed qui clericos pervadit; sic qui clerici familiam in personis insequitur, licet eam non opprimat muneribus aut angariis.

Qui vexat Ecclesiam novis oneribus, puta sequelis, aut tributis, aut similibus, sacrilegii infamia notatur.

Qui aliquid injuriæ infert domibus clericorum, in dotibus ecclesiarum, vel liberis eleemosynis consistentium, sacrilegus est.

Qui domos rusticorum sitas in liberis eleemosynis ecclesiarum confringunt, et inde res aliquas auferunt, sacrilegium committunt.

Qui hominem ad ecclesiam fugientem extrahit ab ecclesia, sacrilegus est, et tenetur extractum restituere; alioquin usque ad restitutionem est excommunicandus.

Ballivus laicus qui clericum ad ecclesiam confugientem in dicto sacramento deportaverit, sacrilegus est, et tenetur pœna sacrilegii.

Si quis confugerit ad ecclesiam, quantumcumque gravia crimina commiserit, defendere eum ecclesia debet, fores claudendo, et excommunicando extrahentes, nisi fuerit publicus latro, vel nocturnus populator agrorum.

Cœmiterium seu atrium Ecclesiæ habet privilegia ne quis inde extrahatur, et qui in eo existentem extrahit, usque ad restitutionem est excommunicandus.

Si quis de domo hospitali habente capellam extrahit eum qui ad domum confugerit, sacrilegii pœna tenetur.

Qui pugnat in ecclesia vel cœmiterio, vel alias delinquit, efficitur de foro Ecclesiæ quia ecclesiam violavit, et pecunialiter puniri potest.

Qui dies festos servilibus operibus contaminat et solvit, efficitur de foro Ecclesiæ, multo magis si cædibus et pugnis eos commaculat.

Si sacrilegus est qui prædia ecclesiastica invadit, multo magis qui decimas aut obligationes aufert et rapit.

Crimen sacrilegii est gravius fornicatione.

Sacrilegium genus est, et tribus modis committatur in rebus corporalibus, et est pœna triplex.

Intrusores sunt excommunicandi tanquam sacrilegi. A.D. 1258.

Item, qui, ejecto clerico per episcopum instituto, per laicos ecclesiam occupat, intrusor est, et excommunicandus.

Patroni habentes ecclesiarum custodiam, vacantibus sedibus debent eis providere, et eas interim non gravare.. Si quid tamen consueverint temporibus vacationum percipere, id percipiant, moderate tamen, et sine gravamine.

Hæc omnia supradicta sunt Ecclesiæ libertates ab omnibus fidelibus et Deo devotis observanda.

Quia permixta sunt zizania frumentis in agro, corvus recipitur in arca cum columba, Cain habitat in domo cum Abel, impios tolerat Ecclesia cum justis quamdiu hic peregrinatur a Domino. Sed ut hic roboretur prærogativa libertatum contra incursus impiorum, discrimina subsidiorum, et injuriæ sacrorum, munivit eam Dominus testamento scripturæ tanquam instrumento per se primo, ut tuta persisteret contra jacula persequentium, munita præsidiis temporalibus ad consolationem pusillorum, et pollere jugi religione in devoto ministerio sacrorum consequenter per canonicas sanctiones, et f. 75 b.
principes sæculi ad ipsius defensionem divinitus institutos.

Habet itaque Ecclesia immunitatem et[1] prærogativam, primo qua contra violentiam sævientium potestatum se muniat in ministris, tanquam in membris suis peculiaribus, per quos fidem et doctrinam religionis disseminat, sacramenta salutis ministrat, et pabulum vitæ populis dispertit.

Habet secundo privilegia, quibus instrumenta suæ sollicitudinis ne diripiantur in vigorem sollicitudinis, et obsidium filiorum jure peculiari tueatur.

Habet tertio proprias leges et privata jura, in acquirendis temporalibus et adventitiis rebus ad refrigerium pauperum, ut quemadmodum ipsa pietate singulari subvenit miseris, ita jure quodam singulari acquirit subsidia miserorum, pro quibus ponitur murus defensionis et pater consolationis.

Quarto habet privilegia in locis in quibus sacra exercentur et divina celebrantur, puta cœmiteriis, divinis obsequiis deputata, et ab operibus servilibus exempta.

Quinto habet privilegium in temporalibus, quæ sunt divinis obsequiis, et ab operibus servilibus exempta.

Sexto, in servis et mancipiis suis, quibus quasi fulcitur et quasi subportatur in miseria præsentis peregrinationis.

---

[1] *et*] a, MS.

A.D. 1258. *Cum dissensio aliquando fuisset tempore Innocentii Papæ IV. inter Universitatem Parisiensem et fratres Prædicatores, tandem lata fuit sententiam contra Universitatem pro Prædicatoribus sub hac forma:*

Disputes between the University of Paris and the Dominicans.

Letter of the Pope in favour of the Dominicans.

"Universis præsentes literas inspecturis, R[eginaldus de "Corbeil], miseratione divina Parisiensis ecclesiæ minister "indignus, salutem in Domino. Literas domini Papæ "suscepimus in hæc verba: 'Alexander episcopus, etc., ve- 'nerabili fratri Parisiensi episcopo salutem et apostolicam 'benedictionem. Cunctis processibus et ordinationibus vel 'statutis quæ malitia plena sunt tribulis, et ordine carentia 'rationis, vel quæ sedis Apostolicæ auctoritati derogant, et 'multos Christi fideles enormiter scandalizant, ac in divinæ 'legis vergunt præjudicium, et evidens continent periculum 'animarum, prompto spiritu debemus obsistere, ut nulla pror- 'sus gaudeant firmitate, sed redigantur ad nihilum, ne 'transeant aliis in exemplum, inflicta nihilominus tali pœna 'temerariis auctoribus eorundem, quod sit omnino eis neces- 'sitas de sua præsumptione damnabili humiliter et propere 'pœnitendi.[1] Sane pro dilectissimo nobis Parisiensi studio 'in statu debito conservando, quædam olim de fratrum nos- 'trorum consilio circa ipsum diligenti examinatione præ- 'missa, provide duximus statuenda, sicut in specialibus literis 'nostris inde confectis, quarum principium est "Quasi lig- 'num vitæ," plenius continetur, certis super hoc executoribus 'deputatis, dilectis magistris theologiæ Parisiensis per literas 'nostras dedimus in mandatis, ut dilectos filios fratres Præ- 'dicatores regentes Parisius in theologia facultate, qui per 'felicis recordationis Innocentium Papam prædecessorem 'nostrum, et subsequenter per nos restituti fuerunt ad con- 'sortium magistrorum, infra quindecim dies post receptionem 'literarum ipsarum ad consortium jam dictum admitterent, 'alioquin ab officiis et beneficiis essent ipso facto suspensi. 'Dicti vero et quamplures alii magistri et scholares Parisienses, 'restitutionis, ordinationis, et literarum nostrarum ac senten- 'tiarum [et] executionis[2] ipsarum temerarii transgressores, 'in delusionem eorum ab Universitate nequiter recesserunt, et 'præter ipsam Universitatem ut dicebant in quadam societate 'seu aggregatione morantes Parisius, actumque legendi post- 'modum ex sola malitia suspendentes, licet nos nomine 'Universitatis in dicta ordinatione nostra sæpius iterata, in- 'telligimus et velimus intelligi omnes magistros et scholares 'Parisius existentes, asserebant se, cum de Universitate non

Bulæus., Hist. Univ. Par. iii., p. 302,

The Bull "Quasi lignum vitæ."

[1] *pœnitendi*] pœnitendum, MS. | [2] *executionis*] executorum, MS.

'essent, ad restitutionis, ordinationis, et literarum ipsarum ac A.D. 1258.
'sententiarum observantiam non teneri, frustatorie, ne super f. 76.
'hoc aliquid in præjudicium ipsorum fieret, appellando, prout
'in literis ipsorum nobis transmissis et fratribus nostris, per-
'speximus contineri. Juraverunt etiam quod fratres Prædi-
'catores et scholares fratrum regentium, in scholis suis et ad
'scholasticam societatem nunquam reciperent, nisi quod possent
'prius ad hoc recipi, esset per Ecclesiam diffinitum. Et sic
'hujusmodi et aliis malitiosis exceptionibus et appellationibus
'interjectis, quas frivolas reputamus, præfatas restitutionem,
'ordinationem, literas et sententias obstinato animo non
'observantes, nostræ intentioni circa officium ordinationis
'ipsius præsumunt calumniosis adinventionibus obviare, ad
'tantam nihilominus prærumpendo vesaniam, quod in propriæ
'salutis dispendium, et in scandalum plurimorum, conati
'sunt per damnabilem astutiam impedire, ne aliqui[1] dictis
'fratribus eleemosynas largire[n]tur, vel ab eis aut in domo
'ipsorum sermones seu lectiones aut disputationes audirent,
'vel confiterentur ipsis propria peccata, etiamsi licentia a
'nobis, vel a te loci diœcesano super hæc, aut a sacerdote
'proprio haberetur. Præterea in divinam et nostram offen-
'sionem non modicam, ipsi sacræ religionis æmuli, ac
'turbatores quietis, et laudabilium operum quibus dicti fratres
'ferventer invigilant, nefarii detractores, claram et celebrem
'eorum famam obfuscare falsis obloquiis molientes, literas
'per quas ipsos virtutum odore perfusos, ac pium et sanctum
'eorum ordinem quasi quoddam sidus in Dei Ecclesia reful-
'gentem, quia a longe retro temporibus per sedem Apostoli-
'cam solemniter approbatus, fructus desiderabiles et felices
'in eadem Ecclesia continua fœcunditate producit, odibiles
'redderent et despectos, prælatis partium diversarum, et
'nobis etiam ac fratribus nostris dirigere præsumpserunt.
'Illa ducti crudelitate nequissima, quod doctrina Catholica ac
'salubris, et prædicatio ipsorum Deo gratissima et delecta-
'bilis eum timentibus contemnatur, ac invalescat hæreticorum
'perfidia, pro qua impugnanda viriliter, et omnimode con-
'futanda, dicti fratres velut strenui pugiles orthodoxæ fidei
'sunt ita vigiles et intenti, quod ducunt pro deliciis si
'aliquando hac de causa bibant calicem passionis. In quos-
'dam etiam de fratribus eisdem quidam de scholaribus
'supradictis maligno spiritu concitati, vel quasi frenetico
'furore possessi, violentas manus, ut dicitur, injecerunt, et
'ipsos [et] alios[2] tot affecerunt injuriis, ut vix de claustro aude-

[1] *aliqui*] aliquis, MS. | [2] *alios*] aliis, MS.

A.D. 1258. ‘ rent egredi pro[1] cotidianis eleemosynis in suæ paupertatis
‘ vitæ remedium acquirendis. Demum vero iidem fratres tam
‘ duris afflicti molestiis et opprobriis lacessiti, ad quandam
‘ compositionem cum dictis magistris et scholaribus, sine
‘ conniventia sedis Apostolicæ, minus provide devenerunt, per
‘ quam inter alia reprobatione dignissima, dicti fratres et
‘ scholares eorum a scholis et scholastica societate magistro-
‘ rum Universitatis contemptibiliter excluduntur. Quod est
‘ apertissime in contumeliam Creatoris, et animarum jacturam,
‘ ac fidei discrimen, et in favorem hæreticæ pravitatis;
‘ maxime, cum non solum virtuosi et religiosi viri, sed etiam
‘ Judæi, vel quicumque alii Christiani nominis inimici, libere
‘ in scholis divinæ legis recipi deberent, et etiam ad hoc
‘ precibus invitari, ut ibi lumen fidei et morum susciperent
‘ disciplinam. Quid plura? Prædicti magistri et scholares
‘ hujusmodi concordiam stimulis discordiæ circumseptam
‘ observare, sicut accepimus, non curarunt, illis qui volunt
‘ fratrum ipsorum lectiones ac disputationes et prædicationes
‘ audire, necnon et illis, qui dilecti filii fratris Thomæ de
‘ Aquinia voluerunt interesse principio, se nequiter opponendo.
‘ Licet igitur ex parte prædictorum fratrum, qui pacem cum
‘ omnibus habere cupiunt, et persecutores etiam pro divina
‘ reverentia diligere delectantur, nobis fuerit humiliter
‘ supplicatum, ut sententias occasione ipsorum in eosdem
‘ magistros et scholares prolatas, et expressum superius
‘ juramentum, cum pax esset inter eos adinvicem refor-
f. 76 b. ‘ mata, misericorditer relaxare dignaremur: quia tamen
‘ ipsam nobis irrequisitis initam seu præsumptam, quod
‘ nullo modo provenire debuit, omnino duximus repro-
‘ bandam, cum sit iniqua et attemptata contra ordinationem,
‘ quam illibatam et firmam semper volumus observari, preces
‘ fratrum ipsorum super hoc decernimus nullatenus admitten-
‘ das. Quinimo ne tantæ rebellionis vitium contra Romanam
‘ ecclesiam ausu detestabili attemptatum, quod diu apud nos
Deprivation of William de S. Amour, Eudes of Douai, Nicholas, dean of Bar-sur-Aube, and Christian, canon of Beauvais. ‘ sub nimia dissimulatione præteriit, possit aliis occasio
‘ schismatis esse et contumaciæ perniciosæ fomentum, Willel-
‘ mum de Sancto Amore et Odonem de Duaco, doctores theo-
‘ logiæ, ac magistros Nicholaum decanum de Barro super
‘ Albam, et Christianum canonicum Beluacensem, tanquam
‘ principales hujusmodi rebellionis et contumaciæ incentores,
‘ omnibus dignitatibus suis et beneficiis ecclesiasticis ac officio
‘ magistrali, dictumque Willelmum capellania nostra privamus,
‘ sub pœna simili districtius inhibentes, ne aliquem ipsorum
‘ quis audiat, si forte contra inhibitionem hujusmodi docere

[1] *pro*] quo, MS.

'præsumpserit, aut cathedralem ascendere magistralem. A.D. 1258.
'Ipsos etiam doctores ac magistros jam dictis beneficiis et
'aliis indignos reddimus, ac de toto regno Franciæ præcipi-
'mus amoveri. Alios autem hujus rebellionis consortes pari
'vel acriori pœna prout nobis videbitur puniemus, nisi
'reverenter et humiliter, infra quindecim dies postquam præ-
'sentes literæ fuerint Parisius public[at]æ, restitutioni, ordi-
'nationi, literis ac sententiis memoratis parere studuerint, ac
'de præstanda nobis super his juxta placitum vestrum satis-
'factione plenaria et condigna, se tibi sufficienter duxerint
'obligandos. Juramenta quidem ac obligationes quascumque a
'dictis doctoribus ac magistris et scholaribus, sive de non reci-
'piendo ad scholas vel ad scholasticam societatem dictos fratres
'et scholares fratrum regentium, sive alias contra præfatam
'ordinationem nostram facta[s], decernentes penitus non teneri,
'prædictorum executorum sententias in doctores ac magistros
'et scholares eosdem aut ipsorum aliquos promulgatas, appella-
'tionibus nullis obstantibus, auctoritate apostolica confirmamus.
'Quocirca fraternitati tuæ per apostolica scripta in virtute
'obedientiæ, ac etiam sub excommunicationis pœna, districte
'præcipiendo mandamus, quatenus tenorem præsentium, omni
'dilatione et occasione postposita, per te vel per alios studeas
'publicare Parisius. Si præfati doctores et magistri quæ præ-
'misimus non duxerint omnimode adimplenda, ipsos tunc
'excommunicatos denuncies, et denunciari facias ubicumque
'videris expedire, ac illis ad quos dignitatum et beneficiorum
'ipsorum collatio dinoscitur pertinere, per literas tuas sine
'mora demandes, ut infra quindecim dies post receptionem
'earum, omni occasione cessante, dignitates et beneficia ipsa
'conferant personis idoneis, et ecclesiæ Romanæ devotis;
'quod si facere forte neglexerint, tu illa conferre auctoritate
'nostra infra totidem dies non postponas. Carissimum in
'Christo filium nostrum illustrem regem Franciæ, cui super
'hæc scripta nostra dirigimus, diligenter moneas et inducas, ut
'dictos doctores ac magistros tanquam ecclesiæ Romanæ re-
'belles, et Parisiensis studii turbatores, de toto regno suo post-
'posita tarditate propellat, contradictores per censuram eccle-
'siasticam appellatione postposita compescendo, non obstantibus
'appellationibus, aut exceptionibus, aut actionibus supradictis,
'vel aliis quibuscumque, sive literis vel indulgentiis ab
'Apostolica sede concessis, per quas præcepti nostri executio
'in hac parte impediri valeat aut differri, aut de quibus
'plenam et expressam seu de verbo ad verbum oporteat in
'præsentibus fieri mentionem, seu etiam quod dicti fratres
'omnibus literis apostolicis impetratis et impetrandis renun-
'ciasse dicuntur, quando in hujusmodi compositionem consen-

A.D. 1258. ‘ serunt, præsertim cum ipsam nullam esse, ac jam dictas
‘ literas apostolicas in suo robore remanere velimus, et ipsas
‘ tibi ac eisdem fratribus ab earum detentoribus exhiberi.
f. 77. ‘ Quos ad id si necesse fuerit, per censuram eandem, appel-
‘ latione remota, compellas; præceptum nostrum quod ex
‘ toto cordis affectu tibi dirigimus taliter impleturus, ut
‘ efficacis obedientiæ gaudeamus in te promptitudinem in-
‘ venisse. Alias pro firmo teneas, quod indignationem nostram
‘ sub incursu dictæ pœnæ contra personam tuam, licet ipsam
‘ sincerissime diligamus, gravissime provocabis. Quod autem
‘ super hoc inveneris et feceris, nobis fideliter scribere non
‘ omittas. Datum Anagniæ, xv. kal. Julii, pontificatus nostri
‘ anno secundo.’ In cujus testimonium sigillum nostrum
“ duximus apponendum. Datum anno Domini MCCLVI. mense
“ Augusto.”

Litera Prioris majoris de Ordine fratrum Prædicatorum super correctione quorundam articulorum.

Letter of Hybert, prior of the Dominicans, on certain complaints against them of usurping the functions of the parochial clergy, with regulations for their future conduct.

“ Carissimis in Christo fratribus, Prædicatoribus universis,
“ frater Hybertus, servus eorum inutilis, salutem in omnium
“ Salvatore. Noveritis quod dominus Papa Alexander nos
“ caritative monuit diligenter et præcepit, ut super queri-
“ moniis quas multi prælati de diversis mundi partibus
“ contra ordinem nostrum movebant, tale consilium apponere-
“ mus, ne Romana ecclesia cogeretur aliquid grave contra
“ nos super hoc ordinare. Nos ergo auditis querimoniis præ-
“ dictis et memoriæ commendatis, habita super hoc collatione
“ cum diffinitoribus capituli nostri generalis Mediolanis cele-
“ brati, de consilio eorum et omnium consensu, prout inferius
“ continetur, duximus ordinandum.

“ Prima querela est, quod quidam fratrum dant et minis-
“ trant sacramentum interdictum eucharistiæ, baptismi, vel
“ extremæ unctionis. Super quo sic ordinamus, quod hoc
“ non fiat nisi in casu necessitatis, vel de licentia episcopo-
“ rum, vel sacerdotum parochialium. Nec est utendum tali-
“ bus licentiis, nisi valde rationabilis causa hoc exigat.

“ Alia est, quod fratres diebus Dominicis et festivis reci-
“ piunt parochianos alienos ad divina officia, quare non
“ veniunt ad parochiales ecclesias sicut tenentur. Super quo
“ sic ordinamus; quod fratres prædicent, doceant, et consulant,
“ tam publice quam private, quod diebus prædictis parochiani
“ debent ad parochias suas convenire, et ibidem audire divina
“ officia, et mandata Ecclesiæ devote suscipere, et oblationes
“ debitas reddere. Nec debent fratres aliquid scienter facere

" vel dicere ad hoc, ut prædicti parochiani retrahantur a suis A.D. 1258.
" ecclesiis.

" Alia est, quod fratres faciunt sermones in diebus Domini-
" cis, quibus debent parochiani convenire ad ecclesiam suam,
" et tali hora qua debent convenire, et sic subtrahuntur a
" parochiis suis. Super quo sic ordinamus; quod in locis in
" quibus domos habemus, fratres non faciant sermones in
" domibus nostris, vel in plateis, vel locis communibus, horis
" prædictis; nisi hoc fieret in casibus aliquibus, scilicet de
" licentia episcopi, vel beneplacito sacerdotis, vel in festis
" nostris, vel ecclesiarum parochialium.

" Alia est, quod fratres ordinant fere de omnibus testa-
mentis, et defraudant ecclesias bonis suis, quæ solebant eis
" de testamentis plurimis evenire. Super quo sic ordinamus,
" quod hoc non fiat; maxime, quod fratres se non ingerant de
" cætero ad testamenta. Si tamen contigerit eos interesse,
" debent inducere testatores benefacere ecclesiis plurimis,
" cum ad hoc de causis teneantur.

" Alia est, quod occasione fratrum amittunt ecclesiæ sæcula-
" rium sepulturas, quia relictis sæcularibus ecclesiis, apud
" nos sepulturam eligunt, et non redditur eis a fratribus
" portio quæ secundum jura debetur, de bonis occasione
" sepulturæ quæ fratribus eveniunt. Super quo sic ordina-
" mus, quod nullus fratrum evertat aliquem quin eligat
" sepulturam in ecclesia sua. Si aliquis fuerit sepultus apud
" nos, reddant fratres sine omni difficultate ecclesiis a quibus
" assumuntur corpora, quicquid secundum varias consuetudines
" in casu consimili consuevit fieri.

" Alia est, quod fratres audiunt confessiones sine licentia
" episcoporum et sacerdotum parochialium ecclesiarum.
" Super quo sic ordinamus; quod fratres propter indul-
" gentias ordini factas non omittant quin petant licentiam
" audiendi confessiones ab episcopis et sacerdotibus parochia-
" libus.

" Hanc autem ordinationem volumus in scriptis deferri ad f. 77
" quemlibet conventum totius ordinis nostri, et diligenter
" observari.

" Actum Mediolani in capitulo generali, anno Domini
" MCCLV."

Dominus Papa concessit quod de canonica portione usque ad tempora ista sint liberati et absoluti omnes fratres, ubi non fuerit petita, et quod sint liberati quoad conscientias suas, ut antea; si non petitur ab

A.D. 1258. eis. Si vero petatur, sufficit eis stare juri. Hoc autem concessit Papa feria quarta ante caput jejunii.

De Oxonia.

Regulations for regents at Oxford who transgress the statutes.

Memorandum quod anno Domini MCCLVIII., iv. non Junii, in ecclesia beatæ Mariæ Oxoniæ, pro bono pacis ordinatum fuit per cancellarium et Universitatem magistrorum Oxoniæ in hac forma: Quod quicumque magister regens transgressor statutorum Universitatis inveniatur, a suis lectionibus per tres dies amodo sit suspensus jure et auctoritate statuti in quo prius continebatur, suspendatur. Et si venerit congregatione adhuc extante, tam in inceptionibus magistrorum, quam in funerationibus magistrorum et scholarium defunctorum, denuncient procuratores ita, "Nos procuratores denunciamus te magistrum "suspensum auctoritate statuti, nisi in fide qua teneris Uni- "versitati, dicas te credere habere rationabilem excusationem." Et si non venerit in ipsa congregatione, tunc idem fiat in proxima sequente, denunciato ei prius specialiter quod intersit. Et si in proximo non fuerit congregatio, ad id ipsum faciendum faciant procuratores fieri congregationem quæ ultra triduum non differatur.

Printed from this copy in Wood. Hist. Univ. Oxon., i. 109.

Protestatus est tunc ibi David archidiaconus Derbeiæ, canonicus Lincolniensis, coram dictis cancellario et Universitate, pro jurisdictione, auctoritate, et officio domini sui episcopi Lincolniensis suorumque successorum, et dignitate et consuetudinibus ecclesiæ Lincolniensis, ne quoad hæc eis per dictam ordinationem aut alia statuta Universitatis in aliquo præjudicetur: cancellario et magistris prædictis protestantibus, quod in his per sua statuta vel ordinationem in nullo volunt nec intendunt præjudicare dicto episcopo, aut suis successoribus, seu ecclesiæ Lincolniensi. In cujus testimonium, etc.

Hæc est pax reformata inter magistros Oxoniæ.

Litera papalis Deo odibilis et hominibus.

Letter of Pope Innocent IV. to the archdeacon of Canterbury to obtain a prebend in Lincoln

Litera papalis anno Domini MCCLIII. transmissa archidiacono Cantuariæ et magistro Innocentio, super provisione facienda cuidam Romano in ecclesia Lincolniæ, propter quod dominus Robertus Lincolniensis episcopus eisdem rescripsit, sicut superius eodem anno continetur.

Intelleximus vos mandata apostolica sub hac forma susce- A.D. 1258.
pisse: "Innocentius episcopus, servus servorum Dei, dilectis cathedral
" filiis archidiacono Cantuariensi et magistro Innocentio scrip- for his
" tori nostro in Anglia commoranti, salutem et apostolicam be- nephew
" nedictionem. Cum dilectus filius noster G[ulielmus][1] Sancti Frederick
" Eustachii diaconus cardinalis dilecto filio Frederico de Lavania di La-
" scriptori nostro, clerico, nepoti nostro, de speciali mandato vagna.
" nostro canonicatum Lincolniæ cum plenitudine juris canonice
" duxerit conferendum, ipsum per suum annulum corporaliter
" et præsentialiter investiens de eodem, ut ex tunc canonicus
" Lincolniæ existat, plenum nomen et jus canonici consequatur
" ibidem, et præbendam si qua vacaverit in ecclesia Lincolniæ
" a tempore quo dudum literæ nostræ super receptione ac
" provisione facienda sibi in eadem ecclesia de præmissis
" venerabili fratri nostro Lincolniensi episcopo præsentatæ
" fuerint, alioquin primo vacaturam conferendam sibi dona-
" tioni apostolicæ reservaverit; decernendo irritum et inane,
" si quid de præbenda hujusmodi a quoquam fuerit attemp-
" tatum, necnon et in contradictores et rebelles excommunica-
" tionis sententiam nihilominus promulgando, prout in literis
" ejusdem cardinalis exinde confectis plenius continetur: nos
" ipsius Frederici devotis precibus inclinati, quod ab eodem
" cardinale super hæc factum est, ratum et gratum habentes,
" illud auctoritate apostolica duximus confirmandum. Quo-
" circa discretioni vestræ per apostolica scripta mandamus,
" quatenus eundem Fredericum vel procuratorem suum ejus
" nomine in corporalem possessionem prædictorum canonicatus
" et præbendæ auctoritate nostra inducatis et defendatis in- f. 78.
" ductum, contradictores per censuram ecclesiasticam appella-
" tione postposita compescendo, non obstantibus aliquibus
" consuetudinibus vel statutis, juramentis, vel confirmationibus
" sedis Apostolicæ, seu quacumque firmitate alia roboratis,
" vel quod dictus Fredericus præsens non fuerit ad præstandum
" juramentum de observandis consuetudinibus ejusdem ecclesiæ
" consuetum, sive si episcopo præfato vel capitulo ipsius
" ecclesiæ communiter vel sigillatim, seu aliis quibuscumque
" personis a dicta sede indultum existat, quod ad receptionem
" vel provisionem alicujus compelli, sive cum[2] quivis alius in
" ecclesia eorum nemini providere valeat, vel quod interdici,
" suspendi, aut excommunicari non possint per literas apo-
" stolicas sub quacumque forma verborum obtentas, vel etiam

[1] William de Fiesco, nephew of the Pope.

[2] *cum*] ad, MS.

A.D. 1258. " obtinendas, etiamsi totus tenor indulgentiarum hujusmodi
" de verbo ad verbum in eisdem literis sit insertus; sive
" quibuslibet aliis indulgentiis quibuscumque personis, dignitati
" vel loco sub quacumque forma concessis a sede Apostolica,
" vel etiam concedendis per quas affectus provisionis hujus-
" modi posset impediri aliquatenus vel differri, cum velimus
" eas de certa scientia, quantum ad provisionem factam et
" faciendam Frederico prædicto in ecclesia Lincolniensi,
" viribus omnino carere. Cæterum si aliqui prædicto Frede-
" rico vel procuratori suo super præmissis vel aliquo præ-
" missorum se aliquatenus duxerint opponendos, illos ex parte
" nostra citare curetis peremptorie, ut infra duorum mensium
" spatium post citationem vestram, personaliter compareant
" coram nobis, eidem Frederico super præmissis legitime
" responsuri, non obstantibus privilegiis sive quibuslibet in-
" dulgentiis personis regni Angliæ generaliter, vel cuivis alii
" personæ, dignitati, vel loco specialiter a prædicta sede sub
" quacumque forma verborum concessis, quod non possint
" citra mare seu extra civitatem vel diœcesim suam in judicio
" evocari, per literas apostolicas sub quacumque forma ob-
" tentas, quæ privilegium et indulgentias eisdem personis de
" certo facto nolumus suffragari, et constitutione de duabus
" dietis edita in concilio generali. Diem autem citationis et
" formam nobis vestris literis, tenorem præsentium conti-
" nentibus, fideliter intimetis. Quod si non ambo his exsequen-
" dis potueritis interesse, alter vestrum ea nihilominus exse-
" quatur. Datum etc."

Grosseteste's answer, v. supr. p. 311.

" Noverit discretio vestra, quod mandatis apostolicis affec-
" tione filiali omnino devote et reverenter obedio. His quoque
" quæ mandatis apostolicis, etc.," ut supra.

Facta digressione ad quædam quæ tempore præcedenti in regno Angliæ emerserunt, nec memoriæ commendata, et idcirco inter istius anni accidentia hic sunt inserta; redeamus ad ea quæ isto anno in regno facta sunt.

Parliament at Oxford.

Domino rege Henrico apud Wodestoke existente, convocatis et convenientibus apud Oxoniam totius regni magnatibus, cum equis et armis majoribus et minoribus, una cum clero, ad provisionem et regni in melius reformationem et ordinationem faciendam, sub fidei sacramento prolati sunt ibidem articuli qui indigent in regno correctione subsequentes.

Petunt comites et barones de successionibus, quod filius natus et primogenitus, vel filia, post patrem libere ingrediatur possessionem patris, ita quod capitalis dominus debet habere simplicem seisinam per unum ex ballivis suis, ita quod nihil capiatur per prædictum ballivum de exitibus terræ vel redditibus. Quando vero hæres fuerit plenæ ætatis, et prosecutus jus suum fuerit, ad faciendum domino suo quod facere debet, et ita fiat de fratre, vel sorore, et de avunculo scisito, si obierit sine hærede, ad nepotem suum filium primogeniti: et si frater non habeatur, ad liberos fratris vel sororis. Et sic deinceps per rationabile relevium et homagium et relevia domino feodi facienda; ita quod dominus feodi medio tempore nullum faciat vastum vel exilium, venditionem vel alienationem, de domibus, vel boscis, vivariis, parcis, sive hominibus villenagium tenentibus. Quod si hoc fecerit, et inde convictus fuerit, secundum quantitatem delicti puniatur. Et omnia damna quæ prædictus hæres ea occasione habuerit, sine dilatione restituet. Et cum hæres fecerit domino regi rationabile relevium cum fuerit plenæ ætatis, domina regina inde petit aurum secundum æstimationem decimæ partis, et videtur quod non debet habere nisi de fine.

A.D. 1258. Petitions of the barons at Oxford. Hereditary succession. f. 78 b. Queen's gold.

Item petunt remedium, quod ubi aliquis infra ætatem existens tenet plures terras de pluribus et diversis dominis, et idem teneat aliquam quantitatem terræ de domino rege in capite, per servitium militare, vel sergantiam, occasione cujus servitii dominus rex habet custodiam omnium terrarum et tenementorum prædictorum hæredis, de quocumque tenuerit; si dominus rex eat in exercitu, licet teneat in manu sua plura feoda militum de feodis aliorum, sicut prædictum est, nihilominus petit totum servitium a prædictis dominis feodi qui de eo tenent in capite, nec eis vult quicquam allocare ex hoc quod tenet custodiam prædictorum feodorum in manu sua.

Lands of minors.

Item, petunt barones habere custodiam terrarum et tenementorum suorum qui sunt de feodis suis et hæredum usque ad legitimam ætatem ipsorum. Ita quod dominus rex habeat maritagium et custodiam corporis penes se. Et hoc petunt de jure communi.

Item petunt quod castra regis committantur custodienda ad fideles suos, et de regno Angliæ natos, ob plures casus qui poterunt in regno Angliæ evenire vel emergere.

The king's castles.

Item petunt quod castra regis quæ sunt supra portus maris ubi navigia evenire possunt, committantur fidelibus hominibus de regno Angliæ natis, propter pericula plurima evidentia quæ emergere possunt si aliis committerentur.

A.D. 1258. Maritage. Item petunt de maritagiis domino regi pertinentibus, quod non maritentur ubi disparagentur, videlicet hominibus qui non sunt de natione regni Angliæ.

Forests. Item petunt remedium quod bosci et terræ infra metas forestæ non existentes, qui per ambulationem proborum hominum, et per quindecimam partem omnium bonorum hominum Angliæ domino regi datam deafforestati fuerunt, per voluntatem suam reafforestavit.

Item petunt de assartis factis infra metas forestæ de terris suis propriis, et tenementorum suorum de novo arentatis, unde dominus rex vendicat sibi custodiam hæredum talium, et nihilominus vendicat servitium omne inde debitum.

Item petunt remedium quod forestæ deafforestatæ per chartam regis, et per finem eidem per communitatem totius regni factam, ita quod quisque ubique possit libere fugare, dominus rex de voluntate sua pluribus dedit de prædicta libertate warennas, quæ sunt ad nocumentum prædictæ libertatis concessæ.

Monks. Item petunt remedium, quod religiosi non intrent in feodum comitum et baronum et aliorum, sine voluntate eorum, per quod amittunt imperpetuum custodias, maritagia, relevia, et eschaetas.

Item petunt remedium de abbatiis et prioratibus fundatis de feodis comitum et baronum, unde dominus rex ad vacationem dictarum domorum inde petit custodias, ita quod non possunt eligere sine voluntate domini regis; et hoc est in præjudicium comitum et baronum, cum servitia inde debita domino regi sustineant ut medii.

Eschaets. Item petunt remedium de hoc, quod dominus rex aliquando pluribus dat per chartam suam aliena jura, dicens illa esse eschaeta sua, unde tales dicunt quod non debent nec possunt respondere sine domino rege. Et cum justiciarii hoc ostendunt domino regi, nihil justitiæ in hac parte factum est.

Fines for not appearing before the justices. f. 79. Item petunt remedium, quod cum ipsi comites et barones habeant terras suas in pluribus comitatibus, et justiciarii domini regis sint itinerantes uno tempore in omnibus comitatibus prædictis, ad placitandum de omnibus placitis, et de foresta simul et semel, et nisi ipsi comites et barones compareant coram illis primo die communis summonitionis, amerciabuntur ad voluntatem domini regis pro sua absentia, nisi habeant breve domini regis de acquietantia.

Item prædicti justiciarii capiunt finem gravem pro pulchro placitando de quolibet comitatu, ne occasionentur, et non debent emere jura, et de aliis pluribus occasionibus de placitis coronæ. Et si villatæ quatuor propinquiores ad mortem

hominis interfecti vel submersi non accesserint, omnes de ætate xii. annorum prædictarum iv. villatarum graviter amerciabuntur. A.D. 1258.

Item petunt quod nullus possit firmare castrum supra portum maris, vel supra insulam infra inclusam, nisi sit de consensu concilii[1] totius regni Angliæ, quia plura pericula possent inde evenire. Sea-side castles.

Item de vicecomitum firmis, et aliorum ballivorum liberorum, qui capiunt comitatus et alias ballivas ad firmam, qui etiam habent comitatus suos ad tam altam firmam, quod non possunt dictam firmam inde levare; nec amerciant homines secundum quantitatem delicti, sed ad redemptionem ultra vires eos arctant. Farms of sheriffs.

Insuper dicunt quod vicecomites ad duos turnos suos per annum demandant personalem adventum comitum et baronum tenentium baronias suas in diversis locis et comitatibus; et si non venerint ibi personaliter, amerciant ipsos sine consideratione et judicio; et hoc, quia quilibet vicecomes dicit, quod in dictis turnis est justiciarius quoad diem. Fines enforced by the sheriffs.

Item, ubi aliquis habet aliquam partem terræ, scilicet duas acras terræ, vel plus vel minus, sine mansione eidem adjacente, nisi ratione illius terræ ad turnos suos veniat, tunc pro voluntate sua amerciabitur.

Item, si aliqua justiciaria mandata fuerit specialiter coram aliquo justiciario assignato, vel de nova disseisina, vel de morte antecessoris, vicecomites clamare faciunt in mercatis, quod omnes milites et libere tenentes patriæ, veniant ad certum diem et locum audituri et facturi præceptum regis, et cum ibi non venerint, eos amerciant pro voluntate sua.

Item petunt remedium de hoc, quod si aliquis comes, vel baro, vel ballivus, vel aliquis alius qui libertatem habeat vel in civitate vel in villata, ceperit aliquem malefactorem et illum obtulerit vicecomiti, vel suo ballivo, ad incarcerandum vel custodiendum quousque de eo fiat judicium, vicecomes recusat admittere prisonem illum, nisi is qui ipsum ceperit, finem faciat per sic quod ipsum recipiat.

Item de eo quod multi homines de diversis partibus regni propter caristiam temporis venientes, et per diversas provincias transitum facientes, fame et inedia moriuntur, et tunc per legem terræ visum factum est per coronatores, et quatuor villatas vicinas, et cum prædictæ villatæ de ita mortuis nihil sciunt nec dicunt, nisi quod casu prædicto moriuntur, et quia

[1] *concilii*] consilii, MS.

A.D. 1258. nihil de huthesia Englescheria assignatur, amerciatur patria coram justiciariis tanquam de murdro.

The king's prisage. Item, de prisis domini regis in nundinis et mercatis et civitatibus, videlicet quod hi qui assignati fuerint ad prædictas prisas capiendas, eas rationabiliter capiant, scilicet quantum pertinet ad prædictos usus domini regis, unde conqueruntur, quod dicti captores capiunt in duplo vel in triplo plusquam cedit ad usus domini regis: capiunt etiam totum illud superfluum ad opus suum, vel ad opus amicorum suorum retinent, et partem inde aliquam vendunt.

Item conqueruntur, quod dominus rex de prisis nullam fere facit pacationem, ita quod plures mercatores de regno Angliæ ultra modum depauperentur, et alii mercatores extranei ea occasione subtrahunt se deveniendi in terram istam cum suis mercibus, unde terra magnam incurrit jacturam.

f. 79 b. Item petunt remedium de sectis de novo levatis in regno,

Suits. tam ad comitatus et hundreda, quam ad curias libertatis, quæ nunquam aliquo tempore fieri consueverunt.

The Jews. Item, petunt remedium de hoc, quod Judæi aliquando debita sua et terras eis invadiatas magnatibus et potentioribus regni, qui terras minorum ingrediuntur ea occasione[1]: et licet ipsi qui debitum debent, parati sint ad solvendum prædictum debitum cum usuris, præfati magnates negotium prorogant, ut prædictæ terræ et tenementa aliquo modo sibi remanere possint, dicentes quod sine Judæo cui debebatur debitum, nihil possunt nec sciunt facere, et semper differunt solutionem dictæ pecuniæ, ita quod occasione mortis vel alicujus alterius casus, evidens periculum et manifesta patet imminere exhæredatio his quorum prædicta tenementa fuerunt.

Usurers and Caursines. Item, petunt remedium de Christianis usurariis, ut de Caursinis qui degunt Londiniis, cum Christianæ religione contrarium videatur, manu tenere vel fovere aliquos hujusmodi, saltem ex quo nomen Christiani induerunt. Et præterea, per eorum usuras plures depauperantur et destruuntur, et etiam plures mercandias venientes versus Londonias, tam per aquam quam per terram, occupant et emunt, ad magnum detrimentum mercatorum et omnium prædictæ civitatis, et ad magnum damnum domini regis, quia cum dominus rex talliat prædictam civitatem, in nullo participant nec participare volunt cum prædictis civibus in tallagiis et aliis domino regi faciendis.

Maritage. Item, petunt remedium de maritagiis alienatis, videlicet in tali casu, si aliquis dederit alicui unam carucatam terræ in

[1] Sic MS.

maritagio cum filia vel sorore, habendam et tenendam eis et hæredibus de prædictis filia vel sorore exeuntibus, ita videlicet quod si prædicta filia vel soror obierit sine hærede de corpore suo, terra cum pertinentiis integre revertatur ad ipsum qui terram dederit in maritagium, vel ad hæredes suos; et cum prædictum donum non sit absolutum sed conditionale; tamen mulieres post mortem virorum suorum in viduitate sua dant vel venduut prædicta maritagia et infeodant pro voluntate sua, licet hæredes de corpore suo non habuerint, nec hujusmodi feofamenta hucusque aliquatenus fuerunt revocata. Unde petunt, quod ex æquitate juris, ratione prædictæ conditionis, sive per breve de ingressu, vel aliquo alio modo competenti, provideatur remedium ad revocandum hujusmodi feofamenta, et quod in tali casu procedatur ad judicium pro ipso petente. A.D. 1258.

Item petunt remedium de hoc, quod dominus rex large facit militibus de regno suo acquietantiam, ne in assisis ponantur, juramentis, vel recognitionibus, propter quod in pluribus comitatibus pro defectu militum non potest capi aliqua magna assisa, et ita remanent hujusmodi loquelæ, ita quod petentes nunquam justitiam consequuntur. Soldiers.

Item, in pluribus comitatibus usitatum est, quod si aliquis defert breve de recto directum proximo capitali domino feodi, et petens probaverit defaltam curiæ ipsius capitalis domini pro consuetudine regni, et post eat ad comitatum, et petat quod adversarius suus summoneatur quod sit ad proximum comitatum, veniet superior capitalis dominus feodi ejusdem, et petit suam curiam inde, et habebit: et probata defalta curiæ, veniet adhuc alter superior dominus feodi illius, et petit similiter curiam suam, et habebit: et sic de singulis capitalibus dominis quotquot fuerint superiores. Quod est aperte contra justitiam, cum in brevi contineatur, quod capitalis dominus feodi cui breve dirigitur, plenum rectum teneat quod vicecomes faciat, etc. *Breve de recto.*

Litera cujusdam de curia regis de parliamento Oxoniæ.

" Salutem. Sciatis quod in parliamento Oxoniæ factus fuit " justiciarius Angliæ dominus Hugo le Bigot, qui juravit se " exhibiturum justitiam omnibus querelantibus, et quod hoc " non dimitteret pro domino rege vel regina, seu pro filiis " corum, sive pro aliquo vivente, vel re aliqua; nec odio vel " amore, nec prece nec pretio, nec quicquam ab aliquo reci- " piet, nisi esculenta et poculenta quæ ad mensam divitis " deferri solent. Postea ibidem commissa fuerunt omnia " castra domini regis certis personis Anglicis, quæ fere omnia Letter from some one who was present, describing the proceedings of the Parliament at Oxford. f. 80.

A.D. 1258. " prius erant in manibus alienigenarum. Postea autem ex-
" positis articulis prænotatis inter xxiv. juratos contentum[1]
" erat, quod quia dominus rex pauper erat, ita quod si esset
" persecutus ipse vel regnum suum per aliquem principem
" vicinum, immineret ei et regno suo grave periculum, et
" forsitan subversio totius regni; unde provisum fuit ut
" restituerentur ei omnes terræ, et omnia tenementa et castra
" per ipsum de corona alienata. Cui articulo fratres sui
" Pictavienses et quidam Anglici eorum fautores, videlicet
" Henricus filius regis Alemanniæ, et Johannes de Warenna,
" contradixerunt, et versus Wintoniam recesserunt omnes, ex-
" cepto filio regis Alemanniæ, licentia non petita. Sed ipse,
" cum barones suum requirerent juramentum de stando pro-
" visionibus eorum, respondit quod terram non habuit nisi ad
" voluntatem patris sui, et ideo eo inconsulto noluit, sicut
" nec debuit aliquod præstare juramentum, desicut eorum
" par non fuit. Et habuit tunc diem deliberandi ad consulen-
" dum patrem suum, videlicet xl. dies.

" Postea autem accesserunt omnes barones cum equis et
" armis una cum domino rege apud Wintoniam, parati obsi-
" dere castrum electi Wintoniensis, de Wlvesham, et postea
" alia castra sua, et castra W[illelmi] de Valentia, et persequi
" eos usque ad ultimum exterminium, nisi resilirent ab errore
" incepto contra communitatem regni super provisionibus
" baronum. Postea reconciliatus fuit Johannes de Warenna
" cum difficultate, et præstitit juramentum pro voluntate
" ipsorum. Postea vero fratres reges apud Wlvesham exis-
" tentes miserunt ad barones nuncios suos, volentes recon-
" ciliari, dicentes quod parati erant in omnibus stare ipsorum
" provisionibus. Quibus fuit responsum, quod cum jurassent
" a principio providere una cum eis reformationi et utilitati
" domini regis et regni, et sic de Oxonia recessissent tan-
" quam domini regis et communitatis seductores, tanquam
" fide mentiti, articulis et provisionibus ipsorum contradi-
" cendo, de eis minime poterat aliqua haberi confidentia,
" propter quod necesse fuit quod omnes exirent a regno cum
" tota sequela sua, usque dum status regni reformaretur; et
" postea dominus rex secundum quod haberet consilium, pro
" eis mandaret. Et cum dominus rex offerret dare cautionem
" securitatis pro eis, quod nullum pararent baronibus impedi-
" mentum vel gravamen, nec quod venirent contra provisio-

[1] *contentum*] Sic MS. Fulman proposes *conventum*.

" nem ipsorum, concessum fuit et provisum quod unum e A.D. 1258.
" duobus eligerent et facerent, vel quod exirent a regno sicut
" prædictum est, vel quod duo ex ipsis, Gwido videlicet et
" Galfridus de Lysingan, exirent a regno finaliter, et electus
" Wintoniensis et Willelmus de Valentia, qui terras habent
" in Anglia, morarentur in Anglia sub salva et decenti
" custodia per barones providenda, donec status regni reforma-
" retur. Tandem elegerunt omnes exire a regno dum tamen
" possent habere exitus terrarum suarum: quod utique non
" fuit eis de plano concessum; sed ut congruam suam habe-
" rent sustentationem de terrarum suorum exitibus, per pro-
" visionem baronum, et residuum in terra moraretur ad opus
" ipsorum custodiendum, et processu temporis, si videretur
" expedire, eis liberandum; quod non creditur evenire. Et
" cum postea peterent ut possent habere thesaurum suum
" secum; concessa fuerunt eis tantum sex milia marcarum,
" et residuum morabitur in terra, ad satisfaciendum inde
" omnibus de eis conquerentibus et ballivis suis; et quod
" superfuerit custodietur ad opus ipsorum. Postea autem
" petito et obtento salvo conductu, recesserunt omnes cum Flight of the Poitevins. July 14.
" prædictis sex milibus marcis tantum, et die Dominica
" proxima post Translationem beati Thomæ martyris apud
" Doroberniam transfretaverunt. Et missi sunt milites ad
" arrestandum et consignandum thesauros suos in locis diversis f. 80 b.
" religiosis.

" Postea autem dominus Edwardus cum maxima difficultate Prince Edward swears to the provisions, and has four counsellors appointed for him.
" ad hoc inductus, se supposuit baronum ordinationi et pro-
" visioni; qui etiam commiserunt ei certos quatuor con-
" siliarios, scilicet dominos Johannem de Bailol, Johannem
" de Gray, Stephanum Lungespeye, et Rogerum de Monte Alto.
" In brevi vero providebunt de statu hospitii ipsius et
" hospitii domini regis. Sæpius autem rogavit eos dominus
" rex, quod nullus moraretur cum eo nisi Anglicus; et ita
" erit. Magna et ardua habent ipsi barones providenda, quæ
" non possunt cito vel de facili consummari et effectui
" mancipari. Providebunt etiam in brevi una cum domino
" rege apud Londinias plura tangentia alienigenas, tam
" Romanos, quam mercatores, camsores, et alios. Ad deposi-
" tionem etiam et privationem electi Wintoniensis inniti
" proponunt barones præcise, et jam confœderati sunt cum
" monachis Sancti Swithuni. Feroçiter procedunt barones in
" agendis suis; utinam bonum finem sortiantur."

Fuerunt etiam in eodem parliamento apud Oxoniam xxiv. electi, videlicet xii. ex parte domini regis, et

A.D. 1258. totidem ex parte communitatis, quorum ordinationibus et provisionibus dominus rex et dominus Edwardus filius ejus, sicut superius prænotatur, se supposuerunt, super status eorundem et totius regni Angliæ correctione, et in melius reformatione. Plura etiam fuerunt ibidem et alibi pertusa, quæ inferius continentur.

Provisio facta apud Oxoniam.

The Provisions of Oxford.

Provisum est, quod de quolibet comitatu eligantur quatuor discreti et legales milites, qui quolibet die ubi tenetur comitatus, conveniant ad audiendum omnes querelas de quibuscumque transgressionibus et injuriis, quibuscumque personis illatis per vicecomites, ballivos, seu quoscumque[1] alios, et ad faciendum tachiamenta quæ ad dictas querelas pertinent, usque ad primum adventum capitalis justiciarii in partes illas. Ita quod sufficientes capiant plegios a conquerente, de prosequendo, et similiter ab eo de quo queritur, veniendo et juri parendo coram præfato justiciario in primo adventu suo. Et quod prædicti quatuor milites inrotulari faciant omnes prædictas querelas cum suis attachiamentis ordinate et serie, scilicet de quolibet hundredo separatim et per se. Ita quod præfatus justiciarius in primo adventu suo possit audire et terminare præfatas querelas sigillatim de quolibet hundredo. Et scire faciant vicecomiti quod venire faciant coram præfato justiciario in proximo adventu suo, ad dies et loca quæ eis scire faciet, omnes hundredarios et ballivos suos. Ita quod quilibet hundredarius venire faciat omnes conquerentes et defendentes de balliva sua, successive secundum quod præfatus justiciarius duxerit de prædicto hundredo placitare. Et tot et tales tàm milites quam alios liberos et legales homines de balliva sua per quos rei veritas melius convinci poterit; ita quod omnes simul et semel non vexentur, sed tot veniant quot possunt una die placitari et terminari.

Idem provisum est quod nullus miles de prædictis comitatibus, occasione acquietantiæ quod non ponatur in juratis vel assisis per chartam domini regis deferatur, nec quietus sit quoad provisionem istam sic factam pro communi utilitate totius regni.

[1] MS. inserts *ad*.

Electi ex parte domini regis.

A.D. 1258. Names of the twenty-four[1] elected on the parts of the king and the barons.

Dominus Londoniensis episcopus.[2]
Dominus Wintoniensis electus.[3]
Dominus H[enricus] filius regis Alemaniæ.
Dominus J[ohannes] comes Warennæ.
Dominus Guido de Lysinan.
Dominus W[illelmus] de Valentia.
Dominus J[ohannes] comes Warewici.
Dominus Johannes Mansel.
Frater J[ohannes] de Derlington.
Abbas Westmonasterii.[4]
Dominus H[enricus] de Hengham.

Electi ex parte comitum et baronum.

Dominus Wygornensis episcopus.[5]
Dominus Symon comes Leycestrensis.
Dominus Ricardus comes Gloverniæ.
Dominus Humfridus comes Herefordiæ.
Dominus Rogerus Marescallus.
Dominus Rogerus de Mortuo Mari.
Dominus J[ohannes] filius Galfridi.
Dominus Hugo le Bigot.
Dominus Ricardus de Gray.
Dominus W[illelmus] Bardulf.
Dominus P[etrus] de Monte Forti.
Dominus Hugo Dispensarius.

Et si contingat aliquem istorum necessitate interesse non posse, reliqui istorum eligant quem voluerint, scilicet alium necessarium loco absentis ad istud negotium prosequendum. f. 81.

For a translation of this and the following French documents, see the end of the volume.

Ceo jura le commun de Engleterre a Oxeneford.

Oath of the barons at Oxford.

Nus tels et tels fesum a saver a tute genz, ke nus avum jure sur seintes Euuangeles, e sumus tenuz ensemble par tel serment, e premettuns en bone fei, ke chesun de nus e tuz ensemble nus entre ciderums, e nus e les nos cuntre tute genz, dreit fesant, e rens pernant ke nus ne purrum sanz

[1] Only eleven are given on the king's side.
[2] Fulk Basset.
[3] Aymer de Lusignan.
[4] Richard de Crokesleye.
[5] Walter de Cantilupe.

A.D. 1258. mef fere, salve la fei le rei e de la corune. E premettuns sur meimc le serment, ke nus de nus ja ren ne prendra de tere ne de moeble, par que cest serment purra estre desturbe, u en nule ren empeyre. E si nul fet encontre ceo, nus le tendrums a enemi mortel.

Ceo est le serment a vint e quatre.

Oath of the twenty-four. Chescun jura sur seintes Euuangeles, ke il al honur de Deu, e a la fei le rei, e al profit del reaume, ordenera e tretera ovekes les avant dit jures sur le refurmement e le amendement del estat del reaume. E ke ne lerra pur dun, ne pur premesse, pur amur, ne pur hange, ne pur pour de nulli, ne pur gain, ne pur perte, ke leaument ne face solum la tenur de la lettre, ke le rei ad sur ceo done et sun fez ensement.

Ceo jura le haute justice de Engletere.

Oath of the justiciary. Il jure ke ben et leaument a sun poer fra ceo ke apent a la justicerie de dreiture tenir, a tute genz al prou le rei e del reaume, solum la purveance fete et a fere par les vint et quatre, et par le cunseil le rei e les hauz humes de la tere, ki li jurrunt en cestes choses a aider et a meintenir.

Ceo jura le chanceler de Engletere.

Oath of the chancellor. Ke il ne enselera nul bref fors bref de curs sanz le commandement le rei et de sun cunseil ke serra present. Ne enselera dun de grant garde, ne de grant [ ],[1] ne de eschaetes, sanz le assentement del grant cunseil u de la greinure partie. Ne ke il ne enselera ren ke seit encontre le ordinement, ke est fet et serra a fere par les vint et quatre, u par la greinure partie. Ne ke il ne prendra nul loer autrement ke il nest divise as autres. E lem li baudra un companiun en la furme ke le cunseil purverra.

Ceo est le serment ke les gardens des chaste[l]s firent.

Oath of the guardians of the king's castles. Ke il les chastels le rei leaument e en bone fei garderunt al oes le rei et de ses heyrs. E ke eus les rendrunt al rei u a ses heyrs et a nul autre, et par sun cunseil et en nule

[1] A blank space in the MS.

autre manere; ceo est a saver, par prodes homes de la tere esluz a sun cunseil, u par la greinure partie. E ceste furme par escrit dure desko a duze ans. E de ilokes en avant per cest establement et cest serment ne seint constreint, ke franchement ne les pussent rendre al rei u a ses heirs. A.D. 1258.

Ceo sunt ceus ke sunt jurez del conseil le rei.

Names of the sworn counsellors of the king.

Archiepiscopus Cantuariensis.
Episcopus Wygornensis.
Comes Leycestrensis.
Comes Glovernensis.
Comes Marscallus.
Petrus de Sabaudia.
Comes Albermarliæ.
Comes Warewik.
Comes Herefordensis.
Johannes Mansel.
Johannes filius Galfridi.
Petrus de Monte Forti.
Ricardus de Gray.
Rogerus de Mortuo Mari.
Jacobus de Aldithelege.

The two elected by the king's party.

Les duze de par le rei unt eslu des duze de par le commun } Le cunte Roger le Marscall. Hugo de Bigot.

The two elected by the barons' party.

E la partie ver le commun ad eslu des duze ke sunt de par le rei } Le cunte de Warewik. Johannes Mansell.

E ces quatre unt poer a eslire le cunseil le rei, et quant il unt eslu, il les mustrunt as vint et quatre; et la u la greinure partie de ces assente, seit tenu. f. 81 *b*.

Ces sunt les duze ke sunt eslu per les baruns a treter a treis parlemenz per an oveke le cunseil le rei pur tut le commun de la tere de commun bosoine.

The twelve elected by these four.

Episcopus Londoniensis.
Comes Wintoniensis.
Comes Herefordensis.
Philippus Basset.
Johannes de Bailol.
Johannes de Verdun.
Johannes de Gray.
Rogerus de Sumery.
Rogerus de Monte Alto.
Hugo Dispensarius.
Thomas de Gresley.
Ægidius de Argenten.

A.D. 1258. *Ces sunt les vint et quatre ke sunt mis per le commun a treter de aide le rei.*

The twenty-four appointed by the barons.

Episcopus Wigornensis.
Episcopus Londoniensis.
Episcopus Sarum.[1]
Comes Leycestrensis.
Comes Glovernensis.
Comes Marescallus.
Petrus de Sabaudia.
Comes Herefordensis.
Comes Aubemarliæ.
Comes Wintoniensis.
Comes Oxoniensis.
Johannes filius Galfridi.
Johannes de Gray.
Johannes de Bailol.
Rogerus de Mortuo Mari.
Rogerus de Monte Alto.
Rogerus de Sumery.
Petrus de Monte Forti.
Thomas de Greley.
Fulco de Kerdiston.
Ægidius de Argenton.
Johannes Kyriel.
Philippus Basset.
Ægidius de Erdinton.

E si aukun de ces ne i pusse estre u ne voile, a ces ke i serrunt apent poer de autre eslire en sun liu.

Del estat de seint Eglise.

Of the state of the Church.

A remembrer fet ke le estat le seint Eglise seit amende par les vint et quatre esluz a refurmer le estat del reaume de Engletere, kant il verrunt liu et tens, solum le poer ke il en unt par la lettre le rei de Engletere.

De la haute justice.

Of the justiciary.

Derichef ke justice seit mis un u deus, et quel poer il avera, et ke il ne seit fors un an. Issi ke al chef del an respoine devant le rei et sun cunseil de sun tens et devant celui ke serra apres lui.

[1] Giles de Bridport.

Del tresorer, e de le eschecker. A.D. 1258.

Autel del tresorer. Mes ke il rende acunte al chef del an. E bone genz autres seient mis al escheker solum le ordenement les avant dit vint et quatre. E la vengent totes les issues de la tere et en nule part ailurs. E ceo ke lem verra a amender, seit amende. Of the treasurer.

Del chanceler.

Autel del chanceler. Issi ke al chef del an respoine de sun tens. E ke il ne ensele hors de curs par la sule volunte del rei; mes le face par le cunseil ke serra entur le rei. Of the chancellor.

Del poer la justice et de bailivis.

La haute justice a poer de amender les tors fez de tutes autres justices, et de ballifs, e de cuntes, et de baruns, et de tutes autres genz, solum lei et dreit de la tere. E les brefs seint pledez solum lei de la tere, e en leus deues. E ke la justice ne prenge ren si ne seit present de pain et de vin et de teles choses, ceo est a saver, viandes et beifres, sicum lem ad este acustume a porter as tables de prodes homes a la jornee. E ceste meime chose seit entendue de tuz les cunseilers le rei et de tuz ses ballifs. E ke nul ballif par achesun de plai u de sun office ne prenge nul loer par sa main, ne par autru en nule manere. E si il est ateint, ke il seit reint, et cil ke done autresi. E si covent ke le rei done a sa justice et a sa gent ke le servent, ke il ne eient mester ke il ren prengent de autrui. Of the power of the justiciary, and bailiffs.

De vescuntes.

Les vescuntes seient purveus, leus genz et prodes homes et tere tenanz; issi ke en chescun cunte seit un vavasur del cunte memes vescunte, ke ben et leuement trete la gent del cunte et dreitement. E ke il ne prenge loer, e ke il ne seit vescunte fors un an ensemble. E ke en le an rende ses acuntes al echeker, e respoine de sun tens. E ke le rei lui face del soen, solum sun afferant coment il pusse garder le cunte dreitement. E ke il ne prenge nul loer, ne li ne ses ballifs. E si il seient ateint, seient reinz. Of the sheriffs. f. 82.

A remembrer fet ke lem mette tel amendement a la Gyuerie et as gardeins de la Gyuerie, ke lem i sauve le serement.

A.D. 1258.

De eschaeturs.

Of the eschaetors.

Bons eschaeturs seient mis. E ke il ne prengent rens des bens as morz, de queles teres deivent estre en la main le rei. Mes ke les eschaeturs eient franche administraciun des bens, deske il averunt fet le gre le rei si dette lui deivent. E ceo solum la furme de la Chartre de franchise. E ke lem enquerge des tors fez ke eschaeturs unt fet ca en arere, et seit amende de tel et de tel.[1] Ne tailage ne autre chose ne prenge, fors si come il devera solum la Chartre de franchise.

La Chartre de franchise seit garde fermement.

Del eschange de Lundres.

Of the exchange of London.

A remembrer fet del eschange de Lundres amender, et de la cite de Lundres, et de totes les autres citez le rei, ke a hunte et a destrucciuns sunt alez per tailages et autres oppressions.

De hospitio regis et reginæ.

Of the place of reception of the king and queen.

A remembrer fet del hostel le rei et la regine amender.

Des parlemenz, quanz serrunt tenuz per an et coment.

Times and manner of holding of parliaments.

Il fet a remembrer ke les xxiv. unt ordene ke treis parlemenz seient par an. Le premerein as utaves de Sein Michel. Le secund le demein de la Chandelur. Le terz le premer jor de June, ceo est a saver, treis semeines devant le Seint John. A ces treis parlemenz vendrunt les cunseilers le rei esluz, tut ne seient il pas mandez pur ver le estat del reaume, et pur treter les cummuns bosoingnes del reaume et del rei ensement. E autre fez ensement quant mester serra per le mandement le rei.

Si fet a remembrer ke le commun eslise xii. prodes homes, ke vendrunt as parlemenz et autre fez quant mester serra, quant le rei u sun cunseil les mandera pur treter de bosoingnes le rei et del reaume. E ke le commun tendra pur estable ceo ke ces xii. frunt. E ceo serra fet pur esparnier le cust del commun.

Quinze serrunt nomez par ces quatre, ceo est a saver, per le cunt le Marechall, le cunte de Warewik, Hugo le Bigot, et John Mansel, ki sunt esluz par les xxiv. pur nomer les devant dit quinze, les queus serrunt de conseil le rei. E

[1] *tel*] lel, MS.

serrunt cunfermez par les avant dit xxiv. u par la greinore partie de els. E averunt poer del rei conseiler en bone fei del governement del reaume, et de totes choses ke al rei u al reaume pertenent. E pur amender et adrescer totes les choses ke il verrunt ke facent a adrescer et amender. E su le haute justice, et sur totes autres genz. E si il ne poent tuz estre, ceo ke la greinure partie fra, serra ferm et estable. A.D. 1258.

Ces sunt les nums des cheveleins chasteaus le rei, et de ceus ke les unt engarde.

		Names of the castles and their guardians.
Robertus de Neville,	Bamburg. Novum Castrum super Tyne.	
Gilbertus de Gant,	Scardeburg.	
Willelmus Bardulf,	Notingham.	
Radulfus Basset de Sapercot,	Norhamton.	
Hugo Bigot,	Turris Londoniarum.	
Ricardus de Gray,	Doveria.	
Nicholaus de Moules,	Roucestria et Cantuaria. Wintonia.	
Rogerus de Samford,	Porcestria.	f. 82 *b*.
Stephanus Longe Espee,	Corfe.	
Matheus de Besill,	Gloucestria.	
Henricus de Tracy,	Exonia.	
Ricardus de Rochele,	Haldesham.	
Johannes de Gray,	Herefordia.	
Robertus Walrant,	Sarum.	
Hugo Dispensarius,	Horestan.	
Petrus de Monte Forti,	Brugewalter.	
Comes Warewik,	Divises.	
Johannes filius Bernardi,	Oxonia.	

Eodem tempore de communi domini regis et communitatis consilio factæ sunt chartæ domini regis subsequentes, et scriptæ Latine, Gallice, et Anglice, et per totum regnum Angliæ ad omnes comitatus transmissæ, ut ibidem per vicecomites lectæ, et intellectæ, firmiter ab omnibus in posterum observarentur illæsæ.

Charta regis.

Henri, par la grace de Deu rei de Engletere, duc de Normandie, de Aquitanie, et cunte de Angou, a tuz ses feus et leus saluz. Pur coe ke nus desirrums et volums ke hastive Charter of the king giving assurance

A.D. 1258. that justice shall be done by the sheriffs without bribes.

dreiture seit fete par tote nostre reaume autresi ben as poveres cum a riches, nus volums et comanduns ke tuz les torz ke unt este fet de nostre tens en vostre cunte, ki unkes le avera fet, seint mustre as quatre chevalers ke nus avum a coe aturne, si en avant ne lur eit este mustrez. E nus, al plus hastivement ke nus purrums, les frum amender et adrescer. Mes si nus ne purrums si hastivement ceste chose fere cume nus vodrums, et cume mester serreit a vous et a nus, ne nus[1] ne vous devez pas amerveiler ke la chose, ke est si longement malement ale a nostre damage et al vostre, ke eles ne poent si tost estre amendez. Mes par les premer amendemenz ke serrunt fet al cunte u nus averum nostre justice et de nos autres prodes homes, pur coe poez aver certeyn esperance ke ausi fra lem a vous al plus tost ke lem purra. Sachez ke nus avum fet jurer chescun de nos vescuntes icel serment, ke il nus servira lewement, et lewement tendra a son poer ceo ke est desuz escrit; ceo est a saver, ke il fra dreiture communement a tute gent solum le poer ke il a de sun office. E ceo ne lerra pur amur, ne pur hayne, ne pur pour de nul, ne pur nule coveytise, ke il ausi ben et ausi tost ne face hastive dreiture al povere home cume al riche; ne de nuly ren prendra par li, ne par autre en nule manere, par art ne par engyn par achesun de la baylie, fors solement mangers et beyfres ke lem est acustume a porter as tables, ausi cume a une jornee al plus; ne ke il ne avera fors eyne chevaus en lyu ou il herberge, ovekes autre par achesun de sa bayllie; ne oveke nul ne herbergera ke eit meins de quarante livere de tere, ne en nule mesun de religion ke eit meins de value de cent mars chesun an de teres ou de rentes; ne ovekes les lyus dites ne herbergera ke une fiet par an, ou deus al plus. E ceo ne fra fors par lur priere et par lur bone volunte. E ke ceo a custume ne trerra. E si il covent ke il herberge, ke plus ne prendra de presenz ne de autre chose ke plus vaile ke duze deners. E ke de serganz ne avera fors tant cum li covendra covenablement tenir pur garder sa bayllie, e teus serganz prendra, des queus il seit si seur ke il pusse respondre de lur fet. E ke le pais ne seit trop greve pur lur manger ne pur lur beyfres. E ceul tant cume il sunt en bayllie, nul home clerc ne lay, franc ne vilein, de mesun de religion ne de vilee, ne demanderunt ne prendrunt aygnel, garbe, blee, ne leine, ne nul autre manere de moble, ne deners

f. 83.

[1] *nus*] vus, MS.

ne ke le vaille, si come plusurs unt acustume ca en arere. A.D. 1258.
E co lur face jurer le vescunte kant il les mettra en bailie.
E ke cuntez, hundredes, wapetakes, ne nul autre manere de
baillìes de nostre reaume debaudra a ferme a nulli. E seient
certeins vescuntes, et tote maneres de autres baillis, ke si nul
est ateint de nule manere de autre prise ke suz est escrit par
achesun de sa baillie, ke il serra reint ausi ben le donur come
le recevur; kar nus avum purveu par le cunseil de nos hauz
homes ke tuz jurs mes seit fete plenere et hastive dreiture a
tuz sanz nule manere de luer. E pur co nus comanduns et
defenduns a tuz et a totes, ke a nul de nos baillis rens ne
offrent, ne promettent, ne donent, sur peine de estre reint; kar
quant le vescunt vendra al chef del an sur sun acunte, lem li
livera ses covenables despenses ke avera fet, pur sa baillie
garder et pur le luer de ses serganz. E pur co le donums
nus del nostre, ke nus ne volums ke il eient achesun de rens
prendre de autru. E nus volums ke nul de nos baillis ke nus
metums en nostre tere, viscunte ne autre, demorge en sa baillie
plus de un an. E pur co le vous fesums a saver ke si
duresces ou torz seient fetes par les avant dites baillis, ke vus
meins les dotez, et plus seurement lurs torz mostrez. Testemoigne memes a Westmostre, le vintime jur de Octobré, le an
de nostre regne xlii.

Charta domini regis.

Printed from the Patent Rolls in the Fœdera, i. p. 377.

Henri par la grace, etc., a tuz ses feus, clers et lais, saluz. Charter confirming the acts of the council.
Sachez ke nus volums et otriums ke co ke nostre conseil ou
la greinore partie de eus, ke est eslu par nus ou par la com-
mune de nostre reaume, a fet et fra al honur de Deu et de
nostre fei et pur profit de nostre reaume, si come il le
ordenera, seit ferm et estable en tutes choses a tuz jurs. E
comandums et amonestums a tuz [feus] et leaus en la fei ke nus
deivent, ke il fermement tengent, et jurgent a tenir et a mein-
tenir, les establissemenz ke sunt fet ou sunt a fere pur le
avant dit conseil ou par la greinure partie de eus, en la manere
ke est dit de sus. E ke il se entremettent a co fere par
memes cest serment encuntre totes genz dun fesant et pernant.
E ke nul ne prenge de tere ne de moble, par quei ceste pur-
veance pusse estre desturbe ou empeire en nule manere. E
si nul ou nuls vengent encontre ceste chose, nus volums et
comandums nos feus et leus kes tengent nostre enemi mortel.
E pur co ke nus volums ke ceste chose seit ferm et estable,
nus emveims nos lettres overtes aselez de nostre sel en chescun
cunte a demorer la en tresor. Testmoigne memes apud Londonias, xviii. die Octobris, anno regni nostri xlii.

A.D. 1258. E ceste chose fu fite devant Boneface archiepiscopo Cantuariensi, Waltero de Cantelupo episcopo Wigornensi; Simone de Munfort comite Leycestriæ, Ricardo de Clare comite Gloverniæ, Petro de Sauve, Wiltelmo de Fortibus comite Albemarliæ, Johanne Plesiz comite Warewik, Rogero de Quenci comite Wintoniæ, Johanne filio Galfridi, Petro de Munfort, Ricardo de Gray, Rogero de Mortemer, James de Aldithel, Hugone Dispensario.

Litera domini [regis] vicecomitibus omnibus regni directa.

Writ to the sheriffs to make enquiry into excesses committed in their several counties. f. 83 *b*.

"Henricus Dei gratia, etc., dilectis et fidelibus tali vicecomiti, etc. Cum nuper in parliamento nostro Oxoniæ communiter fuerit ordinatum, quod omnes excessus, transgressiones, et injuriæ factæ in regno nostro, inquirantur per quatuor milites singulorum comitatuum, ut cognita inde veritate facilius corrigantur; qui quidem quatuor milites ad prædictam inquisitionem fideliter faciendam corporale præstiterunt sacramentum in pleno comitatu, vel coram vicecomitibus et coronatoribus, si comitatus ille in proximo non teneatur, sicut singulis vicecomitibus nostris injunximus: mandamus vobis in fide qua nobis tenemini, quod præstito hujusmodi sacramento sicut prædictum est, per sacramentum proborum et legalium hominum de comitatu prædicto, per quos rei veritas inde melius sciri poterit, diligenter inquiratis per prædictum comitatum de omnimodis excessibus, transgressionibus, et injuriis in eodem comitatu a temporibus retroactis, per quascumque personas, quibuscumque illatis, et hoc tam de justiciariis, vicecomitibus, quam de aliis ballivis nostris, et cæteris quibuscumque personis: et inquisitionem inde factam sub sigillis vestris et sigillis eorum per quos facta fuerit, deferatis apud Westmonasterium in octavis Sancti Michaelis, in propriis personis vestris liberandam consilio nostro ibidem. Mandamus etiam vicecomiti nostro comitatus prædicti quod accepto a vobis corporali sacramento in forma prædicta, tot et tales milites et alios ejusdem comitatus, per quos dicta inquisitio melius fieri poterit, venire faciat coram vobis ad dies et loca quæ ei assignaveritis. Nolumus tamen vicecomitem nostrum ejusdem comitatus nunc præsentem, sub hujusmodi inquisitione comprehendi; nisi ipse forsan prius vicecomes extiterit in comitatu prædicto; quia de ipso tempore volumus quod de illo sicut de aliis inquiratur. Nec etiam volumus in prædicta inquisitione revolvi transgressiones aut injurias quæ alias coram justiciariis nostris per justum judicium curiæ

Matt. Par. Additamenta, p. 215. Printed from this copy in the Fœdera, i. p. 375.

" nostræ et secundum legem terræ nostræ terminatæ sunt, A.D. 1258.
" aut per brevia nostra attachiatæ. In cujus rei testimonium
" has literas nostras patentes vobis mittimus, teste meipso
" apud Westmonasterium, xxviii. die Julii, anno regni nos-
" tri xlii."

Isto anno missi sunt nuncii ex parte domini regis et communitatis ad summum Pontificem pro statu regni et Ecclesiæ, literas sigillis magnatum signatas quorum nomina in eisdem inseruntur, deferentes in hæc verba:

Matt. Par. Additamenta, p. 215. Annal. de Theokesberia, p. 170, where the variations between the copies are pointed out.

Letter from the barons to Pope Alexander IV. against the king's Poitevin relations.

" Sanctissimo patri ac domino, A[lexandro] Dei gratia
" sanctæ universalis Ecclesiæ summo Pontifici, communitas
" comitum, procerum, et magnatum, aliorumque regni Angliæ,
" cum subjectione debita pedum oscula beatorum. Nuper
" vestra sanctitas, tam per literas quam per venerabilem
" virum magistrum Arlotum, subdiaconum et notarium ves-
" trum, nos multipliciter monuit et induxit, ut dominum
" nostrum illustrem regem Angliæ in prosecutione regni
" Ciciliæ juvaremus, sibi commune subsidium super hoc
" faciendo. Licet autem idem dominus rex absque nostro
" consilio et consensu, quinimo nobis reclamantibus et invitis,
" hujusmodi negotium assumpsisset, quod sibi impossibile
" propter difficultatem conditionum, et alia quæ statum
" nostrum respiciebant, penitus credebamus; ob reverentiam
" tamen Apostolicæ sedis et vestram, eidem domino regi
" duximus respondendum, quod si de procerum et magnatum
" suorum consilio regnum suum, in multis multipliciter de-
" formatum, vellet in melius reformare, et vos conditiones in
" privilegio vestro contentas, vires ipsius regis excedentes
" omnino, ad hoc mitigare velletis, quod juxta reformationem
" et mitigationem hujusmodi, optatus eventus negotii spera-
" retur, opem præberemus et operam efficacem, ut rex nego-
" tium quod sine nobis assumpserat, per nostrum auxilium
" posset perducere ad effectum. Cæterum memoratus rex
" attendens importabile pondus negotii memorati, et statum
" regni sui imbecillem, voluit et expresse consensit, ut de
" procerum et magnatum suorum consilio, sine quibus regnum
" suum gubernare non poterat, nec negotium prosequi memo-
" ratum, dicta reformatio proveniret; hoc videlicet modo, ut
" xii. ex parte sua electi, et alii totidem ex parte communitatis
" nominati, disponerent, statuerent, ac etiam ordinarent super
" reformatione ac melioratione status regni Angliæ, et ipsum
" regnum contingentibus, prout eis melius expediens videretur;
" promittens tam ipse quam dominus Edwardus primogenitus
" suus, ac firmantes propriis juramentis suis, quod per dictos

A.D. 1258. f. 84. " viginti quatuor vel majorem partem ipsorum ordinatum " existeret, inviolabiliter observare; facturi et procuraturi " securitatem omnimodam quam ipsi viginti quatuor vel major " pars ipsorum super hoc fieri providerent.

" Verum cum inter duodecim ex parte regis electos, electus " Wintoniensis et fratres sui nominati fuissent; idem electus " quasi salutis suæ immemor, et invigilans turbationi regni " et dispendiis, potius quam reformationi, regem ipsum " sollicitavit, et toto posse induxit, eidem immensam pro- " mittens pecuniam etiam usque ad exinanitionem propriæ " substantiæ et facultatis Wintoniensis ecclesiæ; ut spreto " juramento proprio, a promissionibus hujusmodi resiliret, in " regni sui grave dispendium et irreparabile detrimentum. " Cumque per hanc viam intentionis suæ desiderium suum " explere non posset, ad alia se convertens, dominum Ed- " wardum et quosdam alios de nobilioribus totius regni " animavit, et quantum in se fuit, stimulavit ad subversionem " totius negotii, quasi in necem totius regni et lapsum irre- " parabilem conjurasset, ut de illo vere posset dici, *Iste est* " *vir qui turbavit terram, et concussit regnum.* Nam cum " ad reformationem prædictam qui ad hoc nominati fuerant, " studio vigilanti intenderent, prædictus electus et fratres sui, " nunc per subterfugia, nunc per alias cavillationes varias, " eventum reformationis hujusmodi retardabant. Sed *mentita* " *est iniquitas sibi*, quia quanto plus conabatur negotium " impedire, tanto ferventius et constantius alii zelo reipublicæ " inflammati, instantiori vigilia et propensiori cautela illud " promovere studebant, attendentes quod firma cohærentia " fidelis esse non potest, ubi non tenax unio voluntatum fuerit, " et ipsorum conglutinatio animorum. Sed quid ultra? Præ- " dictorum electi et fratrum suorum tam graves erant " excessus et grandes, quod[1] *clamor pauperum ad cœlum* " *ascenderat contra ipsos.* Ipsorum enim ministri et officiales, " quin potius satellites et prædones, deprædabantur pauperes, " insidiabantur simplicibus, fovebant impios, opprimebant " innocentes, exultabant in rebus pessimis, lætabantur cum
Hos. iv. 8. " male fecissent, *peccata populi comedentes*, luxuriabantur in " lacrymis viduarum et nuditate[2] pupillorum, gaudentes in " oppressionibus subditorum. Et in tantum ipsorum effrænata " rabies invaluerat, quod nec sub ipsis minores vivere pote- " rant, nec cum ipsis conversari pares, nec supra ipsos " imperare majores.

---

[1] MS. inserts *clam.*

[2] *nuditate*] nuditatem, MS.

" Nos igitur attendentes quod respublica corpus quoddam A.D. 1258.
" est, quod divini muneris beneficio vegetatur, et summæ
" æquitatis nutu agitur, et regitur quodam moderamine
" rationis; nec expedit quod in uno corpore distantia sit
" membrorum, dictos electum et fratres suos, tanquam tur-
" batores quietis et tranquillitatis regni totius, post multas
" instantias et frequentes monitiones, vocavimus et vocari per
" dominum regem fecimus, ut judicio sisterent, suis quere-
" lantibus responsuri juxta consuetudines regni et leges; ita
" quod duo ex ipsis quos mallent regnum exirent, reliquis
" duobus remanentibus, qui pro se et aliis responderent; aut
" si sibi magis expediens viderent, regnum omnes exirent.
" Qui suis culpis exigentibus subire judicium formidantes,
" maluerunt exire, quam rigorem judicii expectare.

" Sed nec adhuc nobis et regno plene super hoc cautum
" existeret, si electus, cui totius turbationis materiam merito
" imputamus, rediret in Angliam, cujus præsentia subito
" posset intervertere quicquid nostra solicitudo multis vigiliis
" et infinitis laboribus studuit ordinare. Unde fixum est
" propositum omnium, et accensum desiderium singulorum,
" quod ille auctor schismatis, homo dissensionis et scandali,
" inter nos deinceps nullatenus conversetur. Quia igitur
" præfatus electus et fratres regem et dominum Edwardum
" infatuerant adeo, quod [non] solum insolentiæ suæ remanc-
" bant penitus impunitæ; sed quod pejus est, et verecundum
" dicere, terribileque audire, si quis contra ipsos vel eorum
" aliquem deferret in judicio quæstionem, rex, qui delinquen-
" tem punire et delictum corrigere tenebatur, ipsos in suis
" facinoribus nutriens, contra conquerentem mirabiliter tur- f. 84 b.
" babatur, et qui debebat esse judex propitius, ad eorum
" suggestionem, fiebat adversarius, et nonnunquam terribilis
" inimicus. Ita quod fulciti regis potentia et favore, quos
" volebant opprimebant; immunitates et libertates ecclesiarum
" damnabiliter violando, clericos vulnerando, homines incar-
" cerando, in præjudicium coronæ, cui soli competit hujus-
" modi incarceratio, laxatis habenis nequitiæ, dilatando per
" regnum pro suæ libito voluntatis. Unde si, quod absti,
" electus rediret in Angliam, pejora prioribus probabiliter
" formidamus. Propter quod sanctitati vestræ omni affectione
" qua possumus, supplicamus, quatenus sicut unitatem et
" pacem regni Angliæ, quod semper devotum vobis extitit
" et existet, diligitis, sæpedictum electum ab administratione
" Wintoniensis ecclesiæ, quæ ex munificentia sedis Apostolicæ
" sibi concessa fuerat, amoveatis omnino. Et magis expedit
" quod istud fiat sine scandalo, de vestræ plenitudine digni-

A.D. 1258. " tatis, quam, quod Deus avertat, occasione ipsius pejora " contingant, et nos vestri devotissimi, aliud facere compella- " mur. Scituri pro certo, quod etiamsi dominus rex et " regni majores hoc vellent, communitas tamen ipsius ingres- " sum in Angliam nullatenus sustineret; potius enim sævirent " in ipsum, quam illius intolerabilem sævitiam exspectarent. " Quinimo omnibus regnicolis onerosum, et toti regno dispen- " diosum existeret, si proventus, de quibus regnum infestare " disposuit, perciperet; quod et omnes qui qualitatem negotii " noverant, asseverant. Et certe, clementissime pater et " domine, hoc satis credimus sine scandalo faciendum, cum " non sit in episcopum consecratus, sed tantum sibi admini- " stratio sit concessa. Super his autem et aliis quæ nuncii " nostri, latores præsentium, sanctitati vestræ exponent, fidem " indubitatam adhibere velitis, petitiones nostras quas per " ipsos vobis offerimus, si placet, ad exauditionis gratiam " admittendo. Et nos Ricardus de Clare, comes Gloverniæ " et Hertfordiæ, Symon de Monte Forti, comes Leycestriæ, " R[ogerus] Bigot, marescallus Angliæ, H[umfridus] de " Boun Herefordiæ, W[illelmus] de Fortibus Albemarliæ, " J[ohannes] de Plessetis Warewik comites, Hugo le Bigot, " justiciarius Angliæ, Petrus de Sabaudia, Johannes filius " Galfridi, Jacobus de Aldithelega, Petrus de Monte Forti, vice " totius communitatis, præsentibus literis sigilla nostra appo- " suimus in testimonium prædictorum. Conservet incolumi- " tatem vestram Altissimus per tempora longiora. Datum."

Poisoning of the abbat of Westminster, and others.

Post recessum domini regis et baronum Angliæ a parliamento Oxoniæ, apud Wintoniam fuerunt cum domino Edwardo plerique Angliæ magnates in præ- libatione; inter quos quidam perditionis filius venenum ibidem porrectum gustari procuravit, quo etiam hausto a quibusdam et sumpto, aliquibus eodem die non sine planctu et dolore exspirantibus, abbas Westmonasterii[1] et quidam alii spiritum ultimum exhalarunt. Ricardus etiam de Clare, comes Gloverniæ, tonsis capillis et ungulis cadentibus semivivus evasit, Willelmo de Clare fratre suo per prædictum letiferum haustum jam defuncto.

Peace arranged at

Eodem anno fuit parliamentum apud Cambrey, inter

[1] Richard de Crokesleye.

reges Franciæ, Angliæ, et Alemaniæ, super certa pacis forma inter eos et eorum hæredes facienda et per scripta roboranda in perpetuum duratura, de Normannia et quibusdam aliis terris domini regis Angliæ transmarinis; ita quidem quod penes regem Franciæ pars melior remaneat, quæ non auferetur ab eo vel suis in sempiternum. A.D. 1258. Cambray between the kings of France, and England, and Richard, king of Germany.

Ricardus rex Alemaniæ circa festum Sancti Michaelis venit in Angliam, et occurrentibus eidem apud Cantuariam baronibus super eorum ordinationibus factis et faciendis, una cum communitate regni per eum fideliter observandis, in eorum præsentia præstitit sacramentum. Richard, king of Germany, swears to the provisions of Oxford.

Eodem anno, dominus Sewallus Eboracensis archiepiscopus obiit. Magister Godefridus de Lodeham, decanus Eboracensis, ejusdem loci consecratur archiepiscopus. Dominus Henricus de Lessintona, Lincolniensis episcopus, obiit. Ricardus de Gravelege, decanus Lincolniensis, successit episcopus. Obiit Johannes filius Galfridi.

De pace inter reges Romanorum, Francorum, et Angliæ. f. 85.

" Imperfectum meum sentiens, onus mihi impositum liben- Letter from
" tissime declinarem, nisi rei necessitas me urgeret; sed quia the nuncio
" his interfui quæ dicentur, sociis meis et dominis, quibus to the Pope,
" reverenter et humiliter me obedire oportet, placet ut ego giving an
" proponam. Nuncii pacis sumus et pacis gaudia nunciamus. account of
" Quoniam ecce, *reges terræ congregati sunt*, convenerunt in the conclu-
" unum Romanorum, Francorum, et Anglorum reges, dici sion of
" possunt autonomaice *reges terræ*, nam ipsi judicant terram, peace be-
" et eos metuunt fines terræ; ipsorum namque jurisdictio, tween the
" dominium, et potestas, protenditur *a mari usque ad mare*, king of the
" *et a flumine usque ad terminos orbis terrarum.* Cæteri Romans
" quoque reges eis conjuncti sunt vel subjecti, et idcirco and the
" reges terræ merito possunt dici. Isti reges licet conjuncti kings of
" sanguine et vinculo parentelæ, tamen hactenus divisi France and
" fuerunt loco et voto. Sed nunc congregati sunt, quia con- England.
" venerunt in unum. Non sicut illi de quibus alibi in
" Psalmo legitur, *Astiterunt reges terræ, et principes con-*
" *venerunt in unum*, etc., quin potius ut dicatur, *In conveniendo*

A.D. 1258. " *reges in unum ut serviant Dómino.* Convenerunt enim in
" unum fœdus pacis, concordiæ, et amoris, et per Illum *qui*
" *utraque facit unum.* Princeps enim pacis nostris principibus
" pacem dedit. Nam Ille apud quem est potestas, et terræ
" fecit concordiam in sublimibus suis, id est, in regibus
" Christianissimis et sibi devotis. Unde *gloria in excelsis*
" *Deo,* et tibi gratiarum actio, pater sancte, quia in terra
" pax est regibus benevolæ voluntatis. Gratiarum actio recte
" vobis, quia cælitus inspirati, religiosum virum fratrem
" Mansuetum pro pace hujusmodi facienda mittere voluistis,
" per cujus industriam et gratiam divinitus sibi datam, de-
" speratum negotium ad optatum pervenit effectum. Nam ita
" magnificavit eum Dominus in conspectu regum, ut omni
" suspicione submota, sibi tanquam pacis angelo credebatur
" omnino, et sic per ipsius ministerium dicti reges con-
" venerunt in unum. Item convenerunt, id est, convenire
" disposuerunt in unum locum pro pace hujusmodi publicanda,
" ubi *exsurget Deus* nam in pace factus est locus ejus, *et*
" *dissipabuntur inimici ipsius,* homicidæ scilicet, raptores,
" hæretici, schismatici, et alii pestilentes, qui de regum
" discordia colligebant seminarium suæ nequitiæ et erroris.
" Ibi justi epulabuntur et præ gaudio exultabunt, nam in
" pace principum quies est et exultatio populorum. Et sicut
" dicit sapiens, *Qui pacis ineunt consilia, sequitur eos gaudium,*
Ps. xxxvi. 37. " hæ sunt enim *reliquiæ homini pacifico;* ibi concurrent
" *principes* et prælati *conjuncti psallentibus in medio juven-*
Ps. lxvii. 26. " *cularum,* nam ibidem reginæ aderunt sicut credo. Ibi tres
" reges offerent aurum, thus, et myrrham, id est, munera
" devotionis, caritatis, et pacis. Felix illa dies, multis
" temporibus affectata! Beati oculi qui diem illum videbunt!
" In illa die *stillabunt montes dulcedinem,* quia susceperunt
" pacem, *et colles justitiam,* quia supervenit eis plenitudo
" temporis, id est, *abundantia pacis perpetuis temporibus*
" *duratura.* Item, quia in tractatu pacis quædam capitula
" continentur, quæ nondum diffinitionem receperunt finalem,
" convenerunt scilicet dicti reges in unum de fratribus vestris,
" in cujus præsentia desiderant dicta capitula expediri, pacem
" firmari, et etiam publicari; petentes unanimiter et instanter,
" ut pro tanto bono veniat scilicet frater ille legatus, et
" nullatenus se excuset. Nam si venerit, *dissipabit gentes*
" *quæ bella volunt, arcum conteret, et confringet;* hujusmodi
" rei namque tenemus initium.

" Nam cum nuper instaret finis et terminus treugarum,
" nonnullæ provinciæ erant ad arma paratæ; Scotiam, Hiber-
" niam, Wasconiaæ, te Walliam hostilitatis turbo erumpens

" nam graviter conturbarat. Sed Ille qui statuit procellam in A.D. 1258.
" auram, convertit nubilum in serenum; et ad sonitum hujus
" pacis omnis turbationis materia conquievit. Propter quod
" *apud insulas divulgatum est nomen tuum*, et dilectus est in
" pace tua; vere tua, quia per te feliciter inchoata, et tua
" auctoritate felicius consummanda. Item tua, quia divino
" munere facta. Multi enim summi pontifices super hoc totis f. 85 *b*.
" viribus laboraverunt, non potentes multis laboribus obtinere,
" quod ad nutum tuum est divina favente gratia expeditum.
" Item tua, quia ad honorem Dei, et exaltationem fidei
" Christianæ, et sempiternam memoriam tui nominis, cele-
" brata hujus rei memoria non relinquetur in sæcula,
" quomodo tempore Alexandri Papæ IV. facta est regum
" concordia; ecce enim, quod omnes isti tres reges congregati
" sunt, convenerunt ut tibi serviant in timore, et obediant ex
" amore. Nam deinceps sicut alter Salomon, in diebus pacis
" regibus poteris imperare et regnis. Confirma ergo quod
" operatus es in eis, cardinalem quem petimus destinando, ut
" sint *reges nutricii tui, et reginæ nutriciæ tuæ*, totusque
" mundus dicat et prædicet, per providentiam sedis Apo-
" stolicæ pacem hujusmodi provenisse, cardinalem siquidem
" tres reges petunt pro communi pace firmanda.

" Rex Angliæ petit sibi dari legatum in Anglia pro statu The king of England asks for a legate to be sent to England.
" regni sui in melius reformando.[1] Et hoc est secundum
" capitulum mandati nobis commissi. Sed audio quod non-
" nullis vertitur in stuporem, quod pro statu et contra casum
" regni Angliæ quædam remedia sunt inventa. Qui ergo non
" audivit audiat, et qui miratur gaudeat; nam hæc est *mutatio* Ps. lxxvi.
" *dexteræ Excelsi*; et quia scimus hoc a Domino esse factum, 11.
" non tam mirandum est quam laudibus attollendum. Certe
" pudor est dicere, dolorque et ignominia sustinera. Nam
" cum teste philosopho princeps totum se Deo, plurimum
" suæ patriæ, multum parentibus debeat et propinquis, mimis
" extraneis nonnullum, principem nostrum sapientibus et
" insipientibus, pusillis et majoribus debitorem, quidam regis
" fratres, privatum commodum utilitati publicæ præferentes,
" ita sibi singulariter vendicarunt, quod ipsum usibus rei-
" publicæ totaliter subtraxerunt, licet princeps non suus esse
" debeat, sed potius subditorum; nam cum secundum leges
" et jura regni sui deberet gubernacula moderari, sibi damna-
" biliter susurrabant, legibus principem non esse subjectum,
" quantum in se fuit, ipsum regem facientes exlegem, et sic,

[1] *reformando*] reformanda, MS.

A.D. 1258. " *libello recepto repudii*, ipsa justitia extra ipsius regni
" terminos exulabat; nam justum impius devorabat, rusticum
" curiaster, innocentem exactor, simplicem fraudulentus; et
" tamen hæc omnia remanebant penitus impunita. Rursus,
" cum procurasse deberent regem in divitiis copiosum, et
" locupletes habere subjectos, ipsi tanquam *filii sanguissugæ*
" clamabant continue, *Affer, Affer;* et ad modum locustarum
" istis recedentibus, alii succedebant, quod ex parte fuerat
" devoratum, exitialiter consumentes, ut impleretur in eis
" illud propheticum, *Residuum erucæ comedit locusta,*
" *et residuum locustæ comedit brucus, residuum bruci*
" *comedit ærugo.* Subditos quoque multipliciter opprimentes,
" divitias congregabant de paupertate aliorum, sibi delicias
" statuentes in calamitate multorum. Et quid ultra? Quasi
" in necem principis conjurassent, solium subverterant regiæ
" majestatis, justitiam denegando subditis, divitias principi
" subtrahendo, principi devotionem populi auferendo, quem
" ipsi magis debuerant facere amari a subditis quam timeri.
" Et in tantum invaluerat ista pestis, ut jam viderentur
" tempora Roboam evenisse, cujus regnum divisum fuit, quia
" spretis senioribus juniorum consilium præelegit.

" Sed Ille in cujus manu corda sunt regum, et quocumque
" vult illa inclinat, domino regi misericorditer inspiravit
" spiritum consilii sanioris. Unde attendens quod tunc salu-
" briter disponitur regnum, dum regitur consilio sapientum,
" majores et prudentiores regni sui elegit, volens, et tam
" scripto quam juramento promittens, quod ordinationi quam
" ipsi vel major pars eorum circa reformationem regni Angliæ,
" quod jam in præcipitium trahebatur, facerent, inviolabiliter
" observaret, et a suis subditis faceret inviolabiliter observari.
Prov. xi. 14. " Isti vero, scilicet majores, diligenter pensantes, quod *ubi*
f. 86. " *multa consilia ibi salus*, duodecim nominarunt, qui sciunt,
" volunt, et possunt paci terræ et populorum saluti prospicere,
" erudire regem ad justitiam faciendam, imminentibus obviare
" periculis, et præsumptionem malignam omnium cohibere.
" Ad istos ingreditur clamor pauperum, viduarum lacrymæ,
" gemitus orphanorum; nam qui antea gravabantur, nec
" poterant invenire solatium, nunc in suis justis petitionibus
" audiuntur. Per ipsos regalis dignitas erigitur, nam nunc
" potest scilicet rex imperare ad votum his a quibus habe-
" batur antea in contemptum. Speratur etiam firmiter, quod
" ecclesiastica dignitas a quibusdam redacta in opprobrium
" servitutis, nunc resurget in gratiam pristinæ libertatis. Pax
" subditis ministratur. Nam ut aliis quietem præparent,
" voluntarios labores appetunt, noctesque ducunt insomnes.

" Justitia libere exercetur. Prius enim aspectio, non electio A.D. 1258.
" judicem faciebat; nunc vero de communi consilio creatus
" est justiciarius, qui non justificabit impium pro muneribus,
" sed judicabit magnum ut parvum, debilem ut potentem.
" Sunt et alia quædam provisa, per quæ rex in divitiis abun-
" dabit. Et sic contra duo vulnerum genera quæ alii inflixe-
" rant, per istos scilicet xii. duo remedia sunt inventa. Volentes
" igitur rex et consiliarii sui, ut hæc felici inchoata principio,
" meliori exitu peragantur, petunt et supplicant quod legatum
" quem nomine ipsorum petimus, nobis liberaliter concedatis,
" ut per ipsius prudentiam, quæ jam statuta sunt, et in
" posterum statuentur, ad laudem Dei, et honorem ecclesiæ
" Romanæ et vestrum, sine aliqua suspicione procedant.
" Memini scriptum esse, *est tempus tacendi et tempus loquendi.* Eccles. iii.
" Diu autem *obmutui, et silui a bonis; sed dolor meus reno-* 7.
" *vatus est,* quia contra matrem meam Ecclesiam dolores novi Ps. xxxviii.
" insurgunt. Licet enim subjectorum mores totiusque mundi 3.
" statum utrumque noveritis, quia tamen humanum transcendit
" ingenium omnium habere notitiam, non est vestræ negli-
" gentiæ aut incuriæ ascribendum, si in tam spatiosis et
" diffusis regionibus quibus Dominus vos præfecit, singula
" non novistis ad plenum. Multa siquidem quandoque domi-
" num latent quæ subditis innotescunt. Unde audite pauca,
" si placet, quæ nec ego absque indevotionis nota valeo per-
" transire, nec vos sine periculo ignorare. Ecce quod devoti
" vestri illustris rex Angliæ, et sui proceres et magnates,
" legatum cardinalem instanter a sede Apostolica petierunt;
" nec ipsos ita credatis improvidos aut supinos, quin sciant
" legati præsentiam fore pluribus onerosam, maxime his
" diebus caristia temporis gravati, et multis exactionibus et
" expensis. Sed zelo devotionis accensi, fidei suæ testimo-
" nium perhibentes, malunt ista subire onera, quam quod
" scandalum oriatur. Nec tam instanter huic petitioni insis-
" terent, opportune et importune legatum petentes, nisi magna
" causa subesset. Nostis enim quod illustrium regum Franciæ
" et Angliæ discordia infinitos traxit populos in exterminium et
" ruinam; unde cum divina inspirante gratia inter dictos reges
" jam multa concordia reformata, affectant et ipsi per legatum
" sedis Apostolicæ pacem hujusmodi reformari, et finaliter
" consummari. Et dico proprie, consummari; quia revera
" multa restant agenda, sine quibus non poterit pax compleri.
" Item, in quo statu sit regnum Angliæ, bene nostis; nam
" repentinam et novam mutationem recepit. Et quia repentinæ
" mutationes frequenter morbos inducunt, et plerumque, sicut
" scitis, discordia perimit novitates, opus est concordante. Et

A.D. 1258. " quia etiam nova, multos fortasse perturbatores habebit,
" unde conservatore indiget. Item, quia ubi multa capita ibi
" multæ sententiæ, et hodie peccatis nostris exigentibus, ad
" malum proniores sunt homines quam ad bonum, directore
" opus est, qui inordinatos aliquorum motus compescat et
" stare faciat infra limites æquitatis. Quæ ergo ratio excu-
" sandi subesse poterit si in tantis necessitatibus ipsis peten-
" tibus et indigentibus negetur legatus? Certe nec minus
f. 86 b. " vestra interest quam ipsorum, quia melius est ante tempus
" occurrere, quam post causam vulneratam remedium inve-
" nire. Sunt etenim inter tantos nonnulli qui causas quærunt,
" imo potius occasiones, ut possint recedere ab amico. Unde
" quia tam vos quam dicta congregatio multos laboris æmulos
" [habetis] qui vestris et suis profectibus intabescunt, paci
" vestræ et quieti eorum vigilantius provideri oportet. Quid
" ultra? Si detur mihi loquendi licentia, in spiritu libertatis
" audeo dicere, quod nisi legatus venerit, dicetur publice,
" malitiam, cupiditatem, vel invidiam fuisse in causam.
" Malitiam, ne pax proveniat inter principes proloquuta;
" dicunt enim qui male sentiunt, quod Ecclesiæ pax ista non
" placet, eo quod in aqua turbida plenius quam in liquida
" piscabatur. Nec a nota cupiditatis erit dominus Papa
" exemptus omnino; nam dicent populi, noluit dominus Papa
" mittere legatum, ne in proventibus et obventionibus Angli-
" canis participem habeat, ne etiam curia sua litigantium et
" impetrantium multitudine vacuetur, ut magis gaudeat dicere,
" meum esse, quam nostrum. Sed absit quod hæc lepræ
" macula hujusmodi gloriosæ sedis faciem decoloret. Rursus,
" si denegetur legatus, nec domini cardinales a labe invidiæ
" dicentur prorsus immunes; nam qui male judicant, cito
" dicent, eo quod certa persona fuerat petita, alii indignantur,
" sibi ex hoc injuriam fieri reputantes. Sed absit quod usque
" ad congregationem istam sanctissimam ausa sit dirumpere
" pestiferæ transgressionis mater, nocendi magistra. Nec
" homines super paucitate cardinalium executionem admittent;
" quia dicent vobis fore defectum hujusmodi imputandum, qui
" cum vultis, cardinales creare potestis. Imo ex hoc ipso
" dabitur hominibus materia et occasio obloquendi. Dura
" siquidem retuli, pater sanctissime, et domini cardinales, et
" forte hoc aliquis temeritati ascriberet, quod non blandior,
" quod non palpo, quod caput universis populis reverendum
" peccatoris oleo non impinguo; sed spero, quod pensabitis,
" me ex abundantia doloris cordis præmissa dixisse, inconsulto
" calori et linguæ lubrico misericorditer indulgentes."

Letter of Richard " Ricardus, Dei gratia Romanorum rex, semper Augustus,

" petit justitiam, et sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ, matris suæ, A.D. 1258.
" implorat gratiam et favorem. Canonica electio quæ præ- king of the
" cessit, sequens coronatio debita et solemnis, sacramenta Romans, to
" præstita homagiaque recepta a fidelibus imperii et vassallis, the Pope,
" justa et plena possessio civitatum et castrorum ad coronam against
" imperii spectantium, veritatem hujus satis probant; utilitas Alphonso
" vero commendatione non indiget, nam se ipsam satis ostendit. X., king of
" Princeps enim noster utilis est omnibus, et nemini onerosus, Castile.
" ut magis amari studeat quam timeri. Et sic paucorum
" stipatus obsequio, adversus innumerabiles prævalebit. Zela-
" tur insuper commodum singulorum, incolumitatem rei-
" publicæ et augmentum. Dicitur enim Augustus non quia
" semper augeat, sed quia semper augere affectat. Quod
" scripsi, scripsi. Hic enim gloriosus titulus digito Dei
" scriptus est in matricula imperialium nominum, a qua non
" delebitur in æternum, cum jam sit per diversa mundi
" climata divulgatus. Unde qui de ipsius integritate aliquid
" imminuit vel immutat, aut ipsum sibi calumniose imponit,
" anathema sit; Dei enim et principis nostri majestatem
" offendit. Certe audio quod vix credo, nam communis usus
" abhorret, et ratio credere contradicit; videlicet, quod
" serenissimus rex Castellæ gloriam hujus tituli suis multis
" superscriptionibus superaddit, vocans se regem Romanorum,
" Castellæ, Legionis, et cætera nomina ruris. Quæ vero potest
" esse ratio excusandi? Nam priusquam de ipso ad imperium
" nominando[1] aliqua mentio haberetur, scivit, vel scire potuit,
" dominum regem Ricardum in Romanorum regem fuisse
" electum et solemniter coronatum. Absit ergo ut talis prin- f. 87.
" ceps et tantus in honorem consanguineo suo debitum, quem
" rogatus etiam debet respuere, et refugere invitatus, per
" ambitionem obrepat. Herenes enim Anatholei filius cum
" pater ejus ageret in extremis, et a populo postularetur in
" regem, respondit, se nolle regni officium præsumere quamdiu
" pater ejus vivere speraretur; vel alius inveniri posset, cujus
" prudentia esset in administratione reipublicæ comprobata.
" Decius imperator cum Decium filium suum imperiali diade-
" mate proponeret insignire, renuit Decius minor, dicens:
" 'Vereor ne si fiam imperator, dediscam esse filius; imperet
" 'igitur alius, meum sit imperium parere humiliter imperanti.'
" Refert Valerius[2] Maximus quod cum Serico cuidam appro- Val. Max.
" batæ virtutis vestis imperialis fuisset oblata, ille vestem vii. 2. 5.
" respuens ait: 'O pannum nobilem potius quam felicem;[3]

[1] *nominando*] nominandum, MS.
[2] *Valerius*] Valerianus, MS.
[3] *felicem*] solitum, MS.

A.D. 1258. " 'quem si quis attendat quantis sollicitudinibus, periculis, et
" 'miseriis sit refertus, etiam in luto jacentem non tolleret.'
" Rex regum etiam et Dominus dominantium, cum turbæ quas
" paverat vellent ipsum in regem eligere, affugit in montem.
" Gedeon etiam a filiis Israel invitatus, respuit dominatum.
" Isti norunt onera quæ incumbunt honori domini et officio
" dominandi. Mihi ipsi moveo quæstionem, unde temptatio
" ista processit. Suppono enim sæpedictum dominum regem
" Castellæ justum, magnificum, et discretum. Si justus, ubi
" est lex naturæ qua regi Alemaniæ est astrictus? Ubi sacra-
" menta quæ præstitit domino regi Angliæ, quod nec ipsum
" vel suos nequaquam offendat? Quæ est justitia, ambire non
" suum, sed invadere alienum? Si magnificus, ubi est ista
" magnificentia, quod solo nomine glorietur? Laborat in
" æquivoco, rex Romanorum vocatus, sicut leo mortuus, vel
" depictus. Si prudens, ubi est prudentia ista, altiora scilicet
" quærere, et in id contendere, quod habere non potest?
" Cum sapientis sit, metiri vires, nec quicquam ulterius
" proficisci. Audet[1] tamen ab aliquibus murmurari, sibi esse
" revelatum in somnis quod est futurus monarcha. Fateor
" siquidem, quod Gaius Cæsar in juvenili ætate consistens,
" in somno usus est matris suæ cubicula incestare. Unde
" turpitudine corporis attonitus, cum rem ad mathematicos
" detulisset, universam terram subiciendam ditioni ejus
" unanimiter responderunt; et sic[2] magnanimi viri spes ad
" occupandum imperium est erecta. Getro etiam proficiscens
" ad bellum, aquila resedit in clipeo, ipsum significans victo-
" rem et regem futurum. Sed procul recedant somnia et
" noctium phantasmata. Nam in somnis legimus multis fuisse
" illusum. Et scimus oraculo Apollinis Alexandrum fuisse
" deceptum. Sed cur tempus detineo super istis? De
" inclito rege Castellæ non habemus materiam conquerendi.
" Nam literis et procuratoriis, non armis et militibus nos
" impugnat. Nec exinde indignari debemus, sicut Antonius
" respondit Tiberio, 'Mi Tiberi, noli turbari si quisquam de te
" 'mala loquatur; satis enim est, si tibi nocere non possit.'
" Et Socrates quærenti quomodo famam bonam haberet,
" respondit, 'Optime te geras, et pauca loquaris.' Nunc qui-
" dem ergo finem habebunt verba ista ventosa, imo habebunt.
" Nam petit rex Ricardus justitiam, et sacrosanctæ Romanæ
" ecclesiæ implorat gratiam et favorem."

---

[1] *Audet*] Sic MS.; ? audio. | [2] MS. repeats *sic*.

MCCLIX.

Litera domini Papæ Ricardo regi Romanorum directa.

Printed from this copy in the Fœdera, i. p. 382.

A.D. 1259. Letter of Pope Alexander IV. to Richard, king of the Romans. f. 87 *b.*

" Alexander episcopus, servus, etc., carissimo in Christo filio " Ricardo in Romanorum regem electo et coronato, salutem et " apostolicam benedictionem. Grande nostri provenit gaudium " ex filii bonitate, vixque aliquid est quod parentes ita lætificet, " sicut sapientia et probitas filiorum, in qua velut in thesauris " optimis delectatur. Unde quia Romana ecclesia in te conspicua devotionis insignia, evidentia prudentiæ, et quicquid " in perfecto et amabili filio exigitur, plenarie reperit, vehementi profecto exultat lætitia. Et inter cætera quæ animum " ejus exhilarant, hoc jocunditatem maximam affert ei, quod " tam carum et tam placidum habet filium, sinceritatis quidem " puritate præfulgidum et virtutum gratia præpollentem. " Propter quod ad personam tuam tota mentis affectione dirigitur, et assiduis te brachiis materni amoris amplectens, in " tuis præclaris operibus tanquam in suavi odore aromatum " recreatur, cogitans semper et in cordis secreto revolvens, " quid gratiæ, quid favoris filio possit impendere tam præcelso, " et quibus honorificentiis suum statum magnificum valeat " insignire. Sane dilectos filios magistrum Arnoldum capellanum, nostrum prothonotarium, et fratrem Willelmum ordinis Sanctæ Trinitatis et captivorum familiarem, et nuncios " tuos, viros utique industrios et prudentes et in commisso " eis negotio sollicitos et fideles, quos ad sedem Apostolicam " destinasti, consueta benignitate recepimus, et ea quæ iidem " nuncii, ac venerabilis frater noster episcopus et dilecti filii " archidiaconus Rofensis, ac Robertus de Baro, tui honoris " tuæque exaltationis fervidi zelatores, nobis ex parte tua " secrete ac publice retulerunt, intelleximus diligenter. Verum " quia eximia caritatis et pietatis opera, quibus semper persona tua inter alios Catholicos reges et principes orbis terræ " refulsit, pro te apud nos et Romanam ecclesiam matrem " tuam sedulo ac efficaciter interpellant; nos hoc non indigne " pensantes, considerantes etiam quod semper fuisti ecclesiarum " amator præcipuus, et defensor libertatis ecclesiasticæ singularis, fortissimus Catholicæ athleta fidei, ac pervigil justitiæ " gubernator; attendentes insuper quod circa personam tuam " inclitam et illustrem electam utique dudum ad Romani " culmen imperii, est ad unctionem et coronationem etiam jam " processum, nostrum ad te totaliter direximus animum, firmo " intendentes proposito, et intentione stabili proponentes, ad " tui honoris cumulum libenter assurgere, tuæque promotioni " frequenter intendere, atque ad omne bonum tuum impendere " opem et operam efficacem. Et ecce dilectum filium fratrem " Walterum de Rogate familiarem et pœnitentiarium nostrum,

A.D. 1259. " virum utique religione conspicuum, moribus et scientia
" præditum, nobisque suæ meritis probitatis acceptum, tibique
" valde devotum, ad regimen Alemanniæ in favorem tuum
" duximus specialiter destinandum, universis prædicti imperii
" principibus cæterisque magnatibus tam ecclesiasticis quam
" sæcularibus tibi adhærentibus et non adhærentibus mandantes
" per nostras favorabiles literas et per ipsum, ut adhærentes
" constanter in tua fidelitate persistant, et non adhærentes tibi
" studeant adhærere firmiter, ac præbeant omne quodcumque
" possunt per se, subditos, et consanguineos, et amicos suos,
" consilium, auxilium, et favorem. Super eo autem quod dicti
" nuncii moram magnam in curia nostra protraxisse videntur,
" tua serenitas non miretur; quia tam ardua tamque solemnia
" negotia nec possunt nec debent cum festinantia, sicut a
" multis forte creditur, expediri; præsertim cum expediat,
" sicut nosti, in talibus cum multa providentia, deliberatione,
" gravitate, ac maturitate procedi. Ideoque celsitudinem tuam
" rogandam duximus attentius et hortandam, quatenus præ-
" dictum pœnitentiarium nostrum, qui ad hoc de mandato
" nostro ad tuam accedit præsentiam, ut in commisso sibi
" negotio cum tuo consilio dirigatur, et cui in his quæ tibi
" dixerit ex parte nostra adhibeas firmam fidem, benigne
" recipiens, ac illa quæ pro te fecimus diligenter attendens,
" habensque prædictos nuncios super mora hujusmodi, cum
" fructuosa valde et utilis fuerit, excusatos, conforteris in
" Domino, studiumque tuum circa magnifica et eximia probatæ
f. 88. " constantiæ tuæ opera more solito de divino et apostolico
" favore confisus, ad laudem Dei et exaltationem sedis Apo-
" stolicæ exercere non cesses, ac illa quæ pro te per nos in
" hac parte facta et ordinata consistunt. Ad hoc, ut cautius
" et melius ad optatum perducantur effectum, secreta illa
" teneas apud te nemini revelando; quia si secus fieret, plu-
" rimum negotio deperiret. Nos autem qui ad personam
" tuam præcipuum et intimum habemus affectum, quique
" vehementi desiderio cupimus ut status tuus continuis, Deo
" auctore, amplificetur commodis, concrescat augmentis, apud
" Regem regum devotis pro te ac sedulis supplicationibus
" ferventer insistimus, ut per suam clementiam tuos processus
" regat et dirigat; detque tibi ex alto virtutem prosequendi
" laudabiliter inchoatum negotium, illudque feliciter confir-
" mandi. Datum Agnaniæ, ii. kal. Maii, pontificatus nostri
" anno quinto."

Obiit Fulco Basset, Londoniensis episcopus.

Henricus de Hengham, cancellarius, Londoniensis electus est.

Festivitate sancti Edwardi regis et confessoris in quindenam Sancti Michaelis apud Westmonasterium per dominum regem regaliter celebrata, communitas bacheleriæ Angliæ significavit domino Edwardo filio regis, comiti Gloverniæ, et aliis juratis de consilio apud Oxoniam, quod dominus rex totaliter fecerat et adimplevit omnia et singula quæ providerant barones et sibi imposuerant facienda; et quod ipsi barones nihil ad utilitatem reipublicæ, sicut promiserant, fecerunt, nisi commodum proprium, et damnum regis ubique; et quod nisi inde fieret emendatio, alia ratio pactum reformaret. Dominus Edwardus statim pro se respondit, quod juramentum quoddam fecerat apud Oxoniam etiam invitus, sed non propter hoc, quin foret paratus ad præstandum sponte dictum juramentum, et ad exponendum se morti pro communitate Angliæ, et pro utilitate reipublicæ, secundum quod juratum extitit apud Oxoniam. Et mandavit præcise baronibus de consilio juratis, quod nisi juramentum suum prædictum adimplerent, ipse usque ad mortem staret cum communitate, et promissa faceret adimpleri. Tandem videntes barones magis expedire promissa sua per seipsos adimpleri quam per alios, publice fecerunt provisiones suas promulgari subsequentes.

A.D. 1259. The community of the esquirehood appeal to prince Edward against the barons.

Provisiones baronum.

I.

De suites de curt as seignurs est einsi purveu, ke nul ne seit destreint deshoremes a syutes fere a la curt sun seignur, si especiaument ne seit contenu en sa chartre, ke il deive sa tere tenir par certein servise et fesant syute a la curt sun seignur, si li ou ses ancestres ke le eient fet de devant le premer passage le rei en Bretain, co est a saver, vint et nof anz. Si nul destreint sun tenant cuntre ceste purveance, hastive dreiture en seit tenu en la curt le rei, sicome il est purveu puis en apres.

Provisions of the twelve barons. [See these given below (p. 480) in Latin.] Court suits.

II.

Se il avent ke heritage seit partiè entre plusurs parceners, come heritage ke surd cume de un heir, al eine des parceners,

Inheritance divided

A.D. 1259. among several inheritors.

les autres parceners eident al cust a la syute fere resnablement. E si tenanz seient fesse de meimes le heritage, ja le plus ne pusse le seignur demander fors ke une siute, si come devant dit est.

III.

Cases when any such persons are distrained.

Si nuls seignurages lur tenanz cuntre ceste purveance destreinent, dunkes a la pleinte del tenant seient atachez, ke il vengent a un bref jur a la curt le rei a respondre a eus; al quel jur il averunt un essoyne si il sunt el reaume. E meintenant seient les avers al pleintif deliveres, ke par cel achesun sunt pris; e delifres remainent deske le plai entre eus seit cheue.

IV.

What the sheriff is to do if the distrained persons do not appear on the appointed day.

f. 88 *b*.

E ces ke averunt la destresce fete al jur ke done lur est par essoine, ou al premer jur, si il ne seient essoniez, facent defaute, dunc mande lem al vescunte del pais ke il les face venir a un autre jur: e si dunc ne vengent, seit mande al vescunte ke il les destreine par kant ke il unt en sa baillie. E ke il en respoine al rei des issues, et ke il eit lur cors a un autre jour. E pus a tel jur si il ne vengent, voist le pleintif sanz jur, e les avers remainent delifres. Eissi ke les seignurages mes ne pussent destreindre les par tel achesun, deske tant ke il eient deresne par plai en la cur le rei, salve as seignurages lur dreitures des siutes quel oure ke il en osent parler. E[1] les seignurages vengent en la curt le rei a respondre. E les pleintifs pussent lur quereles aver; dunc par jugement de la curt recoverent lur damages ke il averunt eu par achesun de cele destresce.

V.

Suits of tenants.

E de autre part, les tenanz ke sustreent a lur seignurages siutes ke il deivent, et ke il unt fet pus le devant dit terme, par memes la hastive dreiture destreinent lur siute et recoverent lur damages ensement come lur tenanz de eus.

VI.[2]

Des siutes ke sustretes sunt devant le devant dit terme, curge a la commune lei communalment.

---

[1] This is numbered V. in the Latin provisions, v. p. 481.

[2] This is joined together with the previous section in the Latin, *ib.*

VII.[1]

A.D. 1259.

Tourns of the sheriffs.

Derichef purveu est ke as turns de vescunte ne venge erceveske ne eveske, abbe ne priur, cunte ne barun, ne nule gent de religiun, ne ensement femmes si il ne eient especiaument a fere. Mes seient tenuz les turns en la manere ke furent tenuz al tens as ancesurs nostre seignur le rei ke ore est. E si nuls eient teres en plusurs hundrez, ne seient destreint, ne ne vengent as turns, fors la ou il unt mansiun. E seient tenuz solum la chartre de franchises e solum ceo ke il furent tenuz al tens le rei Ricard et le rei Johan.

VIII.

Fair-pleading.

Purveu est ensement ke en eire de justices, ne en cunte, ne en curt de barun ou franc home, ne en franchise ne ailurs, ne prenge lem mes fins pur bel pleider, ne par issi ke la gent seint achesonez.

IX.

Four days to be given to pleas of dowry.

Derichef purveu est ke en plai de doaire ke est al Banc, doinst lem quatre jurs par an al meins, ceo est a saver, a chesun terme un jor. E si plus pust lem doner, plus doinst lem.

X.

Times of cases *de ultimo præsentato* and *quare impedit.*

Ensement en essoines del *derein presentement* et de *quare impedit* des eglises ke sunt voides, doinst lem jur de quinzeine en quinzeine, ou de treis semaines en tres semaines solum le pais ke est loinz ou pres. E si celu ki est emplede per *quare impedit,* ne vent al premer jor, ne ne se face essonier, al autre jur, si il ne vent, i seit distreint par totes ses teres et ses chateus par la grant destresce, sicome desus est dit.

XI.

Deeds of quittance.

Des chartres ke lem ad purchasce de estre quites de assises et de jurees est issi purveu, ke si justices veient ke dreiture ne pusse estre tenue sanz serment de ceus ki les chartres averunt, come en grant assise ou en puralee, ou la ou il sunt testemoines, nomeement ou en chartres en escrit, ou en ateintes, ou en autre cas ke ne puet estre terminez sanz serement de chevalers, en tel cas les face lem jurer, salve a eus lur franchises aillurs.

---

[1] This is placed in the Latin after § xviii. p. 483.

A.D. 1259.

XII.

No one to distrain out of his own fee.

Nul deshoremes face destresce fors en sun fee, ne en real chemin, ou tote gent passent et poent aler, sanz le rei.

XIII.

Writs of mort d'ancestre. f. 89.

De autre part, si il avent ke le seignur apres la mort sun tenant seisist en sa main ses teres, par la resun ke sun eir seit dedenz age, et pus kant le eir vendra a sun age, ne li voille sa terre rendre sanz plee, ke le eir recovere par bref de *mort de ancestre* sa tere en sa main, ove les damages ke il avera eu par le achesuñ de la detenue pus sun age. E ensement si le heir seit de age quant sun ancestre mort, et le heir apparant ke tenu est e certein seit enz, ke le chef seignur ne le bute hors, ne rens ne prenge, ne rens ne hoste, fors solement face une simple seisine. E si le chef seignur le tenge hors par quei il eit cunge ke il pusse purchascer bref de *mort de ancestre*, ou *de cosinage*, recovere sa tere et ses damages ausi cum par bref de *novele deseisine*.

XIV.

Socage.

De garde de socage est issi purveu, ke si tere ke seit tenne en socage seit tenu en garde par ses parenz par la resun del heir ke seit dedenz age, ke le gardein ne pusse wast fere ne vente, ne nule manere de destruction de terre ke seit en sa garde; mes salvement le garde al oes le heir, ke quant il vendra a sun aage, le gardein le respoine lewement des issues et des pruz de la chose, salve a lui ses renables mises. Ne il ne pusse le mariage vendre ne doner si al pru del emfant.

XV.

Power of fining.

De autre part, purveu est ke eschaeturs, enquerurs, justices assignez a assises prendre, ne justices assignez a plai de trespas oir e[1] determiner, ne nul autre baillif ne eit poer de amercier pur defalte de commune somunse, fors pris la chef justice e les justices erranz de tuz pleez.

XVI.

Monks cannot buy lands against the will of the lord.

Purveu est ensement ke nul home de religion ne pusse nule tere achater sanz le gre le seignur, ceo est a saver, celui seignur ke est plus precein sanz le mein.

[1] *e*] ne, MS.

XVII.

Purveu est ensement de essoynes, ke nul deshoremes seit destreint pur serment fere a la garantie de la essoine ne en cunte ne aillurs. A.D. 1259. Essoins.

XVIII.

Nul deshoremes, horspris le rei, tenge plai en sa curt de faus jugement fet en la curt sun tenant; kar tel maner de play partent al rei e a sa corone. Pleas of false judgment.

XIX.

Purveu est ke si nul est destreint et ses avers retenuz cuntre gage et cuntre plege, le vescunte quant la pleinte serra fete, franchement puisse le avers deliverer solum lei de tere, si il sunt pris hors de franchise, sanz contredire et sanz desturber de celui ke les avera pris; e si il sunt dedenz la franchise, et le baillif ne les voile deliverer, par defaute de baillif de la franchise. Power of the sheriffs to deliver the property of distrained persons.

Purveu[1] est ke nul haut home deshoremes pusse destreindre ses tenanz a respondre de lur franc tenement, ne de chose ke a lur franc tenement apent, sanz bref le rei, ne ne face ses frans tenanz jurer sanz lur gre, de si cum nul home ne le poet fere sanz especiaument ke si le rei le eit comande.

Purveu est ke nul baillif ke acunte deive rendre, se sustree de sun seignur. E si il ne voille sun acunte rendre, ne ne eit tere ne tenement dunt il pusse estre destreint, seit atache par sun cors, issint ke le vescunte en ki baillie il serra trove le face venir pur rendre acunte sil seit en arerages. Bailiffs.

Purveu est ke nul fermer en le tens de lur ferme ne facent vente ne exil de boys, mesuns, homes, ne de autre chose ke al tenement, ke il unt a ferme, apende, si il ne eient especial escrit ke mention face ke il pussent cele vente fere. E si il le facent et seient ateinz, de ceo rendent les damages. Farms.

Justices erranz deshoremes ne amercient les vilees en lur eire pur ceo ke chescun home de xii. anz ne venge as esquestes fetes devant coruners de mort de home ou de autre chose ke apende a la corone, pur quei ke de memes les viles vengent suffisaument gent par quei lem pusse covenablement les enquestes fere. f. 89 b. Those who do not go to inquests.

Nul coruner ne vescunte ne autre baillif deshoremes amercie les vilees pur co ke il ne vengent as enquestes. Mes la ou il trovent la defaute, seit mis en roule des coruners, et presente

[1] These sections are all numbered in the Latin up to xxviii.

A.D. 1259. devant justices erranz ki unt poer a amercier les vilces et nul autre.

Murder. En eire de justices ne seit murdre deshoremes agarde des homes ke sunt morz par mesaventure, fors solement de ceus ke sunt oscis par felonie.

Hue raised and not followed up. Nul justice, ne vescunte, ne autre bailif deshoremes ne amercie les vilees pur huthes leve et neut siwi, si il ne seit leve pur resnable achesun, cume pur mort de home, roberie, plaie, ou autre semblable cas ke apende specialment a la corune.

Persons who are summoned on the judges' circuits and are not present. Derichef si nul seit voche a garant en play de tere en eyre de justices, ne seit deshoremes amercie pur ceo ke il ne est present, de si ke nul franc home ne deit estre amercie pur defalte si del premer jor nun a la venue de justices. Mes si le garant seit dunkes enz memes le cunte, dunkes seit ceo al vescunte ke il le face venir al terz jor ou al quart, solum ceo ke il est loinz ou pres, sicome contenu est en eyre de justices. E si il est manant en autre cunte, dunkes eit renable somunse de quinzeine solum la commune lei.

Justices itinerant. Derichef,[1] ke justices seient purveuz de aler par la tere. E seit un des duze ou des autres del commun pur veer ke dreiture seit fete al pleinanz et a tuz autres. E si il veient, ke les establissimenz ke sunt fetz al pru del reaume ke sunt o serrunt, seit mande as cuntez ke il seient tenuz.

Ordinances made for the good of the realm.

Ensement ke les purveances ke sunt fetes pus le commencement de ces establisemenz seient levez et maintenuz.

Derichef les roules de ces establissimenz seient luz et fermez. E les chartres de franchise et de la forest seient tenues et maintenues.

No one to go to parliament on horseback or armed. Purveu est ensement ke nul ne venge al parlementer a chevaus, ne a armes ne armc, si il ne seit mande especialment par le rei ou par sun cunseil, ou par bref pur communes bossoines de la terre.

Cases which can be determined without writ of seven years. La ou justices erranz errerent dereinement, seient aturnez prodes homes et sages de oir et demander totes les pleintes ke poeient estre terminez sanz bref de set anz en ca; einsi ke si nul ne se seint pleint devant les set anz, et ne eit pas eu dreiture, ke il recovere a dreiture aver. E il eient poer de enquere des vescuntes et de lur baillifs coment il se sunt portez ver le pais pus les establissemenz.

Inquiries. Ausi enquergent des baillifs as riches homes de la terre, e des riches homes memes.

---

[1] This, and almost all that follows, is not in the Latin; the only section that appears there is § xxviii., pp. 478, 484. For a translation, see the end of the volume, p. 507.

Justices erranz eient memes le poer ke vescuntes en lur eire; ensement en lur poer demeine par lur eire. E seient purveuz ke mesne gent del conseil deus ou treis seient adesseement entur le rei de parlement en parlement. E a chescun des parlemenz seient changez e mis autres. E seit lur fet veu a chescun parlement. E seit amende si rens i seit a amender par ces del cunseil. E si nule grant bossoine surde entre les parlemenz ke ne porra estre termine par les devant dit deus ou treis, ou ke ne purra estre delae en bone manere deskes al procein parlement, tuz ces del conseil seint mandez par bref pur cele bosoine terminer. E seit mis en le bref le achesun del mandement, si ceo ne seit secre. E si nuls des autres del conseil, ou des avant dit deus ou treis, vengent a curt par le mandement le rei ou pur sa bosoine demeine, ke il seient al conseil le rei tant come les bossoines durent, ove les lur propres et ove les bossoines le rei pur quei il sunt mandez. A.D. 1259. Power of the justices itinerant. f. 90.

Il fet a remembrer ke deus prodes homes seient purveuz a vendre les gardes ke ore en dreit sunt en la main le rei. Wardships to be sold.

Derichef ke deus prodes homes seient purveuz a ordener ensement oveke le conseil del escheker de vescuntes et de cuntez. Other directions in detail.

Derichef seient purveu genz de aler oveke le rei en France. E queus demorrunt en la tere pres de la justice.

E ke as messagers de Wales seit respundu.

E purveu seit coment les brefs de purveances et des establissemenz hors de la Chancelerie iscerunt sanz delay.

Ensement et de messagers ke irrunt a Rome.

As gardes vendre meintenant seient mis la justice, le tresorer, mestre Thomas de Wimundeham, sire Roger de Torkeby, sire Henry de Baa. E ke ces memes ordeinent et purveient en queus articles la reine deit aver or.

Purveu est ke memes ces vengent al escheker, et veient les sumes de totes maneres de tailages ke unt este mises pus le tens cest rei. E ke il esment cum ben chescun poet amontor.

E ces memes purveient coment lem deit aler avant en pleez de costumes et de servises.

Ensement purveient coment lem deit aler avant en eschaetes et en gardes.

Purveu seit quels genz deivent aler a amender les trespas et les tors fetz, ke poent estre terminez sanz bref.

La justice le purveie oveke les autres. E quels serrunt al Banc oveke le justices, e quels al escheker.

Purveu est ke quatre chevalers seient mis en chescun cunte pur ver le torz ke vescuntes funt. Si il avent ke torz facent, ke ces quatre amonestent les vescuntes ke il les facent How wrongs done by

A.D. 1259. amender. E si il nel volent amender, mettent les torz fez en un roule, e les mostrent a la haute justice al chef de an, kant il les demandera; ou avant, si il les demande, si einsi est ke les pleintifs as quels les torz sunt fez voillent siure. E ke ces avant dit quatre chevellers ne eient nul poer a desturber les vescuntes de lur office fere.

the sheriffs are to be amended.

Clerks accused of heavy crimes.

Si[1] clerc seit rette de mort de home, de roberie, ou de larecin, ou de autre crime ke apende a la corune, e pus seit livere en bail par comandement le rei a duze prodes homes ke il le eient pardevant justices, ou lesse par pleges par comandement le rei; si les avant dit duze ou les pleges eient sun cors al premer jor pardevant justices, ne seient pas deshoremes amerciez, tut ne voile le clerc respondre, ne a dreit ester, en la curt le rei, de si cume il ne furent de autre chose pleges ou main pernant, fors de aver le cors le clerc avant.

f. 90 *b*.

Sheriffs and vavasours to be appointed.

La haute justice, le tresorer, sire Henry de Baa, sire Roger de Turkeby, et les baruns del Escheker purveient cest an meintenant queus prodes homes e leaus e sages seient vescuntes cest an. E seient vavasurs de memes les cuntez. E encuntre le prochein an al prochein cunte devant la Seint Michel seient esluz en plein cunte quatre prodes homes e leaus, e ke seint profitables al rei e al cunte en cel office. E seint a la Seint[2] Michel al escheker. E les baruns prengent les plus suffisanz a lur esgart.

Remedies in the exchequer.

Derichef seient esluz par la haute justice et par le tresorer prodes homes en cest Advent, e en ces jurs de festes encuntre le procein parlement, ceo ke serra a amender al grant escheker e al escheker as Gyus. E par ces meymes seit purveu resnable sustenement a ces ke serrunt al un escheker et al autre.

Inquiry into the state of the forests.

Purveu est ke sire Thomas de Gresly, justice de la forest, prenge Nicholas de Ramesey e treis chevalers de chescun cunte, et enquergent le estat des forestz, de vert et de veneyson, et de ventes et de destructions; e par ki eles sunt fetes. E enquergent de malveises usages de pleez de la Forest, et par queus eles sunt alevez, e de quel tens; e quant ceo avera feit, face le a saver al rei et a sun cunseil.

Memes ceste manere seit feit des forestz de la Trente. Ke la haute justice purveie quatre chevalers et enquerge de totes les forestz de la Trente en la manere ke est desus dit.

Council to act when the king is out of England.

Le erceveskes et le eveske de Wirecestre, le cunte le Mareschal, le cunte de Warewik, seient oveke la justice as granz bossoinz del regne treter, tant come le reis est hors de

[1] This section is in the Latin.

[2] *Seint*] seient, MS.

Engletere. E tuz cels de cunseil e les xii. de par le commun ke en Engletere demorent, si mester seit, seient mandez. Sire Phelippe Basset et sire Roger de Mortemer seient adesseement oveke la justice. A.D. 1259.

Purveu est ke la justice purveie ke les chasteleins eient resnable sustenance as chasteaus le rei garder et a sustenir les. Guardians of the king's castles.

Purveu est de mettre deus prodes homes del commun ou des xii. ke sunt par le commun ou des autres, oveke les justices al Banc. E ke il veient ke dreiture seit fete. E en meime la manere seient mis deus prodes homes del commun ou des xii. ke sunt par le commun ou des autres al escheker.

Ces sunt les purveances et les establissimenz fetz a Westmoster al parlement a la Seint Michel par le rei et sun conseil et les xii. par le commun conseil esluz par devant le communance de Engletere, ke dunke fu a Westmuster le an del regne Henri le fiz le rei Johan quarantime terz.

Forma inquisitionis faciendæ per domini regis eschaetorem, de terris et tenementis et rebus aliis in eisdem contentis, archiepiscoporum, episcoporum, comitum, baronum, abbatiarum, et prioratuum, et aliorum qui de domino rege tenent in capite, post eorum decessum. Instructions for escheators.

Inquiratur de maneriis, quot acræ sint in dominico arabiles, et quantum quælibet valeat per se, et qui eas teneant. Quot acræ prati, et quantum quælibet valeat, et qui eas teneant. Quot pasturæ separabiles, et qui eas teneant. Quales et quantas bestias quælibet pastura possit sustinere, et quantum valeat pastura cujuslibet acræ per se ad locandum. Quales et quantas bestias dominus possit habere in pastura communium. Quod commodum columbariorum, gardinorum per annum. Quod commodum piscaturarum superabilium per annum. Quot molendinorum, et quantum valeant per annum. Quales bosci, et quid valeant, ut in pannagiis, herbagiis, et aliis. Quot libere tenentes, et quæ tenementa teneant, et a quo tempore; quæ servitia teneantur facere, et quantum reddunt per annum. f. 91. Quot consuetudinarii, et quales consuetudines faciant: quantum valeat quælibet consuetudo per se; quantum reddant de redditu assiso præter consuetudines. Et qui tam libere tenentium quam consuetudinariorum possint filios et filias maritare sine licentia domini vel ballivorum suorum, et qui non; et qui possint tayliari ad voluntatem domini, et qui non. Quantum valere possint placita, perquisita, Cherchescot tam in blado, quam in gallinis, et in aliis exitibus, herieta, mercata per annum. Quod commodum de visu franci plegii. Item si sit hundredum injunctum manerio, quantum valeat commodum hundredi per annum. Item quale et quantum instaurum

A.D. 1259. dominus possit habere in manerio. Inquiratur etiam quæ approchiamenta fieri possunt in eodem manerio, ut de assartis, brueriis frustrandis, de molendinis et furnis consuetudinariis construendis. Item de mercato et nundinis faciendis. Item de gurgitibus et columbariis levandis, et omnimodis aliis approbamentis faciendis. Inquiratur etiam quæ eschaeta acciderint domino in manerio [. .],[1] ut de terris Normannorum felonorum, et pro defectu hæredum, et omnibus aliis eschaetis; quis eas teneat, et per quos, et a quo tempore, et quantum valeant per annum; et quæ expletia inde provenientia hucusque receperint. Inquiratur etiam quæ alienationes factæ fuerint in eodem manerio, ut de domibus, redditibus, consuetudinibus, libertatibus, advocationibus ecclesiarum, de manu domini regis subtractis vel alienatis. De nativis et fugitivis, vel in libertatem mutatis. De boscis domini regis extra forestam assartatis et vastatis, et omnimodis aliis alienationibus, qui illas alienationes teneant, et qui expletia inde provenientia hucusque receperint. Item si aliquis gerat se pro libero, cujus pater fuit nativus; et quo jure et waranto libertatem habeat. Item inquiratur de alienatione servientum, si qua fuerit alienatio adhuc non arentata, et quantum possit arentari de cætero.

Item provisiones quæ supra in Latinum.

The above provisions in Latin.

I. De sectis curiarum ita provisum est dominis, quod nullus amodo distringatur ad sectas faciendas curiis dominorum suorum, nisi specialiter contineatur in charta sua, quod terram suam debeat tenere pro certo servitio et faciendo sectam curiæ

Court suits.

domini sui, [si ille] aut antecessores sui fecerint ante primum passagium domini regis Henrici qui nunc est, in Brittanniam, videlicet viginti novem annis transactis et dimidio. Et si aliquis contra istam provisionem tenentem suum distringat, matura justitia sibi teneatur in curia domini regis, sicut provisum est in rotulis de bancho.

Inheritance divided among several inheritors.

II. Et si ita contingat quod hæreditas dividatur in plures partes, senior participantium faciat sectam pro cæteris participantibus, et illi ad sectam rationabiliter faciendam auxilientur. Et si plures de eadem hæreditate teneant, dominus nihil amplius demandet nisi unam sectam, sicut prædictum est.

Cases when any such persons are distrained.

III. Et si aliquis dominus aliquem contra istam provisionem distringat, tunc districti ad querelam tenentis attachientur, quod illi veniant ad curiam domini regis ad unum brevem diem ad respondendum; in quo die unam essoniam habebunt,

[1] ·ỹ·, *i.e.* yer, MS.

Et si sint in regione, protinus averia conquerentis deliberentur quæ per illam occasionem capta sunt, et deliberata remaneant quousque placitum inter eos terminetur. A.D. 1259.

IV. Et si illi districti non veniant ad diem nominatum, essonientur, vel faciant defaltam, tunc mandetur vicecomiti quod ille ad alium diem eos faciat venire. Et si non veniant, mandetur vicecomiti quod eos distringat venire per omnia quæ in balliva sua habent. Ita quod domino regi de exitibus respondeat, et quod habeat corpora eorum ad diem alium; et si ad diem illum non veniant, eat conquerens sine die, et averia remaneant deliberata; ita quod domini postea non possint distringere propter illam occasionem, quousque sui districti per placitum in curia domini regis ad salvandum cæteris dominis recta servitia sua quocumque die inde loqui voluerint. What the sheriff is to do if the distrained persons do not appear on the appointed day. f. 91 *b.*

V. Et si domini veniant ad curiam domini regis ad respondendum quod conquerentes de querela sua certificentur, tunc per judicium curiæ recuperabunt damna sua quæ habuerunt occasione illius districtionis.

VI. Ex alia parte, si tenentes subtrahunt dominis suis sectas quas debent, et quas fecerunt post prædictum terminum, per eandem festinam justitiam distringant pro sectis eorum, et recuperabunt damna sua, sicut tenentes de eis, de sectis quæ sunt subtractæ quæ fuerunt ante prædictum terminum, et currat communis lex sicut ante. Suits of tenants.

VII. Provisum est insimul quod in itinere justiciariorum nec in comitatu nec in curia baronis, nec libertatis, nec in aliqua alia curia aliquis aliquid capiat propter pulchre placitandum, nec propter hoc quod aliquis non occasionetur. Fair pleading.

VIII. Provisum est insimul de placito de dote quod est coram bancho, unde dant quatuor dies per annum ad minus, scilicet ad quemlibet terminum unum diem, et si plus possunt dare, plus donent. Four days given to pleas of dowry.

IX. Insimul in assisis de *ultimo præsentato*, et de *quare impedit*, et de ecclesiis vacantibus, dentur dies de quindena in quindenam, vel de tribus septimanis in tres septimanas, secundum quod patria est longe vel prope. Et si ille qui implacitatur per le *quare impedit*, et non veniat ad primum diem, nec se faciat essoniare, attachietur quod sit ad alium diem; et si ad illum diem non venerit, nec essonietur, distringatur per magnam districtionem sicut supradictum est. Et si ille ad primum diem faciat se essoniare, si non ad secundum diem venerit, per terras et catalla distringatur primo, et postea si non venerit, per omnes terras suas et omnia catalla distringatur per magnam districtionem, sicut supradictum est. Times of cases *de ultimo præsentato* and *quare impedit*.

A.D. 1259. Deeds of quittance.

X. De chartis perquisitis de acquietatione assisarum et de jurees, ita provisum est, quod si justiciarii videant quod rectum non possit teneri sine juramento illorum qui hujusmodi chartas habent, sicut in magnis assisis et in puralees ubi sunt testes nominati in scriptis, aut in chartis aut in ateynte, aut in aliquo alio casu qui non possit sine juramento militum terminari, in talibus casibus faciant illos jurare; salvis sibi aliunde vel alibi suis libertatibus.

No one to distrain out of his own fee.

XI. Nullus amodo extra feodum suum salvo rege faciat districtionem, nec in via regia ubi omnes gentes ire possunt.

Writs of mort d'ancestre.

XII. Item si ita contingat quod dominus post mortem sui tenentis in manu sua terras suas seysiat ea ratione quod hæres sit infra ætatem, et quando hæres ad ætatem pervenerit, sine placito terras suas sibi reddere noluerit, quod hæres terras recuperat per breve de *mort de ancestre*, insimul cum suis damnis quæ post ætatem suam occasione detentionis habuerit. Insimul si sit de ætate quando antecessor suus moriebatur, et hæres sit apparens, notus, et certus, et intus sit, dominus capitalis eum nequaquam possit eicere, nec illum aliquid distringat facere, nisi tantum unam simplicem seisinam. Et si dominus capitalis eum foris tenet, unde oportet eum perquirere breve de *mort de ancestre* vel de *cusinage*, sua damna recuperet, sicut de brevi de *novele disseysine*.

Socage.

XIII. De custodia de socagiis ita provisum est, quod si terra in socagio teneatur, per parentes proximiores in custodia teneatur ratione hæredis qui est infra ætatem, ita quod custos inde nullum vastum faciat, neque venditionem, nec exilium, nec aliquam destructionem de terra quæ est infra custodiam, sed ad opus hæredis salvo custodiatur, ita quod cum ad ætatem pervenerit, custos de exitibus et de aproiamentis ejusdem rei fideliter sibi respondeat; salvis prædicto custodi rationabilibus misis; et quod non possit dare vel vendere maritagium nisi sit ad hæredis aproiamentum.

f. 92.

Power of fining.

XIV. Et provisum est quod eschaetores et inquisitores et justiciarii assignati ad assisas capiendas, et justiciarii assignati ad audiendas querelas transgressionum et determinandas, et[1] nullus alius ballivus habeat potestatem de aliquibus amerciandis propter defaltam communis summonitionis, exceptis capitali justiciario et justiciario itinerante de omnibus placitis.

Monks cannot buy land without the will of the lord.

XV. Item provisum est quod nullus religiosorum aliquam terram emat sine voluntate domini capitalis, videlicet propinquioris præter medium.

[1] *et*] set, MS.

XVI. Item provisum est quod nullus essoniator amodo pro juramento faciendo distringatur ad warantizationem essoniæ nec in comitatu nec alibi. A.D. 1259. Essoins.

XVII. Item nullus amodo, excepto rege, teneat placitum in curia sua de falso judicio in curia sui tenentis facto; nam hujusmodi placitum pertinet domino regi et ejus coronæ. Pleas of false judgment.

XVIII. Provisum est quod si aliquis distringatur et averia sua teneantur contra vadium et plegium, vicecomes quando querela sibi facta fuerit, secundum legem terræ libere deliberabit, si capta fuerint infra libertatem, sine aliqua contradictione vel impedimento. Et si ballivus qui averia ceperit infra libertatem, ea nolit deliberare, vicecomes ea deliberabit propter defectum ballivi de libertate. Power of the sheriffs to deliver the property of distrained persons.

XIX. Item provisum est quod ad turnum vicecomitis non veniant archiepiscopi, episcopi, abbates, priores, comites, barones, nec aliquis vir religionis, nec fœmina, nisi specialiter habeant ad faciendum; sed teneantur turni secundum quod fuerunt tempore antecessorum domini Henrici regis nostri. Et si aliqui habeant terras in diversis hundredis, non distringantur ut veniant ad turnos, nisi ubi habeant domicilia, et teneantur secundum chartam libertatum quod fuerunt tempore Ricardi regis et Johannis. Tourns of the sheriffs.

XX. Item provisum est, quod nullus magnas possit amodo tenentem suum distringere ad respondendum de libero tenemento suo, nec de aliqua re ad liberum tenementum suum pertinente, sine brevi regis, nec faciat suos tenentes jurare sine eorum voluntate, cum nullus potest facere sine speciali mandato domini regis. Cases of distraining.

XXI. Item provisum est quod nullus ballivus qui compotum reddere debet, se subtrahat a domino suo; quod si faciat, et non vult compotum reddere, et si non habeat terras et tenementa unde possit distringi, attachietur per corpus suum, ita quod vicecomes in cujus balliva erit inventus, faciat eum venire pro compotis suis reddendis si sit in areragiis. Bailiffs.

XXII. Item provisum est quod nullus firmarius tempore firmæ suæ faciat wastum, venditionem, nec exilium, de boscis, de domibus, hominibus, nec de aliqua alia re quæ pertinet ad tenementum illud quod ad firmam tenet, nisi habeat speciale scriptum quod faciat mentionem quod possit facere venditionem; et si faciat venditionem, et de ea sit convictus, omnia reddat damna. Farms.

XXIII. Item justiciarii itinerantes amodo non amerciant in itinere suo villatas hac de causa quod unusquisque duodecim annorum non venit ad inquisitionem coram coronatoribus faciendam de morte hominis aut de aliqua alia re ad coronam Those who do not attend inquests.

A.D. 1259. pertinente, si de eisdem villatis homines sufficienter veniant ad inquisitionem faciendam.

XXIV. Item nullus coronator vel vicecomes nec aliquis ballivus amodo villatas amerciant quia non veniunt ad inquisi-
f. 92 *b.* tionem de corona. Sed ubi inveniunt defaltas, ponantur in rotulis coronatorum, et præsententur coram justiciariis itinerantibus qui potestatem habent villatas amerciare et nullus alius.

Murder. XXV. Item in itinere justiciariorum de cætero non sit murthre servatum de illis qui casu mortui sunt, sed tantum de illis qui occisi sunt per feloniam.

Hue raised and not followed up. XXVI. Item nullus justiciarius vel vicecomes nec alius ballivus villatas amerciant propter huthesium levatum et non secutum, nisi sit levatum pro rationabili causa, sicut est de morte hominis, roberia, vel alio consimili ad coronam specialiter pertinente.

Persons who are summoned on the judges' circuits and are not present. XXVII. Item si aliquis sit vocatus in warentum de placito terræ in itinere justiciariorum, non amercietur propter absentiam suam, desicut nullus liber debet amerciari pro defalta præter primum diem in adventu justiciariorum; sed si warentus sit in eodem comitatu, tunc præcipiatur vicecomiti, ut eum faciat venire ad alium diem, secundum quod sit longe vel prope, sicut est in itinere justiciariorum, et [si] sit manens in alio comitatu, habeat rationabilem summonitionem secundum communem legem terræ.

Clerks accused of heavy crimes. XXVIII. Item cum clericus sit de morte hominis rectatus, vel de roberia, de latrocinio, aut de aliquo alio crimine ad coronam pertinente, et postea liberetur duodecim probis hominibus quod illum habeant coram justiciariis per præceptum domini regis, aut per plegios sine præcepto domini regis; si prædicti duodecim probi homines cum prædictis plegiis habeant corpus suum ad primum diem coram justiciariis, non amerciantur de cætero, quamvis clericus noluerit respondere neque ad rectum stare in curia regis, desicut ante non fuerunt plegii de alia re vel manu captores, nisi quod corpus clerici haberent ante.

Isti articuli inquirendi sunt in domibus religiosorum.

Articles of enquiry in monasteries. An omnes sint regulariter obedientes suis superioribus, et unanimes.

An sint in eis schismata.

An servent rite silentium.

An loquantur in parliamentis nisi sancta et honesta.

An aliquis sit proprietarius.

An vagentur non licentiati, et excant claustrum sine rationabili causa.

An licentientur nisi ab abbate si præsens fuerit, vel eo absente, a priore. A.D. 1259.

An aliquis aspiret ad ballivam habendam.

An officiarii sint prudentes et fideles.

An comedant carnes, nisi in casibus a regula concessis.

An sint abstinentes et sobrii.

An comedant seorsum in cameris, et ad hoc licentientur.

An sani comedant in infirmaria.

An reliquiæ pure transeant in eleemosynam et ad manum elcemosynarii, et inde pure ad manus pauperum, nullo victu stipendiali inde dato, exceptis stipendialibus victibus servientum eleemosynæ. Histrionibus potest dari cibus quia pauperes sunt, non quia histriones; et eorum ludi non videantur, vel audiantur, vel permittantur fieri coram abbate vel monachis.

An aliquis operetur sibi et non communitati.

An aliquis sit murmurans propter correctionem sui, vel status domus, vel observantiæ regulæ.

An compotus reddatur secundum statuta concilii et domini Papæ.

An gravent suos subditos tallagiis, vel aliis injustis et gravibus exactionibus.

An certi et discreti et plures numero statuantur pœnitentiarii.

An familia tam abbatis quam obedientiariorum sit habitu et gestu honesta, non superba, non ebriosa, non luxuriosa, vel alio enormi vitio maculata.

An aliquis efferat se superbe super confratres, vel eos contemnat, cum debeat quisque omnium se extremum reputare. f. 93.

An sæculares arceantur a claustro, refectorio, infirmaria, et choro, exceptis personis eximiis et temporibus festivis in processione.

An potent post completorium, nisi evidens et regularis causa coegerit.

An statuta concilii Oxoniensis quatenus tangunt religiosos, et generalium capitulorum et visitationem episcoporum pluries legantur in anno in capitulo.

An aliquis sit symoniace admissus.

An curia sit circumquaque bene clausa.

An redditus et proventus domus, et omnia bona, et quæcumque ad eandem pertinent, rediguntur in scripturam, ut seniores de conventu, et visitatores cum venerint, statum domus evidenter possunt agnoscere.

An abbas cum non extrahant eum negotia domus, sit frequens in claustro, et ad excessus corrigendos regulariter in capitulo, et nisi propter hospites vel aliam regularem causam impediatur, comedat in refectorio.

A.D. 1259. An omnes exceptis infirmis surgant ad matutinas et eis intersint in choro usque ad consummationem.

An amici[s] monachorum cum veniunt ad visitandum eos, benigne ministrentur cibus et potus de celario et coquina.

De sigillo qualiter custoditur, et sub quot seris.

De receptoribus proventuum domus, et an solvant compotum, et quoties per annum.

De veteribus pannis si quis det suos ubi voluerit, et an cedant in usus pauperum.

De pannis lotis.

An infirmaria recte procuretur et regulariter.

An aliquis mittat brevia, vel recipiat munera.

An habeant coopertoria de burneto vel pelles silvaticas.

An cibentur et potentur uniformiter in refectorio.

An habeant seratas clausuras exceptis obedientiariis.

An de redditibus assignatis ad infirmariam ad hospitalitatem et eleemosynam, aliquid subtrahatur et in alios usus convertatur.

An aliquis obedientiarius vel alius faciat convivium aliis monachis in festo alicujus altaris vel alias.

An hospitalitas rite observetur.

An aliquis monachus loquatur solus cum mulieribus, nisi omnia audientibus duobus vel tribus testibus.

An habeant sotulares rotundos secundum regulam.

An habeant herbarium proprium, aviculas, catulos, pullos, aucas, ova, et hujusmodi.

An fiat aliqua alienatio vel collatio de camera, vel venditio vel collatio corrediorum.

An aliquæ mulieres sint habitantes infra septa domus.

De hospitalitate extra portam.

De exhibitione cognatorum.

An aliquis cum aliquo nimiam habeat familiaritatem.

An aliquis prædicet in conventu.

An operentur circa garbas, poma, fœnum, præsentibus sæcularibus.

An fecerint conspirationem contra adventum episcopi.

An aliquid mutuum sit contractum; per quos, et ob quas causas, et in quos usus sit conversum.

An ostia sint bene clausa de nocte.

An recipiant annualia, vel tricennalia.

An aliquis professus sit fugitivus.

De pace et concordia inter reges Franciæ et Angliæ.

Isto anno facta fuit pax et concordia inter reges Franciæ et Angliæ, de Normannia et aliis terris regis

Angliæ transmarinis, apud Parisius, præsentibus ibidem eisdem regibus cum eorum concilio,[1] et scriptis hinc inde confectis et consignatis confirmata. Ita quidem quod Normanniam retineat rex Franciæ, et ista duo verba, videlicet *duæ Normanniæ* ignominiose imperpetuum de stylo regis Angliæ et sigillo deleantur, cum antea inseri solerent et apponi; ut scriptura Merlini Silvestris impleretur quæ dicit, "Miro mutationis modo "gladius a sceptro separabitur," id est, ducatus Normanniæ a regno Angliæ. A.D. 1259.

Printed from this copy in the Fœdera, i. p. 393.

"Alexander episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis f. 93 *b.*
"nobilibus viris, proceribus, et magnatibus regni Angliæ, Letter of
"salutem et apostolicam benedictionem. Literas vestras gra- Pope Alex-
"tanter, prout decuit, et affectuose recepimus, et ea quæ ander IV.
"continebantur in eis attente advertimus, et intelleximus dili- to the
"genter. Sane scripsistis nobis, quod regnum Angliæ quon- English
"dam opulentum, et populus ejusdem regni olim locuples, barons, in
"ad ærumnosam et calamitosam devenerit paupertatem, et answer to
"quod regnum ipsum, quod gaudere consueverat virorum their com-
"multitudine sapientum, nunc paucitatem virorum hujusmodi plaints
"lamentabili voce deplorat; asserentes quod id ex eo potissime respecting
"contingebat, quod in ecclesiis parochialibus non inveniuntur papal pro-
"rectores quales eis antiquitus fuerant deputati, qui mendici- visions.
"tatem pauperum tanquam præsentes in ipsis ecclesiis relevare
"solebant, et quosque dociles vel ex ordine cleri, vel ex carne
"sibi propinquos, vel ex alia eis conjunctos necessitudine, in
"scholis per grata subsidia confovere. Scripsistis etiam quod
"vos et prædecessores vestri, attendentes apparentiam sancti-
"tatis virorum religiosorum ejusdem regni, qui salutem
"animarum et sustentationem pauperum quærere videbantur,
"jus patronatus ecclesiarum hujusmodi ad vos spectans in
"ipsos liberaliter transtulistis, quo potestatem haberent eli-
"gendi personas idoneas episcopis præsentandas, per quas
"animarum salus et sustentatio pauperum ageretur. Quodque
"videbatis vos hujusmodi pia intentione frustratos, eo quod
"eligendi personas hujusmodi per nostras[2] provisiones, quas
"creberrimas asseritis, erat religiosis eisdem sublata potestas;
"et quod ipsi religiosi prædictas ecclesias, qua nescitis via,
"in usus concedendas[3] proprios, irrequisitis seu contemptis

[1] *concilio*] consilio, MS.
[2] *nostras*] vestras, MS.
[3] *concedendas*] concedendi, MS.

A.D. 1259. " propriis episcopis, a sede Apostolica impetrabant. Objecistis
" etiam quod videtur vobis, quantum de vestro existit consilio,
" hujusmodi jus patronatus ecclesiarum ipsarum debere vos
" repetere, et ad vestrum dominium totaliter revocare, eo
" quód videbatis vestram et prædecessorum vestrorum in hac
" parte intentionem funditus exsufflatam. Et quia prælati
" vestri, videlicet episcopi dicti regni vobis asserebant, quod
" ad nos horum correctio omnium pertinet, et quia etiam ipsi
" prælati nobis de hac materia suas, ut credebatis, literas
" dirigebant: expectatis rescribi vobis qualiter ad reforma-
" tionem et emendationem prædictorum[1] omnium velimus
" intendere cum effectu. Nam si lex vestra, etc. Alia insuper
" quamplura dura et aspera in eisdem literis subjunxistis, quæ
" per vos scribi non decuit Christi vicario, et Apostolorum
" principis successori, totam prædictarum literarum vestrarum
" seriem ad provisiones apostolicas et adpropriationes eccle-
" siarum hujusmodi convertentes, vestramque intentionem,
" utinam piam et benevolam, in his tantummodo, prout ex
" earundem literarum [tenore] apparet, fundantes, ac petentes
" iterum certificari celeriter, qualiter procedi debeat per nos
" in præmissis.[2]

" Porro, dilecti filii, si ea quæ per vos scripta sunt nobis,
" ex solo zelo rectitudinis, et ex solo dilectionis fervore pro-
" cedant, sicut nos credere ac sperare debemus, gaudemus
" utique vehementer Romanam matrem ecclesiam in vobis
" habere filios sic solicitos sicque diligentes ac vigiles ad
" reddendum aciem apostolicæ circumspectionis attentam in
" his per quæ et nostri honoris præservetur integritas, et
" animarum salus quæ est nobis attemptius valeat provenire;
" insistentes humilibus supplicationibus apud Deum, ut corda
" vestra in ipsius Ecclesiæ profectum corroboret, et vobis
" cogitandi quæ recta sunt, et agendi, gratiam largiatur.

" Et quidem si attenderetur pura et sincera memoratæ sedis
" intentio, circa concessiones quas eadem de aliquibus eccle-
" siis dicti regni non vilibus personis, et locis religiosis ipsius
" regni fecit interdum, quam quidem intentionem Ille qui
" scrutatur corda et renes hominum non ignorat; inveniretur
" certe ac reputaretur in oculis Divinæ Majestatis accepta et
" humanis laudibus valde digna, cum sola pietatis et miseri-
" cordiæ viscera quibus sedes eadem personas et loca reli-
f. 94. " giosa prosequitur, ad illas nunquam faciendas moverint et
" induxerint Apostolicæ sedis dexteram largitatis. Credebat

---

[1] MS. inserts *quæ*.

[2] *præmissis*] promissis, MS.

" enim prædicta sedes firmiter et sperabat per concessiones A.D. 1259.
" ipsas in conspectu Altissimi complacere, pauperum religio-
" sorum inopiæ subvenire, ac divinum cultum in concessis
" ecclesiis debere non minui, sed potius adaugeri; arbitrans
" non indigne, quod religiosæ personæ quibus ejusdem sedis
" benignitas hujusmodi gratias faciebat, diligentiores fierent
" ad sustentandum pauperes et egenos, et ad cultum hujus-
" modi in ipsis ecclesiis ampliandum, quo arctius ad hæc ex
" religionis quam professæ sunt sanctitate tenerentur. Nec
" dicta sedes prælatorum ipsius regni jura per tales con-
" cessiones minuere, sed integre conservare potius intendebat;
" cum in illis plena et expressa semper mentio fieret de vi-
" cariorum qui pro tempore in concessis servirent ecclesiis,
" portionibus ex quibus congruam possent sustentationem
" habere, et episcopalia, archidiaconalia, et cætera ecclesiarum
" ipsa onera[1] supportare. Verumtamen si vera sint hæc quæ
" sequi in talibus concessionibus descripsistis, dolemus in
" talibus apostolicum deceptum fuisse judicium, tristamur
" sanctam ipsius sedis intentionem fuisse tam nequiter circum-
" ventam. Nam licet nos quanquam[2] immeriti locum Illius
" qui nec fallit nec fallitur, teneamus in terris, quia cum de
" filiis Adæ simus, et humanæ conditionis, sicut et cæteri
" homines, non expertes, circumveniri et decipi possimus in
" negotiis quantumcumque in eis intentionem purissimam et
" sincerissimam habeamus.

" Illud ad quod scripsistis de moderna sapientium paucitate
" Anglicæ nationis, quorum antiquitus multitudo inveniri con-
" sueverat, non videmus, cum per Dei gratiam vix reperiatur
" hodie regnum aliquod seu provincia in orbe terrarum quod
" vel quæ majorem vel adeo magnam sicut regnum Angliæ,
" habeat virorum copiam peritorum. In hoc etenim regno
" invenitur his temporibus fons amœnissimus Heliconis, de
" cujus liquore dulcissimo non solum incolæ regni ejusdem,
" verum alienigenæ suavia sumunt et hauriunt pocula, per
" quæ arida eorum fœcundantur corda et sitibunda reficiuntur
" pectora copiose. Hic liberales philosophiæ artes, quibus
" rudia hominum erudiuntur ingenia, resident. Hinc procedit
" et processit inclita multorum doctorum et sanctorum pro-
" sapia, de quorum consortio supernus gaudet exercitus, et
" coronatur in cælis acies bonorum, et per quos Christianus
" illustratur populus, et fides Catholica roboratur, et de
" quorum etiam pectoribus alti eruperunt, jam et erumpunt

[1] *onera*] honora, MS.

[2] *quanquam*] tanquam, MS.

A.D. 1259. " putei scripturarum, qui documentorum fluentis rigant pro-
" vincias convicinas.

" Quod autem aliqua exterorum regnorum monasteria nos-
" tris temporibus aliquas ecclesias parochiales præmissi regni
" sibi a dicta sede concedi petierint, sicut in vestris literis
" tetigistis, vel quod nos unam saltem talibus monasteriis con-
" cesserimus, in nostræ registro memoriæ nullatenus adhuc
" invenire potuimus, quanquam illud propter hoc attentione
" vigili duxerimus revolvendum. Neque recolimus nos adeo
" crebras provisiones fecisse in regno prædicto, quod deberent
" et possent juste de hoc aliqui murmurare. Et quod hi,
" licet sint, ut credimus, valde perpauci, quibus aliquas ibi-
" dem provisiones fieri mandamus, duras et asperas persecu-
" tiones per fas et nefas in prosecutionibus provisionum
" hujusmodi sustinere dicuntur, nec haberi deberent sicut
" habentur odio in illis partibus et horrore,[1] in dictæ sedis
" injuriam et contemptum.

" Absit ergo, filii, ut propter appropriationes et provisiones
" hujusmodi ad revocationem et repetitionem juris patrona-
" tus quod vos dictosque prædecessores vestros præfatis re-
" ligiosis asseritis concessisse, quomodolibet procedatis; cum
" non liceat vobis, quibus disponendi de rebus ecclesiasticis
" nulla prorsus est attributa facultas, extendere ad talia manus
" vestras, nec debeatis bonorum operum pœnitere, imo tenea-
" mini potius ob Illius reverentiam, de cujus manu debetis
" recognoscere quicquid vivitis, dominamini, seu regnatis, et
f. 94 b. " estis, religiosis personis et locis non solum concessa eis
" jura integra et illæsa servare, sed eorum etiam adaugere,
" ut ex hoc dies vestros adaugeat Ille qui impræmeditatos
" annos addidit Ezechiæ. Ad hæc, si prælati vestri, videlicet
" episcopi dicti regni, vobis asseruerunt correctionem ad nos
" horum omnium pertinere, veritatem vobis plenissimam sunt
" locuti; et vos, quamquam in prædictis vestris descripseritis
" literis vos esse homines laicos et nescientes sapientialia
" verba proferre, id cum sit tam publicum tam notorium
" omnibus, scire debetis etiam per vos ipsos.

" Verum quia pluries in prædictis vestris literis replicastis
" quod expectatis rescribi vobis qualiter sit per nos ad refor-
" mationem et emendationem talium procedendum, propter
" quod videmini velle nobis ad hoc libertatem Apostolicæ dig-
" nitatis arctare; nos quanquam reputemus indignum vobis,
" cum sitis[2] laici, de talibus ad importunam vestram instan-

[1] *horrore*] horrei, MS. | [2] *sitis*] scitis, MS.

" tiam respondere, præsertim cum nostrum super hoc bene- A.D. 1259.
" placitum prædictis vestris episcopis rescribamus; quia
" tamen dignum duximus conditioni in hac parte deferre ac
" ignoscere laicali, vestræque super hoc, ex sola benignitate
" prædictæ sedis, satisfacere voluntati, quod ex zelo devo-
" tionis et non alicujus rancoris fomite ad id credimus
" laborare; scire vos volumus, quod taliter auctore Domino
" circa omnia prædicta gerere nos et habere proponimus, quod,
" omnis murmurationis et scandali sublata materia, Deo a
" quo bona cuncta procedunt, placebimus exinde, dictisque
" episcopis ac vobis cæterisque ejusdem regni fidelibus gratum
" erit plurimum et acceptum, et illa remedia quæ in his dicti
" episcopi, quibus de hoc specialiter scribimus, fore viderint
" opportuna, et quæ nobis curaverint intimare, libenter prout
" honorem decuerit apostolicum, curabimus adhibere. Ideo-
" que nobilitatem vestram rogamus et hortamur attente per
" apostolica scripta vobis mandantes, quatenus præmissa
" omnia infra vestrorum claustra pectorum meditatione soli-
" cita revolventes, habeatis super his memoratæ sedis inno-
" centiam excusatam. Scimus etenim, et in superni Judicis
" virtute confidimus, quod si *de vultu Domini judicium ves-* Ps. xvi. 2.
" *trum prodierit*, et *oculi vestri videre curaverint æquitatem*,
" piam dictæ sedis intentionem nequaquam invenietis in hac
" parte culpabilem, imo potius laudabilem quoad Deum et
" homines dignis præconiis attollendam."

MCCLX. Obiit Laurentius abbas Burtoniæ.

Successit Johannes abbas.

Robertus de Ferrariis, recepto prius homagio suo a domino rege, recepit seisinam terræ suæ, et destruxit prioratum Tutisburiæ.

Litera magistri Templi præceptori domorum Templi in Anglia, de Tartaris.

" Frater Thomas Berardi, Dei gratia pauperis militum Letter of
" Templi magister humilis, dilecto suo viro religioso et dis- the grand
" creto, fratri Amedeo domorum Templi in Anglia magno master of
" præceptori, salutem et sinceram dilectionem. Quamquam the Tem-
" vobis frequenter a multis præcedentibus annis incognitum plars re-
" Tartarorum adventum terribilem et tremendum prænuncia- specting
" verimus stilo solito, tamen quia foris præsentialiter pulsant theTartars.
" ad januas, non est[1] amplius locus ut ipsorum exercitia
" abscondamus sub modio, sed potius eorum stupenda et

[1] MS. repeats *non est.*

A.D. 1260. " miranda facta, per quæ extrinsecus concutitur vehementer
" Christianitas cismarina, intrinsecusque nimii doloris et
f. 95. " timoris confunditur et premitur gladio, visibiliter ostenda-
" mus. Hinc est quod iidem tanta et tam incredibili numero-
" sitate atque potentia fulciuntur, et tanta facilitate domino
" suo subiciunt provincias indistincte, quod nullus eorundem
" resistere potest viribus. Quod forte permittitur a Domino
" qui populum suum positum in maligno hujusmodi pestilentiæ
" flagellis purgari consuevit, ut forte redeant ad cor, cum
Ps. xxxv. " secundum David prophetam, *Judicia Domini abyssus multa.*
7. " Sed subjugatis Persis, Medis, Assyriis, Chaldæis, Turquis,
" Armenis, Georgiis, et aliis nationibus infinitis, et Baldach
" illa magna civitas et famosissima atque potentissima re-
" pentino casu inopinabiliter subjugata, ac etiam carnibus
" Caliphæ, id est Papæ Saracenorum, ducis et domini
" eorundem, una cum liberis et immensa familia et aliis
" habitantibus in eadem in ore gladii sui crudeliter devoratis.
" Comitatu etiam qui Rochas dicitur, Aman, la Chamele,
" Cæsaream majorem, civitatibus, castris atque diversis pro-
" vinciis et terris Veteris de Montana, Haran, Hassar, et
" aliis castris hinc inde sibi potentissime subjugatis, nuper
" circa Ephesiam domini Halapiæ comitatum immaniter ob-
" sederunt. Unde populus Antiochenus timens ne repentina
" calamitas in eos irrueret, præsertim cum Antiochena civitas
" propter importunitatem defensionis posset minime retineri,
" de voluntate et consilio domini H. nobilis principis ejus-
" dem, solemnes nuncios ad eos direxit cum diversa pretiosi-
" tate munerum, videlicet Prædicatores, Minores, Jacobitas,
" Græcos, et religiosos viros, ballivum et conestabilem
" suum, ut saltem eorum parcendo sanguini, sub tributi et
" subjectionis servitute permitteret eos miserabiliter respirare.
" Quorum votis Halan dux et dominus eorundem benevo-
" lum attribuit assensum et intellectum. Timetur tamen ne
" subpeditatis aliis, quod absit, Christicolis, extremo contra-
" rium sortiantur. Post expeditionem vero prædictorum
" nunciorum, prædictus Halan civitatem Halapinam præcepit
" a suis circumdari, et dari insultus tam per machinarum
" diversa genera quam minas et cætos et alia tanto neces-
" saria negotio. Ita quod infra dies quinque, non sine Sara-
" cenorum strage permaxima, civitatem eandem cum violentia
" subintravit, muros ejusdem una die præ eorum multitudine
" diruentes funditus, et castrum existens in eadem, exercitu
" suo, et machinas terribiliter attingentes. Soldanus autem
" Halapiæ et Damasci centum et quinquaginta milibus equitum
" munitus præsidio ad resistendum eisdem, audiens inopinatum
" suæ civitatis casum, præ timore solum perterritus et devictus,

" cursu veloci de Damasco secedens, prope castrum nostrum A.D. 1260.
" quod dicitur Saphech cum aliquibus fecit transitum, inde
" versus Gazaram gressus suos dirigens non in tuto. Cæteri
" vero in desolationem et terrorem illa de causa positi, omnisque
" populus ejusdem civitatis et terræ viso domino et capitaneo
" suo fugiente persequente nullo, terrente nemine adhuc seu
" ingerente timorem, devicto sine prælio, relictis propriis,
" arripuerunt in tanta multitudine subitam et vagabundam
" fugam quod parentes ad filios, ad uxores mariti, ad fratrem
" frater, humilis ad sublimem, potens ad impotentem, et e
" converso, minime vertebat oculos, nec est inventus qui cadenti
" sublevationem seu remedium adhiberet, cum nullum locum
" crederent adipisci in quo tantæ formidinis et pavoris possent
" consolationem aliquam invenire, et sic nobilitas Damascena
" remansit sine defensione aliqua in obedientia Tartarorum.
" Præterea, sicut fama testatur publica, præfatus princeps cum
" prædicto domino Tartarorum de consilio regis Ermeniæ
" composuit de Tripoli et residuo terræ suæ juxta formam
" Antiochenæ civitatis et terræ. Et ut veridica assertio re-
" ferebat, in confectione præsentium erat in proposito visitandi
" eundem personaliter, vel saltem per solemnes nuncios pre- f. 95 *b*.
" tiosa secum munera deferendo. Verum in cismarinis
" partibus Accon et Tyrus civitates, maxime septem domus
" nostræ, castra tria, in Antiochia duo, et in Apolitana
" unum castrum domus Teutonicorum, et in Jerosoly-
" mitana provincia duo, et in hospitali Sancti Johannis duo,
" in terra Tripolitana unum castrum domus Teutonicorum,
" sicut nostis, ad resistendum eisdem Tartaris juxta nobis
" datam a Domino potestatem sunt munita, et eadem proponi-
" mus cum Dei adjutorio ad Christianitatis opus usque ad
" interniscionem novissimam viriliter reservare. Cæteras autem
" terras et loca propter Christianorum paucitatem et impoten-
" tiam non videmus, nisi misericorditer a Domino procedat[ur],
" retineri posse; quamvis super hoc instemus prout facultates
" temporum et temporis malitia se obtulerit, solliciti et attenti.
" Præterea quia penitus ignoramus qualiter in flagellis,
" tribulationibus, angustiis, et pressuris, quantas nec oculus
" vidit nec auris audivit, nos gerere debeamus, cum propter
" tantum negotium quod dilationem non indiget, ante congrui-
" tatem temporum in galea quadam quæ non potest multi-
" tudinem prout res expetit recipere nunciorum, dilectos
" fratres nostros fratrem nostrum Stephanum ad partes
" Hispaniæ, quendam Hospitalarium ad partes Franciæ, ter-
" tium dominum Teuthonicorum ad partes Alemanniæ cum
" literis domini legati, et nostris, et communitatis Christiani-
" tatis cismarinæ, duximus personaliter destinandos, excel-

A.D. 1260. " lentiam vestram de qua plenius confidimus, humillimis
" precibus requirentes attentius et rogantes, et aspersione
" sanguinis Jesu Christi multipliciter obsecrantes, quatenus
" ad terram ejus cruore proprio specialiter dedicatam com-
" passionis et pietatis oculos convertentes, auditis literis et
" propositis per præfatos fratres et nuncios, studeatis quan-
" tum vobis Dominus dederit super tanto negotio imponere
" consilium festinum et maturum; tenentes pro firmo, quod
" nisi de partibus illis nobis velocius succurratur, adeo quod
" possimus resistere impetui et turbini multitudinis tantæ,
" nullum est medium quin tota Christianitas cismarina ipso-
" rum dominio subjugabitur. Ad hæc, vestra noscat discretio
" domum nostram propter graves et innumerabiles expensas
" quas super munitione castrorum nostrorum prædictorum et
" civitatis Accon quæ pro meliori respondet, in tantum subire
" et subisse onera tam gravia expensarum, quod in statu
" tam periculoso dinoscitur remanere, quod nisi per provident-
" tiam vestram et aliorum fidelium opportuno et maturo
" præsidio succurratur, oportebit nos in læsionem et scanda-
" lum domus nostræ non modicum, ex toto supersedere
" defensioni Terræ Sanctæ, aut alias alienare de bonis et
" eleemosynis domus nostræ in partibus transmarinis in non
" modica quantitate. Nam sic se habet malitia temporis in
" istis partibus his diebus quod sub usuris vel gageriis propter
" eandem pestilentiam et absentiam Januentium et aliorum
" mercatorum ab Accon mutuo pecunia haberi non potest; et
" e contrario propter prædictas munitiones oportet nos in
" quadruplo expensas subire solito largiores, cum stipendiarii
" haberi non possunt, nisi et victum suum recipiant, et quod
" mortis suæ periculum pretio comparetur. Est enim aliquis
" in mundo princeps qui sine multo incommodo septem prin-
" cipalia castra uno et eodem die et tempore posset tenere
" contra hanc multitudinem inauditam defensibilia et munita,
" et ad expensarum cumulum pro factis tantæ[1] civitatis, sicut
" est Accon, quæ pro majori parte nobis incumbit, ad quos
" recurrit tota Christianitas cismarina tanquam ad refugium
" singulare? Certe non credimus. Et utinam invenirentur
" mercatores et alii præstitores qui sub obligatione ornamen-
f. 96. " torum ecclesiarum, scilicet cruces, calices, thuribula, et cætera
" universa domorum nostrarum, nobis attribuerent pecuniam.
" Nam in casu isto proprio corpori nullatenus parcere in-
" tendimus. Imo potius nos et honorabilis conventus noster
" circa defensionem Christianæ fidei magno stamus desiderio
" exsolvere naturæ debitum. Parcat Dominus sua misericordia

[1] *tantæ*] tantis, MS.

" animabus, de temporalibus non curamus. Præterea cum A.D. 1260.
" magna precum instantia supplicamus domino regi Angliæ,
" et etiam reginæ ut ipsum regem rogaret, quod ad relevandam
" domus nostræ inopiam de decem milibus marcarum argenti
" nomine mutui deberet misericorditer subvenire; unde vobis
" mandamus firmiter quatenus ad obtinendam a domino rege
" hujusmodi gratiam instetis quantum poteritis sollicitius et
" attentius, rescribentes nobis vestram super hoc voluntatem
" et aliis. Datum Acconiæ, quarto die mensis Martii, anno
" Domini MCCLXI."

Litera domini Papæ de Tartaris.

The first part of this is the same as the letter to prince Edward, Fœdera, i. p. 403.

Letter of Pope Alexander IV. respecting the Tartars.

" Alexander episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus
" fratribus archiepiscopo Cantuariensi et suffraganeis ejus,
" necnon et dilectis filiis abbatibus, prioribus, decanis, præ-
" positis, archidiaconis, et aliis ecclesiarum prælatis, capitulis,
" et conventibus, cujuscumque ordinis provinciæ Cantuariensis,
" salutem et apostolicam benedictionem. Clamat in auribus
" omnium, eosque quos animorum torpor non hebetat, in
" attentionis vigilantiam excitat horrendi præconii tuba terri-
" bilis, quæ fide rerum attestantium invalescens adeo certo
" sono generalis cladis bella prænunciat, quibus flagellum
" iræ cælestis immanium Tartarorum quasi ex abditis erum-
" pentium inferri civibus premit et conterit orbem terræ, ut
" jam non oporteat populi Christiani ad cognoscenda hæc
" quasi adhuc ambigua certiori relatu aures arrigere, sed
" eum ut ingruenti et publice festinanti provide occurrat
" periculo admonere. Cum enim iidem Tartari dicentes
" totam terram eis obtinendam tradidit Deus cæli, quem
" utique non noverunt, jam omnibus Orientis partibus occu-
" patis et populis conculcatis, jam Saracenorum duritia, quæ
" multorum temporum bella tulit et intulit, extrema pæne
" exterminii desolatione concussa, jam principali eorum civi-
" tate Baldach, Damasco, atque Alapia, cum pluribus aliis
" famosis eorundem regionibus captis hostiliter et eversis,
" necnon et Calipho infidelitatis eorum principe, et maxima
" ejus populi multitudine, postquam ut dicitur in deditionem
" receperant, interemptis, ad regni Jerosolymitani fines per-
" venerunt eosque impetunt invadendos, Christianis regionis
" Armeniæ, Antiochia et Tripoli famosis Christianorum urbi-
" bus, proh pudor! suo nomini subjugatis. Cumque a parte
" septentrionali per Hungariam atque Poloniam imperio
" Romano conterminas, ubi jam, proh dolor! non parum
" Christiani sanguinis profuderunt, valida in populum illarum
" partium cæde bacchati, hostilem attemptent aditum in

A.D. 1260. "Europam, ubi fortia Christianitatis capita conterere cogitant,
"et regum thronis eversis sedibusque potentum sibi totius
"orbis adscribere monarchatum, potius est contra incumbentia
"e vicino pericula de opportunis remediis cogitandum, quam
"eorum citior aut seriosior enunciatio expetenda. Omnis
"igitur est securitatis ac tarditatis ignavæ [submovenda][1]
"socordia quæ periculorum improvidos ad perniciem præparat
"et disponit, et urgentissimo attentionis stimulo eos præcipue
"convenit excitari qui præsunt, ne sub manu eorum repentina
"invadat calamitas homines inerti negligentia soporatos, quia
"ruina malorum imminentium prius interdum quam in
"sollicitudinis curam evigilent, obruuntur, quemadmodum
"prædictis Saracenis aliisque innumeris nationibus, quas
"destitutas prudentiæ consilio, indignas cælesti præsidio,
"Tartarorum invasit oppressio, noscitur contigisse. Palam
f. 96 b. "est enim quod pestilentiæ pernicies et pernicior pestis ad
"quiescentes ingreditur et securos, et Deum temptat immi-
"nente periculo, qui illud in præsumptuosa cælestis auxilii
"confidentia negligit humanæ prudentiæ remediis prævenire.
"Nos igitur attendentes in eorundem Tartarorum manu
"adversus peccata humani generis Divinæ indignationis sævire
"flagellum, quæ tamen erga fideles magnum ostendit pietatis
"indicium, dum illud nobis imminere noluit[2] improvisum.
"Sed ut divinæ placationis antidoto et prudentiæ consilio
"excludi valeat diu ante provisum, ac de clementis Dei
Ps. "misericordia confidentes, quod si *visitaverit in virga iniqui-*
lxxxviii. "*tates suorum et peccata in verberibus* disciplinæ, *miseri-*
33, 34. "*cordiam suam tandem non abscidet ab eis;* cogitamus cum
"fratribus quemadmodum a nobis expostulat speciale pasto-
"rale officium cui licet immeriti præsidemus, contra idem
"flagellum utilia salutis remedia ordinare.

"Et quidem pro tam universalis necessitatis articulo vide-
"batur non solum ecclesiasticorum, sed et sæcularium
"principum et fidelium populorum generale concilium con-
"vocandum, ut[3] de communi omnium discrimine a provisionis
"opportunæ remediis, ad quæ solas Ecclesiæ vires liquet
"non posse sufficere, intentis singulorum sensibus communis
"deliberatio haberetur. Hæc enim causa neminem præterit,
"communissima omnium et privatissima singulorum. Quia
"et si contingat maxime maximos a quibus primum ordiri
"solet instantia, cujuscumque desolationis initium, ut cæteri
"facilius velut azephali et dispersi ad perniciem abducantur,
"unumquemque tamen specialiter de universitate contingit,

[1] A blank in MS.
[2] *noluit*] voluit, MS.
[3] *ut*] et, MS.

" ruinam et statum, mortem et vitam continens singulorum." A.D. 1261.
" Nam apud eosdem Tartaros patrocinium nulli præstat
" fortunæ conditio, vel sexus infirmitas, aut ætatis miseratio,
" seu reverentia dignitatis, qui non quorundam sed omnium
" exitia et exterminia moliuntur. Nulli pacti aut fœderis
" fidem servant, quam quidem habere nequeunt infideles.
" Propter quod dum simulant se ad Christianos privatæ
" affectionis habere propositum, hoc ipso est magis Christianis
" astutæ fraudulentiæ illorum laqueus, quem hujusmodi
" simulationis pallio subtegunt, præcavendus, qua eos sub-
" tilioribus dolis supplantari conantur, quos invenire credunt
" ad repugnantiam fortiores.

" Verum quia ipsis Tartaris nequitiæ suæ proposita vigi-
" lanter instantibus, dilationis diuturnæ non capit res ista
" dispendium, et absque longi temporis tractu, gravaminibus
" personarum rerumque detrimentis convenire nobiscum
" universitas concilii non valeret; necessitati qua generalitas
" premitur, de prædictorum fratrum consilio ad præsens
" duximus hoc compendio consulendum, ut in singulis regnis
" atque provinciis fideles moneantur attendere causas illas
" propter quas præcipue ad Saracenos et ad alias nationes
" cum eisdem Tartaris pestis desolationis intravit, offensam
" Dei nostri, cujus contra se subjectæ a perfidis nationes
" perfidiæ judicium irritarunt; defectum insuper humanæ
" providentiæ, qui eis segnitia inertia[que] sepultis et varia
" abinvicem seditione disjectis, ademit opportuna remedia
" defensionis, quatenus ipsi fideles, de alienis periculis sumpta
" cautela, medelis contrariis a malis imminentibus præser-
" ventur. Hinc est quod universitatem vestram monemus,
" rogamus, et hortamur attente, vobis per apostolica scripta
" in virtute obedientiæ districte præcipiendo mandantes,
" quatenus convocatis per te, frater archiepiscope, ac per eos
" quibus id commiseris, et si opus fuerit ecclesiastica cen-
" sura coactis, ad provinciale concilium provinciæ tuæ
" prælatis tâm regularibus quam sæcularibus, tam exemptis,
" quibus ex convocatione tua nullum volumus quoad libertates
" et immunitates eorum in posterum præjudicium generari, f. 97.
" nullumque ipsis contra convocationem et citationem hujus-
" modi quantum ad hunc spectat articulum, ex privilegiis
" vel adminiculis libertatum exemptionumve suarum excusa-
" tionis seu exceptionis provenire præsidium, cum etiam non
" exemptis, celeriter et convenienter in unum communi pro-
" videntia disponatis quomodo per exhortationis verbum populi
" vobis subjecti ad reconciliandum se Deo Deumque sibi
" dignis pœnitentiæ fructibus, necnon et ad reformandum in

A.D. 1261. " seipsis communionem pacis mutuæ efficaciter inducantur, ut
" divinæ ultionis iracundia, succensa iniquitate peccantium,
" devota pœnitentium et in cælum ad Deum clamantium
" humilitate placetur. Quia nulla eis hostium nocebit ad-
" versitas, qui nullam sibi vitiorum aut dissensionum
" dominari permiserint pravitatem. Deinde circumspectæ
" deliberationis examine præcogitare curetis quibus modis
" quibusve remediis atque subsidiis ecclesiasticis et mundanis
" ad resistendum eisdem Tartaris tam in Terra Sancta quam
" impetunt et invadunt, quam in regno Hungariæ, atque in
" terra Poloniæ, aliisque locis, unde ad alia occupanda
" Christianorum regna violentem[1] nituntur habere ingressum,
" conflentur in unum vires populi Christiani. Nam tantæ
" tamque improbæ multitudinis irruptionibus cohibendis unius
" regis vel regni non sufficerent facultates. Prospiciendum
" est quoque quibus pœnis quibusque districtionibus et
" censuris spiritualibus coerceri Christianos cujuscumque
" præcellentiæ seu conditionis oporteat a confœderationibus
" cum eisdem Tartaris ineundis, ne qui fidem habent cum
" Deo et religionis Catholicæ proximis irritam facientes
" quicquam attemptent in contumeliam et jacturam nominis
" et populi Christiani; quæ insuper regio cui quibusve
" modis et viribus contra eosdem Tartaros succurrere
" teneatur; qui etiam duces sive capitanei præfici debeant
" fidelium exercitus in bello Domini contra infidelium satel-
" litia processuri; quæ dona et qualia subventionis auxilii
" pro his exsequendis particulariter induci debeant cleris et
" populis Christianis. De reliquis nihilominus providentiæ
" opportunæ suffragiis in tanto negotio illudque contingentibus
" conferendis, secundum datam vobis a Deo prudentiam, Deum
" et universale periculum habentes præ oculis, cogitetis. Et
" super omnibus deliberatione habita diligenti usque in
" octabas Apostolorum Petri et Pauli proximo futuras, quod
" utique temporis spatium, inspecta necessitatis instantia,
" nulli videri debet angustum, aliquos ex vobis vel alios
" nuntios vestros, viros idoneos et discretos ac sufficienter
" instructos et a vobis plenum habentes mandatum super
" præmissis omnia facienda quæ vos personaliter præsentes
" facere valeretis, ad sedem Apostolicam destinetis, per quos
" nobis super præmissis omnibus circumspectionis vestræ
" voluntas et consilium innotescant, et quorum communicato
" consilio prædicta sedes provida deliberatione statuat, disponat,
" et ordinet quæ in tam arduo Christianitatis negotio publicæ

[1] *violentem*] violentum, MS.

" salutis utilitas postulaverit. Confidimus enim constanter in A.D. 1261
" Domino et in potentia virtutis ipsius, quod si congruo
" universa hæc ordine instruantur, Tartarica feritas Christianos
" ad resistentiam paratos inveniens, et divinæ gratiæ præsidio
" ac humanæ providentiæ consilio præmunitos, experietur
" sibi apud eos terrorem multitudinis pravorum monstra
" fictilia, circumventionis dolos et dissensionum schismata,
" per quæ inconsultis alienis adeo prævaluere nationibus,
" minime profuisse, quin potius Deo suis favente probabunt
" quantum in bello fidelium contra perfidos fideliter ac digne
" invocantibus valeat nomen Christi. Si vero te, frater
" archiepiscope, abesse, vel quod absit, deesse contingat, vos
" filii, Cantuariense capitulum, auctoritate freti apostolica, hæc
" omnia exsequi procuretis. Datum, etc."

Alexander Papa IV. isto anno obiit. f. 97 *b.*

Urbanus Papa consecratus est die Dominica proxima post decollationem Sancti Johannis Baptistæ ii. nonas Septembris, litera dominicali B. Pope Urban IV.

MCCLXII. Dominus Henricus rex et regina circa festum Sanctæ Mariæ Magdalenæ in Franciam transfretaverunt, et duo filii eorum cum eis, et ibi moram fecerunt usque ad Purificationem. Dominus Edwardus plurima tunc temporis vicit torneamenta in partibus transmarinis. The king and queen and two sons in France.

Eodem anno dominus Henricus rex recuperavit advocationem ecclesiæ de Esseburne contra magistrum Robertum de Marisco decanum Lincolniæ, quam quidem decani Lincolniensis ecclesia antea per longum tempus possederunt, et de eadem pensionem receperunt, aliquando quinquaginta solidos, et tunc temporis quinquaginta marcas.

Dominus Henricus rex et regina redierunt de Francia post Purificationem Beatæ Virginis, ubi idem dominus rex per longum tempus desperabiliter ægrotavit.

Eodem anno obiit Ricardus de Clare, comes Gloverniæ et Hertfordiæ, idus Julii, apud unum de maneriis suis juxta Cantuariam, et sepultus est apud Teukesbury. Death of Richard de Clare.

Baldwinus comes de Insula, nobilis juvenis et pulcherrimus, in Francia apud Parisius obiit.

A.D. 1262. Obiit Henricus de Wengham episcopus Londoniensis.

Obiit Ricardus Talebot Londoniensis electus.

Obierunt plures in Francia, qui cum domino rege ibidem venerunt isto anno, et ibidem sepulti sunt, tam magnates quam alii.

Obiit Willelmus de Favers, prior Tutisburiæ; Galfridus de Beumes prior successit.

Richard, king of Germany, in London.

Ricardus rex Alemanniæ venit Londonias cum paucis videre dominum Henricum regem fratrem suum, qui adhuc tunc temporis non plene convaluit de infirmitate sua; et dicebatur a pluribus quod ad hoc venit ut regnaret post eum, si contingeret humanitus de domino rege.

Fire at Westminster Hall.

Eodem tempore combusta fuit aula regis apud Westmonasterium, et capella, et plures thalami, tempore prandii servitorum, domino rege ibidem existente.

Failure of prince Edward's attack on the Welsh.

Dominus Edwardus, Henrici Dei gratia regis Angliæ filius primogenitus, de partibus transmarinis conductis militibus, cito post Pascha Walliarum fines adiit, Walenses suo subjugare dominio, sine Angligenarum auxilio, arbitratus. Super quo indignati Angligenæ, non solum sibi subnectare nolebant auxilium, verumetiam ad expellendum alienigenas, juxta provisiones Oxoniæ, hac de causa amplius excitati, uno animo properabant. Igitur cum per aliquod tempus in partibus Walliarum moram traxisset dominus Edwardus, nec ad votum profecisset, inde recedere compulsus est.

Circa festum Sancti Johannis Baptistæ, quia dominus rex a sacramento præstito quoad observationem provisionum Oxoniæ per dominum Papam se absolvi cum quibusdam de suis procurarat, et ideo cum fratre suo et filiis ac quibusdam aliis terræ magnatibus eas cassari laboraret ex condicto et consensu mutuo omnium fere ...[1]

[1] The MS. here ends imperfectly: the names of the later abbats of Burton have been written on the blank vellum page by a hand of the fifteenth century.

TRANSLATION OF THE FRENCH DOCUMENTS IN THE BURTON ANNALS.

This the commonalty of England shall swear at Oxford. p. 447.

We, so and so, make known to all men, that we have sworn upon the holy Gospels, and are held together by such oath, and promise in good faith, that each one of us and we all together will mutually aid each other, both ourselves and those belonging to us, against all people, doing right, and undertaking nothing that we cannot without doing mischief, saving faith to the p. 448. king and the crown. And we promise under the same oath, that we will not henceforth take from each other land or moveables by which this oath can be disturbed or in anyways impaired. And if any one acts against this, we will hold him as a mortal enemy.

This is the oath of the twenty-four.

Each shall swear on the holy Gospels, that he to the honour of God, and to his faith to the king, and to the profit of the realm, will ordain and treat with the aforesaid sworn persons upon the reformation and amendment of the estate of the realm. And that he will not fail for gift, nor for promise, for love, nor for hate, nor for fear of any one, nor for gain, nor for loss, loyally to do according to the tenour of the letter which the king and his son have together given for this.

This the capital justiciary of England shall swear.

He swears that he will well and loyally according to his power do that which belongs to the justiciary of right to hold, to all persons, to the profit of the king and the kingdom, acording to the provision made and to be made by the twenty-four, and by the council of the king and the great men of the land who shall swear in these things to aid and support him.

This the chancellor of England shall swear.

That he will seal no writ, excepting writs of course, without the commandment of the king and of his council who shall

be present. Nor shall he seal a gift under the great seal, nor under the great [ ],[1] nor of escheats, without the assent of the great council or of the major part. And that he will seal nothing which may be contrary to the ordinance which is made and shall be made by the twenty-four, or by the major part. And that he will take no fee otherwise than what is given to the others. And he shall be given a companion in the form which the council shall provide.

This is the oath of the guardians of the king's castles.

That they will keep the castles of the king loyally and in good faith for the use of the king and of his heirs; and that they will give them up to the king or to his heirs, and to none
p. 449. other, and by his counsel and in no other manner, to wit, by honest men of the land elected as his council, or by the major part. And this form by writ lasts for twelve years. And from that time forward by this settlement and this oath they shall not be hindered so that they cannot freely give them up to the king and his heirs.

These are those who are sworn of the king's council.

[The names follow.]

The twelve on the king's side have elected out of the twelve on that of the commonalty the earl Roger the Marshall, and Hugo Bigot.

And the party of the commonalty have elected out of the twelve who are on the king's side the earl of Warwick and John Mansel.

And these four have power to elect the council of the king, and when they have elected them, they shall present them to the twenty-four; and there, where the greater part of these agree, it shall be held.

These are the twelve who are elected by the barons to treat at the three parliaments by year with the king's council for all the commonalty of the land of the common need.

[The names follow.]

p. 450. *These are the twenty-four who are sent by the commonalty to treat of aid to the king.*

[The names follow.]

And if any one of these cannot or will not serve, those who shall be there have power to elect another in his place.

---

[1] A blank space in the MS.

Of the state of holy church.

Be it remembered that the state of the holy church be amended by the twenty-four elected to reform the state of the realm of England, when they shall see place and time, according to the power which they have respecting it by the letter of the king of England.

Of the capital justiciary.

Moreover, that there be had one or two justiciaries, and what power he shall have, and that he be only for a year. So that at the end of the year he answer concerning his time before the king and his council and before him who shall follow him.

Of the treasurer, and of the exchequer. p. 451.

The like of the treasurer. That he too give account at the end of the year. And other good persons are to be placed at the exchequer according to the direction of the aforesaid twenty-four. And there let all the issues of the land come, and in no part elsewhere. And let that which shall be seen to require amendment, be amended.

Of the chancellor.

The like of the chancellor. That he at the end of the year answer concerning his time. And that he seal nothing out of course by the sole will of the king. But that he do it by the council which shall be around the king.

Of the power of the justiciary and bailiffs.

The capital justiciary has power to amend the wrongs done by all the other justiciaries and bailiffs, and earls and barons, and all other people, according to the law and justice of the land. And let the writs be pleaded according to the law of the land, and in fit places. And that the justiciary take nothing unless it be presents of bread and wine, and such things, to wit, meat and drink, as have been used to be brought to the tables of the chief men at the assize. And let this same thing be understood of all the king's councillors and all his bailiffs. And that no bailiff, by occasion of plea or of his office, take any fee in his own hand, or through the agency of another in any manner. And if he is convicted, that he be punished, and he who gives likewise. And thus it is fitting that the king give to his justiciary and his people who serve him, so that they have no occasion to take anything from elsewhere.

Of the sheriffs.

Let there be provided the sheriffs, loyal people, and substantial men, and land tenants; so that in each county there be a vavasour of the same county as the sheriff, to treat the people of the county well, loyally, and rightfully. And that he take no fee, and that he be sheriff only for a year together; and that in the year he give up his accounts to the exchequer and answer for his time. And that the king grant unto him out of his own, according to his contribution, so that he can guard the county rightfully. And that he take no fee, neither he nor his bailiffs. And if they be convicted, let them be punished.

Be it remembered that such amendment is to be applied to the Jewry, and to the wardens of the Jewry, that the oath as to the same may be kept.

p. 452. *Of the escheators.*

Let good escheators be had; and that they take nothing of the effects of the dead, of such lands as ought to be in the king's hand. Also that the escheators have free administration of the goods until they shall have done the king's will, if they owe him debts. And that, according to the form of the Charter of liberty. And that inquiry be made into the wrongs done which the escheators have done there aforetime, and amendment be made of such and such. Nor let tallage on anything else be taken, excepting such as ought to be according to the Charter of liberty.

Let the Charter of liberty be guarded firmly.

Of the exchange of London.

Be it remembered to amend the exchange of London, and the city of London, and all the other cities of the king which have gone to shame and destruction by the tallages and other oppressions.

Of the place of reception of the king and queen.

Be it remembered to amend the hostelry of the king and the queen.

Of the parliaments, how many times they shall be held by year, and in what manner.

It is to be remembered that the twenty-four have ordained that there be three parliaments a year. The first at the octave of S. Michael. The second the morrow of Candlemas. The third the first day of June, to wit, three weeks before S.

John. To these three parliaments the elected councillors of the king shall come, provided they are not sent to see the estate of the realm, and to treat of the common wants of the kingdom, and of the king in like manner. And other times in like manner when occasion shall be, by the king's command.

So it is to be remembered that the commonalty elect twelve honest men, who shall come at the parliaments and other times when occasion shall be, when the king or his council shall send for them, to treat of the wants of the king and of the kingdom. And that the commonalty hold as established that which these twelve shall do. And that shall be done to spare the cost of the commonalty.

There shall be fifteen named by these four, to wit, by the earl Marshall, the earl of Warwick, Hugo Bigod, and John Mansel, who are elected by the twenty-four to name the aforesaid fifteen, who shall be the king's council. And they shall be confirmed by the aforesaid twenty-four, or by the p. 453. major part of them. And they shall have power to counsel the king in good faith concerning the government of the realm and all things which appertain to the king or to the kingdom; and to amend and redress all things which they shall see require to be redressed and amended. And over the chief justice and over all other people. And if they cannot all be present, that which the majority shall do shall be firm and established.

These are the names of the principal castles of the king, and of those who have guarded them.

[The names follow.]

Charter of the king.

Henry, by the grace of God king of England, duke of Normandy, Aquitaine, and count of Anjou, to all his faithful and loyal subjects, health. Forasmuch as we desire and wish that speedy justice be done through the whole of our realm, as p. 454. well to the poor as to rich, we wish and command that all the wrongs which have been done in our time in your county, whoever shall have done them, be shown to the four knights whom we have assigned for this, if they have not before been shown to them. And we, as speedily as we can, will have them amended and redressed. But if we cannot as speedily do this as we wish, and as occasion shall be to you and to us, neither we nor you ought to wonder that what has for so long gone on ill to our loss and to yours, cannot so quickly be amended. But by the first amendments

that shall be done in the county where we shall have our justiciary and our other proved men, by this you can have certain hope that thus it shall be done to you as soon as possible. Know that we have made each one of our sheriffs swear this oath, that he will serve us loyally, and loyally will keep according to his power that which is written above, to wit, that he will do right in common to all people, according to the power which he has from his own office. And that he will not fail for love, nor for hate, nor for fear of any, nor for any greed, as well and as soon to do speedy justice to poor as to rich; and that he will not take from any one anything by himself nor by another in any manner, by art or by device, by occasion of the bailiwick, excepting only meat and drink which are accustomed to be brought on the tables, and that as for one day at the most; nor that he shall have more than his own horse in the place where he lodges, with another by occasion of his bailiwick; nor shall he lodge with any one who has less than forty liberates of land, nor in any religious house which has less than the value of 100 marks each year in lands or in rents; nor shall he lodge in the said places more than once a year, or twice at most; and that he shall not do except at their prayer and their good will; and that that shall not be drawn into a custom. And if he covenants to lodge, that he shall take no more presents nor other things worth more than twelve pence. And that of servants he shall have only so many as shall be rightful for him to have conveniently to protect his bailiwick, and such servants shall he take of whom he may be sure that he can answer for their deeds. And that the country be not too much pressed for their meat or for their drink. And they, so long as they are in the bailiwick, shall not ask nor take from any man, clerk or lay, frank or villain, from religious house or township, lamb, sheaf, corn, nor wool, nor
p. 455. any other kind of moveable property, nor money, nor what is worth it, as many have been accustomed aforetime. And this the sheriff is to make them swear when he puts them in his bailiwick. And that he shall not deliver up counties, hundreds, wapentakes, nor any other kind of bailiwicks of our realm to farm to any one. And let there be certain sheriffs and all kinds of other bailiffs, that if any one is convicted of any kind of other prisage than is written above, by occasion of his bailiwick, that he shall be punished, as well the giver as the receiver. For we have provided, by the counsel of our great men, that for ever after there be done full and speedy justice to all without any kind of fee. And for this we command and prohibit to all and to every one, that to no one of our bailiffs shall they offer, or promise, or give anything, on

pain of being punished; for when the sheriff shall come at the end of the year upon his account, there shall be paid to him his proper expenses which he shall have made to guard his bailiwick and to fee his servants. And for that we give him of our own, because we will not that he have occasion to take anything from another. And we will that no one of our bailiffs whom we put in our lands, sheriff or other person, remain in his bailiwick more than a year. And for that we cause you to know, that if hardships or wrongs are done by the aforesaid bailiffs, that you fear them less and more surely show their wrong doings. Witness ourselves at Westminster, the 20th day of October, in the 42nd year of our reign.

Charter of the king.

Henry by the grace of God, &c., to all his subjects, clerk and lay, health. Know that we will and grant that that which our council, or the majority of them, which is elected by us or by the commonalty of our realm, has done and shall do to the honour of God and of our faith and for the profit of our realm, as it shall ordain, shall be firm and established in all things for ever. And we command and admonish to all our faithful and loyal subjects in the faith which they owe us, that they firmly hold and swear to hold and to maintain the ordinances which are made or are to be made by the aforesaid council, or by the majority of them, in the manner which is mentioned above. And that they take upon themselves to do this by this same oath against all persons giving and taking a bribe. And that no one take land or moveables by which this provision can be disturbed or impaired in any way. And if any person or persons go against this, we will and command our faithful and loyal subjects that they hold them as our mortal enemies. And for that we will that this thing be firm and established, we send our letters patent, sealed with our seal, in each county, to remain there in the treasury. Witness ourselves in London, Oct. 18th, the 42nd year of our reign.

And this thing was done before Boniface, archbishop of Canterbury, &c.

Provisions of the twelve barons.[1]

Moreover, that justices be provided to go through the land. p. 476.
And that there be one of the twelve or of the others of the commonalty to see that right be done to plaintiffs, and to all

[1] Such portions only are translated as are not subsequently given in Latin.

others. And also let them see that the ordinances which are made for the profit of the realm, which are or shall be, be sent to the counties that they may be kept.

Also that the provisions which have been made since the commencement of these ordinances be upheld and maintained.

Moreover, let the rolls of these ordinances be read and confirmed; and let the charters of liberty and the forest be kept and maintained.

It is provided also that no one come to the parliament on horseback, nor with armed men, nor armed man, unless he be especially sent for by the king, or by his council, or by writ, for the common wants of the land.

There where the justices itinerant have lately been on circuit, let there be appointed proved and wise men to hear and inquire into all the complaints which can be terminated without writ of seven years therefrom, so that if any one has not made plaint before the seven years, and has not had his right, that he recover so as to have his right. And that they have power to inquire of the sheriffs and their bailiffs how they have behaved towards the country since the ordinances.

Also let them make inquiry of the bailiffs to the rich men of the land and of the rich men themselves.

p. 477. Let the justices itinerant have the same jurisdiction as the sheriffs in their circuit; and the same as to their own jurisdiction throughout their circuit. And be it provided that two or three inferior men of the council be constantly round the king from parliament to parliament. And at each of the parliaments let them be changed and others put. And let their acts be investigated at each parliament. And let it be amended, if anything be to be amended, by those of the council. And if any great need arise between the parliaments, which cannot be terminated by the aforesaid two or three, or which cannot be well delayed until the next parliament, let all those of the council be summoned by writ to end this need. And in the writ let the occasion of the summons be put, if it be not secret. And if any of the others of the council, or of the aforesaid two or three, come to court by the command of the king or for his own need, let them be at the council of the king as long as the needs last, both as to their own business, and as to the needs of the king for which they are summoned.

It is to be remembered that two proved men are to be provided to sell the wardships, which are now of right in the king's hand.

Moreover, that two proved men be provided to ordain together with the council of the exchequer concerning the sheriffs and counties.

Moreover, that persons be provided to go with the king in France. And who shall remain in the land near the justiciary.

And that answer be made to the messengers from Wales. And be it provided that the writs of the provisions and the ordinances be issued from the chancery without delay. Likewise also of the messengers who shall go to Rome.

For selling the wardships now let the justice, the treasurer, Master Thomas de Wymondham, Sir Roger de Turkeby, Sir Henry de Bath be appointed. And that these same ordain and provide in what articles the queen ought to have gold.

It is provided that these same come to the exchequer, and see the sums of all kinds of tallages which have been exacted since the time of this king, and that they estimate to how much each can amount.

And these same are to provide how one ought to proceed in pleas of customs and of service.

Likewise let them provide how one ought to proceed in escheats and in wardships.

Be it provided what people ought to go to amend the injuries and the wrongs done which can be terminated without writ.

Let the justiciary provide this with the others. Also what persons shall be at the Bank[1] with the justices, and what at the exchequer.

It is provided that four knights be placed in each county to see the wrongs which the sheriffs do. If it happen that they commit wrongs, that these four admonish the sheriffs that they cause them to be amended. And if they will not amend them, p. 478. let them put the wrongs done in a roll, and show them to the capital justiciary at the end of the year, when he shall demand them; or before, if he demands them, if so be that the complainants upon whom the wrongs have been committed are willing to prosecute. And that these aforesaid four knights have no power to disturb the sheriffs from doing their office.

[The next paragraph is in the Latin, p. 484.]

Let the capital justiciary, the treasurer, Sir Henry de Bath, Sir Roger de Turkeby, and the barons of the exchequer provide this year now what proved and loyal and wise men shall be sheriffs this year. And let there be vavasours of the same counties. And against the next year at the next county meeting before Michaelmas let there be elected in full county four proved and loyal men, and such as shall be profitable to the

[1] *i.e.*, the Court of King's Bench.

king and to the county in this office. And let them be at Michaelmas at the exchequer. And the barons are to take the most sufficient in their estimation.

Moreover, let there be elected by the capital justiciary and by the treasurer proved men this Advent and in these festival days, against the next parliament, which shall be for the purpose of amendment at the great exchequer and at the Jews' exchequer. And by these same let there be reasonable sustenance provided for those who shall be at one exchequer and at the other.

It is provided that Sir Thomas de Gresley, justice of the forest, take Nicholas de Ramsey and three knights of each county and inquire into the state of the forests, as to vert and venison, and as to sales and destructions; and by whom they are made. And they are to inquire as to bad usages in pleas of the Forest, and by whom they are established and from what time; and when this shall have been done, to cause it to be known to the king and to his council.

Let this same proceeding be done with the forests of the Trent. That the capital justiciary provide four knights and inquire into all the forests of the Trent in the manner above-said.

Let the archbishops and the bishop of Worcester, the earl Marshal, the earl of Warwick, be with the justiciary to treat of the great needs of the realm, so long as the king is out of
p. 479. England. And all those of the council, and the twelve on the side of the commonalty, who remain in England, shall be summoned if there be occasion. Let Sir Philip Basset and Sir Roger de Mortimer be constantly with the justiciary.

It is provided that the justiciary provide that the castellans have reasonable sustenance for the king's castles to guard and to sustain them.

It is provided to place two proved men of the commonalty or of the twelve who are on the side of the commonalty, or of the others, with the justices at the Bank. And that they see that right is done. And in the same manner let there be placed two proved men of the commonalty, or of the twelve who are on the side of the commonalty, or of the others at the exchequer.

These are the provisions and the ordinances made at Westminster, at the parliament at Michaelmas, by the king and his council, and the twelve elected by the common council before the Commons of England, which then were at Westminster, the 43rd year of the reign of Henry, son of king John.

APPENDIX

TO THE

ANNALS OF TEWKESBURY.

MS. COTTON. CLEOPATRA A. vii., ff. 96–98.

Vide Annal. de Theokes., p. 144.

ANNO gratiæ 1249, anno regni regis Henrici filii regis [Johannis] 34, tempore domini Roberti abbatis Theoukesberiæ, captus est quidam latro nomine Ricardus, filius Aluredi de Wrthe, in feodo abbatis in Dorsetia; et quia baillivi abbatis minus discreti erant; nec etiam unquam viderunt judicium fieri de latrone in curia abbatis, volentes consulere discretiores quid agendum esset eis in tali casu, dum res moram traheret longiorem, ductus est latro ille ad curiam domini comitis[1] de Craneburnia, ubi judicatus est et suspensus per insipientiam baillivorum abbatis. Quo audito, abbas vehementer commotus est versus baillivos suos, et dolore cordis tactus, videns libertatem ecclesiæ suæ in hoc facto nimis læsam. Et dum ista agerentur, captus est et alius latro in feodo abbatis ibidem, nomine Johannes Milksop, filius Rogeri Milksop de Berkeleia; et ductus est in curiam abbatis apud Upwynburne, et ibidem imprisonatus circa festum Sancti Andreæ apostoli. Hoc audito, abbas festinanter properavit, et venit ad locum illum, et fecit summoniri

A thief caught in the land of the abbat of Tewkesbury, but taken to the court of the earl of Gloucester at Cranborne, and there hanged.

Another thief caught and taken to the abbat's court at Upwinborne.

[1] *i.e.* Richard de Clare, earl of Gloucester.

The earl's bailiff opposes the abbat's jurisdiction, and he goes to the earl himself to complain.

curiam suam, et vocavit multos tam de suis, quam de vicinis, milites et liberos, volens uti libertate sua ibidem, sicut et fecit apud Theokesberiam. Sed baillivus comitis hoc non permisit, quia intendebat facere de isto, sicut et de primo, faciens districtiones in terra abbatis pro detentione latronum. Quo viso, abbas tempestive adivit dominum suum, videlicet Ricardum de Clare, tunc comitem Gloucestriæ, et ostendit ei verbo ad verbum injuriam sibi factam contra libertatem et tenorem chartarum prædecessorum suorum, quas etiam eidem tradidit inspiciendas. Dominus vero comes difficilis fuit per consiliarios suos contrarios, et non permisit abbati uti libertate sua, sed descendit ad inquisitionem, volens certificari de libertate abbatis in hunc modum:

The earl orders an inquiry to be made into the question of the abbat's right.

"Ricardus de Clare, etc., Adæ de Becktesgate baillivo suo de Craneburnia, salutem. Monstravit nobis dilectus noster abbas Theokesberiæ, quod quidam latro captus est in terra sua, de quo dicit se habere libertatem in curia sua faciendi judicium; et tu ei facere non permittis. Quocirca tibi mandamus, quatinus illud judicium in rescriptum ponas, et diligenter inquiras, si dictus abbas aliquo tempore tali libertate usus fuerit, vel nos vel antecessores nostri, de latronibus in terra sua captis, et illam inquisitionem nobis sub sigillo tuo habere facias. Vale. Datum circa festum Purificationis apud Theokesberiam."

In consequence of delay, the abbat applies again to the earl;

Et propter absentiam majorum et discretorum de curia de Craneburnia, non fiebat inquisitio ista; unde abbas magis fatigatus, iterum accessit ad dominum comitem; sed adhuc nihil aliud potuit impetrare, nisi literas iterato de inquisitione facienda per hoc breve:

and another order is issued.

"Ricardus de Clare, etc., eidem baillivo suo de Craneburnia, salutem. Monstravit nobis abbas de Theokesberia quod inquisitionem de libertatibus suis nondum fecisti; et ideo tibi mandamus, quod ad proximam curiam tuam inquisitionem illam per

" probos et legales homines fieri facias; et eam sub " sigillis eorum per quos facta fuerit, nobis tecum die " Dominica proxima post curiam tuam tentam, ad " partes de Thunebrugge deferas; et interim dicto " abbati boscum suum in pace habere permittas. " Datum apud Thorneby, die Dominica proxima ante " Cathedram beati Petri."

Veniens igitur abbas apud Craneburniam ad curiam domini comitis, porrectum est breve istud in medium; quo perlecto, electi sunt inquisitores secundum formam mandati; videlicet, Rogerus Waspul, Robertus de Lucy, Henricus de Wyrleya, Willelmus le Franceys, Thomas Aland, Ricardus de la Forde, Ricardus le Wodeward, Robertus de Musters, Walterus Abbe, Willelmus filius Adæ, Johannes de Gillingeham, Rogerus le Yreis; et quidam de nominatis erant ex Pharisæis. Dicunt per auditum quod antiquis temporibus habuerunt abbas et conventus libertatem suspendendi et furcas erigendi; sed nullus eorum recolit nec meminit vidisse tempus. Dicunt etiam quidam in inquisitione assistentes quod recolunt vidisse tempus, quando unus nativus abbatis de Wynburne appellavit filium suum in curia de Craneburnia, et convictum super crimen furti suspendit eum. Item dicunt quod in hoc anno post festum Omnium Sanctorum proximo præteritum, captus fuit quidam latro in terra abbatis, et super furto convictus, in curia de Craneburnia, passus fuit judicium suspendii. Dicunt etiam quod sen[eschallus] abbatis instanter petiit curiam domini sui de eodem latrone; sed quia specialiter non fuit datus procurator ad hoc prosequendum in curia de Craneburnia, neque per literas abbatis neque per speciale mandatum, seneschallus de Craneburnia ex quo latro convictus fuit super furto, decrevit judicium non differri. Sentiens igitur abbas multa sibi imminere dispendia, et inquisitionem sibi esse contrariam, posuit clameum suum contra inquisitionem et inquisitores, quod tacito ordine

Persons chosen to investigate the case.

Their testimony.

The abbat finding it going against him, protests.

against the manner in which the inquiry was held,

juris facta est inquisitio, quia subticuerunt utrum latro iste judicatus esset in curia de Craneburnia, tempore custodiæ vel tempore veri domini. Videns etiam quod baillivus adeo tardasset quod nullatenus attingere posset ad dominum comitem cum inquisitione die et loco nominatis; timens insuper quod dominus comes nimium remotus esset a loco illo, cum esset in procinctu ad transfretandum, adeo amicabiliter locutus est, et aperta manu, [ferens] quod habuit transcriptum

and goes to the earl.

inquisitionis sub sigillo baillivi, nec sibi nec suis parcens, eadem die iter arripuit versus dominum comitem, quem invenit apud Thonebrugge. In crastino autem convocans dominus comes consiliarios suos,

The earl says the abbat must keep his prisoner till his return to England.

crudele responsum et pejus priore dedit abbati, videlicet, quod custodiret prisonem suum usque ad reditum suum in Angliam, quia adhuc voluit magis certificari de processu rei et de inquisitione minus rite facta, secundum clameum quod abbas posuit contra ipsam

But on the abbat's remonstrance,

inquisitionem. His auditis, multum tristis effectus abbas et omnes qui cum ipso erant. Respondit quod non habuit castellum neque carcerem ad custodiendum prisones per tantum tempus, cum etiam in dubio esset reditus comitis in Angliam et multiplicavit preces in tantum quod exauditus est sub hac forma:

orders a fresh investigation to be made against the time of his return, the abbat to use the powers of his court in the meantime.

"Ricardus de Clare, comes Gloucestriæ et Hert-
" fordiæ, Adæ de Bechtesgate, baillivo de Craneburnia,
" salutem. Intimavit nobis abbas de Theoukesberia
" quod ad libertatem suam pertineat quod judicium
" faciat in curia sua de latronibus captis in terra sua
" de Wynborne, quam quidem libertatem similiter vin-
" dicavimus; super quo a nobis habuisti præceptum et
" mandatum ut super hoc diligentem faceres inquisi-
" tionem; et quia non constare potuit nobis ad plenum
" per inquisitionem factam super hoc quam nobis
" misisti, si primus latro de quo in eadem fiebat mentio,
" captus fuit et judicatus tempore gardæ vel tempore
" veri domini, ideo tibi mandamus, quatinus per-

" mittas ad præsens prædictum abbatem uti eadem " libertate quam ei replegiavimus, usque adventum " nostrum in Anglia, et judicare dictum latronem in " curia sua et suspendere ad furcas nostras, si necesse " fuerit, salvo tamen jure nostro, siquid habemus. " Et interim diligentem facias inquisitionem iterato " super illo præcipue articulo, utrum videlicet tempore " custodiæ vel tempore veri domini captus fuit et " judicatus ille primus latro de quo nobis mandasti, et " in adventu nostro nos inde reddas certiores. Præ- " terea districtiones quas facis dicto abbati de boscis " suis in rescriptum ponas usque ad reditum nostrum " in Anglia. Datum apud Thonebrugge viii. die Marcii, " anno regni regis Henrici 34."

Venit igitur abbas ad Upwynburne, kal. Aprilis, et tenebat curiam suam ad quam venit multitudo clericorum et laicorum; venit etiam prædictus baillivus comitis ad petitionem abbatis, sicut unus de populo. Roboravit enim abbas curiam suam de multo consilio, quia diebatur inter plebeicos, quod latro iste fuit aliquando uthlae coram justiciariis domini regis apud Syreburne; et ideo voluit abbas procedere in hoc facto sub multorum et discretorum testimonio et consilio. Et processum est ita. The abbat holds his court at Up-Wimborne.

Accusatio. Contigit nocte lunaria proxima ante festum Sancti Andreæ, anno regni regis Henrici, filii regis Johannis, xxxiiii., quod Johannes Milksop de Craneburnia furatus fuit xxxi.d. a bursa Walteri Wymund de Bristollia ad domum Aliciæ relictæ Baywardi de Ondelintone, et nocte illa idem Johannes cum prædictis denariis furatis posuit se in fugam versus Wodekeswrthe. Quando prænominatus Walterus Wymund sciebat quod denarii ejus furati fuerunt, secutus fuit eundem Johannem cum clamore et hutesio patriæ ad boscum de Wodekeswrthe, et ibidem cum clamore et hutesio ut latro cum dicto latrocinio captus fuit, et ad curiam domini abbatis Theokesberiæ apud Trial and accusation of the thief;

Upwynburne imprisonatus; et in prisona detentus usque ad diem hundredi dicti abbatis. Ad prædictum hundredum venit prænominatus Walterus Wymund, et prædictum Johannem Milksop appellavit de dictis xxxi. denariis, sibi per eundem Johannem Milksop furatis; qui denarii separatim inventi fuerunt in manibus dicti Johannis in pleno hundredo, et eundem appellavit de dicto latrocinio. Idem Johannes Milksop nihil defendit versus eundem Walterum quod ei valere posset. Unde judicium hundredi consideravit, quod idem Johannes Milksop nihil respondit quod ei valere posset. Ideo judicatus suspenditur.

who is condemned and hanged.

COLLATION OF THE PAGES IN GALE'S AND FULMAN'S, AND THE PRESENT EDITION.

Annales de Margan.

Ed. Gale.	Ed. nov.	Ed. Gale.	Ed. nov.	Ed. Gale.	Ed. nov.
1	3	8	15	14	28
2	4	9	17	15	30
3	6	10	19	16	32
4	8	11	21	17	34
5	10	12	23	18	37
6	12	13	25	19	39
7	13				

Annales de Burton.

Ed. Fulman.	Ed. nov.	Ed. Fulman.	Ed. nov.	Ed. Fulman.	Ed. nov.
246	183	262	208	278	234
247	184	263	209	279[1]	236
248	185	264	211	280[1]	237
249	186	265	213	281	239
250	187	266	215	282	240
251	188	267	217	283	242
252	190	268	219	284	243
253	192	269	220	285	245
254	194	270	222	286	247
255	195	271	224	287	248
256	197	272	225	288	250
257	199	273	227	289	251
258	200	274	228	290	253
259	202	275	280	291	254
260	204	276	231	292	256
261	206	277	233	293	257

[1] Wrongly printed 281 in Fulman.

Ed. Fulman.	Ed. nov.	Ed. Fulman.	Ed. nov.	Ed. Fulman.	Ed. nov.
294	259	338	330	382	401
295	261	339	331	383	403
296	262	340	333	384	404
297	264	341	334	385	406
298	265	342	336	386	407
299	267	343	338	387	409
300	268	344	340	388	410
301	270	345	341	389	412
302	271	346	343	390	413
303	273	347	345	391	415
304	274	348	347	392	416
305	276	349	350	393	418
306	278	350	351	394	419
307	279	351	353	395	420
308	281	352	354	396	422
309	282	353	356	397	423
310	284	354	357	398	425
311	285	355	359	399	426
312[1]	287	356	360	400	428
313	289	357	362	401	429
314	290	358	363	402	431
315	292	359	365	403	432
316	294	360	366	404	434
317	296	361	368	405	435
318	297	362	369	406	437
319	299	363	371	407	438
320	301	364	372	408	440
321	302	365	374	409[2]	441
322	304	366	376	410	443
323	305	367	377	411	444
324	307	368	379	412	446
325	308	369	380	413	447
326	310	370	382	414	449
327	311	371	384	415	451
328	313	372	385	416	452
329	315	373	387	417	454
330	316	374	388	418	455
331	318	375	390	419	457
332	320	376	392	420	458
333	321	377	393	421	460
334	323	378	395	422	462
335	325	379	397	423	463
336	326	380	398	424	465
337	328	381	400	425	466

[1] Wrongly printed 231 in Fulman. | [2] Wrongly printed 309 in Fulman.

Ed. Fulman.	Ed. nov.
426	468
427	469
428	471
429	473
430	474
431	475
432	477
433[1]	479
434[2]	480
435	481
436	483
437	484
438	486
439[3]	487
440[4]	488
441	490
442	492
443	493
444	495
445	496
446	498
447	499

[1] Wrongly printed 435 in Fulman.
[2] Wrongly printed 436 in Fulman.
[3] Wrongly printed 441 in Fulman.
[4] Wrongly printed 442 in Fulman.

END OF VOL. I.

LONDON:
Printed by GEORGE E. EYRE and WILLIAM SPOTTISWOODE,
Printers to the Queen's most Excellent Majesty.
For Her Majesty's Stationery Office.

00108362

Digitized with financial assistance from

H T Parekh
FOUNDATION

An Initiative by
HDFC
WITH YOU, RIGHT THROUGH

on 27 November, 2018